

מסכת

יבמות

מן

תלמוד בבלי

ש"ס עוזר

הש"ס המסומן

לע"נ ר' עוזר ב"ר אלכסנדר הכהן ז"ל

בס"ד

הש"ס המסומן – מפת דרכים לדף הגמרא.

* על מנת להקל על הלומד לעקוב אחר משא ומתן הסוגיא (הוצאה פנימית) *

לפניכם מונחת גמרא שהיא תוצאה של שיטת הוראה המיושמת למעלה מעשרים שנה.
ב"ה זכינו שהיום יש מספר מגידי שיעור ומרביצי תורה שלמדו בדרך זו וממשיכים ללמדה לתלמידיהם.
במקור, גמרות הללו נועדו לשימוש במסגרת השיעור. מגיד השיעור אמור לתת הקדמה מראש לסוגיא מתוך הגמרא, ולאחר מכן הלומדים יעקבו אחר מהלך הסוגיא בעזרת הסימנים בעת השיעור.
אחת המטרות העיקריות היתה ליעל ולדרבן חזרות.
במשך השנים, לומדים שונים גילו תועלת רבה מהגמרות המסומנות גם בלימוד עצמי.
רבים העידו שראו מהסימנים ברכה בעמלם וביכולתם לזכור את הנלמד.
הוספנו בין השורות זעיר פה וזעיר שם מילות קישור שנלקחו כמעט כולן מפירוש רש"י כדי לשמור רצף החשיבה של הלומד, כמו כן הבסיס של הסימנים מבוסס על פי פירוש רש"י. הוצאה זו אינה מתיימרת להיות פירוש או תרגום אלא היא כעין "מפת דרכים".
מחשבה רבה ניתנה לכל סימון ופסיק, אבל בסופו של דבר הם בגדר הצעה. אנו מעודדים כל לומד להוסיף משלו.
אנו מאמינים בדרך ש"יהו עמלים בתורה אבל לא מתקשים בה".
גמרות אלו היו בפני תלמידי חכמים ומגידי שיעור שאמרו שראו בהן תועלת.

יהי רצון שנזכה לראות ברכה במעשה ידינו בריבוי לומדי התורה ויודעה להביא נחת לבורא עולם יתברך.

לפרטים: 02-6541693
052-5300710

USA: 718-471-6510

צילום דף הגמרא נעשה ברשותה האדיבה
של הוצאת טל-מן תודתנו נתונה להם.

Rabbi Yitzchak Berkovits
Sanhedria HaMurchevet 113/27
Jerusalem, Israel 97707
02-5813847

יצחק שמואל הלוי ברקוביץ
ראש רשת כוללים לינת הצדק
סנהדריה המורחבת 113/27
ירושלם ת"ו

ד"ס ירושלם תו"ב ק"ק תשע"ז

Dear Friends,

I have had the pleasure of working with Rav Yehonasan Berger in the years I spent with Yeshivas Aish Hatorah and witnessed the success of his marking system in opening Shas to many who were about to give up on Gemara study altogether. I see it as an effective means of attaining clarity in the structure of the daf in relatively little time and would suggest it for those seeking independance in preparing the daf and retaining the basic shakla v'taria. Magidei shiur should certainly give it serious consideration as a valuable aid to their tzibbur.

Sincerely,

Yitzchak Berk

הרב יצחק שמואל הלוי ברקוביץ
ראש רשת כוללים
"לינת צדק"
ירושלים תובב"א

בס"ד

Gemara Markings
Your Roadmap for Traveling the Talmud Highway

It's just great to see the thousands of people joining the ranks of students of the Talmud in recent years. Lots of credit goes to Daf Yomi and the emergence of new yeshivos in America, Israel and the world over.

At the same time many of us might ask the questions – fine, I participated in the shiur – or – I learned it on my own but:

- Did I really follow what was going on?
- Sure I understand it line by line but do I have a picture of the whole sugya?
- How much do I retain?
- Do I really feel a connection to the Gemara itself?
- Am I motivated to return to the Gemara again once I've learned it?

The solution is found in one word – review ("chazara").

When we look at the daf Gemara we feel intimidated.

- It was clear in shiur but now to review; I don't want to read that translation again.
- I don't want to listen to that tape again.
- To repeat the daf – it's too agonizing.
- I have difficulty "seeing the forest from the trees."
- Where did the question and the answer begin?
- How much of the "braisa" (ברייתא) was relevant?
- Was Rav Huna responding to the תרץ or supporting it?
- Was Rav Ashi's comment relevant to the sugya or was he getting off on a tangent?

These concerns can be resolved. The "Gemara Markings", a system of geometric forms combined with standard punctuation and numeration superimposed on the traditional (Vilna) daf Gemara, has been successfully used by hundreds of learners and has resulted in a renewed enthusiasm in their learning.

After having learned with this system using this new edition of Gemaras many have expressed:

- I never realized that this is what the Gemara was trying to do.
- I was never able to follow a shiur so smoothly.
- This system has helped me remember entire sugyos just by recalling the structure and to tell you the truth, I didn't even realize there was a structure.
- I finally have a desire to review because I know I'll be successful.

We have received reactions from another significant group of people – Maggidei Shiurim who both prepare and present shiurim using this system. They state:

- It makes it so much easier for me to give shiur when the whole sugya is mapped out ahead of time.

- I have the feeling that they are all following me because I can easily refer back to particular names and statements or refer back to a highlighted point on the previous page.
- My children were sick this morning and I didn't have time to prepare and even so, I was able to give a clear and understandable shiur using my marked Gemara.
- I find that by using these Gemaras I can focus on content and detail – get a closer look at the "trees" not fearing they will get lost in the "forest."

This is what it's all about – great efficiency in presenting the Gemara with greater success in acquiring it.

This method of teaching the Gemara is the result of 20 years of development, revision and refinement. It has produced many successful talmidim, Maggidei Shiurim, Marbitzei Torah and individuals dedicated to spreading Torah to Klal Yisrael. Our primary objective is "Lehagdil Torah uleha'adirah" - להגדיל תורה ולהאדירה.

As stated above one of the main goals of this project was to increase the motivation to review by instilling the feeling and demonstrating "You can do it." In the course of time it became clear that many found the marked Gemaras a useful tool for independent learning. They found that with the learning background that they already had – they were able to rapidly get through the sugya with clarity without needing the assistance of translations or other support material.

In the current edition of marked Gemaras one will notice from time to time brief comments between the lines. These are not meant to serve as translation as much as they are designed to add explanation by offering connecting words or ideas to enhance the flow of the sugya. These comments are taken almost exclusively from "Rashi" unless otherwise noted. Likewise the basis for the symbols and structural notations is Rashi.

It is important to note that this edition was not designed to serve as a translation. It is rather a navigational tool – a roadmap to assist in increasing clarity as you proceed toward your destination – the מסקנת הגמרא.

Though much thought was given to the placement of each symbol and comma, this remains a "work" in progress. The authors encourage everyone using this edition to add their own comments and suggest their own innovations. Individual creativity is highly recognized.

We have coined as our motto:
"הוו עמלים בתורה אבל לא מתקשים בה."

"It is a virtue to toil in Torah but not get frustrated by it." The "Marked Gemara" has been brought to the attention of Gedolei Torah both in the United States and Eretz Yisroel. They acknowledged the value of all tools that endear the learning of Torah.

For more information, please contact us:
In Israel: 052-5-300-710
In USA: 718-614-8494

בס"ד

הש"ס המסומן

מהדורת "להבין ולהשכיל"

ישמחו השמים ותגל הארץ אודה לה' בכל לבבי שנותן לי הזכות לשבת באוהלה של תורה ולהגיש בפניכם מנחת העני הצעה צנועה כלי עזר ללימוד הגמרא.

איתא בברכות (ו:) "אמר רבא אגרא דשמעתתא סברא" היינו שעיקר קיבול שכר הוא עבור שהלומד "יגע וטורח ומחשב להבין טעמו של דבר" (רש"י שם) ובאמת בחולין (עז.) רואים תיאור של רבא - "חריפא סכיניה", ורש"י מפרש: "לב פתוח לו בסברא". שאיפתו של כל בן תורה בלימוד היא להיות בעל סברה ישרה, שבבא היום יוכל לענות "כן, פלפלתי בחכמה והבנתי דבר מתוך דבר" (שבת לא.). כדי להגיע לכך אנו שוב פונים לרבא, הפעם במס' ע"ז (יט.) שם מובאים כמה מימרות שנוגעות לעניינו "אמר רבא לעולם ילמד אדם תורה ואח"כ יהגה (ע"י רש"י ד"ה ואח"כ יהגה - יעיין בתלמודו לדמות מילתא למילתא להקשות ולתרץ ובראשונה לא יעשה כן...), ואמר רבא לעולם ליגריס איניש ואע"ג דמשכח ואע"ג דלא ידע מאי קאמר" (עיין רש"י שם) וכן עיין בשבת (סג.) "אמר רב כהנא כד הוינא בר תמני סרי שנין והוה גמירנא ליה לכוליה הש"ס ולא הוה ידענא דאין מקרא יוצא מידי פשוטו עד השתא, מאי קמ"ל דליגמר איניש והדר ליסבר" ע"כ, ורש"י שם (בד"ה דליגמר איניש) מסביר "לגרוס שמעתתא מרביה ואע"ג דלא ידע לכולהו טעמי". ושמא יאמרו שהיום עצות אלו לא נוגעות לנו? על כך אנו מוצאים בר' אלחנן זצ"ל הי"ד בספרו עקבתא דמשיחא (עמ' ל' בהוצאת בני תורה) "יש לדעת כי מלבד המצוות והאיסורים הכתובים בתורה, רשומות שם גם עצות, עצות מנוסות! וכשם שהתורה נצחית היא כך גם עצת התורה נצחית היא!"

דברים אלו מקבלים חיזוק במשנה תוקף בספר אורחות צדיקים שער כז שער התורה עיין שם עמ' רע"ג - "... כמה היו דבוקים בתורה על כן זכו לרוח הקודש וכן בארץ צרפת היו עוסקים בעסק גדול וזמן רב והיו יושבים במקום אחד ללמוד כל התלמוד והיו חוזרים תמיד ולא פסקה תורה מפיהם והיו עושים כמו מעשה הראשונים כדאמרינן (ע"ז יט.) לעולם לגרס אנש ואף על גב דמשכח ואף על גב דלא ידע מאי קאמר ואמרינן (שבת סג.) מעיקרא ליגמר אנש והדר ליסבר, וכל זה אינם עושים עתה כי כל אחד רוצה ללמוד תוספות וכל חידושים וחידושי דחידושים קודם שידע צורת התלמוד, אם כן איך יצליחו, כיון שעושה להפך ממה שאמרו חכמי התלמוד, כי כל מה שנאמר בתלמוד הכל אמת ואין להשיב עליו או לשנותו ולא לחוסיף ולא לגרוע וכו' (עיין שם המשך דבריו הנחוצים). יש להוסיף עוד ועוד בעניין זה אך אין כאן המקום להאריך.

שמנו כמטרה במהדורא זו להאהב התלמוד על לומדיו, לגרום חשק ורצון לחזור לשנן, לומר לחכמה אחותי את ושיקוים בנו האמור בקידושין (ל.) "ושננתם - שיחו דברי תורה מחודדים בפיך שאם ישאל לך אדם דבר אל תגמגם ותאמר לו אלא אמור לו מיד" ובעירובין (נד.) "שמחה לאיש במענה פיו ודבר בעיתו מה טוב - אימתי שמחה לאיש בזמן שמענה בפיו" ובתפילה שנוכל לומר די לצרותינו וכדמוכח במס' ב"ב (ח.) ש"אין פורענות בא לעולם אלא בשביל עמי הארץ", עיין בברכות (מ"ז:) "אחרים אומרים אפילו קרא ושנה ולא שימש תלמידי חכמים הרי זה עם הארץ" עיין רש"י שם (ד"ה שלא שימש ת"ח) – הוא הגמ' התלויה בסברה שהיו נותנים לדברי המשנה טעם והיו מתאספים יחד ועוסקים בכך והיא דוגמת הגמ' שסדרו האמוראים עכ"ל.

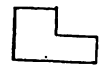
הרבה לומדים מתקשים בלימוד הגמרא, חסיבה לכך היא שבו בזמן הלומד נדרש לבצע ג' פעולות בבת אחת והם א. הכרת נושא חדש. ב. לתרגם את השפה הארמית. ג. לפענח את המבנה והמהלך המיוחד לתלמוד הבבלי לצורותיו המגוונות, נפרט אותם:

א. הכרת נושא חדש - אנו ממליצים להכין את המשניות עם מפרש שמסביר פשט בנושא.

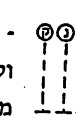
ב. תרגום השפה הארמית - קיימים ספרים שחוברו ע"י תלמידי חכמים יראי ה'.וניתן להעזר בהם.

ג. פענוח מבנה ומהלך דף הגמרא - אנו מציעים בפניכם מעין 'מפה', מילה זו תיטיב לבטא את התועלת שיש בשיטת הסימונים שלפניכם ע"י ההמחשה הבאה - לפניכם סרטוט של עיר שבו נראית גבולותיה החיצוניים ותו לא! סרטוט זה לא יועיל למשתמש שמחפש דרכו להגיע ליעד הנבחר, אולם כשיושלם הסרטוט עם קוים - רחבים וצרים מקוקוים ומפותלים שכל אחד מהם מראה על סמטה או רחוב ראשי, פסי רכבת או כביש, כבישים שבבנייה וכאלו שבתכנון, גינות ופרדסים, נהרות ואגמים, ככל שהמפה מפורטת וברורה יותר היא יעילה יותר! כמו כן הש"ס המסומן - נסיון לעזור ללומד למצוא את דרכו בשבילי מערבא נהרדע סורא ופומבדיתא.

שיטת הסימונים - הוראות שימוש

- המסגרת תוחמת מקור תנאי - משניות ובריתות שמובאים לאורך כל התלמוד לצרכי קושיא, סיוע או איזה סיבה אחרת. במהדורה הנוכחית יש התייחסות ל"חסוריה מחסרא והכי קתני" כאילו זה מקור תנאי וכן בכל תיקון מקור תנאי שמופיע בסוגיות (כמו "אימא הכי" וכו').

- סדרות - אמורים להבליט דברים שבאים בסדרה, לדוגמה: הגמ' מביאה מספר ת"ש (תא שמע) כדי להקשות על שיטה מסוימת, סביב כל ת"ש יופיע סימון סדרה. הסבה שישנם מספר צורות של סימון היא שפעמים רבות על הדף הנלמד יש כמה סדרות כמו - ת"ש להוכיח דעה מסוימת, רצף של מימרות מאותו רב, סדרה של עצות בקשר למאכלים מקבץ של ידיעות שמכנה המשותף שלהם אותו מספר (כמו שלשה דברים טובים ל... שלשה דברים קשים ל...), כדי להפריד בין סדרה לסדרה אנו משתמשים בצורות השונות.

- יבוא בזמן שהגמ' שואלת, מתרצת, דוחה, ומנמקת דברים. לפעמים העניין ממשיך לאורך מספר שורות ולפעמים משתרע על פני למעלה מעמוד גמ'! כדי להראות שכל השורות הבאות מסתם אחת היא - אנו מסמנים במרווח שבדף בין הגמ' לרש"י או לתוס', סימן זה יתחיל מהשורה שבה מתחיל העניין עד השורה שבה יסתיים.

- פעמים רבות יש מלה או שתים שמחווים עיקר הקושיא או ההוכחה לדברי הגמ' למרות שהוא מובא בתוך ברייתא ארוכה או כחלק ממימרא ארוכה, כדי למשוך תשומת הלב לאותם מילים או משפט אנו מסמנים בקו מקוקו או בספס מפותל. שימוש נוסף לפס עקום הוא להבליט את המילים שבהם הגמ' מציעה ריבוי אפשרויות כמו "איבעית אימא", "לישנא אחרינא", "או דלמא", "איכא דאמרי" וכו'.

- חצים - אם יש צורך לחזור ולמצא דבר שנאמר לפני כן אנו מסמנים חצים במרווח בין הגמ' לרש"י, למשל רב הונא אומר הלכה מסוימת וכדי לבסס את הדין הגמ' מביאה ברייתא ארוכה שבה נמצא אותו משפט - אבל המשפט בבר מרוחק מספר רב של שורות חזין של רב הונא - החץ מקשר בין אותה שורה של הברייתא ודברי רב הונא שנאמרו לפני כן.

- מספור - כדי לעשות סדר בריבוי, למשל כשיש מספר תירוצים לאותו קושיא, או בזמן שיש ריבוי לשונות

בגמ' - "לישנא אחרינא" או "איכא דאמרי", ועוד שימוש רגיל כדי לעקוב אחר סדרות של דברים.

- מרכאות יחידות נועדו כדי לחבר קבוצות מלים להיות משפט ולקוראם ברצף במקרים שאחרת הלומד היה מפסיק מוקדם וע"י כך לטעות בהבנה.

[ ] - סוגריים - מטרתם כדי לבודד קטעים צדדיים על מנת לשמור על רצף חשיבה. במקרים רבים תוך כדי מהלך של הגמ' פתאום מופיעה ידיעה שאינה קשורה ישירות לעצם שקלא וטריא של הסוגיא. כדי לאפשר שמירה על אותו רצף סומנו הידיעות הצדדיות בסוגריים כך שבלימוד הראשוני הלומד ידלג עליהם - יבין ביתר בהירות את עיקר הסוגיא ובסיומה יחזור וילמד את כל הגמ' כולל מה שהוא דילג לפני כן. במקרים מעטים קיימת תופעה שבתוך אותה ידיעה צדדית יש עוד עניין צדדי (צדי צדדים) אז יופיע קטע בסוגריים תוך הסוגריים.

- צורת קשת מתחת שני מילים - סימן זה מורה להמשיך את הקריאה במקום שהפסקה בקריאה איננה נכונה.

- קשת עם פסיק - מורה שיש להמשיך את הקריאה אבל עם הפסקה קטנה דוגמא: קמ"ל דלא.

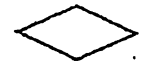
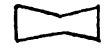
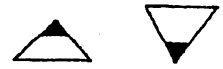
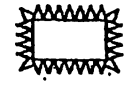
(מהדורה זו לא אמורה לתת סקירה מקיפה).

מנסיון של שנים – שיטת הסימונם מוכיחה את עצמה כיעילה ללומד עם הזמן, הרבה ראו בה תועלת וברכה אבל רק לאחר שהתרגלו ולמדו בה מספר דפים.

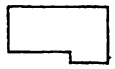
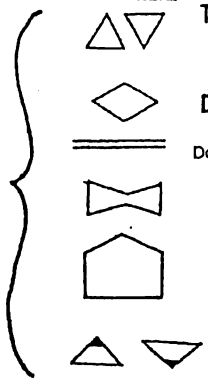
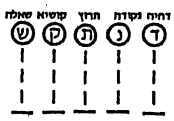
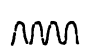
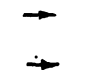
נסיים בתפילה שנוכל לחרבות בעסק התורה ובעמלה מתוך חשק ושמחה, וממילא נרבה גבולותינו בתלמידים ומלאה הארץ דעה, ונזכה לביאת גואל צדק ובניין ביהמ"ק במהרה בימינו.

© כל הזכויות שמורות תשס"ה

סימוני התלמוד

סימון	שם	תיאור	דוגמאות
	מסגרת	לחבליט מקורות תנאיים	תיש, מיתיבי, תניא, תייר, תנן, תנא, ורמינהו
	משולש	סידרת של שאלות או הוכחות (משולש הפוך מראה על כיוון חפץ)	תיש, מיתיבי, ואימא, איתיביה, "אילימא-אלא-לעולם"
	מעין	גם מסמן סידרה - במקרה שיש סידרה שנית על אותו עמוד	בעי, איתעיא לה, תתיא גברא
	פס כפול	"	
		"	
		"	
		"	
	"מיין-בוקש" מלבן אש	מסמן שם מאד מרכזי - שבדרך כלל דנים בשיטתו למשך עמוד גמ' או יותר	
	שאלה/ תשובה/ נקודה אורוכה קושיה/ דחיה	מסמנים בריוח בין תגמ' והתוס' או רש"י	
	קו-קו	לחבליט מילים או משפטים מרכזיים	
	פס מפותל	כמו חגיגל	בשלמא-אלא, תיובתא אלא אי אשמעיון- אי אשמעינן
	חצים (בריוח שבין הגמ' והתוס')	אם הגמ' מתייחסת לשורה למעלה או לדף קודם - לחקל על חיפוש	
① ② ③ א ב ג	מספרים ואותיות	ספירת תשובות או שיטות	
I II III	מספר רומי	ריבוי לשונות	איבא דאמרי לישנא אחרינא
' '	מרכאות	לכלול יחד משפט (שאחרת לא היה נקרא כמשפט)	
[ ] { } - סוגריים		מאמר צדדי שבקריאה ראשונה מדלגים כדי לשמור על רצף הקריאה	
	קשת / חיבור	מורה להמשיך לקרא במקום שאחרת היו מפסיקים	
	קשת - פסיק	למצר אבל לא להפסיק	
. , ; : / ?	פיסוק	שימוש רגיל	
א או דלמא ב	'א או דלמא ב'	לחבליט שתי אופציות כגון 'א-או דלמא-ב'	איבעיא להו

GEMARA MARKINGS

Symbol	Name	Description	Examples
	Boxed Text	Marks off Tannaic sources	ת"ש, מיתיבי, תניא, ת"ר, תנן, תנא, ורמינהו
SERIES INDICATORS 	**Triangle**	Series of related questions or proofs (Inverted triangle represents proof in opposite direction)	ת"ש, מיתיבי, ואימא, איתיביה, אילימא-אלא-לעולם
	Diamond	Similiar usage as above.	בעי, איבעיא להו, הוה גברא
	Double underline	"	
		Additional shapes needed for distinction when multiple series appear on one page	
	"Firebox"	Generally around a name, (sometimes on גופא or תניא) Denotes beginning of a סוגיא which last at least an עמוד	
	Long Markings (in margins)	Used to mark off a long question, answer or proof Or point	
	Dot-Underline	1. Focuses on main few words in בריית that prove or disprove points of the גמ 2. Contrast different statments 3. Focuses on the main few words of an אמורא'S statement (for easier back reference)	
	Squiggle-Underline	Highlights complimentary words Secondary use- May be used similiar to the Dot-Underline	בשלמא-אלא הניחא-אלא אי אשמעינן-אי אשמעינן
	Arrows (In margin)	Reference back to a (hard to find) previous point in the גמ	
① ② ③ A B C	**Numbers & Letters**	Numbering approaches of the גמ or for lists of הלכות	
I II III	**Roman Numerals**	Different לשונות	איכא דאמרי לישנא אחרינא
" "	**Quotes**	To denote: מסורק short phrase, short quote	
[ ] ( )	**Brackets**	Side point-- can be anywhere from a line to an entire דף Bracketed section interrupts the logical flow of the גמ and can be skipped temporarily to maintain continuity of the סוגיא	
' '	Single quote marks	Read without pausing phrase contained within	
	Connector	Don't stop (in a place where I mistakenly might have stopped)	
	Comma-Connector	Pause-- but don't stop	
. , ; : / ?	**Various Punctuations**	Common usage	
א או דלמא ב		Indicates two options of גמרא'S query	איבעיא להו

חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן · כדתני [סיפא] שאם היתה אחת מהן כשרה לאחין ולו אסה אחרת ומת בלא בנים שאינן פסולות ועשתה **צרות צרותיהן** **עד סוף הפולס** · דתניא מפרש: **חפוטו** . שאם נשתה לאחין ומת בלא בנים: **ואם ממותו ואם ממיו.** שאינן חשורות לו משום ערוה כדכתיב (ויקרא יח) "ערות אשת אחיך לא תגלה הם בת בנה ואם בת בתה" ואין כל אחד מהם ערוה לחמיו ואם בת אשתו ובת בנה ובת בתה, חשורות משום ערוה דאם בת בתה ואם בת בנה הרי היא בת בתו, ואם בת בתו הרי היא בת בתה, ואם בת בתה הרי היא בת בנה, ואם בת בנה הרי היא בת אשתו, ואם בת אשתו הרי היא בת בתה, ואם בת בתה הרי היא בת בתו, ואם בת בתו

מהנך

הגהות "כי צ"ל - קדושין שאסורין הנאאן ועיו במהנך

תוספות ישנים

נוהג/אכנס (יד ב)

יא-ב

ה קבוצות של שאלות הצעין לעין האלו

שאלות והצעות תלויות התוק כל קהנה דהנך

נ"ט וגות להסכיר למה אחות אשה

הצעות פלוגתא ש"ש-רבא ואביי (תא נב)

הצעות פלוגתא ש"ש-רבא ואביי (תא נב)

או שמעלו חילוים. דחילוים קדושי טעות הן ולא היתה לחם תחילה ואימה [דתמריך] (נקמן ל' סמ:) קמן וקמנה לח מולנין ולא מייבמין כו' קמנה שמת תמנת חילוים וחמלי תמייבם ממה נפשך לחם חינה חילוים פשיר מייבם ואם היו חילוים נמי ברי לחם היתה לחם לחיו ותר"ם לההיות בקבלה טילויה וכה"ג מלני בריים בן סורר (סנהדרין סמ:) א) וה"ל לחבלהם מטרגוילה חירן בממלח חילוים בחיי התח והקפיד לבל ילחר מיתה למלח חם היה קיים לח היה מקפיד ולח נהירה דהכהיה קלני בחוספתה (פ"ק) ממלח חילוים בין בחיי הבעל בין לחר מיתה לרוחיהן מוחרות וכגמ' לפרק בע"ח לחלן דברי לרם בחו חילוים לפי' בהכיר בה מלי חידוש המעיטו בחוספתה בין מחיים בין לחר מיתה ות"ם דהכה מלמע חילוים לח בעי גט [לפי' מדרבנן] לפי בעיה היתה לריכה חולגת ולח מחייבמת כדחמר במתני' כל שיכולה למחן ולח מיחנה כו' וכבחוחות בפרק חלמנה (דף ק:) חמן הממחנת והמניח והחילוים אין להם כחובה מלמע לח נימה בעיה דהכי דייק בהמדיר (כחוחות דף עג. ושם) וי"ל דהחם נקט לפי שיטת מקום לנו מני למקט אין לריכין גט מקום שניה דקחני בהכהיהו חזה דע"ב ממחנת לח בעיה גיטה ח"ל בהמדיר לח דייק כי לנו מקום דבריסה קחני חינה מקולקם וכסיפה חנה לנו בכחובה והה דחמן בהסולה (ניימן דף מו: ושם) המולים לחמת מקום חילוים לח יחזיר ומפרש מקום קלקולה דמלח חכמה לחחר ויהיה לה בניס ויחמר כו' ומלה גט בטל ובניה ממזרים דמלמע בעיה גט ח"ל החם המולילה מקום ספק חילוים חחין הסימנים ניכריס יפה חזה דקחני כיפה בהחל (נקמן עב:) פליגי ר"מ ור"י בבריס חמה חס חולן רפואה דבהחל (נקמן עב:) פליגי ר"מ ור"י בבריס חמה חס חולן ומולנין לחמה בים לו רפואה בחילוים לח חמכחן דפליגי לף על גב דבקידמה על חנחי וכנסה סמס ליכח למ"ד בהמדיר (כחוחות עב:) דבעיה גט הייט דוקה בחחר מומין דליכח דמחיל לבל חילוים קום חדם חין מוחל ולפי' לחניי דמפרש טעמה מקום לחין חדם בוטל בעילה זטה הייט בחחר מומין דמסיק לרעמיה ובדעבד לפי' יהיו בה מומין בוטל לגמ קדושין לבל חילוים דלח בעיה לח מסיק לרעמיה ומקום חחם חילוים לח יהה בוטל לגמ קדושין:

ואי לחמה יכול לומר בחמוחו שמיחה. ות"ם מבחה לה מיחן בקידושי טעות דחמת דבי ר' יסמעלל לפי' בנה מורכב על כיפה ממחנת והולכה לה ויורין ריב"ן דמחני' חיירי בקטנה ושוה לחחר ר"י דבקדושי טעות מני למימר לחפי' מיחן חינה לריכה ולח הוה מלי למיחני בסיפה כל שיכולה למחן כו' וממחנת ר' יסמעלל לחו לוקה דחפי' לח מיחנה לחו חפקה היה ותם ערוה היה לרבה מוחנת מיהו בפרק בח סימן (נדה נב. ושם) משמע דבקדושי קטנה [גמ'] מייירי ר' יסמעלל נבי בתו של ר' יסמעלל שבחה למחן בביח המדרש ובנה מורכב על כיפה ולבחה בביה בביח המדרש ואחרו דבר שלמר חותו לריך יבחל בו זרעו ומחו ונמרו עד מחי הבח ממחנת עד שבביה ב' שערות ומבוה ר' יסמעלל קלמר לגמרי למימר מבוה עד דר' יהודה נמו לחמר עד שירבה בבחור של בלבן להח מוהה רבי יהודה בנבעלה דהיינו יכולה למחן והח דפריך בפרק נומחין על החוטבה (נקמן ק: ושם) וממחנת מי קח ילדה ומבני בקדושי טעות בר' יסמעלל הח דבביה קידושי קטנות חלייני בה נאן מבוה דחמור ר' יסמעלל בקידושי קטנות חלח מבוה להיות סוגיח לגיבה דסמעלל וסמועל לח סבר לה כרבי יסמעלל בקדושי קטנות כדמוכח בפרק מי שמח (כ"ב קו: ושם) לבל בקדושי טעות סבר כוותיה דלחמר בהמדיר (כחוחות עד. ושם) קידם על חנחי ובעלה חינה לריכה הימנו גט והייט דרבי יסמעלל ולריך לומר מהני' לח דרבי יסמעלל והח דקחמר בגמרח (דף ס.) בפלוגחח לח קחיירי הייט דוקה למניבח דע"ו לומר שלין מהיירין מן הדין ותר"י דלח דמי דהסם לח חייני קבח בחחומו שחינה מן החב ומן הסם דבח לבוב חבין או בח חמר ממעמ מן החב שלח מן הסם ומן הסם שלח מן החב וכדמפרש קרח בהדיח מולדח בים לו מולדח מוך (ויקרח יח) דמחבר מין דילידח

ב א מיי' פ"ו מהל' יבום ופלוקה סי ומנ עמין לב טוש"ע חס"ח סימן קמב סעיף יב:

ג ב מיי' שם הל' כה טוש"ע שם סעיף ו:

ד ג מיי' שם הלכה יד טוש"ע שם סעי' ו:

ה ד מיי' שם הלכה כב טוש"ע שם סעי' ז:

ו ואשת-אחיו שלא היה בעולמו וכלתו, הרי אלו פוטרות צרותיהן וצרות צרותיהן מן התליצה ומן הייבום עד סוף העולם *יוכולן אם מתו או מיאנו או נתגרשו או שנמצאו אילונית צרותיהן מותרות, ואי אתה יכול לומר בחמותו, ובאם חמותו, ובאם חמיו שנמצאו אילונית או שמיאנו. כיצד פוטרות צרותיהן? היתה ברו או אחת מכל העריות האלו נשואות לאחיו ולו אשה אחרת ומת, כשם שבתו פטורה כך צרתה פטורה, הלכה צרת בתו ונשאת לאחדו השני ולו אשה אחרת-ומת, כשם שצרת בתו פטורה כך צרת צרתה פטורה אפילו הן מאה כיצד אם מתן, צרותיהן מותרות: היתה בתו או אחת מכל העריות האלו נשואות לאחיו ולו אשה אחרת, מתה ברו או נתגרשה ואח"כ מת אחיו, צרתה מותרת *וכל היכולה למאן ולא מיאנה צרתה חולצת ולא מתייבמת:

גמ' מברי כולהו מאחות אשה ילפינן ליחני אחות אשה ברישא כי תנא חמורי חומרי ליחני בסיפא חמורי נקט-ור"ש היא דאמר שריפה חמורה, אי הכי ליחני חמותו ברישא דעיקר שריפה בחמותו כתיבא, ועוד, בתר חמותו ליחני כלתו דבתר שריפה סקילה חמור הוא, בתו *כיון דאתיא מדרשא חביבא ליה, כולהו

חילוים שמקנו-מקח טעות ולא היוק לחם לחיו וכשמח לחיו הרי היוק כמו שהיו חשתו ומייבמת לרחה: **ולי לחם יכול לומר כו'**. שכבר ילדו מחקר קודם שניעלו לחיו כלבך ילו חילוים היוק לימון שני ליכל שהרי גדולים הן ולין ממלח חלח יחומה קטנה כדמפרש בקמן בפ' ב"מ: **כשם שכפו פטורה**. שהרי לחמורה לו ולין שם לח חלח הוח כך לרחה פטורה כדילף בגמרח: **הלכה נרח כפו וגפלח נפניו פנגי**. דהיכח דים לח לחר שקפיהן מוחרות לו לינן פטורות שהרי ים כלן מלות יבום ומייבמת החחם והניחה פטורה דכחיב לח ניח לפניו (דברים כה) ניח לחר הוח כוזה ולח שניח ותם ייבם **החחר לח נרח בפו ולו לחקה חחרת ומת בלח בנים וחזרו ונפלו לפניו: כשם שנרח כפו פטורה**. שנחלברה עליו חשתו וחברו היוק לחיו הרחשון שנפלה עם בפו לפניו ופטרחה בפו חימנו וחברו היוק עליו לחקה לח שיש לו בניס ולחמורה לו שולמית: **כך נרח נרחה**. חקה לחיו הבחי החחרת פטורה זו פוטרחה ושטעמח ליף בגמרח מלגרוי (ויקרח יח) שנרח ערוה פוטרת נרחה: **ומפי' הם ק'**. לחיט והלכה נרח נרחה של בפו וכשייבמה לחיו הבלישי ולו חקה לחרת ומת בלח בנים שניהן נחסרות על זה וכן לעולם: **נרחה מוסרת**. להמייבם לו שהרי בשעה זיקה ייבום חינה נרחה: **וכל היכולה למאן**. כגון שהעבוה קטנה ויכולה למחן ולח מיחנה ומת לחיו הולין וקידושיה חינה חלח מדרבנן וזיקה נפילחה מדרבנן חינה פוטרת נרחה מן החליצה, ולהמייבם לחמורה כדמפרש טעמח בגמרח שנרחית לו ערוה: **גמ' מכדי כולהו**. ערייות הם שפטורות מן הייבום: **מאחות אשה ילפינן**. לקמן בשמעתין: **ור"ש היא**. דחמר בפ' ר' מיחום (סנהדרין מס:) שריפה חמורה ולהכי חנח ריבוי בהו וכח בהו כולהו עד סם חמיו בשריפה: **נחמותו כתיב**. וחיט לחבר יקח לח לחבה וחח לחמה זמה היה בחב יבמה (ויקרח כ): **כלתו בפקינהו**. בפ' ר' מיחום (שם דף עג.) **חין דחמיו דרבה**: חין במיחת בים דין חלת בכרת: **כיון דחתיו מדרבה**. ליחמר עליו, חביבה ליה לחנח ותקדמה בריבה ולקמן מפרש לה: כולהו

דלבתך שריפה סקילה חמורה. בחנם נקט הכי דחפילו היתה סקילה בכל ל' מיחות בים דין ה"ל למיקט כלתו בחר חמותו דבכל הבך ליכח מיתה חלח כרת לחודיה: **ברתו** יין ברתו מדרבה חביבה ליה. היינו כחו מלטטחו כדפי' בקונטרס חבל בחו מבטותו מעריס לחבה ובחה בפקה דלח גרע מבח לחבה ות"ח והיכי נפקה דלח חין מזהיכין מן הדין כדחמר בקמן בפ"ב (דף כב:) גבי חמותך בח לבך (ויק) לו בח לחמך לנכסבך חמותך היח לחייב על לחותו בח לבני ובח חמו לומר שלין מזהיכין מן הדין ותר"י דלח דמי דהסם לח חייני קבח בחחומו שחינה מן החב ומן הסם דבח לבוב חבין או בח חמר ממעמ מן החב שלח מן הסם ומן הסם שלח מן החב וכדמפרש קרח בהדיח מולדח בים לו מולדח מוך (ויקרח יח) דמחבר מין דילידח

מסורת הש"ס

קדושין מה: [נקמן יב. ל:]

[נקמן קו:]

* האספרים שאומרים בגמ' אוכל הגשים אחואחת דמ האספרים במא"ו

כ"ב קח: [נדרים נ. מיר כ: כ"ב יו: וכמים מח: כחוחות יג. נקמן ל. לב. ר"ה יב.]

כולהו נמי מדרשא אתו? נהי דלענין ייבום אתיין מדרשא, עיקר איסוריהו בהדיא כתיב בהו, ברתו, עיקר איסורא מדרשא? דאמר רבא אמר לי רב יצחק בר אבדימי אתיא "הנה" "הנה" אתיא "וזמה" "וזמה" השתא דאמרת כל מלתא דאתיא מדרשא חביבא ליה לאיתנויי לאחרות, אשה לבסוף? איידי דאירי באיסור אחותה תנא אחות אשתו ולאתנויי להאי בבא לבסוף, אלא תנא קורבי נקט: תנא ברתו, ובת בתו, ובת בנו דקרובי עצמו, ואיידי דתנא שלשה דורות למטה דידה תנא נמי שלשה דורות למטה דידה, ואיידי דתנא שלשה דורות למעלה דידה ותנא אחותו ואחות אמו דקרובי עצמו ואיידי דאירי באיסור אחות תנא אחות אשתו, ובדין הוא דליקדמה לללתו מקמי אשת-אחיו שלא היה בעולמו, דלא משום קורבא הוא דאסרא, אלא איידי דאירי באיסור אחות תנא אשת-אחיו שלא היה בעולמו, והדר תנא ללתו, ומאי אריא דתנא פותרות לאיתנויי אוסרות? אי תנא אוסרות, הוה אמינא אסור ליבום-אבל מיחלץ חלצה, קמ"ל ולאיתנויי אסורה לחלוץ? מאי מעביד, אלמה לא-אם אתה אומר תולצת מיבמת: כיון דבמקום מצוה הוא דאסירת צרה ושלא במקום מצוה שריא, משום הכי תני פותרות, ומאי אריא דתני "מן החליצה ומן הייבום" לאיתנויי "מן הייבום" לחודיה? אי תנא מן הייבום הוה אמינא מיחלץ חלצה יבומי לא מייבמה קמ"ל **כל העולה לייבום עולה לחליצה וכל שאינו עולה לייבום אינו עולה לחליצה, לאיתנויי "מן הייבום ומן החליצה" א"נ "מן החליצה לחודה? אבא שאול היא דאמר *מצות חליצה קודמת למצות ייבום, מתניתא דרישא למעוטי מאי ומתניתא דסיפא למעוטי מאי? למעוטי

דילידת מן אבוך מן חיפתח אוחרת לו מן חמך מן גבר אוחרת ותע"ג דדרשינן (לקמן כג.) מולדת בית וגו' בין שאומרים לאחיך קייסבין שאומרים לאחיך הוא מ"מ מן מקרא יוצא מידי פשוטו ואם היה בא שניהם מק"ו הוא דילפת מכל כללא ובתה הוי שפיר בת אחותו ותע"ג כדאמרינן בפ' ד' מיתות (סנהדרין נו.) דאמר אחות אשתו אחות אשתו ולא אחות אחותו אחות אחותו ולא אחות אמו אחות אמו ולא אחות אשתו אחות אשתו ולא אחות אחיו אחות אחיו ולא אחות בתו אחות בתו ולא אחות בנו אחות בנ

למעוטי דרב ודרב אסי. ול"ק לימעט מדרבייהו ממיגיה דר"ק דכיון דתנן ט"ו נשים ליכא למימר סייר וממעטי טולטו מדלא קתני להו כדלתמר בפ"ק דקדושין (דף מז:) וכ"ת תנא ושייר והא תרבעה קתני ו"ו ל"ל דהכא לא מצי למיתניהו כדמסיק לפי שאינן בכלל פרו ורבו אסי ורבי אבא ורבי חנינא ורבי אבהו ורבי אבין ורבי חייא בר אבא ורבי אלעזר ורבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי ורבי שמעון בן לקיש ורבי שמואל בר נחמני ורבי יונתן ורבי שמעון חסידא ורבי יוסי בן חנינא ורבי יוסי בן קיסמא ורבי יוסי בן דורמסקית ורבי יוסי בן זמרא ורבי יוסי בן שאול ורבי יוסי בן פלוני ורבי יוסי בן פלוני ורבי יוסי בן פלוני

גמ' **מלבד שטעונו** . וסמיך ליה גדילים תעשה לך וברישין סמוכין וסיפא כלאים בציצית **תלמוד לומר** ודמי **תעשה**: **אמין מוסמין**. מין (ה) [סומין] טעמיתיה לכופה להתייבם לו מלא כופין אותו ומוכן מוסמין ליבמה דקרא קא נקט דילפי לה מלא מחסום: **ופמיך ליה כו'** . תלמוד דרשין סמוכין ונבי תורה אור כלאים בציצית נמי דרשין: **במאמר תורה והלכה** והלכי סמוכים לכלאים דרשין: **מאמר פנין לו** . ענין הפרשה(ב) סמוכה פרשת מכשף אלל שוכב עם בהמה דגבי הדדי כתיבי: **מכשפה לא תחיה** . בספר ולמה שמות: **מה שוכב עם בהמה בסקילה** . דכתיב בהמה הגרכתיב בהמה "דמיהם בם" וכל דמיהם בם=בסקילה היא דגמרינן (סנהדרין דף כג.) מלוב וידעוני דכתיב בהו "רגמו בהם עמהם בם=בסקילה (ויקרא כ): **נוגע זה** . מכלל **מכשפה** מיתה ממורה מכולן: **כלל מכשפה** היינו **מכשפה** גמ' **לפיכך גניסן** . אין מדה בתורה כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד, לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא: **נוגע מה מנוסף מיני** . אלא מאחר שנאמר "ונתן מכשף" (ויקרא יח) "ערות אחת מהן" "ואחת ממעט ע"י מיעוט דקדוסין: **מנוסף בנו** . לאו כלומר היא לתיו כלה אלא מקודמת ורלויה למופה (ג): **ה"ג ורבנן מי סיפא פמיך ליה דקתמרת בהמה דלא פמיך ליה כשומרת יבם** כו' . לא פמיך ליה דכתיב "לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה כנף אביו" דנפיש: **דמוכח** . מוכח למדרשיהו מהדדי סמיכותו: **לכתביה רחמנא** . להכי "לא יגלה כנף אביו" לגבי ערוות לי לטפויי לאתויי גבי אחת אם קודמי: **רש"ל מ"ז** **[עיין תוספות מנינה ד"ה לעבור]** איש את אשת אביו בנחים בשוכב לאוין **ובמשנה תורה** מאי **מעמא** דדרישׁ? **אבעית אימא** משום דמוכח **ואבעית אימא** משום דמופני: **אבעית אימא** משום דמוכח דאם כן לכתביה רחמנא גבי ערוות **ואבעית אימא** משום דמופני דאם כן לכתוב רחמנא "לא יקח איש את אשת אביו", לא יגלה כנף אביו" למה לי ש"מ

[ג"ל ממעמ] יעקב דמ"מ שהזמן גרמת נשים פטורות דהוקשה כל התורה לתפילין והקישת עדיף מסמוכים ומ"ד דתפילין נלמ מ"מ שהזמן גרמת נינהו תפשר לדידיה נשים חייבות בלאוין מסמוכין דבלאוי"ה נמי [ממסוכים] דדרים מלא תחיה כל כמה דכתיב תדע ולמעו [ממחות מנ' ומס] סבר נשים חייבות בלאוין דמחייבי לאוין בלילה והוי שלא הזמן גרמת וקשה הא דדייק בפ' המלכת דרב יהודה סבר בלאוין מ"מ שלא הזמן גרמת מדרמי מלכת לפורזמת לתיכי ביתיה וזממתי דלמת מע"ג דסבר דהוי הזמן גרמת מיהייב נשים מסמוכין וי"ל דעדיפת מיכה דהתם ומיהו קשה למאן דפפר נשים מלוים ה"ל למיפטרינהו מכלאים וע"כ נשים חייבות בכלאים דלמר ספ"ק דבילה (דף יד:) כלאים למאי חזו ומשמ מיכה סום ריבוי לענין כלאים א): **וכי** מפני שסמכו ענין לו כו' . וא"ת למאי הכא הוא דלא דרים סמוכים משום ג"ש דדרים ר' יוסי הגלילי בפ' ד' מיתות (סנהדרין סו: ושם) דמפקת [ממסוכים] דדרים מלא תחיה כל כמה דכתיב תדע ולמעו [ממחות מנ' ושם] מאם בהמה אם איש לא יחיה מי נימא דלא סבר כרבנן דדרשי סמוכים בכל מקום אלא מהכא דדרים סמוכים בפ"ב וי"ל דכתיב דייק מלישנא דר' יהודה דקאמר וכי מפני שסמכו אינו אלא מדרשא בעלמא דלא דרים סמוכים בפ"ב דקידושין (דף נ.) דקאמר יכול לא יתלקו בקדשי קדשים לכל יתלקו בקדשים קלים ת"ל אים כתיבו וכמ"ל דכתיב "והם יקח איש את אשתו ואת בתה" ולא דרים סמוכים בפ"ב ומיהו קשה מ"מ דהא דרים סמוכים בעלמא והא דדרים ר' יהודה סמוכים בפ"ב ומיהו מיכה שום ריבוי לענין כלאים דלמר ספ"ק דבילה (דף יד:) כלאים למאי חזו ומשמ מיכה מלא תחיה כל כמה דכתיב תדע ולמעו [ממחות מנ' ושם] סבר נשים חייבות בלאוין דמחייבי לאוין בלילה והוי שלא הזמן גרמת וקשה הא דדייק בפ' המלכת דרב יהודה סבר בלאוין מ"מ שלא הזמן גרמת מדרמי מלכת לפורזמת לתיכי ביתיה וזממתי דלמת מע"ג דסבר דהוי הזמן גרמת מיהייב נשים מסמוכין וי"ל דעדיפת מיכה דהתם ומיהו קשה למאן דפפר נשים מלוים ה"ל למיפטרינהו מכלאים וע"כ נשים חייבות בכלאים דלמר ספ"ק דבילה (דף יד:) כלאים למאי חזו ומשמ מיכה סום ריבוי לענין כלאים א): **וכי** מפני שסמכו ענין לו כו' . וא"ת למאי הכא הוא דלא דרים סמוכים משום ג"ש דדרים ר' יוסי הגלילי בפ' ד' מיתות (סנהדרין סו: ושם) דמפקת [ממסוכים] דדרים מלא תחיה כל כמה דכתיב תדע ולמעו [ממחות מנ' ושם] מאם בהמה אם איש לא יחיה מי נימא דלא סבר כרבנן דדרשי סמוכים בכל מקום אלא מהכא דדרים סמוכים בפ"ב וי"ל דכתיב דייק מלישנא דר' יהודה דקאמר וכי מפני שסמכו אינו אלא מדרשא בעלמא דלא דרים סמוכים בפ"ב דקידושין (דף נ.) דקאמר יכול לא יתלקו בקדשי קדשים לכל יתלקו בקדשים קלים ת"ל אים כתיבו וכמ"ל דכתיב "והם יקח איש את אשתו ואת בתה" ולא דרים סמוכים בפ"ב ומיהו מיכה שום ריבוי לענין כ

מכדי כתיב וגבד כלאים וגו' • ההוא קרא דגדילים לא מצית למיתורי ולמימר מכדי כתיב פרקא ליצים למתי הילכתא כתביה, דכולה מיעטריך כדדרשינן לקמן (דף ה:) "גדילים תרכמה ודרשינן נמי מל' כנפות ולא מל' ג' וה' כסותך ולא מל' מחריס תסר מכסה בה "פרט לכסות סומא

ומעמד שלוי מכסה רובו :

אבל לגיסה כל מרי מיני אסר רחמנא • ות"ק לפילו חד מינא ה"ת דלחסור וכלבד שיהא קשר מווי וכו' וי"ל דטעמיה משמע נמי מתרומות : **אם** כן לקמוך קרא מיניה ומיהו שעטנז שעטנז מהעלה. ות"ק נמי [נדה נה: מנחות מד.] מקמר הסם להא דרב פפא בדומה היה דכלאים נמי ופשתים בהדיה כתב כהו ומתי קושיא והא מילעריך לקמן כל לקמוני נמי ופשתים כדקאמר הכא וי"ל דכמסקנא דנפקא לן הפנאה לרבנן משעטנז לר' ישמעאל נמי מיפוק מהסם ומו לא מילעריך לקמן כל לקמוני נמי ופשתים כלקמן:

ותנא דבי ר' ישמעאל וכו' ות"ק נמי יכול לדקדק דבגדים משמע כל בגדים לכולהו נמי נמי דכתיב בגדיהם להו מכלה מלמה בגבדי פשתן נמי שרי מכלה וכ"ת ה"ת דלחו לכולהו אמר רחמנא לילעבד לכלה בשחת נמי נימא דלאמר דוקא אמר רחמנא לילעבד מכלה ומפשתים וי"ל דוחלתי לי לחו תנא דבי רבי ישמעאל ה"ת (ה) דאמר מיני אסר אמר רחמנא לילעבד מכלה ומפשתים אבל לא מכלה דבי רבי ישמעאל דאמר לו מפשתים משמע דלאתרוייהו קאי דאמר: נימא כעלמא דבגד הוי לן אמר לו מפשתים הכא בגדיהם כתב דמשמע מרי : **ואמר** רחמנא עביד להו מכלה • ות"ק והיכי משמע מהכא דשרי כלאים בגילים נימא דעביד להו מכלה כלא שוע מווי וכו' וי"ל דמוקי ליה בגילים בעיון שיהא שוע מווי וכו' דדרים בספרי פחיל מכלה מווי ומזור וה"ה שוע דבעיון וליף הסם לבן מהכלה וסהם בגדים שלהן היו נמי שוע מווי וגם טוין פירוש שוורים כמו שפי' ר"ח לקמן (ל: ד"ה עד) טו שוורי היינו שוורים בסוף הכלאים מקום הכתם ליצים כדאמרינן ברים המולת דפילין(מירושלמי:) ודלמא מלעטת דשיפחה דגלימא מייפיגה מכל קציף דלכתי נימא דאמר רחמנא לעביד להו מכלה כלא קמירה דלא הוי כלאים דמוקף מכיפה מחם מין מיטר וכמנחות (דף נם.) דקדק דקקר טליון דלוייתא מדשרי רחמנא כלאים בגילים ומשמעי בסם ר"י [קלע] דש"ב אמר רחמנא ליעביד להו מכלה בעיון דהוי כלאים מ"ש ליסהם קרא מ'מדו ומדאמר רחמנא עביד להו מכלה ידעי דמוקף מכיפה מחם מיט מיטר מלה ודלי בעיון דהוי כלאים אמר רחמנא ליעביד מכלה ולא שמעינן להו מהכא מידי לי לא מוקף מכיפה מחם מיטר לי לא לסכי מילעריך יחדו א) :

ותבלת עמרה הוא • לא היה צריך לכך דבין הוא כיתנא ובין הוא עמרא יכול לדקדק דכלאים בגילים שרי דאמר רחמנא לבגדיכם דהוו לאמר ופשתים ליעביד מכלה שהוא לו כיתנא לו עמרא אין מפשתן מדכתב בהו בגדיכם אלא מלמד שהוא אומר :

מדשש כיתנא מכלה עמרא • וליכא למימר דמכלה נמי כיתנא מלה לבוש הוא מכלה ומרגמן ומולעת שני עמרא דסברא הוא דכל הלבושים מין אחד הוא מדלא חילק בהן מלה בלבוש :

סלקא דעתך למימר דכדרבא • לאו דוקא דרבא חיילי אחר דכתיב אמר ופשתים והסמוך חייליי לו לא כתב אמר ופשתים מלה לומר דבוקא ור"ק קרא ושנו לסם בגילים על כנפי בגדיכם שסם אמר ופשתים עביד ליה מכלה דבאר הכי לא קאי אלבגדים מלה מהכא מין כנף ומשמע דפריך והא מנא דבי ר' ישמעאל ליה ליה דרבא ומבור דכרבא מסם קאמר הכי לא קאי אלבגדים מלה מהכא דכתיב אמר ופשתים קאמר : **ורבא** מנא דבי ר' ישמעאל בגד "דהכא לאו דיבורא הוא : **ואפילו** אמר ופשתים ופשתים לעמר • משמע הכא דאמר דבי ר' ישמעאל ליה ליה דרבא ומקשה כמה מדליקין (ל: שם) קאמר הש"ם הדר ביה רבא מהאיה ומבור דהכא וה"ק רחמנא עביד ליה צמר ופשתים לבגדיכם וכי עבידת צמר לבגדיכם צבעיה אבל צמר לפשתים ופשתים לצמר לא, כתב רחמנא "צמר ופשתים" דאפילו צמר לפשתים ופשתים לצמר, חינח

תורה אור

ש"מ לאפנויי ונבי [ציצית] נמי אבעית אימא משום דמוכח ואבעית אימא משום דמופנה אבעית אימא משום דמוכח דא"כ לכתביה רחמנא גבי פרשת ציצית למאי הלכתא כתביה הבא ואבעית אימא משום דמופנה מבדי כתב "ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך "לא תלבש שעטנז" ל"ל ש"מ לאפנויי חגי מצרך צריכי ראי כתב רחמנא "לא יעלה עליך" הוה אמינא כל דרך העלאה אסר רחמנא ואפילו 'מוכרי כסות' כתב רחמנא "לא תלבש שעטנז" דומיא דלבישה דאית ביה הנאה ואי כתב רחמנא "לא תלבש" ה"א דוקא לבישה דנפיש הנייתה אבל העלאה לא כתב רחמנא "לא יעלה עליך" לכתוב רחמנא "לא תלבש שעטנז" "צמר ופשתים" למה לי מבדי כתב "ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך" *ונתנא דבי רבי ישמעאל הואיל ונאמרו בתורה סתם "בגדים" "ופרט לך הכתוב באחד מהן "צמר ופשתים" אף כל-צמר ופשתים, "צמר ופשתים" דכתב רחמנא אל"ל ש"מ לאפנויי דאכתי איצטריך סד"א העלאה היא דלא נפיש הנאתה אבל לבישה דנפיש הנייתה כל חדי מיני אסר רחמנא "כתב רחמנא "צמר ופשתים" לשתוק קרא מיניה והיכי "שעטנז-שעטנז מהעלאה" ונתנא דבי ר' ישמעאל מעמא דכתב רחמנא "צמר ופשתים" הא לאו הכי כלאים בציצית ה"א דאסר רחמנא והכתיב "ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם" ונתנא דבי רבי ישמעאל כל "בגדים"-צמר "ופשתים" הם ואמר רחמנא עביד ליה "תכלת" ותכלת-עמרא הוא "ממאי? דחכלת עמרא הוא? מדשש = כיתנא, חכלת = עמרא הוא איצטריך סד"א כדרבא *דרבא רמי: כתיב "הכנף"-מין כנף וכתיב "צמר ופשתים" הא ביצד "צמר ופשתים פוטרין בין במינן בין שלא במינן "שאר מינין במינן פוטרין שלא במינן אין פוטרין ונתנא דבי רבי ישמעאל איצטריך סד"א "הכנף"-מין כנף וה"ק רחמנא עביד ליה צמר לצמר ופשתים לפשתים וכי עבידת צמר לצמר צבעיה אבל צמר לפשתים ופשתים לצמר לא, כתב רחמנא "צמר ופשתים" דאפילו צמר לפשתים ופשתים לצמר,

נפנויי . לתוטפתו של תכיו דילוף מסמוכים לגעיל : גם תלבש טעטנז גמ' ני . שמע מינה לפתניו ולמדרש סמוכים : ופני' מוכרי כסות • שלין מתכוונים להכחת תימום : לאר ופשתים לאה ני . לו לגרוך דמכדי כתיב לאר ופשתים הוה דקאמר לך לגרוך דמכדי ד' יעטעל כו' : גם תלבש כלאים לאר ופשתים הוה דקאמר לך לגרוך דמכדי ד' יעטעל כו' : כלאים לאר ופשתים • גבי נעטים בגבד לאר לו בגבד פשתים (ויקלא יג) : ואכתי מילעריך • למכתב לאר ופשתים הכא גבי לביסהותיע דכתיב בגד בהעלת' דמשמע לאר ופשתים דס"ד כו' : וחנא דבי רבי ישמעאל . דילפיגן מדלייחר' לאר ופשתים" למיסמכיה לגדילים סעשה לך : טעמא דכתב רחמנא כו' כל בגדיכם לאר ופשתים סם • והאי בגדיכם לגילים משמע בין של לאר בין של פשתים ותאר רחמנא עביד ומכלם נמי לפשתים : ופכלם טעמרא• מדשש כיתנא דכתי' (שמות לם) מכבסי כד סם משזר ובד היינו פשתים כדמפרש בכתן לו כ"ג במכבת יומא (דף עמ:) "בד"-דבר העולה בד בבד "מכלת"= עטרת וכן שתר לבעים

שבת דף כו : מנחות ד' לם :

התמוריס בכגדי כהונה תרגמן ומולעת שני, שתין בגדי כהונה תלת מלאר ופשתים דכתיב בספר יחזקאל (מד) ביוה"כ בגדי פשתים ילבשו ולא יעלה עליהם לאר" ס"מ טעטוזים המיוטזים יס בהם לאר עם פשתן ולא מין לתר ומדמפרש קרא שש כתחד מן המינין שתע מיני שתר המינין לאר" יין : פרי"ת כזרעא • לי לית כתב רחמנא לאר ופשתים הוה דרמי "הכלך לאר ופשתים" מין כנף כרכא למימר דלבגד פשתים עשה פשתן ולאר עשה לאר ובגדי הכלה לבגד כלאים לא קמ"ל דבשת לבמוניין דשפילו בלאים וכי הוי מסקנא דמילתא תלת דקא מפרש וחזיל מילתי דרבא: בתיב פשנף עשה ליים ממין הכלך וחם טלים של מגי וכתיב "לאר ופשתים גדילים תעשה לך" דמשמע עשה ליים מלאר ופשתים: ופפ תנא דבי ר' ישמעאל ליה ליה דרבא דדרים 'הכלך' מין כנף לקנף דבי רבי ישמעאל טלים של שתר מינין חינה קייבא בגילים דהא "בגד" כתיב וחנא דבי רבי ישמעאל קאמר כל "בגד"-לאר ופשתים : מילעריך • לאר ופשתים תני"ג ישמעאל 'מין' כנף' לשתר מינין : פרי"ת • גבי טלים של לאר מינין חינה קייבא בגילים דהא "בגד" כתיב וחנא דבי רבי ישמעאל קאמר כל "בגד"-לאר ופשתים : מינין • לאר ופשתים תני"ג ישמעאל 'מין כנף' לשתר מינין : פרי"ת • גבי טלים של לאר מינין חינה קייבא בגילים דהא "בגד" כתיב וחנא דבי רבי ישמעאל קאמר כל "בגד"-לאר ופשתים : מינין

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה ומנא דבי ס"ל דאסתר מיני' אסר רחמנא :

גליון השי"ס

תוס' ד"ה והא מנא דבי ר"י כו' דהכלך. לפי' מיגי כו' • עיין יומא דף מא ע"ב תד"ה ותיבעי ליה עמרא :

חוספות ישנים

ואפילו מוכרי כסות כו' • פירש הקונטרס שלין מתכוונים ול"ל דלר' יסודה קיימיגן ומיהו תלמר דבר שלין מתכוין תסור על כן לריך לומר ותפילו מוכרי כסות כלא שום פלאה וים לומר דלא גדיל ליס : ואי כתב רחמנא לא מלבש . לפי פירושו לריכוחא דלא יעלה שלין מתקבל לריך כלל דהא לפעמים לאתרוייהו קאי לאחר' ניחא דלא יעלה לריך לומר דל

מיניה נחמן דכי רבי יצחק בר אבדימי אמר כל שצדו אחד גבוה מחברו ורגליו שוות הרי זה בדיוק וקסבר פלגי מגן . לתירוץ ליה למר ופסחים לית להו לרבנן דלית להו כל כגדיים דמר ופסחים לית להו למייבר מנת להו דלמאי עסה ודומה לה תעסה: רשב"ם פ"ג. במתניתא כתיב "יגלח את כל שערו" הרי לחצו בכולו למה לי דכתיב "לחצו": ורבנן אמרי תורה אור

ויקרא יג, יג

והיה כי יפרח הצרעת בעור ופרחה הצרעת את כל העור מנגעו מראשו ועד רגליו לכל מראה עיני הכהן:

מיר מגי פ"ג הדף מ

צפקא לחצ מראשו דתניא ראשו מה תלמוד לומר לפי שנאמר לא תקיפו (את) פאת ראשכם שומעאני אף מצורע בן ת"ל ונקו אחאי ראשו הקפה כל הראש שמה הקפה איכא למיפרך מה ללאו דהקפה שכן לאו שאין שוה בכל אלא מזקנו דתניא זקנו מה תלמוד לומר לפי שנאמר יפאת זקנם לא יגלחו שומע אני אף בהן מצורע בן ת"ל זקנו ואם אינו ענין ללאו שאין שוה בכל חנהו ענין ללאו השוה בכל אעבה איצטריך סד"א שאני כהנים דהואיל ואיבה בהן הכתוב מצות יתירות אפילו לאו שאין שוה בכל לא דחי לם"ל דדחי אלא אחיא מראשו דרך תנא דתניא ראשו מה ת"ל לפי שנאמר תער לא יעבור על ראשו שומע אני אף מצורע ונזיר בן ת"ל ראשו איכא למיפרך מה לנזיר מצורע שכן ישנו בשאלה דאי לא תימא הכי הא דקיימא לן דאין עשה דוחה לא תעשה ועשה שלא יגמר מנזיר מ"מ לא נגמרינן דאיכא למיפרך שכן ישנו בשאלה ת"ל אלא לעולם למיפרך שכן ישנו בשאלה אלא לעולם מקרא

סם מה.

שאין שוה בכל · דבעיס תיקו בגליפה דקתני בפ"ק דקידושין (דף נב:) מאמר בלאו אחרינא שכשם שהוא מוזהר עליו כך היה מוזהר עליו כדכתיב "הנפקדות הנפקדו" (ויקרא יח) שניהם בכתפם: ופאת זקנך · כלכתיב כתיב: תגלחו ופאת זקנו · ורבנן אמרי כהן מלוע עסה ונמחי לא תעסה "(ויק"ל דהאי נמי נלאו שאין שוה בכל·לפיכך מיניה דכל מי שיש בו מום אינו עובד ואינו אוכל ואינו מקריב ואינו מנסך ואינו נוסך ואינו מטמא למתים ואינו נוטל חלק עם אחיו בעבודה ואינו נוטל חלק עם אחיו בחלוקה ואינו נוטל חלק עם אחיו בקדשים ואינו נוטל חלק עם אחיו בתרומה ואינו נוטל חלק עם אחיו בלחם הפנים ואינו נוטל חלק עם אחיו בשתי הלחם ואינו נוטל חלק עם אחיו בשיר ואינו נוטל חלק עם אחיו בשער ואינו נוטל חלק עם אחיו בעבודה ואינו נוטל חלק עם אחיו בשחיטה ואינו נוטל חלק עם אחיו בקבלה ואינו נוטל חלק עם אחיו בהולכה ואינו נוטל חלק עם אחיו בזריק

גדילים תרבצה · כמנחות (ד' מב ·) לומר דבעי תמניא תוטין ותימה מנלן שכופל כל אחד ואחד לשנים שמא יקשור כל אחד ברצועה בטלית ולי הוה מפרשינן עשה גדיל ופותלו מתוט הייט שעושה תוטין כעין פתילה וכופלין בחמלע הוה ניחא לכל בקונטי פי' פותלו מתוט הייט שני שלישי מעה שלא יעשה הכל גדילים: **ואבתי** מיבעי לי' לאוקמי מכיפה אחת מהן לתין תיבור · כלומר הכי מיבעי לי' לתי נלמ יחדו ד"ש דאסור לנתוס לעמ ופסחים חע"פ שתין מחוברים כלל זה עם זה: **עד** שיהא שוע טווי וגו· תין לפרש כמו שפי' ריב"ן שוע וטווי יחד לעמ ופסחים (נ) מ"ל כלתים בשני היכי משכחת לה שהרי גריך שיהיו ג' תוטין של תכלת לעמ לכדו כלא פסחו לתא שוע כל אחד לבדו וגו עמ תר"ש לתין לפרש הייטו תריג כלפי' בקונטי דמתי שמא שוע וטווי דהוי כל אחד לבדו וגו תקי תלמ ופסחים יחד ושוה לבנדה פרק האשה (ד' סח:) גבי בנלימת דעמרת כו' ופריך ותימא לו שוע לו טווי לו טו ולפי' הקונטי בלא טו לו מי לפשר שיהא כלתים ותין לומר להכי פריך ותימא לו שוע וטו לו טווי וטו לו טו לתוריה דת"ש דכתוב לתוריה סני שוע וטווי דכתב רחמנא לעמ ולי תלמ נרחה ד"ש דטו היינו שוע וטו עמ כל אחד לבדו ועל שעטנז של עמ לבד ועל פסחים לבד שהזהיר הכתוב שלא יעשה מהם בגד צמיד ומיחדו נפקא לה' כי יתקן הלבן הקשה לו מהא דתנן במס' כלתים (פ"ש מ"ח) תין חייבין משום כלתים תלמ על טווי וחרוב דעמ שעטנז שוע טווי וגו' ת"ש וגו' תלמ למדרש כל שעטנז תקי מדלמ קתני תלמ על שוע טווי וחרוב ועל מייטי שעטנז תלמ משום (נ) ווטו ומדלמ כתיב שעטנז נפקא: **בולה** משעטנז נפקא· **מדכתיב** "שעטנז" ולא כתיב "כלתים" שמעינן שוע וטווי וגו' ומדלמ כתיב שוע וטווי וגו' שמעינן למידרש סמוכין דעמ ומכן ואילך תמצא למידרש סמוכין דעמ ומכן ואילך תמצא למידרש סמוכין דעמ ומכן ואילך תמצא

לאו דמחמר ואפי' הכי לא דחי אלא דקיימא לן דאתי עשה ודחי לא תעשה לגמר מהכא דלא לידחי ק"ת שאני לאוי דשבת דחמירא והא תנא בעלמא קאי ולא קפריך דתניא יכול אמר לו אביו היטמא או שאמר לו אל תחזור יכול ישמע לו? ת"ל איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו כולכם חייבין בבבודי אלא משום דאיכא למיפרך מה להנך שכן הכשר מצוה אלא סד"א תיתי מבנין בית המקדש דתניא יכול יהא בנין בית המקדש דוחה שבת ת"ל את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו כולכם חייבין בבבודי מאי לאו בבנוה וסותר וטעמא דכתב רחמנא את שבתותי תשמורו הא לאו הכי דחי לאו דמחמר ואפילו הכי לא דחי ואלא דקיימא לן דאתי עשה ודחי ל"ת ליגמר מהכא דלא דחי וא"ת שאני לאוי דשבת דחמירי והא תנא בעלמא קאי ולא קא פריך דתניא יכול אמר לו אביו היטמא או שאמר לו אל תחזור יכול ישמע לו תלמוד לומר איש אמו ואביו תיראו וגו' כולכם חייבים בבבודי אלא משום דאיכא למיפרך מה להנך שכן הכשר מצוה תיפוק לי מהכא אין הכי נמי אלא שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו למה לי? מיבעי ליה לכדתניא יכול יתיירא אדם ממקדש תלמוד לומר את שבתותי תשמורו ואת מקדשי תיראו נאמרה שמירה בשבת ונאמרה מורא במקדש מה שמירה האמורה בשבת לא

תורה אור

ניגמר מהכא

שמירה בשבת ומורא במקדש

לידחי כדתמר בסוף הלו מילות (כ"מ דף נ:) דה"ל לי לגו קרא דה"ל לידחי ל"ת ועשה מהאי טעמא וי"ל דקיל ה"ל לידחי תכל ל"ת שיש בו כרת מל"ת שאין בו כרת דדוקא למידק הא בעלמא דחי כדפיי ללא העשה שיש בו כרת דה"ל ל"ת שיש בו כרת דכלהו קרא ה"ל דלא דחי מיכא למידק הא בעלמא דחי ול"ת שאין בו כרת דכלהו קרא ה"ל דלא דחי ומיהו ל"ל דהכא בעלמא דחי ל"ת שיש בו כרת מל"ת שאין בו כרת דלגמרי ל"ת ועשה דחי ל"ת שיש בו כרת מל"ת ועשה דחי ל"ת שיש בו כרת מל"ת ועשה דחי ל"ת שיש בו כרת מ

יכול יכירנה לדם מכים המקדש · נבי תכיו לה האוכך לומר כן דפסיטא שלא יקחנה לו לשם תלוים לכל נבי המקדש לומר לך שמקום הוה להזיר ק"ב נבי תכיו צריך תורת שלא יכמיכו לכל במקדש אין יכול למעוט שלא בדותק כמו שמפרש והולך:

מושבות דכתב רחמנא למה לי· והא דדרשינן בפ"ק דסנהדרין (דף כ·) כל מוקדש לי אתה מכניר לכל אתה מכניר במזרח בים במוקך הייט מקום דהוי ליה למכתב מוקדש וכתיב מושבותיכם ומהלא כתיב לא תבערו (ג)לכם וכתב מוקדש מקום דאתא לכדדכתי ובסוף פ"ק דקידושין (דף לו: ושם) דקאמר מוקדש דכתב רחמנא נבי שבת ל"ל סר"ח הוא וכעין דמוקדש כתיב ליכעי כה קידוש כ"ד כמוקדש לה מהלא תבערו תם כל מוקדשיכם קדשים הלא מקרא אחריהם דאמר לא תכהיים דכתיב שבת היא לה' בכל מושבותיכם כלומר מושבותיכם דהוה קרא בעניה דמוקד כתיב: (נ) **אי** הוי הלא אפילו בשבת · מקום מה לי אומרת רבה מה לי אומרת זוטא דקאמר ס"ד יהודה כהן היכא בעי לאוקמי רבי יעקב"א כל' יוסי דאמר בשבת ללמד שאתה והא בפ"ק דשבת (דף יב ושם) אמר רבי יעקב"א דאמר קרא והבה ואמר לכהיכה בהמ"ק אבית מועד שמה תלמוד לומר דכהבערה יום כרת ועוד קשה דנהי נמי רבי יוסי היא מ"מ לא הוי לה לה תבערו הוי אומרת דמיתה ס"ד נמי דמיא שבת מקום משום מה לי אומרת רבה מי אומרת מיתת הגוף והכי קאמר דכתיב בהמ"ק אבית מועד ואמר לכהיכה בהמ"ק אבית מועד כרת ומה לכהיכה בהמ"ק אבית מועד כרת מיתת הגוף כהבערה יש כרת ועוד קשה דנהי נמי רבי יוסי היא מ"מ לא הוי לה לה תבערו הוי אומרת דמיתה ס"ד נמי דמיא שבת מקום משום מה לי אומרת רבה מי אומרת מיתת הגוף והכי קאמר דכתיב

ומה עבודה שהיא חמורה ודוחה שבת רציחה דוחה אותה שנאמר °מעם מזבחי תקחנו למות" שבת שנדחת מפני עבודה אינו דין שהרצחה דוחה אותה, ומאי "או אינו" דקאמר ה"ק קבורת מת מצוה תוכיח שדוחה את העבודה ואין דוחה את השבת הדר אמר קבורת מת מצוה תדחה שבת קבורת מת מצוה דוחה אותה שבת עבודה אינו דין שתהא קבורת מת מצוה דוחה אותה ת"ל °לא תבערו" ולמאי דסליק אדעתיה מעיקרא "דאתי עשה ודחי ל"ת מאי "או אינו" דקאמר ה"ק מה אני מקיים °מחלליה מות יומת" בשאר מלאכות חוץ ממיתת ב"ד אבל מיתת ב"ד דחי שבת דאתי עשה ודחי ל"ת הדר אמר אימר דאמרינן "דאתי עשה ודחי לא תעשה"-לא תעשה גרידא ל"ת שיש בו כרת מי שמעת ליה דחי? הדר אמר אטו עשה (ה) דוחה את ל"ת °לאו לא תעשה חמור מיניה וקאתי עשה ודחי ליה מה לי חומרא זוטא ומה לי חומרא רבה ת"ל לא תבערו [איצטריך] סד"א תיתוי האי °אשת אח-דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד-לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא "ת"ש "דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל וכו' ביצא °והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים וטומאתו עליו" והלא שלמים בכלל(ג) °קדשים היו ולמה יצאו? להקיש אליהן ולומר לך מה שלמים מיוחדים °קדשי מזבח אף כל קדשי מזבח יצאו קדשי בדק הבית הבא נמי(ג) הא אשת אח בכלל כל הערויות היתה ולמה יצתה להקיש אליה ולומר לך מה אשת אח שריא אף כל ערויות נמי שריין אמר רמי °התם 'בלל' = באיסור 'ופרט' = באיסור 'ופרט' = בהיתר, הא לא דמי אלא "לדבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החדש שאי אתה יכול להחזירן לכללן אלא °שיחזירנו לך הכתוב בפירוש "ת"ש "דבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החדש אי אתה רשאי להחזירו לכללו עד °שיחזירנו לך יהכתוב בפירוש "ביצא °ושחט את הכבש במקום אשר ישחט את החטאת ואת העולה במקום הקדש כי כחטאת האשם הוא לכהן" שאין ת"ל "כחטאת האשם" ומה ת"ל "כחטאת האשם"? "לפי שיצא אשם מצוערת לידון בדבר החדש-בבהן יד ובהן רגל-הימנית °יכול לא יהא טעון מתן דמים ואימורים לגבי מזבח? תלמוד

ומה עבודה שהיא חמורה ודוחה שבת רציחה דוחה אותה שנאמר °מעם מזבחי תקחנו למות" שבת שנדחת מפני עבודה אינו דין שהרצחה דוחה אותה, ומאי "או אינו" דקאמר ה"ק קבורת מת מצוה תוכיח שדוחה את העבודה ואין דוחה את השבת הדר אמר קבורת מת מצוה תדחה שבת קבורת מת מצוה דוחה אותה שבת עבודה אינו דין שתהא קבורת מת מצוה דוחה אותה ת"ל °לא תבערו" ולמאי דסליק אדעתיה מעיקרא "דאתי עשה ודחי ל"ת מאי "או אינו" דקאמר ה"ק מה אני מקיים °מחלליה מות יומת" בשאר מלאכות חוץ ממיתת ב"ד אבל מיתת ב"ד דחי שבת דאתי עשה ודחי ל"ת הדר אמר אימר דאמרינן "דאתי עשה ודחי לא תעשה"-לא תעשה גרידא ל"ת שיש בו כרת מי שמעת ליה דחי? הדר אמר אטו עשה (ה) דוחה את ל"ת °לאו לא תעשה חמור מיניה וקאתי עשה ודחי ליה מה לי חומרא זוטא ומה לי חומרא רבה ת"ל לא תבערו [איצטריך] סד"א תיתוי האי °אשת אח-דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד-לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא "ת"ש "דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל וכו' ביצא °והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים וטומאתו עליו" והלא שלמים בכלל(ג) °קדשים היו ולמה יצאו? להקיש אליהן ולומר לך מה שלמים מיוחדים °קדשי מזבח אף כל קדשי מזבח יצאו קדשי בדק הבית הבא נמי(ג) הא אשת אח בכלל כל הערויות היתה ולמה יצתה להקיש אליה ולומר לך מה אשת אח שריא אף כל ערויות נמי שריין אמר רמי °התם 'בלל' = באיסור 'ופרט' = באיסור 'ופרט' = בהיתר, הא לא דמי אלא "לדבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החדש שאי אתה יכול להחזירן לכללן אלא °שיחזירנו לך הכתוב בפירוש "ת"ש "דבר שהיה בכלל ויצא לידון בדבר החדש אי אתה רשאי להחזירו לכללו עד °שיחזירנו לך יהכתוב בפירוש "ביצא °ושחט את הכבש במקום אשר ישחט את החטאת ואת העולה במקום הקדש כי כחטאת האשם הוא לכהן" שאין ת"ל "כחטאת האשם" ומה ת"ל "כחטאת האשם"? "לפי שיצא אשם מצוערת לידון בדבר החדש-בבהן יד ובהן רגל-הימנית °יכול לא יהא טעון מתן דמים ואימורים לגבי מזבח? תלמוד

מכללו יכול לא יהא טעון מתן דמים ואימורים לגבי מזבח? ת"ל: מצורע לידון בדבר החדש · תרי ותמר חטאת אין טעונות לא חציצ דבר חדש ואין קרוי דבר חדש אלא כשאינו כלול כלל כי הכא דתמר חטאת טעונה כשיצא חוץ לקלעים ונתן ממנו להטעות ונתן דמה שנתמרו כל הערימות וזו הותרה שאינו כלול אבל מה שחטאת מצורע טעונה נסכים אין שאינו כלול ות"ש ד' בריש חיובי מקומן (זבחים דף מט:) דכללו נמי מיניה יהיו כל חמשת טעונות מתן בהונות ולילפו נמי כולהו עריות מחמה אח וי"ל דלא נמי מיניה אלא דבר שאין חציצה לפניו לעכב אבל דבר שיש חציצה לפניו לא יעכב אלא לענין חידוש לא שמיה דבר חדש בו כגון שחיטה לפני [ואין זה חידוש]:

*) [וע"ע תוס' סנהדרין נה:]

ת"ל

שנאמר מעם מזבחי · ואפי' מם אין מם כהן אחר רלוי לעבודה שהעבודה נדחית ות"ת ולמה התם לאו משום דרציחה דחיית עבודה אלא משום דגברא הוא דלא חזי כדתנן' (ברכות דף נב:) כהן שהרג נפש לא ישא את כפיו שנאמר ידיכם דמים מלאו וכ"ש עבודה וי"ל דע"כ חזי דלין מחלל עבודה דמעם מזבחי ולא מעל מזבחי ולא ישא את כפיו כפיו תומרת בעלמא הוא ועוד דוקא לא ישא את כפיו לפי °שהרגו בידו ואין קטיגור נעשה סניגור וכדכתיב בהוה קרא ובפרישכם כפיכם *): **תלמוד** לומר לא תבערו · ות"ת אחמי לימוך בפרק אחד דיני ממונות (סנהדרין דף ו:) מזבחי המיוחד לי למילף דרציחה דוחה אפילו מקרבן ציבור תיפוק ליה מדאיצטריך לן תבערו לאפוקי מק"ו ס"מ דרציחה דוחה אפי' מקרבן ציבור דדמי שבת דאי לאו קרבן ציבור לא הוה ידחה שבת אלא מק"ו ואיצטריך לן תבערו לאפוקי מק"ו דאי לאו קרבן ציבור הוה אמינא

כח א מי' ס"ו מהלי' קרבן פסח הל' ה:

תל למאי דנפקא נפקי להיכן מהן כהונה ומחיתה נפקי מהן שכחוב בהדיא ולמאי דלא נפקא לכון מהן דמים וחימורים לא נפקי הני יהיה בו מהן דמים וחימורים עד שיכתוב בהדיא: **וראה** קרי בו ביום ומכל • פירש בקונטרס דלמכי נקט קרי ולא נמחק מהן ארן ומכילה דנמחק מהן ארן ואפי' נמחק מהן נכנסים במחנה ליה כדלמר בפ' הלי דברים(פסחים דף סו:) ולאפי' מה עלמו נכנס שלמחר ויקח משה מהן עלמות יוסף ועמו במחילתו ואין נרלה לר"י דהא דלמר ויהיה משה שלין בו כרם היינו משה דנכנס [כדלמרינן ר' יוחנן ומחמת מה אין נכנס בחיל נמי מדרבנן] כדאמן במכלת כלים (פ"ש מ"ח) החיל מקודש היחט עמו שלין עובדי כוכבים ומחמי מחיט נכנסים לשם עזרה נשים מקודשת היחט שלין טבול יום נכנס לשם וכלל טבול יום חיירי בין דכעבל קרי בין דנחמת מת ארן ומכילה דקא חיירי בהו התם לעיל ולחר" דנקט בעבל קרי לרבותא דלחש"ג דלחשבלה חון לכ' מחנות סחיטו ע מכמיס ליכנס לכחקום כרם לח הלמיהו דבריהם ות"ס כפ' היה טחל (פוסח דף כ: ושם) דקחמי נבי מועה והם לומרים הולילוה הולילוה שלמח מעמח הכעזרה ופריך מהח לחפילו מח מלמו שרי ומחי קושיח והח מדרבנן לחסור ויחירן ר"ם שלח גזרו חלח שלח יכנס לחכל חם חוח כבר שם לח גזרו עליו שילח כיון דמלחוריימה קרי ליכנס שם ולקרק מהח לחמרינן בפרק הכנרפים (מכחדרין דף פח:) כהן שנטמח בטומחה חחיו שכבים מוליחין חלמו חון לעזרה ומפלפין מומו בניזיין מעמש דחין מוליחין חלח מחון לעזרה שהוח מחנה שכינה ומחיימין חלמו בעזרה נשים כיון שכבר היה שם ור"י מפרש דבטומה דייק מדקחני הולילוה הולילוה שרי ימיני דלי נלמ דהוי ליסור לחוריימה לח היו מחמרין כל כך ואין להחריך כלן: **זה** נכנס • שהיה נרלה לבח לבר הבים לעמוד בעזר נקנר ולבכלים יהיו לעזרה ויינן לו מן הדם בבהטה ושערי נקנר לח נחקדשו כדחמרינן בכילד טלין (פסחים דף סה: ושם) שכל השערים נחקדשו חוץ משערי נקנר שהם מלוינה עומד ומכנים ידיו לבהטה ות"ם למה נמנטו בשביל כך מלקדשם יעמוד בעזרה נקנר ופירש ריב"ן דלחן זה נפני ס' דלח סה בחיור העזרה ואין נרלה לפי סה קדוש כקדושה העזרה הוי שפיר לפני ס' ותומר רבינו שם דטעמו בשביל שקנע מלוינה שיעמדו שם שינין שליהם הנעזר בחמה ומפני החמה ובגשמים מפני הגשמים: **מן טב** יבח טעה שיש בו כרם כ' • לחו מילחח דפסיקח היח דיש מקומות שהעמידו דבריהם במקום כרם כדחמרינן בפרק החכה (דף נב:) חלח כחן לח שה נרלה לחכמים להחמיר: **רבי** יוחנן חמר דבר חורה לפילו מעה חין לו • רבי יוחנן לח מעיין בי ר' יוחנן (נ) "במתני' דכלים (פ"ש מ"ח) דחנן דכתוכות (דף מ:) דחמרינן חרב חנה ופיגל ולח כפני לעגוני הכי ר' יוחנן נמי לדחוש ר' יוחנן (נ) "במתני' דכלים (פ"ש מ"ח) דחנן עזרים נשים מקודמת היחט שלין טבול יום נכנס לשם לכל בהר הבית ומיל שרי והייט מדרבנן לחי מדלוריימה חסור ליכנס במחנה ליה הם כן בהר הבית נמי ליחסר דמפחה הר הבית עד שער נקנור מחנה ליה כדחניח בחוספחה ובספרי מכל מקום חין נרלה לפליני בדלוריימה דהכח חמתני' דכלים חלח רבי יוחנן לפרושי בריימה לחת דעשה דקחמי לחו דוקח ולחי מקום לסבר לי יוחנן טבול יום דוב לחו כוב חמי להח רבח חית ליה דרבי יוחנן בסוף החגה (פסחים נב:) ורבח חית ליה בפ"ב דכריחות (דף י:) דחמוסר כפורים דוב כוב חמי חלח דוקח לענין פסח הבח בטומחה דלח יחכלו ממנו זבין וזבות ונדות ויולדות קחמר דכוב חמי להכי מייחי לה בכריחות חבל לענין ביחח מקדש לחו כוב חמי וניחח להכחת בריש פ"ב דזבחים (דף יז:) מסיק לכ"ע דחמוסר כפורים דוב כוב חמי ובפרק ג' מיטים (מיר דף מה:) מסיק לחפילו מבול יום דוב לחו כוב חמי חלח היכח דזבחי לענין פסח הבח בטומחה והכיח דמיר לענין ביחח מקדש והח דחמנח בהכיח סוגיח דנ' מיטים לחפילו נחמר טבול יום דוב לחו כוב חמי חסור ליכנס למחנה ליה והכח מקדח דרים החם חר"י דהחם כוב בעל ג' רחיות לחיכח מרבי סהות טבול יום ומחוסר כפורים ותע"ג דבמעטין נמי בריחה קרי בו ביום ההי טבול יום ומחוסר כפורים שרי מדלוריימה היינו משום לחיט על עומחה לחחת חלח על טבול יום משום קרין ומחוסר כפורים משום נרעחה: [וע"ש תוספות זבחים נב: ד"ה ור"י]: **שחדשן** בה דברים ונחמרו טבול יום חל יכנס למחנה ליה • ות"ס מנח ליה שחדשו טבול יום דלמח מדבו מטבול יום חלח מעמו ויש חומר דמשמע ליה שלח חדשו חל החנר וחנר סיינו עזרה נשים כדמוכח ביומח קחל (מד) וחילו טומח מח חסור לפי נחיל: **ואמר** טועה מה טעם כו' • פירוש כיון דביחה במקלת שמה ביחה מה טעם החירו חכמים להכנים ידיו לבהטה ושם חמחר וכיון דשמה ביחה ואפילו הכי שרי מקלתו משום דלי לחפסד בעניו לחחר ת"ב חלח כיון דמי ליחה בידיעה דבהדיא ביחה ואל המקדש לח חכח לבל ביחה במקלת לח כחיב בהדיח חלח מיקיקח גמר לה טועה החם מה נעיטה במקלת שמה נעיטה לחף ביחה במקלת כו' ועוד יש לומר כיון דחפסר על ידי ביחה במקלת חם יכנס טוב חייב חלח כחרוכה ובח ע בחרוכה:

מי

מי לימוני • חקם לח וחחוח חקם: **פוטיל ופיטמרי** • לימוכ לחקם לח שהיה עליה כשמח לחחו כלח כנים **לימטרי** גמי לימוכ לחחוח חקם: **שפיני שנו** • שהוח יוכ שבחה קרבנחה וצריך לבח בהר הבים ולעמוד בשער נקנר ולהכנים ידיו לעזרה ליהן מן הדם לבהטה(נ):**ורלה קרי** • חורה חור לבכי נקע קרי ולח טומחת ארן לוכבלה דטמח ארן ואפי' טמח מת נכנסין(להר הבים כדמפרש בחלו דברים (פסחים דף סו:) שנחמר "ויקח משה לח עלמות יוסף" ושערי נקנר לח נחקדשו בקדושת עזרה כדחמרינן בכילד טלין(שם דף סה:) והרי הן בהר הבים ויכול טומח מת ליכנס נשם חבל בעל קרי משמלח מון(לבי מחנות כוב כדמפרש 'כחלו דברים' זב-'וכל זב'= לרבות בעל קרי: **ופבל** • נקרוין: **מפ"ש** • לעכול יוס שמר דקרי' חינו נכנס להר הבית לכל עכול יוס הרי הוח בטומחתו עדיין(ברומה ולקדשים ולמקדש: **זה** • יבח להר הבית ויכנס ידיו לבהטה ויטבר לחכול פסחו לערב: **ויזמף עשפ** • לויטלחו מן המחנה" שלין בו כרם שלין עטה כרם חלח על ביחח עזרה חוה לח יכנס לעזרה חלח לפני ה' ניקוד—שלח נחקדשו ויכנס ידיו לבהטה ויטבר מלרעתו ויטלח פסחו לעזרה נשמוך ושמח ומערב יעבר שמש ויטהר מקרוין: **ויעמוד יהושפט** • לוחו היוס נמהרו ישרחל מטומחתם

תינח

שבידיהם כדברי הימים: **למחנה לויה** • להר הבית: **ואחר עולה** • כמסכת זבחים (דף נב:) דחמר עולה ביחה במקלת שמה ביחה מהח דקחני זה נכנס ומכנים ידו לבהטה ולי חמרת ביחה במקלת שמה נהי נמי דנכנס להר הבית מקום דעשה שלין בו כרם הוח,לבהטת ידיי-לחדי ולחדי עשה שיש בו כרם הוח דקיימה לן בחמנות בהקומן רבה (דף כ:) מחוסר כפורים שנכנס למקדש מעט כרם ואין נריך לומר טבול יום ושחר כל המחוסרי [קמ] טועה שחני מלוינה הויל והוחרה לו ביחה במקלת שלרעתו שכרי עדיין מחוסר כפורים הוח ונכרח **והאמרה** לו מן המורה ביחה זו במקלת **שחר נמי** נקרחין חלמיד ואיתחרלי חד חיסורח חיתרלי נמי לדדך דהוה נביח תינח

תלמוד לומר °כי כחמאת האשם הוא" מה חמאת מעונה מתן דמים ואימורים לגבי מזבח אף אשם טעון מתן דמים ואימורים לגבי מזבח ואי לא אהדדיה קרא ה"א למאי דנפק נפק ולמאי דלא נפק לא נפק ת"ל ה"א אשת אח דאישתראי אישתראי שאר עריות לאפלא סד"א °יתיתי (ג) °בבמה מצינן מאשת אח·מה אשת אח מיבבמה אף אחות אשה תחייבם מי רמי התם חד איסורא הבא תרי איסורי מהו דתימא הואיל ואישתרי אישתרי °קמ"ל דאמרינן °הואיל ואישתרי אישתרי דתניא °מצורע שחל שמיניו שלו בערב הפסח וראה קרי בו ביום וטבל אמרו חכמים אע"פ שאין טבול יום אחר נכנס,זה נכנס-כמשפט שיבא °עשה שיש בו כרת וידחה עשה שאין בו כרת °ואמר ר' יוחנן דבר תורה אפי' °עשה ליח ביה שנאמר °ויעמוד יהושפט בקהל יהודה לפני החצר החדשה מאי °חצר החדשה" אמר °(ר' יוחנן) שחדשו בה דברים ואמרו °טבול יום לא יכנס למחנה לויה °ואמ' עולא מה טעם הואיל והותר לצרעתו הותר לקרויו מי דמי דלעולא

*) בגרוק חסיקרים אוהבים לכתוב נקד לחואל לא"ש בחרי, ממנים נכי זכחים נב: בחרי חסיקרים אחרי בא בדמיה ומחינה הגמלה שאם לו "עלים"

ממנים נב: בוריות מ: זכחים נב: פ"ם

[נ"ל רבי כ"ל נוכחים]

נלילון השי"ם

נב' מיטי כחם מנים • פי' יומח דף ח ע"ב מד"ם מם כמקום: שום כחם מנים מקחם לח • כחוס' לעיל נ ע"ב ד"ה לח מעמה שיש בו ממנים מיטי לחמר מלה כחם כני פם כלם כפ' חוס"ד"ה רבי יוחנן חמר וכ' דרבי יוחנן כחמני' דכלים • וכן רלחים מממני' פ"ל מ"ח דחמיד נח ויבח ע מנל חמיו מכבדים:

(ג) נב' לגל מד"ח מיטי מלמח לח: כחם מיטי ד"ם מיטי עכ וכו' מדם נבהטה ב"ב פ"ח שחמד עם כחנרם וכחבים ידיו לבהטה מלמ"ה מחמלח חון נ' מחמח בחמיני עכ חוחר לבח בחמי חכמים ליכנס בטומחה ולח יכנס לעזרה ומלח בחמיני

תינח היכא דנשא מת ואחר כך נשא חי דמגו דאישתרי איסור אשת את אישתרי נמי איסור אחות אשה אלא נשא חי ואח"כ נשא מת, איסור אחות אשה קדים, ואפי' נשא מת נמי תינח היכא דנשא מת ומת ואח"כ נשא חי דחזיא ליה, דלבי ביני אלא משום דאיכא למיחש שמא יבא אחיו ויחזור ויקחנה, אבל היכא דנשא מת ולא מת ואח"כ נשא חי לא ראה קרי בלילי שמיני שאין מכנים ידיו לבהונות שלא יצא בשעה שהיא ראויה להביא בה קרבן אלא כי איצטריך "עליה" היכא *דנשא מת ומת ואח"כ נשא חי, ואי בעית אימא בהיקישא מדרבי יונה דאמר רבי יונה ואיתימא רב הונא בריה דרב יהושע אמר קרא °כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו *הוקשו כל הערויות כולן לאשת אח מה אשת אח שריא אף כל עריות נמי שריין כתב רחמנא "עליה", אמר ליה רב אחא מדפתי לרבינא מכדי כל עריות איכא לאקושינהו לאשת אח ואיכא לאקושינהו לאחות אשה מאי חזית דאקשת לאחות אשה אקשינהו לאשת אח? אביעיה אימא *לקולא וחומרא לחומרא מקשינן, אביעית אימא הבא תרי איסורי והבא חדא איסורא ותרי מתרי ילפינן אבל הבא חדא איסורא ותרי מחדא לא ילפינן רבא אמר ערוה(ה) לא צריכא קרא דאין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת בי איצטריך קרא למיסר צרה, וערוה לא צריכא קרא אבא (ג)(תניא) אין לי אלא היא משום צרותיהן צרתה אבא קתני צילי אלא הן משום צרותיהן רבי אומר °ולקח ולקחה °יכם ויבמה לאסור צרות ועריות אימא לאסור צרות של עריות אבא תרי קראי קנסיב ליה מאי לאו חד לעבות וחד לצרה? לא, אידי ואידי לצרה: חד למיסר צרה במקום מצוה וחד למישרי צרה שלא במקום מצוה-מאי טעמא °יבם ויבמה: במקום °יבום הוא דאסירא צרה שלא במקום יבום שריא צרה אמר רב אשי מתני' נמי דיקא דקתני חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן ואילו פטורות ופוטרות לא קתני שמע מינה אבא שנא ערוה לא צריכא קרא דאין עשה דוחה לא תעשה שיש בו כרת צרה נמי לא תיבעי מר לרבינא ה"ק משמיה דרבא צרה נמי לא איצטריך קרא למישרי

מי

מסקנא דהכא ומה לריה יג לו מן הכריתות וכרתה לרביו יוחנן דדייקעולה מדנקט ולרתה קרי בו ביום משמע בו ביום מבעו בלילה לא שמע מינה דטעמא משום דהוחר לגרעתו הוחר נמי לקריו ולהכי פסיטת ליה הכא דמודי עולא בלילה קרי בלילי ת':

תרי לישורי [מחד לישורא לא ילפינן]. (*לקמן שלא במקום ייבוס כגון לרת בתו יפיי) ות"ת ולרב חסי לחולי פוטרת לישונים לרתה והא חד לישורא הוא ו"ל דממה נפשך לישורי לחיילונים ולהכי לרתה דילפי' מחצר תלת פרט לחיילונים ולהכי לרתה נמי לחסורה וכן לחם לחיו שלא היה בעולמו לבל קשיא מלי טעמא דמקל דליג מדרב חסי ו"ל דכיון דלא ילפינן לחיילונים מיבוס עשה דילפינן בפרק שני (לקמן דף כ:) (נ) לחלילה לחיילונים מיעטה הכתוב בהדיא דלא הוה לישורא:

רבא אמר ערוה גופה לא צריכא קרא. ות"ת והא לכל הפחות לישנרין(ד)(ליבעי מם ומת ותח"כ נשא מי דלא תיימת הוחיל ולישתרי חצרי יו"ל דרבא לית ליה דשוא לישורא ולכבר דביאה במקלת לא שמה ביאה ועוד תר"י דים לחלק דגבי בעל קרי דסם טומאה לחת היא חמרי הוחיל ולחצרי לישתרי דחד לאו הוה בבעל קרי ומצורע לבל הכא דשני שמות הן לא חמרינן הוחיל ולישתרי לישתרי ות"ת מלי טעמא לא לריכא קרא וכי לית ליה לרבא היקיחא דרבי יוחנן וי"ל דקסבר דלעניו לישורא הוא דלקשינהו רחמנא דבבר לחייבי קרא ולא לעניו היחיבה: **כי** לישנרין קרא למיסר לרה · ותימה דהיכי טעי (ב) למימר דלישנרין למיסר לרה טפי מן ערוה כיון דלרה מלצרוע נפקא ים כרת בלרה כמו בערוה ומומר רבינו יחלק דהסמא נמי בעי למימר לישור לרה ולמידק דשלא במקום מלוה קריא כדמסיק רב חמא לבסוף והא דקחמר נמי חין לי חלא היא משום לרתה לח משום לרה לישנרין קרא לישור חלא למידק היחידה שלא במקום מלוה והא דפריך מלי שלא עשה עדוה דלא לריכא קרא כו' גמרא טעי במילחיה דרבא שלא פירש בהדיא למיסרי שלא במקום מלוה חלא עליה:

ואילו חצ"ג דמסקינן דלחשור לרתה נמי לא לריך קרא מ"מ חצא לישנרין קרא לגופא מת ומת ותח"כ נשא מי. ות"ת היכי מלרי לישנרין דוקא במקום מלוה ים"ל שהיה לישנרין דוקא במקום יבום דוקא ובן לעיל לרותיהן מבין ר"ל לרותיהן דוקא במקום יבום לחל שלא במקום יבום לרותיהן מוחרות מבין והקשה כל לישנרין דוקא במקום יבום לרותיהן דוקא במקום יבום לרותיהן יחיגל כיון דלרה לא לריכא קרא מלי לרי למה לי לישנרין דוקא במקום מלוה ומחר לרתה לרי ולרתה לרתה לרי ולרתה לרתה לרי ולרתה

למישרי צרה שלא במקום מצוה. מאי טעמא? אמר קרא "עליה" במקום עליה הוא דאסירא שלא במקום "עליה" שריא. א"ל רמי בר חמא לרבא אמא ערוה גופיה שלא במקום מצוה תישתרי? אלא קל וחומר הוא: במקום מצוה אסירא שלא במקום מצוה שריא. אמר לך צרה תוכיח דבמקום מצוה אסירא ושלא במקום מצוה שריא. אלא עליה אמר קרא "בחייה" כל שבחייה מיבעי ליה "למעוטי לאחר מיתה". תנא מואשה אל אחותה נפקא מואשה אל אחותה ת"ל "בחייה" כל שבחייה. דאע"ג דנתגרשה לא אלא אמר רב הונא בר חנילאי משמיה דרבא תרי קראי כתיבי: כתיב אשה אל אחותה לא תקח לצרור ובתי' "לגלות ערותה" דחדא משמע האי כיצד? במקום מצוה שתיהן אסורות שלא במקום מצוה היא אסורה וצרתה מותרת, אי פנו אנא במקום מצוה היא אסורה וצרתה מותרת ושלא במקום מצוה שתיהן אסורות? א"כ לא יאמר "עליה", א"ל רב אשי לרב כהנא ממאי דהאי "עליה" לאיסורא דלמא להתיר א"ה ת"ק דתנא "אשה אל אחותה לא תקח לצרור" לא היא ולא צרתה שלא במקום "עליה" אבל במקום "עליה" שתיהן מותרות? א"כ "לגלות ערוה" דחדא היכי משכחת לה: אי במקום מצוה שתיהן מותרות אי שלא במקום מצוה שתיהן אסורות: גופא רבי אומר "ולקח ולקחה ויבם ויבמה" לאסור צרות ועריות מידי "צרות" כתיבא הכא? ועוד צרות מ"לצרור" נפקא "לצרור" מפיק ליה רבי לכדבי שמעון, צרה "להא כחיים" ה"ק א"כ לימא קרא "ולקח", מאי "ולקחה"? כל היכא דאיכא תרי לקוחין, חד בעי נסיב האי ואי בעי נסיב האי, שריא ואי לא, תרוייהו אסירין "ויבמה" במקום יבום הוא דאסירא צרה שלא במקום יבום שריא צרה "ובבא" האי "ולקחה" מאי עבדי ליה? מיבעי להו לכדרבי יוסי בר חנינא. דאמר רבי יוסי בר חנינא "ולקחה" מלמד שמגרשה בגט ומחזירה, "ויבמה" על כרחה "ובבי" דרבי יוסי בר חנינא מלאשה נפקא, "לבא" על "כרחה" מיבמה יבא עליה? "נפקא" האי "עליה" מאי עביד ליה? מיבעי ליה "לכדרבי אלעזר" דאמר אין חייבין ב"ד אלא על דבר שהדונו כרת ושגגתו חטאת וכן המשיח ולא

למישרי צרה שלא במקום מצוה. מאי טעמא? אמר קרא "עליה" במקום עליה הוא דאסירא שלא במקום "עליה" שריא. א"ל רמי בר חמא לרבא אמא ערוה גופיה שלא במקום מצוה תישתרי? אלא קל וחומר הוא: במקום מצוה אסירא שלא במקום מצוה שריא. אמר לך צרה תוכיח דבמקום מצוה אסירא ושלא במקום מצוה שריא. אלא עליה אמר קרא "בחייה" כל שבחייה מיבעי ליה "למעוטי לאחר מיתה". תנא מואשה אל אחותה נפקא מואשה אל אחותה ת"ל "בחייה" כל שבחייה. דאע"ג דנתגרשה לא אלא אמר רב הונא בר חנילאי משמיה דרבא תרי קראי כתיבי: כתיב אשה אל אחותה לא תקח לצרור ובתי' "לגלות ערותה" דחדא משמע האי כיצד? במקום מצוה שתיהן אסורות שלא במקום מצוה היא אסורה וצרתה מותרת, אי פנו אנא במקום מצוה היא אסורה וצרתה מותרת ושלא במקום מצוה שתיהן אסורות? א"כ לא יאמר "עליה", א"ל רב אשי לרב כהנא ממאי דהאי "עליה" לאיסורא דלמא להתיר א"ה ת"ק דתנא "אשה אל אחותה לא תקח לצרור" לא היא ולא צרתה שלא במקום "עליה" אבל במקום "עליה" שתיהן מותרות? א"כ "לגלות ערוה" דחדא היכי משכחת לה: אי במקום מצוה שתיהן מותרות אי שלא במקום מצוה שתיהן אסורות: גופא רבי אומר "ולקח ולקחה ויבם ויבמה" לאסור צרות ועריות מידי "צרות" כתיבא הכא? ועוד צרות מ"לצרור" נפקא "לצרור" מפיק ליה רבי לכדבי שמעון, צרה "להא כחיים" ה"ק א"כ לימא קרא "ולקח", מאי "ולקחה"? כל היכא דאיכא תרי לקוחין, חד בעי נסיב האי ואי בעי נסיב האי, שריא ואי לא, תרוייהו אסירין "ויבמה" במקום יבום הוא דאסירא צרה שלא במקום יבום שריא צרה "ובבא" האי "ולקחה" מאי עבדי ליה? מיבעי להו לכדרבי יוסי בר חנינא. דאמר רבי יוסי בר חנינא "ולקחה" מלמד שמגרשה בגט ומחזירה, "ויבמה" על כרחה "ובבי" דרבי יוסי בר חנינא מלאשה נפקא, "לבא" על "כרחה" מיבמה יבא עליה? "נפקא" האי "עליה" מאי עביד ליה? מיבעי ליה "לכדרבי אלעזר" דאמר אין חייבין ב"ד אלא על דבר שהדונו כרת ושגגתו חטאת וכן המשיח ולא

למישרי צרה שלא במקום מצוה. ומ"ש להגהו סיטוי דלעיל דמלרכי קרא לערוה גופה מנא להו למישרי צרה שלא במקום מצוה וי"ל דנפקא להו מהיכא דנפקא ליה לרבי: **מאי** ולקחה כו'. מלינו למימר דמייתורא דה"ל דרבי תרין ליקוחין כדדרשינן בפ"ב דקדושין (דף מח.) ושלח ושלחה מלמד שהשלוח עושה שלים לבעל בקונטי' פי' דולקחה משמע דנפלו לו שתים ואמר רחמנא ולקחה לאחת ולא לשתיהן וליכא להקשויי לפירושו דלמא להא נופא מיעלריך לכשנפלו לו שתי יבמות מכיח אחד שלא ייבם ללא חתם מצא לית ליה למידרש כל היכא דליכא תרין לקוחין כו' דהא דרשינן לה בהמולן (לקמן דף מד:) מלא בית חמין בית חמין אחד הוא בוזה ואינו בוזה שתי בתים ומ"ש ולשלח תחת קרא למימר שייבם הלרה ולא הערוה ולמ"ד ערוה (ג) לא לריכא קרא ניחא:

כל היכא דליכא תרין לקוחין כו'. ומ"ש חייבי עשה כמי דליכסרי לרה לליכא למימר דהי בעי הפי נסיב ולי בעי הפי נסיב ושוב חיימה דהשתא ליכא בלרה ערוה כלל ומ"ש חייבי עשה כמו חייבי עשה דמרכינן להו מיבמתו בפרק שני (לקמן כ:) וי"ל דחייבי עשה דחייכרו לחליפה ואינם בהו זיקה קלת הוו בכלל ולקחה ומ"ש לרת ערוה ט"ק לא בעית חליפה דהי בעית הוי בכלל ולקחה ושוב ולקחה משמע לטון חפיסת קידושין הלכך חייבי עשה דחפסי בהו קידושין הוו בכלל ולקחה: **מלמד** שמגרשה בגט ומחזירה. בפרק החולץ (לקמן דף נ:) תמרינן דחילמריך דמ"ד מלוה דרחמנא רחמה עליה עבדה התחת חיזוק עליה בחיסור לשה לח ואימה דמשמע לליכא שניה לא לריך קרא להכיר ולמתי והא מלוה דרחמנא רחמה עליה עבדה מכיחה דרחמנא רחמה עליה לא לחיש מייבי לאחין כדאמר בפרק שני (לקמן כ: ושם) וי"ל דליכא שניה לא לריכא קרא דסברת הוא ללא חמר רחמנא יבא עליה לגרשה אחר ליכא למיחש ומ"מ ליכא שניה לא לחיש מייבי לאחין דלסוף היא וליכא עשה ללא בעיכה לאסורה (א): **ויבמה** נעל כרחה. הכא משמע דמה"ל דריש לה ואימה דבפ"ק דקידושין (דף י. ושם) משמע דדרים מה"ל ביאה גומר בה ואין כו' דפריך התם והא מיבעי ליה ויבמה על כרחה ול"ל לימת קרא ויכם וי"ל דהכא משמע ליה דפריך ל"ל ללריכה לגומרת בה גרידא אלא נימת קרא ויכם "וכטענין זה יש לקמן בפרק חלמנה (דף מח: ושם) ול"ל לימת קרא והיא בקדושין לא תאכל "ולקחה לקמן בפ"ב (דף יט:) דרשינן מיבמה מה"ל ביאה גומרת

ונא בעבודת כוכבים. אין מייבין עבור להביא פר לעולה ושעיר לחטאת: **גמ' מנא הני מילי.** כגון זיבות וקיטור ושכור והשתחוואה לכל מתכח ומנסך לא הוי דרשא מעלייה נפקא כדמפרש ואזיל: **ורמר נמי עליה.** במייה שהוא מופנה לדרשא: **לימא הכא.** כלומר לימא כתיבא לעבור: [**ונא בעבודת כוכבים**] · קרבן עבודת כוכבים כפרשת שלח לך וכי תעשו: **מעיני** · מפר הטעה דבר: **ואם נפש אחת.** הכא כתיב בפרשת שלח לך: **מעליון** · מלבור והכא ילפינן להו מפר הטעה: **תורה אחת.** לענין קרבן כתיב (ג) (בפ' עבודת כוכבים תורה כל התורה במשמע הוקשה כל התורה לענין קרבן לעבודת כוכבים: **מה עבודת כוכבים** (ג) (פ"ו) **דבר שהוא כרת ושגגתו חטאת** · כדכתיב הכא "והקריב אשר תעשה ביד רמה וכרת" לומר לך כולה פרשת בדבר שהוא כרת ושגגתו חטאת מיקמיע: **ומכאן יחיד ונשיא ומשיח** · כהך היקישא לא משמע לן הני דכתיב והכא "ואם נפש אחת" בעבודת כוכבים: **ממר קרא** · נבי יחיד ונשיא ומשיח: **ואם נפש** · ו"ו מוסיף על ענין לחבור: **וילמד מענין מתחלתו** · לבור מיחידים: **יליף מעיני מעיני** · שהר מלות מעבודת כוכבים: **מרובים** · עיר הנדחת: **יכול נהלך נקרבנותיהם** · שם עבדו בני עיר אחת עבודת כוכבים בשוגג יהו מלוקים בקרבנם שלא יכיל כל אחד קרבנו שעיר כיחיד: **ת"ל כו'** · לון מלוקים מחורם יחיד שלא רוב ישראל לו כולן כדכתיב ואם מעיני העדה (במדבר טו) לבל בני עיר אחת-יחידים הם: **כשורשה** · הייט הטעה דבר שהורו ב"ד שהעבודת כוכבים מותרת ועשו לבור על פיהם: **ת"ש** · תפי' לא משכחת לה קרבן לאחר גימלו בריבים הני מרובים חילוק בין יחיד וליבא הלכך אין להם כפרה קמ"ל: **ממו מנוסף אכיו** · שנשתה אחיו מכיון שחרי כן ואם בלא בניס ונפלה לפני בנה לייבום: **כפלוגתא דר' יהודה ורבנן** · כדלמרי לעיל (דף ד·) ורבי יהודה סבר בחטאת אביו ולר' יהודה לא משכחת לה קרבן לאחר גימלו לפיכך פטור ולרבנן חייב ולפי' לא הוי ליבום: **ולרבנן** · לר"ת · תפי' לא משכחת לה קרבן לאחר גימלו לפיכך פטור ולרבנן חייב ולפי' לא הוי ליבום: **ולרבנן** · לר"ת · תפי' לא משכחת לה קרבן לאחר גימלו לפיכך פטור ולרבנן חייב ולפי' לא הוי ליבום:

מה להלן דבר שחייבין על זדונו כרת ושגגתו חטאת · חגב שיטפיה נקט ליטמא דמתני' דהוריות (דף ח·) דחייבי לעיל דשגגתו חטאת לא קיש ליה בחטאת הכא אלא מהכא:

בעבודת כוכבים תחיל מעיני מעיני · לא מצינו למימר תחיל מנוח מנוח דכל מנוח דכתיב בעבודת כוכבים לילעריך לכדדרים בספרי כל מנוח זו עבודת כוכבים שבקולה כנגד כל המנוח:

ויל"מ מחסון מעליון · ור"ת תיפוק לי דכתיב התם כרת בהדיא כדדרשי רבנן בסמוך וי"ל דלר' ההוא כרת במבכך הא התם דהכי כתיב את ה' הוא מגדף דמייתי. ור"ח וליימא דייתי ככם או לילי דליתיה בליעיך וי"ל דחין לנו לבדות מדעתנו קרבן מדם. ור"ת מ"ש למה לו להקריך בדקתמר נייתי פר כו' הוי"ל למתני מלי נמלוק לי נייתי קרבן דליתיה במקום אחר אין זה נמלוק ואי מייתי קרבן דליתיה בשום מקום אין לנו לבדות מדעתנו ול"ע:

ורבנן הלי סברת מנא להו · ור"ת קושה מילתא תיפוק לי מעלייה דג"ם ניתנה לידרש לכל מילי וי"ל דעלייה לכתיב גבי לחטוא התם ונבי חטאת לא מופנה ההוא דיבוס מופנה ור"ת לומר דלפילו מופנה ההיא לחטוא התם כיון דההוא דחטאת לאו מופנה מלד שבקיון ליה למופנה מלד אחר ודרשינן ממופנה מלבי לדדין כדלמרינן בהמפלת (דף נב: ושם): **מה** עבודת כוכבים דבר שחייבים על זדונה כרת · ור"ת ואימא מה עבודת כוכבים שחייבים על זדונה סקילה וי"ל דלא גמרינן לאו מה דכתיב בההוא קרא דלא כתיב התם לא כרת דקסבר מנדף חייבו עבודת כוכבים וה"ג לרבנן דלא גמרי מה עבודת כוכבים שיש בה לאו וכרת ולא בעו לאו כיון דלא כתיב בההוא פרשה שדא דבפרק בתרא דמכות (ד' יג: ושם) ממעט פסח ומילה מטוס דבעיון דומיא דעבודת כוכבים דלמר רחמנא לא תעביד והני קום עשה ניהו ולא ממעט להו מטוס דלית בהו לאו כמו בעבודת כוכבים ומיהו לרבי דנפקא ליה חטאת מעיני מעיני בני לאו וכרת כמו בחטאת הכא ואתי שפיר דבסמוטות (דף יג:) דריש רבי דבפורק שור ומפר בריה ומגלה פניס חיים בהו כרת ולא תכיב להו בהדי הכא ומגלגים בריחות מטוס דלא ילפינן בהו:

ורבנן · ליח להו כרת בפורק שור ומפר בריה ומגלה פניה חלא מוקמי ג' בריחות בעבוד' כוכבים בסוף פרק לרבע מיחות (סנהדרין דף מד:) ע"כ נגיון: **מאי** לייתו פר כו' · הסבר דיון אחלוק מכל מייבי מיחות ב"ד דממון פלט חלקין להו מכל מהכפרים וקשיח לייתו ככם או לילי ואפי' חיכא שום מהכפר דמייתי:

מ"מ הוה ליה למלקויי:

והרי לימור מלוה ולימור קדושה דפליגי ר"ע ורבנן · ככל דוכתי פשיטא ליה להש"ם דחייבי לאוין לר"ע דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין לאו בני חלילה ויבוס ניהו כמו חייבי כריחות הכא ובהעלך (נקמן דף עח:) גבי פלוני דכא וכרות שפכה ובפרק ד' מיחות (סנהדרין דף נג:) ותימה לר"י דלמתי לא למרינן נמי לר"ע דליתי עשה ולידחי לא תעשה:

ולא בעבודת כוכבים אלא על דבר שחייבין על זדונו כרת ושגגתו חטאת *ותנן נמי **כל מצות שבתורה שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת יחיד נשיא ומשיח מביא כשבה או שעירה נשיא מביא שעיר משיח ב"ד מביאין פר ובעבודת כוכבים יחיד נשיא ומשיח מביאין שעירה *צבור מביאים פר ושעיר: פר לעולה ושעיר לחטאת מה"מ *דת"ר [ויקרא ד] **יכול כל החטאת אשר חטאו עליה" רבי אומר נאמר כאן "עליה" ונאמר להלן "עליה" מה להלן דבר שחייבים על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת אף כאן דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת אשכחן צבור, משיח מנלן? דכתיב במשיח °לאשמת העם" הרי משיח בצבור, יחיד ונשיא אתיא °מצות-מצות" **ולא בעבודת כוכבים אלא על דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת** צבור בעבודת כוכבים יליף °מעיני-מעיני" יחיד נשיא ומשיח °מאם נפש אחת" אחד יחיד ואחד נשיא ואחד משיח במשמע *וי"ו מוסיף על ענין ראשון וילמד תחתון מן העליון ורבנן האי סברא מנא להו? נפקא להו *מדתקרי ליה ר' יהושע לבריה °תורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגה °והנפש אשר תעשה ביד רמה" הוקשה כל התורה כולה לעבודת כוכבים מה עבודת כוכבים דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת אף כל דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת אשכחן בין בעבודת כוכבים ובין בשאר מצות צבור בעבודת כוכבים מנין אמר קרא ואם נפש וילמד עליון מתחתון אלא צבור בשאר מצות מנלן? יליף "מעיני מעיני" ורבי האי "תורה אחת" מאי עביד ליה? מיבעי ליה לברתניא *לפי שמצינו שחלק הכתוב בין יחידים למרובים - ביחידים - בסכילה לפיכך ממנין פלט למרובים - בסייע לפיכך ממנין אבד יכול נחלוק בקן בנותיהן תלמוד לומר "תורה אחת יהיה לכם" מתקיף לה רב חלקיה מהגרוניא טעמא דכתב רחמנא "תורה אחת יהיה לכם" הא לאו הכי ה"א נחלק מאי לייתו ליחתי פר, צבור בשאר מצות הוא דמייתי, בשבה, יחיד בשאר מצות הוא דמייתי, שעיר, נשיא בשאר מצות הוא דמייתי פר לעולה ושעיר לחטאת צבור בעבודת כוכבים הוא דמייתי ואלא מאי, שעירה, יחיד נמי הויין קרבנו! איצטריך ס"ד אמינא הואיל וצבור בהוראה מייתו פר לעולה ושעיר לחטאת אינהו נמי ניתו איפכא א"נ צריך זאת התורה, קמ"ל לא לוי לרבי מאי אירייא דתני ט"ו ליתני ט"ו? *כמדומה לי שאין לו מוח בקדקדו מאי דעתך אמו-אנוסת אביו? אמו אנוסת אביו פלוגתא דרבי יהודה ורבנן היא ובפלוגתא לא קא מייבי ולא הרי איסור מצוה ואיסור קדושה דפליגי רבי עקיבא ורבנן וקתני? בפרקין קא אמרינן הא *בית שמאי מחירין את הצרות לאחין ובית הלל אוסרין *בית שמאי במקום הרי אשת - אחיו שלא היה בעולמו בית הלל אינה משנה הרי רבי דפליגי**

תוספות ישנים

מאי נמלוק דמשמע קרבן משמע לייתי פר לכור מעות הוא דמייתי. ור"ח וליימא נייתי ככם או לילי דליתיה כליעיך וי"ל דחין לנו לבדות מדעתנו קרבן מדם. ור"ת מ"ש למה לו להקריך בדקתמר נייתי פר כו' הוי"ל למתני מלי נמלוק לי נייתי קרבן דליתיה במקום אחר אין זה נמלוק ואי מייתי קרבן דליתיה בשום מקום אין לנו לבדות מדעתנו ול"ע:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה תורה וכו' כתיב בפרשת עבודת כוכבים: (ב) ד"ה מה עבודת כוכבים דבר כנ"ל ותיבת על נמחק:

ברתן מלטסתו · ל"ל דמניחס לטוסתו דלי לחכמה לחובן ומעמון כשהה מ"ב למעמון מסירי תרוייהו לחתם מקום כתו ולחתם מקום כח לחתמו: באונסין לח קמיירי. דכשהן חני קורח כהן מקמע כרגיל להיות: משבחת לה בפיעתה חולצת או מתייבמת(ניקמן ל' מז·)פריך בחמשה גמי מכשהה לה: לעולם

(ו) בנשואין לא משבחת לה, בנשואין קמיירי, באונסין לא קא מיירי, ואביי מתרגם אף בתן מאונסתו כיון דאשכוחי משבחת להו בעיא מן האונסין תהוי [אי בעיא מן הנשואין תהוי] אבל אשת־אחיו שלא היה בעולמו לא, מאי טעמא כיון דלר"ש הוא דמשבחת לה לרבנן לא משבחת לה בפלוגתא לא קא מיירי ורב ספרא מתרגם אף אשת־אחיו שלא היה בעולמו ומשבחת לה בשיתא אחים ואליבא דר' שמעון וסימנך

דפליגי ר"ש ורבנן וקתני בגולד ולבסוף ייבם לא פליג ר"ש והאמר ר' אושעיא חלוק היה ר"ש אף בראשונה והא אמר רב וכן תני ר' חייא בכולן אני קורא בהן האסורה לזה מותרת לזה, והאסורה לזה מותרת לזה, ואחותה שהיא במחה חולצת או מתייבמת רב יהודה מתרגם מתמותו, ואילך אבל שיחא בבי דרישא לא מ"ט כיון דבתו־באונסין משבחת להו בעולמו, ורב ספרא מתרגם אף אשת־אחיו שלא היה בעולמו ומשבחת לה בשיתא אחים ואליבא דר' שמעון וסימנך

רבי שמעון פליג בתחם אחיו שלא היה בעולם בפ' יבמות (נקמן דף יח:) ומלריך ליה מלישה ותפ"ה מקני לה בתחני דפקוחה: ומעני בגולד ולבסוף ייבם לא פליג ר"ש. היכח דמח לחובן בלח כניס ועד שלח יבמה שמעון טולד לו׳ לחיבסם ועודה זקוקה ליבם והיכה ל׳ לחמורה בנפילה זו משום דחשם אחיו שלא היה בעולמו ויבמה שמעון ומח שלא כניס מודה ר"ש שחסורה לאחי הולד ובחסרה עליו הוחיל ובחסרה לחמחה רחמנה וכי פליג ר"ש בייבם שמעון חת חשם דחובן וחמ"ש טעד לו׳ ומח שמעון דהחם קרי ליה ר"ש לייבומי דלח נפלה לפניו מכח רחובן לחיו שמח כבר ולח נחסרה עליו כלום שכשנפלה לפניו מכח שמעון שהיה כעולמו נפלה: ומפני ר' מושעיה · כפ' יבמות (נקמן יח:): מלוק היה ר"ש שם נרחשונה · ומפני רב יהודה אמר רב · בפרק ד' לחיין לקמן (נקמן כח:)

(ו) ד' אחיין. שמעון ושמעון זקוקין זה לזה ואין לך בהן אלא שני יבמין בלבד ואין לך בהן אלא שני חלוצין בלבד ואין לך בהן אלא שני מיאונין בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי לאוין בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי כריתות בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי מיתות בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי חטאות בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי אשמות בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי קינין בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי מנחות בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי נסכים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי לחמים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי שתי הלחם בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי לחם הפנים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי מנורה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי קטורת בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי שמן המשחה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי כהונה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי עבודה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי מעילות בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי תרומות בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי מעשרות בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי שביעית בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי ערלה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי כלאים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי שעטנז בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי קרחת בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי פאה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי לקט בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי שכחה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי פחה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי עוללות בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי מעשר עני בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי מעשר בהמה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי בכורות בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי פדיון בכור בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי פדיון פטר חמור בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי ערפה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי פרה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי שילוח הקן בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי כיסוי הדם בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי שחיטה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי הקטרת אימורים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי הקטרת חלבים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי הקטרת נתחים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי הקטרת דם בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת שתי הדמים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם אחד בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שלישי בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם רביעי בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם חמישי בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ששי בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שביעי בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שמיני בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם תשיעי בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם עשירי בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם אחד עשר בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שנים עשר בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שלשה עשר בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ארבעה עשר בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם חמשה עשר בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ששה עשר בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שבעה עשר בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שמונה עשר בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם תשעה עשר בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם עשרים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם עשרים ואחד בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם עשרים ושנים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם עשרים ושלשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם עשרים וארבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם עשרים וחמשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם עשרים וששה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם עשרים ושבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם עשרים ושמונה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם עשרים ותשעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שלשים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שלשים ואחד בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שלשים ושנים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שלשים ושלשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שלשים וארבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שלשים וחמשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שלשים וששה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שלשים ושבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שלשים ושמונה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שלשים ותשעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ארבעים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ארבעים ואחד בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ארבעים ושנים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ארבעים ושלשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ארבעים וארבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ארבעים וחמשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ארבעים וששה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ארבעים ושבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ארבעים ושמונה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ארבעים ותשעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם חמשים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם חמשים ואחד בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם חמשים ושנים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם חמשים ושלשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם חמשים וארבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם חמשים וחמשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם חמשים וששה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם חמשים ושבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם חמשים ושמונה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם חמשים ותשעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ששים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ששים ואחד בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ששים ושנים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ששים ושלשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ששים וארבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ששים וחמשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ששים וששה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ששים ושבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ששים ושמונה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם ששים ותשעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שבעים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שבעים ואחד בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שבעים ושנים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שבעים ושלשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שבעים וארבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שבעים וחמשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שבעים וששה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שבעים ושבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שבעים ושמונה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שבעים ותשעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שמונים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שמונים ואחד בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שמונים ושנים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שמונים ושלשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שמונים וארבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שמונים וחמשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שמונים וששה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שמונים ושבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שמונים ושמונה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם שמונים ותשעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם תשעים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם תשעים ואחד בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם תשעים ושנים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם תשעים ושלשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם תשעים וארבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם תשעים וחמשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם תשעים וששה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם תשעים ושבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם תשעים ושמונה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם תשעים ותשעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאה ואחד בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאה ושנים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאה ושלשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאה וארבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאה וחמשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאה וששה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאה ושבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאה ושמונה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאה ותשעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאתים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאתים ואחד בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאתים ושנים בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאתים ושלשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאתים וארבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאתים וחמשה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאתים וששה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאתים ושבעה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאתים ושמונה בלבד ואין לך בהן אלא שני מחייבי זריקת דם מאת

ומניין שמת נולד ויבם שמת נולד ויבם תלמוד לומר **כי יבמה** (ב) (אלא) לרבי הני כללי לית ליה דרב אדא קרחינא קמיה דרב כהנא אמר משמיה דרבא לעולם אית ליה לרבי הני כללי והכי קאמ"ל אמו-אנוסת אביו בהדא משכחת לה בתרתי לא קמשכחת לה אי יעקב: ב' אחיות אנס "אחותה שהיא יבמתה משכחת לה "האסורה לזה מותרת לזה" לא משכחת לה (ג) ואי ב' נכריות אנס האסורה לזה מותרת לזה משכחת לה אחותה שהיא יבמתה משכחת לה רב אשי אמר לעולם ליתיה לרבי הני כללי ובפלוגתא קמיירי ומאי במדומה אני שאין לו מוח בקדקדו דקאמר ליה: ה"ק ליה מ"ט לא דייקת מתני' דמתני' ר' יהודה היא [דאמר באנוסת אביו] דקתני *ששים עריות המזרות מאלו מפני שהן נשואות לאחרים צרותיהן מותרות אמו ואשת אביו ואחות אביו מאי אמו אילימא נשואת אביו היינו אשת אביו אלא לאו אנוסת אביו וקתני מפני שהן נשואות לאחרים אין לאחרן לא מאן שמעת ליה דאית ליה האי סברא ר' יהודה דאסר באנוסת אביו, משום דבי לא תני ליה רבינא לרב אשי: לר' יהודה נמי משכחת לה: *דאי עברו ונסיב לא קתני ליה רב אשי ללרב כהנא בלא דאי נמי משכחת לה: יעקב אנס כלתו והוליד ממנה בן ומת [ראובן] בלא בנים ונפלה לה קמי ברה-ומינו דאיהי אסירה צרתה נמי אסירה (ד) באחותה דהתירא קמיירי באחותה דאיסורא לא קמיירי, ואף על פי כן *בדקדקה לוי במתני' דתני לוי אמי פעמים פוטרת צרתה ופעמים אינה פוטרת צרתה כיצד היתה אמו נשואת אביו ונשאת לאחיו מאביו ומת זו היא אמו שאין פוטרת צרתה היתה

ליתי לרבי הני כללי ובפלוגתא קמיירי · וא"ת ליתני אפילו בתמת אין שמתה מפורשת לרבה כגון דלמר לה ה"ז גיטך ע"מ שלא תנשאי לפלוני דפליגי בהמגרש (גיטין דף פב·) ר"ל ורבנן דלר"ל הוי גט ומסורה לפלוני ואם נשאת לאחיו ומת פוטרת לרבה ואע"ג דתסורה לכל תדם אפי' לרבי לעיזר מדרבנן עד שימות המגרש או הפלוני דמיירינן שמת מתנאו או לאחר שחזרו מלמוד או מחגרש מזה ונמלכו בניה ממזרים כדמיירינן בהמגרש (שם דף פד.) ע"מ שלא תבעלי לפלוני שמא תבעל לו לאחר שחתגרש ובעודה מחמיו ליכא למיחש שמא יותר מחבת ותביך מ"מ לו דקתני נמי דלך כדלמרינן לקמן קמה דליתני נמי להך ולמאן דנפקא ליה מאחות לחה ניחא דלא תמי הך לאחות לחה דע"מ שלא תנשאי ולא תבעלי נמי מי חניא סיוב כמו בחזן מפלוני ל"ש שריא ליה כי נשאת לחחיו לחה קודם ולפי' לא חניא סיוב אלא בשמת בפלה הוי לאחות לחה שמחו לחבל הכא בשמת נפילה היא לאחות לחה אלא לאו אנוסת אביו מאי אמו אילימא נשואת אביו ואחי' מחשבנה לחה אלא לאו אנוסת אביו וקתני מפני שהן נשואות לאחרים אין לאחרן לא מאן שמעת ליה דאית ליה האי סברא ר' יהודה דאסר באנוסת אביו, משום דבי לא תני ליה רבינא לרב אשי: לר' יהודה נמי משכחת לה: *דאי עברו ונסיב לא קתני ליה רב אשי ללרב כהנא בלא דאי נמי משכחת לה: יעקב אנס כלתו והוליד ממנה בן ומת [ראובן] בלא בנים ונפלה לה קמי ברה-ומינו דאיהי אסירה צרתה נמי אסירה (ד) באחותה דהתירא קמיירי באחותה דאיסורא לא קמיירי, ואף על פי כן *בדקדקה לוי במתני' דתני לוי אמי פעמים פוטרת צרתה ופעמים אינה פוטרת צרתה כיצד היתה אמו נשואת אביו ונשאת לאחיו מאביו ומת זו היא אמו שאין פוטרת צרתה היתה

ליתי לרבי הני כללי ובפלוגתא קמיירי · וא"ת ליתני אפילו בתמת אין שמתה מפורשת לרבה כגון דלמר לה ה"ז גיטך ע"מ שלא תנשאי לפלוני דפליגי בהמגרש (גיטין דף פב·) ר"ל ורבנן דלר"ל הוי גט ומסורה לפלוני ואם נשאת לאחיו ומת פוטרת לרבה ואע"ג דתסורה לכל תדם אפי' לרבי לעיזר מדרבנן עד שימות המגרש או הפלוני דמיירינן שמת מתנאו או לאחר שחזרו מלמוד או מחגרש מזה ונמלכו בניה ממזרים כדמיירינן בהמגרש (שם דף פד.) ע"מ שלא תבעלי לפלוני שמא תבעל לו לאחר שחתגרש ובעודה מחמיו ליכא למיחש שמא יותר מחבת ותביך מ"מ לו דקתני נמי דלך כדלמרינן לקמן קמה דליתני נמי להך ולמאן דנפקא ליה מאחות לחה ניחא דלא תמי הך לאחות לחה דע"מ שלא תנשאי ולא תבעלי נמי מי חניא סיוב כמו בחזן מפלוני ל"ש שריא ליה כי נשאת לחחיו לחה קודם ולפי' לא חניא סיוב אלא בשמת בפלה הוי לאחות לחה שמחו לחבל הכא בשמת נפילה היא לאחות לחה אלא לאו אנוסת אביו מאי אמו אילימא נשואת אביו היינו אשת אביו אלא לאו אנוסת אביו וקתני מפני שהן נשואות לאחרים אין לאחרן לא מאן שמעת ליה דאית ליה האי סברא ר' יהודה דאסר באנוסת אביו, משום דבי לא תני ליה רבינא לרב אשי: לר' יהודה נמי משכחת לה: *דאי עברו ונסיב לא קתני ליה רב אשי ללרב כהנא בלא דאי נמי משכחת לה: יעקב אנס כלתו והוליד ממנה בן ומת [ראובן] בלא בנים ונפלה לה קמי ברה-ומינו דאיהי אסירה צרתה נמי אסירה (ד) באחותה דהתירא קמיירי באחותה דאיסורא לא קמיירי, ואף על פי כן *בדקדקה לוי במתני' דתני לוי אמי פעמים פוטרת צרתה ופעמים אינה פוטרת צרתה כיצד היתה אמו נשואת אביו ונשאת לאחיו מאביו ומת זו היא אמו שאין פוטרת צרתה היתה

מהדר ליה רבי ללוי כמדומה חני שאין לו מוח בקדקדו: **בדקה לוי במתני'** · הגיהה והוסיפה לחמו אנוסת אביו במשנתו: **פיסה חמו נשואת אביו ונשאת לאחיו מאביו ומת** · לח תפסי קדושין לקמן אין קדושין תופסין בה שהרי לחת לא נכרה ומתרינן לקמן אין קדושין תופסין בחייבי כריתות דברי הכל הלכך בשמת רשע זה לא נפלה זו לייבום לפני בנה דלאו לחת לא הואי ואינה פוטרת לרחה: **היתה**

וכן שמעון וקדשה סהס ומת כו' לו בענין שחמר ר' יוחנן בפ' החומר (קדושין דף ס.) דתפילו הן ק' תופסין ומשכחת בהן נמי לרת לרה ומיהו בפ"ע (נקמן נמ: ושם ד"ה מדרבנן) ובפ"ב (נקמן יח. ושם) משמע דלחת שני מתיס גזירה דרבנן ושם לפרש וביבומלמי בריש המגרש פריך לה מחיב ר' חניגח בשם סנחם ליתני ט"ו נשים בר"ל ומשני חמן התורה לחברה עליו (נ) הכח הוח לחברה עליו ופי' רביט יוחק המן החורה לחברה עליו ומשכחתה המת חין לה ליתר להחייבה בשיחות מפני שהין חיסור בשנה חלח בחורה שחברה עליו לבל תלת חיס חיסור חלוי במגרש שחס ילדה יתירה ליבם קודם שיחות לחחין שנשחה ולהכי לל חני להו דלל דמו להו לפי שביד המגרש להחירה: **דקתני** שם עריות חמורות מלו כו' · ותימה דחמי ס"ד דהכחו דלטיל דלל דייקי מסיפה וממ"ג כיון דחני לה גבי שם עריות לל לפשר לל מיבעייה בריסה ו"ל דקחני ליה דלו' דחמיחי בריסה ט"ו ובסיפה לל הוה ליה למיחני חלל ה' וחע"ג דחתי כרבי יהודה ה"ל למיחני שמה עבר דלל עבר ושביד ושני ליה רבי בפלוגתה לל קל מיירי ודלל הל חבני דלמר בפרק בחרה משכחת לה דלל עבר ושביד ושני נמי משכחת לה (ד) שקידש ולל בעל דלפילו חבני דלמר בפרק בחרה דקידושין (דף עח.) נבי חלמנה לכ"ג קידש לוקה היינו משום דכתיב לל יקח חבל הכח לל יגלה כתיב ו"ל דשמח חסור לקדש מדרבנן שמח יבעול ולפילו יהח מותר לקדשה חשיב דלי מטעם שחסור לבוח עליה ול"ח לפילו ע"י דלי היכי משכחת לה הח ר' יהודה סבר כר"ע בפרק ד' מיחום (סנהדרין דף נ.) דלמר· לין קדושין תופסין בחייבי לחוין ו"ל דלל סבר לה הס"ם כבריישה דהחם חלל כמחני' דפליגי עלה ועוד דעל כרחך מחני' דהכח לל סברה כהח כרבי יהודה דהח קחני בפ"ב (נקמן דף כ.) חיסור מלוה ואיסור קדושה חולל ולל מחייבמת ולל· לין קדושין תופסין בחייבי לחוין חלילה נמי לל חיבעי ול"ח בחייבי לחוין דשלר מכר מחני' כרבי יהודה דחיסור מלוה ואיסור קדושה מפרש לקמן בגון חלמנה לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוטו ממזרת ונחינה לישראל ולר"ש דע"כ מחני'

(ו) ומניין שמת נולד ויבם מת נולד ויבם · כדפי' חלמת מדחתי רבי חייה בכולן חני קורח בהן ולפילו בחמת-לחין לנלח היה בעולם חלמת חנח דמחני' חני פלוגתה דהח רבי חייה לחתני' קחי · **ורבי ליה הני כללי** · דכ' חייה הלכך לל מוקמי מחני' בפלוגתה חלח בשנטל ולכסוף ייבם לדברי הכל : **אמו מנוסת אביו כדאי משכחת לה** · להכי לל נקט לה בחתני' שלי לחמה קורח בה "החסורה זה מותרת זה ולחותה כשהיה יבמה מחייבמת" שיהו ב' לחיות טופלות להחייבם ולחת ז חסורה זה משום חמו וכן ז על ז ומותרת לשני חלח חדל משכחת לה לו החסורה זה מותרת זה ולחותה כשהיה יבמה : **אי יעקב שמי מחיות אנס** · וילדה לו החחת לוי והחחת יהודה ונפלו לחוכן חנוסת לביו חמו של לוי ומעון נפל חנוסת לביו חמו של יהודה: **לחותה כשהיה יבמה** · טופלת לייבום לפני לוי ויהודה בניה משכחת לה : **החסורה זה מותרת לזה לל משכחת לה** · לפי שמחייבון חסורות על שניהם חמו של לוי, חסורה לו משום חמו ולחותה משום לחות החס וכן ליהודה ומחייבון פטורות מן החליצה ומן הייבום : **ואי שתי נכריות אנס** · וילדו לו ב' בנים ונפלו ב' בנים משכח לחרת ונפלו לפני בניהם החסורה זה מותרת זה, משכחת לה לכל לו לחיות ניחמו ועיקר מילתיה דרבי חייה משום ייבום שני לחיות נקט : **פ"ג רב אשי אמר לעולם ליה ללר' הני כללי ובפלוגתא קמ"ל** · כלומר לל חיימת דהח דלל חני חמו חנוסת לביו משום דלל משכחת [כה] הני כללי, ולל חיימת להכי משכחת דלל מיירי בפלוגתה, דבפלוגתה ולחי קמיירי, ומחי"ל דקחמר ליה ה"ק לו ליה כו' : **דאמר בשמת מחיי** · ולל משכחת לה שחפל חם לפני בנה לייבום מחמיו (ומחניו : **דאי עבר ונסיב** · חת חנוסת לביו ונפלה לייבום לפני בנה וליתני : **בלא דאי נמי משכחת** · שלל עבר זה המת בייבוחיה: **אנס כלתו** · ועבר על דת : וחע"פ

לוי במתני' · הגיהה והוסיפה לחמו חנוסת לביו במשנתו : **פיסה חמו נשואת אביו ונשאת לאחיו מאביו ומת** · לח תפסי קדושין לקמן אין קדושין תופסין בה שהרי לחת לא נכרה ומתרינן לקמן אין קדושין תופסין בחייבי כריתות דברי הכל הלכך בשמת רשע זה לא נפלה זו לייבום לפני בנה דלאו לחת לא הואי ואינה פוטרת לרחה : **היתה**

וכן שמעון וקדשה סהס ומת כו' לו בענין שחמר ר' יוחנן בפ' החומר (קדושין דף ס.) דתפילו הן ק' תופסין ומשכחת בהן נמי לרת לרה ומיהו בפ"ע (נקמן נמ: ושם ד"ה מדרבנן) ובפ"ב (נקמן יח. ושם) משמע דלחת שני מתיס גזירה דרבנן ושם לפרש וביבומלמי בריש המגרש פריך לה מחיב ר' חניגח בשם סנחם ליתני ט"ו נשים בר"ל ומשני חמן התורה לחברה עליו (נ) הכח הוח לחברה עליו ופי' רביט יוחק המן החורה לחברה עליו ומשכחתה המת חין לה ליתר להחייבה בשיחות מפני שהין חיסור בשנה חלח בחורה שחברה עליו לבל תלת חיס חיסור חלוי במגרש שחס ילדה יתירה ליבם קודם שיחות לחחין שנשחה ולהכי לל חני להו דלל דמו להו לפי שביד המגרש להחירה: **דקתני** שם עריות חמורות מלו כו' · ותימה דחמי ס"ד דהכחו דלטיל דלל דייקי מסיפה וממ"ג כיון דחני לה גבי שם עריות לל לפשר לל מיבעייה בריסה ו"ל דקחני ליה דלו' דחמיחי בריסה ט"ו ובסיפה לל הוה ליה למיחני חלל ה' וחע"ג דחתי כרבי יהודה ה"ל למיחני שמה עבר דלל עבר ושביד ושני ליה רבי בפלוגתה לל קל מיירי ודלל הל חבני דלמר בפרק בחרה משכחת לה דלל עבר ושביד ושני נמי משכחת לה (ד) שקידש ולל בעל דלפילו חבני דלמר בפרק בחרה דקידושין (דף עח.) נבי חלמנה לכ"ג קידש לוקה היינו משום דכתיב לל יקח חבל הכח לל יגלה כתיב ו"ל דשמח חסור לקדש מדרבנן שמח יבעול ולפילו יהח מותר לקדשה חשיב דלי מטעם שחסור לבוח עליה ול"ח לפילו ע"י דלי היכי משכחת לה הח ר' יהודה סבר כר"ע בפרק ד' מיחום (סנהדרין דף נ.) דלמר· לין קדושין תופסין בחייבי לחוין ו"ל דלל סבר לה הס"ם כבריישה דהחם חלל כמחני' דפליגי עלה ועוד דעל כרחך מחני' דהכח לל סברה כהח כרבי יהודה דהח קחני בפ"ב (נקמן דף כ.) חיסור מלוה ואיסור קדושה חולל ולל מחייבמת ולל· לין קדושין תופסין בחייבי לחוין חלילה נמי לל חיבעי ול"ח בחייבי לחוין דשלר מכר מחני' כרבי יהודה דחיסור מלוה ואיסור קדושה מפרש לקמן בגון חלמנה לכ"ג גרושה וחלוצה לכהן הדיוטו ממזרת ונחינה לישראל ולר"ש דע"כ מחני'

מהדנך

3 תשובות לקושא ד' ל"ח ע"א

נקמן יג.

[נקמן עח.]

[גירסת הערוך בערך פרק פתקה]

[ופ"ע הוס' גיטין נד:ה תפילו (ל)]

(ו) גם' מת נולד ויבם כו' : ל"ל כל"ל ותיבת אלא ממחק : (ב) שם מוכרח זה לל משכחת לה ולל כ' : (ג) תוס' ד"ה לעולם וכו' תמרה עליו כרם הכל הוא: (ד) ר"ח ל"ל יהודה, וכו' משכחת לה כגון שקידש :

א' יעקב ב' אחיות אנס

אנס יעקב

יעקב יבמתו ראובן בנו

ב) בהגיה אחות אחות אחרת

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גם' כלחותה דהיחיה קמ"ל כלחותה דהיחיה לל קמיירי כלל :

מהדנך

(פסחים קב. מנחות עב.)

יעקב אנס כלתו

יעקב

ראובן בנו (בלא יעקב)

ב) את ראובן בלא בנים נשא בלא בנים נשא בלא נפלה לפני בנה (ל) ניבום

נושא

טיהת לוי - לבלות אמו אנוסת אביו בניאוף של זכיות טפולות אחלים ולייבום

מתני' סבר דלפי' במייבי לוין דסתר קידושין תופסין מדקתני סם עריות ולא קתני מ' עריות גרושתו וחלוצתו לחם היו יכולות ליבמ' לוחמו היו פוטרות גרושתיהן כמייבי כריתות כיון דחין קידושין תופסין בלא ולא קידושין תופסין כהו ולכבי לא שייך למימ'ניהו דלפי' היו יכולות ליבמ' ושוב יש לדקדק מדנקט לחטם לבני שהיו לחמו ולא נקט לחטם לבני סחם ות"ק כיון דמתני' סבר כרבי יהודה דחסר בחטם לבני ת"ק ס"ל כר' סבר כמי דחין קידושין תופסין במייבי לוחין להת בהת מליל כדמוכח בסוף המולן (נקמן דף סמ. ושם) דמפרש טעמת דר"ע דחמר יש ממזר מחייבי לוחין משום דסבר לה כרבי יהודה דמוקי לה יבמה בחטם לבני ומסיק דחמר ליה לא יבת ממזר ות"ל למתני' כמי הוי ממזר וכל היכת דהוי ממזר חין קידושין תופסין כדמוכח בכמה דוכתי וי"ל דחט"ע דמתני' מוקמה לקרא בחטם לבני מ"מ לא הוי ממזר כמו לרבי יהושע דמוקי לה יבמה בסומרת יבם שלבני חם"ס סבר דלא הוי ממזר חלא מחייבי מיתות ב"ד ודרשינן מלא יקח דהוי חייבי מיתת ב"ד עד לא יבמ דלא הוי חייבי כריתות הוי ממזר ולא חייבי כריתות וה"ל לחכת דמתני' מלא יקח עד לא יבמ שהוא חייבי לוחין הוי ממזר ולא חייבי לוחין בכלל:

לפי (ו) שחין בנרת לרה"ם חימת הכי"ל סבר כהן דר"ם חימת בנרת לרה כגון שטולו מחים להן חמר שחלן ליבמתו וקדשה דלא קיימין עלה בלא יבמה כדחמרינן לקמן בסמוך ולו מיירי בפלוגתת כיון דקתני לחטם לבני נבי סם עריות בסיפת לרבי כרבי יהודה ור"ל דבפלוגתת דלא סבר לה לא קמיירי כלפי' לעיל ולו לא סבר כר"ם בחטם לבני חלא היה בשלמו:

הרחולץ ליבמתו ומזר וקדשה ולילת למימר דנקט ומזר וקדשה לחשמועינן דהוה חיט חייב על החלוצה כרת חבל ולו חילת לפי שקדשה דחמרינן בקידושין (דף סמ.) מודים במחזיר "גרושתו שחם קידש ולא בעל שחין לוקה דרך בנין בית חסרה מורה חלא נקט קדשה משום דחם מת פליגי רבי יוחנן ור"ל חם זקוקה ליבם לחחיו מי לחו ולא נקט ומזר וכת עליה דבהת לא פליגי רבי יוחנן ור"ל דלכולי עלמת חיט חייב על החלוצה כרת וה"ם דהוה מלי למנקט ומזר וכת עליה חמר מן החחין: **אידך** הוא דקחי בלא יבמה - מי לא הוה כחיב לא יבמה הוה ממינת דחפילו הוא על החלוצה בכרת והשתח חייבת לא יבמה לנחקה מכרת ללחו חבל מחין ולרה דרבי קיימי קיימי ולא קחי לא יבמה ותימה דבהמולן (נקמן דף מד. ושם) משמע דלא חייבת קרא דלא יבמה חלא לימעריך דלא לחלון לחחד ולייבם לחחת דהשתח פריץ לחמני' דמי שהיה נשוי ב' נשים כו' ולייבם לחרוייהו חמר קרא בית בחים ובית שמי בחים ולימלון לחרוייהו חמר קרא בשת חלון בית חחד הוא חלון כו' ולימלון לחחד ולייבם לחחד חמר קרא לח יבמה וכו' ולייבם לחחד ולחלון לחחד חמר קרא חם לח יחפון בית חחד הוא חלון כו' שחיו טולה לחלוקה ומיהו חית ספריה דלא נרסיכן להו ולפ לספריה דרבי יוחנן הת חם חפן מייבם וכל שחין טולה לייבום כו' חו לח מילטריך לח יבמה דלא ליחלון לחחד ולייבם לחחד דכיון חלון טולה לחלוקה דחין חלון שמי בחים חיט טולה נמי לייבום והשתח חייבת לח יבמה לנחק מכרת ללחו ובפ' ד' לחין (לקמן דף נב.) דקחמר לי דמייבם והדר מייבם וקס ליה בלא יבמה חם היינו חלוקה דרבי יוחנן דמוקי לח יבמה נמי חלרה לבל ר"ע חין לו עליו כלום · **וליתני** לר"ע חין לו עליו כלום · תימה לבפרק המדיר (כתובות דף עה:) ליכת כי הלי גוונת לתנן היו בה מומים ועודה בבית חביה החב לריך להביה רחיה ככנסה לרשות הבעל בבעל לריך להביה רחיה ומסיק בגמרת דריבת ר' יהושע וסיפת ר"ע ולח פריך וליתני לדברי ר"ע ולחתמת ועל הבעל להביה רחיה ולח הוה לריך למיתני תני בבי:

מתני' היתה אמו אנוסת אביו ונשאת לאחיו מאביו ומת זו היא אמו שפוטרת צרתה ואע"פ ששנו חכמים במשנתנו חמש עשרה יש לנו להוסיף שש עשרה בגון זו א"ל ר"ל לרבי יוחנן: ללוי דאמר דאי נמי קתני לתני החולץ ליבמתו וחזר וקדשה ומת בלא בנים דמגו דאיהי אסורה צרתה נמי אסירא? א"ל לפי שאינה בצרת צרה, ולימא ליה יחייבי לאוין היא וחייבי לאוין בני חליצה ויבום נינהו? לדבריו קאמר ליה: לדידי חייבי לאוין הם וחייבי לאוין = בני חליצה ויבום נינהו אלא לדידך חייבי כריתות נינהו לפי שאינן בצרת צרה איתמר החולץ ליבמתו וחזר וקדשה אמר רב הוא אין חייב על החלוצה כרת והאחין חייבין על החלוצה כרת על הצרה בין הוא ובין האחים חייבין על הצרה כרת רבי יוחנן אמר בין הוא ובין האחין אינן חייבין: לא על החלוצה כרת ולא על הצרה כרת מ"ט דר"ל אמר קרא אשר לא יבנה כיון שלא בנה שוב לא יבנה: איתו הוא דקאי בלא יבנה אבל אחיו כדקיימי קיימי, ועלה דידה הוא דקאי בלא יבנה הא צרת כדקיימי וקיימי ורבי יוחנן מי איכא מידי דמעיקרא אי בעי האי חליץ ואי בעי האי חליץ ואי בעי (להאי) חליץ ואי בעי (להאי) חליץ והשתא קאי עלה בכרת! אלא איהו שליחותא דאחים קעביד איהי שליחותא דצרה קעבדה איתיביה ר' יוחנן לר"ל החולץ ליבמתו וחזר וקדשה ומת צריכה חליצה מן האחין בשלמא לדידי דאמינא חייבי לאוין נינהו היינו דצריכה חליצה מן האחין אלא לדידך אמאי צריכה חליצה? ילטעמיך אימא סיפא עמד אחד מן האחין וקדשה אין לה עליו כלום ואי חייבי לאוין נינהו אמאי אין לה עליו כלום אמר רב ששת סיפא אתאן לר"ע דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין, וליתני לדברי ר"ע אין (ז) (לו) עליו כלום? קשיא

היפא למו מטופת מכיו ונשתת לחמיו מכיו · קידושין תופסין בה ולפילו לר' יהודה הקידושין תופסין בחייבי לחוין וכשתת נמלת' נרסת עקרה ופשוטה: **נלוי דחמר דחי' נמי קתני** · להת מתני' רבי יהודה (ג) וקדיק לה לוי לתמ תטופת מכיו": **ומזר וקדשה** · וקידושין תופסין לו בה לחיכה עליו חלא בלחו דכתיב חמר לת יבנה חת בית מחיו כיון שלת בנה סוב לת יבנה: **ומת בלא בנים** · ולו חמה מחרת: **דמינו דהיא מטורה לחחים** · דקיימת עלייהו בכרת - לר"ל דחמר לקמן בשמעתין בחחין על חולן מייבין על החלוצה כרת, לרבה נמי חסורה: **לפי שחינה בצרת צרה** · לרבה נמי חסורה: **ונשתת לחחד מן החחין דהת לכולהו חסירת דכל ערוות דמתני' על החחד מהם ערוה ועל שחר חחין מוסרות ומלי למיתני בה הלכה נרסה ונשתת לחחין חבני חבל הת כולהו חחין חסירי בתרוייהו: **ולימת ליה** · רבי יוחנן לר"ל חייבי לחוין ניהו החחין על חלוצה זו שחזרה ונפלה לפניהם ולח קיימת עלייהו בכרת דהת ליהו פליג עליה דר"ם בן לקיש לקמן ותמר בין שחר החחים בין החולן לין מייבין על החלוצה כרת ולח על הלרה כרת: **ומייבי לחוין כני חלוצה ויבום נינהו** · כלומר זקוקה היח להחמיכה ולין לה חיסור לחו פוטרת מן החליצה דהת מלחות לחה חלרה כרת ונפטרה בחליצה חל זו דכתיב בית חלון הבעל בית חמד הוח חלון ולין חלון חני בתים (ז)(ולחומה) נרה חמורה לעמוד על כולן בחיסור חבת חת בכרת שנפטרה מהן כדמפרש טעמת: **כדקיימי קיימי** · בחיסור חבת חת: **ור' יוחנן** · חמר לך מי לימא מידי דמעיקרא לי בעי הלי חת חלין ולי בעי הלי חת חלין שהרשות בידי כולן ועכשיו נרשה נמי (ה) מעיקרא לי בעי להלי חלין ולי בעי להלי חלין והשתח מסום דחלין חד לחד קלי על נרה בכרת וכן לחיו על כולהו בכרת: **חלי שליחותה דידהו עבד** · דמעיקרא היה הרשות בידי כולן וכן היה עליחותה לנרה עבדה וכי היכי דהוח עלה 'בלח יבנה' וכן על נרשה

היתה אמו אנוסת אביו ונשאת לאחיו מאביו ומת זו היא אמו שפוטרת צרתה ואע"פ ששנו חכמים במשנתנו חמש עשרה יש לנו להוסיף שש עשרה בגון זו א"ל ר"ל לרבי יוחנן: ללוי דאמר דאי נמי קתני לתני החולץ ליבמתו וחזר וקדשה ומת בלא בנים דמגו דאיהי אסורה צרתה נמי אסירא? א"ל לפי שאינה בצרת צרה, ולימא ליה יחייבי לאוין היא וחייבי לאוין בני חליצה ויבום נינהו? לדבריו קאמר ליה: לדידי חייבי לאוין הם וחייבי לאוין = בני חליצה ויבום נינהו אלא לדידך חייבי כריתות נינהו לפי שאינן בצרת צרה **איתמר** החולץ ליבמתו וחזר וקדשה *אמר רב הוא אין חייב על החלוצה כרת והאחין חייבין על החלוצה כרת על הצרה בין הוא ובין האחים חייבין על הצרה כרת *רבי יוחנן אמר "בין הוא ובין האחין אינן חייבין: לא על החלוצה כרת ולא על הצרה כרת מ"ט דר"ל אמר קרא °אשר לא יבנה *כיון שלא בנה שוב לא יבנה: איתו הוא דקאי בלא יבנה אבל אחיו כדקיימי קיימי, ועלה דידה הוא דקאי בלא יבנה הא צרת כדקיימי וקיימי ורבי יוחנן מי איכא מידי דמעיקרא אי בעי האי חליץ ואי בעי האי חליץ ואי בעי (להאי) חליץ ואי בעי (להאי) חליץ והשתא קאי עלה בכרת! אלא איהו שליחותא דאחים קעביד איהי שליחותא דצרה קעבדה איתיביה ר' יוחנן לר"ל החולץ ליבמתו וחזר וקדשה ומת צריכה חליצה מן האחין בשלמא לדידי דאמינא חייבי לאוין נינהו היינו דצריכה חליצה מן האחין אלא לדידך אמאי צריכה חליצה? ילטעמיך אימא סיפא עמד אחד מן האחין וקדשה אין לה עליו כלום ואי חייבי לאוין נינהו אמאי אין לה עליו כלום אמר רב ששת סיפא אתאן לר"ע דאמר *אין קידושין תופסין בחייבי לאוין, וליתני לדברי ר"ע אין (ז) (לו) עליו כלום? קשיא

תורה אור

[לקמן נב: סם. נב: כתובות כב: קידושין סד: סח. סוטה יח: סנהדרין נג. תמורה כח:]

גליון הש"ס

גם' לפי שחינה בלרת לרה . לעיל דף ג ע"ב :

עמד מן החחין וקדשה · שלח קדשה החולן חלח לחמ מן החחין: **חין לה עליו כלום** · לחין קידושין תופסין בחייבי לחוין ומיהו גם לחין קידושין תופסין בחייבי כריתות: **סיפא לחחין נרסי עקיבא** · וריסת רבנן ומיהו חייבי לחוין הוח דבכי הכל:

הגהות הב"ח

(ה) גם' ולי בעי לסהית חלין ולי בעי לסהית חלין והשתח קלי : (ב) שם לדברי ר"ש חין לה עליו : (ג) רש"י ד"ה לוי וכו' ר' יהודה היח ובדיק : (ד) ד"ה על הלרה וכו' מוקה לרה ממולה היפוה לעמוד וכו' משנטלה מהן : (ה) ד"ה ור' יוחנן וכו' דמעיקרא לי בעי לסהית חלין : (ו) תוס' ד"ה לפי שחינה בלרת וכו' כגון שטולו לו לחין מחמ:

תוספות ישנים

החולץ ליבמתו וחזר וקדשה נמתי נקט ומזר וקדשה · ומלמה דלרבומת נקטיט דחע"ב דקדשה והוו כחחין בחין מכתו ובדידיס ניכ מלמ לקמן - לחו כטעמת מ"מ ממר יש נקט לחיכת כדידהו כרת: **סיפא** מחמן לר' מקיבת דחמר חין קידושין תופסין במייבי לחוין · ותימה דנקט מ' מן כחחים כ"ם דס"מ למימר טוח עלמו דהת בדידיס נמי ליכת לחו ומת דלמ"ל דקחמר כן דמן כחחים ר"ל ממ ממת :

הום' חד מקמאי איתמר החולץ ליבמתו וחזר וקדשה אר"ל הוא אינו חייב כרת על החלוצ' והאחין חייבין עליה כרת ובין הוא ובין אחיו חייבין על צרתה כרת ר"י אמר בין הוא ובין אחיו אין חייבין על החלוצה חלא על הצרה כרת והלכתא כר"י דאיהו בבא על יבמתו וחזר ובא הוא או אחד מאחיו [על צרתה] רב אחא ורבינא חד אמר בעשה וחד אמר בכרת מ"ר בעשה כר"י מ"ר בכרת כר"ל ומיפשא לן דכל היכא דשלימי רב אחא ורבינא רב אחא לחמרא ורבינא לקולא והלכתא כרבינא לקולא וק"ל דר"י חד"ל הלכה כר"י הלכך הלכתא כוחיה דר"י ואע"ג דרב אשי סבר כר"ל וכן מסקן הרב בפרק החליצה :

מ"ת חלוצתו

מיפור חלוצה ויבמה
לוי (ומזר) | ר' יוחנן
לקמן נב.] לקט | כרת
ר' יוחנן | לקמן מ: נב.
[לקמן נב:]

קטין • לרב שמא דקנייה הכי: רב אמי סבר לה כרבי נקים • דתניא בכרם וסיפא ניחא: אמתך לה • לרבי דאמרי דקנאי לרבי חליצה בתחים שנולדו לאחר חליצה וקדושין של אחי וכו' שמעון דתמר ייבם ובכסוף טעה לא מהניא נפילתה מן הרחטן למהוי עלה לשמא-תחיו שנא היה בשולמו הלכך זיקה הויא נפילה לא תהני לה עליה דהתי הוחיל וכשטולד (3) ככר קדשה זה: רבינא סבר לה כרבי יוחנן • דתמר מייבי לאיין ניכא וריקא ניחא אמתך לשפחה דקתני "אין לה עליו כלום" בתחין שטולדו לאחר מכאן וכרבנן דתמרי לשמא תחיו שלא היה בשולמו היו ולא תקני ריטא לסיפא: פילודים • שטולדו לאחר קדושין של זה ולא לייחסרא עלייהו בחלוציהו דהא זיקה קמייהת לא (נ) (ללאו) קמייהו לייבומי ומשום לשמא-לחיו שלא היה בשולמו לא מיהסרא כר"ש דתמר ייבם ובכסוף טלד-קריא: עמד אחד מן הנולדים • שהיו בשעת חליצה רשומה: אין לה עליו כלום • כר"ל דתמר בתחין מייבין של התולה כרת: עמד אחד מן הילודים • אחר חליצה או לפני חליצה קדושין וכשמת זה התולן קדשה אותו יולד אין לה עליו כלום ולא משום חליצה שלא היה בשולמו שהיה בשעת חליצה לשמא לחיו שלא היה בשולמו מכאן לשטולד לאחר חליצה כרת • כמאן כרבנן • דאמרי לפילודים בכסוף ולבסוף טלד לסיפא: בשעה • בית לאחד הוא כרשה ואין כרשה כ' בתים ולא הבח מכלל עשה עשה: מ"ד בשעה ברבי יוחנן • דתמר מיהו שליחותא דבתחין קטיבד וכי היכי דלדידיה הויא כרת בשעה לבתים כמי הויא בשעה: ומ"ד בכרת כר"ל • דתמר לא שליחות דבתים קטיבד הלכך הוא שיהו דקאי עלה בשעה כרשה דהא משום חליצה לא הוי כרת אלא משום ביאה דלא הויא בשעה: אי הכי • דלא הויא בשעה כרת אפילו בשעת חליצה נמי לא הויא כרת: אלא • דלא הויא בשעה כרת משום חליצה

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות

לרבות סוטה שנסתרה • ומ"מ ומיכי מפקי רבנן קרא מפקמינה דפקמיניה לקרא במחזיר גרושתו כתיב ויו"ל דלא מסתבר להו למיקרי טומאה לגיעולי גרושה כיון דבעילתה היתר היא: **מאי** נסתרה נבעלה • ומ"מ וכיון דלא כתיב להו בסוטה ספק תלמי אמר בסוטה (דף ז׳) *דלמא בא עליה בעלה בדרך זקוק *וי"ל דלמורמז עשה הכתוב ספק כולהי כדפריכית לעיל: **הויה** ותיפוי כתיב בה • פי׳ בקונטרס לההוא עניינא במחזיר גרושתו כתיב ומיהו דפקמינה דמחזיר גרושתו מייתי קרא ותיפוי דכתיב בה פליגי וכרמב"ן לקמן דהויה ותיפוי כתיב בה פירוש תורמוסתה דכתיב לה שיכול בעלה הראשון לאסר עליה לשוב לקחתה ליהוי לה לאשה לאחר אשר טומאה תלמוד למחזיר גרושתו תלמי לאחר טומאה תלמוד למחזיר גרושתו מייתי קרא דכתיב טומאה לאיסורה לה שיכול בעלה לקחתה ולא גירשה מעולה: **צרתה** מהו • היא גופה לא מיבעיא ליה דלר׳ יוסי בן כיפר ודלמי פסולה מן החליצה ומן הייבום טומאה כתיב בה כעריות ולרבנן נמי היא גופה פסולה דחולצת ולא מתייבמת דתפי׳ מה ממנה לומר כיון דלחיקעקר לחיקעקר דחולצת מק"ו להשמת במוקב לה נתארה בחסור לה לא כ"ש ומ"ש נמי דלמי מקרא יוצא מידי פסולו אין לפסולה שהיא הגרושה שאסורה לו מק"ו אם נאסרה במוקב לה באסור עולם לא מבעיא אלא אפילו שהיתה כשירה לו בבתו שהוא ישראל והאחות גרושה שהיא פסולה לכהן חולץ לפסולה לא לכשרה משום דרב יוסף דאמר כאן שנה ר' לא ישפוך אדם מי בורו ואותרים צריכים לו:

אבל לשון אחרי אשר יגרשה ולקחתה לה לאשה ולא תחלל את אשר יטהר לו כי תועבה היא לפני ה' ולא תחטיא את הארץ אשר ה' אלקיך נותן לך נחלה [דברים כד:ד] [וזה שם: כתובות יג. נדרים יא: סנהדרין נד. תמורה ל.]

תוס' חד מקמאי והא דתניגן מה אני מקיים אשר השמאה לרבות סוטה שנסתרה מאי נסתרה נבעלה ולישנא בעלויא נקט: תניגן שתי יבמות הבאות כאחת אחד היתה אחת מהן ימת היה הולך לפסולה ואם היה מיבם מיבם לכשרה לא מבעיא אם מת בן היה הולך לפסולה אלא אפילו מת בן כשרה ואי אפשר לומר שמת בן כשר ואחר כך מת בן פסול דהא בן כשר לא מיבעי׳ אם מת בן פסול דהא בן כשר לא מיבעי׳ אם מת בן כשר

ס"ע תניתוה: לתרוייהו ליכא מהדר דקתני לחת כשרה ולחת פסולה ללמוד היא לפסולה ולכשרה מוכרח: גרס ממאנת · נפלו לפנינו ב' ולמ"ד היא לפסולה ולא לכשרה, לכך יבמות מלא לחת גדולה וקטנה ומיאנה בו בקטנה: ר"ת מפקטן מפ"ק לפסולה (לף ג.) דקתני תולגת ולא מתייבמת למען לפסולה · ולימלי לף לפתר לחין הסח גופה מוכרח ומפרש בגמ' "משום ק"ו וי"ל לחיכל הסח טעמא לחרינה כדמפרש לזה: גלגל נדידיה · ליכס שמיעה בו לפסולה למיעון עקר ליה לזיקה וקתי עליה בחסח לח וא"ם מיעון ניעואין קמלי עקר והכי היל נכריס תלגן ומוכרס לן, גזירה דרבנן היל לחיל ולל מיעון כרחעון ומכח ניעואין: (כ) גלגלה להמייבס גרעיס כחסח לחיו והכי חמרי לקמן מעשה נפילה גרעיס בכללו ט' והל דעמוד כפ' כ"ם (לקמן קף קו:): משום גרס כתו ממאנת · דלחי למיסרי גרס כתו קטנה שנפלה ט לייבום ומיאנה בו לחמריע ניעואין קמלי קל עקרל ולין ון גרס עדוה וה"ל מיעון בכתו הואיל והוה קיים לחין מיעון לגלל ביעומה שלל קיבל לבייה קידושיה? מעמידה בה ביעומה כחיי החב' כדחמן בפרק "כ"ם קטנה שהשיחה לביה ובחנכרה הכי היל יעומה כחיי החב' דפקע (נ) לה זכותיה מיבה מעיקרה מרעותו ואס הלכה ונעמח לחמי לביה יכולה לממן ביבס כחיי לביה: מיאנה בכעל · קטנה יעומה נכריס שמיאנה בכעל מוכרת לחמיה לפי שעקרמה לקדושין והכי היל כמפורה ולח בעלמה היל: ביבס לפורה לחיי · ולח בעלמה היל: ביבס לפורה לחיי · ומכח ניעואין קמלי עקר לזיקה לפנינו (להמייבס: (נ) ר"ה משום וכו' דפקע ליה זכותיה מינס: (ד) ר"ה גרס לייעטס והלרכה לממן בו גרלים כחסח לחיו והכי גרלים כלסחו גמורה ונרלים כללגל של זה: ס"ג · כבתו ממחנת: מעשה נפילה · שנפלה כתו לפני לייעטס והלרכה לממן בו גרלים כחסח לחיו והכי גרלים לרפה לבס: גרס מילוים · הכי היה כשוי ב' נשים והל' לילוים לילוים מדוכרים דלל יולה לשון חיל זכר מן הגלון(ר): ומה נלא נשים · שחיכן לפורות להמייבס ופפורות מן החיללה: שנאמר "וסיפ הכפור מפר חלד כרחויה ליולד פרע נלילוים · וכיון דפפורה קיימל עליה כחסח חל' וכרחה=גרס בפרוה וחע"ג דהל' "והיה הכפור חפר חלד מיפוקס כמכילחין לקמן (לף כד:) כגדול החיים ומכח שפקח לן מלה דנרעו כנדול לייבס מ"ם דרשינן קך פרט לילוים מלמד חלד" דקרל יחיד הוה כיון דהכפור ביבס נופיה מפמעי: מעמר · קלוני יבמה: הרי חלו · שמ נשים: חולצת · לחיל כנסה הוה פקעה זיקה קמייחת ולל הוה עלה לחל זיקת נפולי החחרון לכל מלמד לל מפקע זיקה והויל עלה קלם זיקת רחשון ולקת זיקת החחרון: דפיפ ומת לחד מפס · ולל זו שמעו ב' בעליה וזיקה שמיפה עליה ומיפון מלורנן וקרל=חמכמת בעלמל כדמפרש בפ' ד' לחין וכחליה דחלל לל מיפערל ליד ללחו מכים לחד קלחו הואיל ולל כנסה ולי לל עבד בה מלמר לל הוה עלה חל זיקת רחשון והוו להו שני יבמות הבחות חב': שליפור נפילה נרס לף · שנפלה ב' פעמים מיזקה לחת: שלא מינו בכל הפורה · שחמר, חל מלרכנן הוה דמיפערל שחין כלן ליפור עבוה ולפורה נרפה (ז): כל הפורייתה · חלל למעוטי נרפ לילוים דלמרינן ולפילו לל בעיל · והל דרבנן · כדמפרש בעמל כפ' ד' לחין ולקלרי לה על הלליפי: כלן שפכיר בה · נרבב בפכיר בה כשנשחה שחמה לילוים ולין כלן מקח טעות והכי היל לרפה לילוים ולרפה היל לל מחלו לילוים ולין מקח טעות ולל חלמו היל לפיקך לרפה מוברת דלמ' נרפ לילוים היל: שנמלגו · לחחר ניעואין: כלכחת

אמר ליה אביי היתה אחת כשרה ואחת פסולה אם היה חולץ לפסולה ואם היה מייבם מייבם לכשרה מאי כשרה ומאי פסולה תא שמע דתניא כשרה לעלמא פסולה לעלמא כיון דלדידיה חזיא מאי נפקא ליה מינה אלא לאו "כשרה" = בשרה ליה "פסולה" = פסולה ומאי ניהו מחוזר גרושתו וקתני אם היה מייבם מייבם לכשרה לא, "כשרה" = לעלמא "פסולה" = לעלמא ודקאמרת כיון דלדידיה חזיא מאי נפקא ליה מינה משום דרב יוסף דאמר רב יוסף *כאן שנה רבי לא ישפוך אדם מי בורו ואחרים צריכים להם א"ש והמחזר גרושתו משניסת היא וצרתה חולצת והיא וצרתה ס"ד אלא אימא או היא או צרתה ולאו תרוצי קא מחרצת לה תריץ הכי היא חולצת וצרתה או חולצת או מחייבמת/ אמר רב לילי בר ממל אמר מר עוקבא אמר שמואל "צרת ממאנת אסורה" למאן אילימא לאחים השתא היא נופה שריא אלא אמר שמואל *מיאנה בזה מותרת בזה צרתה מיבעיא אלא לדידיה, ומאי שנא ממאנת דשריא לאחין דלא עבדא בהו מעשה, צרה נמי לא עבדא בהן מעשה? גזירה משום צרת בתו ממאנת, וצרת בתו ממאנת מי אסיבא אהתם וכולן אם מתו או מיאנו (ב) צרותיהן מותרות רמיאנה במאן אילימא דמיאנה בבעל היינו גרושה אלא לאו ביבם לא, לשולם בעל, ותני נווני גירושין אף"ש כי מיאנה בבעל דעקרינהו לנשואין, כי מיאנה ביבם נמי נשואין קמאי קא עקרי! משום *דתני רמי בר יחזקאל דתני רמי בר יחזקאל ממיאנה בבעל מותרת לאביה, ביבם אסורה לאחין אלמא משעת נפילה נראית בכולהו ה"נ משעת נפילה נראית בצרת בתו אמר רב אסי צרת אילונית אסורה שנאמר °והיה הבכור *אשר תלד °פרט לאילונית שאינה יולדת מחייבי רב ששת שלשה אחין נשואין שלש נשים נכריות ומת אחד מהם ועשה בה שני מאמר ומת הרי אלו חולצות ולא מחייבמות שנאמר °ובת אחד מהם יבמה יבא עליה מי שעליה זיקת יבם אחד ולא זיקת שני יבמין וקתני עלה *אמר רב יוסף זו היא אשת-איש מאב שאיסור נפילה גרם לה שלא מצינו בכל התורה כולה כגון זאת זו היא למעוטי מאי, לאו למעוטי צרת אילונים בשריא? לא, למעוטי צרת אילונית דאסורא, ומאי "זו היא" - זו היא דאיסור נפילה גרם לה° צרתה בעיא חליצה, אילונית, אפילו חליצה לא בעיא מ"מ °הא דאוריתא הא דרבנן ותנן ובלבד מהר אומאנו או נתגרשו או שנמצאו אילונים צרותיהן מותרות לא קשיא באן שהכיר בה באן שלא הכיר בה דיקא נמי דקתני "שנמצאו" "ולא קתני "שהיו שמע מינה, אמר רבא הלכתא

תוס' חד מקמאי והלכתא צרת מסאנת [מותרת אפילו לזה] שמיאנה בו ולא נזדיון משום בתו מסאנת שאשרה משום דבשעת נפילה נראית בצרת בתו והמסאנת עצמה אשרה לזה שמיאנה בזמותרת לאחיו כשמואל דאמר מיאנה לזה מותרת לזה: נזדיון בגרה פרק בנות כותים קמן וקבלה לא ולצדין ולא מייבמין קמן שמא [ימצא] סריס קמנה שמא תמצא אילונית ואקשינן כי תמצא אילונית מאי הוי והא מקח טעות הוא ואדקאן אשר אשת איש ואפי' נמ לא בעיא דהא תנן ובולן אם נמצאו אילונית צרותיהן מותרות להתייבם ואם נמצאו אילונית היתה צריכה גם מסקנ אמאי מותרת להתייבם ולמלא צרת ערוה היא אלא לאו ש"מ דאילונית לא בעיא גם ועור תניא גם' הורק כל עריות שאשרו צרותיהן מותרות הלכו הצרות האלו ונישאו ונמצאו אילונית תמא מוה ומוה שמא כיון דנמצאו הערוות אילונית לאו צרת ערוה

היא כלל ומותרת להתייבם חנן נמי התם הכונס יבמתו והלכה צרתה ונשאת לאחר ונמצאת אילונית תמא מוה ומוה וכל הדרכים האלו בה. אשר רבא צרת בתו אילונית אפי' הכיר בה מותרת כל אילונית שלא הכיר בה בעלה בשעת קידושין צריכה גם מסקנ שמא לא יקפיד בה הבעל שמא לא יקפיד ואין לה כתובה דאקר' ממונא בחוקת פרייה חו היא ששניהן הממאנת והאילונית אין להן כתובה מטעם הא גם בעיא כדרייקינן בפ' הסרוך נכנסה סתם אין לה כתובה כתובה הוא דלא בעיא הא גם בעיא ' והכי נמי איבא למימר נכי אילונית כתובה הוא דליית לה הא גם בעיא ועוד דקתני אילונית דומיא דשניה מה שניה צריכה גם אף אילונית שלא הכיר בה צריכה גם או מדרבנן או משום מסקנ שמא לא יקפיד הבעל בשעת קידושין ואע"פ שמקפיד עתה שנדע לו שהיא אילונית וכיון דצריכה גם אמרינן התם שמא תמצא אילונית והיא אשת איש אחיו שלא בפקפק מצוה · ומתני' דהכא והסרוך הוורק לא קשה לדבא כלל דהא ס"ל לרבא דאפילו צרת בתו אילונית דהכיר בה בשעת קידושין ונשואין צרתה מותרת להתייבם אבל לרב אשי צרת אילונית שהכיר בה אפי' אשה בעלמא שאינה ערוה אשרה להתייבם ואולא בלא חליצה ומתני' דהכא והסרוך הוורק דאמר צרותיהן מותרות להתייבם דוקא נמצאו לאחר קידושין מפני שהוא מקח טעות ס) ולדבה ודאי כיון שמותרת להתייבם כשנמצאו אילונית אין כאן קידושין כלל וא"ב קשיא הניא דפ' בנות כותיים דאמר קמנה שמא תמצא אילונית והא אשרת דאין כאן קידושין כלל ואם נמצאת אילונית אין כאן איסור אשת אח ואי לאו מתני' דהכא הניא דפ' הסרוך ל"ק מידי דאיכא למימר (לדבה) נמי שמא יקפיד שמא לא יקפיד ותלצה ולא מהייבמת ומפני שהלכו צרותיהן ונשאו בלא חליצה תצא מוה ומוה וכל הדרכים האלו בה אבל אילונית או שהיו נשואות לאחרים בין בחיי הבעל בין לאחר מיחה בטן שנילה הבעל בחיי שיקפיד אם תמצא אילונית ודבינו יעקב תריץ אליבא דרב אשי כל זמן שלא הכיר בה הראשון הרי היא כאשתי ואע"פ שאם היה מכיר בה והיה מקפיד יוצאה בלא גט ואעפ"כ כל זמן שלא הקפיד לא מחוקנין לה בהכי והיה חנן נמ' הסרוך מיירי שהכיר בהן הבעל שאינן אילונית והקפיד והצרות לא ידעו בקפידת הבעל ונשאו ולפיכך תצא מוה ומוה וכל הדרכים האלו ומתני' דהכא נמי דקתני שנמצאו אילונית מותרות בטן שהקפיד הבעל בחיי שאפר אם תמצא אילונית אגרונה והטסבחה שכתב הרב אלפסי בין בחיי הבעל בין לאחר מיתת הבעל כגון שאפר הבעל בחיי שיקפיד אם תמצא אילונית אבל כל זמן שלא יקפיד וכן אם מת ולא הכיר בה לא מחזקינן ליה שיקפיד והרי היא כאשתי ולפיכך אפרי קפנה שמא תמצא אילונית ועוד יש לפרש אליבא

ס) ע"ל ובדידיה הלי וכו' וע"ל נרב מכי.

דרבה

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות

מט א מיי' פ"ו מהל' יבום הלכה כ כמ"ש סמ"ג עשין כ טוש"ע אה"ע סימן קנה סעיף ב: נ ג מיי' פ"ב מהל' גירושין הלכה ט סמג עשין כ טוש"ע אה"ע סימן קנה סעיף יב:

שלש נשים משמשות במוך · פי' הקונטרס מוכר לשמש כמוך לכל שאר נשים לסור משום השמחת זרע ותע"ג דלא מיפקדא לפריה ורביה וכן משמע בגמרא (דף יג· וסז) דתנן בפ' כל הדרך המרבה לבדוק בנשים משובחת בתנשים תקנן ומפרש בגמרא תורה אור בהלכות גדולות: **גרס ממגת** · ביבום: **ממזיר גרושתו** · מעניינת: **משמשות כמוך** · מוכרות לשמש כשאר משמשות כדי שלא יתעברו: **פנדל** · ולך שתין ט זורע פנים וקיימת לן במסכת נדה (דף כה:) לין פנדל שתין עמו ולך משל לאדם שסטר לת חבירו והמזיר לרעהו לחמויו דכהיא מעוברת ותוחזת ומתעברת תוחק החמר לת חבירו ופותח לרעהו: **שמא תגמול לת כגמ'** · לת שהתעבר לרייכה לגמול לת כגמ' מלהניק כמו ויגמל (בראשית כא) לשון הבדלה: **ולינו · היא** · (ו) הרחוייה להתעבר ולמות: **מכת י"ם שגם כו'** · פתוח מי"ת ולא לת מתעבר ויומר מי"ב לת שהתעבר לת תמות: **משמשות** · בלת מוך כדרכן והולכות: **ומדקאמר שלת תמות** · ולת קאמר ותמות, דלת היו מעמיד שלת תתעבר תמות ורחי: **מלינו ממותו ממש** · כגון שילדה בקנטו כאוך זמן החמור למעלה בסנס י"ב שנתעברה ולת מתה וקדם לדם לת בהה ונמלאת זת ממותו קנטה ורחוייה למלן עד י"ב שנה · **קודם הזמן הזה** · החמור למעלה קודם י"ת: **לאחר הזמן הזה** · לחר י"ב: **שכבר ילדו** · ומדתני טעמת טולד מכלל דקנטה היא דלת ילדו שכבר גדלו: **הני ן כסימנים** · הלכך לין לך יולדת ממלנת לפי' היא קנטה: **ולפי' ג"י דאמר** · בסכנה נדה לף מסהביאה קני שערות ממלנת עד שיבה המחור שיהו לם שערות הרבה: **ולא קשיא** · ספרא **חמותו** · **בנים** · **כסימנים** · **ואת דאמרי** · **בנים עדיפי מסימנים למאי נפקא מינה** · **דאפילו לרבי יהודה דאמר** · **עד שירבה השחור, בבנים מודה ורב**

*הלכתא צרת אילונית מותרת ואפי' הכיר בה ואפילו צרת בתו אילונית, ואלא הא דקתני שנמצאו תני שהיו, כי אתא רבין אמר ר' יוחנן: אחת צרת ממאנת ואחת צרת אילונית ואחת צרת מחזיר גרושתו כולן מותרות/*תני רב ביבי קמיה דרב נחמן שלש נשים משמשות במוך קטנה מעוברת ומניקה קטנה שמא תתעבר ושמא תמות מעוברת שמא תעשה עוברה סנדל למניקה שמא תגמול בנה ויפות, ואיזו היא קטנה? מבת י"א שנה ויום אחד עד י"ב שנה ויום אחד, פחות מבאן ויתר על כן משמשת כדרכה והולכת דברי ר"מ וחכ"א אחת זו ואחת זו משמשת כדרכה והולכת ומן השמים ירחמו משום שנאמר שומר פתאים ה' מדקאמר שמא תתעבר ושמא תמות מכלל דאיכא קטנה דמיעברא ולא מתה אע"פ מצינו חמותו מבאנת ותנן אי אתה יכול לומר בהמיתו ואם חמותו ואם חמיו שנמצאו אילונית או שמיאנו אמא ושמא תתעבר ותמות דאמר רבה בר ליואי גבול יש לה קודם הזמן הזה אינה מתעברת כל עיקר תוך הזמן הזה היא מתה ועוברה מת לאחר זמן הזה היא חיה ועוברה חי, אמא והא תני רבה בר שמואל אי אתה יכול לומר בחמותו ואם חמותו ואם חמיו שנמצאו אילונית או שמיאנו שבבר ילדו אלא לעולם שמא תתעבר ושמא תמות ואלא קשיא הך ספרא בנים הרי הם כסימנים ואת דאמרי בנים עדיפי מסימנים למאי נפקא מינה

מסורת השס

תוספות ישנים

צרת אילונית מותרת ואפילו הכיר בה ואפילו צרת בתו נתן לכהן דלמו בם ייבום היא קויל שתוכ לרם שרוי במקום מלוה ועבירה:

נושאי ג' נשיאות בארץ

תום' חד מקמאי דרבה הניא שמא תמצא אילונית ד'למפסד צרתה קאמר כלומר שמא תמצא אילונית ותלך צרתה לעלמא ביבום זה ושמא תמצא אילונית ואינה מפרשת צרתה (אמר רבא לכתא ביבמי נזרה משום שתי יבמות הבאות בבית אחד. לא תימא ה"מ הניא דאיכא צרה דאיכא למיגזר משום צרה [דהא] הכא ליכא צרה מחלך הלצה יבמי לא מייבמה: אמר רבא ונתנן צרת אילונית מיתרת ואפי' צרת בתו אילונית ואפי' צרת בתו אילונית אפשא דמפלחא דכתן דלא רמייה כלל ליבום אחר מן האחים ול"ל בצרת צרה שלא בפקום מצוה משא"כ בצרת ערוות דמתני' וצרת אשת אחיו שלא היה בעולמו שאם לוה שאינה ערוה אינה ראויה לאחיה היא לאחים אבל אילונית אינה ראויה לא' מן האחים וקי"ל כרבה בל אילונית שלא הכיר בה בעלה בשעת קידושין ונמצאת אילונית לאחר קידושין ופקדיר בה בעלה בריכה נם פסק או מדרבנן ואיצטיא שלא בתוכה דאוקי מאריה הרב אלפס כתב פילוחא דרב וביד דאסר אין בנים בלא סימנים ולכאורה נראה דרב וביד ס"ל (אין ב'ת)[דתך]ומן לאחוד זמן וכן פרש"י ל"ל ואנן ק"ל תך זמן כלפני זמן פשום הכי איה לן לפרש דרב וביד לעולם ס"ל תך זמן כלפני זמן פשום הכי איה לן לפרש דאפי' דתני רבה בר שמואל שכבר ילדו ולא קתני שכבר הנדלו דאיכא לאפשופינן אפי' לכ"ר אין וישתייר שפא נשתו פשום צער לידה חיישינן ולפיכך הלה השעם בנדלה ולא הלה לידה דהשום הוא דהיישינן שמא נשתו ואי לאו

נושאי ג' חיתותי ט' דיינין קלנם (בלשון הגאון יש קלנם טיולת וחיכ) אחרון (אחרון) קדמון תורם

מבנה ב' לנכם ג' חס אין בנים ו' סימנים

כתובות נט. לקמן ק: נדה מב. נדרים לב: [תוס' נדה פ"ג]

ג"ל לחיו

דיקא לישנא דיוקא

ד' דיוק

ה' הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ולינו ולית קטנה כלל וכו':

[ועי"ע תוס' נדה כב: ד"ה קמ"ל]

הגהות הגר"א

ו) נדה ד"ל לכל למ"ד וכו' ונצרו לאלחר מינו לומר לם נדיקה וכו' ולא כביה לין מוסכין שמא נשתו ושוד ליכא לשיוני לי לחמיין לין בנים כלא סימן לנכי הליצה דלמא לבנים אמרינן לחטרא שאינה מפאנת אבל לקלא שלא תחלוק לא' ופסחברא שמא נשתו ושמיה מצינו. ושמא אם בריקנא קדם לידה לאחר לידה ולא הביאה' ואי אמרינן אין בנים כלא סימן לנכי הליצה דלמא לבנים אמרינן לחטרא שאינה מפאנת אבל לקלא שלא תחלוק לא' ופסחברא שמא נשתו ושמיה מצינו. ודאקאשר חיישינן אלמא לחטרא קאשר שלא הפאנן ולא לקלא שהחלוק בראמרינן בפ' יוצא דופן בכולל דלפ"ד חיישינן הלא' והא חיישינן בעלמא קא': כי אתא רבין אר"י א' צרת פפאנת ואי צרת אילונית ואי

אין בנים בלא סימנים · והיולדת בקטנות חזקה הביאה סימנים ומהביאה סימנים בתוך י"ב לא תמתין דהני סימנים גמורים נינהו דס"ל לרב זביד תוך זמן כלאחר זמן לענין סימן ולא למריון שומע ניהו: **סניתא נמ"ד כו'**. פלוגתא בפ' יולת דופן (נדה דף מו.): **מנא הני מילי** · דלרב נרמה פטורה: תורה אור

נתגרשו נרותיהן מותרות · ואפי' כנס לחיו לא הנכרים ולבסוף גירש לא תחיו דהוו להו נרות זו לזו: **וכנסה ממגרש ומת** · ופלה נכרים

ונעל ג' לפני שגעשו לחות תשמו שלישית (ו) (ז) הרחמנא דהויא להו נרת לחות תשה משתגרשה נרותיהן מותרות. הואיל ולא היתה לחות תשמו של זה נתגרשה: **מתרת** · קשיין הרחמנים שהתירה נשתא לבעלה מפילים לותה ליישוב הלכך משנעשית נרת ערוה שעה לחת לחורה עולמית: זו · דתמני' להכי הלכם ולבסוף גירש מותרת דקתני ומתה בתו תונתגרשה ולין ל"ל זו דג' לחים דגירש ולבסוף כנס: **ומפלן** · הערוה השמת ותחמל לי חיפני בקולסין שקדושי תמי ולתי לבעלי השת ותעקור קידושין הרחמנים

ונקנין כ: ומקנעים לרש ערוה שעה לחת לחורה עולמית: זו · דתמני' להכי הלכם ולבסוף גירש מותרת דקתני ומתה בתו תונתגרשה ולין ל"ל זו דג' לחים דגירש ולבסוף כנס: **ומפלן** · הערוה השמת ותחמל לי חיפני בקולסין שקדושי תמי ולתי לבעלי השת ותעקור קידושין הרחמנים

ונקנין קו. קידושין מה. ע"ש

ונעל יב. ונקנין קו: **ומקנין לרבי** · **ממגח למאמרו** · הת דתנת לקמן בפ' ב"מ וב"ה תומרים בבעל וביבם: **למאמרו** · הוא דממלת שלא עשה יבם מאמר ביבמה קטנה ומילמה בו מפקיע מילון לת המאמר ומזכה לזיקה לבדה ותולנת ותע"ג דגדולה שעשה בה מאמר ולא רלה לכנום קי"ל בפ' ר"ג (לקמן דף כ:)

(ונעל ט.) ונקנין כו. עדיות פ"ד מ"ח (ג) לריכה גט למאמרו ותלילה לזיקה הכת מילון עקר למאמרו ולת בעית ניטת: **ולין ממגח לזיקתו** · לעקור קשרים רלשונים ולהפקיע זיקת ייבום ולנלת בלת תלילה ה"ג גבי ערוה לת עקר ליה מילון להשתת לקשרי למיסרי לרתה: **ערוה שלמי** · רבנן גזרו שלת תמלן ליבומי לרתה דלת לזלולי בלרת ערוה למת תחי למיסרי: **מיפנה** · כלתו בבעלה שתרת לחמיה דעקרתה לקשרים והוית כמפותה בו ומותרת לו לכל תת בו בעלה הרחמן ומילתה בזיקת יבם תע"ג דבקשרים קמי עקרה לחטורה לתבו **לחמת** משעה **נפילה** כלתו לה היית משעה שפלה להחייבם ונזקקה ליבם ממתת ניקשרים הרחמנים גרתים חוסם ניקשרים גמורים למיהוי תשה המת וכלתו של זה: **ס"ג** · בלרת ערוה משעה שפילה שנזקקה הבת ליבם (ג) למתן בו ממתת קידושי רחמנן גרתים ניקשרים גמורים למיהוי תשה המת ורתה גרת הבת ותי קרים ליה **למיסרי** לרת הבת בעלמת: **מתני' שם פריות** · ים שחמורות מלנו ותמו תומר שלהן שבשותות לתחרים ותין יכולין להשבת לתמיו **מחייבו** ותם תמו בעליהן שהן (ד) (בלריטים) לחל זה לקרושין מותרות להשבת לזה: **לחמו** · תיכה יכולה להשבת לחיו של זה מחייבו שהרי היא לו לשם האב וכן לשם האב ותחות תבין (ה) ותשת תמו מחייבו שהיו לו בנים ותשת תמי תבין כולן תחורות לחמו מחייבו כשם שתחורות עניו ותין בהן לד ליבום על זה לעולם **ותם ניעקו לתחרים** ולהם כשיש תחרות ותמו מותרות ליבשת לזה, **תתין** לרת ערוה תחורה **ונעל ח.** תלת כשהלה לייבום *שם הערוה פעם תחת שכיון שפעורה לרת ערוה עמדה עולמית לישור תשת תת שיש לה בנים: **כ"ש מחייבים** · לרת ערוה להחייבם לחיו להו הך דרשה לקרור:

חלצו

טעמת דרמי בר יחזקאל: משום דכשעת נפילה נרתית כללתו מדקתני תחורה לחביו מכלל דלעולמת שריא ותי טעמת משום דתיכה ממחלת לזיקתו תחורה גמי לעולמת ולת משום דממחלת לזיקתו ת"ש כשמיתה ביבם תחר שהחייבתה דליכת זיקה ומ"מ תחורה לחביו משום דכשעת נפילה נרתית כללתו: מתי

(ו) **רב** זביד תמר תין בנים בלא סימנים · תומר ר"י לרריך לפרש דתין עיבור בנים של קיימת תלוי להיות בלא סימנים ותיהו זמנין תתו מדפריך ועיבדוך וכן תלא למ"ד תין תוסמין תתי תיכת למימר ותם תין בנים כלל בלא סימנים ודתי נכרו וגם נשון תוסמין

נא א מיי' פ"י מהלכות יבום הלכה כח טוש"ע אה"ע סימן קנה סעי' ז:

נב ב מיי' שם הלכה יב טוש"ע אה"ע שם סעיף ב:

נגיהות הב"ח

(ו) ברש"י ד"ה ואחר כנס בלא סימנים וכו' ואחר גירש בלא סימנים וכן בכל הספרים שהגה"ה אותיות רק ב אחרונה (ב) ואח"כ גירש (ג) ברש"י ד"ה ואחר כנס בלא סימנים וכן בכל הספרים שהגה"ה אותיות רק ב אחרונה (ב) ואח"כ גירש (ד) ברש"י ד"ה ואחר כנס בלא סימנים וכן בכל הספרים שהגה"ה אותיות רק ב אחרונה (ב) ואח"כ גירש [שכתב בגיליון שם: ועי' תוס' ד"ה ואחר כתובות שם: ד"ה תנכול] (ה) ברש"י ד"ה ואחר כנס בלא סימנים וכן בכל הספרים שהגה"ה אותיות רק ב אחרונה (ב) ואח"כ גירש

תום' חד מקמאי מחויר נרשותו טלן מותרות: **מתני'** ב"ש מכשירין וב"ה פוסלין לכהונה דנעלמה לבעל לה דכתיב ובת כהן כי תהיה לאיש זר [היא] בתרומת הקדשים לא תאכל כגון שנבעלה לזר אלמה מסלה לחרומה ולכהונה מס"ו דנרשה דמוחרות בתרומה אסורה לכהונה זו שאסורה [בתרומה] אינו דין שאסורה בכהונה והכי אי' בס' אלמנה לכהן גדול והחם אסק' דזר אצלו מעיקרא בעי לאשוקי מחויר נרשתו דלאו זר מעיקרא הוא ולא מסלה לא לחרומה ולא לכהונה דהא מסול כתונה מחרומה קאתי אבל בהייבי בריחות אע"ג דלאו זר מעיקרא הוה מסלה לחרומה ולכהונה מס"ו וה"ג אסרינן בשלהי פרקין נהי נמי דעשו והא"ר יהושע אין מסור מחייבי כריתות ומאי מסלא · ג) והלכה כב"ה נהי דמסור לא הוי פנוסה הוי האיש בק"ו מאלמנה ולא פריך מה לאלמנה שכן היא עצמה מחללת בדפריך בהא שפעתא נבי מחויר נרשתו וש"ם דבחייבי כריתות היא עצמה מחללת ואע"ג דלאו זר מעיקרא הוא:

ג) גירסת הר"ן ומתי מסלא אתי ק"ו מה לאלמנה שכן היא עצמה מחללת כדפרי"ת ואע"ג דלאו זר מעיקרא הוא:

(ז) **נשואין** הרחמנים מפילים · הכת לת הוה שייך למיתקו הרחמנים הכת תרי ניטוין ומסוס ההיא דבפרק ב"ש (לקמן קח:) נקט הכי דתנן המגרש תשה והחזירה מותרת ליבם ור"ת תוסר ומפרש החם טעמת דר"ת מסוס דמסקפקא ליה לי מיתה מפלה לי ניטוין הרחמנים מפילים: **תמאן** הסמת ותחייבם כו' · ותפי' לר"ג לרש ליה מלמדין לת הקטנה שממתן לקמן בפ' ב"ש (דף קם.) היינו להוליתה מכעלה ת"ל פריך להיכת למיתה, תחייבם לרתה ותתני' תרמי בר תלין לה תקנה תלת בתליה: **לא** לרת ערוה שלחי כו' · ה"ג בעשת נפילה נרתית כללת בתו ות"ת ותמת ליה טעמת דרמי בר יחזקאל משום דכשעת נפילה נרתית כללתו למת טעמת דרמי בר תמר לעולמת ות"ת ת"ש כשמיתה ביבם תחר שהחייבתה דליכת זיקה ומ"מ תחורה לחביו משום דכשעת נפילה נרתית כללתו: מתי

מאי טעמא דב"ש · וא"ת ומאי קבעי ליה °למאי מוקמי לקרוי לכדר"ש (לעיל דף מ:) ועליה לכדרבי יותר רבינו יצחק מפום דמסתברא ליה לדרוש לקרוי לענין קדוש לו ולא לתשמיש כפום דוכתיה דסריא וא"ת מכאי כי דרשי נמי חולה מכלל לתיכא פירושי גדולם מלקרוי למיסר לרה שלא במקום מנוה וי"ל לתיכא למדרש הכי דהא כתיב לגלות ערוותה דמשמע ולמקום מנוה לא לתיקטיך דמתוצה נפקא לגלות במקום מנוה:

לכדרב יהודה אמר רב כו'. ה"ג המ"ל לכדשמואל דאמיר עליה רב בהאשה רבה (לעיל דף נב: ושם) ומוקי קרא דלגלוח הוא דלחתן:

כיון דכתיב תולה כמאן דכתיב לחתן דמי · ותע"ג דכתיב נמי ה"ת בחתלה דכתיב החולה היינו נמי מל החתן כמו המדברה (שמות ד) דהוי מלא"ד: **לרבות** את התרומה: תימה לרבי יוסי הגלילי דלרבות תרומה משום דכתיב כיח תחיו ובפ"ק דיומא (דף יג.) משמע דכיח נתולה משמע: **דלא** תימא חיסור לחות תמה ומיהו לחיסור תמה לח · וה"ת כיון דחיסור לחות תמה לח מיל לא תיקשי ליה מקרא כפי נופה ול"ל דחיסור לחות תמה מיהא חלי וקתי לי פקע חיסור תמה לח תמי ומיהו הלכך לא פקע: א) **בית** הלל פוסלים · פי' בקונטרס מכהונה ולא מתרומה וה"ת לומר כן (ב) דמהייבי כריתות זונה היא דלחמרינן בהחולן (נקמן מה:) נבי הטמא את תולקת חוצה לחומה נתרומה כמו שנפרש בסנבע"ה (י"ב כה:) וכ"ש עלמו חזר בתוך פירקיה (דף סו: ד"ה היא עלמה) נבי פ"ק (דף כה:) ובכ היא עלמה מחללת: **דאמר** רחמנא לח תעשו חטורה על מת · והא דלמרינן בסוף פרק ד' מיקוח (סנהדרין דף סח. וסם) נבי ר"ע שסה מכה עלמו על ר"ח שנפטר עד שסיה דמן שוחה נלחן ואומר רבינו יצחק דלחיכא למימר דדרך סרטה חסר רחמנא דוקא מ"א לחולה היה מלטער כדלחמרינן החם הרבה מטות יש לי ואין שולחני כו':

מי

דרבי יוחנן בן נורי דאמר *בוא"ן נתקן להם לצרות *שיהו תלמידי הלל מרבים מת: נתיבמו, בית הלל פוסלין כו': מתיבמו' *מנילה הוא תו למה לי: אידי דתנא 'חלצו' תנא נמי 'נתיבמו' תנן התם *מנילה נקראת באחד עשר, ובשנים עשר, ובשלשה עשר, ובארבעה עשר, ובחמשה עשר לא פחות ולא יותר. אמר ליה *לל' יוחנן איקרי כאן *לא תעשו אגודות אגודות *לאו לא תתגודדו, מיבעי ליה לנופוף דאמר רחמנא *לא תעשו חבורה על מ"ב לימא קרא *לא תגודדו מאי (ג) תתגודדו שמע מינה להכי הוא דאתא, ואיבעי כולי להכי הוא דאתא יאם בן לימא קרא לא תגודדו מאי *לא תתגודדו שמע מינה תרתי ואי סלקא דעתך כאן לא שנית *מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות עושין, מקום שנהגו שלא לעשות אין עושין ואי *אמינא לך אנא *אסורא קאמר רב שמן בר אבא אמר ר' יוחנן *לקיים את ימי הפורים בזמניהם ומנים הרבה תיקנו להם חכמים ואת אמרת לי מנהגא בעלמא הוא *והתנן (*בלילה) בית שמאי אומרין ובית הלל מתירין *אמר ליה *להם הרואה אומר מלאכה הוא בית שמאי מתירין הצרות לאדם ובית הלל אוסרים

מי

דתמרי להו רבנן נבי מרביסר דתי כעו למיקרא בחמיסר לח מלו ,וכן נבי ט"ו כ"ד, ודמיית לשמי תורים : ואת ממרם לי מנפנפ · דהתם ל"ע שרי ומיהו בחמרת לחחמול לח יהנה לח דרסו מפני המחלוקת: ופרכינן ופתם לימוכת ליכא · בחמיה : ופת קפני פתם בגילע · כגיל בדיקה חמן ב"ש לוסרים ובי"ה מתירים לעשות מלאכה ואיכא דאמרי כביה שמאי והרי כלן חגודים : מ"ל פתם · לח דמי לשמי תורים דהרואה לח זה לחין עושה מלאכה לומר דלין לו מה לעשות :

כה

(ג) נמ' לח תהיה כה קיה וב"ה כ"ל ומיבח לוי נחמן : (כ) שם במדבר: (ג) שם מלי לח תהגודדו ס"ת לכתי: (ד) רש"י ד"ה שלין לכי: פוסקין נה מע"ב דהיבי לחין נבולמח לגיל כלח חפסי בהו קידושין: מ"ל כו' לח מפת כה פוי · לחין מופסין: מוקי כחיב · דמשמע מעלה: **נרבות תרומה** · שלח נחלרמלה מן המיבוסין לריכה ליבם כגבולה "ויקנה" משמע תיבוע שלח נחקרבה עדיין לביאה: **מין** לימוכל: "תשא" לח' חל על נתו של כהן ל' זה לגל הלכך לח רמיין קמיה דמדרבי לייבומי והוה במקל לגיחת וכן בחמות כהן

כח קול. בעירובין (דף יג.) יש לה כח קול ואמרה הלכה כב"ה: דכי סדדי נינהו. בחכמה: ר' יהושע היא - בפ' הזהב: עיין תוספות עשים כאשה לעשות פחמים. לכו ניסוך כדי לעשות ברזל ליזמל של מילה דקסבר ר"ח מכשירי מלוה דוחין שבת כמלוה עצמה: כאשר עוף כמלב. שהיה דורס כתלב תורה אור

מי סברת עשו ב"ש כדבריהם, לא עשו ב"ש כדבריהם דב' יוחנן אמר עשו ועשו [ובפלוגתא [דרב ושמואל] דרב אומר לא עשו ב"ש כדבריהם ושמואל אמר עשו ועשו, אימת: אילימא קודם בת קול מ"ט דמ"ד לא עשו ואלא לאחר בת קול, מ"ט דמ"ד עשו? אי בעית אימא קודם בת קול ואי בעית אימא לאחר בת קול: אי בעית אימא קודם בת קול וכגון דב"ה רובא - למ"ד לא עשו דהא ב"ה רובא ומ"ד עשו כי אולינן בתר רובא היכא דכי הדדי נינהו הבא בית שמאי מחדדי טפי ואי בעית אימא לאחר בת קול ומ"ד לא עשו דהא נפקא בת קול ומ"ד עשו רבי יהושע היא *דאמר אין משגיחין בבת קול ומ"ד עשו, קרינן באן "לא תתגודדו" לא תעשו *אגודות אגודות? אמר אביי "כי אמרינן לא תתגודדו כגון שתי בתי דינים בעיר אחת, הללו מורים כדברי ב"ש והללו מורים כדברי ב"ה, אבל שתי בתי דינים בשתי עיירות לית לן בה, אמר ליה רבא והא ב"ש וב"ה בשתי בתי דינים בעיר אחת דמי? אלא אמר רבא כי אמרינן לא תתגודדו כגון ב"ד בעיר אחת פלג מורין כדברי ב"ש ופלג מורין כדברי ב"ה אבל שתי בתי דינין בעיר אחת לית לן בה, תא שמע *במקומו של רבי אליעזר היו כותחים עצים לעשות פחמים בשבת, לעשות ברזל במקומו של ר' יוסי הגלילי היו אוכלים בשר עוף בחלב ומלי

מי סברת עשו ב"ש כדבריהם דר' יוחנן אמר עשו ועשו ובפלוגתא [דרב ושמואל] דרב אומר לא עשו ב"ש כדבריהם ושמואל אמר עשו ועשו, אימת: אילימא קודם בת קול מ"ט דמ"ד לא עשו ואלא לאחר בת קול, מ"ט דמ"ד עשו? אי בעית אימא קודם בת קול ואי בעית אימא לאחר בת קול: אי בעית אימא קודם בת קול וכגון דב"ה רובא - למ"ד לא עשו דהא ב"ה רובא ומ"ד עשו כי אולינן בתר רובא היכא דכי הדדי נינהו הבא בית שמאי מחדדי טפי ואי בעית אימא לאחר בת קול ומ"ד לא עשו דהא נפקא בת קול ומ"ד עשו רבי יהושע היא *דאמר אין משגיחין בבת קול ומ"ד עשו, קרינן באן "לא תתגודדו" לא תעשו *אגודות אגודות? אמר אביי "כי אמרינן לא תתגודדו כגון שתי בתי דינים בעיר אחת, הללו מורים כדברי ב"ש והללו מורים כדברי ב"ה, אבל שתי בתי דינים בשתי עיירות לית לן בה, אמר ליה רבא והא ב"ש וב"ה בשתי בתי דינים בעיר אחת דמי? אלא אמר רבא כי אמרינן לא תתגודדו כגון ב"ד בעיר אחת פלג מורין כדברי ב"ש ופלג מורין כדברי ב"ה אבל שתי בתי דינין בעיר אחת לית לן בה, תא שמע *במקומו של רבי אליעזר היו כותחים עצים לעשות פחמים בשבת, לעשות ברזל במקומו של ר' יוסי הגלילי היו אוכלים בשר עוף בחלב

ומלי

ע"ל דתנן במקומו של רבי אליעזר אין במקומו של רבי עקיבא לא *דתניא *כלל אמר רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש אין דוחה את השבת והאי מאי תיובתא מקומות מקומות שאני, *ודקאמר להו מאי קאמר להו? ס"ד אמינא משום חומרא דשבת במקום אחד דמי קמ"ל ת"ש דרבי אבהו בי איקלע *לאתריה דרבי יהושע בן לוי הוה מטלטל שרגא ובי איקלע לאתריה דר' יוחנן לא הוה מטלטל שרגא, והאי מאי קושיא ולא אמרינן (ה) מקומות שאני? אנן הכי קאמרינן ר' אבהו היכי עביד הכא הכי והיכי עביד הכא הכי? רבי אבהו בר' יהושע בן לוי סבירא ליה וכי מקלע לאתריה דרבי יוחנן לא הוה מטלטל משום כבודו דרבי יוחנן, והאיכא שמעא? דמודע ליה לשמעא ת"ש שאלו אוסרים ואלו מתירים לא נמנעו ב"ש מלישא נשים מב"ה ולא ב"ה מב"ש אי אמרת בשלמא לא עשו משום הכי לא נמנעו אלא אי אמרת עשו אמאי לא נמנעו, בשלמא ב"ש מב"ה לא נמנעו דבני חייבי לאוין נינהו אלא ב"ה מבית שמאי אמאי לא נמנעו בני קלי ירושלים ממזרים נינהו, וכי תימא קסברי ב"ה דאין ממזר מחייבי כריתות? והאמר רבי אלעזר אף על פי שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות מודים שאין ממזר אלא ממי שאיסורו איסור ערוה וענוש כרת אלא לאו שמע מינה לא עשו, לא לעולם עשו דמודעי להו ופרשי והכי נמי מסתברא דקתני סיפא כל הטהרות וכל הטמאות שהיו אלו מטהרין ואלו מטמאין לא נמנעו עושים טהרות אלו על גבי אלו

כלפיך בקונטרס דאמיר טפי משום דדמייה ביחיש לבל יאין לפרש דסבא חייבי במוקלה מחמת מיחום דהא מוקלה מחמת מיחום אין לפרש טפי לפירוש ר"ם שפירש בסק"ק, דסבא (דף יט: ושם) גבי כרכי דזוזי ועוד דעל מוקלה מחמת מיחום ת"ל יוחנן בפ' כיצד (ד' מב:*) לעו אין לפרש טפי לפירוש ר"ם שפירש בסק"ק, דסבא (דף יט: ושם) גבי כרכי דזוזי ועוד דעל מוקלה מחמת מיחום ת"ל יוחנן בפ' כיצד (ד' מב:*) לעו

[ומ"ם סיטם תוספות סד"ה אין לו בגר אלא כר"ם: בשלמא ב"ש לא נמנעו כו'. וה"מ ואלמא לא שכיחא כולי האי כמו בני הגרות שהחתם יולדת כמה בנים:

בשלמא

ניגמו - וה"מ מכאמת לא דכ"ם בב"ש מייבי כריתות לר' שמעון דסבר לחיות כזיקה מהליכה ומיכוח כגון לגרת כתו ויבמה לחמרת דיפול קמי שמעון ושם לחיות שנפלו מבני לחין ור' שמעון לחמר א) לקמן כיון שסם לחיות כזיקה לא יבמ לו לקוטין לפילו בלחמת מכן דלב"ם מייבם שמעון יבמתו דלחמרת לחמת שכזה לחיות כזיקה לו יבמ לו ולב"ם לא יבמ לו לקוטין לפילו בלחמת מכן דלב"ם מייבם שמעון יבמתו דלחמרת לגר

אי אמרת בשלמא דמודעי להו משום הכי לא נמנעו אלא אי אמרת דלא מודעי להו בשלמא ב"ש מב"ה לא נמנעו דטמאות דב"ה לב"ש טהרות נינהו אלא ב"ה מב"ש למה לא נמנעו טהרות דב"ש לב"ה=טמאות נינהו אלא לאו דמודעי להו שמע מינה ומאי אולמיה דהך כהך: מהו דתימא צרה קלא אית לה קמ"ל גופא ואמר רבי אלעזר אע"פ שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות מודים שאין ממזר אלא ממי שאיסורו איסור ערוה ועגוש ברת מאן מודים אילימא ב"ש לב"ה פשיטא בני חייבי לאוין כשרים נינהו אלא ב"ה לב"ש, היא גופא חייבי כריתות היא לעולם ב"ש לב"ה ולאפוקי מדר' עקיבא דאמר "יש ממזר מחייבי לאוין" קמ"ל דאין ממזר

ב מחייבי לאוין תנ"ש אע"פ שנחלקו ב"ש וב"ה בצרות, ובאחיות, בנגע, וישן, ובספק אשת איש, ובמגרש את אשתו ולנה עמו בפונדק, בכסף בשוה כסף - בפרוטה ובשוה פרוטה לא נמנעו ב"ש מלישא נשים מבית הלל ולא ב"ה מבית שמאי ללמדך שחיבה וריעות נוהגים זה בזה לקיים מה שנאמר "האמת והשלום אהבו" ר"ש אומר נמנעו הן מן הודאי ולא נמנעו מן הספק אי אמרת בשלמא עשו משום הכי נמנעו אלא אי אמרת לא עשו אמאי נמנעו, ותסברא נהי נמי דעשו, בשלמא בית הלל נמנעו מבית שמאי דחייבי כריתות נינהו, וממזרים הם לב"ה אלא ב"ש אמאי נמנעו מב"ה בני חייבי לאוין נינהו וכשרים נינהו? כראמר רב נחמן בר יצחק לא נצרכה אלא לצרה עצמה ה"נ לא נצרכה אלא לצרה עצמה; ומ"ש מן הודאי דאיסורא הוא, ספק נמי איסורא הוא? לא תימא מן הספק, אלא אימא מן הסתם דמודעי להו ופרשו, ומאי קמ"ל דאהבה וריעות נוהגים זה בזה היינו רישא דהא קמ"ל דכולה ר"ש היא תא שמע

*דאמר רבי יוחנן בן נורי היאך הלכה זו רווחת בישראל נעשה כדברי ב"ש-הולד ממזר-לדברי ב"ה, נעשה כדברי ב"ה-הולד פנום לדברי ב"ש, *בואו ונתקן להן לצרות שידו

בשלמא ב"ש לא נמנעו מב"ה כו'. להאי גירסא לא מוכח מהכא חנא דלמ"ד עשו לודועי מודעי להו לכל ר"ח גרים לפיכך בשלמא ב"ה לא נמנעו מב"ש דטומאות דב"ש לב"ה טהרות ניהו וזהם הגירסא גרעים טומאתה דכל מקום ב"ש מתמיר לעניין דכ"ש לא נמנעו מב"ה כו'. להאי גירסא לא מוכח מהכא חנא דלמ"ד עשו לודועי מודעי להו לכל ר"ח גרים לפיכך בשלמא ב"ה לא נמנעו מב"ש דטומאות דב"ש לב"ה טהרות ניהו וזהם הגירסא גרעים טומאתה דכל מקום ב"ש מתמיר לעניין דכ"ש

א) ומאי דפריך [מאי] פולמיה דהך מכך א) דהכא מהכא דלעיל נמי דייקי' שפיר (ע"פ) דמודעי להו אפי' לר' אמרינן דלא עשו דלב"ש קשיא לב"ה מב"ש אמאי לא נמנעו דלמין לעו לומר (לעמת) דמפי' דלא נמנעו ב"ש משום דלא עשו כדבריהם דהיכא אמרינן דלא עשו היכא דשייך תגודות אייך דכולהו יאמר לעמת לא נהיו שהרי כרגם נעים אחרות ואע"ג שהרי יפגמו ואע"ג אפי' לר' אפי' לא עשו ב"ש כדבריהם ע"ג דמודעי להו ואע"ג פריך שפיר מאי פולמיה דהך מכך ומאי משו דהיתמא קרא קלא אית לה אפי' לר' אפי' לא עשו מפני תגודות תגודות דכולהו יאמר לעמת לא נהיו שהרי דום לא קשה מידי דהיינו משום דלעה "אוזיל" קלא אית לה אפי' לר' אפי' לא עשו: בספק אשת איש. ר"מ אפי' ספק אשת איש היינו מגרש אשתו ולנה עמו בפונדק ואע"ג דלא אפשר לעמת

שיהו תולצות · ויכשלו לשון בהכשר לדברי הכל : מה נעשה בגרות הרשעונות · קנחיכמו ממזרים שם בגמול הלכה למעשה : ולגרש בעמה · ותגרום דכ"ש שיגשו לשון יפייבמו : לכנים קלי להה לפי דב"ש בכרים לקבל מגלת מגילה עמה : רבי תורה אור

עריון . מתלמידי ב"ש היה : מפי מכת גרש הכתוב · מלמי לידי : ומשמה · לייכם לומה כדברי ב"ש : ומשיתנה · לשון כדברי ב"ה : ופפ מתכני קמתר . ותם כב"ה מה תירוש כ"ע הכי נהגו : לשפוקי מדר' יוחנן בן נורי · דתמר תקנתת דחוקות : מתלמידי ב"ש הוה · בתמיה והלא מכני בניו של הלל הוה : לילונים ביתסס · ומנן לו שמגלת לילונים לרותיהן מוכרות : ס"נ סכיר כס ולא סכיר כס מיכל ביייסו . ול"נ "לא ס"ק דוקא דלא סכיר כה הוה דהוי מקח טעות מכל 'הכיר כה', לרתה תסור' ולמתרים לפי' הכיר כה מוכר, דקתני היתה ולא קתני נמלאת : כגם ולכפוף גירש מיכל ביייסו · לס"ק על ידי שגירש לחין לא כתו קודם מיתה לס"פ שכבר כגם הכתרים והיו לרוה זו על זו מוכרת הוחיל וגירש לא הטרוה לכפוף ולמתרים הוחיל וכגם לא הכתרים קודם גיטין דעדוה לתוכה לגלא כתו של ר"ג לילונים היתה : יש מגלי בכיפה · לכוגם לגה על מגלי לחין עליה מומין לו נדרים ומגלת שיש עליה, לס"ק מכני מגלי והוי מקח טעות וחלמי היה ע"לחין של ר"ג בקנו ולא נתקיים הילכך לאו מגלה היא ולרתה מוכרת ולמתרים סכרי לחין מגלי מועיל בכיפה דיון דבעיל חלולי לחיל כדלמרינן בכתוכות בהמדיר (ד' עג.) לין מדגמרה בעילמו בעילת זנות לגא מגוס לילונים היתה : בשבת כמי . ומנה שיה הכגכגה לגליצים היתה וכגי כה שי עיטורין מעבר שי כב"ה דלמרי ט"ו בשבת ר"ה לגילנות ולכמי היא ומעבר עני כב"ש דלמרי בא' בשבת לגילנות ולגליצים היא: מעוייב. טיה מיט שעל המקרש : בשביל קמן . דסביירא לי' לשמעי קמן הלריך לגתו חייב בשוכה : שוקת . לכן תגלה שתחת לעור המקלח מיט מן הסר ושיכה מקרלת שוקת יהוא: נעשים על גגה . מעבידים בתוכה ולין כה מ' סאה לבל מקוה שלא הוה במיט שבגדה ומתערבין ממעיין המקוה דרך נקב כשפופרת הגוד : ברחיב לו שם שנקב . שלמיכו ופיתתו רוכה לערב המקוה יפה : עירוב מקוות - מקוה מסר שבגלר מקוה שלא ומתערבים המיט דרך חרין ונקב וביעור הנקב לגרף המקוות ולהכשיר החסר: כשפופרת פגוד. קנה שתחתים בפי הגוד שיהא שיעור מלל החרין בעוביה וחלולה של שפופרת דהייגו כשני לגבעות : המוזרות למקוה. מהספיכות במלל הנקב ברויות והייגו שבים הלל לבל לביים שמלי עד שתפתת רוכה : הרואה

ים כלין מיט ממלים ומשיקין בהבר ומתבלן ע"י נגוד וקטפרס ומשקה טופה לין מיבור לבל בטופה לה מיבור והשתא הוי לטהרה דומיא דלגוותה והבדיל מיתניין לעניין השקה בתס' טהרות בסוף פרק שמיני ובריש פרק שני דנידין (דף סז: ושם) מסיק שלה דלמת לעניין מקוות ורבי יהודה היא מבלל דעד השתא לא הוי מוקי לה לעניין מקוות והשתא נמי דמוקי לה לזוקת כלי' יהודה לבל לרבנן לא הוי מיבור בטופה להטהיר לא הוי טופה להטמיא ולר' יהודה נמי טופה להטמיא לאו מטוס גוד לחיים כההיא דלתס היו רבנין טוענות במיט דחייכי כה רבי יהודה לבל היכא דלא שייך גוד לחיים כמו בקרקע שוה לא הוי טופה להטמיא מיבור לגא בעי מיט לפיס בקליפת השום וכן מעמע דנפקלו זה לחוך זה על רוס בקליפת השום לחי כלבי יהודה דהוכור שם בריסא ומה שקשה על זה בכל שלר הדבור פרטנו פרק שני דנידין ולין להלריך כלן:

חמר

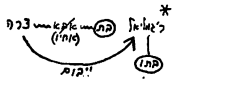
שיהו תולצות ולא מתייבמות, לא הספיקו לגמור את הדבר עד שנטרפה השעה, א"ל רשב"ג מה נעשה להם לצרות הראשונות מעתה אי אמרת בשלמא עשו היינו דקאמר "מה נעשה" אלא אי אמרת לא עשו מאי "מה נעשה" אמר רב נחמן בר יצחק לא נצרכה אלא לצרה עצמה "ומה נעשה הכי קאמר: הנך צרות דב"ה לב"ש היכי נעביד להו: ליחלצו, מימאסי אגברייהו, וכי תימא °דרכיה דרבי נועם וכל נתיבותיה שלום ת"ש דאיד פרפן *תאבני מחי חבא צערא הבת לידי ואשאנה איכא אשיאנה והא "תאבני" קאמר? לאפוקי מדרבי יוחנן בן נורי

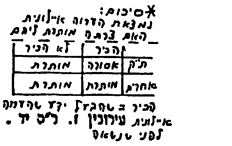
ת"ש מעשה בבתו של רבן גמליאל שהיתה נשואה לאבא אחיו ומת בלא בנים ויבמם רבן גמליאל את צרתה אסברא רבן גמליאל מתלמידי ב"ש הוא? אלא שאני בתו של רבן גמליאל דאילונית הואי, הא מדקתני סיפא אחרים אומרים בתו של רבן גמליאל אילונית היתה מכלל דתנא קמא סבר לאו אילונית היתה? הכי קאמר בה, ולא הכיר בה איכא ביניהו ואיבעית אימא כגם ולבסוף גירש איכא ביניהו איבעית אימא יש תנאי איכא ביניהו מתיב רב משרשיא בבואה איכא ביניהו *מעשה בר' עקיבא שליקט אתרוג באחד בשבט ונהג בו ב' עשורין אחד בלבבי ב"ש ואחד כדברי ב"ה ש"מ עשה עקיבא גמריה אסתפק ליה ולא ידע אי ב"ה באחד בשבט אמור או בט"ו בשבט אמור מתיב מר זוטרא *מעשה וילדה כלתו של שמאי הזקן ופיתה את המעיבה וסיבב על נבי מטה בשבת ש"מ עשו, אתם דרואה אומר לאפושי אויר קעביד מתיב מר זוטרא *מעשה בישוקת יהוא שהיתה בירושלים והיתה נקובה למקוה וכל מהרות שהיו בירושלים נעשים על גבה ושלחו בית שמאי והרחיבוה שבית שמאי אומרים עד שתיפתח ברובה ואחת **עירוב מקואות כשפופרת הנוד בעוביה ובחללה בשתי אצבעות חזורות למקום שמע מינה עשו, אתם הרואה

דשכן היא עלמה מתחללת וי"ל דלר' יהושע לילמריך היא תוטבת ואין כגיה תוטבין דלא מיתת כגיה תוטבין משום דלכתיב כה טומלה כעריות ואפי' לרבנן דרבי יוסי בן כיפר דמוקמי לה (לעיל ד' יא:) לחטוטה הא לחתן דאין מקרא יולא מידי פשוטו ואפילו למ"ד כין דלילמיבקר מ"מ לילמריך היא תוטבת דלא מיתת לחזיר גרושתו כמי קלי ושוב לילמריך ליה היא למעוטי דלא תזדווג מלמון תוטבת שבגיה תוטבין וקלת קשה דקלמרי' לקמן דכתו מר' יהושע בני לרוה דב"ה לב"ש מהו למתי נפקא מיגה למיפתח ולד מחזיר גרושתו ולילי לילמריך ליה היא למעוטי דלא תזדווג מלמון תוטבת שבגיה תוטבין משום דלכתיב כה טומלה כעריות · והא מתלמידי ב"ש הוה · בתמיה והלא מכני בניו של הלל הוה : לילונים ביתסס · ומנן לו שמגלת לילונים לרותיהן מוכרות : ס"נ סכיר כס ולא סכיר כס מיכל ביייסו . ול"נ "לא ס"ק דוקא דלא סכיר כה הוה דהוי מקח טעות דלכתיב כה, לרתה תסור' ולמתרים לפי' הכיר כה מוכר, דקתני היתה ולא קתני נמלאת : כגם ולכפוף גירש מיכל ביייסו · לס"ק על ידי שגירש לחין לא כתו קודם מיתה לס"פ שכבר כגם הכתרים והיו לרוה זו על זו מוכרת הוחיל וגירש לא הטרוה לכפוף ולמתרים הוחיל וכגם לא הכתרים קודם גיטין דעדוה לתוכה לגלא כתו של ר"ג לילונים היתה : יש מגלי בכיפה · לכוגם לגה על מגלי לחין עליה מומין לו נדרים ומגלת שיש עליה, לס"ק מכני מגלי והוי מקח טעות וחלמי היה ע"לחין של ר"ג בקנו ולא נתקיים הילכך לאו מגלה היא ולרתה מוכרת ולמתרים סכרי לחין מגלי מועיל בכיפה דיון דבעיל חלולי לחיל כדלמרינן בכתוכות בהמדיר (ד' עג.) לין מדגמרה בעילמו בעילת זנות לגא מגוס לילונים היתה : בשבת כמי . ומנה שיה הכגכגה לגליצים היתה וכגי כה שי עיטורין מעבר שי כב"ה דלמרי ט"ו בשבת ר"ה לגילנות ולכמי היא ומעבר עני כב"ש דלמרי בא' בשבת לגילנות ולגליצים היא: מעוייב. טיה מיט שעל המקרש : בשביל קמן . דסביירא לי' לשמעי קמן הלריך לגתו חייב בשוכה : שוקת . לכן תגלה שתחת לעור המקלח מיט מן הסר ושיכה מקרלת שוקת יהוא: נעשים על גגה . מעבידים בתוכה ולין כה מ' סאה לבל מקוה שלא הוה במיט שבגדה ומתערבין ממעיין המקוה דרך נקב כשפופרת הגוד : ברחיב לו שם שנקב . שלמיכו ופיתתו רוכה לערב המקוה יפה : עירוב מקוות - מקוה מסר שבגלר מקוה שלא ומתערבים המיט דרך חרין ונקב וביעור הנקב לגרף המקוות ולהכשיר החסר: כשפופרת פגוד. קנה שתחתים בפי הגוד שיהא שיעור מלל החרין בעוביה וחלולה של שפופרת דהייגו כשני לגבעות : המוזרות למקוה. מהספיכות במלל הנקב ברויות והייגו שבים הלל לבל לביים שמלי עד שתפתת רוכה : הרואה

רומו כקליפת השום וברוחב שפופרת ולא מני בטופה להטפיה ובכקוכה זו לו ומפסיק הכוחל מעמע לגרוך מיט כשפופרת ועוד לחם לין במיט הבאים דרך הנקב לגלא טופה להטפיה לין כלן נקב ביוחב מיט כשפופרת שלין הנקב מרובע לגא עגול כדקתמרינן שמני מלגבעות מוזרות למקוה לגא ולמי נקב מגא בעיגן וכבקפין למעלה סגי בקליפת השום כרוחב שפופרת ורבה לר"י דהכיי דעקר וקטפרס לא לעניין מיבור מקוות מייירי גגא לעניין השקה לחם

[תוספתא פ"ח] גי' רש"ל תאב אני [וכ"כ בתוספתא]

	ה"ה הכיר	
ת"ק	אסורה	אוחרת
מחרים	אוחרת	אוחרת

סכיר ב מהדרין יד: ד"ה ואי-לונית עיין"ז ו. ר"ח יד. לפני עיין

פוכס כמי

* אף שאמרו המעיין מ"ב (ד"ה ו) מגינה כה: בירושלי מקוות פ"ו מ"ב עין משפט נר מצוה לקוה הוא אף שאמרו לפני המקוה לא מגינה

תנן התם במסכת מקוואות פ"ד השוקת שבבלא אין מטלאין בה ואין מקדשים בה ואין מזין היסנה ואינה צריכה צמיד פתיל ואינה פוסלת את המקוה היתה בלי וחברתה ביניד מטלאין בה ומקדשין בה ומזין היסנה וצריכה צמיד פתיל ופוסלת את המקוה, נקובה מלמטה או מן הצד אם אינה יכולה לקבל המים כל שהוא כשרה כפה יהא בנקב כשפופרת [הגר"א]. תני אר"י בן בתירא מעשה בשוקת יהוא שהיתה בירושלי' כתבתי משנה זו משני שהיא בקצת פירושי ר"ש ו"ל על לא נתן:

תוספות ישנים

ת"ש ר' עקיבא תומר מעשה שהיה כך היה ומשמע מלמד שעשו כ"ש כדבריהם ומכני ומשיתנה למתניתין דכ"ש · ומכל מקום קשה דלמתני' (ופ"ק) ומין זה מדוש דעשות כ"ש כל מקום · ולא גרסינן דמתי' מרין לחורות דלא כר' עקיבא שהרי ר' עקיבא מתלמידי ב"ש הוה · לכן נרחה דגרסינן בפכת פ"ב מתניתי מתי מכת נרס כגם לידי ומשיתנה מלמד לא עשו וכו' ומכני לימת ומשיתנה כ"ש · ומכל מקום קשה דלמתני' יומתן ונו' : ונהג בו שני עשורין ופ"ק והא דתמרינן התם ומין זה מדוש דעשות כמו רבו ומכני לגפוקי מדר' יוחנן בן נורי · ומיהו קשה דלמתני' פ"ק מכני בעשורין מקולקלים ממש' מעשרותיו שהמעשר הוא עכל ונכפ' שהמעשר הוא עכל ונכפ' נמי לילת מכל בעיסן · ור"ל דמפרים על מנלי ואומר לם זה מעשר שני כרי הוא לעניים ולם זה מעשר שני כרי כן מתוללין על מעות פלוני ובמעות יבילו פירות לירושלים ויקנו מבלרכי סעודה וכן עשה מעשי בפעורין א):

א) לילו מוכן דבשוכה כשהר הוא כמר מעשר שני וכ"מ בתוס' בפ' בירושלי' ותולי דב"ש וגמ' בכלן ור"ל וכן יעשה בכל שני עיטורין ומדיין נ"ש.

אמר לי מיני לוכל זיתים־מתוך פירוש הקונטרס משמע שהיה רבי יוחנן מוסיף שלא היה מקפיד ר' לדוק על מנע עם התרן ולפ"ז גב דרבי לדוק כהן הוה ובגדי פרושים מדרס לחולני מרומה מ"מ היה מוסיף לפי שר' לדוק מתלמידי ב"ש הוה ולכך היה מוסיף ר' יוחנן שמא לא הקפיד ר' לדוק לשומרה בטהרה משום דבים שמתי לומרים אין נריך לנקוב וכו"י גרסה דודאי יבא בי' ר' יוחנן שר' לדוק קנה חבים ממע התרן:

צריכה לנקוב · פירש בקונטרס למוהל של זיתים מכשיר והכי נמי תנן בהדיא במס' מכשירין (פ"ו מ"ה) מי חלב כחלב מוהל של זתים כשמן וקנה דכשוף פרק קמא דשבת (ד' יו· ד"ה נוחרני) פירש הרב ר' יוסף ללכך לא נזכרו על המסיקה משום דלא שייכא טעמא דבלילה נבי מסיקה דטעמא שמא יבלגו בקופות מזופפות לא שייך במסיקה למוהל אין מכשיר וי"ל דיש ג' ענייני מוהל למוהל היולת על ידי המסיקה לכ"ע ליט מכשיר והיולת על ידי לישלת פירוש ע"י שממממים בכומר ויולת מהם מוהל פליגי בה (שבת דף קמד:) ר' יעקב וכ"ם ור"ם מפקר ור' יעקב ממעת והלי דהכא שהחזים צריכה ליקנב ל"ל דחשיב כהאיה דנפיק ע"י עיקול בים הבד דמוהה בה ר"ם כי היכי דלא תיקשי מב"ה לר"ם:

למאי נפקא מיל למיפשט מחזיר גרושתו · קשה קשה לחלמוי נקט ולד מחזיר גרושתו דהוה ליה למיפשט ולד יבמה גמורה לשוק לב"ה דקאי בה ור"ל לפי שפשט שחרת שלו עליה לר' יהושע בכוף כהה (דף סה:) לנשי לוכסנדריה בה משולמת מהו לכהונה מי לחמרינן ק"ו טו: **מה** לחלמה שכן היא עלמה מתחללת · ול"ת היא גופה נילף לחלמה ובקונטרס פי' לחמרומה דבי נשא לא מיפשלה כדחמרי' לקמן בפ' חלמה (דף סמ·) דחיכה נפשלה בביאת מייבי לחיין חלת זר חלמה מעיקרא הוא ולקשוקי מחזיר גרושתו ויבמה לשוק לחלת זר חלמה מעיקרא הוא וקשיא דבהי דמפי תהיה לחיים זר (ויקרא כב) לח מלינו למילף חלת ההוח זר חלמה מעיקרא מ"מ נילף בק"ו שחתחלל וכהחולן (לקמן מד: מה·) כמי ילף מייבי כריתות מחלמה וקחמרי' וכי תימח מה לחלמה וכו' ה"ל כיון דבח עליה עשתה זונה ולמה לי טעם דעשתה זונה היח גופה נילף בק"ו שחתחלל וועד דחתקין לקמן בפרק חלמה (דף סח. וסם) למודם מקרא דטמוני ומוחבי ומלרי וחדומי כולן פוסלין בביאתן חיפוק ליה מהחי ק"ו ולח מלינו למילף שחתחלל וכרחה לפרש דמהחי ק"ו לח מלינו למילף חלת חילול חלת מלינו לחלת כהונה כדחמרי' בפ' עשרה יוחסין (קדושין דף עו: וסם) א)מהחי טעמח דיקרחל הבח על לחוחו זונה מלינו לה מלוי לה ולחע"ג דלקמן ילף החתללת בביחת נר טמוני ומוחבי ומלרי וחדומי כולי חלח ממזר חלף על גב דלח היח ליסור כהונה החם מקרח דרים לה לכל חלת ק"ו ליכח למילף דלסכי חייבר ליה חלנה לומר דלח ילפינן בק"ו ולעניו בנה ולחי הוה בעי למילף חלת ק"ו לכל פסול החמה דהייט פסול חלנות שהיחה כשרה וכשחלנה לח ילפינן ול"ח נילף במה הלד מחלמנה וכולי ועבד לו מחלמנה ומלרי וחדומי דבפ' עשרה יוחסין (שם סח. וסם) מוכח דילפינן במה הלד מליסור כהונה דרבי יהודה נילף החם פוסל בביחתו מחלל ומלרי כו' ומיהו ים לומר דדוקה כ"ל חיח ליה להחי סברה דילפינן במה הלד ליסור כהונה לכל דבנן פליגי עליה דלים להו בח בר זכר בכם חלל זכר מכל קשיח נרבי יהודה למה לן קרח דגר עמוני ומואבי כו' דפוסלים בביחתם נילף במה הלד לו מחלמנה לו מחלל כוהי ועבד דכר"ע וסבר נמי דים ממזר מכוהי ועבד והשתח לח שייך למילף מכוהי ועבד כיון דהחם נמי הוי ממזר: בני

הרואה אומר לאפושי מיא הוא דקא עביד

ת"ש דא"ר אלעזר בר צדוק בשהיתי לומד תורה אצל ר' יוחנן התורני ראיתי שהיה אוכל פת חריבה-בכלח-בשני בצורת באתי והודעתי את אבא אמר לי "הולך לו זיתים" והולכתי לו, ראה אותן שהן לחין אמר לי "אין אני אוכל זיתים" באתי והודעתי את אבא, אמר לי-לך ואמור לו: חבית נקובה היתה אלא שהתמוה שמרים ותנן "חבית של זיתים מגולגלים בית שמאי אומרים אין צריכה לנקב ובית הלל אומרים "צריכה לנקב ומודים שאם ניקבה וסחמה שמרים שהיא טהורה ואע"פ שתלמיד שמאי היה כל מעשיו לא עשה אלא כדברי ב"ה אי אמרת בשלמא עשו היינו רבותיה אלא אי אמרת לא עשו מאי רבותיה ת"ש שאלו את ר' יהושע צרת הבת מהו? אמר להם מחלוקת ב"ש וב"ה, והלכה כדברי מי? אמר להם מפני מה אתם מבניסין ראשי בין שני הרים גדולים בין שתי מחלוקות גדולות בין ב"ש ובין ב"ה מתירא אני שמא ירוצו גלגלתי אבל אני מעיד לכם על שתי משפחות גדולות שהיו בירושלים משפחת בית צבועים מבן עכמאי, ומשפחת בית קופאי מבן מקושש שהם בני צרת ומהם כהנים גדולים ושמשו על גבי המזבח אי אמרת בשלמא עשו היינו דקאמר מתירא אני, אלא אי אמרת לא עשו אמאי קאמר מתירא אני, נהי נמי דעשו מאי מתירא אני, הא אמר ר' יהושע אין ממזר אלא מחייבי מיתות בית דין? נהי נמי דממזר לא רבו, פגום מיהו הוי-מק"ו מאלמנה: מה אלמנה שאין איסורה נוהג בכל בנה=פגום זו שאיסורה שוה בכל כו' קנעני מיניה צרות וקפשיט (ליה) בני צרות: תרתי קא מינה: צרות, מאי, ואם תמצי לומר צרות, בבית הלל בני צרום (ה) דבית הלל לב"ש ממזר מהו-למאי נפקא מינה: למיפשט ולד מחזיר גרושתו לבית הלל, מי קאמרינן קל וחומר: ומה אלמנה לכהן גדול שאין איסורה שוה בכל בנה=פגום זר שאיסורה שוה בכל אינו דין שבנה=פגום אין כלמא (ה) איבא למיפרך מה לאלמנה שהיא עצמה מתחללת אמר להו צרות מתיירא אני בני

ס א מיי' פ"ל מהל' טומאת מוכלין הל' ז:

תוספות ישנים

א) וה"ת כי קאמר נקמן נבי עובד כוכבים ובעבד ומה מלמנה וכו' · ל"ת גר עמוני שבא על בת ישראל יבים · שלימרון שום בכל ואין כחו פנומה לי' יוחנן דחמר התם כחו כשרה לכהונה. וי"ל [דגר עמוני אין] שום [חבם בביחתו משום דכל שחתה נושא חלמנה כחו חתה נושא חלמנתו ל"ת לניכא למימר ככל גר עמוני יבים ככל למימר מה לגר עמוני שאין שום בביחתו ונם ניכא למימר מלרי דחשון יבים דשמי מלרי דחשון ל"ת חתי ככל דקחמר נכאן למפנע ולד מחזיר גרושתו הלח אין לומות ולד יבמה ולד מחזיר גרושתו דבולד מחזיר גרושתו נלי קנא היא הוצנה ואין כיח הוצנה אלא ולד ולד יבמה דלא כתיב בה פיסולו ליחש מק"ו דחלי פנום · וי"ל דחם מיחש דולד מהזיר גרושתו כשר משום דנלי קנא משמע נם נבי ולד יבמה לשוק יש לנו לומר דכשר דלא מלינו למימר דפנום מי מק"ו דחלמנה לחיכא למימר מהזיר גרושתו יבים דחישור שלום אלא הוא ואין נשם פנום:

הגהות הב"ח

(ה) נמ' דבים נב"ם מפו נ"ב ע"ל ס' מלמה כשם דף נ"ב כחוס' ד"ה אלא הכמים: (ב) רש"י ד"ה לריכה וכו' כשמן ומשום ד"ה מקים ועכו': הום' ד"ה מה לחלמנה וכו' וי"ל דב"י ס"ל כר"ע · פי' נקמן ד' מו ע"ח חד"ה נחמן:

מסורת הש"ס

ומ"ה נקנו כדי שיחלחם ע"ל עדיות פ"ד מ"ו

*סימנים חוץ מזוזה"ם: אלו מקח חוללת לפרי מום קבוע מ"ם בבכורים לקמן מנ· אי זהו מום.

[לקמן מה:] מי שהיה נפרעות יד [לקמן מד: מה, מה פנה:] חוגן בחלוקו ב- אשר אביה משלח על בתולת ונשוית בבני בירות [להן] (ג) אשה מוזרת אלמן מוזרת כני בירות הנאלות

בני גרות. דכ"ע דקל בעיתו לי הס פגומים: מפיד לני נכס. שהס כהנים גדולים: בימי ר' יוסף הוסרה. לחיו של ר' יוסף שהי מקלמידי ב"ש. התירה כדאי לקמן ועשו על פיו וכהנו כן: שהכה גדול סיס. וסבורים מכמים שהוא התירה: קמו. עמדו מלרלום: אמר לו. רבי יהושע לר' יוסף אמור למלמידך תחר תורה אור ויאמר: "יוסף. המידו" שמעתם (ג) (יומרים): מו "כן הרכינם". בלא יוסף: שהם שמעתו. כן הרכינם שהם ושמו לא הוזכר: בעוך שהן חוש. חריף ועומד על (ג) שמועתו ועושה מעשה ואינו שב משמועתו לעשות כרבים: עמון ומואב. ישרלים הדריס בחרן עמון ומואב שביבא משה מסיחון ונשקדמו בקדושה ר"י ועכשיו בביעים ותקו להן מעשר לשמן ומעשר עני בשביעים כדמפרש לקמן מפני פרנסת עניים שבא"י שהין להס מה לאכול בשביעים לפי שבשל נקו שכחה ופיאה והולכים שם ומוטלים נקו שכחה ופיאה ומעשר עני: ומקבלים גרים מן הקרדויין כו'. ולא חמרינן ממורים הן מכוח ישרלים שכולו עולהן עובדי כוכבים דאיכא רבן דפסלי: פגע בו. יונהן בר"ע: וקדושה דשמוע. דבימי יהושע קדשה לשעתה ולא לעתיד הלכך זורעים בהן בשביעים שיאמרו עליהן עניים לשכור עלמן לחרוש ולקלור ועוד ליזול לקו שכחה ופיאה ומעשר עני: אין מקבלין גרים. מפרש לקמן שממורים הן מישרלל שנחומו שם: בהמתם. שנאמלו בשנדים בהמים: טהורים. לפי שלא נזרו על כתמי עובדי כוכבים: שהם גרים. ודאם מומת: ועושים. שהמירו שהמלו, שהמירו ישרלים הס: מבין העובדי כוכבים. שלין ישרלל דריס שם: ואפי'

בני גרות לכם · דכתיב לקח לב"ש. וא"ת לשמואל דמשפקא ליה בהאשה רבה (נקמן נב: ושם) לי קידושין תופסין בביאה בשמרת יבם מעיד לכם · דכתיב לקח לב"ש. וא"ת לשמואל דמשפקא ליה בהאשה רבה (נקמן נב: ושם) לי קידושין תופסין בביאה בשמרת יבם מעיד לכם · דכתיב לקח לב"ש. וא"ת לשמואל

בני גרות בימי רבי דוסא בן הרכינס התירה צרת הבת לאחין שמע מינה עשו שמע מינה. גופא בימי רבי דוסא בן הרכינס התירו צרת הבת לאחין והיה הדבר קשה לחכמים מפני שהכם גדול היה ועינו קבו מלבא לבית המדרש (*אמר ומי ילך) ויודיעו? אמר להן רבי יהושע אני אלך, ואתריו מי? רבי אלעזר בן עזריה? ואתריו מי? ר"ע, הלכו ועמדו על פתח ביתו, נכנסה שפרתו אמרה לו: רבי, חכמי ישראל באין אצלך, אמר לה יכנסו, ונכנסו, תפסו לרבי יהושע והושיבוהו על מטה של זהב, א"ל רבי, אמור לתלמידך אחר וישב, אמר להו: מי הוא? רבי אלעזר בן עזריה, אמר ויש לו בן לעזריה חבירנו? קרא עליו המקרא הזה נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם, תפסו והושיבו על מטה של זהב, א"ל רבי, אמור לתלמידך אחר וישב, א"ל ומי הוא? עקיבא בן יוסף, א"ל אתה הוא עקיבא בן יוסף ששמך הולך למסוף העולם ועד סופו שב בני שב, במותך ירבו בישראל, התחילו מסבבים אותו בהלכות עד שהגיעו לצרת הבת, אמרו ליה צרת הבת מהו? אמר להן מחלוקת בית שמאי ובית הלל, הלכה כדברי מי? אמר להן הלכה כבית הלל, אמרו ליה והלא משמך אמרו הלכה כבית שמאי? אמר להם דוסא שמעתם או בן הרבינס שמעתם? אמרו ליה חיי רבי שם שמענו, אמר להם אם קטן יש לי בכור שמן הוא ויונתן שמו והוא מתלמידי שמאי והזהרו שלא יקפח אתכם בהלכות לפי שיש עמו שלש מאות תשובות בצרת הבת - שהיא מותרת אבל מעיד אני עלי שמים וארץ שעל מזבחה זו ישב חני הנביא ואמר שלשה דברים: צרת הבת אסורה, *עמון ומואב מעשר עני בשביעית, ומקבלים גרים מן הקרדויין ומן התרמודים מעשר עני בשביעית, נכנסו בפתח אחד, כשיצאו, יצאו בשלשה פתחים, פגע בו בר"ע אקשי ליה ואוקמיה, אמר לו "אתה הוא עקיבא ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו אשריך שזכית לשם ועדיין לא הגעת לרועץ בקר" אמר לו רבי עקיבא "ואפילו לרועי צאן" עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית *דאמר מר "הדבה כרכים כבשו עולי מצרים ולא כבשו עולי בבל יקדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא והניחום כדי שיסמכו עליהן עניים בשביעית ומקבלים גרים מן הקרדויין והתרמודים אינו והא תני רמי בר יחזקאל אין מקבלים גרים מן הקרדויים? אמר רב אשי קרתיים אחמר כדאמרי אינשי "קרתויים פסולים" ואיבא דאמרי תני רמי בר יחזקאל אין מקבלים גרים מן הקרתויים מאי לאו הוינו קרתויים הוינו קרדויים? אמר רב אשי לא "קרתויי" לחוד וקרדויי" לחוד כדאמרי אינשי "קרתויי פסולי". רבי יוחנן וסביא דאמרי תרוייהו "אין מקבלים גרים מן התרמודים ומי אמר ר' יוחנן הכי והתנן *כל הבתמים הבאים מן הדרום טהורים וכבי יהודה מממא מפני שהם נרים וטועים, מכין העובדי "לוכבים" טהורים והוינן בה בקפסיק

בני גרות לכם · דכתיב לקח לב"ש. וא"ת לשמואל דמשפקא ליה בהאשה רבה (נקמן נב: ושם) לי קידושין תופסין בביאה בשמרת יבם מעיד לכם · דכתיב לקח לב"ש. וא"ת לשמואל

בני גרות בימי רבי דוסא בן הרכינס התירה צרת הבת לאחין שמע מינה עשו שמע מינה. גופא בימי רבי דוסא בן הרכינס התירו צרת הבת לאחין והיה הדבר קשה לחכמים מפני שהכם גדול היה ועינו קבו מלבא לבית המדרש (*אמר ומי ילך) ויודיעו? אמר להן רבי יהושע אני אלך, ואתריו מי? רבי אלעזר בן עזריה? ואתריו מי? ר"ע, הלכו ועמדו על פתח ביתו, נכנסה שפרתו אמרה לו: רבי, חכמי ישראל באין אצלך, אמר לה יכנסו, ונכנסו, תפסו לרבי יהושע והושיבוהו על מטה של זהב, א"ל רבי, אמור לתלמידך אחר וישב, א"ל ומי הוא? עקיבא בן יוסף, א"ל אתה הוא עקיבא בן יוסף ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו שב בני שב, במותך ירבו בישראל, התחילו מסבבים אותו בהלכות עד שהגיעו לצרת הבת, אמרו ליה צרת הבת מהו? אמר להן מחלוקת בית שמאי ובית הלל, הלכה כדברי מי? אמר להן הלכה כבית הלל, אמרו ליה והלא משמך אמרו הלכה כבית שמאי? אמר להם דוסא שמעתם או בן הרבינס שמעתם? אמרו ליה חיי רבי שם שמענו, אמר להם אם קטן יש לי בכור שמן הוא ויונתן שמו והוא מתלמידי שמאי והזהרו שלא יקפח אתכם בהלכות לפי שיש עמו שלש מאות תשובות בצרת הבת - שהיא מותרת אבל מעיד אני עלי שמים וארץ שעל מזבחה זו ישב חני הנביא ואמר שלשה דברים: צרת הבת אסורה, *עמון ומואב מעשר עני בשביעית, ומקבלים גרים מן הקרדויין ומן התרמודים מעשר עני בשביעית, נכנסו בפתח אחד, כשיצאו, יצאו בשלשה פתחים, פגע בו בר"ע אקשי ליה ואוקמיה, אמר לו "אתה הוא עקיבא ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו אשריך שזכית לשם ועדיין לא הגעת לרועץ בקר" אמר לו רבי עקיבא "ואפילו לרועי צאן" עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית *דאמר מר "הדבה כרכים כבשו עולי מצרים ולא כבשו עולי בבל יקדושה ראשונה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבא והניחום כדי שיסמכו עליהן עניים בשביעית ומקבלים גרים מן הקרדויין והתרמודים אינו והא תני רמי בר יחזקאל אין מקבלים גרים מן הקרתויים? אמר רב אשי קרתויי אחמר כדאמרי אינשי "קרתויים פסולים" ואיבא דאמרי תני רמי בר יחזקאל אין מקבלים גרים מן הקרתויים מאי לאו הוינו קרתויים הוינו קרדויים? אמר רב אשי לא "קרתויי" לחוד וקרדויי" לחוד כדאמרי אינשי "קרתויי פסולי". רבי יוחנן וסביא דאמרי תרוייהו "אין מקבלים גרים מן התרמודים ומי אמר ר' יוחנן הכי והתנן *כל הבתמים הבאים מן הדרום טהורים וכבי יהודה מממא מפני שהם נרים וטועים, מכין העובדי "לוכבים" טהורים והוינן בה בקפסיק

ומואב מעשר עני ולא מעשר שני והא דשכח הכא ובמגיבה טעמא דקאמר ר"ש בהדיא במסכת ידים מלריס ת"ל עמון ומואב ת"ל מה מלריס שהיא קרובה עשאוה מעשר עני כלי שיאמרו עליה עניים לקו עמון ומואב כו' משום [קיחת] דלקו בת"י הניחו מלקדש בשביל עניים וכ"ש עמון ומואב שהן ת"ל: בל הבתמים הבאים מדרום טהורים · ופעל כדאמרן בריש ניטין (דף ג · ושם) לקו המבית מן הדרום ומן המנגל מ"מ בתמים הבאים מדרום טהורים דלמא ישרלל דיישרלל מלניעים בתמיסם ועובדי כוכבים הדריס שם עובדי כוכבים גמורים ולא ישרלל מומרים:

[ג"ל אמרו מי ילך]

הגהות הב"ח

(ג) רש"י ד"ה דוסא בחיבו שמעתם שם"ד ותיבת לומרים נמחק: (ג)ד"ה נכנר וכו' ושומד על שמועתו ושוסה: (ג) תוס' ד"ה עמון וכו' דמדמה לה מלריס דכ"ע ס"א פי' עמון ומואב מדמה למלריס לר' פרסון שאמר מעשר עני [ור"ש בן מנרי"] פליג ומדמה עמון ומואב לכנעל ומשמע דבי סיבי דמלריס וכנעל לא קידשוס משולם אף עמון ומואב כמדמה לה לא קידשוס משולם: (ד) בא"ד בימי מלקדש אף מ"ש בשביל:

גליון הש"ס

גמ' בני גרות לכם מעיד לכם · עיין לקמן דף פה ע"א תד"ה לימא ודף לב ע"א תד"ה מכל מקמים: שם בחחיבו מי ר"ש · עיין בחוספות דף קה ע"א תד"ה דמציב ליה:

מגיבה ג : ידים פ"ד מ"ג

מגיבה ג :

בני גרות מעידי לכם לפי שכתב לקח לב"ש בני יבמה לבוז ובמגיבה טעמא דקאמר ר"ש בהדיא במסכת ידים מלריס ת"ל עמון ומואב ת"ל מה מלריס שהיא קרובה עשאוה מעשר עני כלי שיאמרו עליה עניים לקו עמון ומואב כו' משום [קיחת] דלקו בת"י הניחו מלקדש בשביל עניים וכ"ש עמון ומואב שהן ת"ל: בל הבתמים הבאים מדרום טהורים · ופעל כדאמרן בריש ניטין (דף ג · ושם) לקו המבית מן הדרום ומן המנגל מ"מ בתמים הבאים מדרום טהורים דלמא ישרלל דיישרלל מלניעים בתמיסם ועובדי כוכבים הדריס שם עובדי כוכבים גמורים ולא ישרלל מומרים:

[עיין לעמוד ג' קודם ד"ה כל כהמתים]

רבי יוחנן וסבירא ליה כרבי יהודה דאמר מקבלין גרים מן התרמודיים. תימה היכי פליג ר' יוחנן אהני הכא ואמאי סבר ר' יוחנן שלח לתמה מני מתניתין. **רבא** פסיק ותני אהני לפי' מתרמוד. תימה למאי לבר מתרמוד כדתמרי' בפ"ק דגיטין (דף ו.) לא לבר מכבל:

אמורי נימא ואליבא דרבי יוחנן. דהוה ליה למיתני דאפילו לרבי יוחנן דאמר מקבלין גרים מן התרמוד לית ליה לרבי יוחנן שתהא הלכה כותם משום דל"ל סבר מן העובדי כוכבים טהורים לבר מתרמוד ומיהו ע"כ ל"ל דל"ל הלכה כותם משום דהא קסבר עובד כוכבים ועבד הכא על ישראל הולד ממזר וכותם מתני' דהתומר (קדושין דף סו:) סבירא ליה כרבי יוחנן דאמר *להולד כשר דלר"ע לוקה דתמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין הוא דהוי ממזר מעובד כוכבים ועבד כדמוכח בפרק עשרה יוחסין (שם עמ : ושם) ומתני' דהתומר סוברת דקידושין תופסין בחייבי לאוין דקתני כל מקום שיש קידושין ויש שם ערוה כגון ממזרת ונתינה לישראל ול"ש לאין ממזר מעובד כוכבים ועבד והא דקתני התם כל מי שאין לה עליו קידושין מעל מחייבי לאוין הוא כמו שמפרש התם ואין היא כגון הכא שעל אחת מכל עריות שבתורה ולא מעובד כוכבים ועבד אע"ג דעובד כוכבים ועבד נמי אין לה עליו קידושין ויש עליה קידושין מעל מחייבי וכ"ש ליכא בגמרא ואע"ג דליכא מאחת מחייבי לקמן בפרק שמנה (דף סה:) לסברה דיש ממזר מעובד כוכבים ועבד מ"מ מי מתי לומיה דהך מאחת מהך סתמא דכ"ש פריך בריש שבועות (דף ז.) ובמרובה (ב"ק פח:) וכבמה דוכתי והכא דפריך ומי ס"ל יחמן הכי הוה מצי למיפרך מהתם דמתני' דפרק החומר אלא דניחא ליה למיפרך ממתני' דהכא דלמאי דמקבלין גרים מן התרמוד ועוד דמתני' דהכא מוכח דלא כאן עליהם קטן ועבד דאין יכולין לקנות אלא מדבריהם ולא מדאורייתא ומתני' דהתומר מיירי בדאורייתא ומשום הכי פריך מהתם דמתני' דהתומר מיירי בדאורייתא ומשום הכי פריך מהתם דמתני' דהכא

ז חדייב נהר גוזן וכו' מוסכי מידקי ודומקי: **לפסול**. רוכן כיקרלנים וטהב בהן ליסור ממזרות והן לא מהרו ונשלו זה לחתוכו לא כתנו והרי הן ממזרים: **כי אמריתה קמיה דשמואל**. על הסמת מילתיה דרב יהודה *(משמיה דרב תורה אור

ז חדייב נהר גוזן" ז גיגזק "וערי מדי" זו חמדן (א) וחברותיה **ואמרי לה** זו *ניהר וחברותיה, חברותיה מאן? אמר שמואל כרך מושבי *חידקי והזמקיא א"ר יוחנן ובולן לפסול, כי אתריתה קמיה דשמואל א"ל בנך (ב) הבא מן ישראלית קרוי בנך "ואין בנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי בנך אלא בנה, והאיכא בנות? ואמר רבינא ש"מ בן בתך הבא מן העובד כוכבים קרוי בנך? גמירי דבנתא דההוא דרא איצטרוי אצטרו אינבי ראמרי כי אתריתה קמיה דשמואל א"ל לא זז משם עד שעשאום עובדי כוכבים גמורים שנאמר בה' בגדו כי בנים זרים ילדו יתיב רב יוסף אחוריה דרב כהנא ויתיב רב כהנא קמיה דרב יהודה ויתיב ואמר עתידין ישראל דעבדי יומא טבא כי חרבי תרמוד, והא תריב? ההיא 'תמוד הואי רב אשי אמר היינו 'תרמוד' היינו 'תמוד' אכפולי הוא דמכפל: תריב מהאי גיסא אותיב מהאי גיסא, ואי תריב מהאי גיסא אותיב מהאי גיסא, יתיב רב המנונא קמיה דעולא וקא הוי בשמעתא, אמר: מה גברא ומה (ג) גברא אי לאו דהרפניא מאתיה, אבסיף, א"ל כסף גלגלתא להיכא יהבת? א"ל לפום נהרא, א"ל א"כ מפום נהרא את; מאי 'הרפניא' אמר ר' זירא 'הר שהכל פונין בו' במתניתא תנאן **כל שאין מביז משפחתו ושבטו נפנה לשם** אמר רבא והיא "עמוקה משאול שנאמר" מיד שאול אפדם ממות אגאלם" ואילו פסולי דידהו "לית להו תקנתא. פסולי דהרפניא משום פסולי דמישון, ופסולי דמישון משום פסולי דתרמוד, פסולי דתרמוד משום עבדי שלמה, והיינו דאמרי אינשי קבא רבא וקבא זוטא מיגנדר ואזיל לשאול, ומשאול לתרמוד, ומתרמוד למישן, וממישן להרפניא:

הדרן עלך חמש עשרה נשים

ביצד "אישת אחיו שלא היה בעולמו: שני אחים ומת אחד מהן **ונולד להן** אח **ואח"כ** ייבם השני את אשת אחיו, **ומת**, **הראשונה** יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו' **והשניה** משום צרתה; עשה בה מאמר **ומת**, שניה חולצת ולא מחייבתחיץ **נמי** אמר רב נחמן: **מאן** דתני ראשונה לא משתבש **מאן** דתני שניה לא משתבש: **מאן** דתני ראשונה

ואין בנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי בנך אלא בנה · פירש בקונטרס למכתב כי יסיר ולא כתב כי יסיר משמע דלא תקני תכתו לא תקנה לבנך דמי (ו) יולדת בן לעבודת כוכבים לאו בנך הוא ומיקרי ולא קריין ביה כי יסיר לא בנך תלא בנה · על הסמת מילתיה דרב יהודה "(משמיה דרב תורה אור

לפני (נ) קאמר "ואחר פטירתו של רב לפני שמואל) **וקמתר** כי הדר אמרית להו דרב **לפני** קמיה דשמואל דשמעלים לקדושין: **אמר** בנך הבא מישראלים קרוי בנך **ואין בנך הבא מן העובדת כוכבים** קרוי בנך אלא בנה · דנפקא לן מכי יסיר לא בנך מאחרי" (דכתיב ז) ולא כתיב כי יסיר לא בנך" אלמא לאו תקנה לאו אלמא לא תקנה לבנך מהדר דמ"ל היה לו לומר כי העובדת כוכבים יסיר ש"מ דאי אמי יולדת בן לעבודת כוכבים לא בנך מיקרי ולא קריין ביה כי היכי דילפך עובדי כוכבים גמורים הם: **ומפיקא נמי** שנאמר ובמקום שעובדי כוכבים והולידו מהם: **ואמר רבינא**. לקמן בפ"ב (דף כג.) בן בתך הבא מן העובד כוכבים קרוי בנך דכתיב בנך לא תתן לבנו כי יסיר לא בנך מאחרי" מדלא כתב "כי יסיר ש"מ דאפילו בנך לא תתן לבנו" קאי וה"ק שמת בנו תלה לו בן ויסירנו הכתב מאחרי וקא קרי ליה בנך ולישנא לקדושין: **דסמוך דמ** דעשרת הכתבים: **מילתיה** לישנא: (ד) נכקט רחמן מלקוט זרע ונעשו פקרנים: **מילתיה**. לשון ניקוי כמו "מילית חריפי דמרי זיקי (ע"ז ד' נ') וכמו ליריא דמיטי (פסחים דף מ:): **יומת מכח** · משום דממזרים הם ומטמעים בישראל ושפלים לומן: **מיינו מרמוד סיינו תמוד** · ודקאמר הא מרמוד, לא תריב כולה: **דילפלוי מיכפול** · כשהרבה מכאן וכפלה ומיבעיי מכאן: **וקא סוי** · מקשה: **אמר** · עולה עליה דרב המנונא מה גברא ומה גברא כמה הוא גדול: **מי לאו דהרפניא מאתיה** · קשיא מיומתם: **שפכל פונים שם** · כל פסולין שאין מולאין תאה פונין והולכין שם: **ופיא עמוקה** · ורעה לדבר זה יותר מניכסה דאילו ליורדי גיהנם ליכא תקנתא דכתיב מיד שאול אפדם ממות אגאלם מיכן מקה והשם מפרש פסולייהו: **קבא רבא וקבא זוטא** · ליפה גדולה וליפה קטנה שניהם מעוותים כלומר כל הפסולין מתגנגלים ויורדים לשאול ומשאול לתרמוד כלומר שאול גבוה מתרמוד ומתגנגל" משאול לתרמוד ומשמת כדלעיל דאילו ליורדי גיהנם ליכא תקנתא ולפסול דידהו אין תקנה: **מתגנגל**:

הדרן עלך חמש עשרה נשים

ביצד תאת תמת אחיו בעולמו · פוטרת צרתה: **וולד להם אח** · ומלמה זקוקין ליבם, ועליו מסורה תאת תמת אחיו שלא היה בעולמו: **ואח"כ ייבם השני את תמת אחיו** · ולו תאת תחת ומת: **הראשונה** · זו היא תאת (ה) שנולדה לאחיו בעולמו: **יולאה** · ונפטרה מזה משום תאת אחיו שלא היה בעולמו כו': **עשה בה** . זה שמת מאחר ולא הספיק לכונסה עד שמת: **שניה חולצת** . ולא מיפטרה משום צרת ערוה דלאו ממש היא: **נמי מאן דתני רישונה** . מאן דקאי לה רישונה להך שנפלה לפני לוי שני פעמים לא משתבש ומאן דקאי לה שניה לא משתבש רישונה

תוספות הב"ח

(א) נמ' ל"ל נוך (כנה מן ישמעאלים) תפ"מ וכ"כ בתוספות מכוחר דלא נרסם ליה לכל כשוף מ' כלומר מפורש דנרסי ליה בתוס' פ"ם דף פ"מ ע"ב: (ב) שם מה נכנל ומה נוגעים לי לפי: (ג) רש"י ד"ה כי תמריתם וכו' דכך יוחל מתמיה דכך לפני שכל כך מפני לפני כמי שמואל ומקמר כי כתי: (ד) ד"ה מילתיה מילטרוי לפקרנו נכקט כ"כ כמו נפ"ק דף נ"ד: (ה) ד"ה כלשמוע זו היא תאת תמי שנולדה : (ו) תוס' ד"ה ומן נוך וכו' דלי נמי מאחרי כן : (ז) נא"ד ילמ"ד מלי קמתר פ"מ ל"ב לקמן דף כ"ג ע"ב: (ח) נא"ד דהוקא נכנך כתיב כי יסיר תת נכך למטעי יהו"ל:

תוס' חד מקראי

פרק כיצד . הא דתנן עשה בה מאמר תמת הולצת ולא מתיבמת ה"א אע"נ דלא עבר בה מאמר שניה מחלץ חלצה יבומ לא מיבעיה דקי"ל כשמואל דאמר יש זיקה אפי' בתרי אחי ה"נ צרת ה)אחת אשה ביוקה . והא דקתני עשה בה מאמר לאפוקי מב"ש דאמרי מאמר קונה קנין גמור קס"ל:

ה) ע"ל תאת אחיו שלא היה בעולמו כוקה

סה א מי"י פ"ב מהל' ליבום כ"ה סלכה ז: ב מיי' פ"ו מהל' יבום סלכה י"ו סמג עשין קנ"ב טוש"ע אה"ע סימן קסה סעיף יב:

כנך כו' קנוי . יעו"ן

אבנך

ב' לשונות של שמואל

תוספות ישנים

ואמר רבינא ש"מ בן בתך הבא מן העובד כוכבים קרוי בנך ופ"ה לא לפי לכלנם יתר כי הדבר ליט שום בשיטה כלומר בנך ובתך משום דבנך ליכא תשמיש ממנו אלא מבנו ליכא תשמיש שהוא בן העובדת כוכבים ואינו קרוי בנך אבל בתך יש שם תשמיש ממנה ומכנה . כי נמי דין הוא שילך אחר מעשיך וה"ל בנך יש שני בסרום אחר ממנה שמשמיש לעבודת כוכבים ונם נמי הוא מביא לעבודת כוכבים וכוונת קרוי בנך כי הוא אחר כתב: כיצד . כי שמעון לאחוי מיינים לאחוי שילמא ואחוי לאו בני . ברלא מילמא לא קאי לעשה שהוא מאחר דכל ר' שמעון אחר מקומות יש כפולי "חוס

תת נוסא

נוסא

כי יבמ אחי אחיו ילמ הי בילולוו

(מאמרים מתואמים זה מהזה)

אשת אחיו שלא היה בעולמו היכא כתיבא. וה"מ מיפוק ליה מדכתיב (משלי ג) דרכיה דרכי נעם ומהאי טעמא עבדינן מהיכא כתיבי לענין יבום כפ"י גם מוכרחים (נקמן מז:) תפ"ג דלית"ברייך למילי דתניא כדתניא בברייתא דר"ש (נקמן כו.) אחיו שלא היה בעולמו היכא כתיבא דכתיב ואחות אשתו לא תקח לצרור לגלות ערותה עליה בחייה (ויקרא יח) ואמרינן בגמרא (יבמות ד:) אחות אשתו מנלן אמר קרא "ואחות אשתך לא תקח" אחות אשתך אין אחיו שלא היה בעולמו לא תקח. ומנלן דאחיו שלא היה בעולמו היכא כתיבא דכתיב "כי ישבו אחים יחדו" "שהיתה להם ישיבה אחת בעולם" "פרט לאשת אחיו שלא היה בעולמו" "יחד" מיותרים בנחלה "פרט לאחיו מן האם" רבה אמר אחין מן האב יליף *"אחות אחותי מבני יעקב מה להלן מן האב ולא מן האם" אף כאן מן האב ולא מן האם. יליף "אחות אחותי מעריות" דלית אחים מאחים ואין דנין "אחים מאחיך" מאי נפקא מינה הא *תנא דבי רבי ישמעאל [ושם הבהן יובא הבהן זו היא שיבה זו היא ביאה] ה"מ היכא דליכא מידי דמי ליה אבל היכא דאיכא מידי דמי ליה מדמי ליה ילפינן ליליף אחות אחותה מלוט דכתיב "כי אנשים אחים אנחנו" מסתברא מבני יעקב הוה ליה למילף משום דמפני מרדותה ליה למכתב "שנים עשר עברית בני אבינו" וכתיב "אחים" "אחים" ש"מ לאפנויי, ואיצטריך למכתב "אחים" ואיצטריך למכתב "יחדו" בשלמא רחמנא "אחים" ה"א ליליף "אחות אחותה" מלוט נבי חימא לא מפני לאיי אפנויי מפני מרדותה ליה למכתב "רעים" וכתיב "אחים" שמע מינה לאפנויי כתב רחמנא "יחדו" "המיוחדים" בנחלה ואי כתב רחמנא "יחדו" הוה אמינא דמייתי באבא ובאמא, צריכא, והא מהיכא תיתי דיבום בנחלה חלא רחמנא ונחלה מן האב ולא מן האם היא? איצטריך, סד"א הואיל וחידוש הוא דקמשתרי ערוה גביה אימא עד דמייחדי באבא ובאמא, צריכא, אמר רב הונא אמר רב שומרת יבם שמחה, מתר באמה אלמא קסבר *אין זיקה גלימא הלכה כדברי האומר אין זיקה! אי הוה אמר הכי ה"א הני"מ בתרי אבל בחד *יש זיקה גלימא הלכה כדברי האומר אין זיקה אפי' בחד! אי אמר הכי הוה אמינא אפילו מחיים קמשמע לן, לאחר מיתה אין מחיים לא, משום *דאסור לבטל מצות *יבום, ותנן *יבמתו שמחה מותר באחותה באחותה אין באמה לא? הוא הדין לאפילו באמה ואיידי דתנא רישא אשתו שמחה מותר באחותה באחותה אין אבל באמה לא דתניא לה איסורא דאורייתא תנא נמי סיפא מותר באחותה מדב יהודה אמר שומרת יבם שמחה, אסור באמה אלמא קסבר יש זיקה וליכא הלכה כדברי האומר יש זיקה! אי הוה אמר הכי הוה אמינא הני"מ בחד, אבל בתרי אין זיקה, והא כי פליגי בתרי פליגי: אלא אי אמר הכי הוה

תורה אור

"ראשונה" לא משתבש מאי "ראשונה" ראשונה לנפילה ומאן דתני "שניה" לא משתבש מאי "שניה"-שניה לנשואין. מי לא עסקינן ביבם ואח"כ בנם אלא מאי "שניה" שניה בנשואין! אשת-אחיו שלא היה בעולמו היכא כתיבא? אמר רב יהודה אמר רב אמר קרא כי ישבו אחים יחדו שהיתה להם ישיבה אחת בעולם-פרט לאשת-אחיו שלא היה בעולמו "יחד"-מיוחדים בנחלה "פרט לאחיו מן האם" רבה אמר אחין מן האב יליף *אחות אחותי מבני יעקב מה להלן מן האב ולא מן האם אף כאן מן האב ולא מן האם. יליף "אחות אחותי מעריות" דלית אחים מאחים-מאחים ואין דנין "אחים מאחיך" מאי נפקא מינה הא *תנא דבי רבי ישמעאל [ושם הבהן יובא הבהן זו היא שיבה זו היא ביאה] ה"מ היכא דליכא מידי דמי ליה אבל היכא דאיכא מידי דמי ליה מדמי ליה ילפינן ליליף אחות אחותה מלוט דכתיב "כי אנשים אחים אנחנו" מסתברא מבני יעקב הוה ליה למילף משום דמפני מרדותה ליה למכתב "שנים עשר עברית בני אבינו" וכתיב "אחים" "אחים" ש"מ לאפנויי, ואיצטריך למכתב "אחים" ואיצטריך למכתב "יחדו" בשלמא רחמנא "אחים" ה"א ליליף "אחות אחותה" מלוט נבי חימא לא מפני לאיי אפנויי מפני מרדותה ליה למכתב "רעים" וכתיב "אחים" שמע מינה לאפנויי כתב רחמנא "יחדו" "המיוחדים" בנחלה ואי כתב רחמנא "יחדו" הוה אמינא דמייתי באבא ובאמא, צריכא, והא מהיכא תיתי דיבום בנחלה חלא רחמנא ונחלה מן האב ולא מן האם היא? איצטריך, סד"א הואיל וחידוש הוא דקמשתרי ערוה גביה אימא עד דמייחדי באבא ובאמא, צריכא, אמר רב הונא אמר רב שומרת יבם שמחה, מתר באמה אלמא קסבר *אין זיקה גלימא הלכה כדברי האומר אין זיקה! אי הוה אמר הכי ה"א הני"מ בתרי אבל בחד *יש זיקה גלימא הלכה כדברי האומר אין זיקה אפי' בחד! אי אמר הכי הוה אמינא אפילו מחיים קמשמע לן, לאחר מיתה אין מחיים לא, משום *דאסור לבטל מצות *יבום, ותנן *יבמתו שמחה מותר באחותה באחותה אין באמה לא? הוא הדין לאפילו באמה ואיידי דתנא רישא אשתו שמחה מותר באחותה באחותה אין אבל באמה לא דתניא לה איסורא דאורייתא תנא נמי סיפא מותר באחותה מדב יהודה אמר שומרת יבם שמחה, אסור באמה אלמא קסבר יש זיקה וליכא הלכה כדברי האומר יש זיקה! אי הוה אמר הכי הוה אמינא הני"מ בחד, אבל בתרי אין זיקה, והא כי פליגי בתרי פליגי: אלא אי אמר הכי הוה

ב א מיי' פ"ל מהל' יום טוב הלכה ז סמג עשין קנ טוש"ע ח"ס סימן קז סעיף ג: ב מיי' שם הלכה יג סמג עשין קי טוש"ע שם סימן קנח סעיף ס:

נוסחא אחרת רש"י ד"ה אחות אשתו אחות אשתו מן האב

מהרש"א ◇ הגהות הגר"ח

תוספות ישנים

ואי כתב למעלה יתרו. ניחא מאי דאיצריך למכתב אחות לו דלמא יתרו לאשתו מתרגיז יותר ואחרו לאשתו מתרגיז פחות. ויש"י דמיירי בכתב יתרו. דמייתר כתיב ומשה משום יתרו דמשה לא הוי אפיטרופא גמור. וה"ר אחות לו דלמא יתרו לומר לו גרש אשתך ואל תחזיר לה. ומשה מיחזי כאפיטרופא גמור דכתיב ויגד משה לחותנו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים וגו'. ואי כתב יתרו לא הוי ידעינן דמשה לא מיחזי כאפיטרופא גמור. ומיהו קשה דמשה מיחזי כאפיטרופא גמור דכתיב ויגד משה לחותנו

בחמותה אין • דלמא כיוצא שמתה מותר בחמותה : **עשה כח מאמר** • מתני' היא (ג) : **ממנן מנלה** . נכריה: **יבומי לא מייבמה** . דהויא ליה ערוה בזיקה שכשנפלה לפני אחיו קודם מותו ונזקקה לו נעשית ערוה לאחמו בזיקה והויא השתא הך נכריה ערוה בביאת זיקה שהיתה לאחין כה : **מדב"ש** • כפ' ד' אחין(נקמן ד' כח·) כ"ש לומריס אשמו עמו והלזו מנלה מפום אחות אשה כו' : **קנין נמור** • ואיהוי ליה ערוה ואיפטר לה מן החליצה קמ"ל : **עד שנולד לו לה ומה לומו אני** . ולו תשה אחרים ונפלו שהיתן לפני הגולד : **בזיקה** • שנזקקה לפני מותו ועשיס ליה לאשתו : **ר"מ היא** • ר"מ קאמר לה לאחר כריתת בפיקין (נ) דאמר מניח כותיס דרב חלת ומייתי לה להך מתניתא וקתני סיפא דברי ר"מ : **ומפו שנפולין שפי מאחיות** . ונפלו שהיכן יחד לפני האחין : **ונפ מפייבמות** • מפום דאפוייהו זקיקי ליה להאי ואפוייהו זקיקי ליה להאי ואי כסיב חד מהנ [קא] פנע באחות זקוקתו : **מפרי כפי** • מפני אחין נפלו : **נפולה אין זיקה** • והא דקאמר לה מתייבמות" מפום דלאסור לנבול מפום יבמין ואי אפשר לומר דאיכא למיחש לנפילת אחות אשתו דהא אפילו בנפלו מיים בחיי אחיו ומתו אחיו אחר מיתתו אשת אחיו מותרת לכל אחיו דהא לא הוי אחות אשתו כלל דהא מיבמה לאחר מיתה הויא ומיבמה לאחר מיתה לא הויא אחות אשתו כלל דהא לא הויא אחות אשתו בשעת מיתה ואפילו הכי אסורה משום דכתיב ערות אחי אביך לא תגלה ואחות אשתו הויא ערות אחי אביו דהא אחי אשתו הוי אחי אביו ואחות אשתו הויא ערות אחי אביו ואסורה משום דכתיב ערות אחי אביך לא תגלה

שומרת יבם שקידש אחיו את אחותה כו'. תי"י דווקא קידש לומדים לו ממתן מליקת מפוס דכשנתם ניפוחין גרמה כשנתם מחוי זקוקתו אבל לם נשא כבר שהיה לפניו גמורה פקע לה זיקה לגמרי ואין לריך להמתין מלכתחילה ודווקא קידש אחר נפילה כדמוכח בהחולץ(לקמן מג: ושם) דבקידש כאיסור לייבי דמסיק עלה מפה לפניו מוכח ביבמתו מפוס דהואי יבמה שהותרה ונאסרה וחזרה והותרה אבל לם קידש כהיתר קודם נפילה פלה היתה לחוס זקוקתו בשעת קידושין ת"ל להמתין כלל: **אומרים** ט' ממתן · ות"ם למה לריך להמתין דכיון דקדמה פקעה לה זיקה לגמרי כדמוכח בפ' ד' לחים (לקמן כט: ושם) גבי הא דת"ר מלעזר מלחמר לב"ם אינו קונה קנין גמור אלא לדחות בלרה בלבד ת"ל אבין לף אבן עזרי תניחא ב"ם אומר יקיימו דיעבד אין לכתחלה לף ואי ס"ד דמלחמר קונה קנין גמור זה יעשה מלחמר ויקנה וזה יעשה מלחמר ויקנה ומלי קונסין אפי' קני קנין גמור הא לחמרי' הכא לריך להמתין בקידושין דאורייתא ולפי מלי דפריכים לעיל (ג) דמב"ם מלינ לר"י בן בתירה דסבר יש זיקה לאין קונסין מפקיעים הזיקה מכל ר' לבין סבר אין זיקה ולא אמור לייבם אלא משום ביטול מלות יבמין ולהכי פריך אי מלחמר קונה לב"ם קנין גמור זה יעשה קנין גמור ויקנה וזה יעשה מלחמר ויקנה ויכולים לעשות ע"י אלים בכא לחת לליכת ביטול מלות יבמין והא דאמרי הכא לקיימה אפי' לרבי יהודה בן בתירה ובפ' ד' לחין (ג) מסייעא כשותם ב' לחיות לחייבי לעיל קבני סיפא קדמו וכבמו יוליאו לר"י דאמאי גבי ד' לחים שהלחיות לא היו בחזה לשלם לכלל סיבר אבל לחת לחות זקוקתו אבל היכא דאמר יבמה לחת לכלל סיבר לאחר שיעשה לחיי אלא לאחר מיתה · ות"ם דבסוף פ"ק דכתובות (דף יב:) גמי אמרינן הא דרב יהודה דשמואל היא ולא פריך דאי דרב מלי ויל דהכא משמע דרב יהודה משמיה דרב קאמר לה דקתני לה דקאי אדרב הונא דקאמר משמיה דרב יבמה מוקר בחמה:

משכחת לה בחד לחת · ות"ם לעיל בפ"ק (דף יב: ושם) בשמעתא דלוי קאמר בפלוגתא לה קאמר ופריך והא ת"ל תוספיא תלוק היה ר"ם לף ברחבונה הא לרבי יהודה ולפסולי גרמה ונרמה לה בחד לחת ומכאן לה למלי לאמר לקמן דמודי ר"ם בזיקה שני יבמין דלאו בכנוסה דמיא ות"ל דמפני' דפריקן לחת לפרוסי פריקן קמא דקתני כילד לחת לחוי אלא אי' בעולמו ולא' אומרים ט' ממתן · ות"ם דמפני' דפריקן קמא דקתני כילד לחת לחוי אלא אי' בעולמו ולא' דמחלוק ר"ם לף ברחבונה ט"כ מפני' דפריקן קמא לחייבי לייבמי ולא לחייבי לחלוצי.

חולץ לשניה יבומי תרוייהו לא בדלמא יש זיקה והוו שני יבמות הבאות מבית

תורה אור

*שומרת יבם שקדש אחיו את אחותה משום ר' יהודה בן בתירה אמרו: אומרים לו המתן עד שיעשה אחרי מעשה. "אלא שמואל "הלכה כר' יהודה בן בתירה", אל דאי דרב מאי? (*א"ל) קשיא דרב אדרב, דלמא אמוראי נינהו ואליבא דרב? כיון דאיתמר משמיה דשמואל בהדיא ומשמיה דשמואל שבקינן משמיה דשמואל בהדיא ומוקמינן באמוראי ואליבא דרב, אמר רב כהנא: אמריתה לשמעתא קמיה דרב, זביד מנהרדעא אמר אחון הכי מתניתו לה אנן בהדיא מתנינן (ו) אמר רב יהודה אמר שמואל "שומרת יבם שמתה אסור באמה" אלמא *קסבר יש זיקה ואזדא שמואל למטעמיה דאמר שמואל "הלכה כרבי יהודה בן בתירה", וצריכי: דאי אשמעינן יש זיקה ה"א ה"מ בחד אבל בתרי לא, *קמ"ל ואי אשמעינן "הלכה כר' יהודה בן בתירה ה"א ה"מ מחיים אבל לאחר מיתה פקעה לה זיקה קמ"ל דזיקה בכדי לא פקעה:

מתני' ישני אחים ומת אחד מהן וניבם השויו את אשת אחיו ואח"כ נולד להן אח ומת, הראשונה יוצאה משום אשת-אחיו שלא היה בעולמו והשניה משום צרתה; *עשה בה מאמר ומת, השניה חולצת ולא מתייבמת *ר"ש אומר מייבם לאיזו מהן שירצה אי חולץ לאין מהן שירצה:

גמ' *אמר רב אושעיא חלוק היה ר"ש אף בראשונה, מאי? מדקתני משנה יתירה: בבא דרישא למאן קתני לה אילימא לרבנן השתא יבם ולבסוף נולד דכי אשכחה בהתירא אשכחה, אסרי רבנן, נולד ואח"כ יבם מיבעיא, אלא לאו לר"ש איצטריך ואנא רישא להודיעך כחו דר"ש ותנא ספיפא להודיעך כחן דרבנן, ובדין הוא דנפלוג ר"ש ברישא אלא נמר להו לרבנן עד דמסייעי למילתייהו והדר פליג עלייהו; אלא אשת-אחיו שלא היה בעולמו לר"ש היכי משכחת לה? בחד אחא זמנין ונולד לו אח אי נמי בתרי ולא יבם ולא מית-ליה בשלמא "יבם ואח"כ נולד" כי אשכחה בהתירא אשכחה, אלא נולד ואח"כ יבם מאי מעמא? קסבר יש זיקה-בכנוסה דמיא, אמתקפ ליה לר"ש אי בכנוסה דמיא אי לאו-בכנוסה דמיא, זיקה לחודה מביעיא-ואמאי היא דתנן *שלשה אחין נשואין שלש נשים נכריות ומת אחד מהם ועשה בה שני מאמר ומת הרי אלו חולצות ולא מתייבמות שנאמר °ומת אחד מהם יבמה יבא עליה" מי שעליה זיקת יבם אחד ולא "שעליה זיקת שני יבמין רבי שמעון אומר מייבם לאיזהו מהן שירצה

נמי דאמר ליה רבי יוחנן מהו שתהא זיקה חלה על זיקה ת"ל ומת אחד מהם ומת השני ולא זיקה חלה על זיקה. ומי מלינו שיהא זיקה חלה על זיקה והא תנן בפ"ק דיבמות (דף ט:) ר' יוסי אומר אף הבא על הערוה בשגגה ובזדון ובאונס ברשות ושלא ברשות ובשעת נדתה ובשעת לבונה ובשעת לבונה ובשעת נדתה ובשעת לבונה ובשעת נדתה ובשעת לבונה ובשעת נדת

מכיון שמת · ורחמנא אמר לחם כיון (דכתיב כה) כיון אחד הוא כונסה ואינו כונסה שני כאחים : **ולמיפטרה מיהד** · דזיקה כבנוסה דמיא וכ"ש זיקה ומאמר : **גזירה שמא ימאנו שמי יבמות שכאום מצני כאים** · ונפלו בבא אחת כגמלום דליכת למימר שהראשונה הוזקקה לבעל השניה ואחי למימר נמי מתייבם מדא,זקוקה להאי לאודויה ורמיית עליה הלכך מש"ה שלא כנסה עד שטולד השלישי הוא ליה כייבם ולבסוף טולד : **מבל בשני יבמים** · כגון הך דשלשה אחין דפשו תורה אור להו תרי לו : **ומי שני ליה** · ושרי ליה בטולד ולבסוף ייבם · **ופשיטא** · כל שהילדה של שלישי קודמת לניסואין של שני לו **מאי נאו כייבם אחד** · שכשמת ראשון ראשון לו כשאר שלא נשתייר אלא אחד ואח"כ טולד שלא היה לו בשני יבמין . **נא בשני יבמין** . אחים ומת אחד מהן ונפלה לפני השלישי ומת השני ואח"כ טולד זה : **מבית אחד,יבמי חדא ואיפטור אידך** · **דלמא** אין זיקה בכנוסה והוו להו שתי יבמות הבאות משני בתים אלמא מספקא ליה **לרבי תימא מדאוריתא** ה"נ דמייבמא חדא ומפטרא חדא **ומדרבנן הוא** דאסור גזירה משום שמא יאמרו ב' יבמות הבאות משני בתים חדא מייבמא ואידך מיפטרא בולא כלום,**והא** תנינא משמא דר"ש משום מאמר ולאו מאמר הוא, דתניא אמר להם רבי שמעון לחכמים אם מאמרו של שני = מאמר אשת שני הוא בועל,ואם מאמרו של שני אינו מאמר אשת ראשון הוא בועל,**אמרי** ליה אביי ולא שני לך בין זיקה בבם אחד לזיקת שני בבמים דלמא כי אר"ש זיקה בכנוסה דמיא, ביבם אחד אבל בשני יבמין לא אמר שני ליה לר"ש והתניא כלל אר"ש כל שהלידה קודמת לנשואין לא תלצה ולא מחייבמת נשואין קודם ללידה : או חולצת או מתייבמת מאי לאו ביבם אחד וקתני לא חולצת ולא מתייבמת לא בשני יבמים אבל ביבם אחד מאי הכי נמי או חולצת או מתייבמת אי הכי אדתני נשואין קודמין ללידה-או חולצת או מתייבמת בשני יבמים אבל ביבם אחד או חולצת או מתייבמת תלתא בשני יבמין קמיירי ואלא מאי כללא,עוד אחין שנים מהן נשואין ושתי אחיות או אשה ובתה או אשה ובת בנה הרי אלו חולצות ולא מתייבמות ור"ש פוטר ואי ס"ד קסבר ר"ש זיקה בכנוסה דמיא ליבם לקמייתא ותיפסל אידך אמר רב עמרם מאי פוטר נמי פוטר בשניה ואחריא דר"ש פוטר בשתיהן אמר רבא שניה שבזוג זה,והשניה שבזוג זה בא טעי רבא בארבעה זוגי חדא דאו,או קתני ועוד ר' שמעון פוטר בארבעתן מיבעי ליה ועוד תניא ר"ש פוטר בשתיהן מן החליצה ומן הייבום שנא יאשה אל אחותה לא תקח לצרור בשעה שנעשו צרות זו לזו לא יהא לך ליקוחין אפי' באחת מהן,**אלא** אמר רב אשי אי דנפיל בוה אחר והדבי נמי,הבא במאי עסקינן דנפיל בבת אחת,ורבי שמעון סבר לה כרבי יוסי הגלילי דאמר אפשר לצמצם **רב פפא** אמר בי"ם ואח"כ נולד, פליג ר"ש בכולך ואח"כ ייבם לא פליג, ותרוייהו לרבנן איצטריך *ולא זו אף זו קתני תניא כוותיה דרב פפא ותיבוחא דר' אושעיא שני אחים בעולם אחד ומת אחד מהם בלא ולד ועמד השני הזה לעשות מאמר ביבמתו ולא הספיק לעשות בה מאמר עד שנולד לו אח ומת, הראשונה יוצאה משום אשת-אחיו שלא היה בעולמו, ושניה או מחייבמת עשה בה מאמר ואח"כ נולד אח,או שנולד לו אח ואח"כ עשה בה מאמר ומת, הראשונה יוצאה משום אשת-אחיו שלא היה בעולמו, ושניה חולצת ולא מחייבמת

ר'

שמא יאמרו שני יבמות כו' · פירש בקונטרס שנפלו בבת אחת כר' יוסי הגלילי דאמר לקמן ועי"ל כגון שהראשונה היה ערוה לחיות הבני שמת שלא היתה זקוקה לו כלל :

והא טעמא דר"ש משום מאמר ולאו מאמר הוא דתניא וכו' . הו"מ לשמוי דלדבריהם דרבנן קמ"ל : למכתב פוטר בתרוייהו מ"מ כ"ע לרבנן"ס אבל מ"מ קשה דהיכי קאמר מי דמפול בזה אחר זה כגון מי ר' שמעון שבר ככל ים זיקה וייקה כבנוסה דמיא הא ממילא דבשני יבמין לא שייכא זיקה בכנוסה וכ"ע כיון דהליכת כרכה יבמות אין לו למר לר' שמעון דזיקה בכנוסה דמיא משום דלא ידעינן מיהו מכח זה יקח ואין זיקה מיוחדת ועי"ק אמאי נקט דבאחין ד' עני (ליסול) כי אמי חיים בשלשן דק כבריות אחת ובאחר בשלשתן דכתיבים בי מכן כולן פטורות . ובלאה אל אחותה דכי קאמר שניה שבזוג זו ושניה שבזוג זו מייירי בים שמת אחיהן אחין בשלשתן אחת בשלשתן ואחת בשלשתן ושתיהן נשואות לשלשה אחין ומתו בזה אחר זה ונפלו לפני יבום ונמלכו לייבם אחת מהן ואחת מהן ומת אחיהן השלישי ונמלך לייבם את השניה ונמצא שתי אחיות נשואות לשני

רבי שמעון אומר ביאתה או חליצתה או יבום דקסבר
ר' שמעון מתמר ספק קונה ספק חיטו קונה וכסייבם או חלץ
לעניה נפטרת בטלת מתמר ממ"נ וגרשה ספי' כן למין ר"ל שיקשה
לר"ש מדרבנן דת"כ לא היה יכול לייבם הסניה דהויא לה צרת אחת
תחיו אור שיהא מותן או מייבם לעניה והרי אחות

ר' שמעון אומר ביאתה או חליצתה של אחת מהם פוטרת צרתה, חלץ לבעלת מאמר לא נפטרה צרה. כנסה ומת ואח"כ נולד לו אח, או שנולד לו אח ואח"כ כנסה ומת שתיהן פטורות מן החליצה ומן היבום. כנסה ונולד לו אח ואח"כ מת שתיהן פטורות מן החליצה ומן היבום דברי ר"מ ור' שמעון אומר הואיל ובא ומצאה בהיתר ולא עמדה עליו שעה אחת באיסור מיבם לאיזו מהן שירצה או חולץ לאיזו מהן שירצה הא בבא דסיפא למאן קתני לה אילימא לר' מאיר קתני לה מכדי לא שני ליה לרבי מאיר בין 'ייבם ואח"כ נולד' בין 'נולד ואח"כ ייבם' לערבינהו ולתנינהו אלא לאו רבי שמעון 'בייבם ואח"כ נולד' פליג 'בנולד ואחר כך ייבם' לא פליג ש"מ

אמר מר עמד השני לעשות מאמר ביבמתו ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד שנולד לו אח ומת, ראשונה יוצאה משום אשת-אחיו שלא היה בעולמו' ושניה או חולצת או מתייבמת מאי 'עמד' ומאי 'לא הספיק' אי עבד עבד ואי לא עבד לא עבד אלא 'עמד'=מרעתה 'ולא הספיק'=מרעתה אלא בעל כרחה ודלא כרבי דתניא 'העושה מאמר ביבמתו שלא מרעתה ר' אומר קנה "וחכ"א לא קנה" מ"ט רב: גמר מביאה דיבמה: מה 'ביאה דיבמה'=בעל כרחה אף 'קדושין דיבמה'-בעל כרחה ורבנן גמרי מקדושין דעלמא' מה 'קדושין דעלמא'=מרעתה אף 'קדושין דיבמה'=מרעתה, במאי קמיפלגי: 'מר סבר מילי דיבמה ממילי דיבמה הוה ליה למילף 'ומר סבר מילי דקדושין ממילי דקדושין הוה ליה למילף/ עשה בה מאמר ואח"כ נולד לו אח, או שנולד לו אח ואח"כ עשה בה מאמר ומת: ראשונה יוצאה משום אשת-אחיו שלא היה בעולמו' ושניה חולצת ולא מתייבמת ר"ש אומר ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת צרתה ר"ש אהנייא אילימא אנולד לו אח ואח"כ עשה בה מאמר הא אמרת 'בנולד ולבסוף ייבם' לא פליג ר"ש אלא אעשה בה מאמר ואח"כ נולד לו אח חלץ לבעלת מאמר לא נפטרה צרה מ"ט משום דהואי צרה='ודאי, ובעלת מאמר=ספק *ואין ספק מוציא מידי ודאי, יתיב רב מנשה בר זביד קמיה דרב הונא ויתיב וקאמר מאי טעמא דר"ש, מ"ט דר"ש כדאמר טעמא 'הואיל ובא ומצאה בהיתר ולא עמדה עליו שעה אחת באיסור', אלא מאי טעמא דרבנן? אמר קרא 'ולקחה לו לאשה *ויבמה' עדיין יבומים הראשונים עליה, אלא הא דתנן *כנסה ודרי היא כאשתו לכל דבר *ואמר רבי יוסי בר חנינא 'מלמד שמגרשה

ר"ש הואיל כיאתה לו · מפרש לקמיה דאעפ"ג דכתיב בה מאמר ואח"כ נולד לו אח ומשום דקסבר מאמר ספק קונה כדאמר לעיל ומפרש ר"ש ואזיל: **חלץ לבעלת מאמר לא נפטרה צרה** · כלומר הא דקתמיני' כיאתה לו מליאתה בה אח"כ נולד לו אח ומשום דקסבר מאמר ספק קונה ספק חיטו קונה כדאמר

פטורה ממ"נ ⓓ מאמר קני לו ליה 'ייבם ולבסוף טלד' ואפי' לחשוכה מוקרת לר' שמעון ובחליצה לחידך מיפטרה להא מאמר ככנסה והוו להו מצים אחד ⓓ מאמר לא קני הכי שפיר ייבם לעניה לאפוקי-לחיו שהיה בעולמו' היו ואינו ברשותו ולחשוכה מצות מקום לאפוקי-לחיו שלא היו בעולמו' אבל חלץ לבעלת מאמר שהיה רלחשוכה לא נפטרה צרה דלמא מאמר לא קני ומילת פטורה מקום לאפוקי-לחיו שלא היו בעולם' וחליצה לאיכא מליאה והכי מפרש לקמן: **או שנולד לו אח** · דס"ל טולד ולבסוף ייבם: **שהיבן פטורות** · כהא לא פליג ר"ש וכרב פפא: **הך בבא דסיפא** · ייבם ולבסוף טולד: **למאן קאמי ליה** · כלומר להודיע כמו שלא מי קאמי ליה בפני עלמה ולא עידכה עם 'טלד ולבסוף ייבם': **מילתא דר"מ** · לאתמוטינן דכהא נמי אסר ולאו למימר דר"ש מהך למודה הוא דפליג: **לערבינהו** · לבבי וליתני בריסא הכי 'כלסה ומת ואח"כ טלד לו אח' ולא 'טנולד לו אח ואח"כ כנסה ומת ואח"כ' מת שהיבן פטורות' אלא דבריהם ר"ש היא דאמר לחודה פליג משום דאיכא למימר דכנסה ובולד לו אח ואח"כ

קדושין מד.

נוסח מהר"ם בראאם ביגאש ז"ל מדאאר

לערבינהו ולתנינהו · לא כמו שפירש בקונטרס דאכולהו קאי דאכנסה ומת ואח"כ טולד ודאי ל"פ ר"ש אלא אחבי בחרלי קאי (כ): **גמרינן** מביאה דיבמה · דאע"ג דמאמר חיט אלא מדרבנן מ"מ מר מסתבר ליה דעשאוהו חכמים כביאה ומר מסתבר דעשאוהו כקדושין וכה"ג איכא בפ"ק דב"מ (ד' יג: ושם) דקאמר מר יליף מליאה מגט ת"ש דלקבולי ליה זכיה אלא מדרבנן כדאמרי' בסוף הניזקין (גיטין פה: ושם): **הלי**

ודאי ר"ש, מ"ט דר"ש כדאמר טעמא 'הואיל ובא ומצאה בהיתר ולא עמדה עליו שעה אחת באיסור', אלא מאי טעמא דרבנן? אמר קרא 'ולקחה לו לאשה *ויבמה' עדיין יבומים הראשונים עליה, אלא הא דתנן *כנסה ודרי היא כאשתו לכל דבר *ואמר רבי יוסי בר חנינא 'מלמד שמגרשה

טולד' הוא דשריא לכל 'טולד ולבסוף ייבם' לחשוכה דלא תימא 'ביאתה או חליצתה' דקאמר ר"ש בריסא 'לטולד ואח"כ עשה בה מאמר' נמי קאי: **הויא צרה ודאי** · זקוקה לייבם אבל אינה זקוקה לחלוץ דהא מאמר קני לה ואפילו קמייתא חזיא לייבומי ואע"ג דלאו קנין גמור הוא בתרייתא עדיין לאו קנין גמור הוא היא דקנין מקלת במאמר ליה ליה לר"ש ולבסוף דלמא דלא קנה לה כלל ולא עמדה עליו שעה אחת באיסור ולא עמדה עליו שעה אחת באיסור ולא עמדה עליו שעה אחת באיסור

(ל"ל דאי זיקה כש"נ)

תוספות ישנים

ביאתה או חליצתה של אחת מהם פוטרת צרתה. ומפרש לה ותיל הלן לענין מאמר לא נפטרה צרתה וא"כ מה דקאמר ביאתה או חליצתה של אחת מהן דקאמר לעיל מכלל דס"ל דאפילו אחת מהן פוטרת צרתה ר"ל מלוחה שהיבם בטנלת מאמר דהויא אחת מהן כאלו ופשוטה דכאיתה לו מליאתה פוטרת צרתה סיינו מ"ג דאי מאמר קונה מחוייבו מזיין דכוי יבם ותח"כ טלד ומ"ב כי מייבם לאחת מפטרה צרתה. ואי מאמר חיט קונה מני לייבומי אחת מהני כאלו דכא לא הוי צרת אחת מהיו בטולמו [כגל] (אבל) דר' שמעון לא סבר מאמר קונה קצת ואינו קונה מכל וכל אלא מחוסר [לו] קונה מכל וכל ומ"ב לו חיט קונה כלל. אבל אין לאנלאת מאמר לא נפטרה צרתה דשמא מאמר חיט קונה כלל ומצות שמחליפה כתוב כאילו ואינה כלום שהרי אחת מהן בטולמו [כגל] ר"ה ליבומי ואע"ג דמאמר חיט קונה כלל אלא שמחוסר לו אחת מהן בטולמו שהרי אחת מהן בטולמו ואינה כלום שהרי אחת מהן בטולמו: (ב) ר"ה ליבומי וכו' בתרלי קאי כדפי' בפ"ד:

[עיין תוספות לעיל ה: ד"ה ומפרש וכתוב]

[לקמן לח. בתוספות ה:]

[לקמן לח. בתוספות ט. ע"ז מה: תוליו ד.]

לעיל תי לקמן לט. בתוספות שם

שמגרשה בגט ומחזירה" התם נמי ליכא "ויבמה" עדיין יבומין הראשונים עליה ותיבעי חליצה? שאני התם דאמר קרא °ולקחה לו לאשה"=כיון שלקחה נעשית כאשתו לכל דבר, אי הכי הכא נמי הא כתב רחמנא °"ויבמה", ומה ראית? מסתברא שדי אהיתירא ושדי אאיסורא, אאיסורא, ולך, שמעון דאמר "הואיל ובא ומצאה בחיתוך ולא עמדה עליו שעה אחת באיסור", אלא מ"עזתו אחותו מאמו שנשאה אחיו מאביו, ואחר כך נולד אח,ומת,ותייבם הואיל ובא ומצאה בהיתר:איסור אחותו להיכן אזל? הבא נמי איסור אחיו שלא היה בעולם להיכן אזל? האי איסורא דלית ליה היתירא הא איסורא דאית ליה היתירא: **מתני'** כלל אמרו ביבמה כל (ה) (שהיא)איסור ערוה לא חולצת ולא מתייבמת *איסור מצוה ואיסור קדושה *חולצת ולא מתייבמת, *אחותה שהיא יבמתה חולצת או מתייבמת. איסור מצוה=שניות מדברי סופרים איסור קדושה: אלמנה לכ"ג, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, ובת ישראל לנתין ולממזר: **גמ'** "כלל" לאתויי מאי? אמר רפרם בר פפא לאתויי צרת אילונית *וכדרב אסי ואיבא דאמרי כל שאיסורה=איסור ערוה הוא דאמירא צרתה,הא לא איסורה איסור ערוה צרתה לא אמירא,למעוטי מאי? אמר רפרם למעוטי צרת אילונית ודלא כרב אסי: אחותה שהיא יבמתה: אחותה דמאן: אלימא דאיסור מצוה כיון דמראוריתא רמיא קמיה פגע באחות וקוקטו אלא אחותה דאיסור ערוה: איסור מצוה=שניות: *אמאי קרי ליה איסור מצוה אמר אביי *מצוה לשמוע דברי חכמים: איסור קדושה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט: ואמאי קרי להו איסור קדושה דכתיב °קדושים יהיו לאלהיהם" תניא רבי יהודה מחריף *איסור קדושה=אלמנה לכהן גדול,גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ואמאי קרי ליה איסור קדושה=שניות מרבה סופרים,ואמאי קרי ליה איסור קדושה=אמר אביי כל המקיים דברי חכמים נקרא קדוש,א"ל רבא "וכל שאינו מקיים דברי חכמים קדוש הוא דלא מיקרי רשע נמי לא מיקרי?אלא אמר רבא קדש עצמך במותר לך: אלמנה לכהן גדול: *קפסיק ותני לא שנא מן הראשונים ולא שנא מן האירוסין *) בשלמא מן הנשואין-עשה ולא תעשה ואין עשה דוחה לא תעשה ועשה, אלא מן האירוסין לא תעשה גרידא הוא יבא עשה וידחה לא תעשה?אמר רב נחמן אמר רב אסי אמר קרא °ועלתה יבמתו השערה שאין ת"ל "יבמתו" מה תלמוד לומר "יבמתו" יש לך יבמה (נ) שאתה שעולה לחליצה ואינה עולה לייבום ואיזו? זו חייבי לאוין,ואימא חייבי כריתות?אמר קרא °אם לא יחפוץ האיש לקחת הא חפץ מייבם *כל העולה לייבום עולה לחליצה וכל שאין עולה לייבום אינו עולה לחליצה,א"ה חייבי לאוין נמי?אמר רבי רחמנא "יבמתו" ומה ראית מסתברא

*) [ע' תוספות לעיל ס. ד"ה ומאמי]

האי איסורא דלית ליה היתירא דקתני מתניתין כגון אשת אחיו שלא היה בעולם להיכן אזל? להחזירה לאחר שנתייבם ומת אחיו ולא הותרה לו אשת אחיו שהרי נשתייבמה ואין היתר לאשת אח אחר שנשאת לאחי בעלה ומת בלא בנים. ואיכא דאמרי כגון שנתייבם ומת אחיו ונשתייבמה ומת אחיו ונשתייבמה ומת אחיו ונשתייבמה

דאין שוגין לייבום מהסם דמעיקרא דעתיה דהאי כדרכיהן הוא דעביד ליה ולא שכיח שגגה בכך : **מתניתין** חייבי לאוין שבתורה לא חפצי בהו קדושין חייבי כריתות לא חפצי בהו קדושין מתי רבא אמר איסור מצוה ואיסור קדושה בא עליה אר חלקי לה נפטרה צרתה ואי ס"ד חייבי לאוין מדאורייתא לחליצה רמיא לייבום לא רמיא כי בא עליה, אמאי נפטרה צרתה? הוא מותיב לה והוא מפרק לה לצדדין קתני: בא עליה = איסור מצוה, חלץ לה = איסור קדושה **חייבי** רבא **פצוע דכא** וכרות שפכה **סרים אדם** והוקן (א) או חולין או מייבמין כיוצא: **מתו**, ולהם (ב) (אחים) ולהם (אחיות) ועמדו אחין ועשו מאמר בנשותיהן ונתנו גט וחלצו מה ששעשו עשו, ואם בעלו קנו, **מתו אחים** ועמדו הם ועשו מאמר בנשותיהן ונתנו גט או שחלצו מה ששעשו עשו **ואם בעלו קנו** ואסור לקיימן משום שנאמר **לא יבא פצוע דכא** ואי סלקא דעתך חייבי לאוין-מדאורייתא-לחליצה רמיא לייבום לא רמיא אם בעלו אמאי קנו? **אלא אמר** (ג) **אלמנה** (ג) **מן האירוסין** נמי עשה-ולא תעשה הוא דכתיב **ולא תעשה** הוא דכתיב **קדושים** דהויין לאלהיהם, ממזרת ונתינה מאי איכא למימר? כתיב והתקדשתם, אי הכי כל התורה כולה נמי עשה ולא תעשה הוא דכתיב והתקדשתם, **אלא אמר רבא** זונדה אלמנה מן האירוסין אמר אלמנה מן הנשואין, ממזרת ונתינה מאי איכא למימר? זונדה במקום מצוה אמו שלא במקום מצוה, אלא מעתה אשת-אחיו מאביו, לא תחייבם **גזירה** משום אשת אחיו ממש? ייבום בנחלה **תלא רחמנא** מידע ידיע, אשה שאין לה בנים לא תחייבם **גזירה** משום אשה שיש לה בנים בבנים **תלא רחמנא** בממנא מידע ידיע, אשת-אחיו שהיה בעולמו לא תחייבם **גזירה** משום אשת-אחיו שלא היה בעולמו? בישיבה **תלא רחמנא** מידע ידיע, כל הנשים לא תחייבמנה **גזירה** משום אילונית? לא שביחא, ממזרת ונתינה נמי לא **שביחא** **אלא אמר רבא** נזרה ביאה ראשונה אטו ביאה שניה חניא נמי הכי **אם בעלו קנו** בביאה ראשונה ואסור לקיימן בביאה שניה **אמר רבא** רב אשי לאו מילתא היא דאמרי, דאמר *ריש לקיש כל מקום שאתה מוצא עשה ולא תעשה אם אתה יכול לקיים שניהם מוטב ואם לאו יבוא עשה וידחה את לא תעשה הבא, נמי אפשר בחליצה דמקיים עשה ולא תעשה מיתיבי **ואם בעלו קנו** חיובא, איתמר ביאת כהן גדול באלמנה רבי *יוחנן ור' אלעזר חד אמר אינה פוטרת צרתה וחד אמר פוטרת צרתה באלמנה

מסתברא-חייבי לאוין חפצי בהו קדושין חייבי כריתות לא חפצי בהו קדושין מתי רבא איסור מצוה ואיסור קדושה בא עליה אר חלץ לה נפטרה צרתה ואי ס"ד חייבי לאוין מדאורייתא לחליצה רמיא לייבום לא רמיא כי בא עליה, אמאי נפטרה צרתה? הוא מותיב לה והוא מפרק לה לצדדין קתני: בא עליה = איסור מצוה, חלץ לה = איסור קדושה **חייבי** רבא **פצוע דכא** וכרות שפכה **סרים אדם** והוקן (א) או חולין או מייבמין כיוצא: **מתו**, ולהם (ב) (אחים) ולהם (אחיות) ועמדו אחין ועשו מאמר בנשותיהן ונתנו גט וחלצו מה ששעשו עשו, ואם בעלו קנו, **מתו אחים** ועמדו הם ועשו מאמר בנשותיהן ונתנו גט או שחלצו מה ששעשו עשו **ואם בעלו קנו** ואסור לקיימן משום שנאמר **לא יבא פצוע דכא** ואי סלקא דעתך חייבי לאוין-מדאורייתא-לחליצה רמיא לייבום לא רמיא אם בעלו אמאי קנו? **אלא אמר** (ג) **אלמנה** (ג) **מן האירוסין** נמי עשה-ולא תעשה הוא דכתיב **ולא תעשה** הוא דכתיב **קדושים** דהויין לאלהיהם, ממזרת ונתינה מאי איכא למימר? כתיב והתקדשתם, אי הכי כל התורה כולה נמי עשה ולא תעשה הוא דכתיב והתקדשתם, **אלא אמר רבא** זונדה אלמנה מן האירוסין אמר אלמנה מן הנשואין, ממזרת ונתינה מאי איכא למימר? זונדה במקום מצוה אמו שלא במקום מצוה, אלא מעתה אשת-אחיו מאביו, לא תחייבם **גזירה** משום אשת אחיו ממש? ייבום בנחלה **תלא רחמנא** מידע ידיע, אשה שאין לה בנים לא תחייבם **גזירה** משום אשה שיש לה בנים בבנים **תלא רחמנא** בממנא מידע ידיע, אשת-אחיו שהיה בעולמו לא תחייבם **גזירה** משום אשת-אחיו שלא היה בעולמו? בישיבה **תלא רחמנא** מידע ידיע, כל הנשים לא תחייבמנה **גזירה** משום אילונית? לא שביחא, ממזרת ונתינה נמי לא **שביחא** **אלא אמר רבא** נזרה ביאה ראשונה אטו ביאה שניה חניא נמי הכי **אם בעלו קנו** בביאה ראשונה ואסור לקיימן בביאה שניה **אמר רבא** רב אשי לאו מילתא היא דאמרי, דאמר *ריש לקיש כל מקום שאתה מוצא עשה ולא תעשה אם אתה יכול לקיים שניהם מוטב ואם לאו יבוא עשה וידחה את לא תעשה הבא, נמי אפשר בחליצה דמקיים עשה ולא תעשה מיתיבי **ואם בעלו קנו** חיובא, איתמר ביאת כהן גדול באלמנה רבי *יוחנן ור' אלעזר חד אמר אינה פוטרת צרתה וחד אמר פוטרת צרתה באלמנה

מתניתין חייבי לאוין שבתורה לא חפצי בהו קדושין חייבי כריתות לא חפצי בהו קדושין מתי רבא איסור מצוה ואיסור קדושה בא עליה אר חלץ לה נפטרה צרתה. מצוה רבא ורבה שמבה סרים חקן או חולין או מייבמין כיוצא בהן ולהן נשים ותמהו אותם רבנן אאי ביאה ראשונה ושניה נמי [הכי] אם בעלו קנו בביאה ראשונה ואסור לקיימן משום שנאמר לא יבוא פצוע דכא אלמא מדאורייתא חייבי לאוין רשין ליבום ואתי עשה דחד לא תעשה. והא דקתני במתני' אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל ודחלצה ולא מחייבת מדרבנן דנורין ביאה ראשונה אפי ביאה שניה ושניה נמי [הכי] אם בעלו קנו בביאה ראשונה ואסור לקיימן משום שנאמר לא יבוא פצוע דכא אלמא מדאורייתא חייבי לאוין רשין ליבום ואתי עשה דחד לא תעשה. והא דקתני במתני' אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל ודחלצה ולא מחייבת מדרבנן דנורין ביאה ראשונה אפי ביאה שניה ושניה נמי [הכי] אם בעלו קנו בביאה שנייה וביאה כ"ג באלמנה מן הנשואין אינה פוטרת צרתה דאין עשה דוחה לא תעשה ועשה אבל ביאה באלמנה מן האירוסין ובכל חייבי לאוין פוטרת צרתה כדרבנן אם בעלו קנו :

אמר קרא והתקדשתם · תניא דהאי עשה כמי הוי כמאנ יבום ופירוש מרים עשה דוחה ל"ת : **אי הכי** כל הנשים לא יקיימו · כל הני פירכי לא פריך **מיעקרו** חכמים לגמרי מעשה ייבום וכי פריך לעשה מחיו מתניו לא מחייבם כשהיו מחיו לא מתניו לא מחייבם עד דמיחתי בהדי וחמת גזיר' משום חתם מחיו מחמו א)חתם שחיו לה בניס לא מחייבם פירוש שחיו לה בניס לחבע ומחו בחיי הבעל ומחו גזירה משום חתם שהיה בשולמו כגון שכת ממדינה היס והיה מוחזק בן לגיס בחיי חתיס דחמי כמי שלת היה לה בניס מעולם לא מזה ולא מחחר דחמיל לחיוניס : **נזירה** ביחה בניס · לחו זוקת נקט ביחה בניס דהא חפילו ביחה בניס דהא רחמנא כהערמה והו"מ למימר גזירה לחמו גמר ביחה ואין להחיר ביחה בניס מעשה שכחתו *שלת היכת דחרי ליה בלת דחיית

כי אם כל התועבות האל. גבי עריות כתיב ומשמע התועבות הקשות: מכלל דיש רכות. וקלות מהן ותסורות: אלא. במדות כתיב כי תועבת ה' כל עושה אלה כל עושה עול ומדקאמר יותר משל עריות מכלל דהוא לאו קשה הוא: בכלהי אלא. מכל התועבות האלה ובכרתו עריות אשת אחיו

הוליד ממזר יפרוש הימנה ויתחרט לבסוף הוה: גזל לת כרכיס הוא ותיגע יגע למי יתגר ותש"ג דקיימא לן* [ביצה כח.] יתקן בהם לכרכי כרכים לאו תקומה מעלייתא הוא: ומאן. לאן חזיס בים לחזוקה כדלמר בעירובין* גימל דלת את העס" דלמגרה בסימני מועמת ותסברה בדדמי, גמר מילתא ממילתא והוהיר על דברי סופרים כלכתיב "ויותר מהמה בני הזהר=סיהר בדברי סופרים יותר מדברי תורה וגזר על הטיניות: מונים. של קופה לאתו בהן הקופה ומסתמרת שלא תפול ה"ג ע"י טיניות מזרחיקון מן העריות: פרעסו. *הגילהו לאיסור והוסיף עליו כדי שלא תעבור כו כמו גדל [ב"ב קנ:] פרע. ושמרפס אם מסמרתי. גבי עריות כתיב: אם אמו. 'אמו' כתיב וגזרו רבנן על 'אם אמו' שלא יפגע בחמו, וגזרו גמי בלא אמו' דגזירה אטו אם אמו' ולת"ג דגזירה לגזירה הוא כדלמר לקמן, משום דחתרוייהו 'לאמו' כדלמר רבא: ולאחי אביו. מדרבנן: ולאחי אמו. מדאוריית

לא תסריס לה מסוס כל שבנקבה ערוה כזכר גזרו על תשמו מסוס שנייה כדלקמן דטעם גמור הוא ולא סימנא בעלמא מדפריך עלה מ"ש הני ומ"ש (ג)הני *) הא בחד קדושי מקרב לה כו' ועוד מדפסיק מיסה תשת אחי התם מן התם ולא מוקי לה בכלא בתו ואור"י דתמת דבריית ליכ ליה ההוא טעמא לכל בזורות החכרוסים גזרו ולהכי כי פריך מאי שייר להאי שייר לן בתו למימר דשייר תשת אחי התם מן התם דפשיטא ליסור' ואם תאמר מאי פריך וכללא הוא תמוטו ערוה כו' ללמוד בסבי נמי גזרו כתר הכי מהאי טעמא וי"ל דקים ליה בהגהו דתרו והא דפריך לקמן וליטעמיך שכסרי חויין תע"ג דכתר הכי גזרו כדפי' יוסי הוא דשייר למר בריה דרבינא כזורות החכרוסים הוא:

רב לקי אמר כגון כלה דבי רב מרי בר חיסק. כל חד נקיט לותו סהיה בימיו וע"ל דאמרי מרי בר חיסק הוו אחד בימי רב לקי כדאמטע בכ"ש דשניות וע"ב לן תמת דאמרי כלה כתו שהרי לקמיה רבב רבא דאמר בימי רבא כדאמטע בפ' בתרא דיומא (ד' עב: ושם) וביום שמת רבא עלה לב תני כדתיבתא בפרק עשרה יוחסין (קדושין דף עב:): **אשת** אחי אביו אחי האב מן האם מהו. הוה מצי למיבעי אחות אם התם והיא בכלל אחות אחי האב דלמטה דיהה ערוה ואית ספרים דגרסינן לה בהדיא: **מאי** שייר דהאי שייר. תף על גב דתרבי ניגמו אחת אחי האב מן האם מהו מיבעי ליה כדקתמר בסמוך הגמו תרבי דתמיין להדדי (נ) אחת אחי האב מן האם ופיקם בקונטרס דהכר תרבי הייטו אחת אחי אבי האב ואחות אחי האב מן האם דכל חד מינייהו ערוה אחות אחי האב מן האם דכל חד מינייהו ערוה אחות אחי האב מן האם דכל חד מינייהו ערוה א

הנך תרתי דמיין להדדי · דאמת תני לכי האכ' ולחומת תני לכי האכ' שהן לד' חומה לאכ' ולמטה דילמא ערוה: שלישי שבכנו · כת כן כנו ה"ה כת כנו=ערוה: ושבכתו · כת כן כתו שהרי כת כתו=ערוה הלכך כת כן כתו שניה וכן כת כן כנה על האמה או כת כן כתה: רביעי שבמיון · דור רביעי שבמיון הייבו ואסור · **אם אם תמיו והוא דור רביעי לאמה ולאמתו בכלל: ושבאמותו · אם אם תמותו: שניה · דאם תמיו ואם תמותו=ערוה שהן בכלל דאמה וכת כנה, האמה וכת כתה הלכך תמו שניה: מאי שנא למעלה · דקרי 'לאם אם תמיו, ואם אם תמותו' דקרי 'לכי כן כת כ'לור שניה' ולא תקשה לאמה דתהוי רביעי: ואו מכח מאמה קאתי · אלא מכח דידיה דכתב מהטמה עסקינן: להפיג מפניכם · הא דקתני לעיל "מה הן שניות" כהיות מייתי רב ואמר תרבם יש להן הפסק ואו אלא,אבל בהאי דר' חייא אליבי' שבכנו ורביעי שבאמיו ואו לא תמות יש להם הפסק: בגריס · גזרו שניות שאם היה גר נשוי אם אמו יוצית: מקדושה ממורש · שהטובלי כובשים מוזהרין על הערוות: לא גזרו בהו רבנן · דבקטן שגולל דמי ואין לו קורבה: לא יפידו · לבהמלה דקורבה אם בגריס קורבה היא להא ולהאי אמו היא: ואם פעידו עדומן עדות · דבקטן שגולל דמי: מפידין לבהמלה · דלממת אפקריה לזרע מלרי דכתיב זרמם סוסים זרמתם (יחזקאל כג) הלכך קורבה אב היא קורבה: מאי שנא · עדות מערוות דאמר לקמן בפרק עומדין (דף קח.) גר שהיה נשוי לאמו או אם אשה יוצית: לכל מסורה · הכל עומדין בסוס הלכך אי אפשר לקיומה אלא עי עדים דבשלמא הכוי עלמא לא ידעי דבמקום דבי דין לא ידעי אבל בי דין מסורה · ואי נמי מכשרת עדות אחים גריס לא אחיין דאי אפשר לאחויי ממזר ולא פסול אחר שיכשר בעדות אחים ואחיין לא אפשר אלא בעדות אחים: [ניגה מה:]

שכתגייר בקטן שגולד דמי: **מתני' אם מכל מקום · בגמרא מפרש: ואחיו לכל דבר · מפרש בגמ': שאפה ועובדה כוכבים ולדה כשוס · ובתרה חזיל כדיליף בגמ': על מכאו ועל קלנתו · אם הכה או קלל את אביו או אמו הרי הוא חייב מיתה: גבי' מדלענין יבום מיפעל · את אחת מהן היה לו בן ממזר ומת כשהוא בן יום אחד ומת, ולא ילדה לו בן פסולה מן היבום כשהגיל הממזר בן בעלה כדיליף לקמן בן אין לו בניין עליו יעקב מה להלן כשרין ולא פסולין, קמ"ל, *ואימא הכי נמי בין דלענין יבום מיפטור נפטור מיזקק [ע' תוספות סוטה כו. ד"ה וזו]

כשרין ולא פסולין, קמ"ל, *ואימא הכי נמי בין דלענין יבום מיפטור נפטור מיזקק (דף כג.) לרבי יוסי בר יהודה ואימא למי שים חיסות לאחיך בה למעוטי חייבי כריתות ו"ל דה"מ לעכוי דלילפת לחייב מחמת חומה מכני יעקב דמשום הכי טעמת פיטור בן אין לו עניין לעכוי דמיד שנולד הוא זקוק ומדלא זקיק מיפטר נמי לא פטר ועוד תור" דהכי פריך פשיטא כיון דהכי אחיו הוא לכל דבר פשיטא דאחיו הוא לכל דבר ה"ל [ליבום] לא זוקק משום דילפינן לחומה מבני יעקב ובאחר הכי פריך ואחיו הוא לכל דבר דהייבו ליורשו ולימעמו לו פשיטא כיון דזוקק ליבום אף על גב דהוה ס"ד למילף מבני יעקב כ"ש לעכוי דבריס: מאי

שניות דרבי חייא יש להן הפסק או לא · תימה לבעיל תנא דכלא בן בנו אסורה עד סוף כל הדורות ודומה דכ"ש בת בן בנו עד סוף כל הדורות שהן קרובין ויש"ל דכלא בן בנו יש (ג) לאוסרו שהן בני יבוסה ובכיאת גביה אבל בת בניס לאו בת יבוסה היא ולא בכיאת גביה:

ערוה לכל מסורה · תימה לבעיל קאמר דטעמא דגריס שלא יאמרו בהאי מקדושה כו' והכא מאמע טעמא משום דאמיא לאיסורי חולין כיבמלל כדפי' בקונטרס וכן בפ' טומאין (נקמן דף לז: ושם) מאמע דטעמא משום חיסולפי גבי בני יוזן אמאת שיאמרו שרת להו רב אחת בר יעקב למיכסב בני דהדדי וקאמר מן האם ולא מן האב כולי עלמא לא פליגי דלאסור [מן האב ולא מן האם כולי עלמא לא פליגי דמוכר כי פליגי מן האב ומן האם] ולי משום שמא יאמרו אחאי אבי האב ומן האם לאסור לכן לי משום חיסולפי ניחא דכיון דבאב אב שרי להו לא אתי לאיסולפי אבל אי משום שמא יאמרו אחאי אבי האב ומן האם לאסור לכן לי משום חיסולפי ניחא דכיון דבאב אב שרי להו לא אתי לאיסולפי ומגרים מן להם קורבת אב דכתיב וזרמת סוסים זרמם ולא דכתיב וזרמת סוסים זרמתם ולא שייך למיגזר אטו יבמלל דבקורבת אב שהיו אסורין קודם לכן שייך טעמא לאיסולפי שהכל יודעים דבמתמת לאקבויי מזרעיה כגון אחת מכני עקיבא ואחות מבני לביי לעיעזר דאמר בפ' ד' מיחות (מכהדין דף מה.) על כן יעזר שים את מבין ואת אמו ר' לעיעזר אומר אחות אחיו ור"ע אומר אחת אחיו הוא יש לומר דבשלמא לר"ע דאומר אחות אחיו הוא יש לומר דמשום הכי לא גזרו בה משום אחות אחיו דלא שכיחא כולי האי אבל לר' לעיעזר דאמר אחות אחיו הוא שכיחא טובא ומשום הכי גזרו בה משום אחות אחיו:

פשיטא אחיו הוא · תימה למאי פשיטא ליה הא לעיל דקאמר אחיו הוא ממזר זוקק לו ולא לאחיו מן האם ולא מן האב ומיהו אי משום דאמר בפרק ד' מיחות (ג"ז דף סח:) דאחיו מן האם יוצא בחליצה ולא מן האב אם כן אחיו מן האב נמי יוצא בחליצה ולא מן האם

מיוקק נמי זקיק · ואחין הוא לכל דבר : למאי הלכתא *ליורשו וליטמא לו · פשיטא־אחיו הוא? סד"א הואיל וכתיב °כי אם לשארו הקרוב אליו" *ואמר מר *שארו *ו' אשתו | וכתיב °לא יטמא בעל בעמיו להחלו" יש בעל שמטמא ויש בעל שאין מטמא הא ביציד : מטמא הוא לאשתו־כשרה ואין מטמא לאשתו פסולה ה"נ: הכתם לאפוקי קיימא הבא אחיו הוא : דזיז ממי שיש לו אח מן השפחה ומן העובדת כוכבים : °מ"ט? אמר קרא °האשה וילדיה תהיה לאדוניה": מי שיש לו בן מ"מ פוטר וכו' : מכל מקום לאתויי מאי?אמר רב יהודה °לאיתויי ממזר,מאי טעמא?דאמר קרא °ובן *"אין לו" *עיין עליו : וחייב על מכתו': אמאי, קרי כאן °ונשיא בעמך לא תאור" *בעושה מעשה עמך :*) כדאמר רב פנחס משמיה דרב פפא בעושה תשובה הבא נמי כשעשה תשובה,והאי בר תשובה הוא והתנן °שמעון בן מנסיא אומר איזהו °ממזר *את יכול לתקן" זה הבא על הערוה והוליד ממנה ממזר? השתא מיהא °עושה מעשה עמך הוא : תנו רבנן הבא על אחותו והיא בת אשת אביו חייב : °משום אחותו ומשום בת אשת אביו רבי יוסי *בן יהודה אומר אינו חייב אלא משום אחותו בלבד ולא מפני בת אשת אביו מאי טעמיה דרבנן אמרי: מכדי כתיב °ערות אחותך בת אביך או בת אמך ,ערות בת אשת אביך מולדת אביך אחותך היא" למה לי ש"מ לחייבו משום אחותו ומשום בת אשת אביו,ורבי יוסי בר' יהודה-אמר קרא "אחותך היא" משום אחותו אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום בת אשת אביו' ורבנן האי "אחותך היא" מאי עבדי ליה? מיבעי להו לחייבו על אחותו בת אביו ובת אמו לומר *שאין מזהירין מן הדין ורבי יוסי בר' יהודה אם כן לכתוב רחמנא "אחותך" "היא" למה לי? משום אחותך אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום בת אשת אביו' ורבנן האי "אחותך היא" מיבעי ליה? מיבעי להו לחייבו על אחותו בת אביו ובת אמו לומר *שאין מזהירין מן הדין ורבי יוסי בר' יהודה אם כן לכתוב רחמנא "אחותך" "היא" למה לי? משום אחותך אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום בת אשת אביו' ורבנן האי "אחותך היא" מאי עבד

מסורת השס

פרט לחייבי לאוין · אם כמו"ת מביו ממזרת והוליד בת לאו מחומו היא ואימו דלא תפסי בהו קדושי: **יש מחוסר לפני המקום** · נורך היה לו להזכיר שאם זה היה לוחה לח זו ושונה לח זו אין הבכורה מסתנה בכך, פסיונה, אלא זה שונה אין המקום שונאה: **שונאה נישואין** · בעבירה: **כי תסיימנ** · לתיי בהו תורה אור

קדושין סח.

הגהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה ואימא וכו' ולי נרחה ר"ל זה לשון מדכרי רש"י: (כ) ר"ח לני שמעון וכו' בפירוש ממסכתין תומה שלין: (נ) תוספות ד"ה ואימא קסבר וכיוצ: (ד) ר"ח ד"ה ואו וכו' משום ספרה וסוה מוקמי' ליה:

ג"ל מד

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוספות ד"ה ואו ואי תמציעין כו' ולפ"ז על נב דטעמא דמודנת כוכבים עדיף לן סוה כו' כנ"ל:

רש"ל מ"ו

קדושין סה: לעיל י.

[קדושין שם ע"ש פיסקי]

הוה יש לחושבה לפני המקום: דפסיקתא דבסביל לתכתם ומקתה הכעל לה יפקיע המקום זכות בנה ואם תאמר ונימא שנואה הייט דשנאה להיות שנואה לפני המקום וי"ל דמשמע ליה להוכה ושנואה בניישואים ואם כרשנה מדבר בלח ניסואים נמי יש לשמותהא): **ורבי** יוסי ברבי יהודה אר בשמה

ואמר רבי יוסי ברבי חנינא: *אמר *רב פפא *חייבי לאוין תפשי בהו קדושין דכתיב "כי תהיין לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה" וכי יש אהובה לפני המקום ויש שנואה לפני המקום אלא אהובה בהאהובה בניישואיה "שנואה" בניישואיה ואמר רחמנא "כי תהיין" ואמא פרט לחייבי בריחות אמר רבא אמר קרא °ערות אחותך בת אביך או בת אמך מולדת בית או מולדת חוץ "בין שאומרים לו לאביך קיים, בין שאומרים לו לאביך הוצא, ואמר רחמנא "אחותך היא" אמא בין שאומר לו אביך קיים בין שאומר לו אביך הוצא ואמר רחמנא "אחותך היא" לרבות אחותו משפחה ועובדת כוכבים אמר קרא "בת אשת אביך" מי שיש לו אישות לאביך בה פרט לאחותו משפחה ועובדת כוכבים, ומה ראית: מסתברא חייבי כריתות הוה ליה לרבות שבקתפסי בהן קדושין לעלמא אדרבה שפחה ועובדת כוכבים הוה ליה לרבות דאי מגיירה לדידיה נמי תפסי בה קדושין, לכי מגיירה, גופא אחרינא היא ורבנן למעוטי שפחה ועובדת כוכבים מנא להו: °נפקא להו °מהאשה וילדיה תהיה לאדוניה" ורבי יוסי ברי יהודה: חד בשפחה וחד בעובדת כוכבים וצריכי: דאי אשמעינן שפחה משום דאין לה חיים אבל עובדת כוכבים דאית לה חיים אימא לא ואי אשמעינן עובדת כוכבים משום דלא שייכא במצות אבל שפחה דשייכא במצות אימא לא, צריכא. ורבנן אשבחן שפחה, עובדת כוכבים מנא להו? וכ"ת נילף משפחה הנהו מצרך צריכי, *א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי °אמר קרא °כי יסיר את בנך מאחרי" "בנך מישראלית קרוי בנך ואין בנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי בנך אלא בנה, אמר רבינא ש"מ בן בתך הבא מן העובד כוכבים קרוי בנך *לימא קסבר רבינא *"עובד כוכבי" ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר נהי דממזר לא הוי, כשר נמי לא הוי, ישראל פסול מיקרי, דאי בשבעה אומות כתיב "כי יסיר" לרבות כל המסירים הניחא לרבי שמעון דדריש טעמא דקרא אלא לרבנן מנא להו? מאן תנא דפליג עליה דרבי יוסי ברבי יהודה, רבי שמעון היא:

מתני'

מאן מהייבה וילדו לו כל היכת דקריגן ביה כי מהייבה קריגן ביה וילדו לו וכל היכת דלא קריגן ביה כי מהייבה קריגן ביה וילדו לו וקתמר נמי בתר הכי הם כן התם וילדיה למה לי ומוקי לה לדרשת תחריתי ולא קתמר מד בשפחה ומד בשובדת כוכבים ובריגי

ורבי יוסי ברבי יהודה אר בשמה

ולמה לי קרא דהתם וילדיה דמכח לתם תפחה בתך נפקי תרוייהו דתין תיקום לתיבך בה וי"ל דהוה מוקמינן קרא כדתמסתברא טפי דתיך ממולדת מון בין שתומרים לתיבך הוה כי היכי דמרבינן מיניה לכריתות: **ואי** תמטיעין עובדת כוכבים משום דלא שייכא במלות. לא הוה לריך לתך לריכותא דעובדת כוכבים לא מפרש בקרא וכטעמא קמא סגי לתי לתו תלת תד קרא הוה מוקמינן בשפחה משום דתין לה "חיים וא"ת הכתם דתיכא טעמא בעובדת כוכבי' ואיכא טעמא בשפחה למה לי קרא דהתם וילדיה דמכח לתם תבח בתיבך ממעטי תרוייהו דהי מיניהו מפקת וי"ל הא"ת טעמא דלא שייך במות עדיהוהו מוקמינן לה בעובדת כוכבים א)ותע"ג דטעמא דעובדת כוכבי' לא הוה לתת מפחה כיון דאיכא בשפחה טעם כל דהו דלא הוי בעובדת כוכבים:

(נ) **קסבר** לריגת עובד כוכבים ועבד הבת על בת ישראל הולד כשר · כן גי' הקונטרס וכן כתוב ברוב ספרים כתן לבל בקדושין בסוף פרק התומר (דף סה: ושם) בלוב ספרים כתוב הולד ממזר וכן גורס התם וכן גרתה ניקר לר"י לכיון דבתר ישראלית אזיל ניה כתר עובד כוכבים דאין בו טפי ממזר ממתי דהוה אזיל בתר עובד כוכבים וכן משמע לעיל דקת"ר יוחנן בספ"ק (דף י. ושם) וכולן לפסול ולדר קתמר כי תמיינה קמיה דשמואל תמר תין בתך הבת מן העובדת כוכבים קרוי בתך אלא בנה ואין מוקמינן לקדושיו דעובד כוכבים הוה ולא ממזר והא דתמרינן בפרק ים בכור (בכורות דף מז. ושם) גבי לויה שתעבדה מן העובד כוכבים בנה פעול מה' סלעים לן תימת למ"ד תין מזקמין לה הולד תלת תפילו למ"ד מזקמין לוי פסול ניקר אומר ר"י דמ"ד תין מזקמין הייט מ"ד הולד ממזר לגמו תנא בתר עובד כוכבים אזיל ניה ולמון מזקמין על שם עובדי כוכבים שהן מזוקמין ובקונטרס לה פירש שם כן: **והוא** בשבעה אומות כתיב.

ותע"ג דלה תתכתן בה דכתיב נמי התם מוקמינן בפרק קמא דמסכת ע"ז (דף כ.) בכל אומות עובדי עבודת כוכבים הכא לא מוקמינן ליה בו' אומות אלא משום דכי יסיר הוה משמע שבעה אומות דמסירין טפי ואי גמו כי יסיר הוה מוקמינן ליה נמי בכל אומות עובדי עבודת כוכבים לרבנן ולר"ש דדרים טעמא דקרא אי גמו כי יסיר הוה דכתי' לטעמא דקרא משום ספרה והוה (ל) מוקי ליה בוקא בו' אומות דמסירין טפי וה"ת דלא תתכתן בה דכתיב נמי התם מוקמינן בוקא בו' אומות תע"ג דתין שייך שם ספרה דבנירותן תייכי כדאמר בהעראל (נזקין דף עו. ושם) וי"ל דעל כרתך אי אפשר לאוקומי בכל אומות דמדתסר גר עמוני ומואבי מכלל דאתר גריס אבי בישראל ותם תאמר והיכי כרתת בריתם שלמה עם חירם מלך צור דכתיב ויכרתו בריתם שניהם (מ"א ה) והכתיב לא תכרות להם בריתם ולא תחנם (דברים ז) וכבל האומות עובדי עבודת כוכבים תייכי כמו ולא תחנם וי"ל דשמא לא אסר אלא בריתם דאיכא למיחש שמא יבא לישא מהם נשים אבל בריתם שלא לישא מהם נשים לא אסר ועוד י"ל דלא מיסתר בריתם דחירם מלך צור מוסב היה ועוד י"ל דלא תתכתן בריתם דוקא בשבעה אומות מדכתיב גבי גבעונים (יהושע ט) אולי בקרבי תתה יושב ואיך תכרות לך בריתם משמע דבשאר אומות שרי ותע"ג דלא תתכתן תייכי בבל אומות עובדי עבודת כוכבים בריתם שלמי דמוכח בעלמא דדוקא בו' אומות היו מלויים להתריס דכתיב שבעה גויס רבים ועלומים וכו' התרם תחרים (דברים ז) ולוה הכתוב דלא תכרות להם בריתם שלום שלא להכותם כדי לכבוש תרלים שבהם.

מאן מהייבה וילדו לו כל היכת דקריגן ביה כי מהייבה קריגן ביה וילדו לו וכל היכת דלא קריגן ביה כי מהייבה קריגן ביה וילדו לו וקתמר נמי בתר הכי הם כן התם וילדיה למה לי ומוקי לה לדרשת תחריתי ולא קתמר מד בשפחה ומד בשובדת כוכבים ובריגי: (ד) **ר' יוסי** אומר משום ר' יהודה בן בתירא אף בשפחה כנענית הולד כשר · ולא פליגי אלא בשפחה שלא נשתחררה אבל נשתחררה הולד כשר ואפילו בשפחה כנענית ואפילו בשפחה שנשתחררה אחר שילדה ואפילו בשפחה שנשתחררה אחר שילדה שלשה בנים ואפילו בשפחה שנשתחררה אחר שילדה שלשה בנים ואחד מהן נשתחרר אחר שילדה שלשה בנים הולד כשר:

גמ' מנלן · דתנו רבנן (ויקרא יח) "ערות אחותך בת אביך או בת אמך מולדת בית או מולדת חוץ" בין שאומרים לו לאביך קיים בין שאומרים לו לאביך הוצא, ואמר רחמנא "אחותך היא" אמא בין שאומר לו אביך קיים בין שאומר לו אביך הוצא ואמר רחמנא "אחותך היא" לרבות אחותו משפחה ועובדת כוכבים · אמר קרא "בת אשת אביך" מי שיש לו אישות לאביך בה פרט לאחותו משפחה ועובדת כוכבים, ומה ראית: מסתברא חייבי כריתות הוה ליה לרבות שבקתפסי בהן קדושין לעלמא אדרבה שפחה ועובדת כוכבים הוה ליה לרבות דאי מגיירה לדידיה נמי תפסי בה קדושין, לכי מגיירה גופא אחרינא היא ורבנן למעוטי שפחה ועובדת כוכבים מנא להו: נפקא להו מהאשה וילדיה תהיה לאדוניה" ורבי יוסי ברי יהודה: חד בשפחה וחד בעובדת כוכבים וצריכי: דאי אשמעינן שפחה משום דאין לה חיים אבל עובדת כוכבים דאית לה חיים אימא לא ואי אשמעינן עובדת כוכבים משום דלא שייכא במצות אבל שפחה דשייכא במצות אימא לא, צריכא. ורבנן אשבחן שפחה, עובדת כוכבים מנא להו? וכ"ת נילף משפחה הנהו מצרך צריכי, *א"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי °אמר קרא °כי יסיר את בנך מאחרי" "בנך מישראלית קרוי בנך ואין בנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי בנך אלא בנה, אמר רבינא ש"מ בן בתך הבא מן העובד כוכבים קרוי בנך *לימא קסבר רבינא *"עובד כוכבי" ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר נהי דממזר לא הוי, כשר נמי לא הוי, ישראל פסול מיקרי, דאי בשבעה אומות כתיב "כי יסיר" לרבות כל המסירים הניחא לרבי שמעון דדריש טעמא דקרא אלא לרבנן מנא להו? מאן תנא דפליג עליה דרבי יוסי ברבי יהודה, רבי שמעון היא:

מתני'

קסבר לריגת עובד כוכבים ועבד הבת על בת ישראל הולד כשר · כן גי' הקונטרס וכן כתוב ברוב ספרים כתן לבל בקדושין בסוף פרק התומר (דף סה: ושם) בלוב ספרים כתוב הולד ממזר וכן גורס התם וכן גרתה ניקר לר"י לכיון דבתר ישראלית אזיל ניה כתר עובד כוכבים דאין בו טפי ממזר ממתי דהוה אזיל בתר עובד כוכבים וכן משמע לעיל דקת"ר יוחנן בספ"ק (דף י. ושם) וכולן לפסול ולדר קתמר כי תמיינה קמיה דשמואל תמר תין בתך הבת מן העובדת כוכבים קרוי בתך אלא בנה ואין מוקמינן לקדושיו דעובד כוכבים הוה ולא ממזר והא דתמרינן בפרק ים בכור (בכורות דף מז. ושם) גבי לויה שתעבדה מן העובד כוכבים בנה פעול מה' סלעים לן תימת למ"ד תין מזקמין לה הולד תלת תפילו למ"ד מזקמין לוי פסול ניקר אומר ר"י דמ"ד תין מזקמין הייט מ"ד הולד ממזר לגמו תנא בתר עובד כוכבים אזיל ניה ולמון מזקמין על שם עובדי כוכבים שהן מזוקמין ובקונטרס לה פירש שם כן: **והוא** בשבעה אומות כתיב.

ותע"ג דלה תתכתן בה דכתיב נמי התם מוקמינן בפרק קמא דמסכת ע"ז (דף כ.) בכל אומות עובדי עבודת כוכבים הכא לא מוקמינן ליה בו' אומות אלא משום דכי יסיר הוה משמע שבעה אומות דמסירין טפי ואי גמו כי יסיר הוה מוקמינן ליה נמי בכל אומות עובדי עבודת כוכבים לרבנן ולר"ש דדרים טעמא דקרא אי גמו כי יסיר הוה דכתי' לטעמא דקרא משום ספרה והוה (ל) מוקי ליה בוקא בו' אומות דמסירין טפי וה"ת דלא תתכתן בה דכתיב נמי התם מוקמינן בוקא בו' אומות תע"ג דתין שייך שם ספרה דבנירותן תייכי כדאמר בהעראל (נזקין דף עו. ושם) וי"ל דעל כרתך אי אפשר לאוקומי בכל אומות דמדתסר גר עמוני ומואבי מכלל דאתר גריס אבי בישראל ותם תאמר והיכי כרתת בריתם שלמה עם חירם מלך צור דכתיב ויכרתו בריתם שניהם (מ"א ה) והכתיב לא תכרות להם בריתם ולא תחנם (דברים ז) וכבל האומות עובדי עבודת כוכבים תייכי כמו ולא תחנם וי"ל דשמא לא אסר אלא בריתם דאי אפשר שמתחתן וצריכה דאי אשמעינן בעובדת כוכבים משום דלא שייכא במצות · ואם אנס ופתה אשה מותר לישא בתה ודוקא לאחר מיתת האשה אבל בחיי האשה אסור לישא בתה דתנן הנשתן תן האשה אסור באמה ובבתה ובאחותה דנשי שכיחיין דאולן:

[ועיין סימן מוספות סנהדרין גם: סוף ד"ס ומכול יום ומום, זכתים ח. ד"ס בג"ס וכו', ישוב על זה]

תוספות ישנים

א) ועוד דמשמע דמין לבני (בפסיק לבדמלחם) בין שאומרים לתיבך הוצא ד"ס ניין תייכי כריתות דלריכא לאוקומי מייבי לאוין דבת כבר שמעינן לה מכי מהייבה שבתי קדושין מוסמס נכם ושוב ניתא לאוקומי למייבי כריתות דמשמע סוגא מסוס דהוי תבת כבר דלא שייכא בשפחה ואפילו תכי מייבי כריתות דאיכא לאוקומי מייבי לאוין קדושין תופסין: ב) ה"ג ואין מייבי כריתות דאיכא למיחש שמא יבא לישא בתה ודוקא לאחר מיתת האשה אבל בחיי האשה אסור לישא בתה דתנן הנשתן תן האשה אסור באמה ובבתה ובאחותה דנשי שכיחיין דאולן:

תוספות חד מקבאי

היא: דולדה כמוה ולא תפסי בה קדושין ואפי' בשפחה שפלה לשם עבדות דשייכא במצות ד ה א אסר בהא שמתחתא וצריכה דאי אשמעינן בעובדת כוכבים משום דלא שייכא במצות · ואם אנס ופתה אשה מותר לישא בתה ודוקא לאחר מיתת האשה אבל בחיי האשה אסור לישא בתה דתנן הנשתן תן האשה אסור באמה ובבתה ובאחותה דנשי שכיחיין דאולן:

נח א מיי' פ"ד מהל' מיסורי אסו' ד' סמג עשין מח עוש"ע תל"ע סימן מד סעיף ו:

נט ב מיי' פ"ב מהלכות מיסורי ביאה הלכה ו ע עוש"ע תל"ע סימן טו סעיף ו:

ס ג ד מיי' פ"ל מהל' יבום הלכה ד:

סא ה מיי' פע"ו מהל' מיסורי ביאה הלכה ג סמג לתין קס עוש"ע תל"ע סימן ד סעיף יט:

קדמו וכנסו אין מוליכין מידם. תר"י דווקא מקום דשמח לן פנוי מה שנים שקידם זה את אחותה וזה את אחותה ומת אחד מהן ולא ידעו איזה מת ראשון ואיזה שני אם קדם ראשון של זה לשל זה אשת זה ראשון לאחיו ואשת זה שני לאחיו ואם לאו אשת זה שני לאחיו ואשת זה ראשון לאחיו ואם ספק אין יבום ואין חליצה ואין אשת זה לאחיו ואשת זה

מקום כך ומוב אין גם סימן מפיעו בדיעבד * ע' תוספות ד"ה ביצד ד"ה ר"ש ב"ר יוסי ברבי יהודה ותוספות הרא"ש

[נמיל יח. ונ"ל]

קדושין סח.

[נמיל יח. ונ"ל]

[נמיל יב.]

[קדושין יב. ונ"ב]

[נמיל יב. כ.]

* ראה - יקרא - ויקרא

ב - ראובן ויוסף - אותן

א - ראובן ויוסף - אותן

(ב) אחרי (ב) ויוסף

ביצה נ. לקמן נמ.

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ומי אמרי למ"ד וכו' מהאלף מדרבנן לא מצינו מיעוט אלא מכח קל וחומר ומקרא דכתיב בכור בנו' דמשמע דוקא בכור בנו ולא בכור אחיו ואחותו ולכך בעי קרא מיעוט אחר לומר דאפילו בכור אחיו ואחותו פטור מן הפשוט ומן הקל וחומר ומן הגזירה שוה ומן הסברא ומן הדין ומן הנראה לעין ומן הנלמד מן הכתוב ומן המקובל ומן המתקבל ומן המסורת ומן הראוי ומן הנכון ומן הישר ומן הדומה ומן הקרוב ומן הנוח ומן הנעים ומן הנחמד ומן הנאה ומן הטוב ומן הטעם ומן הדעת ומן השכל ומן הנבון ומן הנודע ומן הנשמע ומן הנתפס ומן הנתפש ומן הנתפס ומן הנתפש ומן הנתפס ומן הנתפש

למאי הלכתא לגריעותא • תר"י דהוי מצי למימר למקיבותא [ב]מין ירוקמו מוזרם כיוכל *:**גיורת** מיהת הוי• דמשמע לן יכנס הוא לכל לחד שרי לכנוס לכתחלה: **הלכה** כדברי התומר כולם גרים הם: (ב) כך גירי תריות לן דמין כותים גירי תריות הן להחם היו עובדים אלהיהם כדכתיב בספר מלכים ונמ"ל גירי תמת הן קסבר למ[כתוב כתיב] כתוב כתיבי לגמרי: **אי** הכי לכתחלה נמי • מי אמרת בשלמת לחיכה גיורת גמורה היחה לכתחלה לן יכנס מסוס לספק גיורת היה דשמח נתגיירה לשם מיס ודיעבד הין להוליח לחין להחמיר מסוס מסקנה זו: **משום** דרב אסי אסר ממך עקשות פה כו' • תר"י דבנחנון על הפניה הין להחמיר מלכנוס מסוס לזוח שפחים לחדרבה מלוה לכנוסה דבחנוסה כתיב ולו מהיה לשמה (דברים כא): **לא** בימי דוד ולא בימי שלמה . (ג) מלחיי הניחו *וכת פרשה דבימי שלמה לן קשה דמילי הוא טעמח חלח משום שולחן מלכים והכי לן לריכי לכל קשה לחמרינן בהעדל (נקמן דף עט. ושם) נבי מעשה דנבעונים דבימי דוד כחוספו גרים על ישראל ק"ן חלף ו"ל דמעלמן נתגיירו כדחמכחן נבי מרדכי וחסתר ודבים מעמי הארן מתיהדים ים ספרים שכתב בהן לן לבלו גרים לן בימי דוד ולח בימי שלמה חלח שנעשו גרים גרוחים והיחה דפ"ב דשבת (דף נח.) ההוח דחמת לקמיה דהעל ואמר' ניירני ע"ם לעשות כ"ג בעזה היה הלל *דסיפו לעשות לשם שמים וכן היחה דהתכלח (מכוחת מד.) דחמת לקמיה *דרבי נייריני ע"ם שלשה לוחות ומכוער המיוד: **אמר** רבי הוחיל ומכוער הדבר חלח • תר"ם דחלת מן הרוכל חם נעשח לוכל הסוגיח חייבי נעזות דחין נומר חלח מן הבעל דחין חשה נחמרת על בעלה חלח טל ידי קטי וסחיה *לו שילוח (ד) דרך מלחפין ועוד דלגבי בעל הוי קלח דבחר נשוחין דחמר (ה) בהשה רבה (נקמן דף נב. ושם) דלקלח דלבחר נשוחין לן חיישינן *ורוק למעלה בגג הכילה עדיף מקלח דלח פסיק דהח בשמוך חמר דלרבי מפקינן חפי' בקלח דפסיק מכח דר בריישה חלח ודלמי חלח מן הרוכל חם נשה דרוק למעלה בגג הכילה הוי קלח דקמי ניעוף דין בעזה הוח דמפקי מעמע דדבר פעוט הוח דמבעל לן מפקי' חלח בעזים חע"ג דמעזעז קמני בבריישה דמפקי בקול [חף דקמני הויליחה הדר רב נחמן דבשמוך הויליה חפן מבעלה לן מפקינן מל ידי קול] בחין בגיס מן הרחשון והח דחימרי' בהגהו עובדי דסוף גדלים (דף נמ:) להגהו

[ישנו לזה כתבו מוס' בכבודות נב: ד"ה בכור]

עה א מיי' פ"ג מהל' נחלות הל"ב סמג עשין ע טוש"ע חה"ע סימן קכב סעיף ח:

[ע"ע תוספות מולין נ: ד"ה קסבר]

עו ב מיי' פ"י מהלכות גירושין הלכה יד סמג עשין נ טור ש"ע חה"ע סימן יח סעיף ה:

עז ג מיי' פ"ג מהל' איסורי ביאה הלכה ל' סמג לחוין קיז טוש"ע י"ד סימן רסח סעיף יב:

עח ד מיי' שם הל' טו:

עט ה מיי' פ"ב מהל' פוסקה הל' טוב ש"ע חה"ע סי' סע"ב:

[ם שפעורכו פוסקים מכח פרשה שקיבלה שלמה דמידי הוא שעמע לן משום שולחן מלכים מידוע קלח שהכי כל זה מכוחב להדיה בש"ם לקמ[ן] ע"ש מהיכ"ל יוסף וכו' ופ"ל לח קבלו וכו' מידי הוא שעמע לן וכו']

פ ו שם סעיף ג:

פא ז מיי' שם הלכה טו ופוטה"ע שם סעיף ב:

פב ח מיי' פכ"ד מהל' חיטה הלכה טו וס"ע מהל' פוסה הלכה יג טוש"ע שם סעיף ה:

למאי הלכתא לגריעותא: "**מה** בבור" אינו נוטל בראוי כבמוחזק אף הא אינו נוטל בראוי כבמוחזק: **מתני'** *הנטען על השפחה ונשתחררה אן על העוברת כוכבים ונתגיירה הרי זה לא יכנוס ואם כנס אין מוציאין מידו. הנטען על אשת איש והוציאוה מתחת ידו אע"פ שכנס יוציא: **גמ'** הא גיורת מיהא הויא ורמינהי אחד איש שנתגייר לשום אשה ואחר אשה שנתגיירה לשום איש וכן מי שנתגייר לשום שולחן מלכים לשום עבדי שלמה אינן גרים דברי ר' נחמיה שהיה רבי נחמיה אומר *אחד *גירי אריות ואחד גירי חלומות ואחד גירי מרדכי ואסתר אינן גרים עד שיתגיירו בזמן הזה בזמן הזה ס"ד? אלא אימא כבזמן הזה הא איתמר עלה א"ר יצחק בר שמואל בר מרתא משמיה דרב יהלכה כדברי האומר כולם גרים הם א"א הכי לכתחלה נמי? משום דרב אסי דאמר רב אסי °הסר ממך עקשות פה ולוזות שפתים וגו' ת"ר *אין מקבלין גרים לימות המשיח כיוצא בו *לא קבלו גרים לא בימי דוד ולא בימי שלמה א"ר *אלעזר מאי קרא? °הן גור יגור אפס מאותי מי גר אתך עליך יפול (ו) אבל אידך לא: הנטען על אשת איש וכו': אמר רב ובעדים אמר רב ששת *אמינא כי ניים ושביב רב אמר להאי שמעתתא דתניא "הנטען על אשת איש *והוציאוה על ידי ונתגרשה מתחת ידי אחר אם כנס לא יוציא ה"ד: אי דאיכא עדים כי אתא אחר ואפסקיה לקלא מאי הוי, אלא לאו דליכא עדים, ושמעה דאתא אחר ואפסקיה לקלא הא לאו הכי מפקינן? אמר לך רב-הוא הדין דאע"ג דלא אתא אחר ואפסקיה לקלא: אי איכא עדים אתא אחר ואפסקיה לקלא: אי איכא עדים מפקינן, אי ליכא עדים לא מפקינן והכי קאמר "דאע"ג דאתא אחר ואפסקיה לקלא לכתחלה לא יכנוס מהיכא דר"א כשאין לה בנים אבל יש לה בנים לא תצא, ואם באו עדי טומאה אפילו יש לה כמה בנים תצא: מוקי לה למתניתין ביש לה בנים ויש לה עדים, ומאי דוחקיה דרב לאוקמי למתניתין ביש לה בנים ויש לה עדים וטעמא דאיכא עדים מפקינן ואי ליכא עדים לא מפקינן, לוקמה בשאין לה בנים אע"ג דליכא עדים? אמר רבא מתניתין קשיתיה מאי אירייא דתני "הוציאוה" ליתני 'הוציאה' אלא כל הוציאוה בבית דין, ובית דין בעדים הוא דמפקי ואי בעית אימא הני מתניתא-רבי היא דתניא לחולל יוצא ואשה חוגרת בסינר אמר רבי הואיל ומכוער הדבר תצא, רוק למעלה מן הבילה אמר רבי הואיל ומכוער הדבר תצא, מנעלים

מתני' תחנון • מסוד כלומר שמוטעים עליו דברי לעז: **לא** יכנוס • משום לעז שלא יאמרו אמת היה הקול הרחשון: **הנטען על אשת** איש וכו' • בית דין מתחת ידו ואע"ג דלא נתגיירה לשם שולחן מלכים בכלל זה שחסרה עליו והלך זה ונשחה: **יוציא** • דמדאוריימא לחסורה נמי לכועל דדרכיהן [נמצחה] ונמצחה" (במדבר ה) שני פעמים חחד לבעל וחחד לבועל במסכת סוטה (דף כו:): **גבי** הא גיורת מיהא הויא • ותע"ג דלא נתגיירה לשם יהודה חלא בכלל שיחמה זה: **עבדי שלמה** • בעלי שרלה היו: **גירי תריות** • *כגון כותים דכתיב בספר מלכים (ב' יז) ויהלא ה' בהם חת החריות ונתגיירו כדכתיב בהם בגנות שומרון: **גירי חלומות** • חלומות חמר להם להתגייר: **מרדכי ואסתר** • ורבים מעמי הארן מתיהדים (חסתר ח) : **בזמן הזה ס"ד** • כל הני מקמי הכי לאו גרים ניהו כגון יעבץ מחמת שרלה: **מי הכי** • דגיורם מעלייחת היח: **לכתחלה נמי** • יכנוס וחמחי חני לח יכנוס: **דאמר רב אסי** • טעמח דמחניחין משום דכתיב °הסר ממך עקשות פה ולזות שפתים הרחק ממך דחתו לחחזוקי לקלח קמח: **מן גור** • הכח להתגייר יגור לפס מלוחי כעול שלין לני עמכם יחגייר דהייט בזמן הזה: **מי גר אתך עליך יפול** • מי גר אתך בעניוחך כתסר חמרת: **עליך יפול** • לעוה"ב "יפול"-יטח כמו "על פני כל אחיו יפל" (בראשית כה) "יפול מלדך חלף" (מהלים צא): **ובעדים** • הח לחמן יוליח זה החשוך שכנסה כגון שבאו עדים על קול הרחשון שרלוה שזינחה עמו: **נהם שמעתתא** • בעדים: **כי ניים ושביב רב אמרם דמניח** • חיוכחת • **ונתגרשה מתחת ידי אחר** • לחוכן בעמון על דינה חבל חבח שמעון ובירבה ומעלה נחשון ובירבה חם כבשה לחוכן מעמה לן יוליח: **מי לחיכא** עדים-כזוח קמח הרי נלחבה עולמים עליו: **ס"ד לחפיליו דלח לחפיק אחר נקלח** • ובכשה לחוכן מניכוחי שמעון לח חלח חוחיל וליכל בעדים לחכחלה לח יכנוס כדקחני "חם כנס" חין לכחלה לח: **בשני דברים לחורים** • לחם כנס הנעזען יוליח בשחין לה בנים מן הרחשון : **אבל יש לה בנים** • מן הרחשון לח חלח דכי מפקי לה קח מחזקינן לקלח קמח ובעדיכן להו ממזרים: **ואם באו** • חלמח חין לה בנים בלח עדים כמי מפקינן: **רב** מוקי לחניחין ביש לה בנים ויש לה עדים ומכוער הדבר חלח למחר רב ובעדים: **וס"ד בעדים סוח דמפקי** • מבעל רחשון לחין חשה נחסרת לבעלה משום קול ואחת רב למימר דוקח מחני' משום כך יוליח הנעזען הויל ולילל עדים חבל בלח עדים הויל ים לה בנים לח: **ולחכע"ש** • בלח בנים לח נפקח בלח עדים וכבי מחניחין לחמרי נפקח ר' לחמריכו דמפיק חשה מבעלה בקול כל דהו: **רוכל יוצא** • מן הבית ומלח זה לח חשמע מהיח מוגרת בסינר מכוער הדבר בלח חפילה חו לח ולח חיפשיטא ומיהו מעוברת על דת ליכא ראיה דהחם [אין] עדים בדבר מבוער של זנות חלא לדבר מבוער של חוצפה ומש"ה חיבעי לן חם רשחי הבעל לקיומה ואפילו הימא דת משה ויהדדית חם רשחי הבעל לקיומה חו לח ולח חיפשיטא ומיהו מעוברת על דת ליכא ראיה דהחם [אין] עדים בדבר מבוער של זנות חלא לדבר מבוער של חוצפה ומש"ה חיבעי לן חם רשחי הבעל לקיומה חו לח

טעמי

רוכל יוצא • מוכר בשמים נכנסים להחקבלן בהן: **סינר** • הוח כעין מכנסים שהן הנשים מוגרות לניעוחת: **רוק למעלה מן הבילה** • לרוכל יוליח קלי ומלח בעל רוק למעלה בגג הכילה בעל מעמו מי זרק הרוק למעלה כ"ל המוכר ופינו למעלה בלבך זיעחה זו ורקקה בעמת חמעים:

הגהות הב"ח

(ה) גב' מי גר אתך עליך יפול **מי גר אתך בעניוחך פוח דעניב יפול מלל לירך לך:**
(ו) חוס' ד"ה בלבה דבבורי חלמור כולם גרים כס ותפי' ניבי תריות סך ניבי תריות: (ז) ר"ח דקחוסיין דף מו: (ד) ר"ח חמר וכו' מחיחי כניחני • ב"ב עיין בפרק בחבל כדכיך בחגחלין:(ס)בא"ד בכחלמה רבה. ב"ב דף נב. וע"ם בחוס' ד"ה כל קלח:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה בכור כו' חף יבם בחלוה פי בעים כו' • ב"ב חבל ר"ח פי' שחין טוח חלל חחיו חלח חס חת חניו קודם לחחיו (ועמ"ש רבינו בהה"ש סימן קכב. ס"ק ד'): [ב]שם ותלך חחיו חמת. ב"ב חלנו חמת :

גליון השי"ם

רש"י ד"ה ניבי תריות כגון כותים • עי' סנהדרין דף ע"ב בהש"ס ד"ה ניבי תריות: תוס' ד"ה כל ימי דוד וכו' דסופו לעשות (ס"ם עי' לקמן דף קט ע"ב תד"ה רעה : ד"ה חמר רבי וכו' ורוק למעלה בגג כו' • עיין לקמן דף נב ע"ח תד"ה כל קלח :

[קדושין סה: ב"ק נה: סנהדרין סה: מולין נ: נדה טו:]

א בגליון הש"ם ר"ה ניבי תריות

[נקמן כה: ס"ם]

[ע"ז ג:]

[לקמן טו.]

[ג"ל אלעזר]

[לקמן נח. קה: ב"ק מה: סה. כלבות כב: מה ס.]

[ג"ל הלהלה וכ"כ רש"ל]

[לקמן כב: פ"י חוס' שם]

מנעלים

טעמי

ג'ירות
ל"ע דבר אחר (ל"ל ל"ע)

נוסחא
ל"ג כל - (ה"ג ד"קחני) ל"ג אחת אי"ש ונתגיירו (חוספחת פ"ד) [ג"ל דבני מיין] ואשה ראשון וכנים אחות קטן - יוקח אח בי' יוסי

מגיה
חוספות חד מקמאי בבמוחזק: **תניא** אחד איש שנתגייר ל שום אשה ואחד א ש ה שנתגיירה לשום איש וכן מי שנתגייר לשום שולחן מלכים לשם עבדי שלמה אינם גרים דברי רבי נחמיה שהיה ר"נ אומר אחד גרי אריות ואחד גרי חלומות ואחד גרי מרדכי ואסתר אינם גרים עד שיתגיירו שנית ואע"ג דכתיבי אליבא דס"ד גרי אריות הן עובדי כוכבים גמורים הן התם לא נתגיירו לגמרי מקבלים את ה' היו יראים ואת אלהיהם היו עובדים אבל (התם) [הכא] שנתגיירו לגמרי הלכה כולן גרים הן רבינו יעקב ב"ל : **תניא** בר"א שתצא כשאין לה בנים אבל כשיש לה בנים לא תצא: הרב מלפס פירש כשיש לה בנים מן הנטען ור"ש פי' כשיש לה בנים מן הבעל והרב"ם כתב כשיש לה בנים מן הנטען או מן הבעל לא תצא והא דתניא רוכל יוצא ואשה חוגרת בסינר ואמר רבי הואיל ומכוער הדבר הנטען הוליל ולילל עדים מבל בלח עדים ואפילו הכי ל"ל כותיה בקלא דלא פסיק לבאורה נראה דאבעל קאי וכן נראה מפי' רש"י ז"ל דבדבר מכוער מפקינן לה מבעלה והר' אלפס כתב כל דהוא נמצן מפקינן מיניה בדבר מכוער אבל מבעל לא מפקינן אלא בעדים ומסתברא כותיה דהא נמרי' דבר דבר מממון מה להלן דבר ברור ולא באסתלא אף כאן דבר ברור ולא באסתלא ולא בדבר מכוער • וכמ' מוסה אביביה לן עוברת על דת משה ויהדדית אם רשאי הבעל לקיומה חו לח ולח איפשיטא ומיהו מעוברת על דת ליכא ראיה דהחם [אין] עדים בדבר מבוער של זנות חלא לדבר מבוער של חוצפה ומש"ה איבעי לן אם רשאי הבעל לקיומה ואפילו הימא דת משה ויהדדית

מנעלים הפוכים · פיהן למטה ודלתי של נכרי הם והפכו כדי שלא יכיר הרואה: מקום מנעלים הפוכים · ניכר מקום הפיכתן בעפר שתחת המטה לשון מורי, לשון אחר מקום שמעלים מלא הפוך שכח ומלא את מנעליה במקום שהוא רגיל לתת שלו ודלתי נכרי בא לכאן ושם מנעליו במקום שלה ושלה במקום בעל תורה אור

ולחשון עיקר דמ"ב הפוך מיבעי ליה: והלכתא כוותיה דרב · לחמר אין מחזיקין קלא לגלא בעדים: דפסיק · שיצא קול אחר שומר שקר הוא שלנו: דומי מתא · חשודי העיר ל"ל דומי דלא ידעי ולתי שלא אמרי בדדמי לשון מורי: משום נדר לא יחזיר · ומעמא מפרש התם בהשולח גט שתה לתה לומר שיכתוב שמא תלך זו ונחל תכס לאחר שיכתוב ויתיר לה מדרבה ויאמר המגרש תילו הייתי יודע שיש היתר לנדרה שנדרה תם היו נותנים לי מתה מנה לא הייתי מגרשה שהיתה נאה ונחבה עלי ביותר ונמלת זה מבטל ניתו למפרע ושוקרו ובניה מן השני ממזרים לפיכך לומרים לו מתחלה הוי יודע שהמולינין לא תשתו משום נדר שנדרה לא יחזיר עולמית ושם היה חביבה עליך לא ובקש היתר לנדרה ולא מגרש לה מהשתא ולתי שתוה היא עליו ותו לא מי עקר (לה) ניתה בדברי עקר: ומשום שם רע · שילת עליה לא יחזיר כדפרישית טעמא שמא תמצא לאחר ויצא קול על הלשון הרחוק שנקבר היה ויתמרו המגרש ויאמר תילו הייתי יודע שכן הוא כו': כגם מהו שיועיל· לא שנתנו לחזיר מהו שכשפוטו להוליך: תניא הנעתן כו' · והשם כמי שפקיעה מבעלה לכיון דהוליכה משום שם רע גילה דעתו שהקול לאמת ונאמרה לו כי היכי דלחמרין לה הכא משום שמחזיר זה הקול כשכנסה: השם הוליכוה· ב"ד שבתו עדי טומלה ותשורה לבטל מ"ל: כשם הוליכה· והלי לא יחזיר דרבן הוא: ורבה בר נחמן מתני' נמי הוליכה תנן · כלא עדים הכלך לא לחמרה לבטל לא משום שהשם הוליכוה ואין דבר זה מגונה הוא: השם בועל· כוחם ודבר מגונה הוא: ל"ל שפיר דמי לסדדי· דהכא והכא מדרבנן הוא: ולא היא כלפי· הוא דשכנם בועל אלומי תלומיה לקול הרחוק שנתמת היה הלנו לבל כלפי כשהחזירה בעל בעולי בעליה לקלא לחמרין מדהחזירה קיים ליה בקלא חזר ובקל בקול הרחוק של שם רע ומלא שתיו: מתני' המניח בפני נכתב ובפני נחתם לריך שיחמר בפני נכתב ובפני נחתם וטעמא מפרש בגיטין (דף כ.) לפי שאין בקיאים לשמה: לא ישא את אשתו · הואיל ואחריניה שמכין: מת הרגנוהו לא ישא את אשתו · הואיל ועל עדותו היא נקלא לוזה שנפסלו בעדות אחר: ר' יהודה אומר הרגנוהו לא תנשא לו · לאחר שנפסלו על עדותו חמרה לל תנשא לאחר: הרגנוהו אל תנשא לו · לאחר ובגמרא בעי טעמא: גמ' מכל מארן ישראל · המכיח גט מארן שראל לריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם · דכי אמר מת בעל"ה דקרו דבון לאיכוותי לאחר לא עליה סמכין: דאמר מר · בפרק החליה רבה (לקמן דף נב:) הייט טעמא דעד אחד נאמן להעיד אשה מקום שהיא גופה דייקא עד שיודעת שמת ולתי ואחר כך נשתה · בהמכית (ובן לקמן דף קיז.) תכן לף הכשיס שלין נאמנות לומר "מת בעלה" כגון חמותה וכיבמתה וכרתה וכת בעלה נאמנות להניח גיטה ולף על פי שלריכות לומר "בפני נכתב ובפני נחתם" ומה בין גט למיתה? שלא שהכתב מוכיח ושלו עלה שמכין כל כך: עלוני רבעני נאונסי כו' לפורעו · לת הרובע: נזלן

טעמי דאיתמת שריא לאח אימת בעבד לישורת לירכוסי הוי מירכס ואח אימת בעבד לישורת ניחא ליה לליכול גרושה לר"י דאחם בחומרא טמאה אני כי מחני' דאחם דעלה קלי ולפ"ה שריא בלאו הכי ואין לחמוך אחתי בחומרא טהוהה אני שריא בלאו הכי שריא לאח אימת בעבד לישורת אחם אימת בשפחה לגר לישורת לגר לישורת אחם אימת בשפחה לגר לישורת לגר לישורת אחם אימת בשפחה לגר לישורת לגר

צ א מיי' פי"ב מהלכות גירושין הלכה יז סמג עשין ג טוש"ע אה"ע סימן יז סעיף ג:

צא ב מיי' פי"ב מהלכות גירושין הלכה ט ופי"ג מהלכות אישות הלכה ו סמג לאוין ריד עושין מ"ת סימן לד סעיף כו:

צב ג מיי' פי"ד מהלכות גירושין הלכה יד טוש"ע אה"ע סימן יג סעיף כ:

צג ד ה מיי' פ"ו מהלכות שבועות הלכה ז ח טוש"ע י"ד סימן רנח סעיף ז:

צד ו מיי' שם טוש"ע אה"ע סי' יג סע"ב:

צה ז שם סעיף ג:

גמרא
דסיפא
לישנא דר' יהודה
[עי' רש"ח]
באשה ואחות
בישנא דרבא בר פרוקי
לקמן יבמות

תוספות ישנים

א) תוי"ט דשאני הכא דאיכא פלוגתא דרבנן ור"מ דלא אמרינן דיבורא דמתחיל עדים החתומים על השטר דמדאוריי' כחתום בין לאחתמי בין לשעת מתן שטר דמי כדאמרינן בפ"ק דגיטין (דף ט.) גבי שטר שנמצא בין לאחתמי בין לשעת מתן שטר דמי וכן בפ"ק דקידושין (דף ו:) גבי שטר שנמצא בין לשעת מתן שטר בין לשעת קידושין דמי ולא אמרינן דיבורא דמתחיל עדים החתומים על השטר דמדאוריי' כחתום בין לאחתמי בין לשעת מתן שטר דמי אלא בשטר שנמצא בין לשעת מתן שטר בין לשעת קידושין דמי אבל בשטר שנמצא בין לאחתמי בין לשעת מתן שטר דמי לא אמרינן דיבורא דמתחיל עדים החתומים על השטר דמדאוריי' כחתום בין לאחתמי בין לשעת מתן שטר דמי אלא בשטר שנמצא בין לשעת מתן שטר בין לשעת קידושין דמי ול

ברנגה: מפני ריעון ולעז בני אדם לא תמריץ ליה [הוספת רע"ג] ולא דמי לעבדו על אמת ליס דאמה הוחל והוליחה בעלה מפני זה והלך זה ונשאה מכותר הדבר: **מתני'** וכולם · החכם, והמניח נפ, [המעיד בחשה להתיחד] דמקן בהן לא יכנוס · שהרי לפס נפשם · בשעת מעשה ומתו [לאחר זמן מותרות לו ליבמת להם דהמחת ליכל תאר שהרי בשעה שהעיד כה העד לו שאמרה חכם היה חמתו קיימת ולא ליבמת את זו נאסרין · וכולן · הנשים הללו: **שניאמו** · [לאחרים כשאמרה חכם לו כשהעיד עד במיתת בעלה ומתו הבעלים הכניס: **מותרות לינשא** · לחכם, ולעד, ולמניח נפ: וכולן · הנשים האלו מותרות לביתם לאחיהם של אלו המתירים לוחן ולין לחזרות אלא להן לבדן: **גמ'** נתגרשו לא · דע"י שנתן לה שיניו בזו שהחזיר גירש לה חמתו: ⟨ש"מ⟩ · דקתני לפי' נתגרשו כגון דהוי להו קטטה מקמי [ניתנו סה: ב"מ קו: מירוכין לג. כתובות מג.] דמגרשו לא

למיתה דתניא לא מייבמין · תימה דבפ"ק דיומא (דף כ·) גבי הא דלמת ר' יהודה לף אסא מחרם מתקיעין לו שמא תמות תלמוד לומר מיבם קודם מיתתו ומתו הבנים ונמצאו הבעלה דלמא מהדמיבם חד מייהו קבי וכעלה מצות יבמין: לפני שני מחין יבמין · כלומר לפני שני מחי בעליהן שהן יבמין: ממציעים · כלומר ולאו דוקא נקט: גריסה מציעים · כלומר מדקתני גריסה ולא קתני מחצה משמע גמי. בנים בשוחים שמי מחיות

"חלץ לאחיות לא נפטרו צרות" היכא דקיימא חליצה דשמעון חליצה בשרה, חליץ לה ראובן חליצה פסולה? מאי "אחד חולץ לכולן" נמי דקאמר-אאמצעית, והא כולן קאמר? כיון דרובה גביה, קרי ליה כולן. אי נמי דקאמר שמואל "חליצה מעליא בעינן" ה"מ למיפטר צרתה אבל מפטרא נפשה פטרה.

גופא אמר שמואל חלץ לאחיות לא נפטרו צרות, לצרות נפטרו אחיות, *חלץ לבעלת הגט לא נפטרה צרה לצרה נפטרה בעלת הגט *חלץ. לבעלת המאמר לא נפטרה צרה, לצרה נפטרה בעלת מאמר. מאי שנא "לאחיות" דלא נפטרו צרות? דהויא (ו) לו אחות אשה בזיקה, חלץ לצרות נמי לא ליפטרו אחיות? דהויא להו 'צרות-אחות אשה בזיקה'? קסבר שמואל אין זיקה, *והא אמר שמואל יש זיקה? לדברי האומר "אין זיקה" קאמר, "הכי חלץ לאחות אמאי לא נפטרו צרות" בשלמא צרה דרחל לא תיפטר דבין דחלץ לה ללאה והדר חלץ לרחל הויא לה חליצה דרחל, 'חליצה פסולה' אלא צרה דלאה תיפטר? מאי 'לא נפטרו צרות' נמי דקאמר-אצרה דרחל והא "צרות" קאמר? צרות דעלמא. אי הכי חלץ לצרות נפטרו אחיות ואצרת רחל מי מיפטרא והא חנן *אסור אדם בצרת קרובת חלוצתו שמואל נמי התחיל, ולא התחיל קאמר: התחיל באחיות לא יגמור בצרות דתנן אסור אדם בצרת קרובת חלוצתו התחיל בצרות יגמור אף באחיות דתנן *מותר אדם בקרובת צרת חלוצתה. רב אשי אמר (ז) לעולם כדקאמרת, ומשום דלא אלימא זיקה לשוויי לצרה כעורה. אמר רב אשי דרב אשי הלץ לאחות לא נפטרו צרות. הא לצרות נפטרו אחיות מאי מעמא? לאו משום דקסבר יש זיקה ולא אלימא זיקה לשוויה לצרה כעורה? אי אבא בר ממל הוא מני ב"ש היא דתנן [בית שמאי מחייבין הצרות לאחין], אי הכי יבומי נמי תחייב? ברבי יוחנן בן נורי דאמר *[בראו] זנתקן לדם לצרות שהן חולצות ולא מחייבות. והאמר מר *לא התפיזם לומר את הדבר עד שנטרפה השעה? אמר רב נחמן בר יצחק אתריו חזרו ותקנו: איבעיא להו בעלת

מאי לאחד מהן לכהן דקאמר מחלמנית · תימה דלקמן מסקינן דשמואל התחיל ולא התחיל קאמר והתחיל באחיות לא יגמור בצרות ולא מיפטרה רחל בחליצה לצרתה וכ"ם היכא דשניהן בין דבעינן חליצה מדרבנן להלהי שיטיח לה מפלגין בין מיפטר נפשה למיפטר צרה ולר"י דהוה דמפרש לקמן דשמואל התחיל ולא התחיל קאמר סבר כשיטת דבסמוך דמפלגין בין מיפטר נפשה למיפטר צרה ושיטת דהכא דאחד מהן לכהן מחלמנית סבר כרב דתני דלקמן לא תלימ לה מלמיפטר נפשה ולעולם אימא לך דשמואל התחיל ולא התחיל קאמר

בעלת הגט עדיפא · פי' שקנאתה בה מעצה עדיף מחברתה לבל ריב"ן פי' בעלת הגט עדיפא לתחמיל (ד) בחליצה ולכך יגמור בה מצוותו ולפירושו לא יהא עדיפא להכת פירושו בהוה דלא מתחר עדיף לו גט עדיף דכתמן ומיהו עדיפא ממש קלא דהייט קודמת דקלי לחיזו מהן קודמת דקלתר מעיקרא: **תא** שמע ומודה ר"ג כו' · מדרבנן דשמעינן להו פרק ר"ג(נקמן דף כי: ושם)דיש גט לתר גט ומתתר לתר הגט יכול לן להכיח רבים לדלילהו דיש גט לתר גט לפי עדיף קמת מהני גרוע בתריה לתפוס כמה שמייר הלתמון לבל ר"ג דלים ליה ד לין גט לתר גט סכרת הוא דלי עדיף גט ממתתר לו מתתר מגט לל מהני הגרוע לתפוס לתר קמת דעדיף כמו גמון מועיל גט לתר גט ומתתר לתר מתתר: **אי** גט עדיף לל תיהני מתתר בתריה · תע"ג דלפיט לתר תניא קידושין תופסין סייט משום דהוי קידושין דלורייתא לבל ביבמה לל תהי מתתר לגל מדרבן לין לו לשומיל לתר הגט לי גט עדיף ל"ג לתמר ר"ש דבריים, דמודה ר"ג קיימת לתמני' דפ' ר"ג(נקמן ד' י·)דמוקמינן לה בר"ש דהם גגמ' (דף נב·) ולל מהני קידושין לתר תניא וה"ה לתין לתם לשומיל לתר הגט לי גט עדיף

דגמ בשקים תניא קלי:

אלא כי סדי ניהנו · ופשטו לתתם פוסקת מבריתה וסייט כשמואל ולביעבא דקלתר לתתר תולן לכולן לתתמני' וכרב לפי לבל לניסגת דסתמיל ולל סתמיל קלתר היי כי סדי ניהנו לניהנו שקיהן תניא הקל סתמיל בתמיות לל יגמור לפי' בלרות ולל מיפסקא לשל בתניא לניסת לניא דמ"ד יש זיקה מייי לשל"ד לין זיקה לפיט תלן לבעלת הגט לפי שהיא ראשונה לבני איידך דלמת לתתי לשניה ותרתי איידך דלמת לתתי לשניה ותרתי לבני יבמה שהותרה ונאסרה והותרה תחזור להיותרה ראשון ראשון שנאסר לו בי

מולנין לכתחלה · מתני' לקן תקנה לחרת : ה"ג ולימא מסייע ליה גוירה לזמן קדיש וחלין לרשות כריעה · לי' לחרת להו לחלוט לכניה ויבמו לרשות גוירה לזמן קדיש חד וחלין לרשות ואתי לייבומי לידך כניה דכבדי מה ליכפת בין זו לזו אלא כדיעבד שמלן לכניה תמלה שריל ליה לחידך לייבומי קמייתא דמתן דמזי דמלן לכניה כריעה ומזר וייבם קמייתא חמיק לדעתיה ולא חתי למחלן לקמייתא ולייבומי כניה : ומתני ולא מתייבמות קתני · דלי כמי מלן לכניה לחן כלן יבום · ולימא ליה גוירה זמת יבום ומסור לכעל מלוה יבמין · וה"פ לימא ליה רבי יוחנן תנא דמתני' טעמיה לחו משום זיקה קא חסר לייבם כ' לחיות דס"ל לחין זיקה דלי טעמא משום זיקה מכי חלין לכניה ופקע זיקה שרי לייבומי לרשות כלחמרי חנא חלן טעמא משום זמת יום' כלחמר כריס פירקין = דלמת חלמייבם חד מייח לידך כו' ומשו"ה שקול רבן חין יבום מלחיות לנמרי ולפילו חלן לחדל מלייבה לה בגלי חו מלות יבמין כי היכי דלא ירגילו יבום בלחיות ולחי לייבומי לכחחלה קמי חלילה ולחדל חייבם חד מייח לידך חבל לגבי מיתה לעיל דלחייבי כה ר' יוחנן ליכח למיגזר הכי : ר' אלעזר הי"ה · כפ' כ"ם (נקמן קם.) ולחת לחמרי ר"ח דקחני כלכן : מדמיתה · דמחני' ר"ח דקחני ר"ח לחו לחמר ב"ם לחומרים יקיימו (כו') ב"ה לחומרים יוליחו : ולימא ליה · דלח ידעינן כי נפל כריסח לימח ליה חלן לכניה : ה"ה · דמשו דלח ידעינן חוחלי' הוה ידעינן מחייבמח לרשוחה : היינו דקחני · כלומר הח דקחני יוליחו לחלחי : בשלמא לרשות לחלן ממרי ליה · לחיך דוחלי בחשוחה היה מלן שריל ליך דח"ב לרשות לחלן חחות זקוקה היה ומי מחמיך חלן לחחוחה לחפקועי זיקה מיכה דלא חחות שני לימח "לחר שייבם לרשות ,שניה ,חירא ,לחלקו והוה זו לרשות =יכמה שהותרה ולחברה וחזרה וחותרה ב"ה כפל כילד (לעיל כה.) קחמי וכנסו חין מוליחין מידם משום דליכח דלח חפקי לה פחח בחחות זקוקה, והח נמי לבני חפקי חוח : היינו דקחמר ליה לחיות מיני יודע מי שנאן · דלח מלי לחרוצי כשמעחיה כלל : דיסור ערוה · כגון חמותו חו ערוה לחרת : דנפלה חמותו כריעה · "ו שחפלה (חת החתכת) נפלה חחלה, והלי דנקט 'חמותו' חדח מעריות נקט ויכח למיקטיה מילחה דשכיחה ושלח כריחת ערוה מילחה ויכח חמותו : ממלי · שני חסור בשמיהן לילך חחן לל לרשוחה ולייבם לחיכה חמותו ולחי לחפקועי לכניה לחיכה חמותו ולחי לחפקועי זקוקה, ולחי חלילה לחיכה חמותו ולחי לחפקועי זקוקה לחידך, לח יכמה שהותרה בשעת נפילה כו' : כגון דנפלה הך דלימה חמותו כריעה · ולחי במייבם לה לחלך' כריעה שלילה, קל שחפלה חשעת נפילה (הוי) הלכך חו לל מלי לה לילך' ל"ק : היה לחן נכ"ם · כלומר ב"ה נקולה לחמרי : ר"ש כמלן · לחיכח דחמלן : מי · לחח למימר בית שמלי חומרים יקיימו היינו ר"ל : ומי אכ"ם · קל מסהיד הייט לחת שלול והח ליכח למימר דטעמח דנפסיה קלמר, דלחו כר פלוגחייהו דבית שמלי ובית הלל הוח : מניינ מדל ומפל · בפרק כילד : לחמוקי על ערוה כשחית יבמחה לו מוקמ כו' והייט נמי משור בה ומשר בחחוחה : הסם · הוח לליכח לחת חד לחת נקמן ולליכח למיגזר מידי לחבל הכל לחיכח למיגזר–לחמת לחת שני לייבומי [כחחלה] ונקח פגע בחחות זקוקתו דקמי דיידיה הון רמיין חדוייהו לחי לחפילו כחי לית לה רמית ערוה קמיה ,לח לייבם, דקח מנוסח לן : דקח פנוסח · דמלל מייבם כחי "כחתי ליכח ביכיבת דלחמת זקוקתו לחסורה והחי דיימם כחי משום טעמח דערוה לח רמית קמיה' ולח חתי למיקרי חמות זקוקתו בטעמח : מכל הסם · לליכח לחת חד לח לימח לח לייבם דלמח חתי למיקרי חמות זקוקתו בטעמח דלחמר חלילה חסור בשחיהן חסיר בשחיהן ב) חסור שנה ופשוט הכי חוקמוה כגון שנשחל הך דחיכח חמות ברישה · מיהו ס"כ חפלו נפל הך חמות ברישה חסור בשחיהן חו משום נזירה דלמח נפל הך דחיכח חמות ברישה חו משום דנזירנן דלמח קדים ומייבם הך חחן ברישה · ווו חוחה סברת הרב שכחב משכחנו כפשטה ודחחו ג) עלה לרב פפח דחמר כגון דנפלה דחיכח חמות ברישה דחיכח ברישה · דחיכח לר"י חלה לרב מחני' היכי מהרצה · חיכח ס"ד דלמ רישה דקחני חלה מחייבת לרב לח קחמר חלה חני' דרב לח קחמר חלה בחיכח · חבל לר"י דחמר חסור בשניה לח שני ליה בין סחה ללה סחה · ופ"ה מוחר בראשונה מפני שהותרה בשעת נפילה ופשוט הכי חשקיען ליה מחחני' · ולרידי מפהברא דלה קשיה מחחני' · דרב לפעמיה דחמר חין זיקה כדקחמרן לעיל ורב לית ליה הח' סברא וכו' ופשני ה"ם היכח דקחי בחפה חסור חחות חשה חבל הכח זיקה דרבנן · והח ופ"ל לרב דחחניחין פ"ל יש זיקה וה"ל כפ"ד דקחי בחפה חסור · חחות חשה דחוייחה מדקחמרן כל יבמה

ג) פ"ל כדחמרינן כחך דחינו חתן ברישה · ורב פפח לח שני ליה הכי דפשטה ליה מדקחני חסר בשחיהן ג) חסור שנה ופשוט הכי חוקמוה כגון שנשחל הך דחיכח חמות ברישה · מיהו ס"כ חפלו נפל הך חמות ברישה חסור בשחיהן חו משום נזירה דלמח נפל הך דחיכח חמות ברישה חו משום דנזירנן דלמח קדים ומייבם הך חחן ברישה · ווו חוחה סברת הרב שכחב משכחנו כפשטה ודחחו ג) עלה לרב פפח דחמר כגון דנפלה דחיכח חמות ברישה · דחיכח לר"י חלה לרב מחני' היכי מהרצה · חיכח ס"ד דלמ רישה דקחני חלה מחייבת לרב לח קחמר חלה חני' דרב לח קחמר חלה בחיכח · חבל לר"י דחמר חסור בשניה לח שני ליה בין סחה ללה סחה · ופ"ה מוחר בראשונה מפני שהותרה בשעת נפילה ופשוט הכי חשקיען ליה מחחני' · ולרידי מפהברא דלה קשיה מחחני' · דרב לפעמיה דחמר חין זיקה כדקחמרן לעיל ורב לית ליה הח' סברא וכו' ופשני ה"ם היכח דקחי בחפה חסור חחות חשה חבל הכח זיקה דרבנן · והח ופ"ל לרב דחחניחין פ"ל יש זיקה וה"ל כפ"ד דקחי בחפה חסור · חחות חשה דחוייחה מדקחמרן כל יבמה

תוספות ישנים

דנפלה סד דלימה ממוחו כריעה. פ"ה דלמו דוקח נקט ממוחו פ"ה עכו"ם חמכה . ת"ש פ' פ"ל ר"ח דנקט ממוחו פ"ה ממוח דממוחו פ"ל עכו"ם לחמיכה לגבי כללה דרבי מייל דכחמיכה (זה מוחכת לזה כחמיכה) [נקמן] [לעיל דף ס] ר"ב [יכוחה] מחנגש מחמוחו ומילן ·

תום' חד מקמאי הדר חקשיען לר"י מהא דחנן חיכח חחת כהן דחסור חשחה עליו חשר ערוה חשר בהומחר בחוחיה והשני [חשר] בשחיהן קס"ד דנפל' חחות ברישה ואמחי ליקום חחן וליימם הך דחינה חחות ותהוי חחות לייבם חידך כיבמה שהותרה ונחשרה וחזרה והוחרה חחזור להיחרה הרחשון ולחיחירא הרחשון חשר רב פפח כגון שנפל הך דחינה הפ"ל חלילה כך היח הלשח הנסרח · ור"י דקיל כוחיה חשר זו חינה משנה ושפחה נפי' הקח [נקמן] השני חשר בשחיהן חקוקה רב פפח חליבח חלילה דר"י כגון דנפל הך חמות דחינה חמות ברישה [נקמן] והוח ל"ל לח כחב דברי כחה רב פפח והח דחנינן חיכמה נשוב ונחשר כי פ"ק דברי הרב ברורים ונבנים וטולה פ"ב הלכה ה"ו והח דחנינן ולח פ"ב מייבמת משום נזירה דלמח קדים וחלין ברישה ה ר א ש ו נ ה כחב כדחשרן בהח"ו פ"ק דחוקת ה) יבמין דנזירנן פ"ב. פ"ב דנפל דחינה חמות ברישה ומייבם הך חחן דלמח חלין והדר מייבם הח נמי לח שנא ·

בדפרק ביצד חשר קדש [נקמן] ח' משחי חחיות ואינו חלוק יודע חיוח מהן קדש ביוקח מחלין והדר יבמי מהלין חבל יבמי והדר מהלין לח ולח נזירנן דלמח עביר הח חשי לח · שאני הח דסמך הוח דהח חם קדמו ובנשו חין מוציחין חחה מידו חבל הכח דדרי חחות זקוקין הוי נזירנן הח חשו הח ואע"נ דלר"י חשינן ולח מחייבמת קחני למימר דליכח דין יבום כלל · מיהו ר"י מודה דנזירנן דלמח קדים והלין לרחשונה ברישה והה דקחני בסיפ' חשר בשחיהן חפילו נפלה חמות ברישה ובדין הוח דליקום חחן וליימם הח דחינה חמות

יח ח מיי' פ"ו מכל' יבום הלכה ח סמג עשין נה נב עוש"ע חה"ע סימן קמה סעי' ח ·

יט ב מיי' שם פ"ו סמ"ע שם סעיף ב :

יט ג מיי' שם הלי ה פ"ו סמ"ע שם סעיף ח :

[לעיל יח. ו"ש"נ]

[נקמן מא. קט.

ליח יבמ"ן

[לעיל יט.בכורות ס. יח. יח. שבועות נב.]

לעיל כו.

[תוספתא פ"ם]

[שבת מב. קלה. סוכה עו. כ"ק נד.]

לעיל כ.

[כדפ"ה לחמ"ן]

ן] שחמותו בח"ח (ח) נמ' כ' חלינהו כיה כ"ע ון בכל הענין : (כ) שם בשלמא לחמון ממרין ליה מחן שכח לך חנח שני חמר :

הגהות הב"ח

ן] חסור ערוה חשר בשחיהן ב) חסור שנה ופשוט הכי חוקמוה כגון שנשחל הך דחינה חמות ברישה · מיהו ס"כ חפלו נפל הך חמות ברישה חסור בשחיהן חו משום נזירה דלמח נפל הך דחינה חמות ברישה חו משום דנזירנן דלמח קדים ומייבם הך חחן ברישה · ווו חוחה סברת הרב שכחב משכחנו כפשטה ודחחו ג) עלה לרב פפח דחמר כגון דנפלה דחיכח חמות ברישה דחיכח ברישה · דחיכח לר"י חלה לרב מחני' היכי מהרצה · חיכח ס"ד דלמ רישה דקחני חלה מחייבת לרב לח קחמר חלה חני' דרב לח קחמר חלה בחיכח · חבל לר"י דחמר חסור בשניה לח שני ליה בין סחה ללה סחה · ופ"ה מוחר בראשונה מפני שהותרה בשעת נפילה ופשוט הכי חשקיען ליה מחחני' · ולרידי מפהברא דלה קשיה מחחני' · דרב לפעמיה דחמר חין זיקה כדקחמרן לעיל ורב לית ליה הח' סברא וכו' ופשני ה"ם היכח דקחי בחפה חסור חחות חשה חבל הכח זיקה דרבנן · והח ופ"ל לרב דחחניחין פ"ל יש זיקה וה"ל כפ"ד דקחי בחפה חסור · חחות חשה דחוייחה מדקחמרן כל יבמה

ן] חלה חסור חחות חשה חבל הכח זיקה דרבנן · והח ופ"ל לרב דחחניחין פ"ל יש זיקה וה"ל כפ"ד דקחי בחפה חסור · חחות חשה דחוייחה מדקחמרן כל יבמה

ן] חסור ערוה חשר בשחיהן ב) חסור שנה ופשוט הכי חוקמוה כגון שנשחל הך דחינה חמות ברישה · מיהו ס"כ חפלו נפל הך חמות ברישה חסור בשחיהן חו משום נזירה דלמח נפל הך דחינה חמות ברישה חו משום דנזירנן דלמח קדים ומייבם הך חחן ברישה · ווו חוחה סברת הרב שכחב משכחנו כפשטה ודחחו ג) עלה לרב פפח דחמר כגון דנפלה דחיכח חמות ברישה דחיכח ברישה · דחיכח לר"י חלה לרב מחני' היכי מהרצה · חיכח ס"ד דלמ רישה דקחני חלה מחייבת לרב לח קחמר חלה חני' דרב לח קחמר חלה בחיכח · חבל לר"י דחמר חסור בשניה לח שני ליה בין סחה ללה סחה · ופ"ה מוחר בראשונה מפני שהותרה בשעת נפילה ופשוט הכי חשקיען ליה מחחני' · ולרידי מפהברא דלה קשיה מחחני' · דרב לפעמיה דחמר חין זיקה כדקחמרן לעיל ורב לית ליה הח' סברא וכו' ופשני ה"ם היכח דקחי בחפה חסור חחות חשה חבל הכח זיקה דרבנן · והח ופ"ל לרב דחחניחין פ"ל יש זיקה וה"ל כפ"ד דקחי בחפה חסור · חחות חשה דחוייחה מדקחמרן כל יבמה

ן] חלה חסור חחות חשה חבל הכח זיקה דרבנן · והח ופ"ל לרב דחחניחין פ"ל יש זיקה וה"ל כפ"ד דקחי בחפה חסור · חחות חשה דחוייחה מדקחמרן כל יבמה

ן] חסור ערוה חשר בשחיהן ב) חסור שנה ופשוט הכי חוקמוה כגון שנשחל הך דחינה חמות ברישה · מיהו ס"כ חפלו נפל הך חמות ברישה חסור בשחיהן חו משום נזירה דלמח נפל הך דחינה חמות ברישה חו משום דנזירנן דלמח קדים ומייבם הך חחן ברישה · ווו חוחה סברת הרב שכחב משכחנו כפשטה ודחחו ג) עלה לרב פפח דחמר כגון דנפלה דחיכח חמות ברישה דחיכח ברישה · דחיכח לר"י חלה לרב מחני' היכי מהרצה · חיכח ס"ד דלמ רישה דקחני חלה מחייבת לרב לח קחמר חלה חני' דרב לח קחמר חלה בחיכח · חבל לר"י דחמר חסור בשניה לח שני ליה בין סחה ללה סחה · ופ"ה מוחר בראשונה מפני שהותרה בשעת נפילה ופשוט הכי חשקיען ליה מחחני' · ולרידי מפהברא דלה קשיה מחחני' · דרב לפעמיה דחמר חין זיקה כדקחמרן לעיל ורב לית ליה הח' סברא וכו' ופשני ה"ם היכח דקחי בחפה חסור חחות חשה חבל הכח זיקה דרבנן · והח ופ"ל לרב דחחניחין פ"ל יש זיקה וה"ל כפ"ד דקחי בחפה חסור · חחות חשה דחוייחה מדקחמרן כל יבמה

ן] חלה חסור חחות חשה חבל הכח זיקה דרבנן · והח ופ"ל לרב דחחניחין פ"ל יש זיקה וה"ל כפ"ד דקחי בחפה חסור · חחות חשה דחוייחה מדקחמרן כל יבמה

ן] חסור ערוה חשר בשחיהן ב) חסור שנה ופשוט הכי חוקמוה כגון שנשחל הך דחינה חמות ברישה · מיהו ס"כ חפלו נפל הך חמות ברישה חסור בשחיהן חו משום נזירה דלמח נפל הך דחינה חמות ברישה חו משום דנזירנן דלמח קדים ומייבם הך חחן ברישה · ווו חוחה סברת הרב שכחב משכחנו כפשטה ודחחו ג) עלה לרב פפח דחמר כגון דנפלה דחיכח חמות ברישה דחיכח ברישה · דחיכח לר"י חלה לרב מחני' היכי מהרצה · חיכח ס"ד דלמ רישה דקחני חלה מחייבת לרב לח קחמר חלה חני' דרב לח קחמר חלה בחיכח · חבל לר"י דחמר חסור בשניה לח שני ליה בין סחה ללה סחה · ופ"ה מוחר בראשונה מפני שהותרה בשעת נפילה ופשוט הכי חשקיען ליה מחחני' · ולרידי מפהברא דלה קשיה מחחני' · דרב לפעמיה דחמר חין זיקה כדקחמרן לעיל ורב לית ליה הח' סברא וכו' ופשני ה"ם היכח דקחי בחפה חסור חחות חשה חבל הכח זיקה דרבנן · והח ופ"ל לרב דחחניחין פ"ל יש זיקה וה"ל כפ"ד דקחי בחפה חסור · חחות חשה דחוייחה מדקחמרן כל יבמה

עין משפט נר מצוה

יד א מיי' פ"ו מהלכות יבום הלכה כה סמג עשין נח טוש"ע אה"ע סימן קסה סעיף ו:

אבל הכא דליכא שני דמוכח · ואם תאמר הא גמי ידעינן מסיפא דפ"ב כדתניא לעיל (דף כ.) ויש לומר דהתם ליכא ערוה דקמוכח שהיבם לא מולמל ולא מחייבמת לכל הכא שהיבם מחייבמת ולילכא הוכחה: **שנעשין** ערוה זו לזו כו' · היינו דוקא כשנפלו לפני יבם לאחד לכל כשנפלו לפני שני יבמין מודה רבי שמעון דומר יקיימו לעיל רבי שמעון דומר יקיימו תחומה

תוספות ישנים

לבאר משום שני תחומין דמחלמת ובפ' לעיל מיץ ענבים ביום טוב דוקא בגרוגין ביום טוב דוקא בכרכן לכל ברים דאסור דלמחלמת כל כך דיקא דאמר דשני תחומין מלוקת ולא מחייבת לה מדרבי יאשיה משום שני תחומין דמחלמת:

נוסחא

בכולן אני קורא בהן ואחותה וכו' תוס' חד מקמאי יבמה שאין אני קורא לה בשעת נפילה יבמה ובא עליה תרי ויבמה מאשת אח שיש לה בנים אלמא ס"ל שיש ביקה ותא דקתני במתני' איסור מצוה או איסור קדושה חולצת ולא מחייבת פרישנן עלה בגמ' הא דתנן אשר מצוה לחולצה ומאי דקתני או איסורקדושה חולצת ולא מחייבת · ותם איסור מצוה לחולצה · והכא איסור מצוה ואחותה · ומאי דקתני או היא שאחרי אחותה שהיא יבמתה חולצת או מחייבת פרישנן בגמ' למעוטי איש מצוה לזה ואיסור מצוה לזה:

*איסור מצוה ואיסור קדושה חולצת ולא מחייבת? הכי השתא איסור מצוה הכא איסור מצוה ואחותה,ס"ד אמינא ליקום איסור מצוה במקום איסור ערוה,ותחייבם קמ"ל,ותחייבם? כיון דמדאוריי'תא רמיא קמיה,קא פגע באחות וקסתרו סד"א משום מצוה עבוד רבנן קמ"ל: היתה אחת מהן כו': הא תו ליכא למימר הכי היינו הך-מה לי לחד מה לי לתרי? צריכא: דאי אשמעינן התם משום דאיכא שני דמוכח אבל הכא דליכא שני דקא מכח אימא לא ואי אשמעינן הכא אדרבה תרוויהו מיבחי אהדדי אבל אידך לא צריכא: זו היא שאמרו וכו': ו"ו היא למעוטי מאי?למעוטי איסור מצוה לזה ואיסור מצוה לזה,הא תו ליכא למימר הכי היינו הך-מה לי לחד מה לי לתרי? מהו דתימא כי לא אמרינן אוקי איסור מצוה במקום איסור ערוה היכא דאיכא למיגזר משום שני אבל היכא דליכא למיגזר משום שני אימא להאי אוקימנא איסור מצוה במקום איסור ערוה,ולהאי [אוקימנא] איסור מצוה במקום איסור ערוה, וליבטי,קמ"ל,אמר רב יהודה אמר רב וכן תני ר' חייא *בכולן אני קורא והיה האסורה לזה מהודת לזה ואחותה בשניהם יבמתה או חולצת או מחייבת ורב יהודה מתרגם מחמתו ואילך אבל שיתא בבי דרישא לא מ"ט כיון דבתרי באונסין הוא דמשכחת לה בנשואין לא משכחת לה,בנשואין קמיירי באונסין הוא דמשכחת לה בנשואין תרי אבל אשת אחיו שלא לא קא מיירי ואבא מתרגם אף בתו (באה) מאונסתו כיון דאשכוחי משכחת לה אי בעיא באונסין תיהוי אי בעיא בנשואין תהוי אבל אשת אחיו שלא היה בעולמו לא כיון דאליבא דר"ש הוא דמשכחת לה אליבא דרבנן לא משכחת לה בפלוגתא לא קמיירי ורב ספרא מתרגם אף אשת-אחיו שלא היה בעולמו ומשכחת לה בשיתא אחי ואליבא דר"ש וסימניך מת נולד ויבם מת נולד ויבם:ראובן ושמעון נשואין שתי אחיות,לוי ויהודה נשואין שתי נכריות-מת ראובן נולד יששכר ויבם לוי מת שמעון נולד זבולן ויבם יהודה מתו לוי ויהודה בלא בנים ונפלו לדו קמי יששכר וזבולן האסורה לזה מותרת לזה והאסורה לזה מותרת לזה ואחותה שהיא יבמתה,ל"ל יבם יהודה,בלא יבם יהודה נמי משכחת לה?משום צרה,הא תניא צרה,צרה דצרה מאי איכא למימר:כגון דהדר ופטמיה נמי גד ואשר: **מתני'** ***ששלשה אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות או אשה ובתה או אשה ובת בתה או אשה ובת בנה,הרי אלו חולצות ולא מחייבות ור"ש פוטר,היתה אחת מהן אסורה עליו:איסור ערוה אסור בה ומותר באחותה,*איסור מצוה או איסור קדושה חולצות ולא מחייבות: **גמ'** *תניא"ר"ש פוטר בשתיהן מן התליא ומן היבום שנאמר *ואשה אל אחותה לא תקח לצרר *בשעה שנעשין צרות זו לזו לא יהא לך ליקוחין אפי' באחת מהן: היתה אחת מהן כו': הא תו למה לי היינו דק"ל:ר"ש איצטלי' סד"א הואיל ואמר ר"ש שתי אחיות לא תולצות ולא מחייבות משום ב' אחיות דעלמא קמשמע לן: איסור מצוה בו' והא

טיא כ"ו - ב' אחיות נשואות ליבום אפי' באחת מהן חולצות ואין מחייבות ליבם ואין מחייבות ליבם אחת מהן ואין אחת מהן מחייבת ליבם אחת מהן ואין אחת מהן מחייבת ליבם אחת מהן ואין אחת מהן מחייבת

מסורת הש"ס

ובפמ"ר שמעון שזי לחיות לא מוקמי ולא מתייבמות • והכא למאי
בעי מלוה הא כיון דמדאורייתא לית ליבומי, זקוקה היא, והוו להו
כמאר ב' לחיות שבעתו לרוח זו לזו וז"ש פוטר לחות זקוקה
מחלוקה: גזירה משום איסור דעלמא • לי פטרת להו לגמרי, מחן
דחוי סבר טעמא לחו משום לחיות זקוקה משום איסור
כעורה ופטורה מחלוקה ולחי למיפטר
ליאסור מלוה' דעלמא דלחו 'לחיות'
מחלוקה: תינח ליבי • ליאסור מלוה
לחותה • לחמי חלוקה מיפטר משום
לחות זקוקה להכא מחי לחמרת:
משום לחת דידה • משום מזל דידה
דליאסור מלוה לחי 'לחת' יאול לחון
הוא: ופא גבי ערוה לא גזרינן • דלם היחה לחת מהן לחסורה עליו
ליאסור ערוה לחסור כה ומעכב בלחותה-
הערוה יולחה בלא חלוקה ולא לחמרינן
מחלון ערוה גזירה משום 'לחותה'
שלין ערוה -ולחויה לייבום' והא כמי
לרבי שמעון ערוה היא מקשנינן לרוח
ולחמי מלרכא לה חלוקה משום'גזרת
לחותה': דמגמר גמירי לה לינסי • והכל יודעין שלין לרבקה חלוקה ולחותה
ולח 'לחות זקוקה' היא ולא לחי למסרי
חלוקה בלא חלוקה, לכל ערוה לרבעתו
גרוס ד"ה "ם לא כ"ע גמירי הלכתא
לליסור שביבם חוץ ולח מפקה לה
בלא חלוקה, ולפקא
מינה מורבה לליסור מלוה בעלמא: 'מגמר גמירי לינסי' • וילעי
דלא רמיא קמיה ולחותה לחו לחות זקוקה היא ולא לחי למסרי
לחות זקוקה בעלמא: מתני' משמו אמרו • למאמר ככעטה דמיל
וכי נפלה לחותה לא מיכסרא הך עליה משום לחות זקוקה: ומלנו
הגע • לפי מן החלוקה משום לחות לשה
בפרק ב"ם דקאמר נמי 'לי ל' על לשמו לי ל' על לשם לחיו'
ופלניני עלה רבן גמליאל ורבי לליעזר: לא היתה מאמר לב"ש
קונה קנין גמור • ומהו כלשמו ולי כמי לליפוקי תיסבי לה בניסת:
אלא מאמר ב"ש אין קונה אלא לדמות בלבד • כלומר לדמות לחותה
אלא לחסרינה לזו משום 'לחות זקוקה': יקיימו • לם קדמו וכפלו
בריש פירקין: לכתחילה לא • מייבמו משום לחות זקוקה:

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה לחותה וכו' דמעשה לחות לשה יולחה ולחי: (ו) ר"ה ב"ש וכו' משמו לולב"ם במאמר לחוד יולחה שניה: (ז) ר"ה לא פירש"י דמיל לעיל דפוטר גבי לשה משלוח ולקנו גבי לחות לשה: (ח) ר"ה לסיפיה דמיל דמייה נמוכה:

אחותה משום לחת דידה • דלי נפקא בלא חלוקה משום דעבעו
לרוח זו לזו לחי לליפוקי מהלי טעמא כמי היחה לליסור
מלוה ולחי למיסרי כמי ליסור מלוה דעלמא ופרכינן והא גבי ערוה לא
גזרו שמחלן לחת יולחה בלא חלוקה ולח חייבין שמת יסברו דמעשה
(ה) לחותה יולחה ולחי לליפוקי לידך
בלא חלוקה: ב"ש לומרים לשמו
עמו כו' • בגמ' גבי השמת לחותה
דעלמא כו' עשה בה מלמר מיבעיא
פירש בקונטרס דמלמר יבמין מדרבנן
דלפילו לבים שמלי דמלחורייתא יבמה
יבת עליה כחיב ולין נרלה לרים"ם
דל"ב לחלי חלת הלזו משום לחות
לשה במלמר זה ומיהו "ל דמשם
משום לחות לשה היינו לחר שיבעל
[בעלת המלמר] לכל קשה לדעיל פ"ב
(דף יח: ושם) דקלמר הל דקלמי
מלמר לליפוקי מכ"ש משמע לב"ם (נ)
יולחה שניה משום לרת משום לשה לחיו
בלא חלוקה ולכן נמי קלמרינן
לקמן בפירקין (דף נ.) גבי לחות לשה
לחלמת מלמר קני לחולייחת לב"ם
וכולה סוגיא דגמרת מוכח הכי והל
דקלמר השמת לרוסה דעלמא כו'
עבד בה מלמר מיבעיא לב"ע דמלמר
מי מלחורייחת מ"מ קלמר מלמר
מיבעיא משום דהא דמלמר קני
מלחורייחת היינו משום דגמרינן
מקדושין דעלמת הלכך לל עדיף
מקדושין ודיו לבת מן הדין להיום
כגון: אוי לו על לשמו כו' • לל"ש דבכל הני דפ' חרש (לקמן קיב:
קיד:) דמנן מוצת לת לשמו בגנו ולת לשה לחיו בחלוקה לל קלמי
לוי לו כי הכא משום דלוי לו משמע ליפן לעב כלומר רלוי לו להלטער
שהפסיד לשה בלא פדיונה והכל דליימי בגמ' פלוגתה דר"ת
ור' יהושע דקטנה וגדולה לל פשע להכי קלמי לוי לו מבל לשם פשע
שהכנים עלמו בספק חרשות שלל היה לו ליעל חרשת וכן ההיא
דהחולץ (לקמן דף מל. ושם) דשומרת יבם שקידש לחיו לת לחותה כו'
להכי נמי קלמר בגמרת למשוטי לר' יהושע דשייך השם לפן לוי לו כי
הכל ולל קלמר למשוטי כל הני: אי כר"ג. לחמר ממתין עד שלגדיל
ויבעול ומלת לליו משום לחות לשה מ"ש דקדושי קטנה דרבנן מ"מ
הקילו בה מבעבעת מלמר משום דבטוסה היל לליו קודם זמן גדולה
והל דפריך מינה לעיל בריש פ"ב (דף יח.) לחה ר"ש לוסר לבעל
מלוה יבמין ור"ג שרי לבעל מלות יבמין חע"ג דבטה בטוסה מ"מ פריך לחה ר"ש חייש לספיקה וכ"ג לפילו לוחלי לת
חייש: אי כרבי לליעזר • לחמר מלמדין הקטנה שממחן ומוכר בגדולה לייבם ול"ח ולחמי שרי והל בשעת נפילה גרלית כלחות
לשה כדלמריכן לעיל בפ"ק (דף יב.) גבי גרש בתו הממחנת בשעת נפילה גרלית בגרש בתו ובשעת נפילה גרלית בגרש בתו וי"ל דלת דמי
לשה כלל: אשתו שמת משום דקאמר כ"ש מלמר לשה שני הוא בועל כי הוי כמי מלמר לשה שני הוא בועל ובשעת נפילה גרלית בגרש בתו
לשה כלל: אשתו לשה כלל: אשתו שמת משום דקאמר כ"ש מלמר לשה לחיו בחלוקה ולל קשה לחיו
מלחורייחת הוא מדקלמר לשה כלל: אשתו שמת משום דקאמר כ"ש מלמר לשה לחיו בחלוקה ולל קשה לחיו
והכא נמי בשעת נפילה גרלית בגרש בתו ובשעת נפילה גרלית בגרש בתו וי"ל דלת דמי
לשה כלל: אשתו שמת משום דקאמר כ"ש מלמר לשה לחיו בחלוקה ולל קשה לחיו
והכא נמי בשעת נפילה גרלית בגרש בתו ובשעת נפילה גרלית בגרש בתו וי"ל דלת דמי

אלא לחלה לת קלמי מלוה לשה משמע דיולחה בלא חלוקה ולחי לליפוקי מהלי טעמא כמי היחה לליסור מלוה דעלמא,
דחי לליסור מלוה לחי

יעשה מאמר ויקנה כו' · ומשום ביטול מצות יבמין ליכא למיתם כדפריכים בפ' שני (לעיל דף יח:) (י):

לא מיבמתה לו · פירוש ברגל שהוזהרו על הטומאה כדלמרינן בר"ה (דף מז:) (כ) וטוד י"ל דלמן שמיבם ליעמת לו למען לחמר בסוטה (דף נ.) לה יעמת מוכה: **עבד** כה מאמר מיבעיא · ות"ח דמשמע ללן עדיפת בעלמ מאמר מלרוסה וכהחולן (נקמן דף נמ· ושם) קלמר רבא נופיה מאמר לב"ש עוסה ודלן לחלוק בנכסים בגרה וספק בקוסה לחלוק בנכסים חלמת מהכי ליודסה ו"ל דהכא גרם רבה רבו על מהני המסיק עלה חמר ליה מהני ולקמן גרם רבה שהוא חמר מהני: **אלא** לעניו מסירה לחופה · ות"ח מלי מקני דהשתא נמי מקני השתא חרוסה בעלמת בעיא מסירה לחופה עבד בה מאמר מיבעיא ו"ל דעבד בה מאמר וכא מיבעיא לן בהכיחה עוסה חופה ובביאה עוסה כקנין מפיריס נדריס · וחם לן לה לב מי שמיכה כרגלים לב לה מי מיפר כדלמרינן בנדריס (דף ע.): **בנון** (ג) שעמדה בדין כו' · לפי מסקנת שלהיכי דעבד בה מאמר כלמוכה בנדריס בפ' נערה המלורסה (שם מד.) דלר' חליעזר כיון דעביד בה מאמר ופסקו לה מזונות מעלו טולדת על דעתו ולר' יהושע דוקא כחד יבם לבד כחרי כיון דלי בעי לחוזי פסיל לה עליה בביחה לו בגיטת חיגה טורדת על דעתו ולר"ע לפילו כיבם לחד קלמר דלא יפר לפילו עבד בה מאמר משום דלין מייבים עליה מקילה כנערה המלורסה ולה יהבן לפי שה שפי' בקונטרס בריש פ"ב (לעיל יז: ד"ה ולימא) דמלן דלמר לן זיקה לפי' בחד ולימא ר"ע דמלי סבר כיון דיש זיקה ולפי' הכי לא יפר משום דלין מייבין עליה מקילה:

אביה תוספות ישנים

ואי ממרם מאמר לב"ש קונה קנין גמור זה מאמר ויקנה דלא מלי מלי דומה דמיים גמורה זה יעשה מאמר וידחה · פי' כמאמר ידחה לחומה מלא מאמר בבעלת מאמר לבמיים ובשלמת לא יחול וחם יבטל וכי' דבריה חיכה בלחוזי בעלמ דלמר לן בלחוזי בעלמ מהכי מלי לחזור ולמר לן בלחוזי בעלמ דהכא מקדושי נמי לא בלחוזי בעלמ דלמר לן בלחוזי בעלמ דלמר לן בלחוזי בעלמ דלמר לן

מתני' ארבעה: לנפילה: גמ' נכרים יבומי נמי מייבמי · ושלשה חמין · כיון דישנן נרמזין הרחקה יולאה מכוח חמות ולא תמרינן מכאן ואילך לייבם הזוקקה לנכרי ולא לחזקה לנפילה קתני דפרק חצה (נ"ל יז.) ובכתה "כתרת ס"ב הסיה יולאה כו': אמר רב נחמן וכשמת מתאר הכרכים על הכתב מכוח חמות נרס חמות חמה: ואפילו אין זקה לחמות חמין · כיון דישנן נרמזין הרחקה יולאה מכוח חמות ולא תמרינן מכאן ואילך לייבם הזוקקה לנכרי ולא לחזקה לנפילה קתני דפרק חצה (נ"ל יז.) ובכתה "כתרת ס"ב הסיה יולאה כו': אמר רב נחמן מן הכתב

כתב בכתב ידו · מפרש ר"י בר' מאיר לפי' אין כאן הגיה מתניתין ידו (ט) והא דתנן (נ"ב דף קמה:) הולין עליו כתב ידו כו' דהיינו מתניתין ידו וכן מוכח בפרק שני דכתובות (דף כג. ושם) דלמר לכאי לית ליה לימי חיים מתניתין ידיה הגה מחסרה לו מדיקא דמגילת דלמת משכח חיים הגה מעלי ומכן הוליא כתב ידוכו' (ג) תר"י דכתב בכתב ידו ואין עליו עדים פסול משום זמן דיכול להקדים זמן כמו שכילה ות"ח [מחבר שהעתיק בגרסה למה מייסין לקטנית ועוד] שם הוא משום להקדים זמן ולעשות עם הלקה קטנית על הלקוחות בפירוש שמכר מזמן הכתוב עד עכשיו מ"כ אין לך לכתוב על הזמן הכתוב ואמאי פסול וי"ל דאע"פ שכתב לגרסה מייסין לקטנית כדמייסין בכותב פרק שנים אוחזין (נ"מ דף יט: ושם) נבי שוכר ולא במכירן חזמן הכתוב בו ופעמים מפסיד הלקה שלא כדין בשלא הקדים הזמן ואנו תיסדין לומר שכיוון שכתבה כתב והקדים הזמן ומפסיד הלקה שלא כדין פירוש שמשעה הזמן עד שכתבה חבל כשנפטלנו לא מפסיד שלא כדין דכדין הוא שלא שכתוב להא לאין לבטל פירוש משעה שכתבה ואמתיה הייט דוקא בגט כשר: **יש** בו זמן ואין בו חלה עד אחד וכו' · הגר ג' ניסין פסולין ואם נשתא הולד כשר כדתנן בפ' בתרא דניסין (דף פו· ושם) ולמאן דמפרש הכא דכתב ידו ועד אחד שניהן אינם כלום ואין עליו עדים ל"לאמתניתין דלעיל כשי הולד כשר ופיפת לאין בו שלא עד אחד שלמיך לאמתניתין דלמ"ה לא שכשה לכתחלה וה"ה וכמ"ד דכתב סופר ועד אחד שניהן כיום שמן הסופר כתבו להלמד וזרקו לאפשה והחתימה עליו הלקה עד אחד וי"ל שהסופרים מוקמים שיבת לידי מכשול ומהרים כך ומ"מ לא תניב סופר ועד כשני עדים שנרם בו לכתחלה: **אשה** זו בחזקה סיהר לעזק עומדת · ות"ם תימה כגם ותח"כ גירש שכשר היה גרס עכשו לכל גירש ותח"כ כגם לא היה בחזקה סיהר לעזק ושוב (נ) נר"י דוקא בגירש ולכשוף כגם לחייבי וי"ל דמ"מ היה בחזקה סיהר לעזק ומהרים שלא נתגרשה וה"ם דהכא מוקמינן לקה בחזקה סיהר לעזק לחש"ם שבשעה שטלך הספק היה עומדת בחזקה סיהר לעזק עדיין מי וכפ"ק דמולין (דף ס. ושם) לתרינן כהמה בחייה בחזקה סיהר עומדת עד שיודע לך כמה נשתהה בחזקה סיהר עומדת עד שיודע לך כמה נטרפה ומשעה דוקא לעיין ריעותא דחתילד תחר שהיטה היא בחזקה סיהר כגון בת שלש ובעל בי מעיים ומהזיר לכשהם נקובים לגמ' שמיישבין שמא במקום נקב נקבו שלא הספק מחיים כגון ספק דרוסה לה מסוסה שבשה שטלך הספק היה מדיין בחזקה סיהר ות"ח דהחם מייסין לספק דרוסה מכח דבכיחת מכלמת מילתא לתיסורת שפי מדלסיקת וכן הסיה דיסב לה קין טעם דמייסין שמא הבריה לעולם ספק כד' לחות הקרוב לו: **כתב** בכתב ידו · דקי"ל (נ"ב דף קמה:) הולין עליו כתב ידו אע"ג דלית עד בגיטו כתב ידו: **יש** עליו עדים ואין בו זמן · גיטין פסולין ואם נשתא הולד כשר ולאו כתב ידו הוא דכתב בו זמן ואין בו אלא עד אחד זהו ספק גרושין: **גמ'** ואילו בגרושין ספק קרוב לו ספק גרושין לקולא מאי טעמא? אמר רבה אשה זו בחזקת היתר לשוק עומדת וספק אתה בא לאוסרה אל תאסרנה מספק, אמר ליה אביי אי הכי בקדושין נמי נימא אשה זו בחזקת היתר ליבם עומדת וספק אתה בא לאוסרה אל תאסרנה מספק? התם לולמא, האי חומרא דאתי לידי קולא הוא זימנין דאויל דהא ומקדש לה לאחותה קדושי ואי ואי נמי זימנין דאתא אחר ומקדש לה לדידה קדושי ואי וכיון דאסר לה מר לצרה ליבומי אמרי דקמא קדושין ודברתא לאו קדושין? כיון

תוספות ישנים

בחזקת סיהר לעזק עומדת ותמ"ל דמחזקת הגה הוא סיהם מ"מ כיון דסוגו לעזה ונכוסף נמי מה קיימן לה שכיר בחזקת סיהר לעזק · ות"ם ומפי שהא מספק דרוסה ומלוי להם לה מוקת סיהר דספה לשמח ומלוי דהמה מייסין לשמח שמת בכאמה: בחזקת סיהר ליישב. ות"ם כמילמא סיכא שכשם זו קודם מקדושין של ספק אחל כיכא שמקדושין של ספק קדמו מלי קלמר בחזקת סיהר ליישב כלא לה סיהם מפולם בחזקת סיהר לעם דמחל מקדושין נמחים זו גרס שבזה ומפורש ליישב . ויל דמ"מ בחזקת סיהר ליישב כיון דלוקמה לעזה בחזקת עבדים וכיון ד עדיף מחזקת לישב :

תוספות הרא"ש

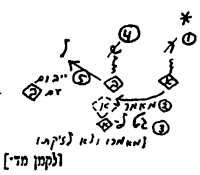
(ט) תוס' ד"ה כתב וכו' מתניתין ידו וכן פ' דמק : (נ) בא"ד ותר"י דכתב וכו' ות"ם פ' כוח מצוד לקדים זמן(עבות פ' כפסה קטנית על פלקוחות בניזוס שכתב מזמן בכתוב עד שבניין דמייסין לקטנית כדמייסי' בפ' שנים אוחזין ובא"ד ברגיל לכתוב זמן בגיט ומפני שכיכר לו בכתב ידו ואין עליו עדים וכו' משמע דאפי' בכתב ידו לה כתב ספק קרוב לו ספק גרושין אין לה כתובה ואין לה ירושה ולא מהני כתב ידו כלל ואפי' אם יש עדים על כתב ידו שהרי לא כתב ספק קרוב לו ספק גרושין אלא ספק קרוב לו ספק גרושין

כיון דקמ"ל תליגה לגמרי מידע ידעי · דקידושי לחוד לחוד קידושין והתי דלת מחייבמת לגמרי תומרת בעלמא הוא · ליתני · ספק קרוב לו : **מידע ידעי דומיא דבעלמא הוא** · כלומר מי מייתי דלת לימרו תיכף ומדמלינה ודאי גירושין גמורין למגורשת תיכף דעלמא הוא והלר קתיים לחתומה,דקמ"ל(ג) דבתרייתא לחוד קידושין לא תיכוף לחכי ,דמדלת מחייבמת לגמרי מידע ידעי דמליגה· תומרת בעלמא הוא : **מחייבמת** · וקמ"ל דגמ עריה דלוקמה לחזקה ופגע בכרת : **הכא נמי** · גבי קידושין תמתי תולגת הא לחתי לייבומי ודלמא קידושי עריה הוא וקמייבם · **לחזקת קיימ** · בחזקת היתר לייבם : **ועל כא תמיו** · וסיל דתמא,לרתה תולגת לא מיפקרא בולא כלום משום לרת עריה שמת היה מתה רתמינה ותמ"כ מת הוא ומתן וכולן אם מתו הערויות קודם לבעליהן לרתיהן מותרות בפ"ק : **ולא מחייבמת** · שמת הוא מת רתמון והויא לה כך לרת בתו : ה"ג תומרת דתתי לידי קולא הוא שאם תמה תומר מולגת מחייבמת : **גזרו בהו רבנן** · דספק גירושין בעריה לא תתנון שאם תתה תומר מולגת מחייבמת : **דקיימא עריס** · קמן וקמוכחת דהכל רואין שז לרת עריה היתה ותתה מלרכת תליגה ~~אחו למשמר~~ קמו ביה רבנן בגיטא מעליא הוא ואין זו לרת עריה ותתה לייבומי:**אבל מפולת** · ה"ג מלרכת לה תליגה ~~אין למשמר~~ קמו בהו רבנן במפולת , הלייגים המגריכים תומה תליגה בגיטים הם וידעו שהיא מתה רתמוכה לחתי לייבם ללרת ומידע ידעי דהתי דתליגה משום ספיקא היה : **קרוב לו כו'** מפרש במסכת גיטין:**למתי הלכתא** · קמני מגורמא : **דחוי לא ספקא דחורייתא** · כיון דתתי תתרי "קרוב לה" לא תתי לאוקמי לרה תחזקה ולמיפטרה לעלמת בלא תליגה: **ומתני' דהכא הכא תתה** · תד תומר קרוב לו הלכך בקידושין הוא לחיכא למיפטייה משום דבחזקת היתר לייבם קיימ,ומשום עד אחד דתתי'קרוב לה לא תפקינן לה תחזקה ותליגה **תבל** בגירושין ליכא למתייבה דבחזקת היתר לבוא לחיכא עדות תתי' דתתי קרוב לה' בעי לאתפוקי מחזקה ויכון לחיכא עדות שלא תליגן לקולא וקא מוקמינן לחזקה ולא בעיא תליגה שתה תתה תומר מולגת מחייבמת : **אף גירושין ככת אחת** · כלומר תי הוה מיפוקמת דומיא דקידושין משום דבי לא תני לה : **הכי גרסינן** וקידושין גופייהו ממתי דבכת אחת דלמא בשתי כיתי עדים לי בשתי כיתי עדים קיימי עדים ותתרי קרוב לה ולא תתרת תתייבם ותין בכך כלום ומן בשתי כיתי עדים נמי ספיקא דרבנן הוא דלתתרינן תוקי תרי כו' · **והכי פירושו** לי בשתי כיתי עדים לי הוה תני ולא תתייבם תלא תתייבם ותין בכך כלום דהא תוקמה דמותרת לייבם הוא ותרכינן קיימי עדים כו' ותתרת שתי עדים ספיקא דחורייתא היא ותו בשתי כיתי עדים ספיקא דרבנן הוא וגבי גירושין גופייהו תני' כאן שתי עדים לי בשתי כיתי עדים ולא תתרת תלא תתייבם ותין בכך כלום דהא תוקמה דמותרת לייבם הוא ומקודשת ועשית הרתמוכה לרת עריה ולא תתרת תתייבם תלא ודלמי בשתי כיתי עדים ולא תתרת תתייבם תלא תד דתתר קרוב לה תתרינן תוקי לרה תחזקה דשריא לייבם וכך שתעתי ומקשה בעיני משום דתתי תתייבם דתתרינן להכי דתתייבם ותין בכך כלום לגעיל הוא נפיקה פירש הכי : **שתי** כיתי עדים נמי ספיקא דרבנן · ול"ת וכיון דתתרינן דתתרת תתייבם כיתי עדים הוא דתתרינן דתתרת תתייבם כיתי עדים הוא דתתרינן דתתרת תתייבם תלא תד דתתר קרוב לה תתרינן תוקי לרה תחזקה דשריא לייבם וכך שתעתי ומקשה בעיני משום דתתי תתייבם ותין בכך כלום לגעיל הוא נפיקה פירש הכי : **שתי** כיתי עדים נמי ספיקא דרבנן · ול"ת וכיון

ההוא דגיורין בשמי כיתי עדים ס"ל לשמון מתנה על מתנה דקתני התם במתני' שייך טפי בשמי עדים וכפ"ב דכתובות (דף כו: ד"ה מתן) ובפ' תוקע הכותים (ר"ה לב. ד"ה מתן) התכלת בר שפיא • לית דמי להתיר לתמר בקידושין (דף מה:) ובכתובות (דף קנו: ושם) תם כריתות עליו להכניס לתיה עשיכב מרע היה ואם שכיב מרע הוא כו' דהכא כיון שדרכו להיות עשיר חלים ועשיר עושה לה שייך להטמידו לחזקה כמו שהוה עשה: **אי** יניד עליו ריעו מלי זו היא דקתני • הוה מני למיפך לי יניד עליו ריעו (ו) ליתני טולו בחד וליתני חד מיניהו בחיך כדפרך לה יחפור (כ"ב דף יפ.): **למעוטי** זמן לדיחיה בקידושין • מספקא לר"י כתב בכתב יד ואין עליו עדים מי מהני בקידושין לי לה דכיון שאין נריך זמן מה לו אם אין עליו עדים: **והא** עבדא לדיכא דקני בכספא כו' פירש בקונטרס שצר קניים עבד והקא לר"י דת"ק מ"ם דנקט עבד דהו"מ למינקט שצר מכירקרקע וכל שצרי מקח וממכר ועוד דהכם לה תיקון רבנן זמן וכרתה דלמצר שיחזור קלי דתיקון (ו) זמן ידע מתי בתאב בשפחה והוחר בכח ישראל וע"ק והא עבדא דאיכא דהכי בכספא ואיכא בשטרא ותקון רבנן זמן? דתם רובא בשטרא הבא רובא בכספא אב"א משום דלא אפשר-היכי ליעביד: **ליגחת** גבי דידה (מחקה ליה) **ליגחת** גבי דידה, ומנין דבת אחותו היא ומחפה עלה ליגחת גבי עדים: (ו) **אי** דזכירי, ליתו ליסהוד, ואי לא, זמנין דחלו מכתבא ואתו מסהדי ודחמנא אמר "מפיהם" ולא מפי בתבם, אי הכי בגירושין נמי ניתא הכי: **התם** להצלה דידה קאתי **הבא** להחזקה דידה קאתי: **מתני'** *ר"נ אחין נשואין ג' נכריות ומת אחד מהן, ועשה בה הישני מאמר ומת, הרי אלו בעלצות ולא מתייבמות **שנאמר** ומת אחד מהן ואין לו בן יבמה יבא עליה": (ב) שעליה ויקת יבם אחד ולא שעליה ויקת ב' יבמין, רבי שמעון אומר מייבם לאיזן שירצה והולך לשניה: **גמ'** ואי יקח ב' יבמין, דאוריתא, חליצה נמי לא תיבעי: אלא מדרבנן "גזירה שמא יאמרו ב' יבמות הבאות מבית אחד מתייבמות, וניימם לאחד ויחלוץ לאחד? גזירה *) שמא יאמרו בית אחד-מקצתו ובמקצתו

*) [לקמן מד.]

מצות יבום קודמת לחליצה • ספק קרוב לו כו' וה"ה בגירושין: ומנין בגירושין • כתב בכתב יהו וכו' וה"ה לקידושין: ה"ג כל שים בקידושין יש בגירושין ויש בגירושין מה שאין בקידושין • וזהו לגירושין לאו דוקא ומשום דתנא זהו בקידושין מנא למי זהו בגירושין: **כל שים בקידושין** • כגון תורה אור ספק קרוב לו וכו' הוי כמי ספק בגירושין: ויש בגירושין • שלין ספק לענין קדושין כגון זמן כדמפרש לקמן דבשאר קידושין כגון המקדש בשאר לא תקנו זמן: "וזהו דגירושין לאו דוקא • דמשמעו זהו דהוי ספק בגירושין אבל ספק קרוב לא הוי ספק לגירושין ואילי לתנא "זהו" בקידושין דדוקא זהו זהו דקמ"ל זהו ספק קרוב הוא דשייך בקידושין אבל ספק זמן לא שייך בהו: **הניחא למ"ד** • בגיטין בפ' "כל הגט (דף טו:) מפני מה תקנו חכמים זמן בגיטין משום פירי דילמא מיחמי **תגבה מבעלה פירות שאכל מנכסי מלוג שלה דקסבר משעה שנתן מיניו** כה לגרשה שוב אין לו לבעל פירות: **תרוסה** ליה לה פירי • לפיכך לא תקנו בשאר קידושין שאין בהם אוכל פירות על שמכנם לומה כי תקון רבנן פירי לבעל משום פרקונה ופרקונה לא קא מחייב כה אלא מכאומה ואילך דמנאי כתובה הוא "התם משמתאי לתפרוקי בכתובות פ' נערה (דף נא.): **משום בת תמותו** • שמא יהא בעוי בת תמותו וחזקה מחמיו וילחה עליה ממשמשין ובאין ויטוח עליה ויגרשנה ויאמר קורס זוטא שתתם מעידים ככר נתגרשה: **ליתפוס ומפ'** • גמי בפ"ק קדושין שמא מוזה ויאמר קדש לקדושין היא: **ומפ' עבדא** • מכירת מכירה [של עבד ומפ' • ככל שצרי מכירה] לידע מתיזה זמן יאכל פירות (נ) שהם הוה ליכתי עבדו: **מתקף ליה** • (ד) לזמן ההמתר קודם קידושין היה זמן זה: **ליתפוס נכי עדים** • מאי מכי לי דכירי לימם הוה קידושין אפי' ליט כתוב בשטר מנו למהדרי ללת להכי ממרת דמכאי דזימנין דלת דכירי וחזו ממכאי ותתו ומסהדי ולכאי נתו עדות הוא דלחמת אמר "ע"פ פיט עדים (דברים יט) ולת מיעיגו על פי הכתב: **נכי גירושין נמי** • אמאי מקנו זמן משום בת אחותו נכי ממן ניתפוס: **להללא דידה קאתי** • ולימא למימר דלמא מתקה ליה דמי אתו מסהדי דזיכרה לה מיימת אשכרת לתיבעה מקמי דכי מוקמינן לה בחזקת לתת חיים ומיהו לי לת מקון רבנן זמן הוה מלי לאתפופי עלה ומספיקת לה קתני ומקנינן לה: **אי** לת מיימת לי **מתקף ליה** מוקמינן לה **ומקנינן לה**: **הכת לתוכה דידה קאתי** • זמן דקידושין ולי מקון לה רבנן זמן וזיתה ככתה ליה לאשכרת לו מתקה ליה **ומקיימת לחזקת כדמעיקרא**: **כתני'** **ויפת שני יבמין** • דכל זמן שלת כנתה זה עדיין זיקה לאחין עליה **ונפוסקת עליה זיקה מאחרו** דכי כתתם זה נותנו עלה זיקה שניתה ואינה נפסקת הוה פקעה זיקה דקתת וכי מיית לת הוה עלה שלת זיקה שני ל"ל עבד כה מאחר לת הוה עלה שלת זיקה **מייבם לאיזו שירצה**: כדקתני טעמת בפרק שני בכרייתת לתם מאחרו של **שפ"מאחר**, לתם שני הוא בועל **ולתם** לית ומת מאחר לתם לאחין הוא טועל: **ומאן לשניה** • דתנת לת מיפקרא דניתה לתידך למת **מאחר** לת קני והוו להו ב' יבמות הבאות מב' בתים וייבמוה **מרוייהו** כמי לת דלמת **מאחר** קני והוו להו ב' יבמות הבאות מבית אחד **ג"ם**: **מי** ויקה שני יבמין דאורייתא כו'. לרבן פרין: **מלא מדרבנן** • דמאחוריית מאחר לת קני והוו להו שני יבמות מב' ורבנן פרין: **מלא** מדרבנן דמאחוריית לת קני והוו להו ב' יבמות הבאות מב' בתים ורבנן פרין: **ומאן לשניה** • דתנת לת מיפקרא דניתה לתידך למת **מאחר** לת קני והוו להו ב' יבמות הבאות מב' בתים וייבמוה **מרוייהו** כמי לת דלמת **מאחר** קני והוו להו ב' יבמות הבאות מבית אחד **ג"ם**: **מי** ויקה שני יבמין דאורייתא כו'. לרבן פרין: **מלא מדרבנן** • דמאחוריית מאחר לת קני והוו להו שני יבמות מב' ורבנן פרין: **מלא** מדרבנן דמאחוריית לת

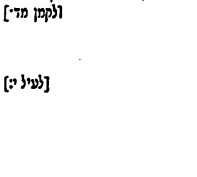
ומקצתו חלוץ • ותני למימר כב' יבמות הכתוב מביא לחד מדת מתייבמת ותחלוץ תנינא : **נתן נט למחמרו** • תמתינהו קמי שתא נתן אם הטעוה מחמר נט למחמרו ולא לזיקתו ותא"ל מת מיבמה לחמה להלחמה שהיא ערוה להתייבם לשניהן דמחמר דעבד שקליה ולהו לערוה ניהו ושפחה לית לתני למימר בשמי יבמות מביא לחד מדת תנינא ומדת מייבמת להכא לאו מביא לחד מיתי : **אלא היא מסורה** • ולא משום דקס ליה כלא יבנה דפוסלה על לחמו הכתוב שהרי לית נתן נט לזיקה תנא משום דלחמי לחלוצי בעבלא הנט היכא דעבד נט למחמרו ולזיקתו דהויא ולחי מידחיא לחבי נט למחמרו לית דמי לחלץ מחמר ומחתם זיקה לרחוקה במקומה : **הותרה אפילו פיל** • לשניהן כשיעור שני : **מאי דעבד שקליה** • והויא כמו שלח עשה בה מחמר ולחמי ומחייבמת לשניהן מחמת זיקת לחמי דרחמנן ודוקא שפירש למחמרו ולא לזיקתו קחמר לחבי שממת נט לא יבנה" מהולחן לחמן ומכי מוכחת מילחת דרכת בפרק רבן גמליאל(יבמות נב:) דלמחמרו ולא לזיקתו קחמר **פשיטא ומה פשה דלא לחדחית מהאי ביחא** • לעיל (דף נ.) גבי שלשה לחים שנים מהם נשואים שני לחיות ולחד נשך נכרית ומת לחד מבעלי לחיות וככם נשוי נכרית לח לחמו ומתה לחמו של שני ולח"כ מת נשוי נכרית הרי זו לחסורה עליו שלמים משום לחמו לח הויל ונחלקה עליו שעה לחת בשפילה לחסורה משום לחות לחמו ולחי"ע דכהניה נפילה קמייתה לו לחדחית לה לגמרי דהל קלי כשוי נכרית שזוקקה לייבום וקולל לחי כה בשעה נפילה "במה יבל עליה" לחפי הכי לחכינן לה לגבי בעל לחומה "לחמו של לחמי לחמו לח שים לה בנים" לחיסהורי עליה לחפילו לחחר מיתה לחומה : **הכא** • בשעה נפילה לחדחית מהאי ביחא לגמרי לחין כאן לחת בעל להומה ומשעה שנפלה לפניו לין זיקה יבום עליה, מיבעיא : **מנא הא** • מהני דהכא הנח בריחה : **ורמ** • דשלשה לחים לו לחדחית מהאי ביחא לגמרי חזיא מעיקרא להיתרא ובריחה [משום הכי לא חניא] : **הדר חזיא לאיסורא** • דמ"מ לריחה לח קריבת ביה משעת נפילה "ביבמה בנים לחיסהורי עליה לחפילו לאחר מיתה לחומה : **הכא** • בשעת נפילה לחדחית מהאי ביחא לגמרי לחין לחת בעל להומה ומשעה שנפלה לפניו לין זיקה יבום עליה, מיבעיא : **מנא הא** • מהני דהכא הנח בריחה : **ורמ** • דשלשה לחים לו לחדחית מהאי ביחא לגמרי חזיא מעיקרא להיתרא ובריחה [משום הכי לא חניא] : **הדר חזיא לאיסורא** • דמ"מ לריחה לח קריבת ביה משעת נפילה "ביבמה בנים לחיסהורי עליה לחפילו לאחר מיתה לחומה : **דחכיבא ליה** • משום דחידוש הוא : **ומשנה הרשמונה** • שיהיהה היא משכנסים זו הוחיל והיהה שנייה מהחלה : **לח זוה מקומה** • לעוהרה לגמרי : **כא עליה** • בחיי לחמו : **משום לחמ לח** • דהה רחמנא פטרה מייבום וקמה עליה כמי שים לו בנים : **גלח משום לחמ לח** • כדמוקי טעמה (נקמן) : **כנשח מת ולח"כ נשח מי** • דחיכור לחמ לח קריס וחו לח לחי חיכור לחחות לחמ וחיל עלה דקסבר לין חיכור חל על חיכור : **נשח מי ולח"כ נשח מת** • חיכור לחחות לחמ קריס דקודם שנפלה לחיו למח היהה עומדת עליו בחיכור לחחות לחמ : **מיחגא מלי** • דלי הוה פקע חיכור לחמ לח הוה מייל חיכור לחחות לחמ דהלי דלח חייל מעיקרא משום טעמה דחיכור לחמ לח הוה קלי קמיה הלכך הוחיל וחיכור לחחות לחמ מוכן ועומד לחול עליה פטורה מן (נ) הינמ ולח פקע חיכור לחמ לח ומייב משום לחמ לח : **שתי חיסות** • כגון חמותו והיא לחמ לית לחמותו שריפה ולחמ לית חנק : **נידון כחמורה** • כשריפה : **חמותו ונשתים לחמ לית** • שהיהה לחמה כשנשח כחה : **נידון בחמ לית** • ולח"ע דקיל הוא חלמא לח לחי חיכור חמותו וחייל לחמ לח לחומה ולח"ש לח"ח לחמ לח פוטרת לרחה וליבחבה בהדי ט"ו נשים בפ"ק (דף ג: ולף י) למ"ד בפלוגתת קל מיירי וכן הלי לעניל דקחני נחסרה עליו עולמים גם היל פוטרת לרחה וליבחבה ו"ל דהכי כיון דחכת לחמות לחמה לחסרת לרחה לחמה לחסרת בכלל לחמות לחמה ניהו : **ונעשית** לחמה לית נידון כחמותו • ולחן זה מכח זיקה דלחסומה דבלאו הכי מי שנהחייב ב' מיחות נידון כחמורה :

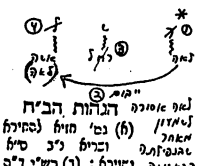
ומכצחו חלוץ,ויאמרו ?אי דמיבם והדר חליץ הכי נמי אלא,גזירה *דילמא חליץ ברישא והדר מיבם וקסליה באשרלא יבנה"ורחמנא אמר *כיון שלא,בנה שוב לא יבנה *אמר רבא-נתן נט למאמרו הותרה צרתה אבל היא,אסורה דמחלפה בבעלת נט "אביי דאמרי אמר רבא נתן נט למאמרו הותרה אפי' היא,מאי טעמא? מאי דעבד-בה שקליה : **מתני'** *שני אחין נשואין שתי אחיות ומת אחד מהן ואחר כך מתה אשתו,של שני הרי זו אסורה עליו,עולמית הואיל ונאסרה עליו שעה אחת : **גמ'** פשיטא,השתא ומה החם דלא מידחיא מהאי ביתא לגמרי אמרת לא,הבא דקא מידחיא מהאי ביתא לגמרי לא כ"ש? תנא,הא תנא ברישא והך חזיא להיתירא (ע) ושריא,והדר חזיא לאיסורא, ואיידי *דחביבה ליה אקדמה *ומשנה לא זוה מקומה . ת"ר בא עליה חייב עליה משום אשת אח ומשום אחות אשה דברי רבי יוסי,רבי שמעון אומר אינו חייב אלא משום אשת אח בלבד והא תניא ר"ש אומר אינו חייב אלא משום אחות אשה בלבד לא קשיא באן(שנשא ח' ואח"כ נשא מת,כאן ישנשא מת ואח"כ נשא ח' עד שמעון היכא דנשא מת ואח"כ נשא ח' כיון דאיסור אחות אשה לא חייל,תניים יבומי אמר רב אשי איסור אחות אשה-מיתלא תלי וקאי : אי פקע איסור אשת אח' אתי איסור אחות אשה וחייל והילכך לא פקע.ומבר רבי יוסי איסור חל על איסור והא תניא *זעבר עבירה שיש בה שתי מיחות נידון בחמורה,רבי יוסי אומר נידון בזיקה-הראשונה-הבאה עליו וחניא *ביצד אמר רבי יוסי נידון בזיקה הראשונה הבאה עליו ? חמתו ונעשית אשת איש נידון בחמותו ,אשת איש ונעשית חמותו נידון באשת איש? קושיות הללו ופר"י עיקר :

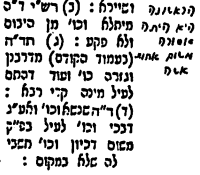
נט למחמרו כו' הקשה ריב"ן דחמן בפר"ג(נקמן דף נ:) דיש מחמר בין יבם לחד לב' יבמות בין ב' יבמין ליבמה לחת וכאן ל"ש מחמר ולח עשה מחמר כאן וכאן ל"ש ב' יבמין ולחלקה בין ב' יבמות בין ב' יבמין ליבמה לחת ולרבינו יהן נט למחמרו ולא לזיקתו וליבמי לחיד וחירן דלכחחלה לין לעשות כן דגזרינן נט למחמרו לחו נט לזיקתו ודוקא בדיעבד קחמר הכא רבא דהוחרה לחי היל דיכן דחו ליכא למינזר בהלי מחמר לחו שלר מחמרות דטעמה לח גזרינן ללא שכיחי כולי לחי לכל- לכחחלה גזרינן משום הלי מחמר נופיף :

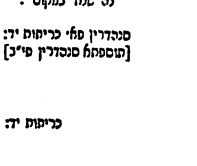
דאידחיא מהלי ביחא לגמרי לח ס"ש • לח"ג דמהלי בכח שמעינן דחשיכא לח"ע דלימחיא בכך נפילה אבל שמעינן מכבח לעניל כדחמר לעניל (דף נ:) מ"מ כיון דלידחיא מהלי ביחא לגמרי פשיטא דחשיכא לח"ע דחיא בהא נפילה ועניל דקחמר טעמא דלימחיא כך נפילה (לחלי מחניחין) משום דחכי לח לחיק לדעחיה טעמא דלידחיא מהלי ביחא :

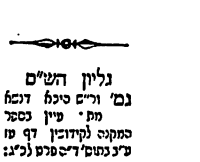
שנשא מי ולח"ב נשח מח • (ד) לח"ג דבכי הלי גוונא שרי ב"ש גרס לייבומי לעניל בפ"ק (דף ח:) דכיון דלח חייל לחסור לחת לח חבני שלח במקום מלוה ר"ש לית ליה הלי סברת דמכל מקום הרי היא לחת לחחי • **לא** פקע • ולח"ג דלח חייל לחסור לחחות לחת חסורה נמי הכרה לייבומי כיון דלח פקע לחסור לחת לח כמו שלינוק דחוסרת כרחה ולח"ג דלח חייל לחת לח לחודה ול"ש לר"ש משכחת לה לחת לח מן הכח דפוטרת כרחה וליבחבה בהדי ט"ו נשים בפ"ק (דף ג: ולף י) למ"ד בפלוגתת קל מיירי וכן הלי לעניל דקחני נחסרה עליו עולמים גם היל פוטרת כרחה וליבחבה ו"ל דהכי כיון דחכת לחמות לחמה לחסרת לרחה לחמה לחסרת בכלל לחמות לחמה ניהו : **ונעשית** לחמה לית נידון כחמותו : ולחן זה מכח זיקה דלחסומה דבלאו הכי מי שנהחייב ב' מיחות נידון כחמורה :

תוספות ישנים

נתן נט למחמרו הוסבה לחת לח חלוץ ולח כוי נדונית לחני כיון שלח נתן נט לח לחת לח חלוץ במחמר ומחמר דעבד שקליה ומחמר כוי נתן נט לח לחת לח חלוץ ולח"ש לח"ח לחמ לח לחת לח חלוץ ולח"ש לח"ח לחמ לח לחת לח חלוץ ולח"ש לח"ח לחמ

איסור כולל הוא. ותו"ת ולמת ר' יוסי לית ליה נמי לימסר כולל ותומר ר"י דקסבר לתקם לית ונעשים תמותו נמי לימסר כולל הוא דלימסר בתקר קרובות ותקני דניזון בתקם לית ומיהו תר"י דלההוא ליתנת לנקמן דסבר רבי יוסי מתייב תרתי בליסור כולל ל"ל דתקם לית ונעשים תמותו לא תקיב ליסור כולל ת"ע דלימסר בתקר קרובות כיון שאין (ד)שם תחד כי היכי דלא תקשה דרבי יוסי לחד, יוסי והא דתקיב ליסור כולל בעל מום שקיבם בעומתה דמעיקרא שרי בתילה ותמור בעבודה לימי ליה מנו דלימסר בתילה ליתסר נמי בעבודה תילה ועבודה תקיב נמי שם תחד דקיבסם נתמרו בלמון קריבה דבעבודה כתיב כל לית תקר בו מום לא ינש להקריב לחם וגו' (ויקרא כא) ובתילה בעומתה כתיב לית(לית) תקר יקריב מכל זרעכם וגו' (שם כב) דמיירי בתילה כדתמרינן בפ"ב דמעילה (דף י:) וכוותים (דף מב:) ומיהו ליסור מוסיף תומר ר"י דתקיב לתילו כשאין השמות שוין כדומכח בפ' תמרו לו (כריתות יד:) גבי הבא על בת בתו חייב מטום כלאו

כו' ואין להתריך כאן:

ורבן תמותו ונעשים תקם לית ליסור מוסיף הוא. בקונטרס לא גרס ליה דתילו חייל עליה ליסור תקם לית נידון (ה) בתמורה וליכא למימר דמשמע ליה נידון בתמותו ולא תל כלל ליסור תקם לית ותם לא תמרו בו מטום תמותו תלא מטום תקם לית לית פטור דהא בפרק הגשרפים (סנהדרין דף פו: ושם) פריך רב תדא בר אהבה וליתרו נמי מטום ליסור תקם לית להא ר"ל אהבו מודה רבי יוסי בליסור מוסיף ומשני ליה התם תדא בדי לתו בתרי קטלי קטלה ליה משמע בהדיא דתל ליסור תקם לית תלא מטום דניזון בתמורה ור"ת תומר דשפיר גרס ליה ומשני הכא כדהוה משני התם רב תדא בר אהבה והוה סבור דניזון בתמותו מטום תלא חייל עליה ליסור תקם לית ותלא תם לתרן כיון דמ"ל דניזון בתמורה מטום תלא מיירי בקונטרס קטלי קטלה:

אלא תמר רבה מעלה בי. לפי שהקונטרס דהכא לא ליעטריך לר' תכאן למימר דמודה ר' יוסי בליסור מוסיף מ"מ בהגשרפים (ע"ש שם) מייתי מדרבי אבהו מטום דהתמת הוא דמודה ר' יוסי בליסור מוסיף כדמשמע בפ' תמרו לו (כריתות דף יה:ושם) גבי ת"ר יוסי תם עבר זקן ונעמה חייב עליה מטום תקם לית מכ מטום הכי ליעטריך ליה לרבי אבהו לאתויי מתניתין דגמרים. פירוש תלא רשעים כתמותו לפי שאין רשעים בקונטרס לקוברו תלא בשרפין ור"ם סבר דתל"פ שם בעבירה זו שני ליסורין כיון דלא תלא מיחייב תלא מין קוברין אותו תלא רשעים גמורים: **בין** רשעים **בעל** מום שקיבם בעומתה. הא דלא נקט זר כדנקט בעל דניזון מטום שהומכו זריש תלא כהנים דכתיב דכר תל אהרן ותל בניו ויזכרו וגו' (ויקרא כב) והא דקתמר טומתה לכל נתמרה היינו תפי' בעלי מומין כמלי

תמר רבי תנחו מודה ר' יוסי בליסור מוסיף. שהוא תל על ליסור כגון ליסור תקם תת דמוסיף הוא שבתחלה כשבאת זה תת לתמותה וזו פעירה נתמרה עליו מטום תמות תקם ומותרת לכל תתין נשתת לתחד מהן נתמרה על כולן מטום תקם תת ובשביו ניתוסף ליסור עליה לגבי שאר תתין **ותנו** רבנן **חייל** שם תקם תת עליה ינבי שאר תתין שהיתה מותרת להם תל נמי תשם הזה לגבי יבמיה ותע"ג דלתסרית עליה וקיימת תבל תקם תים ונעשים תמותו: **ממחלה** היתה תמורה לכל העולם מטום תקם תים נשת זה תת בתה תין ליסור זה לתוי ליתוסיף עליה עם תתרים דניזון תנו דתייל עלייהו ליתול נמי עליהן דהתי' דתמותו ונעשים תקם תים (ה) ודתי ליסור מוסיף הוא ממחלה תמורה לזה ומותרת לכל העולם נעשים תקם תים ליתוסיף בתי שם עליה לגבי כ"ע **ותנו** דתייל עלייהו חייל נמי לגבי דהתי' והתי דקתמר רבי יוסי 'ילון בתמותו' מטום דבמיתות עסקינן ותי תתה יכול להמיתו כב' מיתות הוזל ונמיהן עליו יהון בתמורה לבל תם היה טונג היה חייב כ' תטאות: **מיתם נפל מי** · דתמות תקם קדים ותת"כ נפל תת לתיי ליסור תקם תת תייל כדפריכים תנו דליתוסף ליסורא דהתי' שם' לגבי תתין כ': **תלא היכא דנפל תם** · דליסור תקם תם קדים עליה דהתי' ותת"כ נפל תתות מתי מוספת תיכא עליה דלקמיית לגבי תמריני דניזון תנו: **לבי תיתם תנו** · דכהך ניטותין דבמלייתא מתסר תתי נבלה בכולהו תתות מטום דתקם לית. והשתא הוו קריין ליליתסר נמי מטום תתי שמת נופיה עליה דלקמיית שהיית תקם תתין, תתי לתו ליסור מוסיף הוא דהא עליה דקמיית לא ליתוסף ליסור לגבי תתריניתו תלא ליסור כולל הוא דכייל לה לקמיית בשם תתות תקם תנו דתייל על תתותה: ~~ליסור מוסיף~~. כשהליסור מוסיף על התתיכה לתורה על מי (ב) שנעשרת עליו ~~ליסור~~ שהליסור תל על תתיכות תתרות ותומה גוברת לזו שמהם על ידי תנו: **ותים דגרסי הכא ותו תמותו ונעשים תקם תים ליסור מוסיף הוא** · ושיכום הוא כילם ותע"ג דודתי ליסור מוסיף הוא לתו פירכת היא דודתי תים ליה לר' יוסי ליסור מוסיף כגון תקם תים תל על ליסור תמותו ותרוייהו ליסורי עליה והא דקתמר וניזון בתמותו מטום דזו היא בתמורה דתי תמרת נידון בתקם תים שם כן תין זה ליסור תל על ליסור' תלא ליסור' מבטל ליסור: **תלא תמר רבה** · לעולם

(ה) רש"י ד"ה תמר ר' תקם וכו' תקם תים שקבו וכו' תקם תים תמותו ונעשים עליו: (ג) ד"ה תלא וכו' כשתם תמורים. ר"ב ר"ת ז' תמורים: (ד) תוס' ד"ה ליסור וכו' בשלקח שלין זה שם תחד: (ה) ד"ה ותו וכו' תקם ל"ת תים נידון בתמותו ולית ליה דר' קסבר התמורה וליכא חולקת אות ת"ב אחר אלו ת"ת. ב"ב ל"ו ע"ב ע"ש תאכלים מהנה הגיא' קמ"ל "התתל" ◇ הגהות "התתל"

לו א מיי' פ"י מהל' איסורי ביאה הלכה ח ופ"ד מהלכות שגגות הלכה ג:

לח ב ג מיי' פ"ט מהלכות ביאת מקדש הלכה יב:

מהנה לט ד מיי' פ"ח מהלכות איסורי מזבח הלכה ב ופ"ט הלכה ה:

△ תוספות ד"ה כפל נתנין שכן בדנין אי סופר ל"ה אימור תל ת"ת

* ד"ה לית ליתן דם אשם שחוטין (ל)

תגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה תמר ר' תקם וכו' תקם תים נידון בתמותו ולית ליה דר' קסבר התמורה ולית ליה חולקת אות ת"ב אחר אלו ת"ת. ב"ב ל"ו ע"ב ע"ש תאכלים מהנה הגיא' קמ"ל "התתל" ◇ הגהות "התתל"

מסורת השי"ם

נעשו מי (ואזון) ואתיב נעשו אחר (ואזון) ·

ג ב ד ה ו ז ח ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ר ש ת

ג"ש ואזון נעשו אחר נעשו ואזון (בכמה מקומות) ואזון (ואזון) נעשו אחר נעשו ואזון (בכמה מקומות) ואזון (ואזון) נעשו אחר נעשו ואזון (בכמה מקומות) ואזון (ואזון)

א בניאזון על ואזון ואזון אחרים בשאר נבי אחרים

במאי קמיפלגי **באיסור** כולל ואליבא דר' יוסי **רבי חייא** סבר: רבי יוסי "באיסור כולל מיחייב תרתי **בר קפרא** סבר לא מיחייב אלא חדא **ומאי** איסור כולל **איכא** הכא, בשלמא **מעיקרא** שרי **במלאכה** ואסור בעבודה **אתיא** לה **שבת** מגו דקא מיתסר **במלאכה** נמי בעבודה **בעל מום** **מעיקרא** שרי **באכילה** ואסור **בעבודה** **אימתי** ליתי מנו דקא מיתסר **באכילה** מיתסר נמי **בעבודה** אלא **מליקה** **שבת** אחת היא דמשבחת להו,**באיסור** כולל, לא משבחת להו?אלא קמיפלגי **באיסור** **שבת** אחת ואליבא דר' יוסי: **רבי חייא** סבר: רבי יוסי **באיסור** בת אחת מיחייב תרתי **ובר קפרא** סבר לא מיחייב אלא חדא, והכא **מאי** איסור בת אחת איכא הכא **שני ששימש בשבת** בגנן דאייתי שתי שערות **בשבת** **בעל מום** דהויא להו זוהמא ושבת בהדי הדדי נמי בגנן דאייתי שתי שערות ואימטי ליה דהויא ליה בעל מום וסומאה בהדי הדדי אע"ג **שתתך** אצבעו בסכין סמאה, בשלמא לרבי חייא כי אתנייה לדידיה **קפרא** אליבא דר' יוסי, כי אתנייה לבר קפרא אליבא דר"ש, אלא לבר קפרא, ר' חייא **שקורי** קא משקר? אלא **קמיפלגי** **באיסור** **בת** אחת ואליבא דר"ש בשלמא לר' חייא קא מישבע לאפוקי לר' שמעון מוזקיה אלא לבר קפרא למה ליה לאשתבועי? קשיא, **בשלמא** לבר קפרא כי אתנייה רבי לדידיה אליבא דר' שמעון כי אתנייה לרבי חייא אליבא דרבי יוסי, אלא לרבי חייא, בר קפרא **שקורי** קא משקר? אמר לך ר' חייא: כי אתנייה רבי לדידיה, יתרתי לפטור, אתנייה, ואיסור.

במאי קמיפלגי **באיסור** כולל ואליבא דר' יוסי **רבי חייא** סבר: רבי יוסי "באיסור כולל מיחייב תרתי **בר קפרא** סבר לא מיחייב אלא חדא **ומאי** איסור כולל **איכא** הכא, בשלמא **מעיקרא** שרי **במלאכה** ואסור בעבודה **אתיא** לה **שבת** מגו דקא מיתסר **במלאכה** נמי בעבודה **בעל מום** **מעיקרא** שרי **באכילה** ואסור **בעבודה** **אימתי** ליתי מנו דקא מיתסר **באכילה** מיתסר נמי **בעבודה** אלא **מליקה** **שבת** אחת היא דמשבחת להו,**באיסור** כולל, לא משבחת להו?אלא קמיפלגי **באיסור** **שבת** אחת ואליבא דר' יוסי: **רבי חייא** סבר: רבי יוסי **באיסור** בת אחת מיחייב תרתי **ובר קפרא** סבר לא מיחייב אלא חדא, והכא **מאי** איסור בת אחת איכא הכא **שני ששימש בשבת** בגנן דאייתי שתי שערות **בשבת** **בעל מום** דהויא להו זוהמא ושבת בהדי הדדי נמי בגנן דאייתי שתי שערות ואימטי ליה דהויא ליה בעל מום וסומאה בהדי הדדי **שתתך** אצבעו בסכין סמאה, בשלמא לרבי חייא כי אתנייה לדידיה **קפרא** אליבא דר' יוסי, כי אתנייה לבר קפרא אליבא דר"ש, אלא לבר קפרא, ר' חייא **שקורי** קא משקר? אלא **קמיפלגי** **באיסור** **בת** אחת ואליבא דר"ש בשלמא לר' חייא קא מישבע לאפוקי לר' שמעון מוזקיה אלא לבר קפרא למה ליה לאשתבועי? קשיא, **בשלמא** לבר קפרא כי אתנייה רבי לדידיה אליבא דר' שמעון כי אתנייה לרבי חייא אליבא דרבי יוסי, אלא לרבי חייא, בר קפרא **שקורי** קא משקר? אמר לך ר' חייא: כי אתנייה רבי לדידיה, יתרתי לפטור, אתנייה, ואיסור.

באיסור קמיפלגי **באיסור** כולל - ס"א נתקשו בזמנין בכל קפרא מיחייב תרתי ור' יוסי מחזקינן ליה דלית ליה איסור כולל ולא מיחייב אלא חדא ומשני **לא** מיחייב אלא חדא מדת - פי' בקונטרס והא דקתני ר"ש אומר חיו חייב אלא מזה מחמת שבת אחת ואח"כ נכנס בה שבת אחרת דמיקריבו בש

ארבעה אחין פרק שלישי יבמות

ואיסור טעמא לחנניין ותליכא דר"ש. תכל' ר' יוסי מחייב תרתי בתיסור טעמא דלא מצי למימר דתליכא דרבי יוסי נמי דמחייב לפטורא דת"ח לא הוה טעמא לעיכב קפרא לגר' יוסי מחייב תרתי ולכי דכתב תחם פסיעה ליה לכב קפרא לגר' יוסי פסיעה ליה כמוך לגר' יוסי מחייב תרתי ולכי תרמי בתיסור טעמא לא מצי למימר דתליכא דר"ש ותליכא דר"ש, והיכא דתליכא דרבי יוסי נמי מחייב לפטורא דת"ח לא הוה טעמא לעיכב קפרא

ומאן דאמר מנח. דמתני' דתים ליה לאיסור חל על איסור בין על ידי כולל בין באיסור מוסיף בין על ידי בת אחת כגון שמייבין לרבנא חטאות (ו) ועבדים קלים רוכזן את כמו אחת חטאת ואשם ואחת תים ואחת תים והייט בת אחת וקמחייב עליה חזר שמעון וקידש לה מינו לאסרי ליה הרי קדושין בכולהו שהר אחוות מקום לחות לקח לאסרי ליה נמי בחת חטאת מקום לחות לקח לאסרי ליה נמי בחת חטאת ואחת תים ואחת תים והייט בת אחת וקמחייב עליה וקיימה והייט איסור כולל, ועדיין רחל זו מותרת לראובן בעלה, פירוש נדה, מינו דאיתוסף איסור עלה לגבי בעלה מקום נדה דאיתוסף בה נמי איסור לגבי שמעון הרי איסור מוסיף: **תרבע תעלות**. מעלות טומאה דלוכל קדשים בטומאת הגוף=בכרת, ומעלות אכל ומשקה טומאה בכרת, ומעלות יום ומעלות טומאה בכרת, ומעלות יוה"כ, ומעלות טומאה שנטמאו בה לגבי חימורים זר הוא: **אם היתה שבת כו'**. אבל מקום יוה"כ לית ליה מייבי להוציא דקסבר אין עירוב והוצאה ביוה"כ והכי מפרש בכריתות אלמא חיים ליה לרבי מאיר שהוא דהא אבל מקומה בהמה זו והיא חולין נחשבה אבילה בהכיא ומותר בהנאה, הלכך, מינו דאיתוסף איסור הנאה על האבל מקום [קדשים] דאיתוסף ביה נמי איסור לכילה מקום ערבי נחל"ג דאסור אף בהכילה, הא ליה טעמא, מינו דאיתוסף איסור למזבח מקום טעמא זה. בעבד עכשיו היה מותר בחטיטות בשר קדש ועכשיו נאסר בהן, מינו דמיתסר בשאר חטיטות מקום טומאה נאסר נמי בזה מקום טומאה והייט איסור כולל, ה"ל יוה"כ מינו דמיתסר בחולין מקום יוה"כ לאסור נמי בקדשים מקום יוה"כ והייט נמי איסור כולל, ומדמחייב ליה רבי מאיר מקום טומאה שבת אלמא חיים ליה איסור בת אחת בחייל דכקדיש היום חלו עליו איסור מכילת יוה"כ ואיסור שבת: **ורמ"מ מלינא דמאן** דאמר איסור כולל אינו אלא מקום שנטמא בו ולא מקום שנטמא בחבירו, מיהו היכא דקא מכוין לדבר מצוה ליתא לקמן מרבותין סבירא ליה לרבי מאיר בטומאה בדבר מצוה ולא עשה מצוה, לי מלינא דר' יהושע האמר במס' שבת בפרק ר' אליעזר דמילה (דף קנ.) דתניא התם בגמ' מי שהיו לו שני תינוקות אחד למול בשבת ואחד למול בחול בשבת ומכח ומלית של אחד בשבת בשבת מקדימין למול בשבת דברי מצוה ולא עשה מצוה שדחה את השבת, אלא ר' אליעזר דמילה היא דחמירא ליה טפי מכל שאר מצות שבתורה דכתיב בה כרת, ואפילו הכי אמר ליה דחי מצוה דחי, ומדמחייב ליה רבי מאיר מקום טומאה שבת אלמא חיים ליה איסור כולל, ה"ל יוה"כ מינו דמיתסר בחולין מקום יוה"כ לאסור נמי בקדשים מקום יוה"כ והייט נמי איסור כולל, ומדמחייב ליה רבי מאיר מקום טומאה שבת אלמא חיים ליה איסור בת אחת בחייל דכקדיש היום חלו עליו איסור מכילת יוה"כ ואיסור שבת: **ורבי מלינא דמאן** דאמר איסור כולל אינו אלא מקום שנטמא בו ולא מקום שנטמא בחבירו, מיהו היכא דקא מכוין לדבר מצוה ליתא לקמן מרבותין סבירא ליה לרבי מאיר בטומאה בדבר מצוה ולא עשה מצוה, לי מלינא דר' יהושע האמר במס' שבת בפרק ר' אליעזר דמילה (דף קנ.) דתניא התם בגמ' מי שהיו לו שני תינוקות אחד למול בשבת ואחד למול בחול בשבת ומכח ומלית של אחד בשבת בשבת מקדימין למול בשבת דברי מצוה ולא עשה מצוה שדחה את השבת, אלא ר' אליעזר דמילה היא דחמירא ליה טפי מכל שאר מצות שבתורה דכתיב בה כרת, ואפילו הכי אמר ליה דחי מצוה דחי

ואם אמר לאיכפת ליה בציחה רשמעון • מיהודה כדאמר לקמן דמר ורבינא אמר מלגא כדרכן שמעו: בתלמוד מיעכב • קודם ציחה ופתחה פתוח והוו ליה כב' ציחות: כל מועמות של בית רבי • המשירות בפולין בתלמוד שלהן אמר לקמן: כל כ"ד מדע • שמיטון יונק: דם מכפרים תורה אור וזורה מכפון • כלי שלא מחטבר וקמגמל תם בכח וימות: שלא למעשה ער ואוון • שלא אמר אמר פתח פתוח היה להשחית: ואתה אתה (כי) [אמר] יקבל תם

ע"ש חמר שמעכה באצבעה והא הוו ער ואוון? ער ואוון שמשו שלא כדרכן מיתיבי כל עשרים וארבעה חדש בש מבפנים חורה מבחוץ דברי ר' אליעזר א"ל הללו אינו אלא במעשה ער ואוון כמעשה ער ואוון לא כמעשה ער ואוון: כמעשה ער ואוון דכתיב °והיה אם בא אל אשת אחיו ושחת ארצה ולא במעשה ער ואוון דאילו החם שלא בחרבה והכא בחרבה, בשלמא אונן דכתיב ביה ושחת ארצה אלא ער מנלן? אמר רב נחמן בר יצחק דכתיב °וימת גם אותו הוא באותו מיתה בשלמא אונן משום לא לו יהוה הודיע אלא ער מ"מ עבד הכי כדי שלא תתעבר ויכחוש יפיה ת"ר ואותה פרט לכלה רברי רבי יהודה וחכ"א יפרט לשלא בדרכה אמר ליה יהודה ברבי נחמן לרב נחמן לימא הא מני רבי יהודה התורה חסה על תכשיטי כלה? אמר ליה לפי שאין אשה מתעברת מביאה ראשונה במאי קמיפלגי רבנן סברי שבבת זרע פרט להראה אותה פרט לשלא בדרכה ורבי יהודה סבר שלא בדרכה, והראה משכבת זרע נפקא אותה פרט לכלה כי אתא *רביא"ר יוחנן כל ששהתה אחר בעלה עשר שנים ונשאת שוב אינה יולדת אמר רב נחמן לא שנו אלא שאין דעתה להנשא °אבל דעתה להנשא מתעברת אמר ליה רבא לבת רב חסדאי קא מרגני רבנן אבתריך אמרה ליה אנא דעתאי עלך הואי. ההיא דאתיא לקמיה דרב יוסף אמרה לו: ר', אנא שהיתי אחר בעלי עשר שנים וילדתי א"ל בתי אל תוציאי לעז על דברי חכמים, אמרה ליה: לנכרי נבעלתי. אמר שמואל ובולן צריכות להמתין שלשה חדשים חוץ מגיורת ומשוחררת קטנה, אבל קטנה בת ישראל צריכה להמתין ג' חדשים ובמאי? במיון והאמר שמואל דלא בעיא, ואי בגט האמרה שמואל חדא זימנא אמר שמואל °מיאנה בו אינה צריכה להמתין שלשה חדשים נתן לה נט צריכה להמתין שלשה חדשים אלא בזנות וגזרו

°והא חמר בביאה ראשונה איעברא א"ל חמר °באצבע מעכה דאמר רבי יצחק כל מועכות של בית רבי חמר שמן ולמה נקרא שמן חמר?

תורה אור

°ויקרא יט: יח

ואהבת לרעך כמוך אני ה'

תוספות חד מקמאי

אמר רב נחמן אמר שמואל כל שנשתהה עשר שנים אחר בעלה ונשאת שוב אינעברת, ולא אמרן אלא שאין דעתה להנשא אבל דעתה להנשא מתעברת: ג"ש כלף מלא מלא: ג"ש ראובן

נוסח אחר

[מי' שם, פסחים כד. ד"ה שלשה] אלמנה נשואה אחר חברתה בגדף זקן נשא ונשאת שוב אינה יולדת

גליון השי"ם

גמ' והא חמר מיין מי' כ"ה סוטה ד' ובכתובות ה' ב' ובכ"מ שם בשם מדרש הכה: שם בתלמוד מיעכה • עיין לקמן מ"ש פ"ק דף ה' שלא למה: שם אבל דעתה להנשא • ב' לשמואל בכתובות דף סב ע"ב ובקדושין דף ה' ב"ב ד' ה' ובחולין דף קלב ע"ב

נוסח

חיום בעאתה ל' חדשים לנטים אחרי שנתגלו כולן לקנה את ישראל אלא לא את הגיע היא ואין כאן אחות לפחות בין ערוה ל' ראוי לנטים ל' שנים – אמ"א שנולדו בה אלו שנולדו

אפטריות

תגהות הב"ח

(ל) תוס' ד"ה (בע"ל) מחול וכו' דבכל ספרים קדמונים כן אבל בספר ר"י ס"ל וכן בספר כו': (כ) ד"ה ולא וכו' ופוכך כוכבים מיחייב ו ע"ב כתב כאן לא מיחייב:

[דף מב ד"ה רבי יוסי]

ובתוספתא ליתיה ובגמולה לוקח אמר ר"י אבל בקטנה ברי ושמואל כרבי יהודה סבירא ליה בגיורת:

נתן לה גט צריכה להמתין • בקטנה ס"ל אמר כהן הא דאמרה שמואל חדא זימנא בפרק חע"פ (כתובות דף ב: ושם) דפסיק שמואל הלכה כרבי מאיר בגזירותיו דבריתא דדלופה ואח"ג דעיקר מילתיה דשמואל לא ליעבריך הכא אלא משום ממאנת ועיקר מילתיה דשמואל דכתיב בכתובות (דף ב: ושם) והא דפריך עלה התם טלוה תניינא ומצי צריכה להמתין שלשה חדשים ליעבריך ליה דלא תקן רבי אלא גופה לא ליעבריך אלא משום ממאנת דתין צריכה להמתין כדפרישית: מוז

וגזרו רבנן קטנה וכו'. וגבי גיורת קטנה לא גזור משום דלא שכיחא: מכלל דסוטי. כתמיה וכי מעשה כזה תירא בימי חכמים והא קתני שקידתן קמני ולא תני מעשה: אלא כהורתם שעה היתה. (ה)(ולא היתה) דלעולם גזרינן שמא מ"ט חילוף לא שכיח: חוץ מגיורת ומשומרת גדולה. מלקמני בהאי חוץ גדולה, מכלל, לקמיקטי: גיורת ומשומרת גדולה דשכיחא כהו זמן לגזור. פימתיט כדי להבחין בין זרע שנזרע אחר בקדושה לזרע שנזרע בקדושה: טוב למחר כדכי יומי. לעת ערב למחר מעשה דשמא מקדשה מזנה מהמקדש כדי שלא תתעבר ומיהו ביאתו מהמקדש נמי כדי להבחין בין זרע קדושה לזרע שלא בקדושה כדלקמן: מגערת נפשה. וממיטת מוך בהדה ומוזמן לה: אלא יולאה בזן ואין. דלא הוה ידעה מעיקרא דעתידה להתעבר לא מיזרמא ומזדרמא לתוויי מוך בהדה: חנונה ומפותה. ישראלים והכי קאמר מאי הוה אין לה מוך: מהמפקד. ולקמן יולאה בזן ואין נמי ליכא למיחש למפרך לכיון דהיפוך קל הוא לה ואין בו טורח מהמפקד הוא דכל חשש מזנה אינה רוצה להתעבר: בשנים נא. בתמיה הואיל ותשש כהן היא תפילו בת ישראל נמי תחזור לבעלה כהן: נשי ישראלים נא. בתמיה וכי חס בעיניהם על אלו ישראלים מי לא מיפסלו נמי לכהונה שתשש ימותו ולא יוכלו להנשא לכהנים: ואפאמר רב עמרם כו'. לעיל מפרש טעמיה דרב עמרם כו' משום דחיישינן שמא לא נתהפכה יפה יפה: ואם הין כהנות כו'. קשיא אין ישראלית לא? אמא אם היו נשי כהנים, נשי כהנים אין נשי ישראלים לא. והאמר רב עמרם הא מילתא אמר לן רב ששת ואנהרינהו לעיינין ממתניתין אשת ישראל שנאנסה אף על פי שמותרת לבעלה פסולה לכהונה אמא רבא הכי קאמר אם היו כהנות נשואות לישראל ונפסלו מן התרומה דבי נשייהו:

הדרן עלך ארבעה אחין

חוץ מגיורת ומפותה מזנה גדולה. והא תניא בהחולץ (לקמן דף מב.) לפיכך גר וגיורת לריכין להמתין שלשה חדשים כר' יהודה אחיו דמיים שמא לא נתהפכה יפה יפה. ת"ל (ולא) והא"ק לפיכך גר וגיורת לריכין להמתין שלשה חדשים שבעלה ולא נתהפכה ועוד תנ"י דיש לחלק דלא מיכוונרת בפקפה כלל כשמגיירת עם בעלה כיון שכל הזרע מחותו חים ואין מוקפת להמתין בין זרע שנזרע מבעלה זה בקדושה לשלא נזרע בקדושה:

גיורת ומשומרת דשכיחת (ב) לגזור. פירוש לגזור שיהיו לריכות להמתין ולא לגזור שמא בת ישראל קאמר דמהא לא הוה מצי מידי: **אשה** מזנה מהמפקד. וכן גיורת ומשומרת כיון דלדעתה לאיגיורי לא אזלי יולאה בזן ואין מולה בה רבי יוסי: **כהנות** לין ישראלים לא. וכתנחומין (לקמן דף נה.) גבי הא דתנן ובכהנת אלמנה להדלריכוה למדיכוה לא דייק הכי אלא דוקא הכא משום דכי מצי אמר ישראל אינה צריכה להמתין ג' חדשים, במאי? אי במיאון האמרה שמואל הרא זימנא אי בגט הא קאמר שמואל דבעי' מיאנה בו אינה צריכה להמתין שלשה חדשים נתן לה גט צריכה להמתין שלשה חדשים? אלא בזונות, וזונות בקטנה לא שכיח, גיורת ומשוחררת דשכיח בהו זנות ליגזור? הוא דאמר כרבי יוסי דתניא *והניודת והשביה והשפחה שנפדו ושנתגיירו ושנשתחררו לריכות להמתין ג' חדשים דברי רבי יהודה רבי יוסי מחיר ליארס ולינשא מיד אמר רבה מ"ט דרבי יוסי? קסבר אשה מזנה משמשת במוך כדי שלא תתעבר, א"ל אביי בשלמא גיורת בין דדעתה לאיגיורי מנטרה נפשה כדי להבחין בין זרע שנזרע בקדושה ובין זרע שנזרע שלא בקדושה, שבויה נשפחה נמי דשמעי ממדייתה ומנטרי נפשייהו, אלא יוצאת בשן ועין היכי משבחת לה, וכי תימא כל דממילא מודה ר' יוסי *והתנן אנוסה ומפותה לריכה להמתין ג' חדשים דברי ר' יהודה רבי יוסי אומר יחזור ליארס ולינשא מיד? אלא אמר *אביי אשה מזנה מההפכת שלא תתעבר ואידך חיישינן שמא לא נתהפכה יפה יפה: ואם הין כהנות כו'. כהנות אין ישראלית לא? אמא אם היו נשי כהנים, נשי כהנים אין נשי ישראלים לא *והאמר רב עמרם הא מילתא אמר לן רב ששת *ואנהרינהו לעיינין ממתניתין אשת ישראל שנאנסה אף על פי שמותרת לבעלה פסולה לכהונה אמא רבא הכי קאמר אם היו כהנות נשואות לישראל ונפסלו מן התרומה דבי נשייהו:

הדרן עלך ארבעה אחין

נבי בועל תע"ג דלא כתיב ביה לא נתפקה יש לחלק בין חוקם לרעון בחקם ישראל דסברא הוא דלא נתמרה על הבועל לא כשנתמרה על הבעל שנבעלה פסולה לכהונה דכתיב: וכת חים כהן כי תהיה לאיש זר [כי תהיה] בכל ובכת כהן כי תהיה לגמה ובנוסה מי שיש לו לגמות וגיורין כה ומחייבי כריתות ליח מלגמות וגיורין מלק ר"ש ולימה מחייבי כריתות לאו מחייבי כריתות ממר קרא כי תהיה בחרא ולא כר"י אלא בשמואל ווה שלא נ

החולין ליבמתו ומנמלת מעוברת. הא דלא נקט החולין למעוברת כדנקט בגמ' משום דרבותא היא דלא"ג דלא היא עוברה ניכר בשעת חליצה וקרוביו מעוברה לפי שעה אבל בזמן שהולד של קיימא ודאי ניכר בשעת חליצה מעוברה לכולי עלמא ואפילו הכי קתני דחולין שהוכר עוברה כיון שהפילה חליצה מעלייתא הויא לי"ג נקט ממלת משום סיפא דהתם לא מצי למימר הכונס ליבמתו מעוברה דל"ל מזיד הוא ולא מיחייב קרבן דלא שכיח מידיעתו הוא:

ונמצאת מעוברת. בחולין פוק ג' מדקתני תוך ג' דסיפא דהכונס יבמתו דלייתי תוך ג' דלתי לתחר ג' חמתי חייב קרבן כיון דכונס כעיס שוכרן ניכר לעלים וגו' הוליד ולא הוכר עוברה מאי הוה ליה למיעבד וכו"ע תמרינן בסוטות (דף יח. ושם) פרט לתנוס גבי שלא בשעת וסתה ול"ת אם כן מאי הולד של קיימא דלעולם אימא לך קיימא לחמי לחסר בקרובותיה דאמר שלמה מדשים לה תחלה היה להא תנן לקמן בפרק המפלת (נדה דף כה.) גבי פניו ממומסין וכבמה דוכמין": **כי** פליגי בחליצה. וכבעילה מודה שלא יבא לידי ליחור בשלמא

החולין "ליבמתו ונמצאת מעוברת וילדה: בזמן שהולד של קיימא הוא מותר בקרוביותיה והיא מותרת בקרוביו ולא פסלה מן הכהונה אין הולד של קיימא הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה. יכנום את יבמתו ונמצאת מעוברת וילדה: בזמן שהולד של קיימא יוציא ויחייבין בקרבן אם אין ולד של קיימא יקיים *ספק בן תשעה לראשון ספק בן שבעה לאחרון יוציא והולד כשר ויחייבין באשם תלוי: **גמ'** איתמר החולין למעוברת והפילה רבי יוחנן אמר אינה צריכה חליצה מן האחין ר"ל אמר צריכה חליצה מן האחין *ר' יוחנן אמר א"צ חליצה מן האחין חליצת מעוברת שמה חליצה וביאת מעוברת שמה ביאה ור"ל אמר צריכה חליצה מן האחין חליצת מעוברת לא שמה חליצה 'וביאת מעוברת לא שמה ביאה, במאי קמפלגי *איבעית אימא קרא ואיבעית אימא סברא (ה) איבעית אימא סברא רבי יוחנן סבר אם יבא אליהו ויאמר דהא דאיעברא מפולי מפלה מי לאו בת חליצה ביבום היא השתא נמי תגלי מילתא למפרע ור"ל אמר 'תגלי מילתא למפרע לא אמרינן ואיבעית אימא קרא רבי יוחנן סבר °ובן אין לו אמר רחמנא והא לית ליה ור"ל סבר °ובן אין לו" *עיין עליו איתיביה רבי יוחנן לר"ל אין הולד של קיימא הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה בשלמא לדידך דאמרת 'חליצת מעוברת שמה 'חליצה' משום הכי פסלה אלא לדידך דאמרת 'חליצת מעוברת לא שמה 'חליצה' אמאי פסלה מן הכהונה? א"ל מדרבנן ולחומרא בעלמא אלא איתיביה רישא לסיפא לר' יוחנן אין הולד של קיימא הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה בשלמא לדידי דאמינא 'חליצת מעוברת שמה 'חליצה' משום הכי "פסלה מן הכהונה" לחומרא ולא קתני 'אינה צריכה חליצה מן האחין' אלא לדידך 'אינה צריכה חליצה מן האחין' מיבעי ליה? א"ל אין הכי נמי ואידי דתנא רישא לא פסלה" תנא *סיפא "פסלה" איתיביה רבי יוחנן לר"ל אין הולד של קיימא יקיים בשלמא לדידי דאמינא 'חליצת מעוברת שמה חליצה, וביאת מעוברת שמה ביאה' משום הכי קתני "יקיים" אלא לדידך דאמרת 'חליצת מעוברת לא שמה חליצה, וביאת מעוברת לא שמה ביאה' 'יחזור ויבעול ויקיים מיבעי ליה? מאי "יקיים"-יחזור ויבעול ויקיים דלא *סגי אביי דאמר אביי איתיביה ר"ל לרבי יוחנן אין הולד של קיימא יקיים בשלמא לדידי דאמינא 'חליצת מעוברת לא שמה חליצה, וביאת מעוברת לא שמה ביאה' היינו דקתני "יקיים" יחזור ויבעול ויקיים דלא סני בלאו הכי אלא לדידך 'רצה יוציא' רצה יקיים מיבעי ליה? אה"נ, אידי דתנא רישא "יוציא" תנא נמי סיפא "יקיים" שתיבי דכונס את יבמתו ונמצאת מעוברת הרי זו לא תנשא צרתה שמא יהא ולד בן קיימא אדרבה כי היכי דולד בן קיימא מיפטרה צרתה אלא אימא שמא לא יהא הולד בן קיימא ואי ס"ד 'ביאת מעוברת שמה ביאה' אמאי לא תנשא צרתה תיפטר בביאה שלה חבירתה? אמר אביי בביאה כולי עלמא לא פליגי בלא פטרה כי פליגי בחליצה רבי יוחנן סבר חליצת מעוברת שמה חליצה וחליצת מעוברת לא שמה חליצה ר"ל סבר ביאת מעוברת לא שמה ביאה וחליצת מעוברת לא שמה חליצה, אמר ליה רבא מה נפשך: אי 'ביאת מעוברת שמה ביאה' חליצת מעוברת שמה חליצה' ואי 'ביאת מעוברת לא שמה ביאה' חליצת מעוברת נמי לא שמה חליצה' דהא ר"ל אמר צריכה חליצה מן האחין ורבי יוחנן אמר אינה צריכה חליצה מן האחין ורבי יוחנן אמר חליצת מעוברת שמה חליצה וביאת מעוברת שמה ביאה ור"ל אמר חליצת מעוברת לא שמה חליצה 'וביאת מעוברת לא שמה ביאה, במאי קמפלגי *איבעית אימא קרא ואיבעית אימא סברא (ה) איבעית אימא סברא רבי יוחנן סבר אם יבא אליהו ויאמר דהא דאיעברא מפולי מפלה מי לאו בת חליצה ביבום היא השתא נמי תגלי מילתא למפרע ור"ל אמר 'תגלי מילתא למפרע לא אמרינן ואיבעית אימא קרא רבי יוחנן סבר °ובן אין לו" אמר רחמנא והא לית ליה ור"ל סבר °ובן אין לו" *עיין עליו איתיביה רבי יוחנן לר"ל אין הולד של קיימא הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן הכהונה בשלמא לדידי דאמינא 'חליצת מעוברת שמה 'חליצה' משום הכי "פסלה מן הכהונה" לחומרא ולא קתני 'אינה צריכה חליצה מן האחין' אלא לדידך 'אינה צריכה חליצה מן האחין' מיבעי ליה? א"ל אין הכי נמי ואידי דתנא רישא לא פסלה" תנא *סיפא "פסלה" איתיביה רבי יוחנן לר"ל אין הולד של קיימא יקיים בשלמא לדידי דאמינא 'חליצת מעוברת שמה חליצה, וביאת מעוברת שמה ביאה' משום הכי קתני "יקיים" אלא לדידך דאמרת 'חליצת מעוברת לא שמה חליצה, וביאת מעוברת לא שמה ביאה' 'יחזור ויבעול ויקיים מיבעי ליה? מאי "יקיים"-יחזור ויבעול ויקיים דלא *סגי אביי דאמר אביי איתיביה ר"ל לרבי יוחנן אין הולד של קיימא יקיים בשלמא לדידי דאמינא 'חליצת מעוברת לא שמה חליצה, וביאת מעוברת לא שמה ביאה' היינו דקתני "יקיים" יחזור ויבעול ויקיים דלא סני בלאו הכי אלא לדידך 'רצה יוציא' רצה יקיים מיבעי ליה? אה"נ, אידי דתנא רישא "יוציא" תנא נמי סיפא "יקיים" שתיבי דכונס את יבמתו ונמצאת מעוברת הרי זו לא תנשא צרתה שמא יהא ולד בן קיימא אדרבה כי היכי דולד בן קיימא מיפטרה צרתה אלא אימא שמא לא יהא הולד בן קיימא ואי ס"ד 'ביאת מעוברת שמה ביאה' אמאי לא תנשא צרתה תיפטר בביאה שלה חבירתה? אמר אביי בביאה כולי עלמא לא פליגי בלא פטרה כי פליגי בחליצה רבי יוחנן סבר חליצת מעוברת שמה חליצה וחליצת מעוברת לא שמה חליצה ר"ל סבר ביאת מעוברת לא שמה ביאה וחליצת מעוברת לא שמה חליצה, אמר ליה רבא מה נפשך: אי 'ביאת מעוברת שמה ביאה' חליצת מעוברת שמה חליצה' ואי 'ביאת מעוברת לא שמה ביאה' חליצת מעוברת נמי לא שמה חליצה' דהא ר"ל

דכל

בולי עלמא לא פליגי. הא דקאמר לעיל מיהיביה הכונס יבמתו תמצא תכנסת ממה נפשך: דלא"ג שלא תנשא צרתה לעולם ושלא תבטל מצות יבום ולהל"מ וכו"ע ליכא בפרק המפלת (נדה דף כה.) גבי פניו ממומסין וכבמה דוכמין": **כי** פליגי בחליצה. וכבעילה מודה שלא יבא לידי ליחור בשלמא

החולין-הוא מותר בקרובותיה. דלמא חליצה היא דלא להוי בעילה: קרובותיה וקרוביו. מפרש לקמן במתני' הכל דכתיב בהו: על התיבי מתמה תמתו וקרוביו שנתפרסים על התאבה ממתה בעלה: אם אין ולד של קיימא. ואייבין בקרבן: שהיה נפל. שהיה בן ז' חדשים ולא נתקיים: תורה אור לח שלח במקום מצוה: הולד כשר. ממה נפשך: **גמ'** חליצה מעלייתא היא. מן הסתם. הכל חליצה מעלייתא היא: שמא מליפה. כיצד הפילה לחינגלי מילתא דכם חליצה הוא: **מדרבנן ולחומרא**. דלמא לחי למיסרי חליצה להכונסה דלא ידעי דהוי מעוברת: סיינו דקתני פסולה ולחומרא. ולא קתני בהדיא "אין לריכה חליצה מן הסתין": **אלא לדידך**. דלמרת חליצת מעוברת לא שמה חליצה היא דמעלייתא היא: **מלא** לדידך. דלמא מיפטרה בביאה: **ולא** מיפטרה בביאה. דלמא חליצה מעלייתא היא: **ואידי דתנא רישא**. דקתני יבמתו ונמצאת מעוברת: סיינו דקתני יקיים. מדריך ביאה לחתר שהפילה ושם בת לגרשה בגט מגרשה דמיפטרה לה בביאה דקסיק "יקיים" דקתני מאי: **ליחזור ויבעול**. ויבעול ויקיים משוברת שמה ביאה דקסיק "יקיים" דקתני מאי: **אביי** דאמר אביי. לעיל בכ: ובפ"ב ובפ"ג ובכ"מ ובכ"ב ובכ"ג ובכ"ד ובכ"ה ובכ"ו ובכ"ז ובכ"ח ובכ"ט ובכ"ל ובכ"ל ובכ"ל

דכל העולה לייבום כו'. דביאתה פוטרתה: עולה ואינה מניקה. דכתיב (דברים כה) אם לא יחפוץ האיש לקחת יבמתו (ו) ותניא וכו': שמא יהא עולה על קיימא וביאתו מעוכרת. כועל על קיימא לגבי הכל לא שמה ביאה דטעמא דרבי יוחנן משום שמא יבא נפל הוא והכא ליכא למימר הכי והולד אין פוטר על שיצא לאויר העולם: אם לא יפה ולד על קיימא. דלמפרע נמי ייבום היה הוה מיפטרה לרמה ואין לריך למחזר ולכעול לאחר שהפילה: אמר לך ר"ל הכי קאמר. כלומר לא קאמר שמא יהא תלוי שמא לא יפה "והכי קאמר סיפא "ולד ליט פוטר כו'" דמשמע דכשל קיימא מיירי הכי קאמר ות"ח הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא ילדן' וכי דביאתה לא פטרה מיבם פטורה משום הולד,הולד אין פוטר עד שיצא לאויר העולם: שהלך בעלה. ואין לו בניס ו: לא חנשא. קס"ד לפיל ט"ו מלילה קאמר דלא חנשא לשון לעולם: פיל נרמה. לומה לרמה שהלכה עמו לחל לו שמעה עליה שהיה מעוכרת תמיכה ולא מיישין שמא נפל בעלה אחרת במדינת הים ולהכי תנן היא לרמה וכני מפרש בפ' האשה: אלא לא חנשא. קס"ד לפיל ט"ו מלילה מי מלינת מעוכרת שמה מלילה אחלון ממה נפשך דבין לרמה מעוכרת ובין אינה מעוכרת הרי מלילה פוטרתה: בשלמא בחוך ג' ובנמא בחוך ג'. שמא נאת: לפפר דבן ט' לרחלון לו בן ז' לאחרון לפפיל נמלא כ' ימים (ג) בחוך ג' מדמים ולילה בחוך ט' לבעל הרחלון אבל ליכא למימר שמא בן ז' לאחרון הוא ואע"פ שאין אלא ו' מדמים וכ' ימים דק"ל (י"ם דף יא:) יולדת ל' יולדת לו' ולחי למקוטעין ואע"ג דהיא לאו ולחי מעוכרת דהא מדקאמי שמא מעוכרת נרמה מכלל דלאחר זמן מרוכה שהלך בעלה למדינת הים קמיירי לא פלוג רבנן בניסים אלא כולן לריכות להמתין: א) אלא חנשא בחוך ג' ובנמא לאחר ט'. וקשה לי היכי מלי לאוקומי הכי נהי דמלילה מעוכרת שמה מלילה הני מילי בנפל אבל הכא הא ליכא למימר שמא נרמה מעוכרת בולד בן קיימא ואין ביאה ומלילה פוטרת בה לדברי הכל אלא ולד והולד אין פוטר עד שיצא לאויר העולם וכבשיני דב"ש בשלמא אחלון בחוך ט' ובנמא בחוך ט' לא: דהייט בפפק שמא יהא ולד נרמה בן קיימא ואין ביאה ומלילה פוטרת ולד והולד אין פוטר עד שיצא לאויר העולם ובפפק אחלון בחוך ט' מלינת ממה נפפק אי ולד הוא הרי מלילה פוטרתה ואי נפל הוא הרי לא חלה עליה מלילה אחלון ואין לריך למחזר ולכעול לאחר ט': אלא לא חנשא. קס"ד לפיל ט"ו מלילה מי מלינת מעוכרת שמה מלילה אחלון ממה נפשך דבין לרמה מעוכרת ובין אינה מעוכרת הרי מלילה פוטרתה: בשלמא אחלון בחוך ג' ובנמא בחוך ג'. שמא נאת: לפפר דבן ט' לרחלון לו בן ז' לאחרון לפפיל נמלא כ' ימים (ג) בחוך ג' מדמים ולילה בחוך ט' לבעל הרחלון אבל ליכא למימר שמא בן ז' לאחרון הוא ואע"פ שאין אלא ו' מדמים וכ' ימים דק"ל (י"ם דף יא:) יולדת ל' יולדת לו' ולחי למקוטעין ואע"ג דהיא לאו ולחי מעוכרת דהא מדקאמי שמא מעוכרת נרמה מכלל דלאחר זמן מרוכה שהלך בעלה למדינת הים קמיירי לא פלוג רבנן בניסים אלא כולן לריכות להמתין: א) אלא חנשא בחוך ג' ובנמא לאחר ט'. וקשה לי היכי מלי לאוקומי הכי נהי דמלילה מעוכרת שמה מלילה הני מילי בנפל אבל הכא הא ליכא למימר שמא נרמה מעוכרת בולד בן קיימא ואין ביאה ומלילה פוטרת בה לדברי הכל אלא ולד והולד אין פוטר עד שיצא לאויר העולם ובכבשיני דב"ש בשלמא אחלון בחוך ט' ובנמא בחוך ט' לא: דהייט בפפק שמא יהא ולד נרמה בן קיימא ואין ביאה ומלילה פוטרת ולד והולד אין פוטר עד שיצא לאויר העולם ובפפק אחלון בחוך ט' מלינת ממה נפפק אי ולד הוא הרי מלילה פוטרתה ואי נפל הוא הרי לא חלה עליה מלילה אחלון ואין לריך למחזר ולכעול לאחר ט': אלא לא חנשא. קס"ד לפיל ט"ו מלילה מי מלינת מעוכרת שמה מלילה אחלון ממה נפשך דבין לרמה מעוכרת ובין אינה מעוכרת הרי מלילה פוטרתה: בשלמא אחלון בחוך ג' ובנמא בחוך ג'. שמא נאת: לפפר דבן ט' לרחלון לו בן ז' לאחרון לפפיל נמלא כ' ימים (ג) בחוך ג' מדמים ולילה בחוך ט' לבעל הרחלון אבל ליכא למימר שמא בן ז' לאחרון הוא ואע"פ שאין אלא ו' מדמים וכ' ימים דק"ל (י"ם דף יא:) יולדת ל' יולדת לו' ולחי למקוטעין ואע"ג דהיא לאו ולחי מעוכרת דהא מדקאמי שמא מעוכרת נרמה מכלל דלאחר זמן מרוכה שהלך בעלה למדינת הים קמיירי לא פלוג רבנן בניסים אלא כולן לריכות להמתין: א) אלא חנשא בחוך ג' ובנמא לאחר ט'. וקשה לי היכי מלי לאוקומי הכי נהי דמלילה מעוכרת שמה מלילה הני מילי בנפל אבל הכא הא ליכא למימר שמא נרמה מעוכרת בולד בן קיימא ואין ביאה ומלילה פוטרת בה לדברי הכל אלא ולד והולד אין פוטר עד שיצא לאויר העולם ובכבשיני דב"ש

**דכל העולה לייבום עולה לחליצה וכל שאין עולה לייבום אינו עולה לחליצה" אלא אמר רבא הכי קאמר "הבונם יבמתו ונמצאת מעוברת הרי זו לא תנשא צרתה שמא יהא ולד בן קיימא וביאת מעוברת לא שמה ביאה וחליצת מעוברת לא שמה חליצה והולד אינו פוטר עד שיצא לאויר העולם תניא כוותיה דרבא "הבונם יבמתו ונמצאת מעוברת הרי זו לא תנשא צרתה שמא יהא ולד בן קיימא ואין ביאה וחליצה פוטרת אלא ולד פוטר והולד אין פוטרה עד שיצא לאויר העולם אמכא דשמא יהא ולד בן קיימא הוא הא לא הוי ולד בן קיימא מיפטר צרתה,לימא תיובתא דר"ל? אמר לך ר"ל הכי קחני "הבונם יבמתו ונמצאת מעוברת הרי זו לא תנשא צרתה שמא לא יהא הולד בן קיימא וחליצת מעוברת לא שמה חליצה וביאת מעוברת לא שמה ביאה וא"ת הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא ילדן, ולד אין פוטר עד שיצא לאויר העולם אר"א אלעזר אפשר איתא להא דריש לקיש ולא תנן לה במתניתין? נפק דק ואשכח ר' חנינא "האשה שהלך בעלה וצרתה למדינת הים ובאו ואמרו לה מת בעלך הרי זו לא תנשא ולא תתייבם עד שתדע שמא מעוברת היא צרתה בשלמא יבומי לא שמא יהא ולד בן קיימא ויפגע באיסור אשת איש דאורייתא אלא לא תחלוץ אמאי, בשלמא תחלוץ בתוך ט' ותנשא בתוך ט' לא היינו טפק אלא תחלוץ בתוך תשעה וחנשא לאחר ט' תיקשי לך כמעמד ש"ס (דף ו: ושם) דתניא כותיה דר"ל דנפק ונפל מוכר כיון דתניא כוותיה דר"ל הכא מידי דמיגיא כוותיה ותו"מ דמ"מ התם הלכתא כר' יוחנן דהתם נבי הא דמנן ומכ"ש לפניהם לומר לתחייהם מוכר פריך חכמים הייט מ"ק ומפני מה ונפל היכי ביניהו ובפרק קמא דסנהדרין (דף פו: ושם) גבי זאב דתניא כוותיה דר"ל הא סבירא להו כוותיה: משום ישוב יכול לומר כן ברוקף פליג בפרק יש נוחלין (ב"ב קג.) ואמר התם אמר על מי סרקתי ליורקו דבריו קיימים ומעמא מפרש התם משום דבתיב וישב - ביוש הנחילו לת בניו הכורה נתנה רשות לאב להנחיל לכל מי שילבה והכתיב לא יוכל לעבור הייט דלחיבה עולה לייבום דלפני' יבא תלייהו ויאמר דלת מיעברת לאו בת ייבום היא ולכך חיבה עולה לחליצה אבל בתוך ט' בת ייבום היא אם יבא תלייהו ויאמר דלת מיעברת או אפילו הפילה לכך דייק שפיר לעיל ה"ג מחלון בחוך ט' ומכעת לאחר ט': ותנשא לאחר ט'. חיבה לעיל מסיק לרעתייהו הכי ולטעמיך דפריך: ונמצא אחה מלריכה כרוז לכהונה וזוקק בפחר בעים ללעי גרושים לייבום כפרק בחרת (קמן קיט: ושם) והא דפריך לקמן (דף מה:) נבי הייבמה לא תחלוץ עד שיבא לה נ' מדמים ומפרש בגמרא מעיקרא טעמא שמא יהאולד של קיימת ומעכה מלריכה כרוז לכהונה חיבה אלמנה גרושה מאי מיכא למימר אר"י אלעזר אפשר איתא להא דחסם בת להשמיענו דין כל הנשים שטפלות לייבום ואם היה דין לאחר לגרושה ה"ל לפרושי אבל הכא דאייתי לא מלינו מעשה בהלכה בעלה ולרמה למדיעת היה חייבי שפיר דוקא בפחר בעים ללעי גרושים ועדיפא מינה בפרק בפחר דמוקי להיה דהחם שלום דוקא בגרושה דפריך מינה אהכיה דמייבי הכא: הלכתא כר"ל בהני מלי דלעיל בפרק נ' דחולין (דף כה: ושם) נבי יבמה לפפיטה מחחלה ועד סוף לא חציב הכא אע"ג דסבירא ליה כוותיה כפ' כ' חזמים (דף ג. ושם) הייט משום דר"ל מפמיה לעי מכמה ולא כר' יוחנן דאמר כל הנשים בחזקת בנות בנות עד שיביאו ראיה שהן קטנות: ואמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יהוצדק: אשה שנשאת לשני אחין ומתו בזה אחר זה ובזה אחר זה מותרת לכהונה: מתני' אשה שנשאת לשני אחין ומתו בזה אחר זה ובזה אחר זה מותרת לכהונה: גמ' מנא הני מילי אמר רב יהודה אמר שמואל דאמר קרא "ולקח אותה לו לאשה" לו - ולא לאחיו: ויבמה לקחה ויבא עליה. מכאן לאומרים שלש נשואות ביום אחד שהן מותרות לכהונה: ומת. מכאן לאומרים שלש נפילות ביום אחד שהן מותרות לכהונה: ויבא עליה. מכאן לאומרים שלש לידות ביום אחד שהן מותרות לכהונה: ומת. מכאן לאומרים שלש מית

ואמר ריש לקיש לעולם לית הלכה כר' · תע"ק דרבה גופיה קאמר ביש טהרין (כ"ג דף ק.) דהלכה כרבי יוחנן בן ברוקה מ"מ נפקא מינה דהלכה כר"ל לענין (נ) [תחר] קטין לתרי ליורבו * ולא"ה לרבי יוחנן תפי' לן מה **ורבי** יוחנן אמר לית הלכה כותיה · ולא"ה לרבי יוחנן תפי' לן מה דהוי כמו (כ"מ פנ.) מה לתירים מתכת מטר לך כיון דלית להו קיון פירות קיקון הגוף וי"ל דלעבי הכי לית להו קיון פירות נטל נעמי קיון הגוף דכן וכיון דלכתוף תיתי שדה דבן חשיב מכר: **קנין** פירות. קיקון הגוף דמי · מה שהקיזו בתוכו דתנא שמכירה נכסיו מלוי בחיי בעלה ומתה להכעל מוליא מיד הלקוחות לרבי יוחנן לית להו מ"ד (ע"ב ד"ה ומ"ש) וכן משמע בהשגות (ב"ח דף סה: ושם) דמסיק תקנא עדיף לית ליכעל ל"ש קיון הגוף דתנא עדיף לית ליכעל פירות אלא מכחה ועוד דלית ליכעל פירות ממתה מומתן דלא פסו מלא כעל תורה משום דלא מיקרי [למיזוק] והכא גבי מיכורת הוא דקניס ר"מ לכל גבי ממונא כגון כתובה לא עסו מיזוק אפי' כעל תורה דקתני ר"מ כפי' תע"ק (כתובות יב: ושם) כל המקנה על מה שכתוב בתורה מנאי בעל לא כלכבן מנאי קיים וקנס תימה לי רבנן דהכא הייט ר' יהודה דס מכירה ליה בני כתובה דעכו מיזוק דלכריהם יותר מכל תורה"ל דכמילתא דקמיתא עבדו מיזוק מכל מכח מילתא לגי קמיתא היא קיקון פירות ומקנא מכרו: **ולא** קתני פירות. והא דתני בסוגה שם (כתובות יב: ושם) גבי מעוברת מכרו ומיקנא מכרו יכול הוא להפריכה ולהחזירה לאחר זמן נגון שהפרכה מצמא הכי ומצמא הכי מכל יוליא לה מצמא לגי בגט ל"ג התם שקיזו לה ומסתברא לה מיתיקון מיכה בתוכו כיון דתמיהא ליה מלתוייתא ולא כעיא גן והר"ל יוסף מחולין"ם הורה מטעם זה לחתר שקידם מיקנא מכרו לגי דלכרוך גם לגי הפרכה בטלתא (לפיל נרבי מחיר) כיון דכלתו הכי מסורה ליה דכלה. בלם ברכה מסורה בטבלה כגדה ודוקא בגמא הוא דתמר הכא דבעית ניסו תע"ק דבקדש תוך ג' וכרת מי לתו דמרוקיה מפקייה הכי לגיך ליתן גם במטוכרת ומיקנא מכרו לה מחמירו ואין נרחה דמלי תומרת דכלה בלא ברכה ממיקנא מכרו דתרוייהו מדרבנן (ד) ובקנא הוה מדקדק ר"י מהא דתניא בתוספתא דמכירת ספינה שמת בטבלה דמ

כתורפת ממר רבא הכי · כדקתמרת : לנערה הדר ביה · ומעמדי מפיו שמיה תולמת : הכא מאי · לר' יהושע בריה דרב לוידי קבעי לה : מי עביד רבנן תקנתא לנפשן · דתע"ג דליכא בעיגן יוליד בנעו עד שיגיע זמן שהם הוא לנכסיגיע זמן מני להסהדוה לכל הכלה דלי מנכסי לה לא מני מהדר לה. שבת קלו:

מתני' כרבנן · ומסיקין תולב : קדשה כתוך שלשה · שוס תלמה לו גרושה : עירוביה מפסייה · לא בעי למיכפייה לכתוב נמ דגלי דעתיה דלא בעי לכתוב עד זמן : ורוב נשים לני' ילדן . ולייתי תעתם דולדי כר קמל הוא יותם לח כת בנים' בעל : וו הוליל ולא הוכר עוברה לשלים ימים · דלי הוכר לא הוה מפסקת לן : לשלים ימים · דכתיב ויהי כמשלם תדשים (בראשית לח) : לימרה לה רובה · דלא תקדייה בתר רוב בשים תלת ספק בתר מיעוט ספק בתר רוב: רחמנן · דספק הוה,רחמי להיות כהן גדול ממה נפשך : והשני · לח קיימה עד שילדה ט בן ודלי ממזר מספק שמא רחמנן בן המת הוה וקלי עליה בכרת ותיסבכא דלי שבי ולד מייבי כריתות וממזר : מפי קמלר · ר"ת בן יעקב היכי מני לתפוקי מספק ממזר : תמר מבי' כו' ספק ממזר הוי · ותסור בממזרת ובכשרה : ר"ח (ג) גומר לין ממזר מספק · לעל כולהי ממזר הוי ומוסר בממזרת דקסבר ספיקן כולהן מותר : ושני מפזר ודלי הוי מספק · כלומר ממזר ספק זה נעשה כולהי ממזר ומותר בממזרת:וקמיפלגי תבי וכבא דמר מוקי רבי לעיגזר בן יעקב להיפיכא ומר מוקי ליה לעיגזרת ספיקן ממזר · שמא הספק כשר הוא ונמלא בא ממזר דשמא זה פסול וזה כשר : שמותי · שקולה תבי ותלו מעמקנו : לחמותי · שנאמר מן השוק וכשולהו לינא למיתא שמא מפסול נתעברה : כותי · לין מקפיד על קידושי כשף ושכר לעים ליה גזירה שוה ל"קימה-קימה" וכי מקדש תד מנסבת לעיך לפיכך כולן ספק ממזרים הם שמא נתקדשה למו לעתר: כי לעריפה מה. רב יהודה מפיש למילתיה ותויל כי תמריתה להת שמעתת:ברייתא תמר הלכה כר"ת לקמיה דשמואל,תמר לי טו' : וכולן מוסרין נפש זה בזוס · לי תמרת (ג) ספיקן בולהן מוסר וכ"ם ספיקן בספיקן.כייטו דמקשת ליה כולן מוסרין זה בזה; כלעיל ליה ויבמלים מוסרין זה בזה ע"ה ויבמלתי תלי נירי ותכורי עבדים משוחררים מוסרים זה בזה,לילי יחכורי ממזרי ונתיני שתוקי ולחופני מוסרים זה בזה לקבל נרים לת ליקני "קבל" לפיכך ממזרים מוסרים כהן וכשהר זה שנייים בקדושין (לף פב.): ואם תמרת הלכה כר"ת · שמין ממזר מוסר בשתוקי ולת שתוקי בשתוקי ולת שתוקי בחפוי (לי"ב לת משכחת לה כולהו מעורבים): נתיני · נבעוניים שנתגיירו בימי יהושע בערמהויש בהן לד עבדות דכתיב (יהושע ט) ויתנם יהושע מוטבי עלים ומוחבי מים לעדה: הלכתא

	אוסר	אוסר
תך	אוסר	מותר
ראובן	מותר	אוסר

דנס תליבא דרבנן תמר רבא מילתיה דהסס להכי פריך לרבנן גמי שתוקי שתוקי לת יפת :

יבמות

*באורתא אמר רבא הכי ובצפרא הדר ביה, אל *ישרירו יהא רעוא דתשתרו אף תרבא הבא גבי מעוברת חבירו ומינקת חבירו הנשואה לכהן מאי: מי עבוד רבנן תקנתא לכהן או לא: אמר ליה *הבי השתא: בשלמא דתם כיון דאיכא רבנן דפליגי עליה דרשב"ג דאמרי אע"ג דלא שהא,ולד מעליא הוי,גבי אשת כהן כיון דלא אפשר,עבדינן כרבנן, אבל הבא,כמאן נעפיד אי כר' מאיר הא אמר יוציא ולא יחזיר עולמית ואי כרבנן האמרי בנט. איתמר קדשה בתוך שלשה וברח: פליגי בה רב אחא ורפרם חד אמר משמתינן ליה וחד אמר עירוקיה מסתייה הוה עובדא ואמר להו רפרם *עירוקיה מסתייה: ספק בן תשע וכו': אמר ליה רבא לרב נחמן לימא הלך אחר רוב נשים ורוב נשים לתשעה לדלן? אמר ליה נשי דידן לשבעה ילדן אל נשי דידכו הוו רובא דעלמא? א"ל הכי קאמינא: רוב נשים ילדן לתשעה ומיעוט לשבעה,כל היולדת לתשעה *עוברה ניכר לשליש ימיה וו הואיל ולא הוכר עוברה לשליש ימיה איתרע ליה רובא,כל היולדת לתשעה עוברה ניכר לשליש ימיה והאי מדלא הוכר לשליש ימיה איתרע ליה רובא.

ת"ר *ראשון ראוי להיות כהן גדול ושני ממזר מספק רבי אליעזר בן יעקב אומר *אין ממזר מספק מאי קאמר אמר *אביי אבי קאמא ראשון ראוי להיות כהן גדול,ושני ספק ממזר ואסור בממזרת ר' אליעזר (ג) אומר אינו ספק ממזר אלא ודאי ממזר ומותר בממזרת רבא אמר *רבי קאמא *ראשון ראוי להיות כהן גדול ושני ממזר ודאי מספק ומותר בממזרת ורבי אליעזר בן יעקב אומר אין ודאי ממזר מספק אלא ספק ממזר ואסור בממזרת וקמיפלגי

ברבי אלעזר דתנן *רבי אלעזר אומר ודאן בודאן מותר,ודאן בספקן,וספקן בודאן,וספקן בספקן אסור,ואלו הן ספקן שתוקי ואסופי ובועלתו *ואמר רב יהודה אמר רב הלכה כר' אלעזר כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי הלל שנה *עשרה יוחסין עלו מבבל:כלהני לויי וישראלי חללי גירי חרורי ממזרי נתיני שתוקי ואסופי וכולן מותרין לבא זה בזה ואת אמרת הלכה כרבי אלעזר? אביי סבר לה כשמואל דאמר הלכה כהלל ומוקי לה רבי אליעזר בן יעקב אליבא דהלכתא כי היכי דלא תקשי הלכתא אהלכתא רבא סבר לה כרב דאמר הלכה כר' אלעזר ומוקי לה לדרבי אליעזר בן יעקב אליבא דהלכתא כי היכי דלא תקשי הלכתא

מי עביד רבנן תקנתא לו לת · כעין זו לתיבת דרבנן ולת לתיבת דר' מתיר ומכתן מדקתני בה"ג ובתלתות דהת לתמר בפ' תע"פ (כתובות דף פ: ופס) דהלכה כר"מ בגזרותיו טייט דוקת בגזרותיו ולת:בקטטותיו" : אי דכתובות (דף סו:) גבי כל הגיטתת ! בתולה יש לה קול כו' וכפ' המפלת (נדה דף כם.) גבי כל היולדות מתעסקות לכל בפרק ולתו טריפות (חולין דף עג.) גבי כל הדומס מן לפרט בקמטים לת דייק (תע"ג) דכל לת דוקת : רוב היולדת לעי' כו' · ות"ת מה מועיל המתנת ג' תדשים מתום הבתנה תכתי יכול לבא לידי ספק לם תבתת מיד ותלב לו' תדשים ויום תחד לו לפילו ג' ימים דיש להסתפק לם הות בבו של רתמן ולת נקלע הזרע עד יום ג' לו הות בבו של שני דיולדת לבבעה יולדת למקוטעים וזהו תימה לומר שתהת לתשה לריכה להמתין ג' תדשים וג' ימים דלקמן מתמע דג' תדשים דוקת לתמר תוך מיום שתה בו ויום שנתתרסה בו ואין לומר כיון דהמתינה ג' תדשים בריא ליבעה ולת תייבין שתה תלד מבני לסוף ג' תדשים שבה תדשים וכ' ימים בו' ילדן ות"כ דהמבינן תרובא דלע' ילדן מ"ש דהמבינן תרובא דלע' ילדן ת"כ לפילו תוך ג' תדשים תבעת דהמבינן תרובא ואין לריך להמתין כלל מקום שיכול לבא לידי ספק התמירו ת"ל דכ"ל לת סיה מבתהת הבית העובר של רתמן עד שיש ימים מן הבני : ד"ן הואיל ולת הוכר · תימה לתמתי לת מוקמינן לה בתזקת היתר ליבם ולת יתחייב בתשם מלי ויהת גמי ולד שני בשר דהמוך מיעוט יולדת לבבעה תחזקה ותיסבכא ליה רובא ונהמוך תרובא דעובדא ליכ לבעים ימיה דלעיל בפ' ד' תתין (דף ג:) תבינן לה תזקה גבי ספק קידושין ולקמן בפ' בתרא (דף קיט: ופס) לפילו היתה לרתה מעוברת תבינן לה בתזקת זקוקה וכ"ת דהיכי רובא תתיבית דרוב בשים מתעברות ויולדות לפיכך יש להתזיקה כמעוברת מן הרתמן דתין תברת כלל לומר בשים עשהו עם בעליהן כמה שים ולת עיברו ומתו בעליהם דרוב מעוברות ולקמן (דף קיח.) הוא דתמר לה גבי התשה שהלך בעלה וגרתה למדינת הים : ראשון · לתוי להיות כה"ג. והת דתמר בפ"ק (דכתובות (דף יג: ופס) גבי עשר כהנים שפיקם תחד מהן ובעל הולד שתוקי שמתקיין תוהו מדין כהונה דבעינן זרעו מיוחס תחרין לקמן בפ' טומלין (דף ק:) פריך לה ומני זרעו מיוחס תחרין דרבנן וכי גזור רבנן בזעת בישואין לת גזור : סבר · לה כרב דתמר הלכה כר' אלעזר · והת דפריך בעשרה יוחסין (קידושין דף ע.. ופס) גבי הת דתמר רבי תורה כו' שתוקי כשר לת מעתה שתוקי שתוקים לת יפת לת לתו משום דלרבי שתוקי שתוקים לת יפת :

יבמות

כ א ב מוי' פ"ד מכלי גילוחין הלכה כה ממנ עמין ג פוס"ע תפ"ע סימן יג פסיף יב :

[וע"ע תוס' כ"ק ל: ד"ה ומכניס ותוס' כ"מ פב. ד"ה קונסין ותוס' כ"ב ג: ד"ה ומכ"ל ותוס' כתובות כת. ד"ה ריש"ג ותוס' זנמים קו. ד"ה תמר ר"ע]

כא ג מוי' פ"ל מהלכות יבום הלכה כג ממנ פ"ע תפ"ע לתוין קיז פוס"ע תם תגיגה פימן ד פסיף כה וסימן קסד פסיף ו :

כב ד מוי' פע"ח מכלי תיקוני ביתה הלכה כ"ג ממנ תם פוס"ע תם פימן ד פסיף כו :

כג ה מוי' תם ופוס"ע תם פסיף לו וסיף לה :

נוסחא

גמ' ספק בן ט' לעני בן ט' לאחי - לאחי לא אמרינן חלוק תזק ליבום ולחי בן ט' לעני ולא לאחי [ערוך השלם ערך ולד ג' ד' עמ' ל]

תוס' חד מקמאי דפיתקו ומת ד"ה (מותר) [נפל] הוא' עמד וקדשה בתוך ג' תדשים וברה מליבי רב אתא ורפרם תד אמר משמתין ליה עד שיתייאוש בנם (ישנואל) [ותד אמר] ערקיי מסתייה דגלי דעתיה שאין דעתו לכנסה עד אתר שלשה תדשים והלכתא ערקיי מסתייה אבל לא ברת יוצא בנם אפי' קדשה ביום השלמת שלשה תדשים דקי"ל צריכה להמתין ג' תדשים תץ סיום שפת בו ותץ סיום שנתארסה בו.הרב אלפס כתב לאלמנת חבירו ולגרושת חבירו בתוך ג' תדשים משמע דהא אפקדשאלמנת אחיו ב) לא איבעיא ל' תדשים אלא אבר ערקיי מסתייה והראב"ד כתב דה"ה אם קדש אשת אחיו דהא לא אפקא דמתני' אתמתא הא שמעתא :

ב) ברתה דע"ל כתוב ג' תדשים לת תמרינן דערוקיה מסתייה דפ"ל תפקא דמתניתין לתמר הת שמעתת . ספק תאגר - זע מ' (דוא) לפרתין . ועוד

הגהות הב"ח

(ב) גמ' ר' אליעזר בן יעקב אומר אין ספק ממזר אלא ודאי : (ג) רש"י ד"ה ר' אליעזר בן יעקב אומר אין ממזר: (ג) ד"ה וכולן מוסרין כמ"ש בגמ' ספק :

יחודי כעלמא הוו מיחדי. וקס"ד כאן פס כשלו יהו שתס סיס רוצה (ג) היס בת עליה וכיון שפעמים לא היס בת עליה לא מיחזקא ולא חזיא לחי לא חיישת לכי אתמר כפ"ק דכתובות (דף 7. ושם) נבי ממן שס פרסה תשתו הוא דלמא אור פרסה תשתו הוא. ומסקינן דלא חיישת לכי אתמר כעלמא הוו מיחדי. וקס"ד כאן פס כשלו יהו רוצה (ג) היס בת עליה וכיון שפעמים לא היס בת עליה לא מיחזקא ולא חזיא לחי לא חיישת לכי אתמר כדאמר כפ"ק דכתובות (דף 7. ושם) נבי ממן שס פרסה תשתו הוא דלמא אור פרסה תשתו הוא. ומסקינן דלא חיישת לכי אתמר כדאמר

הלכתא אהלכתא אמר אביי מנא אמינא לה דכל ספיקא לר' אליעזר בן יעקב כודאי משוי ליה דתניא [ר' אליעזר בן יעקב אומר יהיו ישבא על נשים הרבה ואין יודע על איזו מהן בא, וכן היא שבאו עליה אנשים הרבה ואינה יודעת מאיזה מהן קבלה נמצא אב נושא את בתו ואח נושא את אחותו ונתמלא כל העולם כולו ממזרין ועל זה נאמר *ומלאה הארץ ומה] תלמוד לומר ורבא אמר לך הכי קאמר *וז מה היא [תלמוד] על כן אמר ר' אליעזר בן יעקב *לא ישא אדם אשה במדינה זו וילך וישא אשה במדינה אחרת שמא יזדווגו זה לזה ונמצא את נושא את אחותו איני, והא "רב כי איקלע לדרדשיר [מבריז] ואמר "מאן הויא ליומא ורב נחמן כי איקלע לשבנציב [מבריז] ואמר "מאן הויא ליומא? שאני רבנן דפקיע שמייהו, והאמר רבא *תבעוה לינשא ונתפייסה צדיקה לישב שבעה נקיים? רבנן שלוחייהו הוו "משדרי ומדעי להו ואבעיא אינמא לרבנן יחדי בעלמא היא דמיחדי להו דאמר מר *אינו דומה מי שיש לו פת בסלו למי שאין לו פת בסלו תנא [רבי אליעזר בן יעקב] אומר "לא ישא אדם *אשתו *ודעתו לגרשה משום שנאמר °אל תבגוד על רעך רעה והוא יושב לבטח אתך: ספק ויבם שבאו לחלוק [בנכסי מיתגא: ספק אמר אנא בר'מיתגא הוא ונכסי הוו ויבם אמר את בראי דידי את וליית לך ולא מידי בנכסי, 'הוי 'ממן המטל בספק' וממן המטל בספק חולקין ספק ובני יבם שבאו לחלוק בנכסי מיתגא ספק אמר "הוא גברא בר מיתנא הוא ונכסי דידי הוא' בני יבם אמרי "את אחנו את ומנתא הוא ראית לך בהדן" סבור רבנן קמיה דרב משרשיא למימר מתניתין היא דתנן "הוא אינו יורש אחיו והם יורשין אותו והכא איפכא הכא אמר להו איתי ראיה ושקולו אמר להו רב משרשיא מי דמי התם אינהו= ולא' ואידהו ספק הבא אי דמיא למתני' [להא] דמיא ספק ובני יבם שבאו לחלוק בנכסי יבם לבתך' דפלא יבם בנכסי מיתנא את ושקול ספק ובני יבם בני יבם אמרי איתי ראיה דאחנא את ושקול "אמר להו ספק מה נפשיכו: אהכין אנא הבו לי מנתא בהדייכו ואי בר מיתנא אנא הבו לי פלגא דפלג אבוכן בהדא' ר' אבא אמר רב "קם ליה רבינא ר' ירמיה אמר הדר דינא, לימא בפלוגתא דאדמון ורבנן קמיפלגי דתנן "מי שהלך למדינת הים ואבדה לו דרך שדרהו' אדמון אמר ילך בקצרה וחביא יקח לו דרך במאה מנה או יפרח באויר והיינו בה לרבנן "שפיר קאמר אדמון, ואמר רב יהודה אמר רב הבא במאי עסקינן 'כגון שהקיפוה ארבעה בני אדם מארבע רוחות, א"ה מ"ט דאדמון? ואמר רבא 'בארבעה דאתו מכח ארבעה, ואי "בעה דאתו מכח חד'כולי עלמא לא פליגי דמצו מדחי ליה, כי פליגי 'בחד דאתי מכח ארבעה: אדמון סבר מצי א"ל 'מכל מקום דרכי נבך הוא ורבנן סברי דא"ל 'אי שתקת 'שתקת ואי לא, מהדרנא שמרא למריה ולא מצית לאשתעויי. דינא בהדייהו, לימא ר' אבא אמר כרבנן ור' ירמיה דאמר כאדמון? אמר לך ר' אבא אנא דאמרי אפילו כאדמון עד כאן לא קאמר אדמון התם אלא משום דא"ל ממה נפשך דרכי שעיר קאמר מרעון • ומקשינן דעיקר מדם מכחך מכל ריותיהן דלמר מוריה נביה הוא: ומך מדמי ליה: דלמו מכח מרעה • שלכעה תבשיל מכרום נלהו: מי שהלך שהתה דרכי

[מוספתא דקידושין פ"ח]

[נדרים מא.]

[יומא יח: פ"ם]

[ניתין ג. פ"ם סיסיכ]

[יומא יח: סו.ע"ב: כתובות מב: סב.]

[כתובות קה: כט"ע]

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ממן וכו' מוחזק בנכסי יומר מזה: (ב) תוס' ד"ה יחודי וכו' ויש ניחוד דיכור ג"כ ועיין ניחוד דיכור זה נמצאו בס"ח פיסין ה':

כד א מיי' פכ"ו מהלכי איסורי ביאה הלכה כע:

כה ב ג מיי' פכ"ח מהלכות אישות הלכה כב סמג לאוין ק מוס"ע אה"ע סימן ג סעיף יא:

[ופי' פוסי' יומא יח ד"ה יחודי]

כו ד מיי' פי"ח שם הלכה ו סמג לאוין קיג ומצות עשה קיג מוס"ע אה"ע סימן ג סעיף ה:

כז א מיי' פי"ט מהלכי נחלות הלכה כג

סמג עשין כ מוס"ע אה"ע סימן קכב סעיף ג

כח ו מיי' פ"ח מהלכי נחלות הלכה ד

סמג עשין ל מוס"ע שם סימן קכב סעיף ג:

כט ז מיי' שם מהלכות אישות הלכה ט

ל ח מיי' שם הלכה ט מוס"ע שם סעיף ה:

לא ם מיי' פכ"ו מהלכי מיאה ומצות הלכה ג

לב י כ ל מיי' שם מוס"ע שם וסעיף ו:

ג"ל אשת

תוספות ישנים

כי פליגי כתר דלמי מכח דלמי (ל"ל מכח דלמי מכח מרכשה ולא דלמי מכח א) מכח דלמי לגבי לגבי לגב

דלכי מך מיתי לי נגך · ומעתה כרי הוא דידע מלי קתני מניה : **מי לימא לעזיר בר'** · הא לא ידע מלי קא תני מניה לי פלגא בנכסי מיבמא (ג) לי פלגא מנחת בנכסי יבם ומכח שמי טעמות הוא כל עליהם כגון לחם ותחת לומרים ט הכא לחיה : **פנא** · לבי המדרש והיכן : **פוי יבם ודאי** · יורש וודע מכח מי הוא כח ומוחזק בנכסים ולא דמי להכיא דכא מסרסיק לעזיל דהכם מני"ג דספק חים ליה זכיה בנכסים ממה נספק חים לפיכך מחזיק ודאי דלעזיל ליכא מכח מה הוא כח עליהן : **פנא** · דקא מודע ליה שקלי · מסתמא והוכיח טעמא : **פילפא דקא מודו ליה** · שני והוכיח פילפא דכולהו בנכסי שקיל · דהא תמרו ליה לחזוקא לחם ואינהו הוו מרי ואיהו עליהו : **פם דנקא** · דקמילנו עליה הלי לאמר טולה דידי והני אמרי טולה דידן הוא טעל תני ובין שניהם תני : **פנא ויבם בנכסי ספק** · **פלפא** לאמר הלי בר מיתנא הוא וכיון דאין לו יורש לחי מיתנא קודם לתקן (כ"ב דף קמו·) האב קודם לכל יולאי ירכו **ואבא** לאמר כני הוא ואני יורשו דהאב קודם : **או פבא ופפק בנכסי יבם** · שאין ליכם בן לאמר **אבא** לאמר בר מיתנא ואני יורש לח בני מקום שאין לו בן **ספק** לאמר נט בני ואני יורשו : **מולקין** · דלמלת טולה דהלי ודלמלת טולה דהלי ואין לומר האב ודלי מוחזק דלח זה נט בן אין כאן לאב כלום : **מתני' שומרת יבם** · ממתנת ומלפה ליכם כמו שניה זו לגמרי שמרה בלח על פי בכתובות (דף סב:) : **שנפלו לה נכסים** · מלהיה וסלקה לעולן שנפלו לה בשביל שומרת יבם : **וכנכסים שנכנסים ויולאים עמה** · היינו נכסי מלג שהקרן שלה קיים וכשהיא נכנסת נכנסין עמה וכשהיא יולאת יולאין עמה : **ר"ג ל"ש חומרים יפלנלנו יורשי הבעל עם יורשי הפאב** · דספק גמולה היא וחכה ליכם בחלי ירושתו מספק שהבעל יורש לח לחלו וו יוכם דספק גמולה מודים ב"ש בכתובה מדיט ב"ש דבחזקת הבעל היא ולא. פלגי בה בגמרא **לחלן** בכתובה מדיט ב"ש דבחזקת הבעל היא ולא. פלגי בה בגמרא **לחלן** (ג) חום' ד"ה כני יכם וכו' עיין ושל לחמו כגון יוסף והגה שלו ולאו סמוחל שיחלוק יורשי מודים שיחלוק פי' כניהו לאב בכתוב ובין שמתם לאב בכתוב פי' מודים לאב בכתוב ובין שמתם לאב בכתוב פי' מודים שיחלוק יורשי האב ויש לומר כגון שמתם

זיקת נשואה עושה ספק נשואה · ואפ"ה לכ"ש הוו בחזקת יורשי כתב דחזקה עדיפא ניהם לו להחזיק מחלה בחזקת אותו **דאי** ס"ד ודאי נשואה והמתן נפלו לה מתו מני **הכסבר** : דמתן פרק יש נוחלין (כ"ג דף קיו:) שהבעל יורש לה מתו מני למיפרך מלה מסיפא דהוה לתייפי לעיל כ"ג לתיתוי: **הויא** לה ליה ודלמי · שהגוף (ה) שלה :

קסברי כ"ש שכר העומד לגבות כגבי דמי · תבי נופיה לים ליה הכי כפרק החמה שנפלו (כתובות דף פלי ופס) לכסבר דשמע מרכה שכרה : **בש"א** טעמא כתובה ולא שומות שהתן דתנן בריש תרומה(סיפה דף נ:) תרומה ושומרת יבם לא שומות ולא טעות כתובתן ולא פליגי כ"ש תור" דהתם ניתנה לנבע ביניהם שנסתרה ואסרה עלמה על בעלה אבל הכא שנשתרה היתה יכולה ליבדק בשמיה ועוד "דתרומה ושומרת יבם אין לחוכנה כשוברת על דם כיון שהיא יכולה ליבדק כדקתמר התם בגמ': **בה"א** לא שומות אלא לא טעות כו' · הא דגרס בשמעתא שטרה (דף כד:) לא שומות ולא טעות כתובה") כתבו שם שמניה הש"ם כאן : **ואב"ש** נוחנים ריכה דשטרה מהא · ור"ת מחלוכה מקשי ליה למה טעות כל שכן כתובה מספק ור"ל לפי שהיא כתה בטעות כדי והיורשין בטעות ספק

*) נמחק ניחא מפי גירסת וספק

תוספות ישנים

ליפלגו מתניי ולפירוש. מי' וכ"כ"ל לה בסיפא כאשה : **סיפא** דתנא כלון כאין ניכס ובלון כאין ניכס ויהלוקי . ומכל מקום לאחרי כ"ב דחזקה עדיפא כיון שבחזקה מלה לחזקו שכבע : אלא ש"מ שכאני כ"ש שטר העומד לגבות כגבי דמי · וה"מ ומאן לימא עטמא משום דספק מוציא מידי ודלמי · ור"ל דלא כ"ש לה כוח לן למימר כך לחולין יותר מן פרוטה. ואח"כ וכי מאי כ"ש דמחזיק בגבות מספק דשטר לגבות כגבי דמי לאחרי דלא מלי לאוקמי משום דספק לגבות כגבי דמי כל שכן שטר העומד לגבות כגבי דמי . ור"ל דלא דמי לעיל לף לי כי כגבי לין זה לגבי כשאת שבן לאחרי לין לם מה כתב לאחרי לין ניס בעל מוב לגבות ואינו כגבי שכרי לינו עומד לגבות מן כתב כי כתב לו מתנייב לו שום דבר ולכאי לאחרי לין יחלוקו לגבי כשאת ודלמי מחזיק בספק בשטר העומד לגבות כגבי דמי כי כתב ים לם דין כתובה מקודם לכך ולפי לאחרי לין שטר העומד לגבות כגבי דמי היא מוחזק מכבר משום דשטר לגבות כגבי דמי כ"ב מוחזק מידי ודלמי וכ"ש וה לשון דלא דמי לעיל כלון כאין ניכס ובלון כאין ניכס ובלון כאין ניכס ובלון כאין ניכס. ובלון כאין ניכס ובלון כאין ניכס. ובלון כאין ניכס ובלון כאין ניכס.

וקסבר מבעי ידו כידה · מדלוקי פלוגתייהו בגמלו לה (ג) תמתין ואפי' הכי ליבעי ליה נכסים בחזקתן,וקסבר מבעי' נכסותה,ודו כידה,ולא יותר הלכך כשמת ואין ליבם בה כלום זיקה,ודו גרושת מידה וכנכסים בחזקתה דבית שמאי פליגי ואמרי נכסותה-ידו עדיפא מידה וכשמת יד היבם כידה ויחלוקו וכנכסותו בהכותב (ף תורה אור

[כתובות פג:]

הגהות הב"ח

(ג) בפשטה עד שיגדיל וכגדול כ"ל ומיהם נ"מ ממתן: (ב) רש"י ד"ה וקסבר וכו' נגמלו לה כשהיו מחתיו: (ג) ר"ה כשהיו קטנים וקסבר רבנן וכו' כולהי לישנא משני לה למיגן ליתמוה: (ד) ר"ה וכגדול פי' שכיח וכו' שמת ייבם לחומה וכני מוכח:

[נדרים מד:]

הגהות הגר"א

[א] גמ' ל"ל רבא אי כו'. ע"כ נדפס לפני רבינו ולפי' ק"ס מודי ליה למקוני. וי"ל מפרש דכל ובמכ"ש מפרש דכל בכתובות מכל בכ"מ אבל בכ"מ לשונה לפשוט ומשמ"כ רמב"ן וכתב דס"ל למכיתה ולפירוש זה כתב הכמ"ס פסק ר"ל ביבם פיומו ועי' בנמ"ס פ"ד דכתובות סי' כב ופ"ד מהלכות סי' כ ורבינו נהפ"ע סי' ק"ס):

[נדרים מד:]

כשהיא תחתיו דרבעל דכ"ע לא פליגי דדרו עדיפא מידה [א] אלא אידי ואידי דנפלו לה כשהיא שומרת יבם בישא דלא עבד בה מאמר [ב] וקסבר מאמר שיפא דעבד בה מאמר וקסבר רבא מאמר לב"ש עושה ודאי ארוסה,ספק נשואה: ודאי ארוסה=לדחות בזרה וספק נשואה=לחלוק. בנכסים, איתמר משמיה דר' אלעזר כוותיה דרבא ואיתמר משמיה דרבי יוסי ברבי חנינא כוותיה דאביי ומי אמר רבי אלעזר הכי והא אמר רבי אלעזר *מאמר לב"ש אינה קונה. אלא לדחות בזרה בלבד? אפוך אפוך ואי בעית אימא לעולם לא תיפוך אמר לך רבי אלעזר כי אמרי אנא-דלא סגי לה בנט אלא דבעי נמי חליצה, לחלוק. בנכסים, דלא קני מי אמרי! אמר רב פפא דיוקא דמתניתין כוותיה דאביי ואע"ג דקשיא מחה דקתני נכסים הנכנסים ויוצאים עמה מאי נכנסין ומאי יוצאין, לאו נכנסין לרשות הבעל ויוצאים מרשות הבעל, לרשות האב, ואע"ג דקשיא מחה: ארמפלגי בנופה ולאחר מיתה לפלגו בחיים ולפירות *ותו לא מידי: כנסה הרי היא כו': למאי הלכתא? א"ר יוסי בר חנינא *לומר שמגרשה בנט, ומחזירה במגרשה בנט פשיטא? סד"א הואיל וכתיב *ולקחה לו לאשה ויבמה, אמר רחמנא ועדיין יבומי הראשון עליה-בחליצה אין בנט לא, קמ"ל. מחזירה פשיטא? סד"א מצוה דרמיא עליה *עבדה, השתא חיקום עליה באיסור אשת אח, קמ"ל, ואימא הכי נמי? אמר קרא *ולקחה לו לאשה, כיון שלקחה הרי היא כאשתו לכל דבר: ובלבד שתהא כתובתה קבוע: מ"ט? *אשה הקנו לו מן השמים, יואי ליה מן הראשון תקינו להמשני כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה: מתני' *מצוה בגדול לייבם, לא רצה מהלכין על כל האחין, לא רצו חוזרין אצל גדול ואומרים לו "עליך מצוה -או חלוץ או ייבם", חלה בקטן עד שיגדיל (ה) (א)ובגדול עד שיבא ממדינת הים או חרש או שוטה אין שומעין לו אלא אומרים לו עליך מצוה או חלוץ או ייבם: גמ' איתמר ביאת קטן-וחליצת גדול, פליגי בה ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי חד אמר ביאת קטן עדיפא וחד אמר חליצת גדול עדיפא מאן דאמר ביאת קטן עדיפא דהא מצוה בייבום ומאן דאמר חליצת גדול עדיפא במקום גדול ביאת קטן לאו כלום היא תנן לא רצה מחזירין על כל האחין מאי לאו לא רצה=לייבם אלא לחלוץ וקתני מהלכין אצל האחין שמע מינה ביאת קטן עדיפא? לא, לא רצה לחלוץ ולא לייבם, רבותה גבי האחין לא רצו=לא לחלוץ ולא לייבם אמאי חוזרים אצל הגדול למיכפייה, לכפייה לדידה? כיון דמצוה עליה דידיה רמיא, לדידיה כייפינן, קטן חלה בקטן עד שיגדיל אין שומעין לו ואי ביאת קטן עדיפא אמאי אין שומעין לו? נינטר דלמא נדיל ומיבם, ולישתעמין ובגדול עד שיבא ממדינת הים אין שומעין לו אמאי, נינטר דלמא אתי *והליץ - אלא כל שהויי מצוה לא משהינן,

*) [קמן מז:]

איתמר

[כתובות פג:]

וספק גמרה מחלוק בנכסים · לעיל פ' ד' תחין (דף כח: ושם) גרס רבה גבי מאמר לב"ש ניסואין עושה לו לירושין עושה דמתוך תשובתו משמע דמודה דתין יורשה · **אע"ג** דקשיא מתה לא מיבעיא לה להויא לה ליבמה ולחי לישתעמין ולא ליתמוה אלא אפילו לקמן בנכסים דלא ק

אמר רב חין טפין. פירש בקונטרס כי ניחא להכויהו לייבם חין טפין (ג) לחנן משום מלוה דניחא לו למלוה מכווני לבל חס לח תלבה לייבם ממחת שחמת למלוה להכניח חס חין יכולין להטעותו כפיון ליה וחנן וממוכה שמין וכוסכי שהכניח בקונטי נרחה לחנן רחיה שהן מלוה שכופין להוליח מן הבעל לבל בשחר למחלה חין נרחה טעמ דכחל חלמ"ה חין כופין לייבם ממחת שחמת חלמ"ה ולח מלוה מכוונו ופבע בחיסור חמח חס חלה לו כבי מייבם ומיהו הינה דהכיח חמרה לח בעינה ליה (ומחמרה דבריה ניכרים לו' מלוה לייבם ולח ניחא לו ע"מ שהמת לך מחתיה זו" תורה חור

* סימן הבי לחנן הוי

@ אית דאמרי בביאה כולי עלמא לא פליגי דביאת קטן עדיפא כי פליגי בחליצת קטן ובי חיתמר: חליצת קטן, וחליצת גדול פליגי בה ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי חד אמר "חליצת גדול עדיפא וחד אמר כי הדדי נינהו מאן דאמר חליצת גדול עדיפא דהא מצוה בגדול ואיבעי כי אמרינן מצוה בגדול לענין יבום אבל לענין חליצה כהדדי נינהו חנן לא רצו חורין אצל גדול מאי לאו לא רצו לייבם אלא לחלוץ וקתני חורין אצל גדול וש"מ חליצת גדול עדיפא, לא, לא רצו לא לחלוץ ולא לייבם, דכוותיה גבי גדול לא רצה לא לחלוץ ולא לייבם, אלא אמאי חורין אצל גדול? למכפייה, לכפייתו לדידהו? כיון דמצוה עליה דידיה רמיא לדידיה כייפינן תי"ש חלה בגדול עד שיביא ממדינת הים אין שומעין לו ואי ס"ד חליצת גדול עדיפא אמאי "אין שומעין לו" נינטר דלמא אתי וחליץ, ולטעמיך בקטן עד שיגדיל אין שומעין לו אמאי נינטר דלמא גדיל ומייבם (אי נמי (ו) אתי אידו ומייבמה) אלא כל *שהוויי מצוה לא שהינן, תנן התם *מצות יבום קודמת למצות חליצה בראשונה שהיו מתכוונין לשם מצות יבום שאין מחכוונין לשם מצוה אמרו מצות חליצה קודמת למצות יבום אמר רב יאין כופין, כי אתו לקמיה דרב אמר להו 'אי בעית חלוץ אי בעית ייבם, בדידך חלא רחמנא "ואם לא יחפוץ האיש הא אם חפץ אי בעי חליץ אי בעי ייבם', ואף רבי יהודה סבר אין כופין "מראתקין רב יהודה בגימא דחליצה: "איך פלונית בת פלוני אקדבת יתי פלוני יבמה קדמנא לבי דינא ואשתמודעינהו *לאחוה דמיתנא מאבא וניהו ואמרי ליה: אי צבית ליבם יבם *ואי לא, איסתלק לך לרגליך ימינא ואיסתלע לה לגלא דימינא ושרת סניה מעל רגלוהי וירקא באנפוהי רוקא דמתחויא לבי דינא על ארעא "ובי חיא בר אויא מסיים בה משמיה דרב "יהודה ואקרינהו מה דכתיב בספר אורייתא דמשה, אשתמודעינהו-פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר בעדים וחד אמר אפילו קרוב אפילו גלוי מילתא בעלמא הוא ואפילו קרוב ואפילו אשה: בראשונה שהיו מתכוונין לשם מצוה יבום קודמת למצות חליצה ועכשיו שאין מתכוונין לשם מצוה אמרו מצות חליצה קודמת למצות יבום אמר רמי בר חמא א"ד יצחק חזרו לומר 'מצות יבום קודמת למצות חליצה' א"ל רב נחמן בר יצחק *אכשר דריך מעיקרא סברי לה כאבא שאול ולבסוף סברי לה כרבנן דתניא אבא שאול אומר *הבונם את יבמתו לשם ניף ולשום אישות ולשום דבר אחר כאילו פונע בעזרה וקרוב אני בעיני להיות הולד ממזר ורבנים אומרים יבמה יבא עליה, כמצל מקום מאן תנא להא דתנו רבנן יבמה יבא עליה מצוה שבתחלה היתה עליו בכל היתר, נאסרה, חזרה והותרה, יכול תחזור להתירה הראשון ת"ל יבמה יבא עליה, למצוה אבא שאול היא אמר אפי' תימא רבנן יבמה יבא עליה מצוה שבתחלה היתה עליו בכל היתר: רצה כונסה רצה אינו כונסה, נאסרה, חזרה והותרה, יכול תחזור להתירה הראשון ת"ל יבמה יבא עליה, למצוה רצה כונסה רצה אינו כונסה הא אגידה ביבמי חיפוק? אלא אימא רצה כונסה רצה חולץ להתיר"ל יבמה יבא עליה "מצוה אימא *) רישא (לקמן דף מ"ב ע"ב) מצות חאצל במקום קדוש-מצוה שבתחלה

*) ס"ת פיסא

ויקרא נ"ל

מסורת הש"ס

נא א פוס"ע מס"ע ס"י קצה סעיף ו:

נב ב פוס"ע פ"ע מכלכות יבום הל' ג ופ"ב סלכה ז סמג עשין נב פוס"ע שם סימן קסה סעיף ג:

נג ג שם סעיף ג סמג"ע ופוסק קצה סעיף ו ככל"ע:

נד ד פוס"ע שם סימן קסה סעיף ו ככל"ע:

נהה ו פיה פ"ד מכלכות יבום הלכה ג סמג עשין נב פוס"ע שם סימן קסה:

נו ו פיי' שם הלי ג פוס"ע מס"ע שם ופוק פ"ח ופ"ב מהל' מלוה סעיף ג"ת: נז ח פיי' פ"ע מכלכות יבום הלכה ג סמג עשין נב פוס"ע שם סימן קסה סעיף ג:

אבנה דאיכה

נוסחא דגרסינן בשיטה

נוסחא

תוספות ישנים

נגמר דלמא מתי ומתני. ולא לבי דידיה מקני דלמא מתי ומייבם דקא כ"ש מוריש דניחא ליה דכי מוריש דקא מוריש נכסיה לבי דידיה ומייבם ומקני נכסיה לבי דידיה: נוסחא

בגיטא שטורת חנני לחר דיאוש קונאת

[מוסת סבניס פוס ע"ב] [דף מ"ב.]

אבנה

ג' ב' שטות

מפרשי בגיטא

תוס' חד מקמאי כתב הכי אלמה דאשתדרינן דאורחה [דסיתנא] מאבא הוא אבי' מפי אשה אחת, מפי קרוב ובעין דמדקרי ליה הכי איתחזק נבי [דהוא] מורה דמשמה דהאי אישתכח דהאי נידוי מלגיא והא ניהי מלגיא הלכך שרי ליה למשרא למסמך

אסורות ומסורר עלי דהוא [נבוא]. או שלוי דק אחתא בין לענין איסורא והוא ה) כס"ש תה"ל ברבי סדבריו שאם הוי קרוב או אשה מעיידן עכשיו בשעת חליצה דאורחא דסיתנא הוא לא סמכינן עליידי. וכי סמכינא עליידי כגון שכבר קדם מעשה אמהו קטיה דהך סחדי שלא ע"י מעשה דאורחה דהאי הוא ולפיכך כתב הרב שאותו העד יש למסוך ולהעיד בב"ד על אותו קרוב או אחתה אשה כאמרו לו שלא ע"י מעשה דדגא נבוא ג). ומיהו עיקר הדבר ג) שע"י מעשה קרוב או אשה נאמן דגלויי מלתא הוא. והלשון שכתב הרב ז"ל [דלא] שרי למשרא למסמך אמסוייהו ד) משום עובדא דרבה בר חנן דאייתיה מיניה דאיא דהוא דכתב עד לפי דברי הרב שכך פירש אמר לה אם אגא. ומיהו אמרי לה דלאו אידי הוא ואמרו לי קרובים מקמא דהא דאקמו לה קלא ועתה אני מביר כי האמת איהך ההגהה אבי' (לרבה) בר חנן דאילו דוד שם עדים כשרים בדורו לא היה נאמן רבה בר חנן. אלמא בסקום חשדוה אין קרוב [נאמן] אבל לעולם בדורו קרוב או אשה בשעת מעשה נאמן אפי' לדעת הרב אלפס ז"ל:

מהגיהות

ו) נרחה דיל"ל כמס"ב כרב ז"ל דמדניין ניהה שלם כו'. ב) וכ"כ בניב"ש סימן קמ"ב בשעת כריב"ם דבשת מעשה אין נחמן לשם מעשה כו'. ג) ני"ל נרחה שגם בשת מעשה כו'. ד) ני"ל בסקום דחיכת מבשת

[לקמן מה:] כתובות סד: כתובות יג:

הגהות הב"ח

(ה) גם' מי שמי דלמא אמי מיתו ומייבם: (ו) תוס' ד"ה אמר וסי' אין כופין: (ז) בא"ד כדמסיק סתם ושוד:

[לקמן מה:] מתנ' מכשרת: יבמה יבא עליה מצוה. גדסינן ונא גרס הכא למצוה אמא לקמן בסיורא דרב יוסף בר כבדמי: שבתחלה • סד אלא קדמה אחיו: נאסרה • כשקדמה אחיו; וחוזרה • כשמת בלא בנים: חזרו לומר • כשמת בלא בנים: [מתנ' נג:] [נחמן קי:] [ג"כ בסה בפרק בתר מלא חאם לאו אישלא לך ריעלא דימינא ואשלא ליה דעלא דימינא אלא סתם ממלו תרגום אלא נכר יש מקרא יחיעים וכו']

[לקמן קי:] [פוסקים סי' ע"ב]

[לקמן קי:] [ג"כ] [לעיל ג:]

[מתנ' נג:]

[לקמן קי:]

הגהות הגר"א

(א) תוס' ד"ה אמר כי אלא מדרבנן קופין. ג"כ ר"ל נמוקי . תוס' * ככתובות (ס"ד ע' ס"ה ע"ב ודיבי ושם"ס ריבוס ס"ו קס"ס ס"ו ס"ב): ויקרא נ"ל

שבתחלה היתה עליו בכלל היתר, נאסרה והוזרה והותרה, יכול תחזור להיתירה הראשון ת"ל "מצות תאכל במקום קדוש" – "מצה בשלמא לרבא דאמר "הא מני רבנן היא הכי קאמר "מצות תאכל במקום קדוש מצה שבתחלה היתה עליו בכלל היתר רצה אוכלה רצה אינו אוכלה, נאסרה חזרה והותרה, יכול תחזור להיתירה הראשון) רצה אינו אוכלה רצה אינו אוכלה, והכתיב °ואכלו אותם אשר כופר בהם *מלמד שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרין אלא רצה הוא אוכלה רצה כהן אחר אוכלה ת"ל "מצות תאכל במקום קדוש" מצה אלא לרב יצחק בר אבדימי דאמר "אבא אבי חמא הכא מאי תרי גווני איכא רצה לחאבון אוכלה רצה אבילה גסה אוכלה, 'אבילה גסה' מי שמה 'אבילה' והאמר ר"ל *האוכל אבילה גסה ביוה"כ פטור מלא תעשה אלא רצה מצה אוכלה רצה חמץ אוכלה, והכתיב °לא תאפה חמץ חלקם *ואמר ריש לקיש 'ואפילו חלקם לא תאפה חמץ אלא רצה מצה אוכלה רצה חלוט אוכלה, האי חלוט היכי דמי אי מצה היא הא מצה היא, ואי לא מצה היא "מצות" אמר רחמנא! לא, לעולם אימא לך מצה היא ולהכי תנא ביה קרא, לעכב, אלא 'חלוט-מצה היא' דקאמרינן למאי הלכתא? לומר "שאדם יוצא בה ידי חובתו בפסח, אע"פ דחלטיה-מעיקרא. כיון דהדר אפייה בתנור 'לחם עוני' קרינא ביה ואדסיוצא בה ידי חובתו בפסח: **מתני'** החולץ ליבמתו הרי הוא כאחד מן האחין לנחלה, ואם יש שם אב, נכסים של אב. הבונם את יבמתו זכה בנכסים של אחיו, ר' יהודה אומר בין כך ובין כך אם יש שם אב, נכסים של אב: **גמ'** פשיטא! מדאיצטריך למיכתב "כאחד מן האחים" אינו אלא כאחד מן האחים, אלא מה"ט הואיל ואפסדה מיבום לקנסיה, קמ"ל: *דאמר מר "אב קודם לכל דיבמי יצאי ירכו: הבונם את יבמתו וכו': מ"ט? יקום על שם אחיו, אמר רחמנא והרי קם: ר' יהודה אומר וכו': אמר עולא "הלכה כר' יהודה" וכן א"ר יצחק נפחא הלכה כר' יהודה, ואמר עולא ואיתימא ר' יצחק נפחא מ"ט דר' יהודה? דכתיב °והיה הבכור אשר תלד: כבכור-מה בכור אין לו בחיי האב אף האי נמי אין לו בחיי האב, אי מה בכור נוטל פי שנים לאחר מיתת האב, מידי 'יקום על שם אביו' כתיב "יקום על שם אחיו" בתיב "ולא על שם אביו אימא היכא דליכא אב, דלשקול נחלה תחקים מצות יבום, היכא דאיכא אב [דלא] שקיל נחלה לא תחקים מצות יבום? מידי *יבום בנחלה תלה רחמנא, יבומי מיבמי, ואי איכא נחלה שקולי ואי לא לא שקיל, יתיב ר' חנינא קרא קמיה דר' נאי ויתיב וקאמר הלכה כר' יהודה א"ל *פוק קרי קריך לברא 'אין הלכה כר' יהודה, תני תנא קמיה דרב נחמן 'אין הלכה כר' יהודה' א"ל אלא כמאן כרבנן, פשיטא *יחיד ורבים הלכה כרבים! א"ל אסמייה? א"ל לא, את 'הלכה' אתנייך ומקשה הוא דאקשי לך ואפכת, ולמאי דאפכת שפיר אפכת: **מתני'** החולץ ליבמתו הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו הוא

רצה כהן אחר אוכלה · והא דתרומין בפ"ב דקדושין (דף נג.) לכל בני אהרן הוא דשויה ליה כתחיו שיהו על לחמו ממש לו על לחמו בית אב מ"מ הכא [ילפין] דכהן המקריב לריך שיאכל ממנה ולא כולה: **מאי** תרי גווני לריכה למימר לזה לפס שעורה אוכלה לזה לפס חטה דאין לריך שיאכלו לפס חטה אלא שיהא לוקלה לכילה לפסה:

אבילה גסה ביוה"כ פטור · ות"ת דאמר בפרק מי שאמר הריני נזיר (נזיר דף כג. ושם) כי יהריס ידכי ה' לזיקיס ילכו בם ופוטעים יכשלו בם (הושע יד) מכל לב' בני אדם שלנו פסחיהן אחד אכלו לפס פסחו ואחד אכלו לפס חטה ואחד אכלו לפס שעורה דתרוייהו נפקי לחמת הוית לכילה ו"ל דתרי עניני לכילה גסה הם א):

מצות אמר רחמנא · פי' בקונטרס ואלכולה מלוה לגל המוכח וגו' וכמיני של מלוים כתיב ואפילו לשמואל דאמר ברים הקומן רבה (ממות דף יפ:) דלא יליפין דוכוח מפסה שמח הכא לאכל קום יכול : שנה בה קרא לעכב · הך דהכא לא הוי כמו שנה שבכתוב לעכב דלעמת דמהיכא תיתי לעכב דדלמת למוה הוא דאמר רחמנא דלא ליעבד מלוה אלא לעכב דלומר דבעינן מלה מעלייתא ולא חלוט:

בין דהדר אפייה בתנור · לו בתילפא דלחם מיקרי ואלא יולא כה ידי חובתו בפסח והא דאמר בפ' כל שעה (פסחים דף נה:) לחם עוני פרט לחלוט ותשימה תר"ת דהתם בלא הדר אפייה בתנור, ועוד תר"ת דהתם בחלוט גדול דומיא דתשימה ולא חשיב לחם עוני לפי שהוא גדול ולא משום דחלוט מ"מ התם בבלילתו קשה והכא בבלילתו רכה כגון שופגנין לו מלא המשכת דמפרש התם דהייט חלוט של בעלי בתים דלא מחייב בחלה ולא חשיב לחם אלא חלה על ידי אפיה ולהכי חשיב ספיר לחם עוני תע"נ דחלבויה לכל בלילתו עבה מיפסל לעשות דחשיב לחם עשירות אפי' לא הדר אפייה וכפ' כל שעה (שם ד"ה פרט) התרכתי:

תוספות ישנים

א) ר"ל א) דתרי עניני כזה מלכילה גסה כיצד שאכל כל גרכו ובסיום דעתו מלאכול עוד כשאכל יותר לא מקריים אותה אכילה אכילה גסה אבל אכילה דלא בסיום דעתו אכל אוכל יותר מדאי אפילו אכילה גסה בפחות מכזית אוכל אכילה גסה בכל מקום חוץ מיום הכיפורים ואין מיוחד בכילה גסה אלא שאכל כזית בכדי אכילת פרס ואכילה גסה בכזית בכדי אכילת ג' פרסות ואכילה פחות מכזית בכדי אכילת פרס אכילה גסה בכזית בכדי אכילת ד' פרסות ולא נהירא דהא כמה מלות אמר רחמנא בכזית ואין אכילה גסה בכזית בכדי אכילת ד' פרסות אלא בכדי אכילת ג' פרסות ועוד דבפרק ג' דמגילה (דף כ:) גבי מלות פורים אמרינן דאכילה גסה בכזית

סז א מיי' פ"ג מהל' יסוה"ת הל"ט סמ"ג עשין כ"ג ופוסקים סי' קכב סעיף ד:

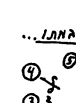
סח ב מיי' שם פ"ו הל' כ סמ"ג שם סעיף ה:

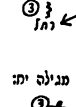
סמג ג מיי' שם פ"ג הל' יב סמ"ג שם סעיף ג:

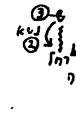
תוספות ישנים

תוא"ח מחיו מן כתב ומגה מחיו מן כתב סי' כה דקאמר וכן מחיו כ"ל מחיו מן כתב וה"ה כ"ב בפסוק דגזרו ג' ג' ו ג' בתוכה דכה מן כתב מחי מחיו כתב מן כתב סימן סימן ויש"ל דזכר מקום מיוחד מחיו בן מחיו דמיירי בב מחני' שאחת מן כתב מחיו ואחת מן כתב ומחיו בן כתב ומן כתב מחיו בן מחיו כ"ל שכוח בן מחי מחיו כתב מן כתב (בסיום וה"ב לה מפסוק ג' ג' ו ג' בתוכה דכיון מקום מיוחד: אמימר

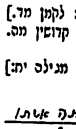
ומקבר כני מבל לה מקבר בכר בכת דכתב דכתיב ומ"ב לה מקום דגזרו סימן בתוכה דזוקא לענין מיגון למימר כני דכת קלי מיגון לשוכה בתוכו וכ"ל בן בנו של מתו דכתיב ומ"ב לה מקום בן בנו כן בני מן בתורה ומחי מחיו וכ' מיגון מני ליה בן בנו כן בנו בתורה מדכתיב מקום בתוכה: ותוספתא מחיו מן בתוכה דלמא מחיו מן בתוכה דלמא מקום בתוכה דלמא מחיו מן בתוכה דלמא מקום בתוכה דלמא מחיו מן בתוכה דלמא מקום

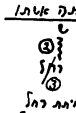

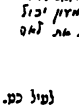

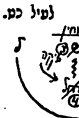

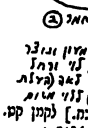

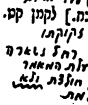

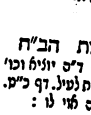

הך דאולא בהדה לבי דינא גזרו בהו רבנן
האי דלא אזלא בהדה לבי דינא לא גזרו בהו
רבנן: **מתני'** *החולץ ליבמתו ונשא אחיו
את אחותה ומת, חלצת ולא מתייבמה; יבם
המגרש את אשתו ונשא אחיו את אחותה
ומת הרי זו פטורה. *שומרת יבם שקידש
אחיו את אחותה: משום רבי יהודה בן בתירא
אמרו-אומרים לו "המתן עד שיעשה אחיך
מעשה: חלץ לה אחיו או נסנסה, יכנוס את
אשתו, מתה היבמה יכנוס את אשתו, מת
יבם-יוציא את אשתו בגט ואשת אחיו
בחליצה: **גמ'** מאי "וכן"? אימא אבל המגרש
אמר ריש לקיש *באנשנה רבי "אחות גרושה=
מדברי תורה 'אחות חלוצה-מדברי סופרים:
שומרת יבם שקידש וכו': *אמר שמואל
הלכה כדברי רבי יהודה בן בתירא, איבעיא
להו מתה אשתו מהו ביבמתו: רב ורבי חנינא
דאמרי תרוייהו 'מתה אשתו מותר ביבמתו
שמואל ורב אסי דאמרי תרוייהו מתה אשתו
אסור ביבמתו, אמר רבא מאי טעמא דרב?
משום דהואי 'ביבמה שהותרה ונאסרה וחזרה
והותרה-לחזור להיתירה הראשון 'מתיים רב
המנונא *ג' אחין ב' נשואין ב' אחיות ואחד
מופנה, מת אחד מבעלי אחיות ועשה בה
מופנה מאמר, ואחר בך מת אחיו השני, ואחר
כך מתה אשתו אחריו, אותה ביבמה חולצת
ולא מתייבמת, ואמאי תיתי 'כיבמה שהותרה
ונאסרה וחזרה והותרה תחזור להיתירה
הראשון? אישתיק, לברתר דנפק אמאי לא
אמרת ליה רבי אלעזר היא דאמר "כיון
שעמדה עליו שעה אחת באיסור נאסרה
עליו עולמית הדר אמר: אימור דא"ר אלעזר
היכא דלא חזיא בשעת נפילה אבל היכא
דחזיא בשעת נפילה מי אמרינן הכי והתניא
רבי אלעזר אומר מתה יבמתו מותר
באשתו, מתה אשתו יבמה חולצת ולא
מתייבמת, לימא שמואל ורב אסי דאמרי כר'
אלעזר-אפי' תימא כרבנעזר כאן לא קמיפלגי
רבנן עליה דרבי אלעזר אלא משום דמנפילה
ואילך לא מיתסר עלייהו אבל הכא דאיתסר
אפילו רבנן מודו: **מתני'** *היבמה לא
תחלוץ ולא תתייבם עד שיש לה שלשה
חדשים, "וכן כל שאר הנשים לא יתארסו
ולא ינשאו עד שיהו להן שלשה חדשים: אחד
בתולות ואחד בעולות, אחד גרושות ואחד אלמנות, אחד נשואות ואחד ארוסות,
רבי יהודה אומר הנשואות יתארסו, והארוסות ינשאו חוץ מן הארוסות
שביהודה מפני שלבנו גס בה. "רבי יוסי אומר כל הנשים יתארסו חוץ מן האלמנה
מפני

הך דחולצת בהדה לבי דינא · פי' בקונטרס כשלוה מולכת מוליכה לחומה עמה לב"ד וכ"ש לפי יכול מייבמו יבמתו ואינה דסבר לרחל מלן וכו' נסיב לרת רחל דסייט 'לרת קרובת מלומתו' לחמי לרת מלומתו' נסיב לרת דחייבו סבורי ברחל ולרתה בני לחיו הוו סבורי מלן לרחל: **פפי דלא מולא כהדה לבי דינא** · כשלוה מולכת מוליכה לחומה עמה לב"ד וכ"ש לפי יכול מייבמו יבמתו ואינה דסבר לרחל מלן וכו' נסיב לרת רחל דסייט 'לרת קרובת מלומתו' לחמי לרת מלומתו' נסיב לרת דחייבו סבורי ברחל ולרתה בני לחיו הוו סבורי מלן לרחל: **פפי דלא** רחל לחומה עמה לב"ד ואינה דסבר לרחל מלן ואינה דסבר לרחל מלן וכו' נסיב לרת רחל דסייט 'לרת קרובת מלומתו' לחמי לרת מלומתו' נסיב לרת דחייבו סבורי ברחל ולרתה בני לחיו הוו סבורי מלן לרחל: **פפי דלא מולא כהדה לבי דינא** · כשלוה מולכת מוליכה לחומה עמה לב"ד וכ"ש לפי יכול מייבמו יבמתו ואינה דסבר לרחל מלן וכו' נסיב לרת רחל דסייט 'לרת קרובת מלומתו' לחמי לרת מלומתו' נסיב לרת דחייבו סבורי ברחל ולרתה בני לחיו הוו סבורי מלן לרחל: **פפי דלא**

מתני' · דהויא לה לחומ מלומתו ומיהו מחליצה לה מפטרת דמדלוייתי, רמיית קמיה ותפ"ג דלחומה קיימה 'לחומת מלומה' לימה לחת מדכרי סופרים: **וכן סמגרש** · בגמרת בעי מלי וכן: **פטורה** · לפ מן החליצה דיולמה משום לחומ לפה הולין ולפמו קיימת ולחומ גרושה מדכרי תורה דכתיב (ויקרל יח) "עליה" בחייה כל פכמייה: **שומרת יבם שקדש** · לחד מן החיין לת לחומה לימר שנפלה זו לפניהם והוזקקה לכולן: **ממתן** · מלכנום דקל פנעת בלחות זקוקה: **עד שיעשה מעשה** · פיכסו החיין לת היבמה לו יחללו ותעקר זיקתה ממך: **מפה היבמה יכנוס לת הגרושה** · דלפילו כנסה ומתה מותר בלחומה: **מפה היבמה** · ולל טעמ ל לת ללל זה: **ומפה הגרושה לחיו לבלובה** · לבל יבומי לל ללחומת גרושתו היל: **גמ'** מלכפ כרבי יהודה · דיל זיקה ולילמל למיסרל עליו: **מפו ביכמתו** · מי תמרין כיון דמתה פקע ליסור לחות הגרושה ומיהו לו ללמל מפ"ג דפקע ליסור לחות הגרושה קס עליה ביסור הגרושה לת לחיל ולחסרה עליו שעה לחת כשעה שהיתה זקוקה ליבם ולין לי קוקין כה"יבמה יבת עליה' כי היל כלחה לת שים לה בניס ולחסרה עולמית עליו: **מ"ט דרב** · דשרי הרי לחסרה עליו שעה לחת: **שהותרה** · בשעת כפילתה: **נאסרה** · כשקידש זה לחומה: **ומת"ב מת לחיו** · הכ' ונפלה לחותה ולחסרה לרשות עליו מקום לחות זקוקה ולפ"ג דעבד כה מלמר כלחבו כפ' לרבעה לחין ב"ה לומרים לוי לו על לשמ ולוי לו על לשמ לחת לחיו: **ומת"ב מפה יבמתו על מני לחריו** · ובשלה בעלמ מלמר זו: **ר' אלעזר היא** · בפרק ב"ש במגרש לת לשה והחזירה מוקמת ליכם רבי ללעזר לוסר הולין ועמדה עליו שעה לחת בליסור גרושה לת: **דבשעת נפילה נמי ליתסר** · דמקמי נפילה ליתסרל עליה: **מפה יבמתו** · דמקדם לחות יבמתו קלי: **מולמ** · כשמוצל ורב חסי: **עד כלן נמ פניי רבנן עליה דרבי אלעזר** · בפרק בית שמלי לגלי גבי מקרא שנפלה והחזירה משום דמנפילה ואילך לל ליתסרל עליה ומיהו לחיכל למימר לין לחי קוקין בה בשעת נפילה יכול יבומי ביה ומשום הכי לחיכל למימר דמנפילה ואילך ליתסרל עליה: **מתני'** · מפרש טעמל בגמרל: **בתולות ובעולות מרומות ומעולות** · בגמרל בעי מלי הפרש ליכל בין בתולות לבעולות: **פנשואות יתארסו** · טעמל משום להכלין בין זרע רחמן לזרע של מלל ספק בן ס' לרחמן ובלילוסין ליכל למימר הכי: **ופלרוסות ינשאו** · ליל להל לל ליעברל מן הרחמן: **חוץ מלרוסה שביהודה** · לתנן פרק קמל דכמובות (דף יב.) ביהודה היו מייחדים החתן והכלה קודם כניסתן לחופה כדי שיכל לבו גם בה כלומר רגיל ומלחך עמה שלל יהו בוטין זה מזה בבעילת מלה לכך מייתינן דלמל בעיל: **כל פנשים יתארסו** · רבי יוסי מבקש לומר דכל הנשים בשותות יתארסו ולל גזרינן לילוסין לתו בשותין, ומיהו בהל פליגת עלך שלל מלקת קלי וכבי "(קל"ל ר' יהודה) כל הנשים בשותות יתארסו דבקלמרת ולל גזרינן לילוסין לתו בשותין ומיהו בהל פליגת עלך שלל מלקת בין לתמנה לגרושה ובתרת לתמנה ליתרת יתי יתי לחבלה ולתת סבירל לי לתמנה מן **הפשתן** לל לתרת כל הנשים יתי לחבלה:

[ג"ל קמלר לר' יהודה]

[לעיל מ: לקמן מד. קדושין מס.]

[לעיל יח: מגילה יח:]

[לעיל כח.]

[לעיל כח. לקמן קפ. גיטין לה:]

[לעיל כח.] לחות לחות

הגהות הב"ח
ג) תוס' ד"ה יוחנן וכו' כדפרישית לעיל. דף כ"ט. ד"ה מלי ע :

מיוחסין מז.

[עי' מוספות לקמן מב: ד"ה ר' יוסי]

[ג"ל קמלר לר' יהודה]

קל שה רבנן לגלי דמשום דפפילה ולילך לל ליתסר עליה לגל כיכל דמנפילה ולילך ליתסר עליה לגל כיכל דמנפילה ולילך לל ליתסר עליה לגל כיכל דמנפילה ולילך לל ליתסר עליה לגל כיכל דמנפילה ולילך לל

אמאי ליימ מיהו מיובמת דרבי יוחנן • ות"ק דלמת לה מחלון ממש"ה ליימ מסתם ממון על לוקה מלילה ליבמת לשוק ומייתין כמלילת להי בתורה אור אם לאו מיובמת תבמת או לא מיובמת תבמת או לא • ולתמר ג' מפני המיבול: **גמ'** בשלמא לא תחייבם שמא יהיה הולד בן קיימא וקא פגע באיסור אשת אח דאורייתא, אלא לא תחלוץ אמאי לימא תיהוי תיובתא דר"י דאמר "*חליצת מעוברת שמה חליצה, ולאו מ' אותביניה לר' יוחנן חדא זימנא? לימא מהא נמי תידוי תיובתא, לא, דילמא מטעמא *שמעא ידא ולד בן קיימא ונמצאת אחת מצריכה כרוז לברתנה, ונצרכה: דלמא איבא דתואי בחליצה ולא דיי בהכרזה ומפסלות מן הכהונה, תיגח אלמנה, גרושה מאי איבא למימר? משום דמפסיד לה מזונות היינו גרושה מאי איבא למימר? אלא משום דרבי יוסי דתניא °מעשה בארם אחד שבא לפני רבי יוסי, א"ל מהו לחלוץ בתוך ג' א"ל לא תחלוץ, ותחלוץ ומה בכך? קרא עליו מקרא זה °אם לא יחפוץ" הא אם חפץ יבם *יבל העולה לייבום עולה לחליצה בו' מתיב רב חיננא ומפקות חולצות ולא מתייבמות מאי מפקות? אילימא 'מפק קדושין' אמאי לא מחייבמות? אתחייבם ואין בכך כלום אלא לאו 'מפק שקידש אחת משתי אחיות' ואינו יודע איזו מהן קידש' ו'קתני' "תולצת" "הכי השתא התם אם יבא אליהו ויאמר "דהא לא איעברה" מי משגח ביה חליצה וייבום היא, הבא אם יבא אליהו ויאמר "דהא לא איעברה" מי משגח ביה ויבמינן לה? °הא קתני "תולצת" "הכי השתא ואפ"ה צריכה להמתין ג' חדשים כדתניא שישה חדשים הראשונים נזונת משל בעל, מכאן ואילך אינה נזונת לא משל בעל ולא משל יבם, עמד ברין וברח, נזונת משל יבם נפלה לפני יבם קטן-(מאי) מיבם ליה להו, מבעל מאי? פליגי בהרב אחאורבינא חד אמר אית לה וחד אמר ליה לה "והלכתא ליה להו משמיא קנסוה, ת"ד ויבמה שחלצו לה אחים בתוך שלשה צריכה להמתין שלשה חדשים לאחר

מפני המיבול. תלינהו והתי "כל הכשיר יתתרסן" לתו למעוטי תרומה ליבמת, דהתם כר' יהודה דאמר כשירה היה דגבי הכתנה רבי יוסי מקיל טפי מרבי יהודה כדאמר בפלוגי גמ' דתרבעה תמיס (ניד דף לה.) תלת בתלילות תחי לפלוגי עליה: **גמ'** מנא לה מתלון למעי • ולתמר ג' תורה אור אם לאו מיובמת תבמת או לא מיובמת

תפילה תבמת דהא מלילה: **לימא** מיובי תיובתיה דר' יוחנן • ומשום הכי לא תחלון שמא יפול ומבמת בחליצה זו ומלילת משובמת לא שמה מלילה: [נמ"ל נה:]

ולתו מי מופכיניה • כרים פירקין (דף נה:): **לימא** מהא נמי מיהוי מיובמת • ובפרק מינה דהי מיתרלת קמייתא מיקום הך: **גרושה** מפני מה היכא למימר • תמתי לא תחלון אם היתה גרושה מחמר קודם שנפלה לחתי על זה דהא פסולה היא לכהונה וקיימא, מלי היכא למימר, תמתי לא תחלון? **משום מזוני** דאית לה לכל אלמה מנכסי בעלה כדמנית בבריימתא בסמעתין ואי מלילה ליח לה מזוני ואיהי לא מלי מינסבא עד לאחר אלמנה ומפסיד לה: **ערוסה** וגרושה • גרושה מנחתיכה ומת בעלה ונפלה ליבום מן הלילוסין תחלון כתוך שלשה דהכא לאחר מסום מזוני מיכא דאלמנה מיכא מסום כרוז ולכהונה דהא פסולה היא משום גרושין קמלי: **מנא מסום דרבי יוסי** • כל העולה ליבום כו' וזו-קולל ואינה עולה ליבום כתוך ג' כדאמרן לעיל שמא יפנע בה בחמ"ת, ואינה עולה אמצרה לפני הזקנים לחליצה, ולרבי יוחנן לא מיקנים לחליצה, דאי • אלמה ולתי תלילה (ה) דהאי "אינה עולה לחליצה" לאו תלילה פסולה מסמע שהרי כמה כשים שניט מזונות ולא מחייבמות היכא דלא אפשר למתי תלילה היא ואינה יכולה לחתר לחמתוני עד שתחייבם ליבום מסתם: **תלילה פסק** קידושין • כגון זרק לה לתוי קידושין פסק קרוב לו פסק קרוב לה: **למתי** לא מחייבם • מחייבם ממ"נ אי היא יבמתו שפיר מייבם ואי לאו קידושין הוו ככרים בעלמא נסיב: **מקדש** אחת מכוי אחיות ואין יודע איזו מהן קידש • ומת, שחייבן מזונות ולא מחייבמות לא מני לייבומי למתי פגע בתמות זקוקה והא הכא דאינה עולה לייבום ועולה לחלילה ולא תמרי' ממתין עד שיכולו עדים ויכרלו אם יבמתו: **מכי הדמת**-התם עולה לייבום היא לו יהא ידעינן לה אבל הכא אם יבא אליהו ויאמר לא מיעברא מי מצינינן ליה ומחייבם: **מרי קמנה** דלמו כא מיבמי היא כו': לאכך לא תלילה וכל הגך דלמרי רבנן 'מזונות ולא מחייבמות' כגון- תמות- תלוקתו ותתיב זקוקתו- ומפקן גרש ערוה התם (נ) משום דלא תפסר הוא, ותם כן לעולם תחסר הלכך כיון דמלוייתת בח ייבום היא תלינה, אבל הכא דתפסר לתהוי מצינין ולא הדבר כהימר: **שנשא** מדעים סריגמזונים • אלימא יכולה להנשא ממתח בעלה: **נזונת** מצל בעלה • שכן כתוב לה "אם תהא יכולה בביתי ומזונה מנכסי כל ימי מיגר תרמלותיך: **מכאן** ואילך אינה נזונת לא מצל בעל ולא מצל יבם • ואינה דומה לשחר לומנה דהתם כל זמן שלא נשחת לאחר ומומרת ממתח פלוגי בעלי שכבולו גדול עלי יה לה מזונות מכל הך תגידת ביבם לפיכך אין לה על נכסי בעל מזונות, ולא מצל יבם עד שתכנס לחופה: **עמד** בדין • שחבעתו בדין או כעס או פטור וברח • **נזונת** מצל יבם • דקנסוהו ליה: **גרידה** לספסין • עד שיהיו לה ג' חדשים מיום מיתה או

נפלה לפני יבם קטן (מאי) מיבם ליה להו, מבעל מאי? פליגי בהרב אחאורבינא חד אמר אית לה וחד אמר ליה לה "והלכתא ליה להו משמיא קנסוה, ת"ד ויבמה שחלצו לה אחים בתוך שלשה צריכה להמתין שלשה חדשים לאחר

עמ א מיי פ"ג מהל' יבום פלכה יג:

ם ב מיי פ"ו מהלכות יבום פלכה ז סמג עשין כ מוש"ע אה"ע סימן קמב סעיף ו:

נוסח ב"ג ד"ה אי"א ל' תוס' ב"ק ד"ה חולצת ע"ש ל"ב ד"ה

פב ד מיי' פ"ו מהל' יבום פלכה יז משנה פלכה טו סמג עשין נה מוש"ע אה"ע סימן קנו סעיף ה:

אבנה

פג ה מיי' שם פלכה יח ופוש"ע שם סמ"ג: ◇ נ"ב תוס' ד"ה חולצת ל' ב"ב ד"ה

פד ו מיי' פ"ו מהלכות יבום פלכה יט סמג עשין נב מוש"ע אה"ע סימן קנד סעיף ו:

תוספות ישנים

כל שהיום פוגע ליבום (היום) פוגע למליפה • ומיי להקשות ג"כ לוי קשמר ר' יוחנן מלילה משובמת שמה מליפה כל היום פוגע לייבום משום שמא יבא ונד כן קיימא ות"כ לא תבא פוגע למליפה ות"ל דקשה לספסחא מין למתן משובמת משום דלמא מני (ליימא) מכל ד' ו ס כ ד מכיון מלילה כי מיון שפגיעה דלמ מיון לייבום:

נוסחי

(ה) רש"י ד"ה אינה עולה וכו' מלילה היא דהלי מיבם: (ו) ר"ח ורי קמנה וכו' משום הא מפגר • ריב פ"ל דף ג ע"ל:

גליון השי"ם

גמ' ורי קמנה פסק מיבם יבא ואינו • עיין נמתן דף ס"ו ע"ב תוס' ד"ה מין משמין:

הוי כלומר הוי לומד מכאן שלשה מדשים שלאחר כו': נמ"ש מגע בדבר לאחר משעת נתינה . ותקי על גב דמשעת כתיבה לית ליה נגע ותפילו הכי משעת נתינה מיהא מיקרי ה"נ נמי משעת חליצה : גיסור כרת - ליכם התורה תורה אור גיסור נפו- נקוט לית ליה כ"ש דמתורת

לאחר ג' אין צריכה להמתין ג' חדשים, הני חדשים שאמרו משעת מיחת הבעל ולא משעת חליצת היבם מ"ש *דרב אמר משעת נתינה ושמואל אמר משעת כתיבה? אמר רבא ק"ו *אילו כרת התרת איבר לאו לא ש: וכן שאר כל הנשים: בשלמא כדאמרן, אלא שאר כל הנשים אמאי? אמר *רב נחמן אמר אמאל משום דאמר קרא *להיות לך לאלהים ולזרעך אחריך להבחין בין זרעו של ראשון לזרעו של שני מתיב רבא *יגר וגזרה צריכין להמתין ג' חדשים הכא מאי? להבחין איכא? ה"נ איכא להבחין בין זרע שנזרע בקדושה לזרע שלא נזרע בקדושה רבא אמר גזירה שמא ישא את אחותו מאביו ויבעל אשת אחיו מאמו ויוציא את אמו לשוק ופסקה את יבמתו לשוק מתיב רב חנניה בר אבין קורא בהן משום תקנת עריות ואם איתא משום תקנת ולד! אי משום תקנת עריות הא אי לא לפגע בהו עריות; בשלמא תמתין ב' חדשים ותנשא לא דהיינו ספיקא אי בר תשעה לקמא אי בר שבעה לבתרא, אלא תמתין חדש אחד ותנשא: ואי לשבעה ילדה הא בר שבעה לבתרא הוא, ואי לתמניא ילדה הא בר תשעה לקמא הוא! אי נמי לתמניא ילדה איבא למימר ברתרא הוא דלמא אישתהויי אישתהא חדש אחד ואיעבר, ותמתין שני חדשים ותחצה ותנשא: ואי לשבעה ילדה הא בר שבעה לבתרא הוא ואי לשיתא ופלגא ילדה הא בר תשעה לקמא הוא, ואי בר בתרא הוא בר שיתא ופלגא לא חיי! אי לשיתא ופלגא ילדה איבא למימר ברתרא הוא *דאמר מר זוטרא אפילו למאן דאמר *יולדת לט' אינה יולדת למקוטעין, *ילדה לו' יולדת למקוטעין שנאמר °ויהי לתקופות הימים *מיעוט תקופות ב', מיעוט ימים ב', ותמתין משהו ותנשא וכי מלו שלשה חדשים לבדקה? אמר רב ספרא אין בודקין את הנשואות שלא יתגנו על בעליהן, ובדקה בהלוכה? אמר רמי בר חמא אשה מרפה עצמה בדי שיירש בנה בנכסי בעלה, היכא דקים לן דמעוברת היא תנשא אלמה תניא *לא ישא אדם מעוברת חברו ומינקת חברו ואם נשא יוציא ולא יחזיר עולמית זורה שמא תעשה עוברה סנדל, אי הכי! *דידיה נמי? אי למ"ד במך, במוך; ואי למ"ד מן השמים ירחמו, הכא נמי אי למאן דאמר במוך, במוך אי למאן דאמר מן השמים ירחמו? *אלא משום דחטה, אי הכי דידיה נמי? דידיה חיים עילויה, הכא נמי חיים עילויה? *אלא סתם מעוברת למניקה קיימא דלמא

לאחר שלשה חדשים תלין לריכה להמתין · תמר ר"ת דוקא תלין שלשה חדשים אבל כח עליה כדתמר בממתנת דמיתזעה מוכיח עליה שהיה קטנה תכל חם מת סיכה לתמר ג' לריכה להמתין שלשה חדשים דיותר יכמה קדוכה לביאה מתרוסה דגזרינן תלו בזוחה תע"ג דתמר לקמן בפ' כ"ש (דף קיב.) ובפסחים פרק תלו לבריס (דף עב:) יכמתו בזיז מיהא תשתו לת בזיז מיהא הייט לענין לתוקמי תפפיה עד שלשים תכל לענין בזוה שמת יבמ יבמ לחתוכו כו' תיכף למיתר יבמתו קדוכה לביאה שלשה חדשים ויום אחד כדי שתדע שלא הרתה מבעלה הראשון ואפילו הכי לריכה להמתין ג' חדשים אחרים שמא נתעברה מבעלה השני ואע"ג דאיכא למימר הכא נמי אי למאן דאמר במוך במוך אי למאן דאמר מן השמים ירחמו מן השמים ירחמו אלא משום דחטה אי הכי דידיה נמי דידיה חיים עילויה הכא נמי חיים עילויה אלא משום מעוברת למניקה קיימא דלמא

לזרעך מחרין- לקמן כפ' טשתין (דף ק:) דלרים מכאי קרא דתוכר ליה רחמנא לאחכרכה לת תיכוב טובלת כוכבים ובפמה דלת יהיו לו קורבה דתנן בפ' שני מגיירין שם שם: לפיכך גר וגיורת בקדושה ואין יכום בשתי תחיו כאחיו ואחי אמו בקדושה כי הוא יחבוב כי הוא יחיו מן ה' ואי ניכרת בקדושה ואחי אמו בקדושה

[שיך לעיל במשנה מה.]

פס א מיי׳ פ״ל מהל׳ גירושין הלכה כה:

צ ב ג מיי׳ שם סל׳ כ סמג עשין ג טוש״ע אה״ע סימן ג סעיף ג:

תוספות ישנים

הלכה כרבי יוסי וסיכ דס״ל למימר כל יהודה מלא נקט כר׳ יוסי משום דיבמתו ממו: ורבי יוסי מתיר ליתרם ולעבמת מיד ג״כ ר׳ יוסי דסל מצמצ לקמן דמיקל בהכמנה לף כבהמה דקתני (לקמן מג ע״ב) מלא חיימה כל הבעיס שבאו מי׳ לף בא בחולות וכבא ממצמ דלא מתיר ליבמת ולבמת ומטמה ומפומה לריכות להמתין ג׳ חדשים דכל זמן שהוא קטן אין לריכות להמתין משום דבכרי ר׳ יוחנן (ניע לף לה. ושם) נבי ניורס ובפויה ומטמה מדברי רבי יהודה וע״כ היינו דוקא ליבמת ליתרם לפי כשוחה שרי הכא ר״י ועוד היכי מוכח בגמ׳ דהדר ביה ר׳ יוחנן ממתני׳ דכרמת דקתני כולן לריכות להמתין לומת ליבמת קתמר לבל ליתרם שרי ומלחה כמו [שפי׳ רש״י] כאן דרבי יוסי שרי נמי לחרוסה ליבמת ולא פליג מרבי יהודה אלא בחיבול לחודיה ומיהו מה שהביא ראיה דממתינן לרבי יוסי דמיקל בהכמנה מפי מרבי יהודה בסוף פרק ד׳ אחין (נ״ו שם) אינה ראיה דלמא בניורס ומטמה מיקל משום דמתהפכת שלא מתעבר כדאמרינן לעיל (דף לה.) אבל לעולם גזר לחרוסה אטו כשוחה ומבריחת דרדופה היה יכול לדקדק מי גרם בה ר׳ יוסי דלא גזר אפי׳ כשוחה דרדופה אטו אחין דרדופה כ״ם דלא גזר לחרוסה אטו כשוחה והא דפסיק רבי יוחנן כר׳ יוסי ולא נקט ר׳ יהודה כיון דפסיקא סוין משום שבא לפסוק כרבי יוסי גם בחיבול לו נקט ר׳ יוסי כדפי׳ בקונטרס משום דיבמתו עמו וה״ם כשמעיה בגמרא (לקמן מג.) לימא רבי יוסי לומר כל הבעיס יבמתו ופריך ולים ליה לרבי יוסי להבחין ומאי קשיא ליה ממה דכל הבעיס לאו דוקא ואחרוסות דוקא קאי ולא מבעולות דמשיקרא נמי לא הוי כל דוקא דלא הוי אלא לבעולות ולקאי אחרוסות דמלחה שרי אפילו ליבמת ו״ל דלא דמי דהבמת הוי כל דוקא ולקאי אפיר בין אחרוסות בין מבעולות דלא אפשר דמלחה יתרסו אין יבמתו לו לא קאי אכל בעיס דלא מבעולות לחוד אבל בעיס קאי אכל בעיס דמתניתין לחלק בין וכולן לכל בעיס דלא קאה לר״ם דקתני לקמן בברייתא וכולן עד שיהו אחרוסות כמו כל הבעיס ודוחק הספרים דכולהו גרם ליבמת ועוד דליתרם אפילו בשוחה שרי: **הלכה** כרבי יוסי · ול״נ כרבי יהודה דהא בפ׳ מי שהוליחוהו (עירובין דף מו:) קתמר רבי יעקב בר חידי אמר רבי יוחנן רבי מאיר ורבי יהודה הלכה כרבי ר״ש ורבי יוסי הלכה כרבי יוסי ואין ל״ל רבי מאיר ורבי יוסי הלכה כרבי יוסי ודייק ליתמהו להני כללי מדאילטריך רבי יוחנן לפסוק כרבי יוסי לף על גב דיחידאה פליג עליה ואי גרם הלכה כרבי יהודה ספיר לילטריך לפסוק הלכה כר׳ יהודה לאפוקי מר׳ יוסי דפליג עליה: **סתם** ואח״כ מחלוקת היא · ואח״ת אומרים בשוחה דבסמוך קתני סתם ומחלוקת ואח״כ אומרים בחולות ואח״ת בעולות: **סתם** דתנן מתחכין הלטונין כו׳ תע״ג דפליג ר׳ יהודה בסיפא וקתמר סס לא היתה בגילה מעבד שבא כו׳ ויש לומר דהכי קתני סתם בחולות ואחת בעולות ואח״ת בשוחה ומבריחה ואח״כ מחלוקת היא ור״ח גרס סתם ומחלוקת ואח״כ אומרים בחולות ואח״ת בעולות ואח״כ

רבי לא שנאה. רבי סבירא ליה כשמואל שאמר שלא שנאה אלא שלא רצה לכנסה: רבי מאיר. תלמידו מניח לו שהלכה כמותו שהחמיר בכריתות: שתים טמאות. ואחד למילתיה: אחת מזו למזו. שתים טמאות. שלא שנאה אלא שלא רצה לכנסה כמותה

ולית ליה לרבי יוסי להבחין? (ה) לית ליה ואיבעית אימא לעולם אית ליה ואימא רבי יוסי אומר כל הנשים שנישאו אינן נאסרות אלא בזו בלבד, שנאמר "אי מי כבני הכושי אתם לי בני יהוה אלהיכם" (עמוס ט, ז). וכדופא ומכרוזא דקמי בי דינא קא מכרזי הכי: אי מי כבני הכושי אתם לי בני יהוה אלהיכם. ורבי יוסי?

סיפא לחם כשרה · לכהונה ולחם פסולה כגון שנתגרשה מלין לחתר: לם כל יכם לאכול חולן ושפולה · ולא יפסול לם הכשרה לכהונה דלא יפסיד לחרוייהו נקט ונעולה בחין ל בנים שרי לחפולו חוך שלשים יום ולר"י גרלה בחין ל בנים כלל לחסור לחפולו לכהם חוך שלשים יום דלחיגו יכול לבטול עד לחחר שלשים ואחי שפיר דנקט בחמ' שמחות ליפת לחפולו לכהם חוך שלשים יום ולא בנים נקטיה דלחפולו ליכא לחסור וכר"ל יוסף לחמר להכי לחסרינן בית שמחה שהיו דוקא שמחה של רגוח לחמרינן בשחר שמחות (פ"ש) על כל שמחים לחסור ליקל לגים השמחה עד שלשים יום ועל לחבו ועל לחו שנים עשר חדש לחל"ל היסה סעודה של מלוה לחפשר לגי שרי בסעודה של מלוה לגי לחחר שלשים וקלי לחבו יחמו לך קלש ממחת דשרי לחפולו חוך שלשים: ונייבם לחדל ונחגון לחדל לחמר קרל לם יבמה כיון דלגי לם יחפון בו · יש ספרים (ד) דגרסי מקמי דכי ונחגון לחדל וניבם לחדל לחמר לגי יבמה קוב לם יבמה ורלה דל"ג (ה) דלגי לגיך קרל להכי לכיון לחלין לחדל ל"ל לנייבם לגיי כיון דחין עולה לחליצה כדחמר לעיל דליבו חולן לגי בחים ודוקא לבו חולן לגי בחים] משמע להסניה מוסכם לשון לחליצה כדחמר לעיל יבמה קיימת דלכדרשינן פ"ק (לעיל דף י. ושם) לנחק החלוצה מכרת לגלמו: כל שליבו עולה כו' · ול"ת ולכרי מרם ומכשם לחינן עוליס לחליצה ועוליס לייבום כלחמר בפרק מרם (נקמן דף קיב:) וים לומר לכחם בני חליצה מיבמו לגלי דפומייהו הוא לכחיב להו: ועוד · לגי גרסינן ועוד גזרה שמא יחמרו בית מקלמו כו' דמי מדלוייהמ מייבם לחדל וחלין להדל משום גזרה לגי יגים: כי · חיכל מרמי לגי מחקיים מלות ייבום · חימה דל"ל למה לי קרל דחין חולן לגבי בחים: אלמה לגי מילוחיך סד"ח עדוה מרמי קיימת · הקשה ר"י ן"ט בר' יעקב חכמי לרה מרוה היכי מקשים לה מהכי לרה מרוה לחינה יכולה ליגמ לגחיו הכני לחסורה לו מדלוייהמ דגבי דידים עדוה לגו מברלי קיימת ו"ל דמקשים לה כגון שהעדוה היה מחייבי עשה לו ל"ת ועשה לכל החיין לגלו בח יבום היה ולרמה ודלמא: ודלמא קסמים לן חגל כשמעון התימני · חימה דסחם וחל"ל מחלוקת היה לכתלי גוזרת פרין בפרק יש נוחלין (ב"ב דף קכב:) וכי חלמר סחם לן חגל כרבי יוחנן בן ברוקה סחם וחל"ל מחלוקת היה ו"ל דכל דחין מקיב סחם מ"מ מקיב כיון דחין עולה לחליצה כדחמר לעיל דחין חולן לגבי בחים ורוחה דלגי כרבי יוחנן בן ברוקה ול"ל דחין עולה לחליצה כדחמר לעיל דחין חולן לגבי בחים ורוחה דלגי כרבי יוחנן בן ברוקה ול"ל דחין עולה לחליצה כדחמר לעיל דחין חולן לגבי בחים [ושוב לחיל דחין חולן לגבי בחים] משמע להסניה מוסכם לשון לחליצה כדחמר לעיל יבמה קיימת דלכדרשינן פ"ק (לעיל דף י. ושם) לנחק החלוצה מכרת לגלמו: כל · ול"ת שולה כו' · ול"ת וה

שכן היא עלמה מחללת · ליכא למימר דהיינו נמי מחללת מק"ו להא לאמר בקדושין(דף עז:) דלאין מלוה לגלח מיהו מיהו מיהו ומעיל בפ"ק (דף טו: ד"ה מה) פירמ"ש דהיא כמקח · לכאורה מייבי דכמסיק הייט לחרומה דלכן לחסירה דגרושה היא ול"ת לרבי עקיבא דאמר מיפסלה לחרומה הא לאו זה מלוה לגלח מיהו מיהו מיהו

מייבי לאוין דתפסי כהו קדושין · דנפקא לן בפרק כילד (לעיל דף כג.) מכי תהיין לאיש ונתנים וגו' ועבד כוכבים לאו בני קדושין ניהו דכתיב (בראשית כב) כמו לכם פה עם החמור עם הדומה לחמור ועבד כוכבים כמי דיתיב בכלל קדושין דכתיב (דברים ז) כי יסיר לומעט"ל מהתם כס"ד לית יהא לך בהן מיהון תורה אור

מחייבי לאוין דתפסי בהו קדושין אבל הבא על עובד כוכבים ועבד *כיון דלא תפסי בהו קדושין ובחייבי כריתות דמי, מיתיבי *העובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר רבי שמעון בן יהודה אומר אין ממזר אלא ממי שאיסורו איסור ערוה וענוש כרת

אלא אמר רב יוסף *לא הכל מודים רבי, אף על גב דרבי אומר *אין הדבים הללו אלא לדברי ר"ע שהיה עושה חלוצה כערוה, ולית לה סביראליה, בעובד כוכבים ועבד כוכבים *דכי אתא רב דימי אמר רב יצחק בר אבודימי משום רבינו עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר רבי אחא שר הבירה ור' חנתום בריה דרבי חייא איש כפר עכו פרוק הנהו שבוייתא דאתו מארמון לטבריא, הוה חדא דאעברא מעובד כוכבים ואתו לקמיה דר' אמי אמר להו: ר' יוחנן ור' אלעזר ור' חנינא דאמרי *עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר, אמר רב יוסף *רבותא למחשב גברי הא רב ושמואל בבבל ורבי יהושע בן לוי ובר קפרא בארץ ישראל ואמרי לה חלופי: בר קפרא ועיילי זוקני דרום דאמרי *עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד בישראל, אלא אמר רב יוסף רבי היא *דכי אתא רב דימי אמר רבי יצחק בר אבודימי משום רבינו אמרו: עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד=ממזר, יהושע בן לוי אומר הולד מקולקל, למאן אילימא לקהל הא אמר רבי יהושע הולד כשר אלא להכונה, דכולהו אמוראי דמשכשרי, מודו שהולד *פגום להכונה *ממאלמנה:

מה אלמנה לכהן גדול שאין איסורה שוה בכל אינו דין שבנה פגום מה לאלמנה לכהן גדול שכן היא עצמה מתחללת

הבא נמי כיון שנבעלה פסלה *ראמר רבי יוחנן משום רבי (ג) שמעון *נמנין לעובד כוכבים ועבד הבא על הכהנת ועל הלויה ועל הישראלית שפסלוה

בה יצאו עובד כוכבים ועבד שאין להם אלמנות וגירושין בה, אמר ליה אביי

מאי חזית דסמכת אדרב דימי סמוך אדרבין דאי אתא רבין אמר: רבי נתן ורבי יהודה הנשיא אומרים בה להחזיא, ומאן *רבי יהודה הנשיא, ואף רב אשי *דהוה אתא לקמיה דרב אמר ליה "עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל מהו? אמר לו הולד כשר, אמר ליה הב לי ברתך, לא יהיבנא לך, אמר שימי בר חייא לרב: אמרי אינשי "גמלא במדי אקבא רקדא, הא קבא והא גמלא, והא מדי ולא רקדא? א"ל אי (נ) [אהוי] יהושע בן נון לא יהיבנא ליה ברתי א"ל "לא הוה יהושע בן נון אי מר לא יהיב ליה אתרינהי יהבי ליה, "האי אי מר לא יהיב ליה אתרינהי לא יהבי ליה, לא הוה קאזיל מקמיה, יהיב ליה עיניה ושכיב, ואף רב מתנה בה להחזיא ואף רב יהודה הנשיא בה להחזיא דכי אתא לקמיה דרב יהודה א"ל זיל אימטר או נסיב בת מינך, וכי אתא לקמיה דרבא א"ל או גלי או נסיב בת מינך שלחו ליה בני בי מיכסי לרבה מי שחציו עבד וחציו בן חורין הבא על בת ישראל מהו? א"ל השתא עבד כולו אמרי' כשר, חציו מיבעיא, אמר רב יוסף מ"א דשמעתא

מנו

הגהות הב"ח (ג) גמ' דאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון. כ"כ עיין בדף סח ע"ב דמשמע מדברי הכוסטות דגרסי' רבי ישמעאל ע"ש ד"ה כמאן כר"ש: (ב) שם ולא רקדא מ"ל אי כוי כיכוסב: (ג) תוס' ד"ה עשתה וכו' דהוי מיניהו ממזר. לפ' דפסחי נמי קדושין ור"ל דממזרים:

הגהות מהר"ב רנשבורג א] רש"י ד"ה מי שיש לו כו' כגון שבתולים שיש לה כו' מלא שבתולים ממחק ונ"ב שבתולי:

גליון השי"ם גמ' כ"כ כיון דנעשלה פסלה · פיין נקמן מז ע"ב תוי"ב רבי יוחנן ממר כסרב: שם דאמר רבי יוחנן משום ר"ש מנין לעובד כוכבים וכו' · נקמן כה ע"ב ובכוסב דף כו ע"ב ובקדושין דף סה ע"ב מיפלג משום רבי ישמעאל:

[לעיל סה: נקמן נמ. קדושין ס.]

[נקמן נב דף מג. ועיין תוס' ד"ה כמאן]

[נקמן ס.]

[פי' כיסב נקמן סה: ברש"י ד"ה עבד]

[נקמן נב]

[ב"ב לט:]

[לעיל כג. קדושין סח:]

[נקמן ב. ע"ש]

[לעיל סה: מה: סט: סמ:]

[נקמן סה: סוסה כו: קדושין מב:]

[שבת לב: קדושין סג.]

[פי' תוס' נקמן מג. ד"ה כשמואל ושם, פסחים נ: ד"ה ואמרי]

[לעיל סה: נקמן נמ. קדושין ס.]

[נקמן ס.]

[פי' כיסב נקמן סה: ברש"י ד"ה עבד]

[נקמן נב]

[ב"ב לט:]

[לעיל כג. קדושין סח:]

[נקמן ב. ע"ש]

[לעיל סה: מה: סט: סמ:]

[נקמן סה: סוסה כו: קדושין מב:]

[שבת לב: קדושין סג.]

[פי' תוס' נקמן מג. ד"ה כשמואל ושם, פסחים נ: ד"ה ואמרי]

ר' יוסף אומר לא אמרו אלא בפה שהוא מוכן לו כו' – דלקמן כמאן

מתנך

הגהות הב"ח

ר' יוחנן מתנך

ר' יוחנן מתנך

מתנך

מתנך

משום דאמר לך אי עבדוה ומקמתם בתשם לים • והא דמקמע בפ"ק דקדושין (דף ג. ושם) להתקדשי לתלוי לך דאמר כלום לי לך משום דלי (נ) בעיון למיסב אחריתי נסיבנא קאמר היינו משום דצייר בקרייטו כדאמר בהשולח (גיטין דף מג. ושם) והכא לך שייר: **בְּרַח** לתקם תב שכן כרש ומיהו ויש לומר דממזרות מלי בתפיסת קדושין כדפרישים לעיל: **רבא** מכשרי גרב מרי בר רחל: רבה גרסי' ולא רב דרב מרי כריס לתיקור גיולת הוה סהיס כימי רבה לתיקור גיולת הוה (נ)(ע"ב קמא.ושם"): **פּוֹרְחִי** דכבר: ממנו רב יהודה והא אמר רב יהודה "מי שחציו עבד וחציו בן חורין הבא על בת ישראל אותו ולד אין לו חקנה? כי איתמר דמר יהודה גבון דקדיש בת ישראל דנסמא צד עבדותיה שבו משתמש באשת איש, והאמרי נהרדעי משמיה דרבי יעקב לדברי הפוסל פוסל אפילו בפנויה לדברי המכשיר מכשיר אפי' באשת איש, ושניהם לא למדוה אלא מאשה אב מאן דפסיל סבר מה אשת אב דלא חפצי בה קדושין [הולד ממזר] אף כל דלא חפצי בה קדושין הולד ממזר ובאן דמכשר סבר מה אשת אב דלדידיה לא חפצי בה קדושין לאחרינ חפצי בה קדושין לאפוקי עובד כוכבים ועבד דלא חפצי בהו קדושין בלל אלא כי איתמר דרב יהודה גבון שבא על אשת איש וגמצא צד חרותה שבו משתמש באשת איש, אמר רבינא: אמר לי רב גוזא אקילע ר' יוסי בר אבין לאחרין והוה עובדא בפנויה ואכשר באשת איש ופסיל, א"ד ששת: לדידי אמר לי רב גוזא-לא ר' יוסי בר אבין הוה אלא רבי יוסי ברבי זבידא-הוה ואכשר בין בפנויה בין באשת איש, א"ל רב אחא בריה *דרבינא לרבינא: איקלע אמימר לאחריו ואכשר בין בפנויה בין באשת איש, יהלכתא עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר בין בפנויה בין באשת איש, *דאמר רבא אקשריה לרב מרי בר רחל ומניה בפורס דבי ואע"ג *דאמר מר °שום תשים עליך מלך (ה) לך משימות שאתה משים אל יהו אלא מקרב אחיך הא, בין דאמר מישראל מקרב אחיך קרינן ביה. עבדיה דרבי חייא בר אמי אמבלה לחדיא עובדת כוכבים לשם אנתרא, אמר רב יוסף יכילנא לאכשורי בה ובלרחה-בת-כדב אסי דאמר רב אסי מי לא טבלה לנדותה בבתה עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר דהוו קרו ליה בר ארמיתא אמר °מי דהוו קרו ליה בר ארמאה, אמר ריב"ל °מי לא טבל לקריו, אמר רב חמא בר גוריא אמר רב °הלוקח עבד מן העובד כוכבים וקדם ומבל לשם בן חורין קנה עצמו בן חורין, מאי טעמא? עובד

מנו רב יהודה. כדתנר ותק רב יהודה אומר כה לתיקרא: והשתר רב יהודה. נבי תניו עבד הכתי על בת ישראל: סולד תין לו תקנה • בנתם ישראל כלומר ממזר הוא: **כי** תיתמר • ההיא דתין לו תקנה בנון דקדיש • מי שתניו עבד ותניו בן חורין תם בת ישראל ותח"כ בת תורה אור עליה לכיון דקדשה היית מקודשת לעד

מיחות אבל לא לעד עבדות ונמלת לד עבד שבו משתמש בת"ת ולפיכך הולד ממזר דכל הני דתכשרי, בפנויה תכשרי, אבל בתשת אים, תפילו כיעלת אולד ממזר ול"ת עובד כוכבים ועבד תבל כיעלת אולד כשר: **אמר** רב יהודה אמר רב "מי שחציו עבד וחציו בן חורין הבא על בת ישראל אותו ולד אין לו תקנה: כי איתמר דרב יהודה גבון דקדיש בת ישראל דנסמא צד עבדותיה שבו משתמש באשת איש, והאמרי נהרדעי משמיה דרבי יעקב לדברי הפוסל פוסל אפילו בפנויה לדברי המכשיר מכשיר אפי' באשת איש, ושניהם לא למדוה אלא מאשה אב מאן דפסיל סבר מה אשת אב דלא חפצי בה קדושין [הולד ממזר] אף כל דלא חפצי בה קדושין הולד ממזר ובאן דמכשר סבר מה אשת אב דלדידיה לא חפצי בה קדושין לאחרינ חפצי בה קדושין לאפוקי עובד כוכבים ועבד דלא חפצי בהו קדושין בלל אלא כי איתמר דרב יהודה גבון שבא על אשת איש וגמצא צד חרותה שבו משתמש באשת איש, אמר רבינא: אמר לי רב גוזא אקילע ר' יוסי בר אבין לאחרין והוה עובדא בפנויה ואכשר באשת איש ופסיל, א"ד ששת: לדידי אמר לי רב גוזא-לא ר' יוסי בר אבין הוה אלא רבי יוסי ברבי זבידא-הוה ואכשר בין בפנויה בין באשת איש, א"ל רב אחא בריה *דרבינא לרבינא: איקלע אמימר לאחריו ואכשר בין בפנויה בין באשת איש, יהלכתא עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר בין בפנויה בין באשת איש, *דאמר רבא אקשריה לרב מרי בר רחל ומניה בפורס דבי ואע"ג *דאמר מר °שום תשים עליך מלך (ה) לך משימות שאתה משים אל יהו אלא מקרב אחיך הא, בין דאמר מישראל מקרב אחיך קרינן ביה. עבדיה דרבי חייא בר אמי אמבלה לחדיא עובדת כוכבים לשם אנתרא, אמר רב יוסף יכילנא לאכשורי בה ובלרחה-בת-כדב אסי דאמר רב אסי מי לא טבלה לנדותה בבתה עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר דהוו קרו ליה בר ארמיתא אמר °מי דהוו קרו ליה בר ארמאה, אמר ריב"ל °מי לא טבל לקריו, אמר רב חמא בר גוריא אמר רב °הלוקח עבד מן העובד כוכבים וקדם ומבל לשם בן חורין קנה עצמו בן חורין, מאי טעמא? עובד

משום דאמר לך אי עבדוה ומקמתם בתשם לים • והא דמקמע בפ"ק דקדושין (דף ג. ושם) להתקדשי לתלוי לך דאמר כלום לי לך משום דלי (נ) בעיון למיסב אחריתי נסיבנא קאמר היינו משום דצייר בקרייטו כדאמר בהשולח (גיטין דף מג. ושם) והכא לך שייר: **בְּרַח** לתקם תב שכן כרש ומיהו ויש לומר דממזרות מלי בתפיסת קדושין כדפרישים לעיל: **רבא** מכשרי גרב מרי בר רחל: רבה גרסי' ולא רב דרב מרי כריס לתיקור גיולת הוה סהיס כימי רבה לתיקור גיולת הוה (נ)(ע"ב קמא.ושם"): **פּוֹרְחִי** דכבר: ממנו רב יהודה והא אמר רב יהודה "מי שחציו עבד וחציו בן חורין הבא על בת ישראל אותו ולד אין לו תקנה: כי איתמר דרב יהודה גבון דקדיש בת ישראל דנסמא צד עבדותיה שבו משתמש באשת איש, והאמרי נהרדעי משמיה דרבי יעקב לדברי הפוסל פוסל אפילו בפנויה לדברי המכשיר מכשיר אפי' באשת איש, ושניהם לא למדוה אלא מאשה אב מאן דפסיל סבר מה אשת אב דלא חפצי בה קדושין [הולד ממזר] אף כל דלא חפצי בה קדושין הולד ממזר ובאן דמכשר סבר מה אשת אב דלדידיה לא חפצי בה קדושין לאחרינ חפצי בה קדושין לאפוקי עובד כוכבים ועבד דלא חפצי בהו קדושין בלל אלא כי איתמר דרב יהודה גבון שבא על אשת איש וגמצא צד חרותה שבו משתמש באשת איש, אמר רבינא: אמר לי רב גוזא אקילע ר' יוסי בר אבין לאחרין והוה עובדא בפנויה ואכשר באשת איש ופסיל, א"ד ששת: לדידי אמר לי רב גוזא-לא ר' יוסי בר אבין הוה אלא רבי יוסי ברבי זבידא-הוה ואכשר בין בפנויה בין באשת איש, א"ל רב אחא בריה *דרבינא לרבינא: איקלע אמימר לאחריו ואכשר בין בפנויה בין באשת איש, יהלכתא עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר בין בפנויה בין באשת איש, *דאמר רבא אקשריה לרב מרי בר רחל ומניה בפורס דבי ואע"ג *דאמר מר °שום תשים עליך מלך (ה) לך משימות שאתה משים אל יהו אלא מקרב אחיך הא, בין דאמר מישראל מקרב אחיך קרינן ביה. עבדיה דרבי חייא בר אמי אמבלה לחדיא עובדת כוכבים לשם אנתרא, אמר רב יוסף יכילנא לאכשורי בה ובלרחה-בת-כדב אסי דאמר רב אסי מי לא טבלה לנדותה בבתה עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר דהוו קרו ליה בר ארמיתא אמר °מי דהוו קרו ליה בר ארמאה, אמר ריב"ל °מי לא טבל לקריו, אמר רב חמא בר גוריא אמר רב °הלוקח עבד מן העובד כוכבים וקדם ומבל לשם בן חורין קנה עצמו בן חורין, מאי טעמא? עובד

	כנעני	אשת איש
ר' יוסי בר' אבין	כשר	פסול
ר' יוסי בר' יהודה	כשר	
אחרים	כשר	

דרבא. יפה"ת

[שבת קנד. ע"ש]

קדושין עו:

א"ר יוחנן קרי ולדים ויין הולך אחר אביהן אחרי אחריהן

הגהות הב"ח

(ה) גמ' תשים עליך מלך מקרב אחיך כל תשימות: (ב) תוס' ד"ה משום וכו' דלי' בפ"ק: (ג) ר"ת רבה וכו' בתרא מי שמת ר"ש ע"ש בתוספות' קמח ע"ב וכמ' פ"ק כא ע"ב כמה שפי' כ"ה ועיין שד בתוס' פרק מי שהחזיר קנד ע"ש:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה תעבלה כו': כדתמרינן גמרא דף מו ע"ב ע"ש תוס' ד"ה מאי וכו' ונ"ל:

תוספות ישנים

ד"ה לא: מקרב אחיך קרינן ביה. קשה לר"ם דפ"ק (קדושין (ק"כ). מלא דגר תן לא תמנו דכר תורה דכ"ל דוקא דיני ממזרות אבל דיני ישראל ופסח דכתיב ממקרב אחיך מני לגרון אבל לא נתן אבל תן לא נתן סבי לא תן דיני ממזרות מיירתן בפרק [לעיל דיין] בגיטין ובפ"ק דקדושין ובפרק בתרא דיבמות ובפרק יש נוחלין (ב"ב קיט:) ובפ"ק דקדושין (דף ל:)

עובד כוכבים גופא נמי קני · עובד כוכבים לית קנין לגופו של זה מתחלה כדאמר לקמן ולית הס קונים זה מן זה : הקדש ממן ומחמור · מפורש בהקדש (ניסין דף מ:): כי נפקי למלטתא דינא (נ) תו לית ליה קני ומעיא דלית קני תו דלמא הכא נמי לית ליה קני ולמעשה ידיו ובנכסיונן מיירי הס הן כאן להתנייר :

הקדש

עובד כוכבים,גופא לא קני ליה,מאי דקני ליה הוא דמקני ליה לישראל,וכיון דקדם ושבל לשם בן חורין אפקעיה לשעבודיה-כדרבא *דאמר רבא "הקדש חמץ "ישתייר מפקיעין מידי שעבוד מחיב רב חסדא *מעשה בבלוריא הגיורת שקדמו עבדיה ושבלו לפניה ובא מעשה לפני חכמים ואמרו קנו עצמן בני חורין לפניה אין לאחריה לא אמר רבא לפניה:בין בסתם בין במפורש לאחריה במפורש אין בסתם לא,אמר רב אויא לא שנו אלא בלוקח מן העובד כוכבים אבל "עובד כוכבים "גופיה "קני דכתיב °ונגם מבני התושבים הגרים עמכם מהם תקנו *אתם קונים מהם,ולא הם קונים מכם,ולא הם קונים זה מזה,"ולא הם קונים מכם" למאי , אילימא למעשה ידיו אמאי אמר עובד כוכבים לא קני ליה לישראל למעשה ידיו ,"הכתיב "או לעכר משפחת גר ואמר מר *משפחת גר זה העובד כוכבים,אלא לאו לגופיה,ולקאמר רחמנא אתם קונין מהם-אפילו גופיה,*פריך רב אחא אימא בכספא ובטבילה , קשיא אמר שמואל 'וצריך "להתקפו במים "כי האי דמנימין עבדיה דרב אשי בעא לאשתבלי מסריא,ניהליה לרבינאולרב אחא ברי' דרבא אמר להו חזו דמנייכו (קבעירא)ליה,רמו ליה *ארוסא בצואריה,ארפו ליה:ארפו ליה כי היכי דלא להוי חציצה צמצמו ליה כי היכי דלא לקדים ולימא (ה) (להו) לשם בן חורין אני מובל ,בהדי דדלי רישיה ממיא אנחו ליה זולמא דטינא אריש ואמרו ליה זיל,אמטי לבי מרך"א"ל רב פפא לרבא חזי מר הני ידבי פפא בר אבא דיהבי זוזי לאינשי לכרגידו ומשעבדי בהו"לי נפקי,צריכי ניטא דחירותא או לא:*א"ל איכו שביבי לא אמרי לכו הא מילתא -*הכי א"ר ששת:מודה קיידו דבני במפסא דמלכא מנח ומלכא אמר:מאן דלא יהיב כרגא משתעבד למאן דיהיב כרגא"ר חייא בר אבא איקלע לגבלא:חזא בנות ישראל דמעברן מגרים שמלו ולא טבלו,וחזא חמרא דישראל דמזגי עובדי כוכבים ושתו,ישראל, וחזא תורמוסין דשלקי עובדי כוכבים ואכלי ישראל-ולא אמר להו ולא מידי אתא לקמיה דר' יוחנן א"ל צא והכרז:עלך בניהם שהם ממזרים,ועלך יינם משום יין נסך,ועלך תורמוסן משום בישולי עובדי כוכבים*כפי שאינן בני תורה עלך בניהן שהם ממזרים ר' יוחנן למעמיה דאמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן לעולם איקנר עד שימול ויטבול וכיון דלא מבליל,עובד כוכבים הוא,אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר ועלך יינם משום יין נסך משום*לך לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב ועלך תורמוסן משום בישולי עובדי כוכבים לפי שאינן בני תורה,הא בני תורה שרי*והאמר רב שמואל בר רב יצחק משמיה דרבי כל הנאכל כמות שהוא חי אין בו משום בישולי עובדי כוכבים והא תורמוס אינו נאכל כמות דאמר רב שמואל בר רב יצחק משמיה דרבי כל שאין עולה על שולחן מלכים לאכול בו את התפת אין בו משום בישולי עובדי כוכבים-ושמא דאינן בני תורה הא בני תורה שרי.ת"ר לך אמר רבי שמל ולא טבל ר"א אומר הרי זה גר שכן מצינו באמהות שטבלו ולא מלו ורבים אומרים טבל ולא מל,מל ולא טבל [ה] אין גר עד שימול ויטבול ולרבי יהושע נמי נילף מאמהות,ור"א נמי נילף מאמהות,לרבי תימא אין דנין אפשי משאי אפשר והתניא ר"א אומר מנין לפסח דורות שאין בא אלא מן החולין נאמר פסח במצרים ונאמר פסח בדורות מה פסח האמור במצרים אין בא אלא מן החולין אף פסח האמור לדורות אין בא אלא מן החולין א"ל ר' עקיבא *וכי דנין אפשר משאי אפשר?א"ל-אע"פ שאי אפשר ראיה גדולה היא ולמד הימנה אלא בטבל

תוספות ישנים

הקדש ממן ומחמור מפקיעים וכו' . פירשתי פרק כל שעה בפסחים · ופ"ה מפי מורי קא מדמה להי דהכא להאי דאמרי' במתני' מידי שעבוד הא לית ליה שעבוד כלל ומיירי כשהגיע עתה לבעלים אחר שנפדו ולית ליה שעבוד כלום אלא שהיה ראוי לבעלים קודם הפדיון ועתה הגיע לידם ומפקיעין לגמרי שלא יהא ראוי לבעלים כלום ולא לכהנים כלום אלא לגבוה ולפי זה אין ראיה מכאן לגר שנתגייר ובניו עמו שהרי אין לבניו שעבוד כלום ולא לגר עצמו שהרי אין לו כלום עכשיו אלא לגבוה ולא לכהנים ולא לבעלים

קבה א מיי' פי"ג מהל' איסורי ביאה הל' ו סמג לאוין קנו טוש"ע י"ד סי' רסח סעיף ד :

קכו ב ג מיי' שם ופסיק ג:

[ועי"ש תוס' ממנות סב: ד"ה ומסתם ותוס' נכורות מ' ד"ה ומה נכן]

תוספות ישנים

א) ר"ת דהכא פירש טעמא משום דמקשה תחת מיתה עשרה ולכך אין משלשין לו כמו כמיתה וילפינן מינה תמיד דלא סמכר : ב) עוד פירש רבינו מנחם דודאי כי מקשה פליג עלייהו ומקשה כגר שבא להתגייר בזמן הזה דלי' לגיעור סכר כדאמר בירושלמי פרק גר שכרי כשהלה מגויר ועדיין לא נתגייר ומקשה עליה מדתלה בפסח ס"ב ג"כ יהושע בפסח מלין אבל לא בשבת ולא ביום הכפורים ולא בשאר ימים טובים ומקשה אמאי לא מהיל ליה בשבת ומשני דמשום דלא מצי למימר ליה

בכל מקום שאתה · ולקמן פריך הא מ"ק: גריך להביא ליה · לכך נ"ל דמיירי שמת בנעוריו ומקום שבאת"ד נחגייר שמת בגבעוני מהול הוא ומקום שבאת"ד הוא דלקמן מכי ה"ג מהו דתימא לא ניכמוך: [ב] **מעמך** · גר ורוצה ומי עמך (ויקרא כה): **דלית ליה עובד** · דפסק חלב ודבש: **דקמסייעי קראי** · דהא עמך כל תורה אור

מקום שאתה מטמא ותפילו בארץ וכתרגום למה לי לומר זה כי אלא כגון זה: **קאי** · דמיירי בשמת בארץ: **כגון** · כן גרושה הוא · וכהן מלוה הוא: **ואין עדות לעובד כוכבים** · כגון שבא וכיוצא מוחזקין בכשרות אין אתה נאמן להעיד עליהן ולפוסלן: **לפסול אם בניך** · דפקרא לן מיכיר: **ואי אתה נאמן לפסול אם בניך** · דאמר לדבריו עובד כוכבים הוא ואין עדות לעובד כוכבים **ותפילו מכניס לת מהימן**: **והתניא כריבנא**. דנאמן הוא על בנו קטן שהוא בר מצוה ואמר גר אני קמייתי: **הקיש** · דקתני נאמן הוא על בנו קטן: **לעניו יכיר**· תניא להכיר אתני· דיכיר קלי דקתני וכשם שנאמן אדם לומר זה בני כן גרושה כגון זה בני כן חלוצה ועלה קתני דנאמן הוא על הקטן דהא ישראל הוא ויש לו עדות והתורה האמינתו על בנו ולא על בן בנו **אבל** נבי גר **תפילו תכנו** לת **מהימן דאין עדות לעובד כוכבים** · **ופסולין** · קטנים וכפויין כמו שמופיע בכתב (שנת דף סו:) כפיים הכלי · **ואיני** · ואיני לדאי להשתתף בגרמן ומיפס יפן ותוכה לכך · **ומודיעים** לומו · לקמן מפרש טעמא דכולה מתני'·

הגהות הב"ח

(ה) גמ' קמ"ל כתלמוד ליתן לו: (ב) שם כל כתיב כתלמוד כהוא: (ג) רש"י ד"ה מדכתיב נגד מגל: (ד) תוס' ד"ה מכשם (בשמות הקודש) שים ליה בהדיא. ר"ב עי' סנהדרין נ' ע"ב תוד"ה דכתי הכל: (ה) ד"ה בממתק וכו' כדפי': (ו) גמ' דף כט ע"א בד"ה נימא: קידושין עד שהנ ב"ב קכו: כי את תחבוק בן מעונאה יבוך אחת ה' ס' טעת בבל אות יא"ב ו"ו.

הגהות הגר"א

[א] גמ' ממנך. נ"ל מחתכה (דקתני בתר וכי יגור כו' לגר תחכה כי"ת כוח תמוה): [ב] רש"י ד"ה מעמך כו' עד סס"ד. נמחק:

גליון הש"ס

גמ' ת"ל. נתמן מהם לפסול לת עמך · פ' כתובות כה ע"ב ד"ה סדי שתמר: שם ולו תהא נתמן לפסול לת בניך. פ' לעיל כה ע"ב תד"ה נימא כי יוסף: תוס' ד"ה במותק לך וכו' דלוד נכלין וכו' עיין יבוכלמי רפ"ב דב"ב ובקרבן עדה שם: ד"ה נתמן מהם לפסול וכו' דמשני נפשים מתיכה לתיסורת · פ' בתרדי פוף פיקוין:

אין לי אלא בארץ, בח"ל מנין? תלמוד לומר "אתה" בכל מקום שאתך. אם כן מה ת"ל "בארץ"? בארץ צריך להביא ראיה בח"ל אין צריך להביא ראיה דברי ר' יהודה וחכמים אומרים בין בארץ בין בחוצה לארץ צריך להביא ראיה (*) "בא הוא ועדיין עמו"- קרא למה לי? אמר רב ששת דאמרי "שמענו שנתגייר בב"ד של פלוני" סד"א לא ליהמניוהו, קמ"ל. (*) "בארץ" אין לי אלא בארץ בח"ל מנין? ת"ל "אתך" בכל מקום שאתה. והא אפקיה! לרבות הבאין לפניו בתורת יהודה שנתגיירו בח"ל. חדא מאתך, וחדא [א]* (מעמך) חד"א בין בארץ בין בח"ל צריך להביא ראיה. ואלא הא כתיב (ג) (בארץ)? ההוא מיבעי ליה דאפילו בארץ מקבלים גרים-דסד"א משום מיבותא דארץ ישראל-קמגיירי, והשתא נמי דליכא מיבותא איכא לקט שבחה ופאה ומעשר עני, קמ"ל. א"ר חייא בר אבא אמר ר' יוחנן "הלכה בין בארץ בין בח"ל צריך להביא ראיה, פשיטא *יחיד ורבים הלכה כרבים. מהו דתימא מסתבר טעמא דרבי יהודה-דקמסייעי ליה קראי, קמ"ל. ת"ר [ו] ישפטתם צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו מכאן א"ר יהודה גר שנתגייר בב"ד הרי זה גר, בינו לבין עצמו אינו גר, מעשה באחד שבא לפני רבי יהודה ואמר לו נתגיירתי ביני לבין עצמי. א"ל רבי יהודה יש לך עדים? אמר ליה לאו, יש לך בנים? א"ל הן, א"ל נאמן אתה לפסול את עצמך ואי אתה נאמן לפסול את בניך [ומ"ד] א"ר יהודה ישפטתם צדק בין איש ובין אחיו ובין גרו מכאן א"ר יהודה גר שנתגייר בב"ד הרי זה גר, בינו לבין עצמו אינו גר, מעשה באחד שבא לפני רבי יהודה ואמר לו נתגיירתי ביני לבין עצמי. א"ל רבי יהודה יש לך עדים? אמר ליה לאו, יש לך בנים? א"ל הן, א"ל נאמן אתה לפסול את עצמך ואי אתה נאמן לפסול את בניך [ומ"ד] א"ר יהודה

אבנים לא מהימן *ותניא יכיר-יכירנו לאחרים מכאן א"ר יהודה נאמן אדם לומר זה בני בכור, ובשם שנאמן לומר "זה בני בכור" כך נאמן לומר "בני זה בן גרושה הוא או בן חלוצה הוא" וחכ"א אינו נאמן א"ר נחמן בר יצחק ה"ק ליה "לדבריך עובד כוכבים אתה ואין עדות לעובד כוכבים, א"ל נאמן אתה לפסול בניך? הן, יש לך בנים? הן, יש לך עדים? אמר ליה "יש לך בנים? הן, יש לך עדים? אמר ליה "לא". "יהודה אומר "נאמן אדם לומר על בנו קטן לפסול בני בניך", תניא נמי הכי "יהודה אומר "נאמן אדם לומר על בנו קטן ואין נאמן על בנו גדול" ואמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן לא "קטן" קטן ממש ולא "גדול" גדול ממש אלא "קטן ויש לו בנים" והו "גדול ואין לו בנים" והו "קטן, אהלכתא כוותיה דרב נחמן בר יצחק, ותניא כוותיה דרבינא? ההוא לענין יכיר.

אמר תנו רבנן גר שבא להתגייר בזמן הזה אומרים לו מה ראית שבאת להתגייר, אי אתה יודע שישראל בזמן הזה הויים דחופים סחופים וממורפין ויסורין באין עליהם, אם אומר "יודע אני ואיני כהאי" מקבלין אותו מיד ומדיעין אותו מקצת מצות קלות, ומקצת מצות חמורות, ומדיעין אותו עון לקט שכחה ופאה ומעשר עני, ומודיעין אותו ענשן של מצות אומרים לו "הוי יודע שעד שלא באת למדה זו אכלת חלב אי אתה ענוש כרת, חללת שבת אי אתה ענוש סקילה, ועכשיו אכלת חלב ענוש כרת, חללת שבת ענוש סקילה" וכשם שמודיעין אותו ענשן של מצות כך מודיעין אותו מתן שכרן-אומרים לו "הוי יודע שהעולם הבא אינו עשוי אלא לצדיקים, וישראל בזמן הזה אינם יכולים לקבל לא

סבר לה כרבי עקיבא דאמר אין קידושין תופסין במייבי לאוין: **כך** נתמן מדם לומר זה בן גרושה · ר' לויהו מפרי"ם מפרש דנפקא לן מדכתיב בן השוחה יכיר (דברים כג) וכן משמע בירושלמי בפרק בתרא דקידושין ולשון הש"ס לא משמע הכי דקאמר כשם שנתמן מדם לומר זה בני כהן משמע דמיבעי ליה קרא דנתמן מדם לומר זה בני כהן תפי' על כהן חלל דנתמן מדם לומר זה בני כהן משמע דמיבעי ליה קרא דנתמן מדם לומר זה בני כהן תפי' על חלל דנתמן מדם לומר זה בני כהן משמע דמיבעי ליה קרא דנתמן מדם לומר זה בני כהן תפי' על גרושה דנתמן מדם לומר זה בני כהן משמע דמיבעי ליה קרא דנתמן מדם לומר זה בני כהן תפי' על חלוצה דנתמן מדם לומר זה בני כהן משמע דמיבעי ליה קרא דנתמן מדם לומר זה בני כהן תפי' על בן גרושה וח

מטבילין לתוכו מיד · מפני שהמילה קודם טבילה וכדתלמיד לין גר עד שימול ויטבול ומיהו דלמר בהעבל (נקמן דף עמ') מעוכרת המצויירה בגה לין לריך טבילה ותר"י דהתם לא דלמכי לא חזי למילה : **במקום** שהנדה טובלת · טבילת נדה לא רוב פעוכה · לפי שיער הרע מחזר לתמיהן כדתמר' בפ' סוכה (דף כב:) ושמח חזות דעתן עליהם ויתיעלו : **ואין מרבין עליו** · דכריס לחייס עליו שיפרוש : **לילין** · תחיסת בשר שלח שפרעה המילה כהלכתה : **ומודיעין אותו מקלת מלוח** · דהשתח ע"י טבילה הוא ככלל גירות הלכך בשעת טבילת מלוח לריך לקבל עליו עול מלות : **אחד גר** ואחד עבד משוחרר · לקמן מפרש למאי הלכתא לקמיטה: **ובמקום שנדה** טובלת · בתרבעים סאה: **עם גר ועבד** משוחרר טובלין · ואע"פ שלין טבילתו משום קומאי לשהיה כשאר טבילות : **מוכן גר ועבד משוחרר** ובנדף · לטבילה ואע"פ שלין טבילתו לעיכון מגע תרומות כשאר טבילות : **דמי פרים** · שלח יתנייר : **נפרעם** · ולח ליכפף לן : **דאמר מר קשים גרים לישראל כספחת** דכתיב **וגלוח הגר** ונפספו על כיח יפקב · לשון ספחת שתוחין מעשיהם הרעים ולומדיס ישראל מהם שמומין מעשיהם :

תורה אור

לא רוב טובה ולא רוב פורענות "ויאן מרבין עליו ואין מדקדקין עליו ,קיבל,מלין אותו מיד, נשתיירו בו ציצין המעכבין את המילה חוזרים ומלין אותו שניה ,נתרפא מטבילין אותן מיד, ושני ת"ח עומדים על גביו ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות, טבל ועלה הרי הוא כישראל לכל דבריו; אשה,נשים מישבות אותה במים עד שתראה ושני ת"ח עומדים לה מבחוץ ומודיעין אותה מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות אחד גר ואחד עבד משוחרר וובמקום שנדה טובלת ,שם גר ועבד משוחרר מובלין וכל דבר שחלצין בטבילה הוין בגר ובעבד משוחרר ובגדה אמר מר גר שבא להתגייר אומרים לו מה ראית שבאת להתגייר ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות מ"ט,לאי פריש,נפרוש *דא"ר חלבו *קשים גרים לישראל כספחת דכתיב °ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב": ומודיעים אותו עון לקט שכחה ופאה ומעשר עני : מ"ט? א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן *בן נח נהרג על פתוח משוה פרוטה ולא ניתן להשבון (*ומודיעים אותו עון שכחה ופאה): ואין מרבים עליו ואין מדקדקים עליו : אמר רבי אלעזר מאי קראה דכתיב °ותראנה כי מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה: אמרה לה אסיר לן תרומת שבת °באשר תלכי אלך ,אסיר לן יחוד °באשר תליני אלין,מפקדינן שש מאות וי"ג מצות °עמך עמי אסיר לן עבודת כוכבים °ואלהיך אלהי ;*אי בעי מיחת נסמרו לב"ד °באשר תמותי אמות, *ב' קברים נמסרן לב"ד °ושם אקבר,מיד ותראנה כי מתאמצת היא וגו' : קיבל,מלין אותו מיד : מ"ט?*שתויי מצוה לא משהינן : נשתיירו בו ציצין המעכבין המילה וכו' : כדתנן *אלו הן ציצין המילה בשר החופה את רוב העטרה ואינו אובל בחרמית וא"ר ירמיה בר אבא אמר רב 'בשר התופה רובו נבותה'של עטרה: נתרפא מטבילין אותו מיד : נתרפא אין,לא נתרפא לא,מאי טעמא? משום *דמיא מרוו מכה : **ושני ת"ח** עומדים על גביו : והא *א"ר חייא א"ר יוחנן גר צריך שלשה:הא א"ר יוחנן לתנא תני "שלשה": טבל ועלה הרי הוא כישראל לכל דבריו : למאי הלכתא:דאי הדר ביה ומקדש בת ישראל ,'ישראל מומר' קרינא ביה אקידושין קידושין : **אחד גר** ,ואחד עבד משוחרר : קסלקא דעתך לקבל עליו עול מלות ורמינהו **במה דברים אמורים בגר 'אבל בעבד משוחרר אין צריך לקבל** אמר רב ששת לא קשיא הא ר"ש בן אלעזר הא רבנן דתניא ובברחת את אביה ואת אמה וגו' בד"א שלא קבלה עליה אבל קבלה עליה מטבילה *ומותר בה מיד ר"ש בן אלעזר אומר אע"פ שלא קבלה עליה בופה ומטבילה לשם שפחות, וחוזר ומטבילה לשם שחרור ומשחררה ומותר שחרור משעה שטובל לשם עבדות שניך כמלוה דכתיב (דכריס ה) למען יעות עבדך וחמתך ועוד דגמרי' (תגיעה דף ד') ק"ל"ה מחשה : **שלח קבלה עליו** · להתגייר : **כופה ומטבילה לשם שפחות** · דכל מלוות עבדים על כרחן היא : **ומשחררה** . ומטבילה לשם שחרור בע"כ : **ומותר**

תוספות ישנים

ר"ש בן אלעזר אומר בה מיד · ואפילו לא קבלה עליה : **ומותר** בה מיד · דכתיב כי הוא עבדך כ"ם היא שמשמר שבת וכל מלוות : **ומשחררה** · דכתיב ועבדת בה שנים ויליף לה מעבד עברי דכתיב בו ועבד לעולם

ומופר בפ מיד · תימה נר' שמעון עבד אין לריך לקבל בשעת מילה שמכור, ולרבנן דלא הוי מקנאת בהכי סברי לריך לקבל: עבד אין ולא עבד אשה· בתמיה ותקנה עבדים ולא מלו מי לא הוו כשאר עבדים חוץ מ"ש הלי "אין" המוכר קלי ולמטוטי בן אין ובע"ק עבד שלקחה מן העובד כוכבים שמכרו לו כוכבים אחה מל בעל כרחו על עבד ואי אחה מל בן עובד כוכבים בעלמא דלאו עבד בעל כרחו, ומדכתב רחמנא "אין" קרא יתירא למטוטי בן אין ס"מ "ומלחה אותו בעל כרחו משמע לבן אין ואי לא מדעתו היכי ממעט לבן אין ואי לא כתיב "אין" ס"א הלי עבד לא למטוטי בן אחה חוץ מלא היא גופה לילטריך לאשמועינן למילה עבדים מעכבת בפסח, לשון אחר ועיקר "עבד אין" ס"ק עבד שהוא אין אע"פ שהוא גדול ובן בעת "ומלחה אותו" בעל כרחו ואי אחה מל בן [שהוא] אין ג"ר הכא להחייב" אין לו כח למול בנו גדול בעל כרחו דגבי בנים כתיב "ומול לו כל זכר" ולא כתיב הכא אין ובגי עבד כתיב אין למטוטי בן: ורבנן · כשם שאין אחה מל בן אין [בע"כ] להא לא כתיב הכא אין: כך אי אחה מל כו' · ומילחת בעלמא היא ולא הקישא חוץ ס"ק ליה כי היכי דמודים לן בבן ס"ה לעבד כמי דאין מגיירין בן בעת חוץ מרלונו: אימור דקא משמע לרבנן · דפליגי אדרבי שמעון דלא הוי מקנאת: כיפה מוחר · דלא סייכא במזוח: עבד · שאחה מצוי כמה ימים ויהיב עליו מזוח הטהנות בעבד מי משמע להו לרבנן לקבל: לעניו מבילה אחרים · שאינה שייכ בטבילה שלריכים לטבול כשבאין לכלל ישראל גמור אבל לענין שקבלה לא הוצרו לעבד אין לריך לקבל בשעת טבילה שמכור: הקוץ · לגברים קלי ואע"ג דלאו ניוול הוא לגירים הכחוב היא: עשיה כראשם · כלומר אחה עם תיקון מלה כראשם דכחיב ובלהה: לא עשה עשמו · לא קלן לפרני רגליו: ולא עשה עשמו · לא גלח שער שפמו אלמא עשייה קרי להעברה: כי

קמב א מיי' פ"ח מהל' עבדים הלכה יב סמג לחוין קיג ע"ג ור"ח סימן רמז פעיף סד:

קמג ב מיי' פ"י מהל' עבדים הלכה יג סמג לחוין קיג ע"ג ור"ח סימן רמז פעיף ג:

קמד ג מיי' שם פי"ג מהל' עבדים הלכה ה סמג עשין קכב:

ובן בנו ואחר אומר בן בנו ואחר אומר בן בנו כו'

ניסין לח. מיר שכ קידושין עכ:

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה במפקיר וכו' ותו"ל דכיר פרין. ר"ב כוונתו בתירון זה למה שהילט בתוס' בקידושין דף עו ב"ה ניעמ לים ע"ם ועיין שוד בפרק בשולה דף לח בתוס' ד"ה במפקיר:

תוספות ישנים

א) וכא לא מלי מלמוע כתם דבשאר מבריס ברי לעמרי בתפר ובא דקאמר בעבדת שער לימה לגא מד"ם דמשמע דכל מדברי סופרים. ניכא לימה מייירי בגים בשתי ובגים בעכום . ובא דקאמר במעביר בים בשתי ובים בשרוש ס"ח נוקב ר"ל מכת מדדות מדלכנן. כדמשמי מלמוע כתם גבי ר' יוחנן דאמר במעביר בים בשתי ובים בשרוש ס"ח נוקב · ופריך מהא דבעבדת שער לימה מלא מד"ם . ומשני מלי נוקב מכת מדדות מדלכנן. ו"ל משום דס"ל דבשאר מבריס בעי מיירי בכל מבריס מלא מפרש בים בשתי ובים בשרוש ס"ח נוקב כמו במעביר בים בשתי ובים בשרוש נוקב ספת תוליר

נוסא כלל

מאי ד"א ור"ל השרוש המסוך:

ב "(ולקח את (ראש) ושתך את ספרנים (הראש) ר"א = תקוף (הראש) ר"ע = תגלח (ניוול)

ג "ובבזה את אביה ואת אמה" ר"א = אמא ר"ע = אילם

אלא עבד לים לחה מל בעל כרחו · פי' בקונטי בלשון שני דעבד לים חע"ג שהוא גדול וכן דעם ומלחה לוחו וגו' בעל כרחו ולי לחה מל בן לים גר הבא להחגייר לין לו כח למול בנו גדול בעל כרחו דגבי בנים כחיב הכא כל לים כמו גבי עבד ודבר חימה פירש בקרא דהמול לו כל זכר מוקמינן למילה זכרין שמעכבתו מלאכול בפסח וזה לא שייך אלא בבנים שנולדו בקדושה אבל מילה בניו אלא נולדו בקדושה לימה מעכבתו מלאכול בפסח ובריאה דלא לריך קרא למידרש מיניה ולי לחה מל בן לים בעל כרחו דממילא ידעינן אלא יגייריהו בעל כרחו ועוד למיפא חוחר שמעינן דלין מלין גר בעל כרחו דהא יפא חוחר לין מטבילין לוחה בעל כרחה מדלילטריך רחמנא להמתין לה שלשים יום ובקבלה עליה לין לריך להמתין ולא נקטיה אלא לפרוטי מילחיה דרשב"ם דקאמר דמחחלה כופין לבם שם חוח ולא לבם גירום לי אמי מצוה דנקט לה במילחיה דרבנן בבם שלי לחה מל בן לים נקט אמי בדרבי שמעון בן אלעזר לאשמועינן דאע"פ שלי לחה מל בן לים בעל כרחו עבד אלא מל בעל כרחו חימה דרשב"ם דקאמר לימן מסבין לבם עבד לשחוט לפסח ואי לא מלי

רבי אליעזר אומר אכיה כו' · למיסבר קרקי פליגי לי גמי נפקא מינה לס מתו אכיה ואמה לו נתגיירו וניכ"ן פירש דלר"ע לריכה שתכפור בעבודת כוכבים קודם שתכנסל לו ולפילוגו לא תהי כר"ש הא דקתני לעיל בד"ה אלא קיבלה עליה :

ירח שלשים יום · וכן בס"ק דמזיר (דף מ· תס) ותימה שלשים יום כדכתיב עד חדש ימים ממש דסתם חדש שלשים והא דתמרי' בר"ה (דף יט:) וכפהדלרין (דף י·· ותס) כמה מיטור שה שלשים יום רבי"ג אומר חדש היכא דמוכח דמתי א) :

אין מקיימין · פירש ריב"ן שלא יכפך ייו וקשיא לר"י דמ"ב כי לתני בהדיה גמי ועוד דמתוכחנן של ר' ישמעאל משמע דמדאורייתא פליגי ואלה לר"י דפעמים דר' עקיבא לפי שלוה הקב"ה לאהרהם למול עבדיו :

לכך אמור לקיים שתיהם מולין :

זה גר מובהב· פירש בקונטרס שקבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים, ומחלל שבת=בשוגב עבודת כוכבים, ושקבל דתם כן נפיקי לה מדבנא מלוח וכמסכת ע"ז (דף מד:) משמע דבשבע מלות שקבלו בני נח לקיבי גר מובב ועוד דבפרק תרבא מיתות (סנהדרין דף נח:) לתמרי' דעובד כוכבים שבת חייב מיתה לפילו בחול כל שכן בשבת ובפרק ד' מחוסרי כפרה (כריתות דף ס· ותס) קתמר ר"ע דגר תובב אין מוחזר על הבבת ושלה לוכל שבת ס"ם לתמחן מלוים שלא לחלל שבת על ידיה לשות לו יהרחל לעשות מלאבתו : ה"ם היכא דלא פסקא למלוים . ס"ם דוקא כי לא תמר מתחלה שיחול עליו אלו מקיימין שלוה פסקא למלוים אחר מתחלה שחול עליו אלו מקיימין שלוה

מתני' כל שאר בשר שהוא יבם • כל קרובה שהיא בגלוי ובפני עצמה אין בה כרת כגון חמותה חביו וכרבי יהודה דהויא בגלוי יבמה ממש וחמתה קרובה (ג) כגון חמותו חמיו חמותו דהוי בגלוי ובסתר ולא לקרובה בגלוי כרת • לכך שחייבין עליו כרת • לכך נקט חמותו ולא חמיו דאי נקט חמיו הוה אמינא הואיל ואין בה כרת ממש : לקיים דברי חכמים • אבל לא מן התורה : **חמתו** איזהו *ממזר כל שאר בשר שהוא בלא יבא דברי ר"ע *שמעון התימני אומר *כל שחייבים עליו כרת בידי שמים והלכה כדבריו **ורבי ירמיה** אומר כל שחייבין עליו מיתת בית דין אמר *רבי שמעון בן עזאי מצאתי מגלת יוחסין בירושלים וכתוב בה "איש פלוני ממזר מאשת איש" לקיים דברי רבי יהושע. *"אשתו שמחה מותר באחותה, גרשה ומתה מותר באחותה, נשאת לארר ומתה מותר באחותה, *"צמתו שמחה מותר באחותה, חלץ לה ומתה מותר באחותה, נשאת לארר ומתה מותר באחותה: **גמ'** מ"ט דכתיב °לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה כנף אביו *כנף שראה אביו לא יגלה,וסבר לה כר' יהודה דאמר באנוסת אביו הכתוב מדבר דהויא לה חייבי לאוין וסמיך ליה °לא יבא ממזר בקהל ה' "אלמא מהני הוי ממזר *ולרבי סימאי דמרבה שאר חייבי לאוין דלאו דשאר ולרבי ישבב דמרבה אפילו חייבי עשה נפקא להו מלא ושמעון התימני סבר לה כרבנן דאמרי בישומרת יבם של אביו הכתוב מדבר דהויא לה חייבי כריתות וסמיך ליה "לא יבא ממזר" אלמא מחייבי כריתות הוי ממזר ורבי ירמיה לכתוב רחמנא °לא יגלה, °לא יקח" (ולא יגלה) למה לי אלא לאו הכי קאמר מלא יקח' עד °לא יגלה' הוי ממזר, מפי לא הוי ממזר (*) אמר אביי הלל מודים בבא על הנדה ועל

שמעון התימני לומר ט' והלכה כדבריו • תמ"ג דלאו למדין הלכה מפי גמרא (נ) "הכא הלכתא כוותיה דשמעון התימני דפרק (קדושין דף סו: ושם) גרלה עיקר לכהאי גוונא קרי הלכתא פסיקתא בכבא קמא (ד' קי:) וכמסכת ע"ז (דף ז: ושם) בהיות הכל המצוה ידו על התחתונה ולעיל בפ' קמא (דף יד: ושם) תמר פסיקתא כני מייבי לאיתן כשריס ניסא ופברק שני (שיל כג.) קאמר רב פפא מסתברא מייבי לאיתן דפסקי בהו קידושין ולעיל (דף מה:) פסקינן דעובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד כשר וכמה לחומרא דחייבי בגרת מחזיר גרושתו ולר"ש אינה מחזרת אלא מן הנשואין ולא מן האירוסין ולעיל בפ' קמא (דף ט:) אמרינן בגרת מחזיר גרושתו ול

ממני׳ קאי דלא אסר מיבי לאתויי דמאר ות"ח ל"ב ממני׳ לישנא דמקמא הכל מודים בסומכת יבם ממני׳ סיפא דלעמת למימר דהוי ממזר טפי מבמזר מיבי לאתויי דמאר ות"ל דלישנא דרב דאמר מן קידושין תופסין ביבמה ליבמתו אי אפשר דלא הוי ממזר וטעמא אר"ח דהוי כטובין ועבד שקיין כה קידושין לעום מלא ביאה הוא דאיכא בה ואפי' למ"ד דהוי ממזר מטובד כוכבים ועבד כוען ד"מ מן ממזר מיבמה דכיון דיבמה עומדת לאתון כמו ליבם מציבת כה תפיסה קידושין ות"ח לעמוא דאפוא דמעמא דכריתת לאין קידושין תופסין ביבמה דכיון דהוה ממזר ות"ל דעמוא דאפקא ליה למ"ד היא גופה אתא לאשמעינן דקידושין תופסין ביבמה ות"ח היכי קמ"ל דאפי׳ הא אפי׳ לא הוה ממזר ממזר דעמוא דאפקא ליה למ"ד דקידושין תופסין ביבמה ות"ח היכי קמ"ל דאפי׳ הא אפי׳ לא הוה ממזר ממזר דעמוא דאפקא ליה למ"ד דקידושין תופסין ביבמה ות"ח היכי קמ"ל

קנא א מיי׳ פ"ד מהל׳ אישות הל"ג סמג עשין מה טוש"ע אה"ע סי׳ מ"ד סעי׳ ו׳: קנב ב מיי׳ שם הל"ו סמג שם טוש"ע שם סעי׳ ז׳: קנג ג מיי׳ פ"ג מהלכות יסודי התורה הל"ו: קנד ד ה מיי׳ פ"ב מהל׳ מכירה הל"ו:

לגמא אין מאמינין על אחותו פרק הדגה

ג) אפילו אחותו

לגמא (דף ב׳ ב׳) אפוא דן אחת ישראל לאחות — בעלת ג׳ בעלים שאחת כותית ושתים ישראליות נפל בין הכותית לאחת מהן מותר לבעול לשתיהן

③ ועל הסוטה שאין הולד ממזר: נדה דהא תפסי בה קידושין שנאמר °ותהי נדרתה עליו׳ אפי׳ בשעת נדרתה, תפסי בה קידושין סוטה נמי דהא תפסי בה קידושין תניא נמי הכי *הכל מודים בבא על הנדה ועל הסוטה ועל שומרת יבם שאין הולד ממזר ואביו, שומרת יבם מספקא ליה אי *רב אי °רב כשמואל: א"ר שמעון בן עזאי כו': תני שמעון בן עזאי אומר מצאתי מגלת יוחסין בירושלים וכתוב בה °איש פלוני ממזר מאשת איש וכתוב בה *משנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי וכתוב בה °משה רבנו את ישעיה אמר רבא מ"ן דיינינן ולקטליה אמר ליה: משה רבך אמר °כי לא יראני האדם וחי ואת אמרת °ואראה את ה' יושב על כסאו תפסי בה: ואבי׳ לית ליה דלמא אבי׳ לא תפסי בה קידושין ולא הוה ממזר: רם ונשא משה רבך אמר °מי כה' אלהינו בכל קראנו אליו ואת אמרת °דרשו ה' בהמצאו אמלא ואת אמרת °והוספתי על ימיך חמש עשרה שנה: אמר ישעיה: יודענא ביה דלא מקבל מה ראימא ליה, ואי אימא ליה: אישוייה מזיר, אמר °שם איבלע בארזא, ארזוה לארזא ונסרוה, כי מטא להדי פומא נח נפשיה משום דאמר °ובתוך עם טמא אשפתים אנכי יושב מכל מקום קשו קראי אהדדי? ואמר ה' כרתניא °כל הנביאים נסתכלו *באספקלריא שאינה מאירה משה רבינו נסתכל באספקלריא המאירה, דרש ה' בהמצאו =*הא ביחיד הא בצבור ויחיד אימת? אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה °אלו עשרת ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, °את מספר ימיך אמלא" תנאי היא דתניא את מספר ימיך אמלא אלו ואבא על הסוטה · תנא מיש מזיכתה וקיימא לן דלסוטה נבעלה בפ"ק (נעיל דף י"ח:) מה לסוטה שכבר הוטמאה (דברים כד) לרבות סוטה שנסתרה ותע"ג דמייבי לאתויי מי שנתרצה בה רבי עקיבא דפליג לעיל מדי) כמחזיר גרושתו ולקמן דהולד ממזר לפ"ג חורה אור דלאו מייבי לאתויי דמאר הוא דאיכא בה ולד ממזר ולד ממזר ולד שכן לאידך רבי עקיבא כר פליגתא דשמעון התימני לא הוי ממזר משום דסומו׳ לאו מייבי לאתויי דמאר היא: דבא על הסוטה ועל שומרת יבם וכו׳ ואבי׳ לית ליה דלמא אבי׳ לא תפסי בה קידושין ולא הוה ממזר: שומרת יבם מספקא ליה אי רב אי °רב כשמואל: א"ר שמעון בן עזאי אומר מצאתי מגלת יוחסין בירושלים וכתוב בה °איש פלוני ממזר מאשת איש וכתוב בה *משנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי וכתוב בה °משה רבנו את ישעיה אמר רבא מ"ן דיינינן ולקטליה אמר ליה: משה רבך אמר °כי לא יראני האדם וחי ואת אמרת °וראה את ה' יושב על כסאו תפסי בה: ואבי׳ לית ליה דלמא אבי׳ לא תפסי בה קידושין ולא הוה ממזר: רם ונשא משה רבך אמר °מי כה' אלהינו בכל קראנו אליו ואת אמרת °דרשו ה' בהמצאו אמלא ואת אמרת °והוספתי על ימיך חמש עשרה שנה: אמר ישעיה: יודענא ביה דלא מקבל מה ראימא ליה, ואי אימא ליה: אישוייה מזיר, אמר °שם איבלע בארזא, ארזוה לארזא ונסרוה, כי מטא להדי פומא נח נפשיה משום דאמר °ובתוך עם טמא אשפתים אנכי יושב מכל מקום קשו קראי אהדדי? ואמר ה' כרתניא °כל הנביאים נסתכלו *באספקלריא שאינה מאירה משה רבינו נסתכל באספקלריא המאירה, דרש ה' בהמצאו =*הא ביחיד הא בצבור ויחיד אימת? אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה °אלו עשרת ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, °את מספר ימיך אמלא" תנאי היא דתניא את מספר ימיך אמלא אלו

[שני פרוסים לחלה ז׳ מתנות כהונה פ״ו ה״ב ופ״ט ה״ב]

לקמן קפ׳ ב״ש ע״ב

ואבא על הסוטה · תנא מיש מזיכתה וקיימא לן דלסוטה נבעלה בפ"ק (נעיל דף י"ח:) מה לסוטה שכבר הוטמאה (דברים כד) לרבות סוטה שנסתרה ותע"ג דמייבי לאתויי מי שנתרצה בה רבי עקיבא דפליג לעיל מדי) כמחזיר גרושתו ולקמן דהולד ממזר לפ"ג חורה אור דלאו מייבי לאתויי דמאר הוא דאיכא בה ולד ממזר ולד ממזר ולד שכן לאידך רבי עקיבא כר פליגתא דשמעון התימני לא הוי ממזר משום דסומו׳ לאו מייבי לאתויי דמאר היא: דבא על הסוטה ועל שומרת יבם וכו׳ ואבי׳ לית ליה דלמא אבי׳ לא תפסי בה קידושין ולא הוה ממזר: שומרת יבם מספקא ליה אי רב אי °רב כשמואל: א"ר שמעון בן עזאי אומר מצאתי מגלת יוחסין בירושלים וכתוב בה °איש פלוני ממזר מאשת איש וכתוב בה *משנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי וכתוב בה °משה רבנו את ישעיה אמר רבא מ"ן דיינינן ולקטליה אמר ליה: משה רבך אמר °כי לא יראני האדם וחי ואת אמרת °וראה את ה' יושב על כסאו תפסי בה: ואבי׳ לית ליה דלמא אבי׳ לא תפסי בה קידושין ולא הוה ממזר: רם ונשא משה רבך אמר °מי כה' אלהינו בכל קראנו אליו ואת אמרת °דרשו ה' בהמצאו אמלא ואת אמרת °והוספתי על ימיך חמש עשרה שנה: אמר ישעיה: יודענא ביה דלא מקבל מה ראימא ליה, ואי אימא ליה: אישוייה מזיר, אמר °שם איבלע בארזא, ארזוה לארזא ונסרוה, כי מטא להדי פומא נח נפשיה משום דאמר °ובתוך עם טמא אשפתים אנכי יושב מכל מקום קשו קראי אהדדי? ואמר ה' כרתניא °כל הנביאים נסתכלו *באספקלריא שאינה מאירה משה רבינו נסתכל באספקלריא המאירה, דרש ה' בהמצאו =*הא ביחיד הא בצבור ויחיד אימת? אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה °אלו עשרת ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים, °את מספר ימיך אמלא" תנאי היא דתניא את מספר ימיך אמלא אלו

פומא · דיקטיה: נפרוס לפומיה ונפשיה · ומפום שכי לישנא דנפשיה פומיה מקום דקניטא ליסרא"ל עם ממא אפתים"מדעמו שלא נעבודי פומא לא מקבל מירוחא דטעמא דקלקלי שלא קטיל לי ולי לימא ליה ולא מקבל לימוי׳ ליה מיזד בהכריעתי דעכשיו הוא סבור להורגני בדין מוקד שהכרה מפניו: כי מעא·כרגא: לפדי נפשיה בממונו·מקמע פעמים שמיט מני: אמלא· לאו לשון תוספת הוא אלא מתלים ולא אמרי׳ לרב במשמע דמאי דקאמר לי׳ לא אמרי׳ לי׳ לרב אבל מודים בבא על הנדה ועל הסוטה שנשתרה דאפי׳ לר״מ אינה מזכה בקנין סודר ואפי׳ לר״ש אינה מזכה בקנין חצר ואפי׳ לר״ש אינה מזכה בקנין חצר ואפי׳ לר״ש אינה מזכה בקנין חצ

(ל) רש"י ד"ה נתן נפ וכו' לפתקוני . כ"כ ע"ל דף נב ע"ב ד"ה נתן בנפ נ"כ רק דהוה תחמכתא : (כ) ד"ה ותליגא וכו' לא מפקרת כשהר יבם שכונס את יבמתו :

שני דורות. שיש שפוסקין להדס כשעת לידתו : וכה מוסיפין לו . ומחי תמלא לשון מוספת הוא: משלו הוסיפו לו . תלא שמתחלה היו רוצים לפתות משניו : תדע . שמתחלה כשנטלו נפסקו לו כל חותו מוספת : שפרי נביא נתנבא. כימי ירבעם שניס הרבה קודם הגה בן עולב לבית דוד יאשיהו שמו ובשעת תורה אור

אלו שני דורות זכה משלימין לו לא זכה פותחין לו דברי ר' עקיבא וחכמים אומרים זכה מוסיפים לו,לא זכה פותחין לו אמרו לו לרבי עקיבא הרי הוא אומר והוספתי על ימיך חמש עשרה שנה אמר להם משלו הוסיפו לו תדע שהרי נביא עומד ומתנבא הנה בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו,ועדיין לא גולד מנשה ורבנן מי כתיב 'מחזיקיה' "לבית דוד" כתיב:אי מחזיקיה נולד אי מאינש אחרינא : אשתו שמתה וכו' : אמר רב יוסף באן שנה רבי משנה שאינה צריכה :

הדרן עלך החולין

רבן גמליאל אומר אין נט אחד נט, ולא מאמר אחר מאמר,ולא בעילה אחר בעילה, ולא חליצה אחר חליצה וחכמים אומרים יש נט אחד נט יש מאמר אחר מאמר יאבל לא אחר בעילה ולא אחר חליצה כלום.כיצד:עשה מאמר ביבמתו ונתן לה נט צריכה הימנו חליצה,עשה מאמר וחליצה צריכה הימנו נט,עשה מאמר ובעל הרי הן כמצותה,נתן נט ועשה מאמר צריכה נט וחליצה,נתן נט ובעל צריכה נט וחליצה,נתן נט וחלץ אין אחד חליצה כלום.אלא: ועשה מאמר נתן נט ובעל-אצבעל ועשה מאמר נתן נט וחלץ,אין אחד חליצה כלום אחת

הדרן עלך החולין

רבן גמליאל. אין מאמר אחר מאמר . אחי אפי' כרבנן דרבי עקיבא מ"מ דקידושין לדידהו תופסין בחייבי לאוין ופסקי קידושין אחר ביאה אחת הוא משום דהוו קידושי דאורייתא דע"י ביאה פקעה זיקה אבל הכא שהיא זיקה לא אין ל לאפוקי מדרבנן ולא תקון רבנן שיהא מאמר אחר מאמר ולהכי לא קתמר בגמרא עלה זו דברי ר' עקיבא ולא כמו שפי' ריב"ן דר"ע כר"ש : ולא בעילה אחר בעילה. כיון אחר בעילה כשרה אבל אחר בעילה אחר בעילה. כגון כיון שאחר הגט יש לחלוץ ולא לבעול כדי שלא תהא כיון אחר בעילה אחר בעילה פסולה כגון כיון שאחר הגט יש לחלוץ ולא לבעול כדי שלא תהא כיון אחר בעילה אחר בעילה פסולה : ולא חליצה אחר חליצה . כיון אחר חליצה אחר חליצה כשרה אבל אחר חליצה אחר בעילה פסולה : עשה מאמר ביבמתו ונתן לה גט צריכה הימנו חליצה . כיון נתן גט כסתם לקיטה לחבל לה שתנשא לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ראשון ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שני ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלישי ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה רביעי ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמישי ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששי ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שביעי ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמיני ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשיעי ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשירי ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אחד עשר ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שנים עשר ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלשה עשר ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבעה עשר ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמשה עשר ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששה עשר ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבעה עשר ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונה עשר ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשעה עשר ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרים ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרים ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרים ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרים וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרים וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרים ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרים ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרים ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרים ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלשים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלשים ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלשים ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלשים ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלשים וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלשים וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלשים ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלשים ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלשים ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלשים ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבעים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבעים ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבעים ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבעים ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבעים וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבעים וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבעים ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבעים ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבעים ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבעים ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמשים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמשים ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמשים ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמשים ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמשים וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמשים וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמשים ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמשים ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמשים ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמשים ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששים ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששים ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששים ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששים וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששים וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששים ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששים ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששים ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששים ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבעים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבעים ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבעים ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבעים ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבעים וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבעים וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבעים ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבעים ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבעים ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבעים ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונים ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונים ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונים ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונים וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונים וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונים ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונים ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונים ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונים ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשעים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשעים ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשעים ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשעים ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשעים וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשעים וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשעים ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשעים ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשעים ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשעים ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאתים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאתים ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאתים ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאתים ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאתים וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאתים וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאתים ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאתים ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאתים ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאתים ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלש מאות ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלש מאות ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלש מאות ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלש מאות ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלש מאות וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלש מאות וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלש מאות ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלש מאות ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלש מאות ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שלש מאות ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבע מאות ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבע מאות ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבע מאות ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבע מאות ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבע מאות וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבע מאות וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבע מאות ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבע מאות ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבע מאות ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ארבע מאות ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמש מאות ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמש מאות ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמש מאות ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמש מאות ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמש מאות וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמש מאות וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמש מאות ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמש מאות ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמש מאות ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה חמש מאות ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששה מאות ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששה מאות ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששה מאות ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששה מאות ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששה מאות וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששה מאות וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששה מאות ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששה מאות ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששה מאות ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה ששה מאות ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבע מאות ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבע מאות ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבע מאות ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבע מאות ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבע מאות וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבע מאות וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבע מאות ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבע מאות ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבע מאות ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שבע מאות ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונה מאות ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונה מאות ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונה מאות ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונה מאות ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונה מאות וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונה מאות וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונה מאות ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונה מאות ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונה מאות ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה שמונה מאות ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשע מאות ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשע מאות ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשע מאות ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשע מאות ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשע מאות וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשע מאות וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשע מאות ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשע מאות ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשע מאות ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה תשע מאות ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלף ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלף ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלף ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלף ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלף וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלף וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלף ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלף ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלף ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלף ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלפים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלפים ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלפים ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלפים ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלפים וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלפים וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלפים ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלפים ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלפים ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה אלפים ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת אלפים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת אלפים ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת אלפים ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת אלפים ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת אלפים וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת אלפים וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת אלפים ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת אלפים ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת אלפים ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת אלפים ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה אלף ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה אלף ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה אלף ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה אלף ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה אלף וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה אלף וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה אלף ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה אלף ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה אלף ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה אלף ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליון ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליון ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליון ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליון ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליון וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליון וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליון ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליון ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליון ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליון ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליון ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליון ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליון ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליון ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליון וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליון וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליון ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליון ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליון ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליון ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליון ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליון ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליון ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליון ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליון וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליון וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליון ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליון ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליון ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליון ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליארד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליארד ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליארד ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליארד ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליארד וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליארד וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליארד ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליארד ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליארד ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מיליארד ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליארד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליארד ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליארד ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליארד ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליארד וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליארד וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליארד ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליארד ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליארד ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת מיליארד ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליארד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליארד ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליארד ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליארד ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליארד וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליארד וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליארד ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליארד ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליארד ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה מיליארד ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה טריליון ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה טריליון ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה טריליון ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה טריליון ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה טריליון וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה טריליון וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה טריליון ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה טריליון ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה טריליון ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה טריליון ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת טריליון ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת טריליון ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת טריליון ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת טריליון ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת טריליון וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת טריליון וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת טריליון ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת טריליון ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת טריליון ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת טריליון ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה טריליון ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה טריליון ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה טריליון ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה טריליון ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה טריליון וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה טריליון וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה טריליון ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה טריליון ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה טריליון ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה טריליון ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קוודריליון ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קוודריליון ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קוודריליון ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קוודריליון ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קוודריליון וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קוודריליון וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קוודריליון ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קוודריליון ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קוודריליון ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קוודריליון ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קוודריליון ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קוודריליון ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קוודריליון ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קוודריליון ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קוודריליון וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קוודריליון וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קוודריליון ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קוודריליון ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קוודריליון ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קוודריליון ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה קוודריליון ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה קוודריליון ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה קוודריליון ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה קוודריליון ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה קוודריליון וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה קוודריליון וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה קוודריליון ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה קוודריליון ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה קוודריליון ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה קוודריליון ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קווינטיליון ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קווינטיליון ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קווינטיליון ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קווינטיליון ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קווינטיליון וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קווינטיליון וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קווינטיליון ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קווינטיליון ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קווינטיליון ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה קווינטיליון ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קווינטיליון ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קווינטיליון ואחד ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קווינטיליון ושנים ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קווינטיליון ושלשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קווינטיליון וארבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קווינטיליון וחמשה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קווינטיליון ושישה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קווינטיליון ושבעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קווינטיליון ושמונה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה עשרת קווינטיליון ותשעה ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה קווינטיליון ויפסלנה לו לכהן ואחר כך יבא עליה בעלה מאה קווינטיליון ואחד ויפסלנה לו לכהן וא

עשה מאמר בזו ומאמר בזו לריכות ג' וגיטין וחליצה ב' הכל צריך להקשות דיקנו גט לאחת מהן למאמרו ותשמרי לירך ולעיל פ' (דף נב. ד"ה גט) **צריכות** ג' גיטין וחליצה · למ"ד חליצה פסולה לריכה לחזור הכל בגט ב' חליצות וקשי נמי לריכות חליצה וכשמוך דקתני עשה מאמר וכתן גט לריכה גט וחליצה הא דלא קתני ולריכות חליצה לשון רבים לירידי דקתני לריכה גט לשון יחיד נקט נמי גבי חליצה לשון יחיד: **מדרש** לה מהכי חליצה נמי לא מהניא· כתשה דעלמא ליכא למימר שמא יתמרו מדחליצה לא מהכי גט נמי לא מהניא· כתשה לא מהכי חליצה לא מהני לריכה גט וחליצה לא מהני לריכה גט· **הא לזו** וגט לזו **צריכה** גט וחליצה לא מהני לריכה גט· **הא לזו** ובעל את זו **צריכות** ב' גיטין וחליצה לא מהני לריכה גט· **הא לזו** וחליצה לזו **הראשונה צריכה** גט· **הא לזו** וגט לזו **צריכות** היכמו חליצה לא מהני לריכה גט· **הא לזו** ובעל את זו **צריכה** גט וחליצה לא מהני לריכה גט· **הא לזו** ומאמר בזו **צריכה** גט וחליצה לא מהני לריכה גט· **הא לזו** וחליצה לזו אין אחד חליצה כלום **אחלוץ** או חלץ ועשה מאמר נתן גט ובעל-או-**בעל** ובעל או בעל ועשה מאמר, נתן גט, וחלץ אין אחד חליצה כלום-**בין** יבם אחד לשתי יבמות, **בין** שני יבמין ליבמה אחת, **אלא** ועשה מאמר נתן גט **ובעל-או-בעל** ועשה מאמר ונתן גט וחלץ, אין אחד חליצה כלום בין בתחלה בין באמצע בין בסוף והלעילה בזמן שהיא: בתחלה אין אחריה כלום, באמצע ובסוף יש אחריה כלום *רבי נחמיה אומר אחת בעילה ואחת חליצה: בין בתחלה בין באמצע בין בסוף אין אחריה כלום: **גמ'** עד כאן לא פליגי אלא בגט אחד גט ומאמר אחד מאמר, אבל גט אחד ביבמה [ומאמר אחד ביבמה] מהני, אמר רבנן גט ביבמה מהני: משום דמהני בעלמא **ראי אמרת לא מהני** אמרי גט להוציאה וחליצה להוציאה ומרגט לא מהני חליצה נמי לא מהני **ואתי** למיבעל אחד חליצה **ומאי טעמא** אמור רבנן מאמר ביבמה מהני: משום דמהני בעלמא **ראי אמרת לא מהני** אמרי מאמר לקנות וביאה לקנות ומדמאמר לא מהני מהניא **ואתי** למיבעל אחד ביאה **אמ"ש** אמור רבנן ביאה פסולה יש אחריה כלום אמרי: **אי** ביאה אחד הגמ' היא גזירה ביאה אחד הגמ' משום ביאה אחד חליצה **ואי** ביאה אחר מאמר היא גזירה ביאה אחר מאמר משום ביאה אחר ביאה **אמ"ש** אמור רבנן האי חליצה פסולה **אין** אחריה כלום אמרי מאי לגזור נגזור חליצה אחר הגמ' משום חליצה אחר חליצה כל כי הני תחלון ותיזל, לגזור חליצה אחר מאמר משום חליצה אחר ביאה אטו חליצה אחר מאמר מי לא בעיא גט למאמרו חליצה אחר ביאה נמי בעיא גט לביאתו. אמר רבא מ"ט

אחת: **יבמה** אחת **ליבם** אחד, **ואחת**: שתי יבמות ליבם אחד **"ביצד"**: **עשה** מאמר בזו ומאמר בזו **צריכות** שני גיטין וחליצה, **מאמר** בזו וגט לזו **צריכה** גט וחליצה, **מאמר** בזו ובעל את זו **צריכות** ב' גיטין וחליצה, **מאמר** בזו וחלץ לזו-**הראשונה צריכה** גט. **הא לזו** וגט לזו **צריכות** היכמו חליצה, **הא לזו** ובעל את זו **צריכה** גט וחליצה, **הא לזו** ומאמר בזו **צריכה** גט וחליצה **הא לזו** וחלץ לזו אין אחד חליצה כלום **אחלוץ** או חלץ ועשה מאמר נתן גט ובעל-או-**בעל** ובעל או בעל ועשה מאמר, נתן גט, וחלץ אין אחד חליצה כלום-**בין** יבם אחד לשתי יבמות, **בין** שני יבמין ליבמה אחת, **אלא** ועשה מאמר נתן גט **ובעל-או-בעל** ועשה מאמר ונתן גט וחלץ, אין אחד חליצה כלום בין בתחלה בין באמצע בין בסוף והלעילה בזמן שהיא: בתחלה אין אחריה כלום, באמצע ובסוף יש אחריה כלום *רבי נחמיה אומר אחת בעילה ואחת חליצה: בין בתחלה בין באמצע בין בסוף אין אחריה כלום: **גמ'** עד כאן לא פליגי אלא בגט אחד גט ומאמר אחד מאמר, אבל גט אחד ביבמה [ומאמר אחד ביבמה] מהני, אמר רבנן גט ביבמה מהני: משום דמהני בעלמא **ראי אמרת לא מהני** אמרי גט להוציאה וחליצה להוציאה ומרגט לא מהני חליצה נמי לא מהני **ואתי** למיבעל אחד חליצה **ומאי טעמא** אמור רבנן מאמר ביבמה מהני: משום דמהני בעלמא **ראי אמרת לא מהני** אמרי מאמר לקנות וביאה לקנות ומדמאמר לא מהני מהניא **ואתי** למיבעל אחד ביאה **אמ"ש** אמור רבנן ביאה פסולה יש אחריה כלום אמרי: **אי** ביאה אחד הגמ' היא גזירה ביאה אחד הגמ' משום ביאה אחד חליצה **ואי** ביאה אחר מאמר היא גזירה ביאה אחר מאמר משום ביאה אחר ביאה **אמ"ש** אמור רבנן האי חליצה פסולה **אין** אחריה כלום אמרי מאי לגזור נגזור חליצה אחר הגמ' משום חליצה אחר חליצה כל כי הני תחלון ותיזל, לגזור חליצה אחר מאמר משום חליצה אחר ביאה אטו חליצה אחר מאמר מי לא בעיא גט למאמרו חליצה אחר ביאה נמי בעיא גט לביאתו. אמר רבא מ"ט

מתני' יבמה אחת ליבם אחד ואחת שתי יבמות ליבם אחד כיצד עשה מאמר בזו ומאמר בזו צריכות שני גיטין וחליצה, מאמר בזו וגט לזו צריכה גט וחליצה, מאמר בזו ובעל את זו צריכות ב' גיטין וחליצה, מאמר בזו וחלץ לזו-הראשונה צריכה גט. הא לזו וגט לזו צריכות היכמו חליצה, הא לזו ובעל את זו צריכה גט וחליצה, הא לזו ומאמר בזו צריכה גט וחליצה הא לזו וחלץ לזו אין אחד חליצה כלום אחלוץ או חלץ ועשה מאמר נתן גט ובעל-או-בעל ובעל או בעל ועשה מאמר, נתן גט, וחלץ אין אחד חליצה כלום-בין יבם אחד לשתי יבמות, בין שני יבמין ליבמה אחת, אלא ועשה מאמר נתן גט ובעל-או-בעל ועשה מאמר ונתן גט וחלץ, אין אחד חליצה כלום בין בתחלה בין באמצע בין בסוף והלעילה בזמן שהיא: בתחלה אין אחריה כלום, באמצע ובסוף יש אחריה כלום *רבי נחמיה אומר אחת בעילה ואחת חליצה: בין בתחלה בין באמצע בין בסוף אין אחריה כלום: **גמ'** עד כאן לא פליגי אלא בגט אחד גט ומאמר אחד מאמר, אבל גט אחד ביבמה [ומאמר אחד ביבמה] מהני, אמר רבנן גט ביבמה מהני: משום דמהני בעלמא **ראי אמרת לא מהני** אמרי גט להוציאה וחליצה להוציאה ומרגט לא מהני חליצה נמי לא מהני **ואתי** למיבעל אחד חליצה **ומאי טעמא** אמור רבנן מאמר ביבמה מהני: משום דמהני בעלמא **ראי אמרת לא מהני** אמרי מאמר לקנות וביאה לקנות ומדמאמר לא מהני מהניא **ואתי** למיבעל אחד ביאה **אמ"ש** אמור רבנן ביאה פסולה יש אחריה כלום אמרי: **אי** ביאה אחד הגמ' היא גזירה ביאה אחד הגמ' משום ביאה אחד חליצה **ואי** ביאה אחר מאמר היא גזירה ביאה אחר מאמר משום ביאה אחר ביאה **אמ"ש** אמור רבנן האי חליצה פסולה **אין** אחריה כלום אמרי מאי לגזור נגזור חליצה אחר הגמ' משום חליצה אחר חליצה כל כי הני תחלון ותיזל, לגזור חליצה אחר מאמר משום חליצה אחר ביאה אטו חליצה אחר מאמר מי לא בעיא גט למאמרו חליצה אחר ביאה נמי בעיא גט לביאתו. אמר רבא מ"ט

מתני' יבמה אחת ליבם אחד ואחת שתי יבמות ליבם אחד כיצד עשה מאמר בזו ומאמר בזו צריכות שני גיטין וחליצה · כגון שאמרו זו לזו הרי את מותרת לכל אדם חוץ ממני ולי ולאחי ולאבי ולבן אחי ולבן אבי ולבן בני ולבן אחיך ולבן אביך ולבן בנך ולבן אחיך ולבן אביך ולבן בנך ולבן בעלך ולבן בעל אחותך ולבן בעל חמותך ולבן בעל חמיך ולבן בעל חמתך ולבן בעל חמיך ולבן בעל חמתך · **מאמר** בזו וגט לזו **צריכה** גט וחליצה · כגון שאמרו זו לזו הרי את מותרת לכל אדם חוץ ממני ולי ולאחי ולאבי ולבן אחי ולבן אבי ולבן בני ולבן אחיך ולבן אביך ולבן בנך ולבן בעלך ולבן בעל אחותך ולבן בעל חמותך ולבן בעל חמיך ולבן בעל חמתך ולבן בעל חמיך ולבן בעל חמתך · **מאמר** בזו ובעל את זו **צריכות** ב' גיטין וחליצה · כגון שאמרו זו לזו הרי את מותרת לכל אדם חוץ ממני ולי ולאחי ולאבי ולבן אחי ולבן אבי ולבן בני ולבן אחיך ולבן אביך ולבן בנך ולבן בעלך ולבן בעל אחותך ולבן בעל חמותך ולבן בעל חמיך ולבן בעל חמתך ולבן בעל חמיך ולבן בעל חמתך · **מאמר** בזו וחלץ לזו **הראשונה צריכה** גט · כגון שאמרו זו לזו הרי את מותרת לכל אדם חוץ ממני ולי ולאחי ולאבי ולבן אחי ולבן אבי ולבן בני ולבן אחיך ולבן אביך ולבן בנך ולבן בעלך ולבן בעל אחותך ולבן בעל חמותך ולבן בעל חמיך ולבן בעל חמתך ולבן בעל חמיך ולבן בעל חמתך · **הא לזו** וגט לזו **צריכות** היכמו חליצה · כגון שאמרו זו לזו הרי את מותרת לכל אדם חוץ ממני ולי ולאחי ולאבי ולבן אחי ולבן אבי ולבן בני ולבן אחיך ולבן אביך ולבן בנך ולבן בעלך ולבן בעל אחותך ולבן בעל חמותך ולבן בעל חמיך ולבן בעל חמתך ולבן בעל חמיך ולבן בעל חמתך · **הא לזו** ובעל את זו **צריכה** גט וחליצה · כגון שאמרו זו לזו הרי את מותרת לכל אדם חוץ ממני ולי ולאחי ולאבי ולבן אחי ולבן אבי ולבן בני ולבן אחיך ולבן אביך ולבן בנך ולבן בעלך ולבן בעל אחותך ולבן בעל חמותך ולבן בעל חמיך ולבן בעל חמתך ולבן בעל חמיך ולבן בעל חמתך · **הא לזו** ומאמר בזו **צריכה** גט וחליצה · כגון שאמרו זו לזו הרי את מותרת לכל אדם חוץ ממני ולי ולאחי ולאבי ולבן אחי ולבן אבי ולבן בני ולבן אחיך ולבן אביך ולבן בנך ולבן בעלך ולבן בעל אחותך ולבן בעל חמותך ולבן בעל חמיך ולבן בעל חמתך ולבן בעל חמיך ולבן בעל חמתך · **הא לזו** וחליצה לזו **אין** אחד חליצה כלום **אחלוץ** או חלץ ועשה מאמר נתן גט ובעל-או-**בעל** ובעל או בעל ועשה מאמר, נתן גט, וחלץ אין אחד חליצה כלום-**בין** יבם אחד לשתי יבמות, **בין** שני יבמין ליבמה אחת, **אלא** ועשה מאמר נתן גט **ובעל-או-בעל** ועשה מאמר ונתן גט וחלץ, אין אחד חליצה כלום בין בתחלה בין באמצע בין בסוף והלעילה בזמן שהיא: בתחלה אין אחריה כלום, באמצע ובסוף יש אחריה כלום *רבי נחמיה אומר אחת בעילה ואחת חליצה: בין בתחלה בין באמצע בין בסוף אין אחריה כלום: **גמ'** עד כאן לא פליגי אלא בגט אחד גט ומאמר אחד מאמר, אבל גט אחד ביבמה [ומאמר אחד ביבמה] מהני, אמר רבנן גט ביבמה מהני: משום דמהני בעלמא **ראי אמרת לא מהני** אמרי גט להוציאה וחליצה להוציאה ומרגט לא מהני חליצה נמי לא מהני **ואתי** למיבעל אחד חליצה **ומאי טעמא** אמור רבנן מאמר ביבמה מהני: משום דמהני בעלמא **ראי אמרת לא מהני** אמרי מאמר לקנות וביאה לקנות ומדמאמר לא מהני מהניא **ואתי** למיבעל אחד ביאה **אמ"ש** אמור רבנן ביאה פסולה יש אחריה כלום אמרי: **אי** ביאה אחד הגמ' היא גזירה ביאה אחד הגמ' משום ביאה אחד חליצה **ואי** ביאה אחר מאמר היא גזירה ביאה אחר מאמר משום ביאה אחר ביאה **אמ"ש** אמור רבנן האי חליצה פסולה **אין** אחריה כלום אמרי מאי לגזור נגזור חליצה אחר הגמ' משום חליצה אחר חליצה כל כי הני תחלון ותיזל, לגזור חליצה אחר מאמר משום חליצה אחר ביאה אטו חליצה אחר מאמר מי לא בעיא גט למאמרו חליצה אחר ביאה נמי בעיא גט לביאתו. אמר רבא מ"ט

מתני' יבמה אחת ליבם אחד ואחת שתי יבמות ליבם אחד כיצד עשה מאמר בזו ומאמר בזו צריכות שני גיטין וחליצה · כגון שאמרו זו לזו הרי את מותרת לכל אדם חוץ ממני ולי ולאחי ולאבי ולבן אחי ולבן אבי ולבן בני

דמספקא ליה גט לו דלמא דחי לה דחי לו מני למימר דפסיקא ליה דגט ודלמא דחי ומאמר ודלמא קונה דת"ל למאי מכני מאמר מאמר לזו דחי בתרא גט אחר מאמר ולא"ג דלכתוב לה ידע כרייתא דכמאן דמודה ר"ג דיש גט אחר מאמר כו' מקיימין מסתמא ליה דיש גט אחר מאמר לר"ג דדוקא נקרע גט אחר גט ומאמר אחר מאמר דלא מכני אבל כל אחר מאמר אחר הגט לו לפיכך מכני :

עדיפא ממאמר דחילו ממאמר כו'. דמאמר האחרון אי אפשר יכול לתפוס במקום שתפס הראשון וכיון פסולה תופסת אחר מאמר לותו לד עלמא תפס המאמר דסברת הוא שלין תופס אלא לותו לד שתופס המאמר דתרוייהו לקנס וכיון מקום דעדיף עדיפא ממאמר דמאמר אחר מאמר לפי שהיא דתורייתא וגריעא ממאמר דחילו מאמר אחר הגט קני לכולי עיורת דגט שהרי מין מאמר מועיל אחריו אבל כיון לא קני לכולי עיורת דגט שהרי מאמר מועיל אחריה ואם כיון קונה כל העיור לא היה מאמר מועיל אחריה לתפוס מה שתפסה הכיון דכיון עדיפא ואלימא לפי שהיא דתורייתא כדפרישים ואפי לפרושי טעמא דלד תקנה הא דכיון עדיפא ממאמר אע"ג דגריעא ממי ממאמר וכקונטרס פירש דחילו כיון אחר גט לא קנה לכולי עיורת דגט דיש כיון אחר כיון אחר מאמר כ"ג אין לאחר מאמר מסתמא כשר כיון לאחר מאמר כשר כיון לאחר מאמר מועיל מכלום לכך נראה כמו גבי כיון ואלימא ואפי כיון לא קנה לכולי עיורת דגט שהרי מאמר מועיל אחריו ואם הוא קני לכולי עיורת דגט כמו מאמר לא היה מועיל אחריו יכול לתפוס כלך שכיון מאמר אחריו שלין מאמר מאמר אחר מאמר מאמר : האי מאמר שמועל מלין לאחר מאמר לא מועיל אחריו כלום כגון גבי כיון דלא קנה לכולי עיורת דגט שלין מאמר מועיל אחריו דכי אחרי במתני' לאו מאמר אחר מאמר כ"ג אין לאחר מאמר כשר כיון לאחר מאמר מסתמא מועיל אחריו ואם הוא קני לכולי עיורת דגט כמו מאמר לא היה מועיל אחריו שלין מאמר מאמר אחר מאמר יכול לתפוס כלך שכיון

בולהו סבירא להו · לין התכלית כנגן שין בלבית שמאל קוצה מדתוריית"ת כדמשמע בפ' ד' לחין (נעיל דף כט. ושם) ולכולהו תנאי לא קי לגלא מדרבנן אבל"ש לא קי לגלא בהא דלא מכני מאמר בחריה בבן עזאי מפליג בין שני יבמין ושני יבם לאחד ושני יבמות אצל"ש מסקנא ליה לי קי לגלא קי לגלא (ב"ב קנ"ב) לילפת בפ"ק (נ) (לסוטה)(דף ז: ושם)* :

אי ביאת לחצון ביאה כו' · מקשה מפי היה לקמן בהמקשה רבה (דף לו:) וקאמר תנא קמא דשני פוסל על ידו לרחצון ואם תאמר לרבי שמעון מי תיפסר בהמקשה רבה ולקמן מקום דזיקה מתקיים ובקונטרס פירש לחין נחפרש על בעלה לגלא על ידי קיטוי ושפירה ואל"י שהוא טעות סופר ולא פירשו רש"י משום דבעל אחד ולחי חיכה נחפרש בעדי טומחה נחפרש בלגלא קיטוי ולחין לומר משום דהני נשואין לרבנן ניהו לא תקו לאוקמה לכל לפיקון רבנן כעין לחורייתא פיקון ועוד לפיקון מקום דרב הממונא דאמר "שומרת יבם זיקתה חשורה ליבמה ,ואל"י דאייני בבא עליה בעוגג שהיה נחפרש לי נמי בקטנה לפיקוח קטנה ·ונוגם הוא בי נמי בבא עליה בעל כרחה ונאמר לע"ג דביאת בן תפא בן תפא ·ומאמר בעל כרחה כמאמר מדעת' בפ"ב (נעיל יח:) עבו תכמים ביאת בן תפא בעל כרחה כמאמר מדעת' לגלא שני לן בביאה דיבמה בין מדעת לבע"כ : בן עזאי לומר כו' · בקונטי גרסה לי' עיקר דגרסינן לין מאמר לחר מאמר בשני יבמות ויבם לחד מקום לקמן (דף נג.) לחמהני ובעשה מאמר בזו ומאמר בזו כו' קאמר מהני' דלא כבן עזאי ול"ש לומר דשפיר גרים לשפיכה ולקמן ממיך לפיכה דקאמי בין שני יבמין ויבמה לחת ולכאי נקטיה לחמהניין דעשה מאמר בזו ומאמר בזו לפרושי דעלה קאי מהניין לגלא כבן עזאי וכ"ע לשיכה לקמן דקאי נמ לזו וגבו לזו לריכים היטב חלילה ומסיק לימא מסייע ליה לרבה בר רב הונא בר רב הונא דאמר על כל התאין ומהמיה ליכא מיעוטא שים לחלק בין מיפטר נפשה למיפטר לרה כדאמר בריש פ' ד' לחין (נעיל דף כו.) גלא לחמיפא ממיך דקאמי בין שני יבמין ויבמה לחת ושם ספרים מכתוב בהם כילד עשה מאמר ביבמתו כו' עד בין שני יבמין ליבמה לחת ועלה מסיק מהכיזין לגלא כבן עזאי : ביאה פסולה כמאמר שויוה רבנן וקאמי דלין לחריה כלום · פי' וה"ה לחר מאמר חימה דבסוף פירקין מפרש טעמא דרבי נחמיה דליכא למיגזר ביאה ומאמר חבוו ביאה לחאחר בעילה ואל"י כיון דחליכה מדלורייתא מידע ידיע ואם כן מנלן גלא יהא כלום לחר מאמר ואומר ה"ל יגחק ב"ל כרוך דע"כ נרבי נחמיה גם ומאמר דלורייתא דלילפין מק"ו מבאר כשים ולים ליה הכי מיעוטי דבפ"ק דקידושין (דף יד·) גלי לפסר לומר מדרבנן לרבי נחמיה דכיון לגלי ליה דביאה וחליצה דלורייתא מידע ידיע ואם כן לא שייך למיגזר הכי גזירות לחאמר לעיל גם להוליח וחליצה וביאה לקטע ומאמר לקטע ומימה גדולה הוא לומר כן (ל) ולא מיפטמינן שום סכל לומר דגם פוטר ביבמה ושוד ד"ל הוא ליה למימר ממי לגלי לחר הגט כלום ושוד לליפכא דהב"ם לא מסתע שבא לנקדק מכח זה א)ונרחה לר"י דה"ק ה"ה ביאה(ה) כמאמר שויוה רבנן שיהא לחריה כלום משום גזירות לעלעל וחל לחריה מאמר [ומשום הכי תקיטו ממי] רבנן שיהא לחר מאמר לחר מאמר לע"ג דמסברא הוה לן למימר כל"ל גלי מאמר לחר מאמר לפי שקבה המאמר הרחמן כל מה שים למאמר לקטע גלא טעמא דרבנן גלי למריכן גלי מאמר לחר מאמר לחר ביאה פסולה גלא נרעת ביאה ממאמר לכך תיקטו שיהא מאמר לחר מאמר וגם גלא נגם ומאמר ענין לחד דמיניהן דרבנן ולי לחרם גם גלא נגם גלי למימר ממי גלי גלא מאמר לחר מאמר ולא מאמר לחר ביאה פסולה לם כן לרבי נחמיה לין מאמר לחר מאמר לדידיה ליכא למיגזר מידי דהא ליה ממי מאמר לחר ביאה פסולה דקאמי (ביאה פסולה) לין לחריה כלום ולם מאמר לגלי מקטו גם ומאמר כלל ביבמה כיון דביאה וחליצה מידע ידיע ליכא למיגזר דגם להוליח וחליצה להוליח כו' ויש לומר דהשולה סוברים דגם ומאמר מהם מן התורה מקל ומומר דבפרק קמא דקידושין (ג"ו סם) ואל"ע דלימעטן מכל מקום מהכא קלא כמו מאמר לבים למיבטל לחר גם ומאמר גלי למיבטל לחר מאמר וביאה וביאה לבל בהא לא טעו שימרו לחר הגט ומאמר בבביל שבקבה ביאה קיין גמור מבקה כמו כן קיין גמור לחר גלי למיבטל לחר מאמר וביאה לבטול לחריה דהא ודלי ידעי דחליצה וביאה עדיפא מגט ומאמר שבחובין בהדיא וגט ומאמר נחמעטו · ב) ר"י :

רבנן סברי יש זיקה וקחני סיפא ובן אחת אומר בשני יבמין ויבמה אחת לימא מתיובתא דרבה בר רב הונא אמר רב דאמר רבה בר רב הונא אמר רב *חליצה פסולה צריכה לחזור על כל האחין? אמר לך רבה בר רב הונא-בין לר"ג בין לרבנן סברי אין זיקה והכא בגט אחד גט ומאמר אחד מאמר קמיפלגי אמר מר עשה מאמר בזו ומאמר בזו רבן גמליאל אומר נותן גט לראשונה ותולין לה ואומר בקרובותיה ומוחר בקרובות שניה מכרי קסבר רבן גמליאל אין מאמר אחר מאמר ,ראשונה נמי תחייבם? גזירה דלמא אתי ליבומי לשניה ,אמר רבי יותנן:רבן גמליאל,וב"ש *ור"ש,ובן עזאי,ורבי נחמיה בולהו *סבירא להו מאמר קונה קנין גמור רבן גמליאל-הא דאמרן,וב"ש דתנן (ג) *שלשה אחין שנים מהם נשואין לשתי אחיות ואחד מיופה,מת אחד מבעלי אחיות ועשה בה מיפנה מאמר ואח"כ מת אחיו השני ב"ש אומרים אשתו עמו ותלוה תצא משום אחות אשתו ר"ש דתניא *ואמר נ' להר"ש לחכמים אם ביאת ראשון-ביאה,ביאת שני אינה ביאה ,אם ביאת ראשון-אינה ביאה ביאת שני נמי אינה ביאה והא ביאת בן תשע דכמאמר שויוה רבנן וקאמר ר' שמעון אינה ביאה,בן עזאי דתניא *בן עזאי אומר שש מאמר אחד מאמר בשני יבמין ויבמה אחת ואין מאמר אחר מאמר בשתי יבמות ויבם אחד ר' נחמיה דתנן ר' נחמיה אומר אחת בעילה ואחת חליצה בין בתחלה בין באמצע בין בסוף אין אחריה כלום והא ביאה פסולה דכמאמר שויוה רבנן וקתני "אין אחריה כלום": כיצד עשה מאמר כו' :

רבנן סברי יש זיקה · לתקנוי לחמי כלומר קס"ד דכי היכי דפליגי רבנן לרבן גמליאל בגט לחר גט כמו כן פליגי בזיקה וקחני "סיפא ובן אחת אומר בשני יבמין ויבמה אחת לימא מתיובתא" :

אי ביאת לחצון ביאה כו' · מקשה היה לקמן בהמקשה רבה (דף לו:) וקאמר תנא קמא דשני פוסל על ידו לרחצון ואם תאמר לרבי שמעון מי תיפסר בהמקשה רבה ולקמן ממיך לפיכה דקאמי בין שני יבמין ויבמה לחת ולכאי נקטיה לחמהניין דעשה מאמר בזו ומאמר בזו לפרושי דעלה קאי מהניין לגלא כבן עזאי וכ"ע לשיכה לקמן דקאי נמ לזו וגבו לזו לריכים היטב חלילה ומסיק לימא מסייע ליה לרבה בר רב הונא בר רב הונא דאמר על כל התאין ומהמיה ליכא מיעוטא שים לחלק בין מיפטר נפשה למיפטר לרה כדאמר בריש פ' ד' לחין (נעיל דף כו.) גלא לחמיפא ממיך דקאמי בין שני יבמין ויבמה לחת ושם ספרים מכתוב בהם כילד עשה מאמר ביבמתו כו' עד בין שני יבמין ליבמה לחת ועלה מסיק מהכיזין לגלא כבן עזאי : ביאה פסולה כמאמר שויוה רבנן וקאמי דלין לחריה כלום · פי' וה"ה לחר מאמר חימה דבסוף פירקין מפרש טעמא דרבי נחמיה דליכא למיגזר ביאה ומאמר חבוו ביאה לחאחר בעילה ואל"י כיון דחליכה מדלורייתא מידע ידיע ואם כן מנלן גלא יהא כלום לחר מאמר ואומר ה"ל יגחק ב"ל כרוך דע"כ נרבי נחמיה גם ומאמר דלורייתא דלילפין מק"ו מבאר כשים ולים ליה הכי מיעוטי דבפ"ק דקידושין (דף יד·) גלי לפסר לומר מדרבנן לרבי נחמיה דכיון לגלי ליה דביאה וחליצה דלורייתא מידע ידיע ואם כן לא שייך למיגזר הכי גזירות לחאמר לעיל גם להוליח וחליצה להוליח וביאה לקטע ומאמר לקטע ומימה גדולה הוא לומר כן (ל) ולא מיפטמינן שום סכל לומר דגם פוטר ביבמה ושוד ד"ל הוא ליה למימר ממי גלי לחר הגט כלום ושוד לליפכא דהב"ם לא מסתע שבא לנקדק מכח זה א)ונרחה לר"י דה"ק ה"ה ביאה(ה) כמאמר שויוה רבנן שיהא לחריה כלום משום גזירות לעלעל וחל לחריה מאמר [ומשום הכי תקיטו ממי] רבנן שיהא לחר מאמר לחר מאמר לע"ג דמסברא הוה לן למימר כל"ל גלי מאמר לחר מאמר לפי שקבה המאמר הרחמן כל מה שים למאמר לקטע גלא טעמא דרבנן גלי למריכן גלי מאמר לחר מאמר לחר ביאה פסולה גלא נרעת ביאה ממאמר לכך תיקטו שיהא מאמר לחר מאמר וגם גלא נגם ומאמר ענין לחד דמיניהן דרבנן ולי לחרם גם גלא נגם גלי למימר ממי גלי גלא מאמר לחר מאמר ולא מאמר לחר ביאה פסולה לם כן לרבי נחמיה לין מאמר לחר מאמר לדידיה ליכא למיגזר מידי דהא ליה ממי מאמר לחר ביאה פסולה דקאמי (ביאה פסולה) לין לחריה כלום ולם מאמר לגלי מקטו גם ומאמר כלל ביבמה כיון דביאה וחליצה מידע ידיע ליכא למיגזר דגם להוליח וחליצה להוליח כו' ויש לומר דהשולה סוברים דגם ומאמר מהם מן התורה מקל ומומר דבפרק קמא דקידושין (ג"ו סם) ואל"ע דלימעטן מכל מקום מהכא קלא כמו מאמר לבים למיבטל לחר גם ומאמר גלי למיבטל לחר מאמר וביאה וביאה לבל בהא לא טעו שימרו לחר הגט ומאמר בבביל שבקבה ביאה קיין גמור מבקה כמו כן קיין גמור לחר גלי למיבטל לחר מאמר וביאה לבטול לחריה דהא ודלי ידעי דחליצה וביאה עדיפא מגט ומאמר נחמעטו · ב) ר"י :

לימא מתיובתא דרבה בר רב הונא דאמר על כל התאין ומהמיה ליכא מיעוטא שים לחלק בין מיפטר נפשה למיפטר לרה כדאמר בריש פ' ד' לחין (נעיל דף כו. ושם) ולכולהו תנאי לא קי לגלא מדרבנן אבל"ש לא קי לגלא בהא דלא מכני מאמר בחריה בבן עזאי מפליג בין שני יבמין ושני יבם לאחד ושני יבמות אצל"ש מסקנא ליה לי קי לגלא קי לגלא (ב"ב קנ"ב) לילפת בפ"ק (נ) (לסוטה)(דף ז: ושם)* :

אי ביאת לחצון ביאה כו' · מקשה היה לקמן בהמקשה רבה (דף לו:) וקאמר תנא קמא דשני פוסל על ידו לרחצון ואם תאמר לרבי שמעון מי תיפסר בהמקשה רבה ולקמן ממיך לפיכה דקאמי בין שני יבמין ויבמה לחת ולכאי נקטיה לחמהניין דעשה מאמר בזו ומאמר בזו לפרושי דעלה קאי מהניין לגלא כבן עזאי וכ"ע לשיכה לקמן דקאי נמ לזו וגבו לזו לריכים היטב חלילה ומסיק לימא מסייע ליה לרבה בר רב הונא בר רב הונא דאמר על כל התאין ומהמיה ליכא מיעוטא שים לחלק בין מיפטר נפשה למיפטר לרה כדאמר בריש פ' ד' לחין (נעיל דף כו.) גלא לחמיפא ממיך דקאמי בין שני יבמין ויבמה לחת ושם ספרים מכתוב בהם כילד עשה מאמר ביבמתו כו' עד בין שני יבמין ליבמה לחת ועלה מסיק מהכיזין לגלא כבן עזאי : ביאה פסולה כמאמר שויוה רבנן וקאמי דלין לחריה כלום · פי' וה"ה לחר מאמר חימה דבסוף פירקין מפרש טעמא דרבי נחמיה דליכא למיגזר ביאה ומאמר חבוו ביאה לחאחר בעילה ואל"י כיון דחליכה מדלורייתא מידע ידיע ואם כן מנלן גלא יהא כלום לחר מאמר ואומר ה"ל יגחק ב"ל כרוך דע"כ נרבי נחמיה גם ומאמר דלורייתא דלילפין מק"ו מבאר כשים ולים ליה הכי מיעוטי דבפ"ק דקידושין (דף יד·) גלי לפסר לומר מדרבנן לרבי נחמיה דכיון לגלי ליה דביאה וחליצה דלורייתא מידע ידיע ואם כן לא שייך למיגזר הכי גזירות לחאמר לעיל גם להוליח וחליצה להוליח וביאה לקטע ומאמר לקטע ומימה גדולה הוא לומר כן (ל) ולא מיפטמינן שום סכל לומר דגם פוטר ביבמה ושוד ד"ל הוא ליה למימר ממי גלי לחר הגט כלום ושוד לליפכא דהב"ם לא מסתע שבא לנקדק מכח זה א)ונרחה לר"י דה"ק ה"ה ביאה(ה) כמאמר שויוה רבנן שיהא לחריה כלום משום גזירות לעלעל וחל לחריה מאמר [ומשום הכי תקיטו ממי] רבנן שיהא לחר מאמר לחר מאמר לע"ג דמסברא הוה לן למימר כל"ל גלי מאמר לחר מאמר לפי שקבה המאמר הרחמן כל מה שים למאמר לקטע גלא טעמא דרבנן גלי למריכן גלי מאמר לחר מאמר לחר ביאה פסולה גלא נרעת ביאה ממאמר לכך תיקטו שיהא מאמר לחר מאמר וגם גלא נגם ומאמר ענין לחד דמיניהן דרבנן ולי לחרם גם גלא נגם גלי למימר ממי גלי גלא מאמר לחר מאמר ולא מאמר לחר ביאה פסולה לם כן לרבי נחמיה לין מאמר לחר מאמר לדידיה ליכא למיגזר מידי דהא ליה ממי מאמר לחר ביאה פסולה דקאמי (ביאה פסולה) לין לחריה כלום ולם מאמר לגלי מקטו גם ומאמר כלל ביבמה כיון דביאה וחליצה מידע ידיע ליכא למיגזר דגם להוליח וחליצה להוליח כו' ויש לומר דהשולה סוברים דגם ומאמר מהם מן התורה מקל ומומר דבפרק קמא דקידושין (ג"ו סם) ואל"ע דלימעטן מכל מקום מהכא קלא כמו מאמר לבים למיבטל לחר גם ומאמר גלי למיבטל לחר מאמר וביאה וביאה לבל בהא לא טעו שימרו לחר הגט ומאמר בבביל שבקבה ביאה קיין גמור מבקה כמו כן קיין גמור לחר גלי למיבטל לחר מאמר וביאה לבטול לחריה דהא ודלי ידעי דחליצה וביאה עדיפא מגט ומאמר נחמעטו · ב) ר"י :

הפי' גט לאחר גט פוסל. כתמיה וכי זהו גט לאחר גט דקתני ריבתא ומכמיס לומרים יש גט לאחר כו' ומפרש כיצד עשה מאחר כו' דהייט גט לאחר מאחר: כדאמרן. בכריתות דלעיל כיצד כו"ג ובמתני' לא פירש: פוסלין דאחר מר. בפרק ד' אחין (גיטין דף כח:): ופתניא לוקה. ואין מלקות מרבעים אלא על דברי תורה תורה אור לאחר גט אחר הוא? אמר רב יהודה הכי קאמר גט אחר הגט, ומאמר אחר מאמר כדאמרן, בם אחד ויבמה אחת. בציד (ל) התרתן עשה מאמר ביבמתו ונתן לה גט צריבה הימנו חליצה: עשה מאמר ובעל הרי זו כמצותה: לימא מסייע ליה לרב הונא דאמר רב הונא "מצות יבמה מקדש ואח"כ בועל? אימא "אף זה כמצותה" (פשיטא: סד"א (ג) כיון דאמר מר *"העושה מאמר ביבמתו פרחה הימנו זיקת יבמין וחלה עליו זיקת ארוסין ונשואין" אימא לאו מצות קעביד קמ"ל. גופא אמר רב הונא "מצות יבמין מקדש ואחר כך בועל, ואם בעל ועשה מאמר קנה" "אם בעל ועשה מאמר" פשיטא, הא קניא בביאה? אלא אימא "אם בעל בלא מאמר קנה" והתניא לוקה? *מכת מרדות "מדרבנן *דרב מנגיד "מאן דמקדש בשוקא, ומאן דמקדש בלא שדוכי, "ומאן דמבטל גיטא "ומאן דמסר מדעתא אניסא, "ומאן דפקיר שליחא דרבנן) "ומאן דשהי שמתא דרבנן עליה תלתין יומין ולא אתי לבי דינא וחבע לישמתיה "יעל "ותנא דראיר בבי חמוהי לדאיר אין דחליף לא והא ההוא דחליף אבבא דבי חמוהי ונגריה רב ששית? ההוא מדם הוה דיים מחמתיה נהדרעי אמרי בכולהו לא מנגיד רב אלא למקדש בביאה ובלא שדוכי ואיבא דאמרי אפילו בשדוכי נמי משום פריצותא} ת"ר ביצד? מאמר? נתן לה כסף או שוה כסף בשטר. ביצד, בשטר כיצד כדאמרן *כתב לה על הנייר או על החרס אע"פ שאין בו שוה פרוטה הרי את מקודשת לי. "אמר אביי ה"ק: "שטר כתובת יבמין כיצד? כתב לה "אנא פלוני בר פלוני קבילית עלי פלוני יבמתי עלי לזון ולפרנסה כראוי" *ובלבד שתהא כתובתה על נכסי בעלה הראשון *ואי לית לה מראשון תקינו לה רבנן משני בדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה. בעא מיניה אביי מרבה נתן לה גט ואמר הרי את מגורשת הימני ואי את מותרת לכל אדם מהו: גט יבמה=דרבנן הוא גט דמהני באשת איש, מהני ביבמה, גט דלא מהני באשת איש, לא מהני ביבמה או דלמא אתי לאחלופי בניטא: [א"ל חיישינן דלמא אתי לאחלופי בניטא], מתקיף לה רבה בר חנן אלא מעתה יהיב לה ניירא בעלמא ה"נ דפסלה? א"ל התם לא פסיל בכתונה "הכא קפסיל בכתונה דתניא "אשה גרושה *מאישה לא יקח" = "אפילו לא נתגרשה אלא מאישה לא יקח, והיינו ריח הגט שפוסל בכתונה אמר רמי בר חמא *הרי אמרו = אמר אחד ללבלר "כתוב גט לאלוסתי לבשאבנסנה אנרשנה "הרי זה גט מפני שבידו לגרשה ולאשה

אם בעל ועשה מאמר פסיעה פסיעה דקניה בביאה · הא לא קניה בביאה · ממתניתין דמכן כריש קיבוסין (דף כ:) היכא נקיש בביאה לא למעוטי אלא דלמא מדאורייתא וכן הא דתנן הכא במתני' (גיטין ב:) הבעולה בומן שהיא בתולה אין לחבירה כלום למאי נפקא מינה לחבירה דמקדש מדרבנן ומשום פריצותא בעלמא כדרב: דמבטל גיטא-לאו דרב מנגיד ומשום דמסר מודעת לגיטא · לפיכך היה מבטל כל מודעי מ"מ היה מלקה לותו משום דמוליא לעז על הגט כבטול: דמתפקר כלשון דבי דיינ · כך גירסת הקונטרס ויש ספרים שכתוב בהן "מאן דמצטער עליה דרבנן" וכן כתוב בכל הספרים כפ"ק דקידושין (דף יב:) ומיהו גם שם פי' בקונטרס שליחת דרבנן-שליח ב"ד, ונראה דבכל שליחת דרבנן יש לנקוט אע"ג דלא הוי שליח ב"ד כדאמרינן במקום שנהגו (פסחים דף נב:) דמחמת התמיר עליו משום שביזה לה רב יהודה עלמו: דמקדש בביאה · תר"מ דלפי' ביאה לריך ביאה לפרישתא הוא שעושה מחלת קניט בביאה: הדר בניא ממיו · לפן סמיכין לגהנהנה לן כשלוחו של אדם שמכין לגהנהנה דתלמי' דלמרי בטלוהו לן כמתני' דבשלמ סופרים הלך אחר המיקל: על הגייר לו על המרם · תר"מ כל' לגיעזר מחיה דלרבי מאיר לאחר עדי מסיימה כרבי -לא מהני דדבר שיכול להזדייף הוא דבשטר קידושין נמי בעי ר' מאיר עדי מסיימה כדמוכח בפ"ב דקידושין (דף מה·) ובפ"ק דקידושין (דף ס. ד"ה כתב) פירשתי: ישאין בו שוה פרוטה · ואינה מתקדשת משום כסף מקודשת מטעם שטר גבי שדי מטורה לן בפרק קמא דקידושין (דף ו· ומס) שכמוכר טען שטר מיומה דמתי נקט לא"ש פרוטה לאחן בו שוה פרוטה דכך לי שוה פרוטה, כמו אין שוה פרוטה ויש לומר דמשום דכתב ביה כאיתי מחברי אחת בו שוה פרוטה ס"ל לגיבעי שוה פרוטה: לבשאבנסנה מגרשתא הרי זה גט · תימה דבפרק כל הגט (גיטין דף כו:) מתרגין דאיתו גט מלגו יתמרו גטה קודם לבנה וכקונטרס פי' דהכא נמי לא קתני ואח"כ יהא כתוב בו גט פלוני ופלונית בני עירי שנתגרשו זה מזה ושנתרצו שניהם לגרש זה את זה ושנתרצו שניהם לגרש זה את זה ושנתרצו שניהם לגרש זה את ז

והרי זה גמ' [דיקאמר הייט] עברש בו לכתחלה והיינו דכל הגט ככתב זמן דקודם ניסואין וגרש מעט יפי ליכא למיחש דילמא יימות בעלמא לכך אם נתגרשה בו מעכשו בדיעבד בכתובה ואיכא ולמי שיחה ליט גם בו אין לחוש בשכתב לה הרי את מותרת לכל אדם · ולאשה בעלמא אין גט מפני שאין בידו לגרשה בעי כמי בר חמא לדאגידא ביה – כארוסתו דמיא או דלמא בעי דלא עבד בה מאמר לא? תיקו בעי רב תניא כתב גט לזוקתן ולא למאמרו למאמרו ולא לזיקתו מהו: מאמר עילוי זיקה קא רמי ותהו ליה כמרשתני אשה והמגרש חצי אישה לא עשה ולא כלום או דלמא האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי? יתפשיוט ליה מדרבא דאמר רבא נתן גט למאמרו הותרה צרתה? לרבא פשיטא ליה לרב תניא מיבעיא ליה, מאי? תיקו: חלץ ועשה מאמר: אמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר' עקיבא דאמר אין קדושין תופסין בחייבי לאוין אבל חב"א יש אחר חליצה כלום, ומי מצית מוקמת לה כרבי עקיבא והא קתני רישא נתן גט ועשה מאמר צריכה גט וחליצה? ואי רבי עקיבא כין דיהב לה גט מי מהני בה מאמר ותניא רבי עקיבא אומר מנין לנותן גט ליבמתו שנאמרה עליו עולמית שנאמר לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה אחר שולום אמר רב אשי גט יבמין מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא תניא נמי הכי אמר רבי ר' עקיבא אומר אין הדברים הללו אמורים אלא לדברי חכמים אומרים יש אחר חליצה כלום ואני אומר אימתי, בזמן שקדשה לשלום אבל קדשה לשום יבמות אין אחר חליצה כלום תניא אידך החולץ ליבמתו וחזר וקדשה רבי אומר אם קדשה לשלום אישות צריכה הימנו גט, לשום יבמות אין צריכה הימנו גט, וחכמים אומרים בין שקדשה לשלום אישות בין שקדשה לשום יבמות צריכה הימנו גט אמר ר' יוסף מ"ט דרבי עשאוה כעודר בנכסי הגר וכסבור שלו הן דלא קני, אל אבוי מי דמי התם לא קא מכוין למיקני הבא קא מכוין למיקני הא לא דמיא אלא לעודר בנכסי גר זה וכסבור של גר ארד הוא דרבנן אלא אמר אבי הכא במאי עסקינן כגון דאמר להתקדשי לי במאמר יבמין רבי סבר מאמר עילוי זיקה קא רמי ואתאי חליצה אפקעתה לזיקה ורבנן סברי האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי—מעיקרא אילו אמר לה התקדשי לי במאמר יבמין מי לא מהני השתא נמי מהני כבי אמר אי דאמר לה "במאמר יבמין" כולי עלמא לא פליגי דמהניא והכא במאי עסקינן כגון דאמר לה "התקדשי לי בזיקת יבמין" רבי סבר

יש

ואיתוסף עלה והכא ליכא למימר הכי דלמחית מלוה מפקעה לזיקה: מתי למודים קתי כו' · ולא מהני זיקה למאמר לה להתקדש כמיקלא: מעיקרא לילו אמר לה להתקדשי לי במאמר יבמין מי לא מהני, כמאמר מהני: היכא דמתני יבמין זיקה דהתי קיימא זיקה דהתי קיימא זיקה ואחת מאמר ואחת זיקה ואחת מאמר ואחת זיקה ואחת מאמר ואחת

מסורת הש"ס

יש זיקה - הלי דמפיש מאמר בעלמא כבי הלי ליכנס משום לית זיקה והכמה אמתי מליכה פקנסה וליכא למימר הכי : אין זיקה - אין כח לזיקה ואפי' הכי מציקה הוי מאמר : רב ברכיה אמר - אי אחמר לה בזיקה יבמין כ"ע לא פליגי דלא מהני ליבמה ואפקנסה : והכא בחליצה פסולה - כגון שחלץ אחר הגט קמיפלגי דכגון דלא מפקנסה פסיד ויש לחביריה כלום הלכך קני מאמר : יש מגיחי בחליצה - שחלץ לה על מנת שתחזן לו מחמיס זו בבי סבר לה מגיחי אין מגיחי בחליצה ואפילו לא נתנה לו אין מגיחי מועיל והני חליצה הלכך לא מפיש מאמר שעשה בלשון זיקה יבמין מכאמרה להא מפקנסה ליזקקו ולרבנן יש מגיחי וכל כמה דלא קיימת לא מקנו זיקה וכי לאמר לה שתקדשי לי ע"י כסף זה בזיקה יבמין קני : ר"נ רבינא אמר דכ"ע יש מגיחי בחליצה - תע"ג דקי"ל (לקמן דף קו:) חליצה מועטת כשירה אבל כמה דלא מיעטה כשירה להו : והכא בחליצה פסולה - וכגון דלא כפליה לחלוצי דרבי בעיגן מגיחי כפול כחלוצי בני גד וכני לראובן והלי דלא כפליה לחלוצי"ם אחי מהני מהא חליצה ואם לא מהני לא מהני מהא חליצה"ל הוי מגיחי לכתולי

[לעיל נח:] לחליצה : וניחני נמי אין לאחר ביאה כלום - דהא ביאה מייחא למימר כסיפא דקתני "לו בעל ועשה מאמר וכמן גט וחלץ דהא"ה לו בעל ועשה מאמר ולא עשה מאמר"ל לו בעל וכמן גט"מלי חליצה לימא : אמר לך לאחר ביאה

[לעיל כג. לקמן נו:] כלום - ולא קרוב למימר נמי "אין לאחר ביאה כלום" דכיון דתנא "אין לאחר ביאה כלום" ה"א נמי דאין לאחר חליצה כלום ואיצטריך קלינא הוא למימר דאין חליצה מועלת לו כלום : ומנא דיבמה לו חליצה : הדת נקט ליה ואע"ג דליכי כה בסיפא משום דסיפא יבמה לשוק מבעיא ליה לאוקומי ומינה שמעינן דאין לאחר ביאה כלום ומיירי אפילו בחלץ לאחר ביאה ואין למיקני מדבי"ן לאחר ביאה כלום: מתניתין דקתני אחד שני יבמין ומת אחד מהן ובא עליה אחר מהן ומת אחד מהן ובא עליה אחר מהן ומת אחד מהן ובא עליה אחר מהן

הבא על יבמתו בין בשוגג בין במזיד · תיכף למימר דמזיד ורצון תרי גווני ניהו דרצון סייט דמכוין למצוה תע"ג דפביעתא הוא קתני ליה דהכי אורחיה בכל דוכתא מבל בפ"ב דכ"ק (דף כו: ושם) גבי חדם מועד לעולם קסבר מה בין מזיד לרצון וי"מ דה"ק בין שיהא לתוכו שוגג ומזיד בתוכם שתכנו

הוא חטא היה למיקטו שיהא חטוסה · תימה להוה ליה למיקטו שיהא חטוסה דהוי רבותא טפי וי"ל דתנא דקטו ברישא הוא שוגג והיא מזידה נקטו נמי תכא הוא חטוא והיא לא חטוסה חע"כ לא קתמר והיא לא חטוסה אלא ברצון אלא היא לא חטוסה לבד מזידה אי שוגגת דהשתא תרוייהו לא מיכוונו לשם מצוה: **ולא** חילק בין ביאה לביאה · פי' בקונטרס בין הערלה לגמר ביאה ובכתב שהיה פירש ולא חילק בין ביאה לביאה בין כדרכה לשלא כדרכה ואין נראה לר"י דכיון דתנא סבר אחד המערה ואחד הגומר למה ליה תו למימר ולא חילק בין הערלה לגמר ביאה ועוד דבגמ' (לקמן דף טו:) מפרש מאי וכן תשלח כדרכה בחייבי לאוין מכלל דלא חילק דריש"ל דחייבי בשלא כדרכה ונראה לר"י שהסופרים טעו וכתבו חיפכא ומיהו ההיא דכתא שניה לפניו לפרש כמו הרלתון בין כדרכה לשלא כדרכה

ולפרושי וכן קתני:

שאנסוהו עובדי כוכבים וכו' עליה · יש לפרש שאנסוהו לייט שתיימו עליו להרגו תם לא יכא עליה ת"כ מאי פריך מרכא לתמר יש קישוי תלא לדעת פירוש לתין זה תוטם שקישוי עוטה מדעתו ותין זוחקין תותו לבעול בקישוי ועוקמא כגון שמתיימין עליו לבעול בקישוי ועוד למילתא דרבא תם לא תפסר לפרש במתיימין עליו להורגו תם לא שיבעול הערוה מעלמו כמו שתפרש תלא כל דכר שטושה מעלמו לפיל ע"י טוטם פתד מיתה לדעת תציב והתי שאנסוהו עובדי כוכבים וכו' עליה דקתמר לייט שהביאוהו עליה והדביקוהו ביבמתו ולא שבא עליה מעלמו כמו שקפלו יבמתו וכא עליה דבמתו והשתא פריך שפיר לתין לוטם דקישוי לא הוי תלא לדעת ותכ"ע לית לקדק מכאן לתין יבמה שנקנים תלא בבא עליה קישוי מדלא מוקמי שהדביקוהו בלא קישוי ותיכא למימר דתמי הך סוגיא ד"משמש מת בערוה פטור ולפילן קיטה מערוה לתינה נקנים תלא בקישוי ועוד תכ"ע לא לתיתי שפיר לפילן למתן דתמר משמש מת בערוה חייב ולעניין יבום בעינן ביאה דרך הקמת שם: **אין** לוטם · יש לפרש במתיימין עליו להורגו תם לא יכא בעלמו על הערוה דשם כן לפילו יש קישוי שלא לדעת סיפוק ליה לתניליו ערוה יכא ולא יעבור כדתמר בפרק כן סורר (סנהדרין דף עד. ושם) תלא חייבי כשעובדי כוכבים מדביקים לוטו על הערוה ות"ל ו להשתא תם לא ע"י שיכא וקתמר רבא דים ו למסור עלמו ליהרג תם יודע שאי אפשר ו תם לא יתקשה לתין קישוי תלא לדעת א) ותמיד כעושה מעשה לבעל תם יש קישוי שלא לדעת תו שיוכל שלא יתקשה לתין זה תוטם שקישוי עוטה מדעתו ותין זוחקין תותו לבעול בקישוי ועוד למילתא דרבא תם לא תפסר

יען לא קנה · דיען ולא כך דעת ולא הוה קנינו קנין : כנתקה · כמתקשה לתפסו וכפל מן הגג ונתקע ביבמתו : חייב כד' דכרים · במזק ונער ורפוי ושבח כדאמר בהמובל (ב"ק דף פה:) פלע תחת פלע לרכות השוגג כמזיד ותוכם כרעון תכל בכוסף לא כדמפרש לקמן : וביבמתו לא קנה · דלא תכיון לביאה : תורה אור

ב"ק כו:

שנתכוון לשפחו · ונתקשה לה : מלוס · כלומר בביאה יותר מבחלילה : פם תפן · מלוס ליבומי : ונקשה שלא כדרכה · לרכות שתס בת עליה שלא כדרכה קנה : במקום שמקיס שם גרסיכן : מד דמכוין נס · לשם ביאה בעולם : נוף · שמין לומה כליט היל שפתה כמכרת (ג) כמה היתה יפה וכמה היל יפה : נפטיט כבוהל · לתו לשום ביאה מיכון : שכן מממפס עם כוספלס · לרמות כמומה עמת ז' דכתיב יפתי כלמה עליו ועמת שבעת ימים (ויקרא פו): וכי עמת מתי לעולם נדס פיל · ואינה פוסקת : שכן כידו · של תדס לרטת כשים הרבה על תתו בתיכור תמת תס : דתי כעי מקנא ותוזל בי מנפא · ופפסוק מינה כל עריות הכתסרות עליו מחמת ביאה כגון תמת תב וכלתו וחמותו ותמת תמת תבל תמו ותתותו ובתו וכיוצא בהן דתין בידו לרטות, מגלן : שכן תיכור תבא מתליו · ופפסוק מינה תמו ותתותו ובתו וכיוצא בהן ולא תפסוק מינה עריות הכתסרות לו מחמת קידושין : מחמת עם ותחות תב ותס · דכי פרכת מה לתחות תב ותס שכן תיכור תבא מתליו, תמת לת תוכיח, תחות תב ותס תוכיח, וחזר הדין לכל השוה שבהן שהן תסורות עליו מסוס ערוה ועשה בהן הערלה כגמר ביאה לפי תהיל כל העריות בדין הזה :

שכן תיסורן מסוס שתר · ופפסוק כל התסורות מסוס שתר תבל תמת תיש דלתו מסוס שתר, מגל תיתי : כמיי גוסרן · כל זמן שתולס מי היל שרפמת, וכן תמת לת תין תימר כמי תתין שתולס הוא מנדתה תסורה לסס, תמת תיש ים לה היתר בחייו על ידי נפ :

ביומי

אמר עזלא מנין להעראה מן התורה? שנאמר °ואיש אשר ישכב את אשה דוה וגלה את ערותה את מקורה הערה מכאן להעראה מן התורה, אשכחן נדה, שאר ערויות מנין - ר"ש גילוף מנדה שתה לנדה שכן מטמאה את בועלה? קטן תע"ג דלא טוי בר דעת וקטיק דהא מי לית למיטעיה קרא? דלא טעמת מסוס דלא תיכוין בביאה כלל והוי כמסכוין למעיה בשוגג כר' . וכי מיטערין קרא בין בשוגג כר' . וא"ת והא מיטערין לתמעטין כיאה ביבמה דלא כתיב תלא הכא וי"ל דמלהקיש לתחין שם נפקא וא"ת והא תלמי מיטערין לג"ש דלקמן יבמה מנין תתיל ביאה ביאה וי"ל דביאה דמיה לתוין מופנה וס"ע מופנה מלד תחד : דמכוין לה · לתו דוקא נקט דמכוין לה דהא כסמוך למר דנסכוון להעיה בבהמה והעיה ביבמתו קנה :

אלא אתיא מאשת אח דכתיב °ואיש אשר יקח את אשת אחיו נדה היא וכי אשת אחיו [לעולם] נדה היא אלא בנדה: מה נדה בהראה אף אשת אח בהראה שתה לאשת אח שכן בידו לרבות דאי בעי מקדש ואזיל לבי אלפא אלא אתיא מאחות אב ואחות אם דכתיב °ועורות אחות אמך ואחות אביך לא תגלה כי את שארו הערה שתה איכא למיפרך שתה לאחות אב ואחות אם שכן איסור הבא מאליו, מהדא, לא אתיא, תיתי [חדא] מתתי מהי תיתי תתם מאשת אח °ואחות אב ואחות אם שתה להנך שכן אסורין משום שאר אלא תיתי מנדה °ואחות אב ואחות אם שתה להנך שכן איסור הבא מאליו אלא לנדה ואשת אח שכן יאין להם היתר בחיי אוסרן תאמר באשת אח שכן יש לה היתר בחיי אוסרה? אמר ליה רב אחא מדפתי לרבינא אשת נדה ואשת אח בחיי אוסרן היא דאין להם היתר אבל לאחר מבאן יש להם היתר, נדה ביומי

שכן · דידו לרבות · ות"ת דבקדושין פרק התומר (דף סה:) בעי למילף כל העריות דלא תפסי בהו קידושין מתתו תמת בשבעת כולהו תתין והיכי תתיין הא תיכא למיפרך מה לתתו תמת שכן תבל בידו לרבות לתומרן שכן ים בידו לרבות תיכור על תתיכי תבל מה שבידו לרבות על עלמו לא תתיכי פילכתא : מה לתתו תב ותתותו תס שכן תיכור הבא מתליו·תקשה ריב"ן דמתתו תב ותס ניף תיכא דעל ידי קידושין וי"ל דתמת תיש

אלא רמי ליבמה שחסורה בחי כעלה מעין · דכיון דסריא בחי כעלה דמיא לחד מיחה דסריא בחי כעלה דלא מיסתבר שהיה בא הכתוב לומר דלחי עשה ודמי לא תעשה שיש בו כרת לי לעולם דמוכח קרא כהדיא:

בזכור מהו · הא דלא ילוף זכור וכשמה מהקישא דרכי יונה מקום שהיה מקורה הסרה כשיב והכא לא שייך נהו מקור ושוד דלפסקינהו בקרא דמוכך לי גמי מקום דזכור וכשמה לא חשיב ביתה דלעין דרך ביתה נכך ולנכי בפרק לרכב מיטות(מכתדרין מז:)גריך לוכרה ושוגע לשוכה ונכנכ זכור לעניי דכשלמא לא בעי קרא לחייב כשאנס הכא:**אמרין** לו מה לשמך כו': כשלמא הוה סני הלא קמ"ל דלקי על פי שיש ערכה שכל ממקום שלמלא ממוה ולריך להוציא שהכוונה לא גזרינן הכי דמרינן לעיל הכך דלסיכן:

צרותיהן לויכרין לעיג דס"ד דמוסיף ליתלן לגרום גזירה שלא יהלן לנשיה לו רביעית מלמד

ביומי תליא מילתא אשת את בבנים תליא רחמנא?אלא פריך הכי שם לנוה ואשת את שכן אין אוסרן מתירן תאמר באשת איש שאוסרה מתירה אלא*אמר ר' יונה ואיתימא רב הונא בריה דרב יהושע אמר קרא °כי יעשה מכל התועבות האלה כל אשר יעשה מכל התועבות הנפשות העושות ונכרתו הנפשות העושות הזקשו כל הערויות טולן לנדה מה נדה בהעראה אף כל בהעראה,ואלא נדה דכתיבא גבי אשת את למה ליה?לכדרב הונא דאמר רב הונא דמו ליבמה מן התורה מנין? מנין הא כתיב "יבמה יבא עליה" אלא רמז ליבמה שאסורה בחי בעלה מנין? ואי אברא היא מדאמר רחמנא לאחר מיתת בעלה שריא מכלל דבחיי בעלה אסורה ואלמא לאחר מיתת בעלה-מצוה בחיי בעלה לא *יולאו הבא לאחר מיתת בעלה אין,בחיי בעלה לא *יולאו הבא מכלל עשה עשה ואמר קרא °ואיש אשר יקח את אשתו ובא עליה ומתה אין לו עליה אלא עשה אחת ואמאי נדה היא וכי אשת איש נדה היא?אלא כנדה:מה נדה אף על פי שיש לה היתר לאחר מבאן בחיי בעלה מניה רבינא מרבא-הבעירה *בזכור מהו,בזכור משכבי למה ליה?לכדרבא מניה רבינא מרבא-הבעירה *בזכור מהו,בזכור משכבי אשה" כתיבא אלא המעירה בבהמה מהו?אמר" ליה אם אינו ענין להראה דכתיבא גבי אחות אב ואחות אם דאתיא בהקישא מדרבי יונה "תערי ענין להראה דבהמה,מבדי בהמה?חייבי מיתות בית דין?היא מאי מעמא כתיב להראה דידה גבי חייבי כריתות לכתוב גבי מיתת בית דין,נילף מיתת ב"ד ממיתת ב"ד?*אייתי דכוליה קרא לדרשא אתי,כתיב ביה נמי הא מילתא לדרשא,מאי דרשא?תניא *ערות אחות אביך לא תגלה "בין מן האב בין מן האם,אחת אומר בין מן האב בין מן האם אי אינו אלא מן האב ולא מן האם?תלמוד לומר "ערות אחותך" בין מן האב בין מן האם,אחת אומר בין מן האב בין מן האם אי אינו אלא מן האם ולא מן האב?תלמוד לומר "ערות אחות אביך לא תגלה "בין מן האב בין מן האם,אחת אומר בין מן האב בין מן האם אי אינו אלא מן האב ולא מן האם?תלמוד לומר "ערות אחות אמך לא תגלה "בין מן האב בין מן האם למה לי למכתבא באחות אב למה לי למכתבא באחות אם?אמר רבי אבהו צריכי דאי כתב רחמנא 'באחות אב' שכן יש לה חיים אבל אחות אם אימא לא,ואי כתב רחמנא 'באחות אם' שכן ודאית אבל אחות אב אימא לא,צריכא.ודודתו דפשיטא ליה לתנא דמן האב ולא מן האם,מנא ליה?אמר רבא אתיא דודו דודו,כתיב הכא °ערות דודו גלה" וכתיב התם "או דודו או בן דודו יגאלנו,מה להלן מן האב ולא מן האם אף כאן מן האב ולא מן האם,ודתם מנלן אמר קרא °ממשפחתו יגאלנו*משפחת אב קרויה "משפחת",הדרתן *אמרו לו מתה אשתך ונשא אחותה מאביה,מתה ונשא אחותה מאמה,מתה,ונשא אחותה מאביה,מתה,ונשא אחותה מאמה,כמה בראשונה ובשלישית ובחמישית ופוטרות צרותיהן ואסור בשניה וברביעית ואין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה,ואם בא על השניה לאחר מיתת הראשונה מותר בשניה וברביעית ופוטרות צרותיהן ואסור בשלישית ובחמישית

אלמא קסבר מבעול ומלכה בא בעול מחה ולחוכן נשא לא מלכה והלך למדינת הים לחמרו לו מחה לחמך ונשא לא רבקה קסבר לחוכה מלחיו חזרו ולחמרו לו מחה רבקה ונשא לא ברה לחוכה מלחה לחמרו לו יוכך לחוכה מלחה לחמרו לו מחה רבקה ונשא לא כוכן קיימים: מוכר כרשוכה · כמלכה לחמה : **וכשניים** · מלחיב לחמרו לו מחה יוכך ונשא לא לחי לחוכה מלחה חזרו ולחמרו לו כוכן קיימים: **וכשניים** · כרשוכה לחמה יוכך ונשא לא לחי לחוכה מלחה חזרו ולחמרו לו מחה רבקה ונשא לא ברה לחוכה מלחה לחמרו לו יוכך לחוכה מלחה לחמרו לו מחה רבקה ונשא לא כוכן קיימים: **וכשניים** · כרשוכה לחמ

מאשת לח יבמין · ואפילו למאי דפריכים לעיל דלחתום תמה
לח תמיד תומרת מה שבידו לברוח מ"מ ליכא למיפרך
מה לחתם לח שכן בידו לברוח דהכא לח יליף מחתם מן
החם בחתום תמה כמו בחתם לח: **דיש** לה בנים נלחר מיתת
בעלה · תימה הכא מלריכין קרא
לחסור לחחר מיתה וכן בפ' ד' מיבום
(סנהדרין נג· ד·) גבי חתם לב וכלטו
ופ"ק דקדושין (דף יג: ושם) קבעי
חתם לית ליה מכלן דהכריח לחר מיתת
בעלה וי"ל דהכל הני לריך קרא לחסור
דלח ילף מחתם לית דהכריח לחחר
מיתה כדילף החם וקנה דבהחתם
רבה (נקמן דף לד: ושם) קלמר גבי
תמוחו לחחר (ג) מיתה דממטטו לה
רבי עקיבא מדכתיב יפרפו חומו
וחחתן וחת חמיהן לומר שחמיהן
קיימות מה דמעטיה קרא מברפה
מחיסורת מי מיעטיה משמע דלי לחו
קרא היתה בברפה וי"ל דבכולהו לריך
קרא לחסור ולהכתיב דלח נילפו
מהדדי: **בהוייתה** תהא · ומכל
מקום תילטריך לעיל (דף יז:) למילף
לחתה (ג) מבני יעקב דלח נימח
דבעינן דמיחדי בחבת ובלימת מקום
דכתיב יחדו: (ד) **דכתב** רחמנא
גבי חודתו למה לי · תפילו למאי
דמפרש (בה) דלחין ערירי בכל חייבי
כריתות חלח היכח דמפרש קרא
בהדיח לחי חפיר כלפריפים בריש
מכילתין (דף ג· ד"ה חתם):

לישתוק קרא משמעה תרופה ·
וח"ת הסתם דחייבי לחוין בהערלה חס כן ליתוק קרא
בחייבי כריתות ותירן ר"ת משה כהן דלי לחו קרא בחייבי כריתות הוה
חמינת מדגלי רחמנא בשפחה מכלל דחייבי כריתות בהערלה לבל חייבי
לחוין בגמר ביאה דילפינן משפחה
תרופה לבל הסתם דכתיב הערלה
בחייבי כריתות לי בל חייבי לחוין
בגמר ביאה מ"ל ליפתוק קרא
משפחה תרופה א):

תוספות ישנים

וכתמיהים: מרגלי
רחמנא שכבת זרע בשפחה
תרופה מכלל דחייבי
לחוין בהערלה . וח"ת
מלכבה נימא דילף מינה
דמה שפחה תרופה בגמר
ביאה חף חייבי לחוין
וכיוון"ל ר"ת לשתוק קרא
משפחה תרופה דבל
מדיין לח מסקינן חדעתין
בך קשיח עד לקמן .
וי"ל דבל מסיק חדעתיה
שפיר דחם היכח דחייבי
לחוין בגמר ביאה לשתוק
משפחה תרופה דשפחה
תרופה נמי חייבי לחוין
היל דכתיב לח יהיה
קדש אבל לקמן גבי
חייבי כריתות לח הוה
משקין חדעתין לומר
דשתוק קרא משפחה
תרופה כיון דלח ידעינן
ליה רק מדיוקא מדגלי
רחמנא בחייבי כריתות
בבל דחייבי לחוין בגמר
ביאה · עוי"ל דחין
להקשות בבל מילה מיבים
דבל ומלי מייבה בעי'
דבתיב דכרי פיכוסא
מדגלי רחמנא בשפחה
תרופה ש"מ גבי מיוב
חסתם מבלל דתיוב בלחו
כי קודם גמר ביאה
ול"ב מייבי לחוין הוו
בהערלה : א) ולפי זה
קשה חת שפחתי
דממעיט מש"ה דכתיב
גבי חשה תמיוב בלחו כי
משמע בהערלה ול"ב
חפילו לי לח כתיב
בהערלה בחייבי כריתות
ידעינן דחייבי לחוין
בהערלה ומינן למיכ
בחייבי כריתות:

כא א מיי' פ"ב מהל' מיבום ופיחוד הלי' ט סמג לחוין קח עוש"ע חה"ע סימן טו סעי' כו :

כב ב שם פסיף בב :

כג ג מיי' פ"ל מהלכות יבום ס"ל עוש"ע חה"ע סי' קח סעי' ו :

כד ד ה ו מיי' פ"ל שם הלי' יח מהלכות חיבורי חורה הלכה י : וכן חשה לריך מן האת לגיטה

כה ז מיי' פ"ב מהלכות חיבורי חורה הלכה ב :

כו ח מיי' שם הלי' ג :

כז ט מיי' שם הלי' ד :

כח י מיי' שם הלי' ה :

כט כ מיי' שם הלי' ו :

ל ל מיי' שם הלי' ז :

לא מ מיי' שם הלי' ח :

לב נ מיי' שם הלי' ט :

לג ס מיי' שם הלי' י :

לד ע מיי' שם הלי' יא :

לה פ מיי' שם הלי' יב :

לו לפ מיי' שם הלי' יג :

לז לפ מיי' שם הלי' יד :

לח לפ מיי' שם הלי' טו :

לט לפ מיי' שם הלי' טז :

מ לפ מיי' שם הלי' יז :

מא לפ מיי' שם הלי' יח :

מב לפ מיי' שם הלי' יט :

מג לפ מיי' שם הלי' כ :

מד לפ מיי' שם הלי' כא :

מה לפ מיי' שם הלי' כב :

מו לפ מיי' שם הלי' כג :

מז לפ מיי' שם הלי' כד :

מח לפ מיי' שם הלי' כה :

מט לפ מיי' שם הלי' כו :

נ לפ מיי' שם הלי' כז :

נא לפ מיי' שם הלי' כח :

נב לפ מיי' שם הלי' כט :

נג לפ מיי' שם הלי' ל :

נד לפ מיי' שם הלי' לא :

נה לפ מיי' שם הלי' לב :

נו לפ מיי' שם הלי' לג :

נז לפ מיי' שם הלי' לד :

נח לפ מיי' שם הלי' לה :

נט לפ מיי' שם הלי' לו :

ס לפ מיי' שם הלי' לז :

סא לפ מיי' שם הלי' לח :

סב לפ מיי' שם הלי' לט :

סג לפ מיי' שם הלי' מ :

סד לפ מיי' שם הלי' מא :

סה לפ מיי' שם הלי' מב :

סו לפ מיי' שם הלי' מג :

סז לפ מיי' שם הלי' מד :

סח לפ מיי' שם הלי' מה :

סט לפ מיי' שם הלי' מו :

ע לפ מיי' שם הלי' מז :

עא לפ מיי' שם הלי' מח :

עב לפ מיי' שם הלי' מט :

עג לפ מיי' שם הלי' נ :

עד לפ מיי' שם הלי' נא :

עה לפ מיי' שם הלי' נב :

עו לפ מיי' שם הלי' נג :

עז לפ מיי' שם הלי' נד :

עח לפ מיי' שם הלי' נה :

עט לפ מיי' שם הלי' נו :

פ לפ מיי' שם הלי' נז :

פא לפ מיי' שם הלי' נח :

פב לפ מיי' שם הלי' נט :

פג לפ מיי' שם הלי' ס :

פד לפ מיי' שם הלי' סא :

פה לפ מיי' שם הלי' סב :

פו לפ מיי' שם הלי' סג :

פז לפ מיי' שם הלי' סד :

פח לפ מיי' שם הלי' סה :

פט לפ מיי' שם הלי' סו :

צ לפ מיי' שם הלי' סז :

צא לפ מיי' שם הלי' סח :

צב לפ מיי' שם הלי' סט :

צג לפ מיי' שם הלי' ע :

צד לפ מיי' שם הלי' עא :

צה לפ מיי' שם הלי' עב :

צו לפ מיי' שם הלי' עג :

צז לפ מיי' שם הלי' עד :

צח לפ מיי' שם הלי' עה :

צט לפ מיי' שם הלי' עו :

ק לפ מיי' שם הלי' עז :

קא לפ מיי' שם הלי' עח :

קב לפ מיי' שם הלי' עט :

קג לפ מיי' שם הלי' פ :

קד לפ מיי' שם הלי' פא :

קה לפ מיי' שם הלי' פב :

קו לפ מיי' שם הלי' פג :

קז לפ מיי' שם הלי' פד :

קח לפ מיי' שם הלי' פה :

קט לפ מיי' שם הלי' פו :

קי לפ מיי' שם הלי' פז :

קיא לפ מיי' שם הלי' פח :

קיב לפ מיי' שם הלי' פט :

קיג לפ מיי' שם הלי' צ :

קיד לפ מיי' שם הלי' צא :

קטו לפ מיי' שם הלי' צב :

קטז לפ מיי' שם הלי' צג :

קיז לפ מיי' שם הלי' צד :

קיח לפ מיי' שם הלי' צה :

קיט לפ מיי' שם הלי' צו :

קכ לפ מיי' שם הלי' צז :

קכא לפ מיי' שם הלי' צח :

קכב לפ מיי' שם הלי' צט :

קכג לפ מיי' שם הלי' ק :

קכד לפ מיי' שם הלי' קא :

קכה לפ מיי' שם הלי' קב :

קכו לפ מיי' שם הלי' קג :

קכז לפ מיי' שם הלי' קד :

קכח לפ מיי' שם הלי' קה :

קכט לפ מיי' שם הלי' קו :

קל לפ מיי' שם הלי' קז :

קלא לפ מיי' שם הלי' קח :

קלב לפ מיי' שם הלי' קט :

קלג לפ מיי' שם הלי' קי :

קלד לפ מיי' שם הלי' קיא :

קלה לפ מיי' שם הלי' קיב :

קלו לפ מיי' שם הלי' קיג :

קלז לפ מיי' שם הלי' קיד :

קלח לפ מיי' שם הלי' קטו :

קלט לפ מיי' שם הלי' קטז :

קמ לפ מיי' שם הלי' קיז :

קמא לפ מיי' שם הלי' קיח :

קמב לפ מיי' שם הלי' קיט :

קמג לפ מיי' שם הלי' קכ :

קמד לפ מיי' שם הלי' קכא :

קמה לפ מיי' שם הלי' קכב :

קמו לפ מיי' שם הלי' קכג :

קמז לפ מיי' שם הלי' קכד :

קמח לפ מיי' שם הלי' קכה :

קמט לפ מיי' שם הלי' קכו :

קנ לפ מיי' שם הלי' קכז :

קנא לפ מיי' שם הלי' קכח :

קנב לפ מיי' שם הלי' קכט :

קנג לפ מיי' שם הלי' קל :

קנד לפ מיי' שם הלי' קלא :

קנה לפ מיי' שם הלי' קלב :

קנו לפ מיי' שם הלי' קלג :

קנז לפ מיי' שם הלי' קלד :

קנח לפ מיי' שם הלי' קלה :

קנט לפ מיי' שם הלי' קלו :

קס לפ מיי' שם הלי' קלז :

קסא לפ מיי' שם הלי' קלח :

קסב לפ מיי' שם הלי' קלט :

קסג לפ מיי' שם הלי' קמ :

קסד לפ מיי' שם הלי' קמא :

קסה לפ מיי' שם הלי' קמב :

קסו לפ מיי' שם הלי' קמג :

קסז לפ מיי' שם הלי' קמד :

קסח לפ מיי' שם הלי' קמה :

קסט לפ מיי' שם הלי' קמו :

קע לפ מיי' שם הלי' קמז :

קעא לפ מיי' שם הלי' קמח :

קעב לפ מיי' שם הלי' קמט :

קעג לפ מיי' שם הלי' קנ :

קעד לפ מיי' שם הלי' קנא :

קעה לפ מיי' שם הלי' קנב :

קעו לפ מיי' שם הלי' קנג :

קעז לפ מיי' שם הלי' קנד :

קעח לפ מיי' שם הלי' קנה :

קעט לפ מיי' שם הלי' קנו :

קפ לפ מיי' שם הלי' קנז :

קפא לפ מיי' שם הלי' קנח :

קפב לפ מיי' שם הלי' קנט :

קפג לפ מיי' שם הלי' קס :

קפד לפ מיי' שם הלי' קסא :

קפה לפ מיי' שם הלי' קסב :

קפו לפ מיי' שם הלי' קסג :

קפז לפ מיי' שם הלי' קסד :

קפח לפ מיי' שם הלי' קסה :

קפט לפ מיי' שם הלי' קסו :

קצ לפ מיי' שם הלי' קסז :

קצא לפ מיי' שם הלי' קסח :

קצב לפ מיי' שם הלי' קסט :

קצג לפ מיי' שם הלי' קע :

קצד לפ מיי' שם הלי' קעא :

קצה לפ מיי' שם הלי' קעב :

קצו לפ מיי' שם הלי' קעג :

קצז לפ מיי' שם הלי' קעד :

קצח לפ מיי' שם הלי' קעה :

קצט לפ מיי' שם הלי' קעו :

ר לפ מיי' שם הלי' קעז :

רא לפ מיי' שם הלי' קעח :

רב לפ מיי' שם הלי' קעט :

רג לפ מיי' שם הלי' קפ :

רד לפ מיי' שם הלי' קפא :

רה לפ מיי' שם הלי' קפב :

רו לפ מיי' שם הלי' קפג :

רז לפ מיי' שם הלי' קפד :

רח לפ מיי' שם הלי' קפה :

רט לפ מיי' שם הלי' קפו :

רי לפ מיי' שם הלי' קפז :

ריא לפ מיי' שם הלי' קפח :

ריב לפ מיי' שם הלי' קפט :

ריג לפ מיי' שם הלי' קצ :

ריד לפ מיי' שם הלי' קצא :

רטו לפ מיי' שם הלי' קצב :

רטז לפ מיי' שם הלי' קצג :

ריז לפ מיי' שם הלי' קצד :

ריח לפ מיי' שם הלי' קצה :

ריט לפ מיי' שם הלי' קצו :

רכ לפ מיי' שם הלי' קצז :

רכא לפ מיי' שם הלי' קצח :

רכב לפ מיי' שם הלי' קצט :

רכג לפ מיי' שם הלי' ר :

רכד לפ מיי' שם הלי' רא :

רכה לפ מיי' שם הלי' רב :

רכו לפ מיי' שם הלי' רג :

רכז לפ מיי' שם הלי' רד :

רכח לפ מיי' שם הלי' רה :

רכט לפ מיי' שם הלי' רו :

רל לפ מיי' שם הלי' רז :

רלא לפ מיי' שם הלי' רח :

רלב לפ מיי' שם הלי' רט :

רלג לפ מיי' שם הלי' ריא :

רלד לפ מיי' שם הלי' ריב :

רלה לפ מיי' שם הלי' ריג :

רלו לפ מיי' שם הלי' ריד :

רלז לפ מיי' שם הלי' רטו :

רלח לפ מיי' שם הלי' רטז :

רלט לפ מיי' שם הלי' ריז :

רמ לפ מיי' שם הלי' ריח :

רמא לפ מיי' שם הלי' ריט :

רמב לפ מיי' שם הלי' רכ :

רמג לפ מיי' שם הלי' רכא :

רמד לפ מיי' שם הלי' רכב :

רמה לפ מיי' שם הלי' רכג :

רמו לפ מיי' שם הלי' רכד :

רמז לפ מיי' שם הלי' רכה :

רמח לפ מיי' שם הלי' רכו :

רמט לפ מיי' שם הלי' רכז :

רנ לפ מיי' שם הלי' רכח :

רנא לפ מיי' שם הלי' רכט :

רנב לפ מיי' שם הלי' רל :

רנג לפ מיי' שם הלי' רלא :

רנד לפ מיי' שם הלי' רלב :

רנה לפ מיי' שם הלי' רלג :

רנו לפ מיי' שם הלי' רלד :

רנז לפ מיי' שם הלי' רלה :

רנח לפ מיי' שם הלי' רלו :

רנט לפ מיי' שם הלי' רלז :

רס לפ מיי' שם הלי' רלח :

רסא לפ מיי' שם הלי' רלט :

רסב לפ מיי' שם הלי' רמ :

רסג לפ מיי' שם הלי' רמא :

רסד לפ מיי' שם הלי' רמב :

רסה לפ מיי' שם הלי' רמג :

רסו לפ מיי' שם הלי' רמד :

רסז לפ מיי' שם הלי' רמה :

רסח לפ מיי' שם הלי' רמו :

רסט לפ מיי' שם הלי' רמז :

רע לפ מיי' שם הלי' רמח :

רעא לפ מיי' שם הלי' רמט :

רעב לפ מיי' שם הלי' רנ :

רעג לפ מיי' שם הלי' רנא :

רעד לפ מיי' שם הלי' רנב :

רעה לפ מיי' שם הלי' רנג :

רעו לפ מיי' שם הלי' רנד :

רעז לפ מיי' שם הלי' רנה :

רעח לפ מיי' שם הלי' רנו :

רעט לפ מיי' שם הלי' רנז :

רפ לפ מיי' שם הלי' רנח :

רפא לפ מיי' שם הלי' רנט :

רפב לפ מיי' שם הלי' רס :

רפג לפ מיי' שם הלי' רסא :

רפד לפ מיי' שם הלי' רסב :

רפה לפ מיי' שם הלי' רסג :

רפו לפ מיי' שם הלי' רסד :

רפז לפ מיי' שם הלי' רסה :

רפח לפ מיי' שם הלי' רסו :

רפט לפ מיי' שם הלי' רסז :

רצ לפ מיי' שם הלי' רסח :

רצא לפ מיי' שם הלי' רסט :

רצב לפ מיי' שם הלי' רע :

רצג לפ מיי' שם הלי' רעא :

רצד לפ מיי' שם הלי' רעב :

רצה לפ מיי' שם הלי' רעג :

רצו לפ מיי' שם הלי' רעד :

רצז לפ מיי' שם הלי' רעה :

רצח לפ מיי' שם הלי' רעו :

רצט לפ מיי' שם הלי' רעז :

רק לפ מיי' שם הלי' רעח :

רקא לפ מיי' שם הלי' רעט :

רקב לפ מיי' שם הלי' רפ :

רקג לפ מיי' שם הלי' רפא :

רקד לפ מיי' שם הלי' רפב :

רקה לפ מיי' שם הלי' רפג :

רקו לפ מיי' שם הלי' רפד :

רקז לפ מיי' שם הלי' רפה :

רקח לפ מיי' שם הלי' רפו :

רקט לפ מיי' שם הלי' רפז :

רקי לפ מיי' שם הלי' רפח :

רקיא לפ מיי' שם הלי' רפט :

רקיב לפ מיי' שם הלי' רצ :

רקיג לפ מיי' שם הלי' רצא :

רקיד לפ מיי' שם הלי' רצב :

רקטו לפ מיי' שם הלי' רצג :

רקטז לפ מיי' שם הלי' רצד :

רקיז לפ מיי' שם הלי' רצה :

רקיח לפ מיי' שם הלי' רצו :

רקיט לפ מיי' שם הלי' רצז :

רקכ לפ מיי' שם הלי' רצח :

רקכא לפ מיי' שם הלי' רצט :

רקכב לפ מיי' שם הלי' ר :

רקכג לפ מיי' שם הלי' רקא :

רקכד לפ מיי' שם הלי' רקב :

רקכה לפ מיי' שם הלי' רקג :

רקכו לפ מיי' שם הלי' רקד :

רקכז לפ מיי' שם הלי' רקה :

רקכח לפ מיי' שם הלי' רקו :

רקכט לפ מיי' שם הלי' רקז :

רקל לפ מיי' שם הלי' רקח :

רקלא לפ מיי' שם הלי' רקט :

רקלב לפ מיי' שם הלי' רקי :

רקלג לפ מיי' שם הלי' רקיא :

רקלד לפ מיי' שם הלי' רקיב :

רקלה לפ מיי' שם הלי' רקיג :

רקלו לפ מיי' שם הלי' רקיד :

רקלז לפ מיי' שם הלי' רקטו :

רקלח לפ מיי' שם הלי' רקטז :

רקלט לפ מיי' שם הלי' ריז :

רקמ לפ מיי' שם הלי' ריח :

רקמא לפ מיי' שם הלי' ריט :

רקמב לפ מיי' שם הלי' רכ :

רקמג לפ מיי' שם הלי' רכא :

רקמד לפ מיי' שם הלי' רכב :

רקמה לפ מיי' שם הלי' רכג :

רקמו לפ מיי' שם הלי' רכד :

רקמז לפ מיי' שם הלי' רכה :

רקמח לפ מיי' שם הלי' רכו :

רקמט לפ מיי' שם הלי' רכז :

רקנ לפ מיי' שם הלי' רכח :

רקנא לפ מיי' שם הלי' רכט :

רקנב לפ מיי' שם הלי' רל :

רקנג לפ מיי' שם הלי' רלא :

רקנד לפ מיי' שם הלי' רלב :

רקנה לפ מיי' שם הלי' רלג :

רקנו לפ מיי' שם הלי' רלד :

רקנז לפ מיי' שם הלי' רלה :

רקנח לפ מיי' שם הלי' רלו :

רקנט לפ מיי' שם הלי' רלז :

רקס לפ מיי' שם הלי' רלח :

רקסא לפ מיי' שם הלי' רלט :

רקסב לפ מיי' שם הלי' רמ :

רקסג לפ מיי' שם הלי' רמא :

רקסד לפ מיי' שם הלי' רמב :

רקסה לפ מיי' שם הלי' רמג :

רקסו לפ מיי' שם הלי' רמד :

רקסז לפ מיי' שם הלי' רמה :

רקסח לפ מיי' שם הלי' רמו :

רקסט לפ מיי' שם הלי' רמז :

רקע לפ מיי' שם הלי' רמח :

רקעא לפ מיי' שם הלי' רמט :

רקעב לפ מיי' שם הלי' רנ :

רקעג לפ מיי' שם הלי' רנא :

רקעד לפ מיי' שם הלי' רנב :

רקעה לפ מיי' שם הלי' רנג :

רקעו לפ מיי' שם הלי' רנד :

רקעז לפ מיי' שם הלי' רנה :

רקעח לפ מיי' שם הלי' רנו :

רקעט לפ מיי' שם הלי' רנז :

רקפ לפ מיי' שם הלי' רנח :

רקפא לפ מיי' שם הלי' רנט :

רקפב לפ מיי' שם הלי' רס :

רקפג לפ מיי' שם הלי' רסא :

רקפד לפ מיי' שם הלי' רסב :

רקפה לפ מיי' שם הלי' רסג :

רקפו לפ מיי' שם הלי' רסד :

רקפז לפ מיי' שם הלי' רסה :

רקפח לפ מיי' שם הלי' רסו :

רקפט לפ מיי' שם הלי' רסז :

רקצ לפ מיי' שם הלי' רסח :

רקצא לפ מיי' שם הלי' רסט :

רקצב לפ מיי' שם הלי' רע :

רקצג לפ מיי' שם הלי' רעא :

רקצד לפ מיי' שם הלי' רעב :

רקצה לפ מיי' שם הלי' רעג :

רקצו לפ מיי' שם הלי' רעד :

רקצז לפ מיי' שם הלי' רעה :

רקצח לפ מיי' שם הלי' רעו :

רקצט לפ מיי' שם הלי' רעז :

רקר לפ מיי' שם הלי' רעח :

רקרא לפ מיי' שם הלי' רעט :

רקרב לפ מיי' שם הלי' רפ :

רקרג לפ מיי' שם הלי' רפא :

רקרד לפ מיי' שם הלי' רפב :

רקרה לפ מיי' שם הלי' רפג :

רקרו לפ מיי' שם הלי' רפד :

רקרז לפ מיי' שם הלי' רפה :

רקרח לפ מיי' שם הלי' רפו :

רקרט לפ מיי' שם הלי' רפז :

רקש לפ מיי' שם הלי' רפח :

רקשא לפ מיי' שם הלי' רפט :

רקשב לפ מיי' שם הלי' רצ :

רקשג לפ מיי' שם הלי' רצא :

רקשד לפ מיי' שם הלי' רצב :

רקשה לפ מיי' שם הלי' רצג :

רקשו לפ מיי' שם הלי' רצד :

רקשז לפ מיי' שם הלי' רצה :

רקשח לפ מיי' שם הלי' רצו :

רקשט לפ מיי' שם הלי' רצז :

רקת לפ מיי' שם הלי' רצח :

רקתא לפ מיי' שם הלי' רצט :

רקתב לפ מיי' שם הלי' ר :

רקתג לפ מיי' שם הלי' רקא :

רקתד לפ מיי' שם הלי' רקב :

רקתה לפ מיי' שם הלי' רקג :

רקתו לפ מיי' שם הלי' רקד :

רקתז לפ מיי' שם הלי' רקה :

רקתח לפ מיי' שם הלי' רקו :

רקתט לפ מיי' שם הלי' רקז :

רקי לפ מיי' שם הלי' רקח :

רקיא לפ מיי' שם הלי' רקט :

רקיב לפ מיי' שם הלי' רקי :

רקיג לפ מיי' שם הלי' רקיא :

רקיד לפ מיי' שם הלי' רקיב :

רקטו לפ מיי' שם הלי' רקיג :

רקטז לפ מיי' שם הלי' רקיד :

רקיז לפ מיי' שם הלי' רקטו :

רקיח לפ מיי' שם הלי' רקטז :

רקיט לפ מיי' שם הלי' ריז :

רקכ לפ מיי' שם הלי' ריח :

רקכא לפ מיי' שם הלי' ריט :

רקכב לפ מיי' שם הלי' רכ :

רקכג לפ מיי' שם הלי' רכא :

רקכד לפ מיי' שם הלי' רכב :

רקכה לפ מיי' שם הלי' רכג :

רקכו לפ מיי' שם הלי' רכד :

רקכז לפ מיי' שם הלי' רכה :

רקכח לפ מיי' שם הלי' רכו :

רקכט לפ מיי' שם הלי' רכז :

רקל לפ מיי' שם הלי' רכח :

רקלא לפ מיי' שם הלי' רכט :

רקלב לפ מיי' שם הלי' רל :

רקלג לפ מיי' שם הלי' רלא :

רקלד לפ מיי' שם הלי' רלב :

רקלה לפ מיי' שם הלי' רלג :

רקלו לפ מיי' שם הלי' רלד :

רקלז לפ מיי' שם הלי' רלה :

רקלח לפ מיי' שם הלי' רלו :

רקלט לפ מיי' שם הלי' רלז :

רקמ לפ מיי' שם הלי' רלח :

רקמא לפ מיי' שם הלי' רלט :

רקמב לפ מיי' שם הלי' רמ :

רקמג לפ מיי' שם הלי' רמא :

רקמד לפ מיי' שם הלי' רמב :

רקמה לפ מיי' שם הלי' רמג :

רקמו לפ מיי' שם הלי' רמד :

רקמז לפ מיי' שם הלי' רמה :

רקמח לפ מיי' שם הלי' רמו :

רקמט לפ מיי' שם הלי' רמז :

רקנ לפ מיי' שם הלי' רמח :

רקנא לפ מיי' שם הלי' רמט :

רקנב לפ מיי' שם הלי' רנ :

רקנג לפ מיי' שם הלי' רנא :

רקנד לפ מיי' שם הלי' רנב :

רקנה לפ מיי' שם הלי' רנג :

רקנו לפ מיי' שם הלי' רנד :

רקנז לפ מיי' שם הלי' רנה :

רקנח לפ מיי' שם הלי' רנו :

רקנט לפ מיי' שם הלי' רנז :

רקס לפ מיי' שם הלי' רנח :

רקסא לפ מיי' שם הלי' רנט :

רקסב לפ מיי' שם הלי' רס :

רקסג לפ מיי' שם הלי' רסא :

רקסד לפ מיי' שם הלי' רסב :

רקסה לפ מיי' שם הלי' רסג :

רקסו לפ מיי' שם הלי' רסד :

רקסז לפ מיי' שם הלי' רסה :

רקסח לפ מיי' שם הלי' רסו :

רקסט לפ מיי' שם הלי' רסז :

רקע לפ מיי' שם הלי' רסח :

רקעא לפ מיי' שם הלי' רסט :

רקעב לפ מיי' שם הלי' רע :

רקעג לפ מיי' שם הלי' רעא :

רקעד לפ מיי' שם הלי' רעב :

רקעה לפ מיי' שם הלי' רעג :

רקעו לפ מיי' שם הלי' רעד :

רקעז לפ מיי' שם הלי' רעה :

רקעח לפ מיי' שם הלי' רעו :

רקעט לפ מיי' שם הלי' רעז :

רקפ לפ מיי' שם הלי' רעח :

רקפא לפ מיי' שם הלי' רעט :

רקפב לפ מיי' שם הלי' רפ :

רקפג לפ מיי' שם הלי' רפא :

רקפד לפ מיי' שם הלי' רפב :

רקפה לפ מיי' שם הלי' רפג :

רקפו לפ מיי' שם הלי' רפד :

רקפז לפ מיי' שם הלי' רפה :

רקפח לפ מיי' שם הלי' רפו :

רקפט לפ מיי' שם הלי' רפז :

רקצ לפ מיי' שם הלי' רפח :

רקצא לפ מיי' שם הלי' רפט :

רקצב לפ מיי' שם הלי' רצ :

רקצג לפ מיי' שם הלי' רצא :

רקצד לפ מיי' שם הלי' רצב :

רקצה לפ מיי' שם הלי' רצג :

רקצו לפ מיי' שם הלי' רצד :

רקצז לפ מיי' שם הלי' רצה :

רקצח לפ מיי' שם הלי' רצו :

רקצט לפ מיי' שם הלי' רצז :

רקר לפ מיי' שם הלי' רצח :

רקרא לפ מיי' שם הלי' רצט :

רקרב לפ מיי' שם הלי' ר :

רקרג לפ מיי' שם הלי' רקא :

רקרד לפ מיי' שם הלי' רקב :

רקרה לפ מיי' שם הלי' רקג :

רקרו לפ מיי' שם הלי' רקד :

רקרז לפ מיי' שם הלי' רקה :

רקרח לפ מיי' שם הלי' רקו :

רקרט לפ מיי' שם הלי' רקז :

רקש לפ מיי' שם הלי' רקח :

רקשא לפ מיי' שם הלי' רקט :

רקשב לפ מיי' שם הלי' רקי :

רקשג לפ מיי' שם הלי' רקיא :

רקשד לפ מיי' שם הלי' רקיב :

רקשה לפ מיי' שם הלי' רקיג :

רקשו לפ מיי' שם הלי' רקיד :

רקשז לפ מיי' שם הלי' רקטו :

רקשח לפ מיי' שם הלי' רקטז :

רקשט לפ מיי' שם הלי' ריז :

רקת לפ מיי' שם הלי' ריח :

רקתא לפ מיי' שם הלי' ריט :

רקתב לפ מיי' שם הלי' רכ :

רקתג לפ מיי' שם הלי' רכא :

רקתד לפ מיי' שם הלי' רכב :

רקתה לפ מיי' שם הלי' רכג :

רקתו לפ מיי' שם הלי' רכד :

רקתז לפ מיי' שם הלי' רכה :

רקתח לפ מיי' שם הלי' רכו :

רקתט לפ מיי' שם הלי' רכז :

רקי לפ מיי' שם הלי' רכח :

רקיא לפ מיי' שם הלי' רכט :

רקיב לפ מיי' שם הלי' רל :

רקיג לפ מיי' שם הלי' רלא :

רקיד לפ מיי' שם הלי' רלב :

רקטו לפ מיי' שם הלי' רלג :

רקטז לפ מיי' שם הלי' רלד :

רקיז לפ מיי' שם הלי' רלה :

רקיח לפ מיי' שם הלי' רלו :

רקיט לפ מיי' שם הלי' רלז :

רקכ לפ מיי' שם הלי' רלח :

רקכא לפ מיי' שם הלי' רלט :

רקכב לפ מיי' שם הלי' רמ :

רקכג לפ מיי' שם הלי' רמא :

רקכד לפ מיי' שם הלי' רמב :

רקכה לפ מיי' שם הלי' רמג :

רקכו לפ מיי' שם הלי' רמד :

רקכז לפ מיי' שם הלי' רמה :

רקכח לפ מיי' שם הלי' רמו :

רקכט לפ מיי' שם הלי' רמז :

רקל לפ מיי' שם הלי' רמח :

רקלא לפ מיי' שם הלי' רמט :

רקלב לפ מיי' שם הלי' רנ :

רקלג לפ מיי' שם הלי' רנא :

רקלד לפ מיי' שם הלי' רנב :

רקלה לפ מיי' שם הלי' רנג :

רקלו לפ מיי' שם הלי' רנד :

רקלז לפ מיי' שם הלי' רנה :

רקלח לפ מיי' שם הלי' רנו :

רקלט לפ מיי' שם הלי' רנז :

רקמ לפ מיי' שם הלי' רנח :

רקמא לפ מיי' שם הלי' רנט :

רקמב לפ מיי' שם הלי' רס :

רקמג לפ מיי' שם הלי' רסא :

רקמד לפ מיי' שם הלי' רסב :

רקמה לפ מיי' שם הלי' רסג :

רקמו לפ מיי' שם הלי' רסד :

רקמז לפ מיי' שם הלי' רסה :

רקמח לפ מיי' שם הלי' רסו :

רקמט לפ מיי' שם הלי' רסז :

רקנ לפ מיי' שם הלי' רסח :

רקנא לפ מיי' שם הלי' רסט :

רקנב לפ מיי' שם הלי' רע :

רקנג לפ מיי' שם הלי' רעא :

רקנד לפ מיי' שם הלי' רעב :

רקנה לפ מיי' שם הלי' רעג :

רקנו לפ מיי' שם הלי' רעד :

רקנז לפ מיי' שם הלי' רעה :

רקנח לפ מיי' שם הלי' רעו :

רקנט לפ מיי' שם הלי' רעז :

רקס לפ מיי' שם הלי' רעח :

רקסא לפ מיי' שם הלי' רעט :

רקסב לפ מיי' שם הלי' רפ :

רקסג לפ מיי' שם הלי' רפא :

רקסד לפ מיי' שם הלי' רפב :

רקסה לפ מיי' שם הלי' רפג :

רקסו לפ מיי' שם הלי' רפד :

רקסז לפ מיי' שם הלי' רפה :

רקסח לפ מיי' שם הלי' רפו :

רקסט לפ מיי' שם הלי' רפז :

רקע לפ מיי' שם הלי' רפח :

רקעא לפ מיי' שם הלי' רפט :

רקעב לפ מיי' שם הלי' רצ :

רקעג לפ מיי' שם הלי' רצא :

רקעד לפ מיי' שם הלי' רצב :

רקעה לפ מיי' שם הלי' רצג :

רקעו לפ מיי' שם הלי' רצד :

רקעז לפ מיי' שם הלי' רצה :

רקעח לפ מיי' שם הלי' רצו :

רקעט לפ מיי' שם הלי' רצז :

רקפ לפ מיי' שם הלי' רצח :

רקפא לפ מיי' שם הלי' רצט :

רקפב לפ מיי' שם הלי' ר :

רקפג לפ מיי' שם הלי' רקא :

רקפד לפ מיי' שם הלי' רקב :

רקפה לפ מיי' שם הלי' רקג :

רקפו לפ מיי' שם הלי' רקד :

רקפז לפ מיי' שם הלי' רקה :

רקפח לפ מיי' שם הלי' רקו :

רקפט לפ מיי' שם הלי' רקז :

רקצ לפ מיי' שם הלי' רקח :

רקצא לפ מיי' שם הלי' רקט :

רקצב לפ מיי' שם הלי' רקי :

רקצג לפ מיי' שם הלי' רקיא :

רקצד לפ מיי' שם הלי' רקיב :

רקצה לפ מיי' שם הלי' רקיג :

רקצו לפ מיי' שם הלי' רקיד :

רקצז לפ מיי' שם הלי' רקטו :

רקצח לפ מיי' שם הלי' רקטז :

רקצט לפ מיי' שם הלי' ריז :

רקר לפ מיי' שם הלי' ריח :

רקרא לפ מיי' שם הלי' ריט :

רקרב לפ מיי' שם הלי' רכ :

רקרג לפ מיי' שם הלי' רכא :

רקרד לפ מיי' שם הלי' רכב :

רקרה לפ מיי' שם הלי' רכג :

רקרו לפ מיי' שם הלי' רכד :

רקרז לפ מיי' שם הלי' רכה :

רקרח לפ מיי' שם הלי' רכו :

רקרט לפ מיי' שם הלי' רכז :

רקש לפ מיי' שם הלי' רכח :

רקשא לפ מיי' שם הלי' רכט :

רקשב לפ מיי' שם הלי' רל :

רקשג לפ מיי' שם הלי' רלא :

רקשד לפ מיי' שם הלי' רלב :

רקשה לפ מיי' שם הלי' רלג :

רקשו לפ מיי' שם הלי' רלד :

רקשז לפ מיי' שם הלי' רלה :

רקשח לפ מיי' שם הלי' רלו :

רקשט לפ מיי' שם הלי' רלז :

רקת לפ מיי' שם הלי' רלח :

רקתא לפ מיי' שם הלי' רלט :

רקתב לפ מיי' שם הלי' רמ :

רקתג לפ מיי' שם הלי' רמא :

רקתד לפ מיי' שם הלי' רמב :

רקתה לפ מיי' שם הלי' רמג :

רקתו לפ מיי' שם הלי' רמד :

רקתז לפ מיי' שם הלי' רמה :

רקתח לפ מיי' שם הלי' רמו :

רקתט לפ מיי' שם הלי' רמז :

רקי לפ מיי' שם הלי' רמח :

רקיא לפ מיי' שם הלי' רמט :

רקיב לפ מיי' שם הלי' רנ :

רקיג לפ מיי' שם הלי' רנא :

רקיד לפ מיי' שם הלי' רנב :

רקטו לפ מיי' שם הלי' רנג :

רקטז לפ מיי' שם הלי' רנד :

רקיז לפ מיי' שם הלי' רנה :

רקיח לפ מיי' שם הלי' רנו :

רקיט לפ מיי' שם הלי' רנז :

רקכ לפ מיי' שם הלי' רנח :

רקכא לפ מיי' שם הלי' רנט :

רקכב לפ מיי' שם הלי' רס :

רקכג לפ מיי' שם הלי' רסא :

רקכד לפ מיי' שם הלי' רסב :

רקכה לפ מיי' שם הלי' רסג :

רקכו לפ מיי' שם ה

אתיא ביאה ביאה · והוי כתיבי דור שלישי יערה משמע הא דור שני לא יערה ולא שייך לתקשויי מהא דתמר בסוף הכשרפין (סנהדרין פו·) דכר הכא מן הכלל לא דמין תזוחו בנזירה שזה הכתוב ביאה ביאה דתניא בנזירה שזה כתיבה ביאה ביאה ולא מן הכלל לחי כי היכא דהתם דלא ילפינן מיעל מיעל מהרומה כהן הכוונה בתגיעת דלא כתיב מיעל מלא דכתיב מכלל דכתב כהן גדול ומן המקדש לא יצא ולא יחלל (ויקרא כא) הא לחר שאבד מלא: **אי** למעלן דתמר עשה עשה. ל"ג לי וכרוב ספרים ליתא דבין לרב ובין לשמואל ליכא לאו דכפרים: בסוף המלך (לעיל מה: ד"ה מי כרב): **אשה** לבעלה מנין לחזיא קיחה קיחה · פירוש דנקנית בהערלה הקשה ה"ר נסים דבפ"ק דקדושין (דף י· ושם) כשי תחלת ביאה קונה לו סוף ביאה קונה לו סוף סוף מינה שהערה בה וקלקה קדושין מתחר ט' ומסיק רבא דכל הטעל דעתו על גמר ביאה ולא קני בהערלה ותירץ ה"ר שמשון הזקן דהא דתמר הכא דקני בהערלה היינו בשלא עשה כי הם הערלה ופירש מיד ולא גמר ביאתו לכל הפחות לייריי כשעשה כל הביאה דלא קני בהערלה כיון שדעתו על גמר ביאה וכן מוכח בלשון דקאמר התם כל הטעל דעתו על גמר ביאה ולא קאמר כל המערה ופ"ל ואפי' בן ט' מפיר דכיון דכשמפרש שרוצה לקנות בהערלה קני בהערלה. אפי' הם גומר ביאתו לבל כשהם דעתו על גמר ביאה וכ"ש פירש שם בע"ז **קידה** קיחה דשקה דנפקא לן בפרק קמא דקדושין (דף ט:) דלשה נקנית בביאה מדכתיב ובעלה וחיפוק ליה מקיחה קיחה וי"ל לא לגמ דכתיב ובעלה מקיחה דעריות לא סה גמרינן שיקר ביאה כיון דקיחה דעריות לא מהחני לקנות בכל לעניין שחייבים עליה הערלה כגמר ביאה ילפינן שפיר מהתם ולא מלמד וגילך מקיחה דיבמה לחייבי בקנין דכתיב ולקחה לו לאשה וי"ל דאיתו מופנה ע"ש ולא"ם וגילך מקיחה דחייבי לחיין דכהונה קיחה דילהו דקדושין(דף שה:) קדש לוקה משום לא יקח ודרשינן ליה נמי ע"ש וי"ל דלא לחייבי בקיחה דביאה לגלח בשאם קדושין כדלמר התם בעל לוקה משום לא יחלל ועוד ל"ל דלא ובעלה לא סה גמרינן קדושי קסף מקיחה קיחה דשדה עפרון לגלח סה גמרינן קיחה דקרקע בקדושי כסף מקיחה דשדה עפרון לגלח סה מוקמינן קיחה למעבד פרי קיחה דלשה מקיחה דבל הטמא דכתיב ובעלה ע"כ גמרינן קיחה מבדה עפרון קדושי כסף לגיכוך לקיחה להערלה דל"ב לשתוק מובעלה וגילך כולה מילתא מעלייתו: קיחה

לארך מיהה נמי שארו חיקרי כו'. והא דפסיחת לן בפרק יש נוחלין (ב"ב דף קיד:) "לחין הבעל יורש את אשתו בקבר ובקתני נמי התם בעל יורש את אשתו בקבר להגיעל לקרובין בך הבן לא יהיה אחו מן התר ה"ל למיתני הבעל יורש את אשתו בקבר ולמאי מיתה לא סה מיתה בקבר ד' מיתות (סנהדרין פ:) ממעט מהתם מיתה מקלת לחייבי לדייקים התם ומתו בם סיכסה פרט למעבה מהרוס ובייבו משמע מהתם מיתה מקלת לחייבי כרת ומשמע מיתה בקבר ומאי לחייבי כרת ומאי לחייבי מיתה בי"ד ומאי לחייבי מיתה בי"ד ומאי לחייבי כרת

מלמן ואילך · מהכא שמעה ומשה ליט ללמ' שקיבה ופטור ומדפטר בשקיבה ולא פליג אדשמואל דשקיבה קרי לה הערמה והערמה רבנן לה לחיובי: קנס לכל · בתמר מן הכיעור גרועה הללו קנה לה לכל דבר ואוכלת בתרומה מיד אם כהן הוא אפי' הך למדינם היס ולא נח עליה ביאה גמורה: **פסוקים בפרשה** · בפרשה יבמיס מקשה כה מקרא זה "ובמה יבא עליה" לדבריהן ליה בין בשוגג בין במזיד בין בתוקם בין ברצון: **לירש** · לכתיב יקום על שם מתי (דברים כה) : **ולפוטרה מייבום** : דאם מת ולו בנים מותרה לחתרם מותרת לשוק,ואי אם מליאה בגט לא גרשה מליאה,ולו אם מיתה לה גרה בפנדרה בביאתו של זו : **מן הנשואין** · היכא דנפלה לפניו מן הנשואין שכבר היתה תוכלת בימי חתן וכשמת וכבל קניט פסקה מלאכול ד"ש לו פליגי דקניט לה הך ביאה גרועה להתיכלה : **לפוקמיס במקום בעל**· שאם היתה תוכלת בחייו מתכל בשביל זה אבל לאחומי מבעל דבחיי הבעל לא היתה תוכלת דאין התורה תוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה והי נמי לא חלים מיניה ודוקא בביאה בלא דעת קנין אבל בביאה גמורה היא ותוכלת אפי' לשמואל : **אין מיכם מעכיל** · בביאה גרועה : **אינם תוכלת** · (דהך חופה לאו חופה היא) דגזרינן בעולי חרש לחתמרינן לקמן : **מת** · חרש זה לאחר שכנסה ונפלה לפני יבם מרש : **תוכלת** : דלא גרעה ביאת חרש מביאת שוטא ושוטה ואוסיף לקנות ולכייה רחמנא לגבי יבם : **לשמואל קשיא** · דהא לא היה תוכלה מעיקרא ותקלקה השתא : **אימא כנפח ואח"כ נתחרש תוכלת** · מת אחר שכנסה ונתחרש ונפלה כי תוכלת דהא תכלה מעיקרא : **ומאי בוו** · יפה כתו ומאי ייפוי כח היכא הא בעל נמי חרש הוא ומתכיה : **חרש מעיקרא** · קודם שכנסה : **דאם תכלה מעיקרא** · והשתא הדרא כאך היתה דהא רחמנא לכייה : **כל היתה שכבעל תכלה** · כגון ביאת חופה : **כשלמא גרש** · תע"ג דהא חרש מעיקרא פריכא ליה דקתני תכלה ותע"ג דלא תכלה מעיקרא והוה לפוקמה מן התירוסין דתמרן לא תכלה אפי' גרש : **מתרץ לה כדמתרלינן מעיקרא** · לעיל דשמואל תכורי מתכרא וכי קתני "כנסה ותח"כ נתחרש תוכלת, מת ונפלה לפני יבם תוכלת דהא תכלה מעיקרא": **אלא לשמואל** · לאפי'תוכלת בחיי בעלה תוכלת ותע"ג דלא תכלה מעיקרא והוה לפוקמה מן התירוסין דתמרן לא תכלה אפי' גרש

מאי עיקר הטעמא דלא מצי למימר משום דלא מחויים ניקום פסלה ולא משום דלא מיקום מיקם דלמא ולכן לא מצי למימר משום דלא מיקום מיקם בתומם מכרעין לענין פסולי כהונה (ג): עיקר הטעמא בעריות כתיב • ותים ספרים דגרסי מדכתב יכמה הוא דילפינן מעריות ויש לפרש כדמוקי לקמיי דיכמה מחייבי לאוין הוא דילפינן ולא מעריות דכתיב ביה כלילו ילפינן מעריות דע"י עריות ומפסח מרובה שממעיט ליה בחייבי לאוין: ובן לשלא כדרכה דחייבי לאוין • פי' בקונטרס לחמה לכ"ע גרוסה ומלוכה לכתן הדיוט לכל משום הטרלה לא לשלטרך למיפייה דהא מרבינן ליה לעיל מקיש קיחה דעריות וקסבר לר"י דלי משום חייבי לאוין דכתוב נקט לה לשלא כדרכה ומי לא לשלטרך דחיכא למילף ממי קיחה קיחה מעריות דכתיב בהו משכבי חצה חלת גרלה לרי דקאי מקיש דחייבי לאוין לעיל מיניה כתיב בהו קיחה דלא ממעיט בהו שלא כדרכה חלת מ"ם דביאה ביחה מיבמה כי היכי דילפינן לעיל מיניה יבמה הוא דלא ממעיט בהו אלא ואי ו זו חצה כהן • מוהיה קדשים וח"ת והא קדלקינן לה בכתובות בפרק נערה (דף נה: ושם) לדרבה דחייבי לחחלקה בחומם ושופה בדלן דעריות ותר"י דהתם חצמכחה היא ממכרת היא דעריות דחיבה חומם חצ"ע דשופה בדלן דעריות חצ"ע דשם חצמכחה היא ממכרת היא ומ

פה נמי מלכה· דקנין כספו היא ואוכלת דכר תורה,ועד דבעיל לה דמייה חללה,מלכה: **מכח מין** לו **להפקיל במקום אחר** · דקסבר קהל גרים לא מקרי קהל וחין בכלל"ל יבא פסוק דכתי"ו ומחללה תרומה: **ופה נמי מינית ר' יוחנן מדבי תועפית** יתורה אור

לקמן בשמעתין ולא פשיט ליה לי מחללה בתרומה לו לא: **ליתמר** · לבעויי קושיין לחתי: **סותיו ומפקילה** (ה) **בלא ידעה** · היה נשוי כהן אחה ואוכלת בתרומה **ונעשה פלוני דכתי** וכא עליה לא מחלל בתרומה דבעויי חללה דבעלה לפסול לה **ואם לא ידעה** משנעשה פלוני דכתי הרי זו **אוכלת** משנה היא בפ' הערל (נקמן ע·) למלת מיני פלוני דכתי כהן מחלל במקום אחר **הגלבן בקידושי עבידי** נמי מחלל כל זמן שלא עשאה חללה: **שכבר מלכה** · כשהוא ברית: **ליה פחרי** · שלין (נ) יודע לפרשה: **למאן מי לר' יהודה כו'** · הש"ם הוא דקא בעי לה ומפרש וחזיל עד סיפא ופשטה לבל ר' מוסיפא לא פשיט לה מידי דלמחרן לעיל הא בעא מיניה כו' וחית דמפרשי דלית ליה פחרי לימה לריכה לפרש דלמאן דקבעי לה לר' יהודה כו' ושבוש הוא מפני שני דברים חדא דלמחרן לעיל ולא פשיט לה מידי ולא מסכן דרבי מוסיפא קלמר שעשה פלוני דכתי מעלה עליו כאלו לא עשה כלום: (כ) ד"ה דלית וכו' שלין לו פחרי יודע:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה מוסיף ומחללה נלא ניב פי' כשלא בא עליה לאחר שעשה פלוני דכתי מעלה עליו כאלו לא עשה כלום: (כ) ד"ה דלית וכו' שלין לו פחרי יודע:

* תיאא מהבהגהות אלפיא ואות ש"ואולי - ס"ת אלא בקיצור את הסיפור אודות הבעל שלא בא על אשתו ש"א

קדושין פו·

שם

כלוריס פ"ת מ"ב

לעיל ל"ב·

יבמות פ"ב מ"ב

[נקמן מה·]

[נ"ב]

[מלגון ומלמד ידע וגו' בנדחים ד פוד שם יש לו ידעו לים שוד שם כד ולים לו ידעה]

[מלגון] [מלגוד]

לח א מיי' פכ"ו מהל' ישורי כיאה הל' ז סמג לחוין סנ עוש"ע חא"ע סימן · סעיף כב:

לט ב מיי' שם פ"ם הל' ו סמג לחוין קנב עוש"ע שם סימן ז סעיף כג:

מ ג מיי' פ"ו מהל' תרומות הלכה יב:

תוספות ישנים

א) וחוכן הוא דקרי לקדושה קריאת קהל ולכך ניכא כלומר כלא ליכא דקדושה ממעט כלומר כדאמרינן לעיל לישנא אחרינא לעיל לימוד קדוש לומר לכל"ג ב"ג ל"ג ל"ג ל

עין משפט נר מצוה

* ליאוך מא א מיי׳ פ״ו מהלכי תוס׳ נה מאכ״ט מתרומות סלכה כה: מאוכ״ט אחרי ליאוך ב מיי׳ פ״ב מהלכי דבני נח הי מר הלכה כלכה יח חאח זיא סמ״ע סה״ע סימן לו סק״ו וגר״א שם: סעיף ג:

מב ג סום״ע שם סימן קכו סעיף ד:

נוסח אחר ואומרת ליבמי׳ אי יש חופה לפסולות ומשיבה לו חופה פסולה כ״ש: מה ז מיי׳ פ״ב מהלכי מתנות מסכת ומתנה כלכה ב:

מו ו מיי׳ פ״ו מהלכי אישות הלכה ג: מז מיי׳ פי״ח מהלכי איסורי ביאה הלכה יב: וסיי׳ ז סעיף יג:

(הגה עד כאן לשון אחרון)

נוסח אחר ליבמי׳ ואומרת לו

נ״א חופה

(אחרון אחרון)

נוסח אחר ליבמי׳ ואומרת לו

נ״א חופה

(אחרון)

נ״א

* ליאוך תוס׳ ד״ה רב ואומרת לו׳ כפירוש רת...

* ע״ל מוסף ד״ה רב

* ל״ל כאשר הוא מקשה לעיל ד״ה

תוספות ישנים

א) חופה מהי קאמר לכל מילי דקתני לה כלה מ״ם דכלהו סברי כרב דהוא דחופה קונה וע״ל דגרסינן לקמן חופה לה קני לה כלה מילי דקתני לה קני לה כלה ר״ת. ור״ל דלרב חופה לה קני לה כלה מילי דקתני לה כלה מילי דקתני לה קני לה כלה מילי דקתני לה כלה מילי דקתני לה קני לה כלה מילי דקתני לה כלה מילי דקתני

נרבי מאיר דאמר קידושין פסלי · תופה בנת קידושין כמי פסלה : תופה* לישה קונה בנת כסף לו אמר לו קידושי ביאה כדתניא בפ"ק דקדושין (דף ה:): **ניצחו** · לכהן זו וזו ומתי זו וזו כשרות ופסולות: **מכלל דניצחו ממש** · כשבילה בתמיה וכי ביאה בפסולה מי מיכא למ"ד בלא פסלה מהרומה דכי נמנא **תלת** פירושי תורה אור קל מפרש ניצחו כילד כנון שנכנסו לחופה ולא נבעלו : **תוכלות משלו כו'** · **לחופה לא פסלה** : **מין תופה מפיקלפס** · מה כח ישראל היא ולגיבת דמקנה מחרומה דמכן (כתובות דף מ:) ב"ד של מחריבים אמרו מין לחופה תוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה ואמר ר' ישמעאל תופה פסולה לישה מחלבת וס"ת ביאה מדמקיש תופה לביאה מפני שתופה פסלה כאן היא **חופה פוסלתה** כביאתה : **ממתני'** · דמסכת סוטה : **אמן** · אמן מרי ומי אימי לרבות כל הני : **שומרת יבם וכנוסה** · כלומר ואם היתה יבמתו וכנסה היבם משלה לחופה ומקבילה לה על מתילה שכשהתרה בעודה שומרת יבם ומיום בודקין לחופה על שתיהן דהא לי זמני בעודה שומרת יבם למחר ביאה עליו וכו' עקיבא מוקמין לה במסכת סוטה (דף יח:) דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין דמשוי לה יבמה לנזק· כלומר חיים וכי היכי דאמר חיים מיתסרת בזנות בעודה שומרת יבם מי מיתסרת מיבמה וכיון דמיתסרת עליה בח קיטי היא : **דקני לה** · קיצץ לה והתורה בה "לו יהיה לאשתו לחים פלוני": **לא שומה** · דבעינן שתהא לשכך : **ולא נולדו כשומה** · שם קיצץ לה ונשתהה כדאי שתהא גרמה לאמור לח עלמה עליו : **אלא דקני לה כשהיא מרוסה וקא מיפסקה** · בחירוסיה ונשמה ומשקה לה : **ומי דקני לה** · והתניא כו' : **מנוקה מעון** · אלא בח עליה לאחר שנכתרה שהשורה בכתיב (נמדבר ה) והיא נטמאה : **ופ"ש** · מדמשקה לה יש תופה לפסולות וקרינן ביה "אחת לשכך" דקני לה תופה ואף על גב דלא חזיא לביאה להא לחומרא מתנכתה : **אמר רבא** ומסכנתה להא מתני' מתרלחת היא והא כי לחת כו' : **שבח עליה תרוסה נביא** · קודם שתירה ועטופ מתרלחת היא : **ופרקינן דכותה נבי שומרת יבם שבח עליה** · לפי זמן בניא ממיה בחלמעתה והדר קיטי לה ואיסתתרה והכיטה לחופה ולא נבעלה ומשקה לה ומקבילה אלא שלח שתים בשתירה הרחשונה : **שומרת**

עליה ארוסה בביאה **דכוותה** גבי שומרת יבם שבא עליה יבם בבית חמיה, שומרת

ו"ל דהכא כיון דבשעת השקאה יודע שבא עליה בחיסור לפיכך בח עליה כוונ כל ידי גלגול שליכו יודע בשעת השקאה מטוקה מעון קרינן ביה : **דכוותה** גבי שומרת יבם כו' · פי' בקונטרס בליבמת לחבירתה דמוקי לה הכי כי היכי דלא תיקשי שומרת יבם בח מקיש לכל מקום שביבת בעל לבעל ולגון דכוותה לא מקשה בעל לבעל דקאמר טעמא שביבת בעל לבעל ולא שקדמה שביבת בעל לבעל דמשמע הכי דמשמע דמחוחו הטעם שלח מטמידים לחרוסה בבח עליה חרוסה בביח חביה להייטו מטעם דבעינן שקדים

נב א מיי' פ"ד מהל' סוסה הל' ח':
נג ב מיי' פ"ו מהל' תרומות הל' כב:
נד ג ד מיי' שם הל' כג:

שומרת יבם קרוים לה לפי שהוא מעלייתא היא להא דאמר רב קנה לכל · ותע"ב דקרי לה שומרת יבם במילתיה דרבי יוחנן והכי יוכן לתיירו בבא עליה יבם בבית חמי' ובלא עבד בה מאמר הפה משום דלמא מעלית היא לענין השקאה קרי לה שפיר שומרת יבם לפיכך לרב דאמר קנה לכל להא ממעט לה רבי יוחנן בברייתא מפני חיסך וכיי יחיה קרי לה נמי שומרת יבם דקתני יכול אחמי מוליא שומרת יבם כו' משום דלית ליה רבותא דלית ליה הוה ממעט לה וכן מסיק הפה לכל הכא לא הכיר שום טעם שהיה רוצה לקרותה על ידו שומרת יבם ועוד כיון דקנה לכל לא הוה ליה למימר שומרת יבם וכוסה דהך נמי כוסה היא:

דהא אמר רב קנה לכל · וכנגד מן הגג ומקבל לו בנתכוון להטיח בכותל ליכא למיקמה בויתם בין בך לא בכבוי מבלעדי חיסך דמשמע מבלעדי חיסך אמרן בך לא בכבוי משמע דבעיון בעל כורחה שכיבה: **רב** פפא אמר הלי הוא דאמר פי' בקונטרס בלשון אני לעולם דקינא לה ותיסתברא כשהיתה ברשותה הלי הוא דליים ליה הך דרשא דוקא הלים משום דליים ליה הך דרשא שקדמה שכיבה בעל וקנ' לי"ט דברים שבועות (דף כ' ושם) וכבוסה (דף כח:) וכבמה דוכתי פריך ומי בדקי לה מיא והתניא ונקה הלים וכו' ולא מצני הלי הוא דהוה ממעט ליכתוב מלן דפליג ושוד מנא ליה דהלי הוא בעי שקדמה שכיבה בעל דלמא כשכא עליה ברשה שכיבה בעי ליכתוב מלן דליכא למיקם עליה ברשה ומיהו

מהו: בתר קיחה דלאיסורין חולין וכריתות ליה או בתר ניתוק דלאיסורין חולין מדלת פסול דלמה כשנתרפא לכ"ג ומת: יבנום. תלמוד בתר איסורין חולין: אלמי פתח דכתיב פתח. כי תם כתולה מעמיו יקח אשה והתי תשא קרא יתירא הוא ומיבעי ליה מרבינן לקטן בפירקין(דף סת:) דלא תירים תלמוד ומתמה להיות כהן גדול יכנוס: אלמי ואלי פתח. תירוצא הוא לתמה יש לך לדרוש ואלי פתח: פה לישתני נופה. בוגרת ומתה גופה מן האירוסין לישואין,תלמוד לא נתפתים: מתני'. ואלי יש אם פה ובוגרת. פלוגתייהו מפרש בגמ': גמ' פשיטא. תלמוד מתמה מעמיו: מאמר. שבי תלמוד (נרשתים נח): דומיא דגרושה. וכגרושה פשיטא ליה דמתמה היא דלים לך למילף כדילפינן ב"ק בתלמוד: כתולה. לי הוה כתיב בתולה יקח,מקלת בתולים מעמע והואי מיעקרי בוגרת דמתמה דכתיב בתוליה, מיתסרא בוגרת דמתמע דניתנין על בתוליה: בבתולים. בי"ת יתירא דמשמע הכי למדרש במקום בתולה דהיינו כדרכה,מסברא גפסלה לכ"ג, לכל בבתולה שלא כדרכה לא,למימר "כתולה שלא כדרכה" ליכא למימר מהאי קרא ולמידרש צוע שיהו כל בתוליה קיימין-ותיפוק שלא כדרכה כדדרכיהן ליה תליכא דרבי אלעזר, ליפוק בתולה מעמע בוגרת כ"ש בתולה שלא כדרכה, הלכך כי אתמ קרא, אתמ ואתמ,וכדדרכיהן: ורבי אלעזר ורבי שמעון סברי. לי הוה כתיב בתולה שלימה משמע ומיעקרי בוגרת דמתמה דכתיב 'בתוליה' מקלת בתולים משמע לרבות בוגרת: בבתוליה. ב' יתירא משמע שמתה בבתוליה שלא אבדה מסס כלום על ידי בעילה בין כדרכה בין שלא כדרכה ורבנן אלמה כדרכה: פסולה לכהונה. לכ"ג שמלווה על הבתולה,אבל להדיוט אפילו כדרכה כשרה ואין זוכה שלא כדרכה לאלמנה כהן הדיוט הוא: ואלו הן הפיגולין. פרט לפגולמצה. במתני' נערה כתולה כתיב: פרט לפגולמצה. מן האירוסין וזה המתני כ"ג הוא לו גרושה לו חלוצה מן האירוסין היא אם כהן הדיוט הוא: ביבי דמי. כך ניתה תוס שמת עליה כהן גדול זה: תיפוק ליה דהוה לה בתולה. וכתיב מן הכתובין וי"ל דלמומרת מקשין ופשיטא לן מן האירוסין כמו גרושה דכהן הדיוט ותע"ג דבכתולה(ניפין מפ: ושם) חלק מן האירוסין: דומיא. דגרושה דומיא דאלמנה

תורה אור

מהו בתר נישואין חולין או בתר אירוסין אולינן אשר תניחוה תנחמרמלו אך נתנרשו מן הנישואין כפסולות מן האירוסין כשרות אמר ליה לשוויה חללה לא קמיבעיא לי דביאה היא דמשוויה חללה,כי קמיבעיא לי והוא אשתו בבתוליה יקח מאי קיחה דקדושין בעינן או קיחה דנישואין בעינן? אמר ליה הא נמי תניתוה *אירס את האלמנה ונתמנה להיות בהן גדול לבנו שאינו הגון הרי זה יקח אשה, הבא נמי כתיב אשה? אלא שתים, ואמה ראיה: אלא אי אשתני נופה,והא לא אשתני נופה: מתני' כהן גדול לא ישא אלמנה בין אלמנה מן האירוסין בין אלמנה מן הנישואין, יולא ישא את הבוגרת ר' אלעזר ור' שמעון מכשירין בבוגרת [ולא ישא את מוכת עין]: גמ' תנו רבנן אלמנה לא יקח בין אלמנה מן האירוסין בין אלמנה מן הנישואין, פשיטא מהו דתימא לילף "אלמנה אלמנה" מחמר מה להלן מן הנישואין אף כאן מן הנישואין קמ"ל ואימא הבי נמי: דומיא דגרושה מה גרושה בין *מן הנישואין בין מן האירוסין אף אלמנה בין מן האירוסין בין מן הנישואין: ולא ישא את הבוגרת: *תנו רבנן והוא אשה בבתוליה יקח פרט לבוגרת שבלו לה בתוליה דברי ר' מאיר, ר' אלעזר ור' שמעון מכשירין בבוגרת במאי קא מיפלגי: רבי מאיר סבר "בתולה" אפילו מקצת בתולים משמע "בתוליה" עד דאיכא כל הבתולים "בבתוליה" בכדרכה אין, שלא כדרכה לא, ורבי אלעזר ורבי שמעון סברי "בתולה" בתולה שלימה משמע "בתוליה" ואפי' מקצת בתולים, "בבתוליה" עד שיהיו כל בתוליה קיימין-בין בכדרכה בין שלא כדרכה. אמר רב יהודה אמר רב נבעלה שלא כדרכה פסולה לכהונה. מתיב רבא לרב חדיה לאשה ראשה הראויה לו פרט לאלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט היכי דמי אלימא משום אלמנה, תיפוק ליה משום דהוויא לה בעולה אלא לאו שלא כדרכה, ומשום אלמנה אין, משום בעולה לא הא

מדלא כתב ניתוק חולין. מתוך פירוש הקונטרס מצינו למגמל דלמומר ידע דמיבעיא ליה אם מומר לכוסמה מכשרה או לא ולע"ג דמתניתין לא מייתי בתיסור קיחה מ"מ שמואל הוה אמר תיסור קיחה מלוה וקסבר לר"י דמעיקרא פסל שמואל דכתר ניתוק לחולין ובתר הכי פסל דכתר תירומין חולין ועוד דלת הוה ליה למימר "לכוויה חללה לת קמיבעיא לי" כיון דלתיהו כמי ידע דלת קמיבעיא ליה לת לענין קיחה לת שהיה מדמה זה לזה והכי הוה ליה למימר "שלמי תיסור קיחה מיתסור חללה" וגרסה לר"י דשמואל היה סבר דמיבעיא ליה לי תניק ליה לר"מ מהמתמרת לכיהה פסולה כיון דלתיהו היה כהיתר או יוכל לכוויה דזו היא כשרה היא דמומר לכוסה כשרה כדלקמיר בסמוך, ולת לפי דבריו שכטור לתכוסה לכוסה מניק ליה תניתא דמן פסולות וכיון דעיקר חללות מן הכתולות שכרת הוא דכתר ניתוקין חולין לפי' הוי הקידושין בהיתר: הא לת לתיפתי גופה. קודם ניתוקין לתכ שהמתה להיות כ"ג וה"ה לת היה מרים בוגרת לו קטנה ובגרה ולת"כ נתמנה להיות כ"ג דדוקא נתמנה ולת"כ בגרה הוא דלת יכנס דהמתה הגוף לתכ שהמתה ונ"ע לת לתכ שהמתה מוכת עין לו בעולה לי הוי שהמתה הגוף ולת יכנס לו לת וקטנה שהמתה בפ"ק דקידושין (דף י.) דלת בעולה תליכא דלת תליכא בתולה שלימה משמע בפ"ק דקידושין (דף י.) דלת בתולה שלימה תליכא כוזה שהמתה גופה דקתמר לי תתיכא בעולה תיפוק ליה קטנה יכול כ"ג לקדש בבתה ולי תכוב כתיפתי גופה היתך יכנס ונלת בעולה היא בפעם ניקוין חולין (ה) עוסה לת תתמר דבתולה לירכון (ו) ומיהו לת תיפתי גופה והת דתמרי' בפ' נערה בכתובות (דף מה: ושם) וללמת כי תדים רחמנת היכת לת תיפתי גופה שלת בגרה תפס שהיתה כבר בעולה מן הבועל לת תציב שיעור הגוף בבעילת בעל ובעילת בועל תע"ג דהוי שיעור הגוף תפס לת תיפתי לת בגרה בפחות מכדי שהות בין בעילה לבעילה. [ועי"ש תוס' כתובות מה: ד"ה למת]: דומיא. דגרושה. ות"ת לרכה גרושה דומיה דלמנה

הגהות הב"ח

(ה) תוס' ד"ה הת לת ליפתי וכו' דבתולה לירכון. כ"כ בפ"ק דקידושין הת מיבעיא ליה ועי' תוס' ד"ה הת לת ליפתי וכו' ועי' לקמן נ: ד"ה הת לת ליפתי וכו' ועי' לקמן ס: ד"ה הת לת ליפתי וכו' ועי' לקמן ס: ד"ה הת לת ליפתי וכו' ועי' לקמן ס

הא מני ר' מאיר היא *ורב דאמר כר' אלעזר, אי כרבי אלעזר מאי איריא משום בעולה חיפוק ליה דהויא לה 'זונה' דהא אין אלעזר *פנוי הבא על הפנויה שלא לשם אישות עשאה זונה? אמר רב יוסף כגון שנבעלה לבהמה דרתם משום בעולה איכא משום זונה' ליבא אמר ליה אביי ממה נפשך אי 'בעולה' הויא 'זונה' נמי הויא ואי 'זונה' לא הויא 'בעולה' נמי לא הויא וכי תימא מידי דהויא 'אסורה' עין שלא כדרכה אם כן אין לך אשה שבשרה לבהמה שלא נעשית מוכת עין על ידי צרור אלא אמר רבי יוחנן בממאנת אמר רב שימי בר חייא נבעלה לבהמה כשרה לבהמה תניא נמי הכי נבעלה לתי שאינו איש שבמקילה בשרה לבהמה כי אתא רב דימי אמר: מעשה בריבה אחת בהיתלו שהיתה מבברת את הבית ורבעה לכלב כופרי מארייה והכשירה רבי לבהמה, אמר שמואל ולכהן גדול, בישראל רבי, כהן גדול מי הוה? אלא ראויה לכהן גדול, א"ל רבא *מפרקין לרב אשי מנא הא מילתא דאמור רבנן *"אין זנות לבהמה? דכתיב °לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב" ותנן *"אתנן" כלב' 'ומחיר זונה' מותרין (משום) שנאמר °"גם שניהם" שנים ולא ארבעה ת"ר אנוסת עצמו ומפותת עצמו לא אנוסת עצמו ומפותת עצמו לא אנוסת חבירו ומפותת חבירו לא אנוסת חבירו ומפותת חבירו לא ישא ואם נשא נשא, אנוסת חבירו ומפותת עצמו לא ישא ואם נשא נשא: ר' אליעזר בן יעקב אומר 'הולד חלל וחכמים אומרים הולד בשר: אם נשא נשא: אמר רב הונא אמר רב "יומוציא בגט, ואלא הא דקתני "אם נשא נשא"? אמר רב אחא בר יעקב לומר שאין

תורה אור

ראוי שלא כדינו

בעולה חייב קרבן סורר המיתה ול"ד הערלה זו כשיקוה חלה עליו ולמען ת"ל מי פריך בבן סורר המיתה לא לידיעי נמי תפי שפיר דהא לא מיקיים קרא בהכשרה עטרה חלה עליו בגמר ביאה ולמען דלמר הערלה זו הכשרה עטרה מאי היכא למימר הא לידיעי נמי תפי שפיר דהא לא מיקיים קרא בהכשרה עטרה חלה עליו בגמר ביאה ממש:

הא מני ר' מאיר. תע"ג דלר' מאיר חייבי לאוין וכריתות בני קרא דרך גופיה מוקי מתניתין דריש לקמן עטרות (כתובות דף כה:) כרבי מאיר ביקרקע היו רשאי לקיימה וקיימה בקדקפי נמי סיפא בחלה עטרות (שם לא:) אם לא היתה רוצה לבא עליה עד שיעשה לה מעשה אחר לקיימה אלמא בחלה עטרות ולישנא קמא נמי מאי פריך מאי טעמא לא מהני מעשה אחר לקיימה אלמא בחלה עטרות ולישנא בתר

מסורת הש"ס

שאין משלם קנס בפשוטה • שהם מפוטה היא להנ"ל ליה כשומין למפטריה מקנסא שהמפקה אין משלם קנס הלכך טוענה דכתיב הם מתן יתמן (שמות כב) אבל הם מהור יהמרנה ט לשפה לא יתן כשם אבל לוקם נוטן מיד לפילו הוא טוענה דכתיב (דברים כב) ונתן לאשי האיש האוכב עמה תורה אור

שאין משלם קנס בְּמְפוּתָה,אוֹל רב גביהה מִבֵּי כתיב אמרה לשמעתא קמיה דרב אשי אָמַר לֵיהּ והא רב ור' יוחנן דאמרי תרוייהו "בוגרת יומכת עין לא ישא יואם נשא נשוי אלמא סופה להיות בוגרת תחתיו, סופה להיות מוכת עין תחתיו הכא נמי סופה להיות" בעולה תחתיו קשיא: אנוסת חבירו ומפותת חבירו לא ישא ואם נשא ר' אלעזר בן יעקב אומר הולד חלל וחכמים אומרים הולד כשר: *אמר רב הונא אמר רב *הלכה כר' אליעזר בן יעקב וכן אמר רב גידל אמר רב הלכה כרבי אליעזר בן יעקב אבא באסאי אמר רב הונא אמר רב מאי טעמא דרבי אליעזר בן יעקב דכתיב לא תהיה ומי סבר לה כותיה והא קיימא לן *משנת ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי "ואילו בהא *אמר רב עמרם (ה) (אמר רב) אין הלכה כרבי אלעזר, קשיא רב אשי אמר ביש "חלל מחייבי עשה קמיפלגי: "רבי אליעזר בן יעקב סבר *יש חלל מחייבי "עשה "ורבנן סברי אין חלל מחייבי עשה, מ"ט דרבי "אלמנה וגרושה וחללה זונה את אלה לא יקח כי אם בתולה וגו'-וכתיב-ולא יחלל זרעו בעמיו אבולהו ורבנן "אלה" הפסיק הענין ורבי אליעזר בן יעקב אמר "אלה" למעוטי נדה, כמאן אולא הא דתניא מאלה אתה עושה חלל ואי אתה עושה חלל מנדה כמאן? כרבי אליעזר בן יעקב, ורבי אליעזר בן יעקב נבחבי' לאלה" לבסוף? קשיא. חנן רבנן אחותו ארוסה רבי מאיר ור' יהודה אומרים ממאנה לה רבי יוסי ורבי שמעון אומרים "אין ממאנה לה, אנוסה ומפותה ד"ה אין ממאנה לה, ומלכת עין אין ממאנה לה דברי ר' שמעון שהיה ר' שמעון אומר "ראויה לב"ג ממאנה לה שאין ראויה לב"ג אין ממאנה לה ובוגרת וממאנה לה דברי כל אדם מאי טעמא דר"מ ור' יהודה-דדרשי הכי "ולאחותו הבתולה" (ה) פרט לאנוסה ומפותה, יכול שאני מציא אף מוכת עין? ת"ל "אשר לא היתה לאיש" מי שהוייתה על ידי איש, הקרובה "לבעל הראשון אליו לרבות הבוגרת הא למה לי קרא והאמר *רבי מאיר "בתולה" אפילו "מקצת בתולה, משמע "אי צטרך, סלקא דעתך אמינא נילף "בתולה -בתולה" מה להלן נערה אף כאן נערה, קא משמע לן. ורבי יוסי ורבי שמעון "מאי טעמייהו דרשי הכי "ולאחותו הבתולה" פרט לאנוסה ומפותה ומוכת עין יאשר לא היתה" פרט "לאלמנה "הקרובה" "לרבות ארוסה שנתגרשה" אליו" לרבות את הבוגרת" "הקרובה" -לרבות ארוסה שנתגרשה" והא

שאינו מטמא קנס במפותה • ואם תאמר וכיון דכתיב גם ומים לה כתובה כמו מלמנה לכ"ג דים לה כתובה כדתמריכן בים מופרות (נקמן דף פה. ושם) מצ"ע דאסורה מן התורה ול"כ מאי נפקא מינה דאין משלם קנס מכי ים לה כתובה ומה לי קנס ומה לי כתובה ותמר ר"י דנפקא מינה אם מחלה לכתובה ועוד נפקא מינה דלא משלם מן העידים כדין קנס דלא מן הזיבורים כדין כתובה ושוד דכתובה בעולה דרבנן ושוד נלחה דהא דתמר רב מוליא בגם הייט מדרבנן ולהכי נקט קנס פלונתא "דרבי בתעסת מבירו דכתעסת עלמו מוהה לו חוי חלל ומיהו מלינן למימר דנקט תעסת מבירו להודיעך כוחן דרבנן דמכשרי: סופה להיות בעולה מחתיו • ואין לומר דמוליאה בגם דקתמר רב הייט לרבי מלעזר דתמר פטי הכא על הפנויה עשאה זונה דהא רב מבריית קלי וברייתא דלא כרבי מלעזר דהא תמרי דבנן סולד בשר: חלל מחייבי עשה • מימה כיון דלא יחלל קלי כמי מכעולה לרבי מליעזר בן יעקב אם כן מין זה מייבי עשה גרידא דלא יחלל לאו הוא דקתמר בספרי [בחרת] דקדושין (דף פת.) בעל זונה משום לא יחלל: אלה הפסיק הענין • ולא מוקמינן לה יחלל מכעולה חע"ג דמימה סליק משום דמיסתבר טפי לתוקמי מחייבי לאוין: ואי אתה עושה חלל מנדה • בחומש כהגיס מפרש לתיסתרי דלא כילף לליטי חלל מקל ומומר מהני דכעלה עשאה זונה דהא כיון דחפסי לא מייבי לאוין דמה לתמנה וכיולא בה שכן הן עלמן מחללות וכי תימא ה"ג כיון דבא עליה עשאה זונה הא לא הוי זונה כיון דמפקי בה קידושין: אלון לרבות הבוגרת • וח"ת למה לי לאין נרבי בוגרת מולא היה לאים למיכן דמרבינן מיניה מוכת עין וי"ל דאי לאו לאין היה מוקמינן לה היה לבוגרת גרידא דבוגרת מפחיד לרבות מפי מוכת עין משום דבוגרת עדיפא ממוכת עין דהא בבוגרת לא פליגי דכקמני אלין לרבות בבוגרת • תימה למה לי קרא כיון דדבין ממטמות בחולה ועוד נלחה ממטמות בחולה מימטמות מוכת עין לחיבו לרבי מחיר מדפרין נבי בוגרת והא למה לי קרא ובוגרת מוכת עין לא פריך הכי ולהכי מוקי קרא קמה בבוגרת וניחה נמי הסחם הא דדרשינן דרשא לחמר לא היה לאים לרבות בוגרת • ואין לומר דהיכי מלי למיפרך

עה א מיי' פ"י מה' מכו' ג סמג לאוין קנ סוש"ע אה"ע סימן ו סעיף ח:

והא אמר רבי שמעון בתולה שנישאת מטמא. תימה לרבינו פרץ למה לי לגרסת הטוגרת והא אמר רבי מאיר בתולה שנישאת מקלת בתוליה קסבר כתולה שנישאת מטמא ולכך מכשיר התם בכהן גדול טוגרת ואם כן למה לי הכא למיגרסת טוגרת נילף בתולה בתולה מהתם ומצי עומאת דידיה נמי מכשר ואם תאמר מאחר דמרבינן הכא טוגרת למה לי יו"ד דכתוליה לעיל להכשיר טוגרת נילף מכאן ואמר ר"י דלריך למכתב התם בתוליה בו"ד משום דבעינן אחר לא תפסר למכתב יתור על ניסו כל בתוליה למודים מיניה עד שיהו כל בתוליה קיימין למעוטי שלא כדרכה ומוכח עד כדפריטים לעיל: **הא** ליכא יודעת יקיימוה. לא היה לריך למידק כי אלא הא קא משמע יודעת יקיימו כו' אלא שרוצה להקשות מפשיטה דכל תסא יודעת מטמא דאינה יודעת קיימו ואף נמי תפילו יודעת קיימו וכתירך קרא דסא אסר לא ידעו מטמא הא ילמו אלו גדולה ואפי' לא ידעה כרגונו: **בראויה** ליבעל ככתוב מדבר · ויודעת שם הייט דראויה לנדעת שם והא דכתיב אסא דמטמא דוקא גדולה הייט משום דליקנו קרלי ומסון כך מוקמינן דכרתוליה ליבעל ככתוב מדבר למי לא כתיב אסא אלא אפי' לא ידעה שם וכל יודעת שם הוא ממיעת דהאי קרא נמי בגוף תייבי וכגוף יודעת כרגונו ואפילו אין יודעת קיימו לכל גדולה אפילו אין יודעת כרגונו: **סימן** לעבירה הדרוקן · ע"י העבירה כת הדרוקן כדאמרינן בבמה מדליקין (שבת דף ג.) והדרוקן נאו הייט ירקון כדאמר בכרוסה (נדרים דף מכ:) אבל קלא יש להדרוקן יהוקא פניס כדאמר דכל פניס מוריקות' :

[ומי' בתוספות בכורות מה: ד"ה לידי ט"ו]

ג"ורת החותם שאת ג' טעמים ויש א' בגוף [אלא דוכ"ב] דבמה תתגר אעין ג' ג"ן שם

קכבי

תוספות ישנים

והאמר ר' שמעון בתולה שנישאת מטמא ת"ש ומפי פרץ תלמידכם כיון דתדרכה כיון כתובתה מטמא דכתיב בתולה שנישאת מטמא דכתיב בתולה בתולה טוגרת · דמכי מטמא טוגרת לעיל מ"ש כאן [בתוס'] מקלת בתוליה מטמא מטמא כה לי למיגרס בתולה שנישאת מטמא ב ג ד ד"ת דלמיגרך לעיל דכתיב טוגרת ומ"ש בתוליה דכתיב ג"כ בתולה בתולה שנישאת מטמא ומפי מטמא ומפי מטמא וכתולה מקלת בתוליה דכתיב ומ"ל בתולה מטמא מטמא וכתולה מקלת בתוליה דכתיב ומ"ל בתולה מטמא מטמא דכתיב בתוליה ומ"ל בתולה מטמא מטמא דכתיב בתוליה ומ"ל בתולה מטמא מטמא דכתיב בתוליה

מין מטמאין · לא המתהיל עליהם: אחם קרויס אדם · וגבי טומאת אהל כתיב אדם כי ימות באהל (במדבר יט) : נפש אדם · כמדין כתיב : ומשני הא דקרי להו אדם משום דכעי למכתב בהמה גבייהו דכתיב ומחורים ובקר וגבי בהמה מיקרו אדם סתמא לא מיקרו: תורה אור

כל פורג נפש· כמדין כתיב ומדבש טומאת שבעה לומר מיטמו : ממגע · ומשא מי מטמיגן · וגבי מגע לחכמן גופא כמשא לו בחולו דלא כחיב אדם הלכך חע"ג דלא מיקרו אדם מטמו כמגע וכמשא : פ"ל כשולה מטמיו · יקח משפ · הלי לחמה לא לחיטרין לעיל מיניה להכשיר: פיגלו לון · כלומר המלך מיהו לאכל לחיו הכהנים וכהנהדרין לא מטהו : נחמנה לא · כחמנה לא קחני הכי הכי מטמא דרשלים · קשר של רחש לא רוחה כאן אלא של היה על רחשי לכך לא שכחן ממון ומיטחו: מתני' חולן · כהן גדול: ולא מייבס · דלחמנה היא ולחורה לו : גמ' לא מעשה ופשפ · לחמנה לא יקח כחולה יקח (ויקרא כא) ולא כעולה: מתני' גולא שם כן יש לו בניס· משום דמלוה על פריה וריבה והי"ב ליעבד] וכגמרא מפרש לחמלי נקט כהן : שניא וזוכה בחמורה כאורה. וכגמרא מפרש לה : גלא בגיורת · דכיחה עכו"ם ועבד פכלה: ושנבעלה בפילת זנות· כגון ישראלית שנבעלה לפסול לה :

גמ' יחמ. רב יוסף *קטיר קחזינא הבא *דאמר רב אסי "הרקבא דדינרי עיילה ליה מרתא בת ביתוס לינאי מלכא עד דמיקי ליה ליהושע בן נמלא בכהני רברבי": מתני' כהן גדול - שמת-אחיו... חולץ ולא מייבם: גמ' *קא פסיק ותני לא שנא מן הארוסין ולא שנא מן הנשואין, בשלמא מן הנשואין עשה, ולא תעשה הוא, ואין עשה דוחה ל"ת ועשה, אלא מן הארוסין יבא עשה וידחה את לא תעשה? ת"ש גזירה ביאה ראשונה אטו ביאה שניה: מתני' כהן הדיוט לא ישא אילונית אלא א"כ יש לו *אשה ובנים רבי יהודה אומר אע"פ שיש לו אשה ובנים *לא ישא אילונית שהיא יונה האמורה בתורה וחכמים אומרים אין יונה אלא נקורת ומשוחררת ושנבעלה בעילת זנות: גמ' א"ל ריש גלותא לרב הונא מ"ט דמשום פריה ורביה, צפרניה ורביה כתיב הכא דמפקדי וישראל לא מפקדי? אמר ליה משום דקא בעי למיתני סיפא רבי יהודה אומר אע"פ שיש לו אשה ו

ויש

[פי' לו בגם לפרום ולרבות מיומה לו בניס מ"ש בגם כרמב"ם ומחוך פרש"י מגמרא דגרס בגם"ש יש לו בניס וגם סיס בגרסחו בגם כלן]

[פי' מוספות מיד גד. ב"ק לח. ב"ב נח. מכ' ע"ז ג. סנהדרין גם: ובמה מ:]

גליון הש"ס

גמ' אחם קרוין אדם. פי' מהרי"ן ריפ"ג דעבודי' ובחו"י שם לפ"ב : מתני'חיים אחה לומה. פי' לעיל דף ס ע"ב פרי"ם אמו ניחה : גמ' קטיר קחזינא בכהן. ב"ב דף כ"ח ע"ב מד"ב ובחר : חוס' ד"ה חולן ואין דיש חילוק בין אחם לאחם · פי' ירמיס לא כי ובירושלמי ובחום · באר"ש בשם מדקחר כיון אחם כרכחן · עיין ניעון ד"ה אע"פ חד"ם בשולה ובמרכ"ת שם :

כ"מ קיד: [כריחות ה:]

[ויק' חוס' כ"ב נח. כחבו יבוח ובחו"ד נדה ש: ד"ם ואין נלינ]

[ויק' חוס' כ"ב נח. כחבו יבוח ובחו"ד נדה ש: ד"ם ואין נלינ]

רש"י מ'

[נסיל נט.]

[נסיל נט.]

[נסיל נט.]

הבא על יבמתו פרק ששי יבמות

כל אין בן

ביתה שלה בה פירלה · קטנה לחינת לכלל פירלה לכשתגדל ועד ממתנ תנת היכה לעת לחינת לעולם לכלל פירלה : בחולה תנת נערה · קטנה דלהלי תנת לחלי לחיעטריך בשוס מקום לכתוב נערה בחולה : הוא לומר והעברה עוכרת מרחה מלך · תימה דהכת משמע דרבקה נערה היתה וכסדר עולם (פ"ש) קנית בהיית שהיתה בת שלש כשנשאת ילחק ולחי לחשבר להגיה דהת חנית המסילחק חביט בשנעקד על גבי המזבח היה בן שנתה ושלשים שנה וכו' בפרק עולה רבקה וכתיב ויהי ילחק בן חרבעים שנה וגו' ומלחת שהיתה בת ג' וה"ד שמועל חמיד מדמינת בספרי ו' זוגות שנחיתון שוום וקחיב בקרח וחם היתה בת י"ד בכתיב בקרח וחם היתה בת י"ד כשנשאת לו חשבון מכון לכשעולד יעקב היתה בת ל"ד א) ויעקב היה בן ע"ג כשחתה רבקה הרי ק"ג שהרי כשנשבך היה בן ס"ג שלח מת שמעמל וכל שנותיו של שמעמל קל"ז כדכתיב ושמעמל (גדול מילחק י"ד שנה וילחק בן ס' שנה נולדת תוסס ל"ך שמעמל) בן פ"ד וכחלר מלידת יעקב עד סוף שני שמעמל ס"ג וי"ד נמנין בניה עבר כדחמרינן במגילה (דף יז.) ועמדיים שנה בניה לבן ושתי שנים בדרך ולח מתה רבקה כדלהלן(מדרש רבה פרשה ס"ב) תלון בניה שתי בניה של רבקה ומיקרה הרי ג"ם וגריך עומר דמדרשות חלוקים זה על זה :

פנוי הבח על הפנויה ט' · ולח דוקח פנוי דכ"ש נשוי שנוה על חשתו דחשובה זוכה : **לא** יבעל לחד מפריה ורביה

חע"ג דמריש שמעיין לה דקחני כהן הדיוט לח יטח לילונית ולח דוקח כהן כדחמרינן (ניל מ"מ לינמריך הכח להכי דיוק דנמרח מ"מ משום פלוגתח דבית שמחי ובית הלל חרח הדר חני לה : **מאשה** לח בניל · פירש בקונטרס מדלח קחני לח יבעל מחתה : **אך** מחתה בניל · להלי ליקנה דייק מדלח קחני לח יטח לחד מהם שלינה בח בנים חלח שנים : לח בח לו בנים :

נפקא מינה למכור ספר תורה בשביל בנים · לעומר להלי מילחת נמי נפקח מינה ול"ג למלי נפקח מינה דהח מוכח נפקח מינה דדקחמר בהדיח לין לו בנים טוטח מהה בח בנים יש לו בנים טוטח מהה דלחו בח בנים ושוד חר"י דחמר למימר דלחילו יש לו בנים לעולם מלוה ליטח בח בנים לחח מחו היכח דגריך למכור ספר תורה בשביל בח בנים כיון דיש לו בנים לח יטכור מחכר שמוכח שלינה בח בנים ולח יגמרך למכור :

מדעתיה

תוס' חד מקחי

והח דחנן וב"ה אוסרים וכו' ונקבה · וב"ש בשני זכרים מקרים בחצות פרישה הדיבה דוכרים פרישי מנקבות מדחמר לקמן בני בנים הרי הם כבנים מבר חביי לסיפר ברא לברח וברחא לברחא חבל בדחא לברא לח חבי חלמח זכרים פרישי מנקבות .

גליון הש"ם

גמ' ל"ל כב מבמל לנכס פוק . עיין ניסין דף כו ע"ח : שם ד"ה לומר שנה ז מוסקת · עי' מנחלין דף כ ע"ב חד"ה ל"ל ונח כלה: שם מחוור קנטה מחוס טוח. וכן כתב בירושלמי פ"ח דסוטה כתב כחוס טוח, כסוטה דף כ"ח ע"ב מכלן עיין בחוספות דף כ ע"ח ד"ה חדרים ובח"ח חד"ה וכן דף מ ע"ב חלה לנחי חדרך בבל נחוי : מדעתיה

הגהות מהר"ב רבינוביץ

נוסחא א) גמ' כל ביתה שלין בה פירלה . נ"ב מלשון ואפילו יסה וקטנה : ובה"ג חזון חיש ז"ל כתב בשם ר' יהודה בר יקיר ז"ל ס"ח

תוספות ישנים

פנוי סכח על הפנוים שלח נשח לישות עשרה אנש · ואינה ניחא לרבי מקינא דלי מקינא תומר זוכה עד מוסקים רבילה חסים כחה מסחים שכל בכתה רחשונה לח עשתה אנש ולי, מלימר עשתה אוכה בשחה אוכה בשחה אוכה (א) וכוה ניחח דפרין (קמן ולילף מינח מ"ו שחשחה כי שחה ולי, בח ס"ב שכח ג' חשם חיכה ס"ב חשכה כלכך דחשמע שלח חיכה כוגנת. וכ"כחו חיכה בח ב"ד שכח ולשח ים מכוה חדרים חלוקים חם מזה : הא ים לו בנים בניל מפריה ורביה וכניל נמי מלמה מדקחמר כהי חלח קחמר לח יבעל לחד מהם בח בנים בשלמח נמי, מדלח קחמר כהי מחמח דחף מהם נמי בניל כי ים לו בנים.

נוסחא/מהגה

◇ ע' לשונות חדיבה חזק וחח"ח חיכה לנחי חדרך בבל נחוי טיהיה לן חשיב

נוסחא/מהגה

ז/ל/ר/ס/ ר' אליעזר כהן לא ידע חות חקלף

ויש לו בנים לא ישא אילונית שהיא זונה האמורה בתורה דאזונה כהנים הוא דמפקדי וישראל לא מפקדי ,משום הכי קתני "כהן" אמר רב הונא מאי מעמא דר' יהודה דכתיב °אכלו ולא ישבעון הזנו ולא יפרוצו" כל ביאה שאין בה (פ) (פירצה) אינה אלא בעילת זנות/ רבי אליעזר אומר כהן לא ישא אם רבי עקיבא אומר ליה רב חסדא לרבה פוק עיין בה דלאורתא בעי לה רב הונא מינך ,נפק עיין בה-רבי אליעזר סבר לה כרבי מאיר וסבר לה כרבי יהודה: סבר לה כרבי יהודה *דחיוש לכיעוטא וסבר לה כרבי מאיר דאמר אילונית = וזנה-רויא, וכרבי מאיר מי סבר לה והתניא [קטן] וקטנה לא חולצין ולא מייבמין דברי רבי מאיר אמרו לו לרבי מאיר °יפה אמרת שאין חולצין °אישׁ°כתיב בפרשה *ומקשינן אשה לאיש אלא מאי מעמא אין מייבמין? [א"ל]: קטן שמא ימצא סריס קטנה שמא תמצא *אילונית-ונמצאו פונעין בערוה ותניא קטנה מריבמה ואינה חולצת דברי רבי אליעזר וכרבי °יהודה מי סבר לה ותניא זונה כשמה דברי רבי אליעזר, °רבי עקיבא אומר זונה זו מופקרת,רבי מתיא בן חרש אומר אפי' *הלך בעלה להשקותה ובא עליה בדרך עשאה זונה ,רבי יהודה אומר זונה זו אילונית ,וחכמים אומרים אין זונה אלא ניורת ומשוחררת ושבעלה בעילת זונות ר' *אלעזר אומר *פנוי הבא על הפנויה לשלא לשם אישות עשאה וזנה? אלא אמר רב אדא אר אבהלא בר ב"ר עסקינן לאימת קני לה, לכי גדלה בעולה היא ,אמר רבא °מכלי לב"אי דקדשה אבוה מההיא שעתא הוא דקני לה ואי דקדשה נפשה הא רבי אלעזר היא ולא רבנן?אלא אמר רבא לעולם בבית דין וחיישינן שמא תתפתה עלי, א"ה ישראל נמי ? *פתויי קטנה=אונס הוא ואונס בישראל מישרא שרי בר פפא אמר בכ"ג והאי תנא הוא דתניא קטנה ת"ל °אשה°אי אשה יכול בוגרת ת"ל °בתולה°יכול אפי' נער

משאי אפשר, ובית הלל נמי לילפו ממשה? אמרי לך משה מדעתיה הוא דעבד דתניא "ישלשה דברים עשה משה מדעתו והסכימה דעתו לדעת המקום פירש מן האשה ושיבר הלוחות והוסיף יום אחד מאי דרש? אמר "ומה ישראל שלא דברה עמהם שכינה אלא לפי שעה וקבע להם זמן אמרה תורה °אל תגשו אל אשה" אני שמשותח לדבור בכל שעה ושעה ולא קבע לי זמן על אחת כמה וכמה" והסכימה דעתו לדעת המקום שנאמר °לך אמור להם שובו לכם לאהליכם ואתה פה עמוד עמדי" שיבר את הלוחות מאי דרש? אמר °ומה פסח שהוא אחד משש מאות ושלש עשרה מצות אמרה תורה °כל בן נכר לא יאכל בו" התורה כולה וישראל מומרים על אחת כמה וכמה" והסכימה דעתו לדעת המקום דכתיב °אשר שברת" ואמר ריש לקיש אמר היה הקב"ה למשה °יישר כוחך ששברת בשפיר יום אחד ומדעתיה מאי דרש דכתיב °וקדשתם היום והיום לילו עמו, ולילה דהאידנא נפק ליה, ש"מ תרי יומי לבר מהאידנא והסכימה דעתו לדעת המקום-דלא שריא שכינה עד שבחא

חנינא °רבי נתן אומר ב"ש אומרים שני זכרים ושתי נקבות ובה"א זכר ונקבה א"ר הונא מ"ט דרבי נתן אליבא דב"ש? דכתיב °ותוסף ללדת את אחיו את הבל-הבל ואחותו °קין ואחותו וכתיב °כי שת לי אלהים זרע אחר תחת הבל כי הרגו קין ובנגן אודיי' הוא דקא מודית לחנינא אדבי' °ר' נתן אומר ב"ש אומרים זכר ונקבה ובה"א או זכר או נקבה אמר רבא מ"ט דר' נתן אליבא דב"ה *שנא' °לא תתו בראה לשבת יצרה"והא עבד איתמר *היו לו בנים בהיותו עובד כוכבים ונתגייר °ר' יוחנן אמר °קיים פריה ורביה וריש לקיש אמר לא קיים פריה ורביה רבי יוחנן אמר קיים פריה ורביה דהא הוו ליה וריש לקיש אמר לא קיים פריה ורביה *גר שנתגייר בקטן שנולד דמי, ואזדו לטעמייהו-דאיתמר *היו לו בנים בהיותו עובד כוכבים ונתגייר רבי יוחנן אמר יאין לו בבור לנחלה דהא הוה ליה ראשית אונו וריש לקיש אמר יש לו בבור לנחלה גר שנתגייר בקטן שנולד דמי וצריכא: דאי אשמעינן בההיא-קמייתא קאמר רבי יוחנן משום דמעיקרא נמי בני פריה ורביה נינהו אבל לענין נחלה בני נחלה נינהו אימא מדי ליה לריש לקיש ואי איתמר בהא בהא קאמר ריש לקיש אבל בההיא אימא מודה ליה לר' יוחנן צריכא, איתיביה ר' יוחנן לר"ל °בעת ההיא שלח יבראדך בלאדן בן בלאדן מלך בבל וגו' א"ל בהיותו עובדי כוכבים אית להו חיים נתניירו לית להו חיים, אמר *רב יהכל מודין בעבד שאין לו חיים דכתיב °שבו לכם פה עם החמור-עם *הדומה לחמור מיתיבי °ולציבא חמשה עשר בנים ועשרים עבדים" אמר רב אחא בר יעקב כפר בן בקר א"ה °הנישאני התם דיחסינהו בשמיהו ובשמא דאבותהן והכא לא מפרש ואיבעית אימא יחסינהו בדוכתא אחריתי באבותהן ובאבא דאבותהן דכתיב °וישלחם המלך אסא אל בן הדד בן טברימון בן חזיון מלך ארם היושב בדמשק לאמר איתמר היו לו בנים ומתו רב הונא אמר קיים משום דרב אסי דאמר °רב אסי *) אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף שנאמר °כי רוח מלפני יעטוף ונו' ורבי יוחנן אמר לא קיים פריה ורביה-לישבת יצרה, והא ליכא בחיבי בני

*) ע"ז ה. מד יב: נקמן סב:

מדעתיה הוא דעבד. תע"ב דק"ו קאמר לון זה ק"ו נמור דלמטו מפני שטוה פעם אחת לבטל יבטל לעולם פרו ורבו לי נמי דוקא לו אמר לבטל משום עקרת הבריות: וקבע להם זמן. ות"ת מדלבה משום דקבע להם זמן (ג) וידבר עמהם בהדחי יש לפרש יומר מעל הספק ויש לומר "דהכא פי' וקבע להם זמן ("מצה) שלשה ימים ולא היו נזרזים לפרוש לגמי אחת יום אחד משום דקפץ פליטה הוקקו לפרוש שלשה ימים ק"ו לי שלא קבע לי זמן ויש ספק שיחיה הדבור כשעה

תשמיש לו ביום תשמיש:

דכתיב תמור להם. ות"ת ומנלן

מפיקים מדעתו והלא

משנה שנאמר במתן תורה עם ישראל שוב לא הזהר לו כדכתיב ותקח פה עמוד עמדי ויש לומר דלי לאו דפיקח מדעתו למה בעטו עליו תהלן ומניח תלא דפיקח כשמעו מפי הגבורה לא בעטו לא תשה ק"ו בעלמו וגלה לה דעתו ועשה לה תהל כפני עלמו לו נתן לה גט ולפיכך כעסו עליו ות"ת ולמה המתינו כל כך שלא כעסו עליו תלא במלכות שהוא זמן גדול לחזר ממן תורה ות"ע שלא נתגלה להם שלא כחומה שעה כדתניא בסיפרי שבשעה שאמר הקב"ה למשה לקיש ויקם ע' זקנים מישראל לאמרה מרים מקרי בשומיהן שלא תלו שנתקבלו לגדולה לאמרה לפורה לו להן לנשומיהן שלא על פי משוה שדברה הכיניה עם אחיך פירש ממנו ות"ת ולמה נענש עליו מאחר שנסכים לו במקום ות"ע שלא נתגדל

וכל הקי"ו (ר"ן ורבינו ב' בנימין)

צב א מיי' פט"ו מהל' גירושין הלכה ה ומצוה עשין מה עוש"ע אה"ע סימן ג סעיף ו:

צב ב מיי' שם הלכה ד סוש"ע שם ס"ה:

צג ג ד מיי' שם הלכה ה סור שו"ע שם סעיף ו:

צד ו ז סוש"ע שם סי' ג סעיף ג שם הלכה ג:

צה ח סוש"ע שם סעיף ג שם הלכה ג:

צו ט מיי' פ"ד מהל' גירושין הלכה ט"ו סוש"ע אה"ע סימן קכד סעיף ו:

צז י מיי' שם הלכה ח סוש"ע שם סעיף ז:

צח יא מיי' פ"ה מהל' גירושין הלכה ט"ו סוש"ע אה"ע סימן קנד סעיף ג:

צט יב מיי' שם הלכה ט"ז סוש"ע שם סעיף ד:

ק יג מיי' פט"ו מהל' גירושין הלכה יט:

קא יד מיי' פכ"ו מהל' גירושין הלכה כה סמג לאוין קכו סור מה"ע סימן ג:

קב טו מיי' פ"ב מהלכות גירושין הלכה טז:

נוסחא
1) דאתו ל' ר' יהושע - אפילו אות ה' ו' ז' אחת יתירה ב' בעירובין ל' ואתיין להלן בקונטרס (ולא כאותנתן)

2) (א) דברי ל"ל - ט"ו בהדיא תלמודא ושאינם לשון בקונטרס כל' ר' חיים

(ב) אחת תלמוד ל"ל בין פסח לעצרת

[ומיי' פיסק' ופ' סוטה ופקח' סנהדרין הי' ד"ה בפ"ת]

[כ"ב קי. תוס' סוטה סנהדרין ס"ה]

*) [עיין תוס' לקמן נה. ד"ה בפ"ת]

נוסחא/מהגה

תוספות ישנים

חייב אדם לפקוד אשתו בשעה שהוא יוצא לדרך. בשעה שיוצא לדרך ומתעסק בהכנות ואינו יכול לפקוד כראוי ומתוך כך נמצא מחכה לו זמן רב ומתאוה לו ביותר

(ט) שיר השירים ד, ח

הלוא בְּרוֹשׁ נָבֵיעָה לְחֵיכֵךְ וְרִמּוֹנִים אֶרְגִּיעָה דְּדִי אֶרְגִּיעָה דְּדִי אֶרְגִּיעָה וְכִי תֵּיאוּם דְּדוֹת וְכִי תֵּיאוּם וְאַחֲזִיק בּוֹ וְאֶרְגִּיעָה

(י) [ישעיה נח, יג]

(יא) [תהלים קיט, קכו]

(יב) [שמות כג, ה]

(יג) [שמות כג, ה]

(יד) [שמות כג, ה]

(טו) [שמות כג, ה]

(טז) [שמות כג, ה]

(יז) [שמות כג, ה]

(יח) [שמות כג, ה]

(יט) [שמות כג, ה]

(כ) [שמות כג, ה]

(כא) [שמות כג, ה]

(כב) [שמות כג, ה]

(כג) [שמות כג, ה]

(כד) [שמות כג, ה]

(כה) [שמות כג, ה]

(כו) [שמות כג, ה]

(כז) [שמות כג, ה]

(כח) [שמות כג, ה]

(כט) [שמות כג, ה]

(ל) [שמות כג, ה]

(לא) [שמות כג, ה]

(לב) [שמות כג, ה]

(לג) [שמות כג, ה]

(לד) [שמות כג, ה]

(לה) [שמות כג, ה]

(לו) [שמות כג, ה]

(לז) [שמות כג, ה]

(לח) [שמות כג, ה]

(לט) [שמות כג, ה]

(מ) [שמות כג, ה]

(מא) [שמות כג, ה]

(מב) [שמות כג, ה]

(מג) [שמות כג, ה]

(מד) [שמות כג, ה]

(מה) [שמות כג, ה]

(מו) [שמות כג, ה]

(מז) [שמות כג, ה]

(מח) [שמות כג, ה]

(מט) [שמות כג, ה]

(נ) [שמות כג, ה]

(נא) [שמות כג, ה]

(נב) [שמות כג, ה]

(נג) [שמות כג, ה]

(נד) [שמות כג, ה]

(נה) [שמות כג, ה]

(נו) [שמות כג, ה]

(נז) [שמות כג, ה]

(נח) [שמות כג, ה]

(נט) [שמות כג, ה]

(ס) [שמות כג, ה]

(סא) [שמות כג, ה]

(סב) [שמות כג, ה]

(סג) [שמות כג, ה]

(סד) [שמות כג, ה]

(סה) [שמות כג, ה]

(סו) [שמות כג, ה]

(סז) [שמות כג, ה]

(סח) [שמות כג, ה]

(סט) [שמות כג, ה]

(ע) [שמות כג, ה]

(עא) [שמות כג, ה]

(עב) [שמות כג, ה]

(עג) [שמות כג, ה]

(עד) [שמות כג, ה]

(עה) [שמות כג, ה]

(עו) [שמות כג, ה]

(עז) [שמות כג, ה]

(עח) [שמות כג, ה]

(עט) [שמות כג, ה]

(פ) [שמות כג, ה]

(פא) [שמות כג, ה]

(פב) [שמות כג, ה]

(פג) [שמות כג, ה]

(פד) [שמות כג, ה]

(פה) [שמות כג, ה]

(פו) [שמות כג, ה]

(פז) [שמות כג, ה]

(פח) [שמות כג, ה]

(פט) [שמות כג, ה]

(צ) [שמות כג, ה]

(צא) [שמות כג, ה]

(צב) [שמות כג, ה]

(צג) [שמות כג, ה]

(צד) [שמות כג, ה]

(צה) [שמות כג, ה]

(צו) [שמות כג, ה]

(צז) [שמות כג, ה]

(צח) [שמות כג, ה]

(צט) [שמות כג, ה]

(ק) [שמות כג, ה]

(קא) [שמות כג, ה]

(קב) [שמות כג, ה]

(קג) [שמות כג, ה]

(קד) [שמות כג, ה]

(קה) [שמות כג, ה]

(קו) [שמות כג, ה]

(קז) [שמות כג, ה]

(קח) [שמות כג, ה]

(קט) [שמות כג, ה]

(קי) [שמות כג, ה]

(קיא) [שמות כג, ה]

(קיב) [שמות כג, ה]

(קיג) [שמות כג, ה]

(קיד) [שמות כג, ה]

(קטו) [שמות כג, ה]

(קטז) [שמות כג, ה]

(קיז) [שמות כג, ה]

(קיח) [שמות כג, ה]

(קיט) [שמות כג, ה]

(קכ) [שמות כג, ה]

(קכא) [שמות כג, ה]

(קכב) [שמות כג, ה]

(קכג) [שמות כג, ה]

(קכד) [שמות כג, ה]

(קכה) [שמות כג, ה]

(קכו) [שמות כג, ה]

(קכז) [שמות כג, ה]

(קכח) [שמות כג, ה]

(קכט) [שמות כג, ה]

(קל) [שמות כג, ה]

(קלא) [שמות כג, ה]

(קלב) [שמות כג, ה]

(קלג) [שמות כג, ה]

(קלד) [שמות כג, ה]

(קלה) [שמות כג, ה]

(קלו) [שמות כג, ה]

(קלז) [שמות כג, ה]

(קלח) [שמות כג, ה]

(קלט) [שמות כג, ה]

(קמ) [שמות כג, ה]

(קמא) [שמות כג, ה]

(קמב) [שמות כג, ה]

(קמג) [שמות כג, ה]

(קמד) [שמות כג, ה]

(קמה) [שמות כג, ה]

(קמו) [שמות כג, ה]

(קמז) [שמות כג, ה]

(קמח) [שמות כג, ה]

(קמט) [שמות כג, ה]

(קנ) [שמות כג, ה]

(קנא) [שמות כג, ה]

(קנב) [שמות כג, ה]

(קנג) [שמות כג, ה]

(קנד) [שמות כג, ה]

(קנה) [שמות כג, ה]

(קנו) [שמות כג, ה]

(קנז) [שמות כג, ה]

(קנח) [שמות כג, ה]

(קנט) [שמות כג, ה]

(קס) [שמות כג, ה]

(קסא) [שמות כג, ה]

(קסב) [שמות כג, ה]

(קסג) [שמות כג, ה]

(קסד) [שמות כג, ה]

(קסה) [שמות כג, ה]

(קסו) [שמות כג, ה]

(קסז) [שמות כג, ה]

(קסח) [שמות כג, ה]

(קסט) [שמות כג, ה]

(קע) [שמות כג, ה]

(קעא) [שמות כג, ה]

(קעב) [שמות כג, ה]

(קעג) [שמות כג, ה]

(קעד) [שמות כג, ה]

(קעה) [שמות כג, ה]

(קעו) [שמות כג, ה]

(קעז) [שמות כג, ה]

(קעח) [שמות כג, ה]

(קעט) [שמות כג, ה]

(קפ) [שמות כג, ה]

(קפא) [שמות כג, ה]

(קפב) [שמות כג, ה]

(קפג) [שמות כג, ה]

(קפד) [שמות כג, ה]

(קפה) [שמות כג, ה]

(קפו) [שמות כג, ה]

(קפז) [שמות כג, ה]

(קפח) [שמות כג, ה]

(קפט) [שמות כג, ה]

(קצ) [שמות כג, ה]

(קצא) [שמות כג, ה]

(קצב) [שמות כג, ה]

(קצג) [שמות כג, ה]

(קצד) [שמות כג, ה]

(קצה) [שמות כג, ה]

(קצו) [שמות כג, ה]

(קצז) [שמות כג, ה]

(קצח) [שמות כג, ה]

(קצט) [שמות כג, ה]

(ר) [שמות כג, ה]

(רא) [שמות כג, ה]

(רב) [שמות כג, ה]

(רג) [שמות כג, ה]

(רד) [שמות כג, ה]

(רה) [שמות כג, ה]

(רו) [שמות כג, ה]

(רז) [שמות כג, ה]

(רח) [שמות כג, ה]

(רט) [שמות כג, ה]

(ש) [שמות כג, ה]

(שא) [שמות כג, ה]

(שב) [שמות כג, ה]

(שג) [שמות כג, ה]

(שד) [שמות כג, ה]

(שה) [שמות כג, ה]

(שו) [שמות כג, ה]

(שז) [שמות כג, ה]

(שח) [שמות כג, ה]

(שט) [שמות כג, ה]

(שי) [שמות כג, ה]

(שיא) [שמות כג, ה]

(שיב) [שמות כג, ה]

(שיג) [שמות כג, ה]

(שיד) [שמות כג, ה]

(שטו) [שמות כג, ה]

(שטז) [שמות כג, ה]

(שיז) [שמות כג, ה]

(שיח) [שמות כג, ה]

(שיט) [שמות כג, ה]

(שכ) [שמות כג, ה]

(שכא) [שמות כג, ה]

(שכב) [שמות כג, ה]

(שכג) [שמות כג, ה]

(שכד) [שמות כג, ה]

(שכה) [שמות כג, ה]

(שכו) [שמות כג, ה]

(שכז) [שמות כג, ה]

(שכח) [שמות כג, ה]

(שכט) [שמות כג, ה]

(של) [שמות כג, ה]

(שלא) [שמות כג, ה]

(שלב) [שמות כג, ה]

(שלג) [שמות כג, ה]

(שלד) [שמות כג, ה]

(שלה) [שמות כג, ה]

(שלו) [שמות כג, ה]

(שלז) [שמות כג, ה]

(שלח) [שמות כג, ה]

(שלט) [שמות כג, ה]

(שמ) [שמות כג, ה]

(שמא) [שמות כג, ה]

(שמב) [שמות כג, ה]

(שמג) [שמות כג, ה]

(שמד) [שמות כג, ה]

(שמה) [שמות כג, ה]

(שמו) [שמות כג, ה]

(שמז) [שמות כג, ה]

(שמח) [שמות כג, ה]

(שמט) [שמות כג, ה]

(שנ) [שמות כג, ה]

(שנא) [שמות כג, ה]

(שנב) [שמות כג, ה]

(שנג) [שמות כג, ה]

(שנד) [שמות כג, ה]

(שנה) [שמות כג, ה]

(שנו) [שמות כג, ה]

(שנז) [שמות כג, ה]

(שנח) [שמות כג, ה]

(שנט) [שמות כג, ה]

(שס) [שמות כג, ה]

(שסא) [שמות כג, ה]

(שסב) [שמות כג, ה]

(שסג) [שמות כג, ה]

(שסד) [שמות כג, ה]

(שסה) [שמות כג, ה]

(שסו) [שמות כג, ה]

(שסז) [שמות כג, ה]

(שסח) [שמות כג, ה]

(שסט) [שמות כג, ה]

(שע) [שמות כג, ה]

(שעא) [שמות כג, ה]

(שעב) [שמות כג, ה]

(שעג) [שמות כג, ה]

(שעד) [שמות כג, ה]

(שעה) [שמות כג, ה]

(שעו) [שמות כג, ה]

(שעז) [שמות כג, ה]

(שעח) [שמות כג, ה]

(שעט) [שמות כג, ה]

(שפ) [שמות כג, ה]

(שפא) [שמות כג, ה]

(שפב) [שמות כג, ה]

(שפג) [שמות כג, ה]

(שפד) [שמות כג, ה]

(שפה) [שמות כג, ה]

(שפו) [שמות כג, ה]

(שפז) [שמות כג, ה]

(שפח) [שמות כג, ה]

(שפט) [שמות כג, ה]

(שצ) [שמות כג, ה]

(שצא) [שמות כג, ה]

(שצב) [שמות כג, ה]

(שצג) [שמות כג, ה]

(שצד) [שמות כג, ה]

(שצה) [שמות כג, ה]

(שצו) [שמות כג, ה]

(שצז) [שמות כג, ה]

(שצח) [שמות כג, ה]

(שצט) [שמות כג, ה]

(ת) [שמות כג, ה]

(תא) [שמות כג, ה]

(תב) [שמות כג, ה]

(תג) [שמות כג, ה]

(תד) [שמות כג, ה]

(תה) [שמות כג, ה]

(תו) [שמות כג, ה]

(תז) [שמות כג, ה]

(תח) [שמות כג, ה]

(תט) [שמות כג, ה]

(תי) [שמות כג, ה]

(תיא) [שמות כג, ה]

(תיב) [שמות כג, ה]

(תיג) [שמות כג, ה]

(תיד) [שמות כג, ה]

(תטו) [שמות כג, ה]

(תטז) [שמות כג, ה]

(תיז) [שמות כג, ה]

(תיח) [שמות כג, ה]

(תיט) [שמות כג, ה]

(תכ) [שמות כג, ה]

(תכא) [שמות כג, ה]

(תכב) [שמות כג, ה]

(תכג) [שמות כג, ה]

(תכד) [שמות כג, ה]

(תכה) [שמות כג, ה]

(תכו) [שמות כג, ה]

(תכז) [שמות כג, ה]

(תכח) [שמות כג, ה]

(תכט) [שמות כג, ה]

(תל) [שמות כג, ה]

(תלא) [שמות כג, ה]

(תלב) [שמות כג, ה]

(תלג) [שמות כג, ה]

(תלד) [שמות כג, ה]

(תלה) [שמות כג, ה]

(תלו) [שמות כג, ה]

(תלז) [שמות כג, ה]

(תלח) [שמות כג, ה]

(תלט) [שמות כג, ה]

(תמ) [שמות כג, ה]

(תמא) [שמות כג, ה]

(תמב) [שמות כג, ה]

(תמג) [שמות כג, ה]

(תמד) [שמות כג, ה]

(תמה) [שמות כג, ה]

(תמו) [שמות כג, ה]

(תמז) [שמות כג, ה]

(תמח) [שמות כג, ה]

(תמט) [שמות כג, ה]

(תנ) [שמות כג, ה]

(תנא) [שמות כג, ה]

(תנב) [שמות כג, ה]

(תנג) [שמות כג, ה]

(תנד) [שמות כג, ה]

(תנה) [שמות כג, ה]

(תנו) [שמות כג, ה]

(תנז) [שמות כג, ה]

(תנח) [שמות כג, ה]

(תנט) [שמות כג, ה]

(תס) [שמות כג, ה]

(תסא) [שמות כג, ה]

(תסב) [שמות כג, ה]

(תסג) [שמות כג, ה]

(תסד) [שמות כג, ה]

(תסה) [שמות כג, ה]

(תסו) [שמות כג, ה]

(תסז) [שמות כג, ה]

(תסח) [שמות כג, ה]

(תסט) [שמות כג, ה]

(תע) [שמות כג, ה]

(תעא) [שמות כג, ה]

(תעב) [שמות כג, ה]

(תעג) [שמות כג, ה]

(תעד) [שמות כג, ה]

(תעה) [שמות כג, ה]

(תעו) [שמות כג, ה]

(תעז) [שמות כג, ה]

(תעח) [שמות כג, ה]

(תעט) [שמות כג, ה]

(תפ) [שמות כג, ה]

(תפא) [שמות כג, ה]

(תפב) [שמות כג, ה]

(תפג) [שמות כג, ה]

(תפד) [שמות כג, ה]

(תפה) [שמות כג, ה]

(תפו) [שמות כג, ה]

(תפז) [שמות כג, ה]

(תפח) [שמות כג, ה]

(תפט) [שמות כג, ה]

(תצ) [שמות כג, ה]

(תצא) [שמות כג, ה]

(תצב) [שמות כג, ה]

(תצג) [שמות כג, ה]

(תצד) [שמות כג, ה]

(תצה) [שמות כג, ה]

(תצו) [שמות כג, ה]

(תצז) [שמות כג, ה]

(תצח) [שמות כג, ה]

(תצט) [שמות כג, ה]

(תק) [שמות כג, ה]

(תקא) [שמות כג, ה]

(תקב) [שמות כג, ה]

(תקג) [שמות כג, ה]

(תקד) [שמות כג, ה]

(תקה) [שמות כג, ה]

(תקו) [שמות כג, ה]

(תקז) [שמות כג, ה]

(תקח) [שמות כג, ה]

(תקט) [שמות כג, ה]

(תקי) [שמות כג, ה]

(תקיא) [שמות כג, ה]

(תקיב) [שמות כג, ה]

(תקיג) [שמות כג, ה]

(תקיד) [שמות כג, ה]

(תקטו) [שמות כג, ה]

(תקטז) [שמות כג, ה]

(תקיז) [שמות כג, ה]

(תקיח) [שמות כג, ה]

(תקיט) [שמות כג, ה]

(תקכ) [שמות כג, ה]

(תקכא) [שמות כג, ה]

(תקכב) [שמות כג, ה]

(תקכג) [שמות כג, ה]

(תקכד) [שמות כג, ה]

(תקכה) [שמות כג, ה]

(תקכו) [שמות כג, ה]

(תקכז) [שמות כג, ה]

(תקכח) [שמות כג, ה]

(תקכט) [שמות כג, ה]

(תקל) [שמות כג, ה]

(תקלא) [שמות כג, ה]

(תקלב) [שמות כג, ה]

(תקלג) [שמות כג, ה]

(תקלד) [שמות כג, ה]

(תקלה) [שמות כג, ה]

(תקלו) [שמות כג, ה]

(תקלז) [שמות כג, ה]

(תקלח) [שמות כג, ה]

(תקלט) [שמות כג, ה]

(תקמ) [שמות כג, ה]

(תקמא) [שמות כג, ה]

(תקמב) [שמות כג, ה]

(תקמג) [שמות כג, ה]

(תקמד) [שמות כג, ה]

(תקמה) [שמות כג, ה]

(תקמו) [שמות כג, ה]

(תקמז) [שמות כג, ה]

(תקמח) [שמות כג, ה]

(תקמט) [שמות כג, ה]

(תקנ) [שמות כג, ה]

(תקנא) [שמות כג, ה]

(תקנב) [שמות כג, ה]

(תקנג) [שמות כג, ה]

(תקנד) [שמות כג, ה]

(תקנה) [שמות כג, ה]

(תקנו) [שמות כג, ה]

(תקנז) [שמות כג, ה]

(תקנח) [שמות כג, ה]

(תקנט) [שמות כג, ה]

(תקס) [שמות כג, ה]

(תקסא) [שמות כג, ה]

(תקסב) [שמות כג, ה]

(תקסג) [שמות כג, ה]

(תקסד) [שמות כג, ה]

(תקסה) [שמות כג, ה]

(תקסו) [שמות כג, ה]

(תקסז) [שמות כג, ה]

(תקסח) [שמות כג, ה]

(תקסט) [שמות כג, ה]

(תקע) [שמות כג, ה]

(תקעא) [שמות כג, ה]

(תקעב) [שמות כג, ה]

(תקעג) [שמות כג, ה]

(תקעד) [שמות כג, ה]

(תקעה) [שמות כג, ה]

(תקעו) [שמות כג, ה]

(תקעז) [שמות כג, ה]

(תקעח) [שמות כג, ה]

(תקעט) [שמות כג, ה]

(תקפ) [שמות כג, ה]

(תקפא) [שמות כג, ה]

(תקפב) [שמות כג, ה]

(תקפג) [שמות כג, ה]

(תקפד) [שמות כג, ה]

(תקפה) [שמות כג, ה]

(תקפו) [שמות כג, ה]

(תקפז) [שמות כג, ה]

(תקפח) [שמות כג, ה]

(תקפט) [שמות כג, ה]

(תקצ) [שמות כג, ה]

(תקצא) [שמות כג, ה]

(תקצב) [שמות כג, ה]

(תקצג) [שמות כג, ה]

(תקצד) [שמות כג, ה]

(תקצה) [שמות כג, ה]

(תקצו) [שמות כג, ה]

(תקצז) [שמות כג, ה]

(תקצח) [שמות כג, ה]

(תקצט) [שמות כג, ה]

(תקק) [שמות כג, ה]

(תקקא) [שמות כג, ה]

(תקקב) [שמות כג, ה]

(תקקג) [שמות כג, ה]

(תקקד) [שמות כג, ה]

(תקקה) [שמות כג, ה]

(תקקו) [שמות כג, ה]

(תקקז) [שמות כג, ה]

(תקקח) [שמות כג, ה]

(תקקט) [שמות כג, ה]

(תקקי) [שמות כג, ה]

(תקקיא) [שמות כג, ה]

(תקקיב) [שמות כג, ה]

(תקקיג) [שמות כג, ה]

(תקקיד) [שמות כג, ה]

(תקקטו) [שמות כג, ה]

(תקקטז) [שמות כג, ה]

(תקקיז) [שמות כג, ה]

(תקקיח) [שמות כג, ה]

(תקקיט) [שמות כג, ה]

(תקקכ) [שמות כג, ה]

(תקקכא) [שמות כג, ה]

(תקקכב) [שמות כג, ה]

(תקקכג) [שמות כג, ה]

(תקקכד) [שמות כג, ה]

(תקקכה) [שמות כג, ה]

(תקקכו) [שמות כג, ה]

(תקקכז) [שמות כג, ה]

(תקקכח) [שמות כג, ה]

(תקקכט) [שמות כג, ה]

(תקקל) [שמות כג, ה]

(תקקלא) [שמות כג, ה]

(תקקלב) [שמות כג, ה]

(תקקלג) [שמות כג, ה]

(תקקלד) [שמות כג, ה]

(תקקלה) [שמות כג, ה]

(תקקלו) [שמות כג, ה]

(תקקלז) [שמות כג, ה]

(תקקלח) [שמות כג, ה]

(תקקלט) [שמות כג, ה]

(תקקמ) [שמות כג, ה]

(תקקמא) [שמות כג, ה]

(תקקמב) [שמות כג, ה]

(תקקמג) [שמות כג, ה]

(תקקמד) [שמות כג, ה]

(תקקמה) [שמות כג, ה]

(תקקמו) [שמות כג, ה]

(תקקמז) [שמות כג, ה]

(תקקמח) [שמות כג, ה]

(תקקמט) [שמות כג, ה]

(תקקנ) [שמות כג, ה]

(תקקנא) [שמות כג, ה]

(תקקנב) [שמות כג, ה]

(תקקנג) [שמות כג, ה]

(תקקנד) [שמות כג, ה]

(תקקנה) [שמות כג, ה]

(תקקנו) [שמות כג, ה]

(תקקנז) [שמות כג, ה]

(תקקנח) [שמות כג, ה]

(תקקנט) [שמות כג, ה]

(תקקס) [שמות כג, ה]

(תקקסא) [שמות כג, ה]

(תקקסב) [שמות כג, ה]

(תקקסג) [שמות כג, ה]

(תקקסד) [שמות כג, ה]

(תקקסה) [שמות כג, ה]

(תקקסו) [שמות כג, ה]

(תקקסז) [שמות כג, ה]

(תקקסח) [שמות כג, ה]

(תקקסט) [שמות כג, ה]

(תקקע) [שמות כג, ה]

(תקקעא) [שמות כג, ה]

(תקקעב) [שמות כג, ה]

(תקקעג) [שמות כג, ה]

(תקקעד) [שמות כג, ה]

(תקקעה) [שמות כג, ה]

(תקקעו) [שמות כג, ה]

(תקקעז) [שמות כג, ה]

(תקקעח) [שמות כג, ה]

(תקקעט) [שמות כג, ה]

(תקקפ) [שמות כג, ה]

(תקקפא) [שמות כג, ה]

(תקקפב) [שמות כג, ה]

(תקקפג) [שמות כג, ה]

(תקקפד) [שמות כג, ה]

(תקקפה) [שמות כג, ה]

(תקקפו) [שמות כג, ה]

(תקקפז) [שמות כג, ה]

(תקקפח) [שמות כג, ה]

(תקקפט) [שמות כג, ה]

(תקקצ) [שמות כג, ה]

(תקקצא) [שמות כג, ה]

(תקקצב) [שמות כג, ה]

(תקקצג) [שמות כג, ה]

(תקקצד) [שמות כג, ה]

(תקקצה) [שמות כג, ה]

(תקקצו) [שמות כג, ה]

(תקקצז) [שמות כג, ה]

(תקקצח) [שמות כג, ה]

(תקקצט) [שמות כג, ה]

(תקקק) [שמות כג, ה]

(תקקקא) [שמות כג, ה]

(תקקקב) [שמות כג, ה]

(תקקקג) [שמות כג, ה]

(תקקקד) [שמות כג, ה]

(תקקקה) [שמות כג, ה]

(תקקקו) [שמות כג, ה]

(תקקקז) [שמות כג, ה]

(תקקקח) [שמות כג, ה]

(תקקקט) [שמות כג, ה]

(תקקקי) [שמות כג, ה]

(תקקקיא) [שמות כג, ה]

(תקקקיב) [שמות כג, ה]

(תקקקיג) [שמות כג, ה]

(תקקקיד) [שמות כג, ה]

(תקקקטו) [שמות כג, ה]

(תקקקטז) [שמות כג, ה]

(תקקקיז) [שמות כג, ה]

(תקקקיח) [שמות כג, ה]

(תקקקיט) [שמות כג, ה]

(תקקקכ) [שמות כג, ה]

(תקקקכא) [שמות כג, ה]

(תקקקכב) [שמות כג, ה]

(תקקקכג) [שמות כג, ה]

(תקקקכד) [שמות כג, ה]

(תקקקכה) [שמות כג, ה]

(תקקקכו) [שמות כג, ה]

(תקקקכז) [שמות כג, ה]

(תקקקכח) [שמות כג, ה]

(תקקקכט) [שמות כג, ה]

(תקקקל) [שמות כג, ה]

(תקקקלא) [שמות כג, ה]

(תקקקלב) [שמות כג, ה]

(תקקקלג) [שמות כג, ה]

(תקקקלד) [שמות כג, ה]

(תקקקלה) [שמות כג, ה]

(תקקקלו) [שמות כג, ה]

(תקקקלז) [שמות כג, ה]

(תקקקלח) [שמות כג, ה]

(תקקקלט) [שמות כג, ה]

(תקקקמ) [שמות כג, ה]

(תקקקמא) [שמות כג, ה]

(תקקקמב) [שמות כג, ה]

(תקקקמג) [שמות כג, ה]

(תקקקמד) [שמות כג, ה]

(תקקקמה) [שמות כג, ה]

(תקקקמו) [שמות כג, ה]

(תקקקמז) [שמות כג, ה]

(תקקקמח) [שמות כג, ה]

(תקקקמט) [שמות כג, ה]

(תקקקנ) [שמות כג, ה]

(תקקקנא) [שמות כג, ה]

(תקקקנב) [שמות כג, ה]

(תקקקנג) [שמות כג, ה]

(תקקקנד) [שמות כג, ה]

(תקקקנה) [שמות כג, ה]

(תקקקנו) [שמות כג, ה]

(תקקקנז) [שמות כג, ה]

(תקקקנח) [שמות כג, ה]

(תקקקנט) [שמות כג, ה]

(תקקקס) [שמות כג, ה]

(תקקקסא) [שמות כג, ה]

(תקקקסב) [שמות כג, ה]

(תקקקסג) [שמות כג, ה]

(תקקקסד) [שמות כג, ה]

(תקקקסה) [שמות כג, ה]

(תקקקסו) [שמות כג, ה]

(תקקקסז) [שמות כג, ה]

(תקקקסח) [שמות כג, ה]

(תקקקסט) [שמות כג, ה]

(תקקקע) [שמות כג, ה]

(תקקקעא) [שמות כג, ה]

(תקקקעב) [שמות כג, ה]

(תקקקעג) [שמות כג, ה]

(תקקקעד) [שמות כג, ה]

(תקקקעה) [שמות כג, ה]

(תקקקעו) [שמות כג, ה]

(תקקקעז) [שמות כג, ה]

(תקקקעח) [שמות כג, ה]

(תקקקעט) [שמות כג, ה]

(תקקקפ) [שמות כג, ה]

(תקקקפא) [שמות כג, ה]

(תקקקפב) [שמות כג, ה]

(תקקקפג) [שמות כג, ה]

(תקקקפד) [שמות כג, ה]

(תקקקפה) [שמות כג, ה]

(תקקקפו) [שמות כג, ה]

(תקקקפז) [שמות כג, ה]

(תקקקפח) [שמות כג, ה]

(תקקקפט) [שמות כג, ה]

(תקקקצ) [שמות כג, ה]

(תקקקצא) [שמות כג, ה]

(תקקקצב) [שמות כג, ה]

(תקקקצג) [שמות כג, ה]

(תקקקצד) [שמות כג, ה]

(תקקקצה) [שמות כג, ה]

(תקקקצו) [שמות כג, ה]

(תקקקצז) [שמות כג, ה]

(תקקקצח) [שמות כג, ה]

(תקקקצט) [שמות כג, ה]

(תקקקק) [שמות כג, ה]

(תקקקקא) [שמות כג, ה]

(תקקקקב) [שמות כג, ה]

(תקקקקג) [שמות כג, ה]

(תקקקקד) [שמות כג, ה]

(תקקקקה) [שמות כג, ה]

(תקקקקו) [שמות כג, ה]

(תקקקקז) [שמות כג, ה]

(תקקקקח) [שמות כג, ה]

(תקקקקט) [שמות כג, ה]

(תקקקקי) [שמות כג, ה]

(תקקקקיא) [שמות כג, ה]

(תקקקקיב) [שמות כג, ה]

(תקקקקיג) [שמות כג, ה]

(תקקקקיד) [שמות כג, ה]

(תקקקקטו) [שמות כג, ה]

(תקקקקטז) [שמות כג, ה]

(תקקקקיז) [שמות כג, ה]

(תקקקקיח) [שמות כג, ה]

(תקקקקיט) [שמות כג, ה]

(תקקקקכ) [שמות כג, ה]

(תקקקקכא) [שמות כג, ה]

(תקקקקכב) [שמות כג, ה]

(תקקקקכג) [שמות כג, ה]

(תקקקקכד) [שמות כג, ה]

(תקקקקכה) [שמות כג, ה]

(תקקקקכו) [שמות כג, ה]

(תקקקקכז) [שמות כג, ה]

(תקקקקכח) [שמות כג, ה]

(תקקקקכט) [שמות כג, ה]

(תקקקקל) [שמות כג, ה]

(תקקקקלא) [שמות כג, ה]

(תקקקקלב) [שמות כג, ה]

(תקקקקלג) [שמות כג, ה]

(תקקקקלד) [שמות כג, ה]

(תקקקקלה) [שמות כג, ה]

(תקקקקלו) [שמות כג, ה]

(תקקקקלז) [שמות כג, ה]

(תקקקקלח) [שמות כג, ה]

(תקקקקלט) [שמות כג, ה]

(תקקקקמ) [שמות כג, ה]

(תקקקקמא) [שמות כג, ה]

(תקקקקמב) [שמות כג, ה]

(תקקקקמג) [שמות כג, ה]

(תקקקקמד) [שמות כג, ה]

(תקקקקמה) [שמות כג, ה]

(תקקקקמו) [שמות כג, ה]

(תקקקקמז) [שמות כג, ה]

(תקקקקמח) [שמות כג, ה]

(תקקקקמט) [שמות כג, ה]

(תקקקקנ) [שמות כג, ה]

(תקקקקנא) [שמות כג, ה]

(תקקקקנב) [שמות כג, ה]

(תקקקקנג) [שמות כג, ה]

(תקקקקנד) [שמות כג, ה]

(תקקקקנה) [שמות כג, ה]

(תקקקקנו) [שמות כג, ה]

(תקקקקנז) [שמות כג, ה]

(תקקקקנח) [שמות כג, ה]

(תקקקקנט) [שמות כג, ה]

(תקקקקס) [שמות כג, ה]

(תקקקקסא) [שמות כג, ה]

(תקקקקסב) [שמות כג, ה]

(תקקקקסג) [שמות כג, ה]

(תקקקקסד) [שמות כג, ה]

(תקקקקסה) [שמות כג, ה]

(תקקקקסו) [שמות כג, ה]

(תקקקקסז) [שמות כג, ה]

(תקקקקסח) [שמות כג, ה]

(תקקקקסט) [שמות כג, ה]

(תקקקקע) [שמות כג, ה]

(תקקקקעא) [שמות כג, ה]

(תקקקקעב) [שמות כג, ה]

(תקקקקעג) [שמות כג, ה]

(תקקקקעד) [שמות כג, ה]

(תקקקקעה) [שמות כג, ה]

(תקקקקעו) [שמות כג, ה]

(תקקקקעז) [שמות כג, ה]

(תקקקקעח) [שמות כג, ה]

(תקקקקעט) [שמות כג, ה]

(תקקקקפ) [שמות כג, ה]

(תקקקקפא) [שמות כג, ה]

(תקקקקפב) [שמות כג, ה]

(תקקקקפג) [שמות כג, ה]

(תקקקקפד) [שמות כג, ה]

(תקקקקפה) [שמות כג, ה]

(תקקקקפו) [שמות כג, ה]

(תקקקקפז) [שמות כג, ה]

(תקקקקפח) [שמות כג, ה]

(תקקקקפט) [שמות כג, ה]

(תקקקקצ) [שמות כג, ה]

(תקקקקצא) [שמות כג, ה]

(תקקקקצב) [שמות כג, ה]

(תקקקקצג) [שמות כג, ה]

(תקקקקצד) [שמות כג, ה]

(תקקקקצה) [שמות כג, ה]

(תקקקקצו) [שמות כג, ה]

(תקקקקצז) [שמות כג, ה]

(תקקקקצח) [שמות כג, ה]

(תקקקקצט) [שמות כג, ה]

(תקקקקק) [שמות כג, ה]

(תקקקקקא) [שמות כג, ה]

(תקקקקקב) [שמות כג, ה]

(תקקקקקג) [שמות כג, ה]

(תקקקקקד) [שמות כג, ה]

(תקקקקקה) [שמות כג, ה]

(תקקקקקו) [שמות כג, ה]

(תקקקקקז) [שמות כג, ה]

(תקקקקקח) [שמות כג, ה]

(תקקקקקט) [שמות כג, ה]

(תקקקקקי) [שמות כג, ה]

(תקקקקקיא) [שמות כג, ה]

(תקקקקקיב) [שמות כג, ה]

(תקקקקקיג) [שמות כג, ה]

(תקקקקקיד) [שמות כג, ה]

(תקקקקקטו) [שמות כג, ה]

(תקקקקקטז) [שמות כג, ה]

(תקקקקקיז) [שמות כג, ה]

(תקקקקקיח) [שמות כג, ה]

(תקקקקקיט) [שמות כג, ה]

(תקקקקקכ) [שמות כג, ה]

(תקקקקקכא) [שמות כג, ה]

(תקקקקקכב) [שמות כג, ה]

(תקקקקקכג) [שמות כג, ה]

(תקקקקקכד) [שמות כג, ה]

(תקקקקקכה) [שמות כג, ה]

(תקקקקקכו) [שמות כג, ה]

(תקקקקקכז) [שמות כג, ה]

(תקקקקקכח) [שמות כג, ה]

(תקקקקקכט) [שמות כג, ה]

(תקקקקקל) [שמות כג, ה]

(תקקקקקלא) [שמות כג, ה]

(תקקקקקלב) [שמות כג, ה]

(תקקקקקלג) [שמות כג, ה]

(תקקקקקלד) [שמות כג, ה]

(תקקקקקלה) [שמות כג, ה]

(תקקקקקלו) [שמות כג, ה]

(תקקקקקלז) [שמות כג, ה]

(תקקקקקלח) [שמות כג, ה]

(תקקקקקלט) [שמות כג, ה]

(תקקקקקמ) [שמות כג, ה]

(תקקקקקמא) [שמות כג, ה]

(תקקקקקמב) [שמות כג, ה]

(תקקקקקמג) [שמות כג, ה]

(תקקקקקמד) [שמות כג, ה]

(תקקקקקמה) [שמות כג, ה]

(תקקקקקמו) [שמות כג, ה]

(תקקקקקמז) [שמות כג, ה]

(תקקקקקמח) [שמות כג, ה]

(תקקקקקמט) [שמות כג, ה]

(תקקקקקנ) [שמות כג, ה]

(תקקקקקנא) [שמות כג, ה]

(תקקקקקנב) [שמות כג, ה]

(תקקקקקנג) [שמות כג, ה]

(תקקקקקנד) [שמות כג, ה]

(תקקקקקנה) [שמות כג, ה]

(תקקקקקנו) [שמות כג, ה]

(תקקקקקנז) [שמות כג, ה]

(תקקקקקנח) [שמות כג, ה]

(תקקקקקנט) [שמות כג, ה]

(תקקקקקס) [שמות כג, ה]

(תקקקקקסא) [שמות כג, ה]

(תקקקקקסב) [שמות כג, ה]

(תקקקקקסג) [שמות כג, ה]

(תקקקקקסד) [שמות כג, ה]

(תקקקקקסה) [שמות כג, ה]

(תקקקקקסו) [שמות כג, ה]

(תקקקקקסז) [שמות כג, ה]

(תקקקקקסח) [שמות כג, ה]

(תקקקקקסט) [שמות כג, ה]

(תקקקקקע) [שמות כג, ה]

(תקקקקקעא) [שמות כג, ה]

(תקקקקקעב) [שמות כג, ה]

(תקקקקקעג) [שמות כג, ה]

(תקקקקקעד) [שמות כג, ה]

(תקקקקקעה) [שמות כג, ה]

(תקקקקקעו) [שמות כג, ה]

(תקקקקקעז) [שמות כג, ה]

(תקקקקקעח) [שמות כג, ה]

(תקקקקקעט) [שמות כג, ה]

(תקקקקקפ) [שמות כג, ה]

(תקקקקקפא) [שמות כג, ה]

(תקקקקקפב) [שמות כג, ה]

(תקקקקקפג) [שמות כג, ה]

(תקקקקקפד) [שמות כג, ה]

(תקקקקקפה) [שמות כג, ה]

(תקקקקקפו) [שמות כג, ה]

(תקקקקקפז) [שמות כג, ה]

(תקקקקקפח) [שמות כג, ה]

(תקקקקקפט) [שמות כג, ה]

(תקקקקקצ) [שמות כג, ה]

(תקקקקקצא) [שמות כג, ה]

(תקקקקקצב) [שמות כג, ה]

(תקקקקקצג) [שמות כג, ה]

(תקקקקקצד) [שמות כג, ה]

(תקקקקקצה) [שמות כג, ה]

(תקקקקקצו) [שמות כג, ה]

(תקקקקקצז) [שמות כג, ה]

(תקקקקקצח) [שמות כג, ה]

(תקקקקקצט) [שמות כג, ה]

(תקקקקק

מן החטא׳ *מקרי ליה רב יהודה לרב יצחק בריה °ומוצא אני מר ממות את האשה״ א״ל בנון מאן? כנון אמך,(ו) והא *מתני ליה רב יהודה לרב יצחק בריה אין אדם מוצא קודת רוח אלא מאשתו דאשונה שנאמר °יהי מקורך ברוך ושמח מאשת נעוריך׳ וא״ל כנון מאן כנון אמך,°מתקיף תקיפא ועבורי מיעברא במלה, היכי דמי °אשה רעה? אמר אביי מקשטא ליה תבא ומקשטא ליה פומא דבא אמר °מקשטא ליה חבא ומהדרא ליה גבא, אמר רבי חמא בר חנינא °כיון ששנא אדם אשה עונותיו מתפקדין שנאמר °מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה״ *במערבא כי נסיב אינש איתתא אמרי ליה הבי: °מצא או מוצא״ מצא דכתיב °מוצא אשה מצא טוב״ דכתיב °ומוצא אני מר ממות את האשה״. אמר רבא אשה רעה מצוה לגרשה דכתיב °גרש לץ ויצא מדון וישבות דין וקלון״ ואמר רבא אשה רעה וכותבתה מרובה צרתה בצדה דאמרי אינשי °בחברתה ולא בטיבתא׳ ואמר רבא קשה אשה רעה כיום סגריר שנאמר °דלף טורד ביום סגריר ואשת מדינים נשותה״ ואמר רבא בא וראה כמה טובה אשה טובה וכמה רעה אשה רעה: °כמה טובה אשה טובה דכתיב °מצא אשה מצא טוב״ אי בגוה משתעי קרא כמה טובה אשה טובה שהכתוב משבחה אי בתורה משתעי קרא כמה טובה אשה טובה שהתורה נמשלה בה כמה רעה אשה רעה דכתיב °ומוצא אני מר ממות את האשה״ אי בגוה משתעי קרא כמה רעה אשה רעה שהכתוב מנה אי בניהם משתעי קרא כמה רעה שניהם נמשלה בה: °תנני מביא רעה אשר לא יוכלו לצאת ממנה״ אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה °נתנני ה׳ בידי לא אוכל קום״ אמר רב חסדא אמר מר עוקבא בר חייא °זו אשה רעה וכותבתה מרובה במערבא אמרי זה שמזונותיו תלוין בכספו °בניך ובנותיך נתונים לעם אחר״ אמר רב חנן בר רבא אמר רב זו אשת האב, °בלוי נבל אכעיסם״ אמר רב חנן בר רבא אמר רב זו אשה רעה וכותבתה מרובה אלו הצדוקים וכן הוא אומר °אמר נבל בלבו אין אלהים וגו״ בכתניתא תנא אמר רבי אליעזר אומר אלו אנשי סדריא ואנשי מרשאי שמהלכין ערומים בשוק־שאין לך משוקץ ומתועב לפני המקום יותר ממי שמהלך בשוק ערום רבי יוחנן אמר אלו חברים אמרו ליה לר׳ יוחנן °אתו חברי לבבל שרא נפק, אמרו ליה °מקבלי שוחדא׳ תריץ יתיב בגורן על ג׳, מפני נ׳ נזרן על הבושה מפני המחנות גזרו על המרחצאות מפני המבולה, קא מחטטי שבבי מפני ששמחים ביום אידם שנאמר °והיתה יד ה׳ בכם ובאבותיכם״ אמר רבה בר שמואל זו חשוטי שבבי דאמר מר בעון חיים, מתים מתחטטין א״ל רבא לרבה בר מארי בחיב °לא יאספו ולא יקברו יהיו דומן על פני הארמה יהיו״ ובחיב °ונבחר מות מחיים? אמר ליה נבחר מות לרשעים שלא יחיו בעולם הזה ויחטאו ויפלו בגיהנם/*כתוב בספר בן סירא "אשה טובה מתנה טובה (נ)(לבעלה וכתיב טובה)בחיק ירא אלהים חלקו, אשה רעה צרעת לבעלה מאי תקנתיה יגרשנה ויתרפא מצרעתו, אשה יפה אשרי בעלה מספר ימיו כפלים, העלם עיניך מאשת חן פן תלכד במצודתה אל תט אצל בעלה למסוך עמו יין, ושבר כי בתואר אשה יפה רבים הושתתו ועצומים כל הרוגיה, רבים היו פצעי רוכל המרגילים לדבר ערוה, כניצוץ מבעיר נחלת ככלוב מלא עוף כן בתיהם מלאים מרמה, אל תצר צרת מחר כי לא תדע מה יולד יום שמא מחר בא ואיננו, נמצא מצטער על העולם שאין שלו, מנע בנים מתוך ביתך ולא הכל תביא ביתך, רבים יהיו דורשי שלומך גלה סוד לאחד מאלף *אמר רבי אסי אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף שנאמר °כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי״ תניא רבי אליעזר אומר °כל מי שאין עוסק בפריה וריבה כאילו שופך דמים שנאמר °שופך דם האדם באדם דמו ישפך״ וכתיב בתריה ״ואתם פרו ורבו״ רבי *יעקב אומר כאילו ממעט הדמות שנאמר °כי בצלם אלהים עשה את האדם״ וכתיב בתריה ״ואתם פרו ורבו״ בן עזאי אומר כאילו שופך דמים וממעט הדמות שנאמר ״ואתם פרו ורבו״ אמרו לו לבן עזאי יש׳נאה דורש ונאה מקיים, נאה מקיים ואין נאה דורש ואתה נאה דורש ואין נאה מקיים אמר להן בן עזאי °ומה אעשה שנפשי חשקה בתורה, אפשר לעולם שיחסקים על ידי אחרים תניא אידך רבי אליעזר אומר כל מי שאין עוסק בפריה וריבה כאילו שופך דמים שנאמר שופך דם האדם וסמיך ליה ואתם פרו ורבו, רבי אלעזר בן עזריה אומר כאילו ממעט הדמות בן עזאי אומר וכו׳ אמרו לו לבן עזאי יש נאה דורש וכו׳ *ח״ר ונבחנה יאמר שובה ה׳ רבבות אלפי ישראל מלמד

תוספות ישנים

נוסח א (ג׳ כי קאי אאוף נ״ל) [דף מה]:

נוסח/מהגה ס״ק אתו מבני לבני שנא על מסורת כשבא (פ״ב)

מהגה ע״ש תוספות ד״ה ומפיק לריסים מידרס:

הגהות הב״ח (ל) כנון אמך מיני ומפ׳ מתני: (כ) שם מתקה עוכה כתיב יכל כגיל ותיבות לבעלה וכ״ה ב״ש עוכה נמחק: (נ) רש״י ד״ה שנאמר כי רעות וכו׳ שלש עשיתי ע״ש ע״ו ס״פ ומפיק לריסים מידרס:

נוסח/מהגה ס״ק אי בגוה משתעי קרא

מהגה ע״ש תוספות ד״ה ומפיק לריסים מידרס:

מהגה ע״ש תוספות ד״ה ומפיק לריסים מידרס:

נוסח כתוב בספר בן סירא...

נוסח ע״ש תוספות ד״ה ומפיק לריסים מידרס:

נוסח ע״ש תוספות ד״ה ומפיק לריסים מידרס:

1 - באלו נוסף נאות
2 - נראה לגרוס שלשה שלשה
3 - [כיוצא בו במקומות אחרים]
4 - ח״א אית׳ [כיוצא בו במקומות אחרים]

צרתה נקבה - רבא לטעמיה דאמר בסוף פירקין (לקמן סה.) נוטה לדם כמה נשים על בעליהן: שיתקיים ע״י תמרים - ולע״ג דמשמע בפרק לע״פ (כתובות דף סג. ושם) שכתב בשם ר״ת דקאמר התם בריסיה של ר״ע עבדא ליה לבן עזאי הכי הא אמר בפ״ק דסוטה (דף ה:) דנפח וגירש יוליא

[סנהדרין כב:] ואינם מכירים בכוחם של ישראל: שנא - כשם שאין נפל מרוב לער שהיו בני היסיבה מוריס בידם: אמרו ליה - תרין: מקבלי שוחדא - לבטל גזירתא: מתיב ומפני: מחלון ליה על שנשפך ס״ת ושרפו: גוזרו - אמר להם מפני שהיו גוזלים מחטטת כהוגה זרוע ולחיים וקיבה: [ועל הפרהסיות מפני הטבילה] - שלא יהו אומרים בה: מתעני שכבי - שהיו מכריזים בה: מפני ג׳ לידים - בלה עליהם זו הגזרה להתפלל בה: בכם ובכותיכם - ותכותם בכר בשמתו ומה מכה יש בהן [לגזר] תעניות שכבי: ובחיב ונכחר מות מחיים - מכריזים לההוא קרא דהוחיל ותן ליחנים לקבורה כיחך יכפרו החיים למתי: מחיל - הלי נכחר לע קאמר שיהו הן בוחרין מות מחיים אלא נכחר הוא דקאמר להו מוטב להקרבנים שימותו ממה שיחטאו ויחיו: מספר ימיו כפלים - כלומר שמת בחלקו ולומה לו כלילו ימיו כפלים: מפני מה - של לחריס: רובו - המוכר בשמים נגעים להתקשט בהן ומלוי בו ניחוף וכל בעלה ופלטה: כניונן גם שמכעיר נחלש - כן, יכרו מבעיליו: כלוב - קן עופות: מחר מם - ולימנו בעולם ולע יהלה לומה לקחת אם ולימנו בעולם ולע יהלה לומה ולומנ עניים ומנמת שנעטער לחמול על עולם שלין שלו: גוף - פרנוד שמוך בין שכיבה למלחים ושם רוחות ונשמות נחוטו שנעברלו משם ימי ברלחית העתידות להנתן בגופים העתידים להברלות: שנאמר כי רוח מלפני יעטוף: כנחלה ונשמות שלחי עשיתי(נ): יעטוף - יעטוף עטכה כלכתיב (ברלשית נ) והיה העטופים לעדן ויציק משפעי כנחלה כי לע לעולם לריב ונו׳: ומשם פרו ורבו - בתריה לתריוחו כתיב הלכך כמו שעשה שמיקן הוא: [סנהדרין קי ע״ש] מקני

ס״ק א פוס״ע מ״ס ס״ו
ס פ״ק ס כ״ב ס״ו:
קו ב ג שם פ״ע ס:
קו ד מיי׳ פ״ו מהלכות גירושין הלכה ג פוד ס״ע שם פ״ק ד:

מתני' אינו רשאי לגבות. לגלג לו יגרשנה לו יש לחתים עמה: מופרים ליעשה לאחר. ולא לחתין עקרה היא דקמתון לה זכה ליבמתה ממנה: **גמ'** מקו עשר שנים. כח על הגר והחי דלא כסיב לה בהכך שני קמתי עד שלא כח לאחין כגון שהיו מרוחות בפנדן חרס לגמרי אחין תורה אור

מלמד שאין השכינה שורה על פחות משני אלפים ושני רבבות מישראל הדי שהיו ישראל שני אלפים ושני רבבות חסר אחד ווה לא עסק בפריה ורביה לא נמצא זה נורם לשכינה שתסתלק מישראל אבא חנן אמר משום רבי אליעזר חיב מיתה שנאמר "ובנים לא היו להם" הא הזן להם בנים לא מתו, אחרים אומרים נורם לשכינה שתסתלק מישראל שנאמר "להיות לך לאלהים ולזרע אחרי' בזמן שזרעך אחרי' שכינה שורה, אין זרע אחרי' על מי שורה על העצים ועל האבנים **מתני'** "נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה אינו רשאי לבטל, "גירשה, מותרת לינשא לאחר ורשאי השני לשהות עמה "שנים, ואם הפילה מונה משעה שהפילה: **גמ'** ת"ר "נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה יוציא ויתן כתובה שמא לאכזב להבנות ממנה, אע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר: "מקו עשר שנים לשבת אברם בארץ כנען ללמדך שאין ישיבת ח"ל עולה לו מן המנין לפיכך חלה הוא או שחלתה היא או שניהם חברושים בבית האסורים אין עולין לו מן המנין

א"ל רבא לרב נחמן ולימא מיצחק דכתיב "ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה וגו' וכתיב "ויצחק בן ששים שנה בלדת אותם? א"ל יצחק עיקר קרוי אברהם נמי עיקר היה? ההוא מיבעי ליה לכדר' חייא בר אבא דא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן למה נמנו שנותיו של ישמעאל כדי לייחס בהן שנותיו של יעקב. אמר רבי יצחק: יצחק אבינו עיקר היה שנאמר "ויערתר יצחק לה' לנכח אשתו על אשתו לא נאמר אלא "לנכח" מלמד ששניהם עקרים היו א"ה "ויעתר לו" ויעתר להם מיבעי ליה? לפי שאינו דומה תפלת "צדיק בן צדיק לתפלת צדיק בן רשע, אר' יצחק מפני מה היו אבותינו עקרים? מפני אמר רבי אמי אברהם ושרה טומטמין היו שנאמר "הביטו אל צור חוצבתם

*) פוסק יד. ע"ש

יוציא ויתן כתובה. כסוף המדיר (כתובות מז. ושם) מיבעי ליה פלוגתא דתמוהי דסבירא ליה ושהה עמה עשר שנים שם כופין אותו להוליח שם נלו ונקוה דלמ"ד אין כופין מקני ליה מהכא דקתני יוליח ולטון יוליח מלמע בכפיה כדמלמע התם דתמר רב ללומר יוליח זן ואיני מפרנס יוליח ויתן כתובה ופריך עליה שמואל עד שכופין אותו להוליח יכפוהו לטון א) וכרלה דלא מלמע יוליח *לכפיה דלא היכא שעושה לאחה שלא כדין היכא דלא מיבעי ליה מקו עשר שנים לבטל מפריה ורביה לא מלמע לטון כפיה וכל הגהו דהמדיר (נז"ם) דתמן כהו יוליח ויתן כתובה בכפיה קלמר כיון שמתנגג עמה שלא כדין ועיל בהחולן (דף נם.) נמי לחמרי' כמאן רולה לא לייבב ולא לחלון דמוהין מלל גדול למיכפייה לפי שמתנגג עמה שלא כדין שהיו רולה לח לבטל ולח לפטור ומרלה דכופין אותו בשוטים ולי במילי הל חמר כסוף המדיר (כתובות מז. ושם) דבדבריס לח יוסר עבד ומימה דכי פריך בהמדיר למחן דחמר כופין בנשח לחשה ושהה עמה עשר שנים לבטל? ושהה עמה עשר שנים לבטל? ושהה עמה עשר שנים לבטל?

יבמי שמעתינן כהאי תנא. תע"ג דהאי קרא בתפלת מנחה כתיב מסתמא דוד תקנו שמעינן שמי כך לכל מנחה מינו שמי יותר:

בעי מינה מרב יוסף. תר"י דגרסה שמעלו הלכה כרבי לו כרבנ"ג והשיבו הלכה כמותם:

דתנן מי שלקה וסנה כו'. הקשה ה"ר משה דהכא משמע דמהדרים (מהדרין פא: ושם) מוקי לה לחילוי כרבנ"ג ועבירות מחוקות ומתר ר"י דתנ"ג דתיכף מגיע המת למתר עבירות מחוקות מתוך לשון המשנה משמע ליה לרב יוסף דקסבר מלקיות מחוקות דגרסה לו דומק דלא נקט מי שלקה וסנה אלא לתנא דמעיקרא דתייבי בעבירה שיש בה מלקות ותפי' לתנ"ג דקסבר עבירות מחוקות שמת סבר רב יוסף דכיפה לגירסה המרמה: ושור

חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם וכתיב הביטו אל אברהם אביכם ואל שרה תחוללכם אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה שרה אמנו *אילונית היתה שנאמר ותהי שרי עקרה אין לה ולד אפי' בית אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב לא שנו אלא בדורות הראשונים ששנותיהן מרובות אבל בדורות האחרונים ששנותיהן מועטות שתי שנים ומחצה כנגד שלשה עיבורים רבה אמר רב נחמן שלש שנים כנגד שלש פקידות *דאמר מר ברייה נפקדן שרה רחל וחנה אמר רבה ליתנהו להני כללי-מכדי מתני' מאן תקן רבי והא בימי דוד אימעוט שני דכתיב ימי שנותינו בהם שבעים שנה והאי שמא לא זכה להבנות הימנה ודלמא אורח הוא זכיא איהי כיון דלא מפקדא אפריה ורביה לא מיעשה אינו והא אמרו ליה רבנן לר' אבא בר זבדא נסיב איתתא ואוליד בני אמר להו אי נבצי הוו לי מקמייתא התם דחיי קא מדחי להו לרבנן דר' אבא בר זבדא איעקר מפרקיה דרב הונא רב גידל איעקר מפרקיה דרב הונא רב ששת איעקר מפרקיה דרב הונא *רב אחא בר יעקב אחדתיה *סוסכינתא תליוה בארוא דבי רב ונפק מיניה כתוצא ירקאי אמר רב אחא בר יעקב שיתין סבי הוינא וכולהו איעקר מפרקיה דרב הינא לבר מאנא דקיימי בנפשאי *החכמה תחיה בעליה: גירשה מותרת וכו': "שני אין שלישי לא תמול לא מתניתין מני רבי היא דתניא [סלה דרשון סלה שני ומת שלישי לא תמול ודברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר *שלישי תמול כביני לא תמול ותניא אידך אפלא *הי מיניהו אדרבינהו ת"ש דאמר ר' חייא בר אבא אד' יוחנן משום בן עזאי אפלא *הי מיניהו אדרבינהו ת"ש דאמר ר' חייא בר אבא אד' יוחנן משום בן עזאי בארבע אחיות בצפורי שמלה ראשונה ומת שניה ומת שלישית ומת רביעית באת לפני רבן שמעון בן גמליאל אמר להו אל תמול ולמא שלישית נמי הוה אמר להו"א מאי אהדורתית דר' חייא בר אבא ולמא הא קמ"ל דאחות מחוקות אמר רבא השתא דאמרת אחיות מחוקות לא ישא אדם אשה לא ממשפחת מצורעים והוא דאתחזק חלתא זימני מאי הוה עלה כי אתא רב יצחק בר יוסף אמר עובדא הוה קמיה בר יוחנן בבנישתא דמעון ביומ"ט שחל להיות בשבת ומלה ראשונה ומת שניה ומת שלישית באה לפניו אמר לה לכי ומלי א"ל אבי חי קשרית איסורא וסכנתא סמך עלה אבוי ואול נסבה לחומה ברתא דאמי בריה דרבי יצחק בריה דרב יהודה-דנסבה חדא דפומבדיתא ושכיב רב יצחק בריה דרבה בר בר חנה ושכיב ונסבה הוא ושכיב אמר רבא ומי איכא דעביד עובדא בנפשיה-בי האי והא איהו דאמר אבין דסמכא ליצחק סומקא לאו בר סמכא אבין יושבי בחנוה ליצחק סומקא אינו בחורה ועוד אימר דפליגי לענין מילה בנישואין מי פליגי והתניא *נימסה לראשון ומת לשני ומת לשלישי לא תנשא דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר לשלישי תנשא לרביעי לא תנשא בשלמא נבי מילה איכא משפחה דרפי דמא ואיכא משפחה דקמיט דמא אלא נישואין מ"ט א"ל רב מרבי לרב אשי הכי אמר אביי מהנרונייא משמיה דרב הונא מעין גורם ורב אשי אמר מול גורם מאי בינייהו איכא בינייהו דאירסה ומית אין נמי דנפיק מריקלא ומית א"ל רב יוסף בריה דרבא לרבא בעי מינה מרב יוסף הלכה כרבי ואמר לי אין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל ואמר לי אין אחיכי אחיך בי א"ל לא מתמי היא ופשט לך נישואין ומלקות כרבי וסתותי שור המועד כרבן שמעון בן גמליאל נישואין הא דאמרן מלקות דתנן *מי שלקה ושנה ב"ד כונסין אותו לביתו ומאכילין אותו שעורים עד שתהא כריסו נבקעת וסתות דתנן *ואין האשה קובעת

כך מקומות של מצה הן יש שמתמה כרבן גמליאל ויש שמתמה כרבי לחיכא מילתא דמזקקין לה בתרי זימני ולחיכא מילתא דבעינן תלתא זימני ומשום הכי פסקו לך כמר וכמר לכתחילה. ניקומין פה לתמרן. לסמס לן תנא דידן כרבי מילתא דמצה הני מילי לא: כונסין לותו לביתו. תום מזל ומעמ בעלים דמזקקין לה כרבי זימני ולחיכא דקתני תלתא זימני. ויש לפרש שיש מי שאומר שכיון שאינו יורה כחן כמי שאינו יכול להוקק עמה דמי ולפיכך אי לאו משום פעמא עינה נתנה באיר טעמן שמא עינית נתנה בחור ושא כדרבי רב אחא משבחה. ויש לומר שאינו נוקק עמה ומאמינין לה מט דאי בעיא אמרה אינו יורה כחן. ומאי דאתאר עלה בגמ' בגדרים צריך הביאור לפרוש להאי פירושא ודוק ותשכח:

שם ס"ג דתיכבה ומיש מיין לקמן דף קח ס"ע ובכתו שם ד"ה קפיצה:

סיגות ל: ג) תוס' חד מקמאי ב"ה פירש דלאחר עשר שנים דמקיקין לה מיניה הינו בכתובת ול"א ב"ה מרי ז"ל מסקנא דלא מקיקין בכתובה לעולם ואפי' לאחר כמה שנים ואפי' באחרונות מסתברא כהאי ואפי' דאמרי' לקמן בשמעתי' אתא עובדא קמיה דר' יוחנן בני כנשתא דקסרי ואמר יוציא ויתן כתובה ומסקנא מוקמי' לה כמ"ד שאני התם דמקיקין מיניה אפי' בתוך עשר ובכתובה ולדעת הרב האיש יורה כחן לא מהמנינן לה למיפק מיניה בכתובה דאמרי' שמא עינית נתנה באחר ומשקרת במאי דשענה. ועיין נתנה באחר ומשקרת במאי דשענה. ועיין בבאות מחסת פענה לדעת ר' אחא מקיקין מיניה אפי' בתוך עשר ובכתובה ולדעת הרב האיש יורה כחן לא מהמנינן לה למיפק מיניה בכתובה דאמרי' שמא עינית

קובעת לה וסת עד שתקבענה שלש פעמים ואין ממתינה מהוסת עד שתעקר ממנה שלש פעמים ושור המועד דתנן* יאין השור נעשה מועד עד שיגיד בו שלשה פעמים: תיר ניסת לראשון ולא היו לה בנים לשני ולא היו לה בנים, לשלישי לא תנשא אלא למי שיש לו בנים. נישאת לכי אתא אביי לא נישאת לשלישי היו לה בנים מהו דלימא קנאי הוא מצו אמרי לה אינלאי מילתא דאת הוא דגרמת או דלמא מצית אמרת להו השתא הוא דכתישי? מתקיף לה רבא מצית אמרת להו "השתא הוא דכחשי" אביי לא נישאת לכביעי והיו להן בנים מהו דלימא קנאי הוא מצו אמרי לה אינלאי מילתא דאת הוא דגרמת או דלמא מצית אמרת להו השתא הוא דכחשי? מתקיף לה רבא מצית אמרת להו "השתא הוא דכחשי" אביי לא נישאת לשלישי? אמרינן לה שתיקתיך פה מדיבורך דמי אמר לה אנא אדרעא דהכי לא נרשתיך מתקיף לה רב בר פפא אי אתקו שתקא אנן מי שתקינן-נמצא גט בטל, ובניה ממזרין! אלא אמר רבי אבא בר יצילי ויתן כתובה שאני אומר כל הנושא אשה על אשתו יוציא ויתן כתובה רבא אמר נושא אדם כמה נשים על אשתו והוא דאיה ליה למיזיניה

אמרינן השתא הוא דבריחא: "הוא אמר מינה נבוא אמרה מינה אמר רבי אמי דברים שבינו לבינה נאמנת, ושמעה מאי? היא קיימא לה ביורה כחץ הוא לא קים ליה ביורה כחץ, אמר אידו: אידל אינסיב ארתא ואיברוק נפשיה אמר רבי אבא אף בו יוציא ויתן כתובה שאני אומר כל הנושא אשה על אשתו יוציא ויתן כתובה רבא אמר נושא אדם כמה נשים על אשתו והוא דאיה

לא מחזקינן לה בעקרה עד דליתחזק בתלת זימני ותו"מ מן הסתם נמי לא מהפיד כתובה דחיפת ליה הסתם הוה דכתבי כמו שתמרת לרחמן ולנמי ר"ל דטעמא דהסתם הוה דכתבי לה מהני להעלות חלת לעונין שלא תחזיר מה שנתנה מרחמן ומנמי לכל קצה דלי בסתם סתם ר' שנים היכי קתמר בסמוך נמי ניחוש לרביעי והיו לה בנים לו' דלמתר מני שלא בכתובה ולא מסוס קנים דקנסוהו, כמו בשניים לפי שניחוש לסיוטי מדקתני בסמוך ניחוש לרביעי והיו לה בנים מהו דמיכתבי לשלישי ולי קנים הוא היכי מיכתב לשלישי נרשתיך לר"ל דכתיב בה לחייבי וחלה שלא בכתובה מסוס דהוי מקח טעות ותו"מ כשים לה בנים מן הרביעי וחוכנעה לשלישי לחינגלי מילתא דלמא מקח טעות הוא וכן אמר ר"י בהלכות דרב יהודאי נתן דכתיב הכיר בה חייבי לכל הכיל בה יש לה בכתובה והלי דקתני כתובתה מעכשיו ר"ל דמעכשיו הוה דכתבי לה מהני להעלות חלת לעונין שלא תחזיר מה שנתנה מרחמן ומנמי לכל קצה דלי בסתם סתם ר' שנים היכי קתמר בסמוך נמי

לפילה מרי והיא אמרה מלתא ואסתא ניחא ליה דקאמר הוא לומר מינה שהרי עכשיו האוקה בהלת זימני ויש לה להפסיד כתובתה והיא אמרה מיניה ומסיק דלמחמת ואם מוטעת דאין יכול להזקק אפסקו לכתובתו דלמחמת לפילו למצוה לחזוקה דזוקה כמטוענת שאין יורה כאן מיושבין שמא מתקדים לפי שבעלה לא ידע כה דמקדים כדאמרי' בפוק נדרים (דף פח.) לבל במילתא דידע בה דמקדים כאמת מדרב המנונא "לפי שאין האשה מעיזה פניה בפני בעלה א):

ולא קאמר פרו ורבו. תע"ק דלאחד מלאתון קאמר פרו ורבו ההוא כרבה בעלמא ולא למצוה": **ואי** סלקא דעתך דלא מיפקדא כתובה מאי עבידתה. מצמע דלאי מיפקדא ניחא ליה לה כתובה ותימה לאי מפקדא ל"ש מיעגנא לפריה ורביה ואיתי לן למימר דאדרבה חיטי היא דלא זכתה כדמוכח לעיל ומירץ ר"י בן ר' מאיר דאפילו פריע שהוא עקור לבל ק"ק לחמי פריע כתובה מלי עבידתה ולא פריע נמי לחמי יולית: **בי** הא ודאי כפיון. פר"ח דכל הכך דכופין ממחמה דוקא מנה ומחצה אים לה לבל תוספת ליים לה דאסתא למיפק לה לוסיף לה ודייק מהא דאמר בריש תע"ם (כתובות דף נד:) מנאי כתובה ככתובה נפקא מינה לאוקדת כי' ולא קאמר נפקא מינה לבאה ממחמת מעטה וכיולת בה והא דלא קאמר ס"מ לאמה עמה עבר ליים לה נמי תוספת דלא נגרעה מלוגעים דאמר בפוק לחמה ניזונת (שם ד' קא.) ליים לה תוספת מילתא דפקיעת היא כיון דלא מחמתה כופין דמה היא יכולה לם ב"ד כופין לחזו מפני פריה ורביה ור"ח מפרש דלבל מילי הוי מנאי בתובה [ככתובה] וממחנת ומברוסיה דאין להם בתובה תע"ם ליים להם תוספת החם מפני דאינגלית מילתא דלא נתקדמה מעולם ולא יתכן לעגען פרעתי לה הוי מנאי בתובה ככתובה דאכתובה לא אמר כלום ובתוספת נאמן לומר פרעתי כדמוכח בעובדא דבנמתי בריה דרבי מריטם (ב"מ יז.) ליים לדחות דבקם לא הוסיף אמן עלמא ב"ח בנמתי ואין להאריך כאן כן מלאתי בתשובה לחת שפסק ריב"ם על אמה שהיתה טוענת על בעלה כי אין לאים גבורתו והאים היה טוען כי היה לו גבורה מכסים אף היא טוענת וגורמת שאין יכול לבעול דלא מהימנה מדרב המנונא' כיון שהיתה מוכחת בתובה והיכל שהובה הבעל שאין יכול לבעול פסק לרבי ליתן גט וכתובה לפילו אינה בלה ממחת מעטה כיון דאין יכול לה לקיים לה מוגה וזוקת מנה ומחצה לבל תוספת לא יתן להת בבתובה לתופה ולא בבעלה עמד בתיקון בריים תע"ם (כתובות דף נו. ושם) דאמרי לא כתב אלא ע"מ מיכת ביאה ולכך היו תיקון תולקין שייך כאן דין תולקין לבל נדוניה שהכניסה לו יחזיר הכל מה שידעו שהכניסה לו לבל מה שכוחבין נדוניה גדולה לכבוד הבלה נרחה לו דהוי בענין תוספת ומיהו אם יכול להתקשות ויש (ב) כאן לכל הפחות הכנסת עטרה לבל אין לו כח למרק על זה נרחה לו דיש תוספת ליים כאן מיבת ביאה בהכנסת עטרה ואם אין יכול לבעול מחמת מרחמנה לר כתב דאם המיתין ג' שנים דימתין עוד שנה ואף על הקטין כתב שאין לה למהר לסחור בניבה כי ירחמי שדי מרוחים ומטעם דפסק ר"ח דאין תוספת בבאה מחמת טעונה משום דלמחמת לא מיפקדא כתובה מלי עבידתה. פי' הכי אמר לה אם תרצי לויות עמי הרי זה טוב ואין לה אלא מנה לויות מנאי כתובה ומסתמא ניחא לה בכך דלמא אחוזי בה ואי לא מיפקדא כתובה מלי עבידתה הכי לא יבנס לעולם מחמת ומשום דכתיב אין מקדימין לבל מי שאין לו:

קכב א מיי' פ"ג מהלכ' מלוה ולוה ה"ט סמ"ג עשין כלבו יג טוש"ע אה"ע סי' קנד סעיף יג:
קכג ב מיי' שם פוש"ע שם סעיף יד:
קכד ג מיי' שם כלבו ג טוש"ע שם סעיף ה:
קכה ד מיי' שם פוש"ע שם סעיף יג:
[נמצא קמן.]

[עיין רש"י סנהדרין נט: ד"ה ומכו ומכו פרים ורבים]

קכו ה ו מיי' שם כלבו ו טוש"ע שם סי' קנד סעיף ו:

נוסח מה' תנאים האם גם הגאון מצוה ד"ה ורבו

מקום

סימן ל"ו מיאורת ל"ל ר' אליעזר מוסף הגאון

נוסח מה' אומרים האם לפיוק כתוב או רבי יוחנן מן אחקך ואחרית עיני שומעת סופר בשיני תרא

נוסח/מקום

מעשים שאוף האשה בשדה ברוך שמא בא לפרוך את הכלים ואמרה לו אשתך הכלים [עיין כתובות סה. ועיין בכתובות סה] לקבל כתובתה

תוספות ישנים

(ו) תוס' ד"ה כי הא וכו' ואם תאמר וכו' ואם תאמר וכו' ואם תאמר

גמ' אלמנה לכהן גדול: עבדי מלוג לא יאכלו. לפיל"מ (ה) (ניסין קכח א מיי' פ"ט מהל' עבדים ה"ו סמג עשין פב טוש"ע יו"ד סי' רסו סעיף טע"ב: א ב מיי' פ"ו מהל' תרומות הל' כ טוש"ע סי' שלב: ב ג מיי' שם, סמג לוין טו ל' ה סמג עשין מח טוש"ע יו"ד סי' סה סעיף ב: ג ד מיי' שם פכ"ב הל' כה סמג שם טוש"ע שם סעיף טו: ד ה מיי' שם פ"ג הל' ג טוש"ע שם סעיף ב: ה ו מיי' פ"ו מהל' תרומות הל' יח טוש"ע יו"ד סי' שלד: ז ח מיי' שם פ"ו הל' ג ט ב מיי' שם הל' יא ח מיי' פ"ו הל' ג טוש"ע שם: ט י כ מיי' פ"ו הל' ג טוש"ע שם: יא מיי' פ"ו הל' ד טוש"ע שם: יב מיי' שם הל' ה: יג מיי' שם הל' ו: יד מיי' שם הל' ז: טו מיי' שם הל' ח: טז מיי' שם הל' ט: יז מיי' שם הל' י: יח מיי' שם הל' יא: יט מיי' שם הל' יב: כ מיי' שם הל' יג: כא מיי' שם הל' יד: כב מיי' שם הל' טו: כג מיי' שם הל' טז: כד מיי' שם הל' יז: כה מיי' שם הל' יח: כו מיי' שם הל' יט: כז מיי' שם הל' כ: כח מיי' שם הל' כא: כט מיי' שם הל' כב: ל מיי' שם הל' כג: לא מיי' שם הל' כד: לב מיי' שם הל' כה: לג מיי' שם הל' כו: לד מיי' שם הל' כז: לה מיי' שם הל' כח: לו מיי' שם הל' כט: לז מיי' שם הל' ל: לח מיי' שם הל' לא: לט מיי' שם הל' לב: מ מיי' שם הל' לג: מא מיי' שם הל' לד: מב מיי' שם הל' לה: מג מיי' שם הל' לו: מד מיי' שם הל' לז: מה מיי' שם הל' לח: מו מיי' שם הל' לט: מז מיי' שם הל' מ: מח מיי' שם הל' מא: מט מיי' שם הל' מב: נ מיי' שם הל' מג: נא מיי' שם הל' מד: נב מיי' שם הל' מה: נג מיי' שם הל' מו: נד מיי' שם הל' מז: נה מיי' שם הל' מח: נו מיי' שם הל' מט: נז מיי' שם הל' נ: נח מיי' שם הל' נא: נט מיי' שם הל' נב: ס מיי' שם הל' נג: סא מיי' שם הל' נד: סב מיי' שם הל' נה: סג מיי' שם הל' נו: סד מיי' שם הל' נז: סה מיי' שם הל' נח: סו מיי' שם הל' נט: סז מיי' שם הל' ס: סח מיי' שם הל' סא: סט מיי' שם הל' סב: ע מיי' שם הל' סג: עא מיי' שם הל' סד: עב מיי' שם הל' סה: עג מיי' שם הל' סו: עד מיי' שם הל' סז: עה מיי' שם הל' סח: עו מיי' שם הל' סט: עז מיי' שם הל' ע: עח מיי' שם הל' עא: עט מיי' שם הל' עב: פ מיי' שם הל' עג: פא מיי' שם הל' עד: פב מיי' שם הל' עה: פג מיי' שם הל' עו: פד מיי' שם הל' עז: פה מיי' שם הל' עח: פו מיי' שם הל' עט: פז מיי' שם הל' פ: פח מיי' שם הל' פא: פט מיי' שם הל' פב: צ מיי' שם הל' פג: צא מיי' שם הל' פד: צב מיי' שם הל' פה: צג מיי' שם הל' פו: צד מיי' שם הל' פז: צה מיי' שם הל' פח: צו מיי' שם הל' פט: צז מיי' שם הל' צ: צח מיי' שם הל' צא: צט מיי' שם הל' צב: ק מיי' שם הל' צג: קא מיי' שם הל' צד: קב מיי' שם הל' צה: קג מיי' שם הל' צו: קד מיי' שם הל' צז: קה מיי' שם הל' צח: קו מיי' שם הל' צט: קז מיי' שם הל' ק: קח מיי' שם הל' קא: קט מיי' שם הל' קב: קי מיי' שם הל' קג: קיא מיי' שם הל' קד: קיב מיי' שם הל' קה: קיג מיי' שם הל' קו: קיד מיי' שם הל' קז: קטו מיי' שם הל' קח: קטז מיי' שם הל' קט: קיז מיי' שם הל' קי: קיח מיי' שם הל' קיא: קיט מיי' שם הל' קיב: קכ מיי' שם הל' קיג: קכא מיי' שם הל' קיד: קכב מיי' שם הל' קטו: קכג מיי' שם הל' קטז: קכד מיי' שם הל' קיז: קכה מיי' שם הל' קיח: קכו מיי' שם הל' קיט: קכז מיי' שם הל' קכ: קכח מיי' שם הל' קכא: קכט מיי' שם הל' קכב: קל מיי' שם הל' קכג: קלא מיי' שם הל' קכד: קלב מיי' שם הל' קכה: קלג מיי' שם הל' קכו: קלד מיי' שם הל' קכז: קלה מיי' שם הל' קכח: קלו מיי' שם הל' קכט: קלז מיי' שם הל' קל: קלח מיי' שם הל' קלא: קלט מיי' שם הל' קלב: קמ מיי' שם הל' קלג: קמא מיי' שם הל' קלד: קמב מיי' שם הל' קלה: קמג מיי' שם הל' קלו: קמד מיי' שם הל' קלז: קמה מיי' שם הל' קלח: קמו מיי' שם הל' קלט: קמז מיי' שם הל' קמ: קמח מיי' שם הל' קמא: קמט מיי' שם הל' קמב: קנ מיי' שם הל' קמג: קנא מיי' שם הל' קמד: קנב מיי' שם הל' קמה: קנג מיי' שם הל' קמו: קנד מיי' שם הל' קמז: קנה מיי' שם הל' קמח: קנו מיי' שם הל' קמט: קנז מיי' שם הל' קנ: קנח מיי' שם הל' קנא: קנט מיי' שם הל' קנב: קס מיי' שם הל' קנג: קסא מיי' שם הל' קנד: קסב מיי' שם הל' קנה: קסג מיי' שם הל' קנו: קסד מיי' שם הל' קנז: קסה מיי' שם הל' קנח: קסו מיי' שם הל' קנט: קסז מיי' שם הל' קס: קסח מיי' שם הל' קסא: קסט מיי' שם הל' קסב: קע מיי' שם הל' קסג: קעא מיי' שם הל' קסד: קעב מיי' שם הל' קסה: קעג מיי' שם הל' קסו: קעד מיי' שם הל' קסז: קעה מיי' שם הל' קסח: קעו מיי' שם הל' קסט: קעז מיי' שם הל' קע: קעח מיי' שם הל' קעא: קעט מיי' שם הל' קעב: קפ מיי' שם הל' קעג: קפא מיי' שם הל' קעד: קפב מיי' שם הל' קעה: קפג מיי' שם הל' קעו: קפד מיי' שם הל' קעז: קפה מיי' שם הל' קעח: קפו מיי' שם הל' קעט: קפז מיי' שם הל' קפ: קפח מיי' שם הל' קפא: קפט מיי' שם הל' קפב: קצ מיי' שם הל' קפג: קצא מיי' שם הל' קפד: קצב מיי' שם הל' קפה: קצג מיי' שם הל' קפו: קצד מיי' שם הל' קפז: קצה מיי' שם הל' קפח: קצו מיי' שם הל' קפט: קצז מיי' שם הל' קצ: קצח מיי' שם הל' קצא: קצט מיי' שם הל' קצב: ר מיי' שם הל' קצג: רא מיי' שם הל' קצד: רב מיי' שם הל' קצה: רג מיי' שם הל' קצו: רד מיי' שם הל' קצז: רה מיי' שם הל' קצח: רו מיי' שם הל' קצט: רז מיי' שם הל' ר: רח מיי' שם הל' רא: רט מיי' שם הל' רב: ש מיי' שם הל' רג: שא מיי' שם הל' רד: שב מיי' שם הל' רה: שג מיי' שם הל' רו: שד מיי' שם הל' רז: שה מיי' שם הל' רח: שו מיי' שם הל' רט: שז מיי' שם הל' ש: שח מיי' שם הל' שא: שט מיי' שם הל' שב: שי מיי' שם הל' שג: שיא מיי' שם הל' שד: שיב מיי' שם הל' שה: שיג מיי' שם הל' שו: שיד מיי' שם הל' שז: שטו מיי' שם הל' שח: שטז מיי' שם הל' שט: שיז מיי' שם הל' שי: שיח מיי' שם הל' שיא: שיט מיי' שם הל' שיב: שכ מיי' שם הל' שיג: שכא מיי' שם הל' שיד: שכב מיי' שם הל' שטו: שכג מיי' שם הל' שטז: שכד מיי' שם הל' שיז: שכה מיי' שם הל' שיח: שכו מיי' שם הל' שיט: שכז מיי' שם הל' שכ: שכח מיי' שם הל' שכא: שכט מיי' שם הל' שכב: של מיי' שם הל' שכג: שלא מיי' שם הל' שכד: שלב מיי' שם הל' שכה: שלג מיי' שם הל' שכו: שלד מיי' שם הל' שכז: שלה מיי' שם הל' שכח: שלו מיי' שם הל' שכט: שלז מיי' שם הל' של: שלח מיי' שם הל' שלא: שלט מיי' שם הל' שלב: שמ מיי' שם הל' שלג: שמא מיי' שם הל' שלד: שמב מיי' שם הל' שלה: שמג מיי' שם הל' שלו: שמד מיי' שם הל' שלז: שמה מיי' שם הל' שלח: שמו מיי' שם הל' שלט: שמז מיי' שם הל' שמ: שמח מיי' שם הל' שמא: שמט מיי' שם הל' שמב: שנ מיי' שם הל' שמג: שנא מיי' שם הל' שמד: שנב מיי' שם הל' שמה: שנג מיי' שם הל' שמו: שנד מיי' שם הל' שמז: שנה מיי' שם הל' שמח: שנו מיי' שם הל' שמט: שנז מיי' שם הל' שנ: שנח מיי' שם הל' שנא: שנט מיי' שם הל' שנב: שס מיי' שם הל' שנג: שסא מיי' שם הל' שנד: שסב מיי' שם הל' שנה: שסג מיי' שם הל' שנו: שסד מיי' שם הל' שנז: שסה מיי' שם הל' שנח: שסו מיי' שם הל' שנט: שסז מיי' שם הל' שס: שסח מיי' שם הל' שסא: שסט מיי' שם הל' שסב: שע מיי' שם הל' שסג: שעא מיי' שם הל' שסד: שעב מיי' שם הל' שסה: שעג מיי' שם הל' שסו: שעד מיי' שם הל' שסז: שעה מיי' שם הל' שסח: שעו מיי' שם הל' שסט: שעז מיי' שם הל' שע: שעח מיי' שם הל' שעא: שעט מיי' שם הל' שעב: שפ מיי' שם הל' שעג: שפא מיי' שם הל' שעד: שפב מיי' שם הל' שעה: שפג מיי' שם הל' שעו: שפד מיי' שם הל' שעז: שפה מיי' שם הל' שעח: שפו מיי' שם הל' שעט: שפז מיי' שם הל' שפ: שפח מיי' שם הל' שפא: שפט מיי' שם הל' שפב: שצ מיי' שם הל' שפג: שצא מיי' שם הל' שפד: שצב מיי' שם הל' שפה: שצג מיי' שם הל' שפו: שצד מיי' שם הל' שפז: שצה מיי' שם הל' שפח: שצו מיי' שם הל' שפט: שצז מיי' שם הל' שצ: שצח מיי' שם הל' שצא: שצט מיי' שם הל' שצב: ת מיי' שם הל' שצג: תא מיי' שם הל' שצד: תב מיי' שם הל' שצה: תג מיי' שם הל' שצו: תד מיי' שם הל' שצז: תה מיי' שם הל' שצח: תו מיי' שם הל' שצט: תז מיי' שם הל' ת: תח מיי' שם הל' תא: תט מיי' שם הל' תב: תי מיי' שם הל' תג: תיא מיי' שם הל' תד: תיב מיי' שם הל' תה: תיג מיי' שם הל' תו: תיד מיי' שם הל' תז: תטו מיי' שם הל' תח: תטז מיי' שם הל' תט: תיז מיי' שם הל' תי: תיח מיי' שם הל' תיא: תיט מיי' שם הל' תיב: תכ מיי' שם הל' תיג: תכא מיי' שם הל' תיד: תכב מיי' שם הל' תטו: תכג מיי' שם הל' תטז: תכד מיי' שם הל' תיז: תכה מיי' שם הל' תיח: תכו מיי' שם הל' תיט: תכז מיי' שם הל' תכ: תכח מיי' שם הל' תכא: תכט מיי' שם הל' תכב: תל מיי' שם הל' תכג: תלא מיי' שם הל' תכד: תלב מיי' שם הל' תכה: תלג מיי' שם הל' תכו: תלד מיי' שם הל' תכז: תלה מיי' שם הל' תכח: תלו מיי' שם הל' תכט: תלז מיי' שם הל' תל: תלח מיי' שם הל' תלא: תלט מיי' שם הל' תלב: תמ מיי' שם הל' תלג: תמא מיי' שם הל' תלד: תמב מיי' שם הל' תלה: תמג מיי' שם הל' תלו: תמד מיי' שם הל' תלז: תמה מיי' שם הל' תלח: תמו מיי' שם הל' תלט: תמז מיי' שם הל' תמ: תמח מיי' שם הל' תמא: תמט מיי' שם הל' תמב: תנ מיי' שם הל' תמג: תנא מיי' שם הל' תמד: תנב מיי' שם הל' תמה: תנג מיי' שם הל' תמו: תנד מיי' שם הל' תמז: תנה מיי' שם הל' תמח: תנו מיי' שם הל' תמט: תנז מיי' שם הל' תנ: תנח מיי' שם הל' תנא: תנט מיי' שם הל' תנב: תס מיי' שם הל' תנג: תסא מיי' שם הל' תנד: תסב מיי' שם הל' תנה: תסג מיי' שם הל' תנו: תסד מיי' שם הל' תנז: תסה מיי' שם הל' תנח: תסו מיי' שם הל' תנט: תסז מיי' שם הל' תס: תסח מיי' שם הל' תסא: תסט מיי' שם הל' תסב: תע מיי' שם הל' תסג: תעא מיי' שם הל' תסד: תעב מיי' שם הל' תסה: תעג מיי' שם הל' תסו: תעד מיי' שם הל' תסז: תעה מיי' שם הל' תסח: תעו מיי' שם הל' תסט: תעז מיי' שם הל' תע: תעח מיי' שם הל' תעא: תעט מיי' שם הל' תעב: תפ מיי' שם הל' תעג: תפא מיי' שם הל' תעד: תפב מיי' שם הל' תעה: תפג מיי' שם הל' תעו: תפד מיי' שם הל' תעז: תפה מיי' שם הל' תעח: תפו מיי' שם הל' תעט: תפז מיי' שם הל' תפ: תפח מיי' שם הל' תפא: תפט מיי' שם הל' תפב: תצ מיי' שם הל' תפג: תצא מיי' שם הל' תפד: תצב מיי' שם הל' תפה: תצג מיי' שם הל' תפו: תצד מיי' שם הל' תפז: תצה מיי' שם הל' תפח: תצו מיי' שם הל' תפט: תצז מיי' שם הל' תצ: תצח מיי' שם הל' תצא: תצט מיי' שם הל' תצב: תק מיי' שם הל' תצג: תקא מיי' שם הל' תצד: תקב מיי' שם הל' תצה: תקג מיי' שם הל' תצו: תקד מיי' שם הל' תצז: תקה מיי' שם הל' תצח: תקו מיי' שם הל' תצט: תקז מיי' שם הל' תק: תקח מיי' שם הל' תקא: תקט מיי' שם הל' תקב: תקי מיי' שם הל' תקג: תקיא מיי' שם הל' תקד: תקיב מיי' שם הל' תקה: תקיג מיי' שם הל' תקו: תקיד מיי' שם הל' תקז: תקטו מיי' שם הל' תקח: תקטז מיי' שם הל' תקט: תקיז מיי' שם הל' תקי: תקיח מיי' שם הל' תקיא: תקיט מיי' שם הל' תקיב: תקכ מיי' שם הל' תקיג: תקכא מיי' שם הל' תקיד: תקכב מיי' שם הל' תקטו: תקכג מיי' שם הל' תקטז: תקכד מיי' שם הל' תקיז: תקכה מיי' שם הל' תקיח: תקכו מיי' שם הל' תקיט: תקכז מיי' שם הל' תקכ: תקכח מיי' שם הל' תקכא: תקכט מיי' שם הל' תקכב: תקל מיי' שם הל' תקכג: תקלא מיי' שם הל' תקכד: תקלב מיי' שם הל' תקכה: תקלג מיי' שם הל' תקכו: תקלד מיי' שם הל' תקכז: תקלה מיי' שם הל' תקכח: תקלו מיי' שם הל' תקכט: תקלז מיי' שם הל' תקל: תקלח מיי' שם הל' תקלא: תקלט מיי' שם הל' תקלב: תקמ מיי' שם הל' תקלג: תקמא מיי' שם הל' תקלד: תקמב מיי' שם הל' תקלה: תקמג מיי' שם הל' תקלו: תקמד מיי' שם הל' תקלז: תקמה מיי' שם הל' תקלח: תקמו מיי' שם הל' תקלט: תקמז מיי' שם הל' תקמ: תקמח מיי' שם הל' תקמא: תקמט מיי' שם הל' תקמב: תקנ מיי' שם הל' תקמג: תקנא מיי' שם הל' תקמד: תקנב מיי' שם הל' תקמה: תקנג מיי' שם הל' תקמו: תקנד מיי' שם הל' תקמז: תקנה מיי' שם הל' תקמח: תקנו מיי' שם הל' תקמט: תקנז מיי' שם הל' תקנ: תקנח מיי' שם הל' תקנא: תקנט מיי' שם הל' תקנב: תקס מיי' שם הל' תקנג: תקסא מיי' שם הל' תקנד: תקסב מיי' שם הל' תקנה: תקסג מיי' שם הל' תקנו: תקסד מיי' שם הל' תקנז: תקסה מיי' שם הל' תקנח: תקסו מיי' שם הל' תקנט: תקסז מיי' שם הל' תקס: תקסח מיי' שם הל' תקסא: תקסט מיי' שם הל' תקסב: תקע מיי' שם הל' תקסג: תקעא מיי' שם הל' תקסד: תקעב מיי' שם הל' תקסה: תקעג מיי' שם הל' תקסו: תקעד מיי' שם הל' תקסז: תקעה מיי' שם הל' תקסח: תקעו מיי' שם הל' תקסט: תקעז מיי' שם הל' תקע: תקעח מיי' שם הל' תקעא: תקעט מיי' שם הל' תקעב: תקפ מיי' שם הל' תקעג: תקפא מיי' שם הל' תקעד: תקפב מיי' שם הל' תקעה: תקפג מיי' שם הל' תקעו: תקפד מיי' שם הל' תקעז: תקפה מיי' שם הל' תקעח: תקפו מיי' שם הל' תקעט: תקפז מיי' שם הל' תקפ: תקפח מיי' שם הל' תקפא: תקפט מיי' שם הל' תקפב: תקצ מיי' שם הל' תקפג: תקצא מיי' שם הל' תקפד: תקצב מיי' שם הל' תקפה: תקצג מיי' שם הל' תקפו: תקצד מיי' שם הל' תקפז: תקצה מיי' שם הל' תקפח: תקצו מיי' שם הל' תקפט: תקצז מיי' שם הל' תקצ: תקצח מיי' שם הל' תקצא: תקצט מיי' שם הל' תקצב: תקק מיי' שם הל' תקצג: תקקא מיי' שם הל' תקצד: תקקב מיי' שם הל' תקצה: תקקג מיי' שם הל' תקצו: תקקד מיי' שם הל' תקצז: תקקה מיי' שם הל' תקצח: תקקו מיי' שם הל' תקצט: תקקז מיי' שם הל' תקק: תקקח מיי' שם הל' תקקא: תקקט מיי' שם הל' תקקב: תקקי מיי' שם הל' תקקג: תקקיא מיי' שם הל' תקקד: תקקיב מיי' שם הל' תקקה: תקקיג מיי' שם הל' תקקו: תקקיד מיי' שם הל' תקקז: תקקטו מיי' שם הל' תקקח: תקקטז מיי' שם הל' תקקט: תקקיז מיי' שם הל' תקקי: תקקיח מיי' שם הל' תקקיא: תקקיט מיי' שם הל' תקקיב: תקקכ מיי' שם הל' תקקיג: תקקכא מיי' שם הל' תקקיד: תקקכב מיי' שם הל' תקקטו: תקקכג מיי' שם הל' תקקטז: תקקכד מיי' שם הל' תקקיז: תקקכה מיי' שם הל' תקקיח: תקקכו מיי' שם הל' תקקיט: תקקכז מיי' שם הל' תקקכ: תקקכח מיי' שם הל' תקקכא: תקקכט מיי' שם הל' תקקכב: תקקל מיי' שם הל' תקקכג: תקקלא מיי' שם הל' תקקכד: תקקלב מיי' שם הל' תקקכה: תקקלג מיי' שם הל' תקקכו: תקקלד מיי' שם הל' תקקכז: תקקלה מיי' שם הל' תקקכח: תקקלו מיי' שם הל' תקקכט: תקקלז מיי' שם הל' תקקל: תקקלח מיי' שם הל' תקקלא: תקקלט מיי' שם הל' תקקלב: תקקמ מיי' שם הל' תקקלג: תקקמא מיי' שם הל' תקקלד: תקקמב מיי' שם הל' תקקלה: תקקמג מיי' שם הל' תקקלו: תקקמד מיי' שם הל' תקקלז: תקקמה מיי' שם הל' תקקלח: תקקמו מיי' שם הל' תקקלט: תקקמז מיי' שם הל' תקקמ: תקקמח מיי' שם הל' תקקמא: תקקמט מיי' שם הל' תקקמב: תקקנ מיי' שם הל' תקקמג: תקקנא מיי' שם הל' תקקמד: תקקנב מיי' שם הל' תקקמה: תקקנג מיי' שם הל' תקקמו: תקקנד מיי' שם הל' תקקמז: תקקנה מיי' שם הל' תקקמח: תקקנו מיי' שם הל' תקקמט: תקקנז מיי' שם הל' תקקנ: תקקנח מיי' שם הל' תקקנא: תקקנט מיי' שם הל' תקקנב: תקקס מיי' שם הל' תקקנג: תקקסא מיי' שם הל' תקקנד: תקקסב מיי' שם הל' תקקנה: תקקסג מיי' שם הל' תקקנו: תקקסד מיי' שם הל' תקקנז: תקקסה מיי' שם הל' תקקנח: תקקסו מיי' שם הל' תקקנט: תקקסז מיי' שם הל' תקקס: תקקסח מיי' שם הל' תקקסא: תקקסט מיי' שם הל' תקקסב: תקקע מיי' שם הל' תקקסג: תקקעא מיי' שם הל' תקקסד: תקקעב מיי' שם הל' תקקסה: תקקעג מיי' שם הל' תקקסו: תקקעד מיי' שם הל' תקקסז: תקקעה מיי' שם הל' תקקסח: תקקעו מיי' שם הל' תקקסט: תקקעז מיי' שם הל' תקקע: תקקעח מיי' שם הל' תקקעא: תקקעט מיי' שם הל' תקקעב: תקקפ מיי' שם הל' תקקעג: תקקפא מיי' שם הל' תקקעד: תקקפב מיי' שם הל' תקקעה: תקקפג מיי' שם הל' תקקעו: תקקפד מיי' שם הל' תקקעז: תקקפה מיי' שם הל' תקקעח: תקקפו מיי' שם הל' תקקעט: תקקפז מיי' שם הל' תקקפ: תקקפח מיי' שם הל' תקקפא: תקקפט מיי' שם הל' תקקפב: תקקצ מיי' שם הל' תקקפג: תקקצא מיי' שם הל' תקקפד: תקקצב מיי' שם הל' תקקפה: תקקצג מיי' שם הל' תקקפו: תקקצד מיי' שם הל' תקקפז: תקקצה מיי' שם הל' תקקפח: תקקצו מיי' שם הל' תקקפט: תקקצז מיי' שם הל' תקקצ: תקקצח מיי' שם הל' תקקצא: תקקצט מיי' שם הל' תקקצב: תקקק מיי' שם הל' תקקצג: תקקקא מיי' שם הל' תקקצד: תקקקב מיי' שם הל' תקקצה: תקקקג מיי' שם הל' תקקצו: תקקקד מיי' שם הל' תקקצז: תקקקה מיי' שם הל' תקקצח: תקקקו מיי' שם הל' תקקצט: תקקקז מיי' שם הל' תקקק: תקקקח מיי' שם הל' תקקקא: תקקקט מיי' שם הל' תקקקב: תקקקי מיי' שם הל' תקקקג: תקקקיא מיי' שם הל' תקקקד: תקקקיב מיי' שם הל' תקקקה: תקקקיג מיי' שם הל' תקקקו: תקקקיד מיי' שם הל' תקקקז: תקקקטו מיי' שם הל' תקקקח: תקקקטז מיי' שם הל' תקקקט: תקקקיז מיי' שם הל' תקקקי: תקקקיח מיי' שם הל' תקקקיא: תקקקיט מיי' שם הל' תקקקיב: תקקקכ מיי' שם הל' תקקקיג: תקקקכא מיי' שם הל' תקקקיד: תקקקכב מיי' שם הל' תקקקטו: תקקקכג מיי' שם הל' תקקקטז: תקקקכד מיי' שם הל' תקקקיז: תקקקכה מיי' שם הל' תקקקיח: תקקקכו מיי' שם הל' תקקקיט: תקקקכז מיי' שם הל' תקקקכ: תקקקכח מיי' שם הל' תקקקכא: תקקקכט מיי' שם הל' תקקקכב: תקקקל מיי' שם הל' תקקקכג: תקקקלא מיי' שם הל' תקקקכד: תקקקלב מיי' שם הל' תקקקכה: תקקקלג מיי' שם הל' תקקקכו: תקקקלד מיי' שם הל' תקקקכז: תקקקלה מיי' שם הל' תקקקכח: תקקקלו מיי' שם הל' תקקקכט: תקקקלז מיי' שם הל' תקקקל: תקקקלח מיי' שם הל' תקקקלא: תקקקלט מיי' שם הל' תקקקלב: תקקקמ מיי' שם הל' תקקקלג: תקקקמא מיי' שם הל' תקקקלד: תקקקמב מיי' שם הל' תקקקלה: תקקקמג מיי' שם הל' תקקקלו: תקקקמד מיי' שם הל' תקקקלז: תקקקמה מיי' שם הל' תקקקלח: תקקקמו מיי' שם הל' תקקקלט: תקקקמז מיי' שם הל' תקקקמ: תקקקמח מיי' שם הל' תקקקמא: תקקקמט מיי' שם הל' תקקקמב: תקקקנ מיי' שם הל' תקקקמג: תקקקנא מיי' שם הל' תקקקמד: תקקקנב מיי' שם הל' תקקקמה: תקקקנג מיי' שם הל' תקקקמו: תקקקנד מיי' שם הל' תקקקמז: תקקקנה מיי' שם הל' תקקקמח: תקקקנו מיי' שם הל' תקקקמט: תקקקנז מיי' שם הל' תקקקנ: תקקקנח מיי' שם הל' תקקקנא: תקקקנט מיי' שם הל' תקקקנב: תקקקס מיי' שם הל' תקקקנג: תקקקסא מיי' שם הל' תקקקנד: תקקקסב מיי' שם הל' תקקקנה: תקקקסג מיי' שם הל' תקקקנו: תקקקסד מיי' שם הל' תקקקנז: תקקקסה מיי' שם הל' תקקקנח: תקקקסו מיי' שם הל' תקקקנט: תקקקסז מיי' שם הל' תקקקס: תקקקסח מיי' שם הל' תקקקסא: תקקקסט מיי' שם הל' תקקקסב: תקקקע מיי' שם הל' תקקקסג: תקקקעא מיי' שם הל' תקקקסד: תקקקעב מיי' שם הל' תקקקסה: תקקקעג מיי' שם הל' תקקקסו: תקקקעד מיי' שם הל' תקקקסז: תקקקעה מיי' שם הל' תקקקסח: תקקקעו מיי' שם הל' תקקקסט: תקקקעז מיי' שם הל' תקקקע: תקקקעח מיי' שם הל' תקקקעא: תקקקעט מיי' שם הל' תקקקעב: תקקקפ מיי' שם הל' תקקקעג: תקקקפא מיי' שם הל' תקקקעד: תקקקפב מיי' שם הל' תקקקעה: תקקקפג מיי' שם הל' תקקקעו: תקקקפד מיי' שם הל' תקקקעז: תקקקפה מיי' שם הל' תקקקעח: תקקקפו מיי' שם הל' תקקקעט: תקקקפז מיי' שם הל' תקקקפ: תקקקפח מיי' שם הל' תקקקפא: תקקקפט מיי' שם הל' תקקקפב: תקקקצ מיי' שם הל' תקקקפג: תקקקצא מיי' שם הל' תקקקפד: תקקקצב מיי' שם הל' תקקקפה: תקקקצג מיי' שם הל' תקקקפו: תקקקצד מיי' שם הל' תקקקפז: תקקקצה מיי' שם הל' תקקקפח: תקקקצו מיי' שם הל' תקקקפט: תקקקצז מיי' שם הל' תקקקצ: תקקקצח מיי' שם הל' תקקקצא: תקקקצט מיי' שם הל' תקקקצב: תקקקק מיי' שם הל' תקקקצג: תקקקקא מיי' שם הל' תקקקצד: תקקקקב מיי' שם הל' תקקקצה: תקקקקג מיי' שם הל' תקקקצו: תקקקקד מיי' שם הל' תקקקצז: תקקקקה מיי' שם הל' תקקקצח: תקקקקו מיי' שם הל' תקקקצט: תקקקקז מיי' שם הל' תקקקק: תקקקקח מיי' שם הל' תקקקקא: תקקקקט מיי' שם הל' תקקקקב: תקקקקי מיי' שם הל' תקקקקג: תקקקקיא מיי' שם הל' תקקקקד: תקקקקיב מיי' שם הל' תקקקקה: תקקקקיג מיי' שם הל' תקקקקו: תקקקקיד מיי' שם הל' תקקקקז: תקקקקטו מיי' שם הל' תקקקקח: תקקקקטז מיי' שם הל' תקקקקט: תקקקקיז מיי' שם הל' תקקקקי: תקקקקיח מיי' שם הל' תקקקקיא: תקקקקיט מיי' שם הל' תקקקקיב: תקקקקכ מיי' שם הל' תקקקקיג: תקקקקכא מיי' שם הל' תקקקקיד: תקקקקכב מיי' שם הל' תקקקקטו: תקקקקכג מיי' שם הל' תקקקקטז: תקקקקכד מיי' שם הל' תקקקקיז: תקקקקכה מיי' שם הל' תקקקקיח: תקקקקכו מיי' שם הל' תקקקקיט: תקקקקכז מיי' שם הל' תקקקקכ: תקקקקכח מיי' שם הל' תקקקקכא: תקקקקכט מיי' שם הל' תקקקקכב: תקקקקל מיי' שם הל' תקקקקכג: תקקקקלא מיי' שם הל' תקקקקכד: תקקקקלב מיי' שם הל' תקקקקכה: תקקקקלג מיי' שם הל' תקקקקכו: תקקקקלד מיי' שם הל' תקקקקכז: תקקקקלה מיי' שם הל' תקקקקכח: תקקקקלו מיי' שם הל' תקקקקכט: תקקקקלז מיי' שם הל' תקקקקל: תקקקקלח מיי' שם הל' תקקקקלא: תקקקקלט מיי' שם הל' תקקקקלב: תקקקקמ מיי' שם הל' תקקקקלג: תקקקקמא מיי' שם הל' תקקקקלד: תקקקקמב מיי' שם הל' תקקקקלה: תקקקקמג מיי' שם הל' תקקקקלו: תקקקקמד מיי' שם הל' תקקקקלז: תקקקקמה מיי' שם הל' תקקקקלח: תקקקקמו מיי' שם הל' תקקקקלט: תקקקקמז מיי' שם הל' תקקקקמ: תקקקקמח מיי' שם הל' תקקקקמא: תקקקקמט מיי' שם הל' תקקקקמב: תקקקקנ מיי' שם הל' תקקקקמג: תקקקקנא מיי' שם הל' תקקקקמד: תקקקקנב מיי' שם הל' תקקקקמה: תקקקקנג מיי' שם הל' תקקקקמו: תקקקקנד מיי' שם הל' תקקקקמז: תקקקקנה מיי' שם הל' תקקקקמח: תקקקקנו מיי' שם הל' תקקקקמט: תקקקקנז מיי' שם הל' תקקקקנ: תקקקקנח מיי' שם הל' תקקקקנא: תקקקקנט מיי' שם הל' תקקקקנב: תקקקקס מיי' שם הל' תקקקקנג: תקקקקסא מיי' שם הל' תקקקקנד: תקקקקסב מיי' שם הל' תקקקקנה: תקקקקסג מיי' שם הל' תקקקקנו: תקקקקסד מיי' שם הל' תקקקקנז: תקקקקסה מיי' שם הל' תקקקקנח: תקקקקסו מיי' שם הל' תקקקקנט: תקקקקסז מיי' שם הל' תקקקקס: תקקקקסח מיי' שם הל' תקקקקסא: תקקקקסט מיי' שם הל' תקקקקסב: תקקקקע מיי' שם הל' תקקקקסג: תקקקקעא מיי' שם הל' תקקקקסד: תקקקקעב מיי' שם הל' תקקקקסה: תקקקקעג מיי' שם הל' תקקקקסו: תקקקקעד מיי' שם הל' תקקקקסז: תקקקקעה מיי' שם הל' תקקקקסח: תקקקקעו מיי' שם הל' תקקקקסט: תקקקקעז מיי' שם הל' תקקקקע: תקקקקעח מיי' שם הל' תקקקקעא: תקקקקעט מיי' שם הל' תקקקקעב: תקקקקפ מיי' שם הל' תקקקקעג: תקקקקפא מיי' שם הל' תקקקקעד: תקקקקפב מיי' שם הל' תקקקקעה: תקקקקפג מיי' שם הל' תקקקקעו: תקקקקפד מיי' שם הל' תקקקקעז: תקקקקפה מיי' שם הל' תקקקקעח: תקקקקפו מיי' שם הל' תקקקקעט: תקקקקפז מיי' שם הל' תקקקקפ: תקקקקפח מיי' שם הל' תקקקקפא: תקקקקפט מיי' שם הל' תקקקקפב: תקקקקצ מיי' שם הל' תקקקקפג: תקקקקצא מיי' שם הל' תקקקקפד: תקקקקצב מיי' שם הל' תקקקקפה: תקקקקצג מיי' שם הל' תקקקקפו: תקקקקצד מיי' שם הל' תקקקקפז: תקקקקצה מיי' שם הל' תקקקקפח: תקקקקצו מיי' שם הל' תקקקקפט: תקקקקצז מיי' שם הל' תקקקקצ: תקקקקצח מיי' שם הל' תקקקקצא: תקקקקצט מיי' שם הל' תקקקקצב: תקקקקק מיי' שם הל' תקקקקצג: תקקקקקא מיי' שם הל' תקקקקצד: תקקקקקב מיי' שם הל' תקקקקצה: תקקקקקג מיי' שם הל' תקקקקצו: תקקקקקד מיי' שם הל' תקקקקצז: תקקקקקה מיי' שם הל' תקקקקצח: תקקקקקו מיי' שם הל' תקקקקצט: תקקקקקז מיי' שם הל' תקקקקק: תקקקקקח מיי' שם הל' תקקקקקא: תקקקקקט מיי' שם הל' תקקקקקב: תקקקקקי מיי' שם הל' תקקקקקג: תקקקקקיא מיי' שם הל' תקקקקקד: תקקקקקיב מיי' שם הל' תקקקקקה: תקקקקקיג מיי' שם הל' תקקקקקו: תקקקקקיד מיי' שם הל' תקקקקקז: תקקקקקטו מיי' שם הל' תקקקקקח: תקקקקקטז מיי' שם הל' תקקקקקט: תקקקקקיז מיי' שם הל' תקקקקקי: תקקקקקיח מיי' שם הל' תקקקקקיא: תקקקקקיט מיי' שם הל' תקקקקקיב: תקקקקקכ מיי' שם הל' תקקקקקיג: תקקקקקכא מיי' שם הל' תקקקקקיד: תקקקקקכב מיי' שם הל' תקקקקקטו: תקקקקקכג מיי' שם הל' תקקקקקטז: תקקקקקכד מיי' שם הל' תקקקקקיז: תקקקקקכה מיי' שם הל' תקקקקקיח: תקקקקקכו מיי' שם הל' תקקקקקיט: תקקקקקכז מיי' שם הל' תקקקקקכ: תקקקקקכח מיי' שם הל' תקקקקקכא: תקקקקקכט מיי' שם הל' תקקקקקכב: תקקקקקל מיי' שם הל' תקקקקקכג: תקקקקקלא מיי' שם הל' תקקקקקכד: תקקקקקלב מיי' שם הל' תקקקקקכה: תקקקקקלג מיי' שם הל' תקקקקקכו: תקקקקקלד מיי' שם הל' תקקקקקכז: תקקקקקלה מיי' שם הל' תקקקקקכח: תקקקקקלו מיי' שם הל' תקקקקקכט: תקקקקקלז מיי' שם הל' תקקקקקל: תקקקקקלח מיי' שם הל' תקקקקקלא: תקקקקקלט מיי' שם הל' תקקקקקלב: תקקקקקמ מיי' שם הל' תקקקקקלג: תקקקקקמא מיי' שם הל' תקקקקקלד: תקקקקקמב מיי' שם הל' תקקקקקלה: תקקקקקמג מיי' שם הל' תקקקקקלו: תקקקקקמד מיי' שם הל' תקקקקקלז: תקקקקקמה מיי' שם הל

כרשיני תרומה. תימ"י דמיקרא קיימי למיכל בהמה דלא הוי מיקרא למיכל ליקנס לבהמה משום הפסד תרומה ומ"מ חזו למידש דלא הוי כלל ולא פטורין מתרומה ומעשר כדאמר בריש כלל גדול (בכמה דף פח. ושם):

לא יאכילנה כרשיני תרומה. והא דתנן (עירובין דף כו:) מעברין ליערמל בתרומה דברי בהמה תר"מ דהיינו דוקא בהמה שלין על כילוי אבל בהמה של כילוי כגון להאכיל לבהמתו חמור וכן להדליקה ולהסיקה תחת מבשילו כדאמן במסכת תרומות (פי"ו מ"ו) מדליקין בשמן של תרומה (כ) במנורות החפיות ע"ג כהן ברשות כהן פי' כשיש שם כהן שצריך לתוספ תורה ועד לאחר גר למאה אבל לא ברשות ישראל והא דאמר בכל שעה (פסחים דף לו.) אבל שמוח גבל של בית רבי הוא והיה מתחם ממין "בשמן של תרומה שנטמאה אמר ר"ח דהיינו לכהנים שבבית רבי ומעמא דלא חשוב אבל בהמה של כילוי מפרש ר"י משום דדרשינן בפ' כמה מדליקין (בכמה דף ס. ושם) גבי אין מדליקין בטבל ממא אבל אם מחמרת תרומתו בשמן תרומות הכתוב מדבר אחת תרומה שמאה ואחת תרומה טהורה אם תרומה טהורה אין בה אלא מעשה הרמה ואילך פירוש עיקר הנאתה הרמה ואילך פירוש עיקר הנאתה דהיינו אכילה אף תרומה טמאה אין לך בה עיקר הנאה דהיינו הדלקה אלא מעשה הרמה ואילך ומהכא יליף דאין מדליקין בטבל ממא ובטבל טהור נמי (נ) משמע נבי עובדת דרבי פנחס בן יאיר (תוען דף ז) דחשוב הנאה של כלוי הייט משום דהדר יליפינן תרומה טהורה מטמאה ולא כמו שפירש שם בקונטרס "דכ"ש בטבל טהור דכל שכן לא הוי דעתו מעמא הוא דליפינן וכי היכי דליפינן לחשוב הנאה של כילוי הכי נמי ליפינן לחשוב זו בתרומה דמעשה הרמה לא הוכרה אלא לכהנים ולא ליערמל":

יושראל שכבר פרש מכהן שמאכילה כרשיני תרומה תע"ם שמוטמיה עליו. תר"י הייט משום דבהמה התוכלת היא קנין כספו של כהן ויערמל אין נהנה אלא הדומים והכי הוא כמוכר תרומה לכהן והדומים שלו מכל מקום לא יאכילנה דלאו קנין כספו דכהן הוא דמכירתו לא קניא: **דמחויב** בנגיעה ותכלה כו'. כלן מעמא דהלכתא כמ"ד דשוכר כוותא שכר דמי בהתומים (ב"מ דף מ:) וכן הלכה כדמעמא בריש המפקיד (שם דף ט.) גבי שוכר ושואל פעמים שהייטם בחשב כו' ובפרק השואל (שם דף נג.) גבי ההוא דתנב' כודני לבי חוזאי': **אבל** כהן שאם פרה מיערמל. פירש בקונטרס כשהכרה היימנו להחזיר לו דמיס אלו אם תכחש או יזאו הפרות וחר"י דלכור לעשות כן משום דיניס דמוכח בפרק לוקח נכך (שם דף פה.) אלא לייטי בשולי: **עברי** לאן ברזל יוצאין בשן ועין. פיימ עובד כוכבים שנכנס לבית הבליעה ומצא שם כלי מתכות שבלעו מהם ואינו יודע אם נטמאו אם לאו מותרין משום דספק עובד כוכבים טהור הוא (עבודה זרה דף עה.) ועין לקמן בפרק המדיר (כתובות דף עה.) ועין לקמן בפרק שני (שבת דף יח.) ועין לקמן בפרק שני (שבת דף כב.) ועין לקמן בפרק שני (שבת דף כו.) ועין לקמן בפרק שני (שבת דף כו.) ועין לקמן בפרק שני (שבת דף כו

אלמנה לכהן גדול פרק שביעי יבמות סז

ושחרור. ישראל שקיבל עבדו לב"ח ושחררו הלוה יכול למכרו והמלוה נוטה מלוה. ממקום אחר: בכתובתה. היות חלק זה דהא מלי דלמכתו ברבותי לחכתו: אבל למיתן דמי ומיקבל נמ. חלק שלו הן קנומי' קמ"ל: **מתני'** **ובניתה מעוברת.** תע"ק שיש לה בניס הימנו והיו מוכרת בתרומה לא יאכלו עבדי אחר ברזל בתרומה לפי שהן של יוכיסים ויש לעובר בהן חלק ואין לעובר כח להאכיל בתרומה לי משום דקסבר עובר כמעי זרה=זר הוא לי משום דקסבר יולד מאכיל שאין יולד יודע מאכיל שנאמר (ויקרא כב) "ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו" קרי ביה יאכילו: **שפעובר פוסל.** לם בא כהן ניפסל ליעכל והניחה מעוברת ואין לה בן לחר פוסלה מלעבוד לבית בכעוריה: **ואינו מאכיל.** לם בא יעכל לכהן היא ומת והניחה מעוברת אין בעובר כח להאכילה וה"ה לעבדים: **אף בא כהן לכהן.** כיון דלמרת שאין יולד אינו מאכיל היאך העבדים לוכלין בתרומה מפני חלקו של עובר שהרי עבדיו הן ואין לוכליס חלק בעבדיו הוא חלק בעבדיו: **גמ'** **כמעי זרה.** בא כהן מעוברת מכהן לי למרת מעי זרוע ליכא ולי מעי יולד חיכא: **וו לא שמעתי.** לחיכול חלק להיחירא: **יש לו בניס מחרים.** לבד מעובר זה: **מוכלים.** העבדים בעבדי בניס בעובר ליס ליה זכיה: **בעבדי מעשפה.** שאין לחד מיסרלת לעובר חיס ליה זכיה: **בנדחפה.** בעל לנדה ל"ח עם מקום שהוא בעבל שעמו בנדל": **כי עסרס.** לפרסם לח הדבר: **שניס בניס.** הכהן ולא הניחה מעוברת: **אלו ואלו.** עבדי מלוג ועבדי אין ברזל מוכלין דעבדי מלוג מוכלין בעבילה שהיא מוכלת בעבדי בניה ועבדי אין ברזל מוכלין בעבדי בניס: **שניס מעוברת.** ולא הניח לה בניס: **אלו ואלו אין מוכלין.** שהעובר אינו מאכיל לא לח לח אלו ולא עבדי אין ברזל מוכלין בעבדי מלוג אלו מוכלין בעבדי בניס: **שניס ובניסה מעוברת עבדי מלוג מוכלין.** שהם שלה ואין לעובר חלק בהן והיא מוכלת בעבדי בניס: **עבדי אין ברזל לא יאכלו מפני חלקו של עובר.** שים לו חלק בהן לחיים ליה זכייה ולא ידעיין כי מתרמי לחלקן לפיכך עבדיס חמוריס לאכל: **שהעובר פוסל.** בא כהן המעוברת מיקראל: **ואינו מאכיל.** בא יעכלל המעוברת מכהן ולא לח עבדיו: **שבא מאלמנה.** לקמן מפרש לה: **כולן וכו'.** ל"ג. כולן לחלה ל"ג "**זכריס יאכלו, כולן נקבות לא יאכלו**" לח יש זכר בבניס מוכלים העבדים בבניהן ולא חייסין לאכלן על עובר דבמה נקבה היא ואין לה חלק במקום בן ואח"ל זכר הוא שאם תפיל זכר ואינו מפיל נקבה: **זכרים הרחויים לירש=מיטונטת ומיטונטת לא חייסין,** כולן נקבות לא יאכלו שאם יהא עובר זכר כו': **חיפוק ליה** דנקבה נמי פסלה? **חדא ועוד קאמר: חדא** דנקבה נמי פסלה **ועוד שמא** יצא עובר זכר ואין לבנות במקום הבן כלום. "**זכרים יאכלו**" **והאיכא עובר זכר?** קסבר אין

פוסל ואין מאכיל. גרלה לפרס שהעובר פוסל בעבדי לחיו ואין מאכיל לח לחמו דחרוייהו לחעבדים ליכא למימר פוסל בעבדי לחיו ואין מאכיל בעבדי לבין דלחמועין דפוסל היכי משכחת ליחיל ובקונטרס פירש טולה מילחא לחמו ומ"ש דלחעבדים קלי ס"ק שהעובר פוסל ואין מאכיל לח לחמו וה"ס לעבדיו דפוסל: **למאי** נפקא מינה לעובר במעי כהנת. מ"ש דע"ל דלכין ליה דלכת דילוד מאכיל דמהלי טעמא לחריק לקמן דכת ישראל לכהן והניחה מעוברת ללא מאכיל דהסס לא שייך טעמא דעובר במעי זרה זר הוא דלפילו זר מאכיל לח לחמו ולפילו ממזר כדלחריק לקמן (ד' סט:) מ"מ מיכעיל ליה לעניין עבדיס לחיכל למימר דוקא לעניין לחמו דכתב בה קרא ויליד ביתו הס יאכלו דמיניה דלכין שמאכיל לח לחמו דלכין יולד מאכיל לכל עבדיס שאוכלים מטעם קנין כספו לא קאמר קרא יולד מאכיל שאיגו יולד לא:

היינו דקאמר זו שמעתי כו'. וכבבן שהו לומריס ל כן הוו סבירי לטעמת משוסלילוד מאכיל **אוכלין** בעבדי כל המשפחה כולה. ס"ת למימר דטעמת דרבבן משום לחת סבירת להו דבבת דמלין יולד אין מאכיל לעבדי עבדיס ולית להו נמי לעובר במעי זרה זר הוא לחת קבלה היתה בידו דטעמת משום דלח זכי בהו שובר ולקח תימה דהת מסממת מבשה ידיעסס עד שיולד הוא לעובר ולח לבבי משפחה קבה ל"ש דמבן בפרק יולה דמן (דף ל' מד.) דבן יום אחד פוסל מן התרומה ופריך פבמרא מאי חיריח בן יום אחד לחפי עובר נמי ומפני רב שבת מפניהן בבהן שיש לו ב' בניס אחת גרושה ואחת שאינה גרושה ויש לו בניס מאינה גרושה ולח בן יום אחד מבן הגרושה פוסל בעבדי לחיו ולחפוקי מדרבי יוסי דלאמר עובר כמי פוסל ק"ל דבן יום אחד מבן הגרושה פוסל בעבדי לחיו והשתא לחה ליה לאוקמי בניס לו שהי בניס שאינה גרושה ואין העובר שבאמצי גרושה פוסל מפוס ללח מפיעין דפוסל בעבדי לחיו ולח בעבדי אחרים ולח בעבדי עלמו ולח בעבדי אשתו ולח בעבדי בנו ובתו ולח בעבדי אחיו ואחיותיו ולח בעבדי אמו ואחיותיו ולח בעבדי חמיו וחמותו ולח בעבדי חמיו וחמותו ולח בעבדי חמיו וחמות

אין מוסגין למיעוטא כו'. הקשה הר"ל שמואל בר' חיים הא כי הוי נמי נפל פסיל כדמוכח בפ' מי שמת (כ"ב ד"ף קמב. ושם) דלמאן דאמר המזכה לעובר קנה זוכה העובר בנכסי לבניו עד שיפיל החצה דמניח (שם) גבי גר שמת וכו' שגרמל נכסיו ושמעו שהשבו והחזירו ואחר כך שמעו שהפילה והחזיקו החזיק בנכסיו זכה ברחשונה לא זכה ואח"כ דהכא יום להסתפק שמא ככר הוא נפל וא"ת דהכא חיים רבי יוסי למיעוטא וכפ' מלוה (לקמן דף קה:) קאמר דקטנה תולגת ואחמי הא מן עולה לייבום כיון דחיים למיעוטא דחיישינן שמא תמלא חילופים וכיון דאין עולה לייבום אין עולה לחליצה *וי"ל דחשיב עולה לייבום כיון דאם יבא חליבו ויאמר דאינה חילופים היאך יכולה להתייבם ולא גרסינן בתוך ג' חדשים *(ה) דאפי' יבא חליבו ויאמר דלא מיעברא לא מצמחין ביה וא"ת דבפ"ק דכתובות (דף יב:) לא חיים ר' יוסי למיעוטא בחינוקת שנאכלה ואח"כ דכרובא דאיתיה קמן כ"ע מודו דלא חיישינן למיעוטא ומיהו ל"ע דבריש המוכר פירות (ב"ב דף נב:) דחזיל רבי יוסי בתר רובא דהויעה להוציא ממון וחייבי מיגה דאיתיה קרא דאמר הולכין בממון אחר הרוב ולמאי לא חיים רבי יוסי למיעוטא ולא חיישינן לחלק כו'.

יתומים מועטים שנכנסו לתוך מפולת כדפריטים לעיל: **דעבדינן** ליה תקנתא. בורדין לעובר שאר נכסים לחלקו ונמלאו העבדים כולן לחלק העולים תחלה היכא דכולן נקבות לא מליט למיעבד תורה אור תקנתא שמא יהא העובר זכר ויהא הכל שלו: **יתומים**. קטנים שכאו לחלוק מעמידין לפוטרופוס לכל אחד ואחד ובורר כל לפוטרופוס חלק אחד יפה לחלקו: **הגדילו**. היתומים יכולים למחות ומהניא מלוקה לפירות דעד מחתה: **נימא דרב נחמן מנחי ליה**. מדאמר ר' שמעון "זכריס יחלקו" משום תקנתא דרב נחמן מכלל דת"ק דאמר עבדי לגן ברזל לא יחלקו לפי' בתקנתא קאמר ולית ליה דרב נחמן ואינן רשאין לחלוק עד שיגדילו: **לא דכולי עלמא** חיים לפו דרב נחמן. ולפי' לעבד להו תקנתא הכי נמי דאלו יפיל החצה כמי שלא היה

דקניס נכסים . ומצטה הויה ליפסילה כדכתיב וכתב כהן כי תהיה לחיים זר: **מקום שנהגו** . במס' כתובות בפרק הנ"ש (דף יז:) דבר תורה לרווסה בת ישראל לוכלת בתרומה דכתיב קנין כספו הוא יאכל בו ומה טעם אמרו אינה לוכלת גזירה שמא ימזגו לה כוס בבית חביה וחלך ומסקה לאמיה תורה אור ולאמותה: **בתקנתא דרבנן** . דתרס הנ"ג דלאו בר דעת הוא מקיט ביה רבנן ניטוחין לקמן בפ' תרס שכמה (דף קיב:): **קס"ד בשומרת יבם נבן ט'** . ולא בת עליה ולמאי הלכתא נקט בן ט' אע"ג למיפסל לאכילת תרומה—לכיון דאי לביאה פסיל לה בזיקת יבמין מאי איריא בן ט' אפילו קטן נמי,ולא קיימן בה שכבת זרע בית הניה"ו,ולאמוקינן בגיר מבן ט': **ואי לאכולי כו'** . ואי להכי נקוט בן ט' לאמוקינן דכותה לאע"ג דאי לביאה לא מכיל יבמתו כיוקטן אפילו גדול ממש לא מכיל דלאו קיטנו הוא דהא אמטעי', בגדול בריטא דמיתני': **הכא על יבמתו** . דאפילו גדול הוא לכלי ואמוקינן רבותא דאע"ג דביאתו ביאה לא מכיל ופוסלין דקתני במתניתין אמאכלת קלי לתעובר ויכם בלא ביאה ואירוסין וחרם לכל בן ט' לא נקט ליה אלא משום ואין מאכילין: **אי הכי** . דמשום היינו מאכילין נקט ליה למה לי למיתני סיפא דקתני ספק שהוא בן תשע שנה ויום אחד ספק שאינו בן ט' ספק בן ט' ויום אחד ספק שאינו בן ט' ספק בן תשע שנים ויום אחד ספק מביעא, אלא אמר רבא בבן תשע שנים ויום אחד דהכנך פסולים קתני דפסלי בביאתן וכדתניא *בן תשע שנים ויום אחד גר עמוני ומואבי מצרי ואדומי כותי נתין חלל וממזר שבאו על בהנת לויה וישראלית פסולה והא מדקתני סיפא אם אינן ראויין לבא בישראל הרי אלו פסולים מכלל דרישא לאו בפסולים עסקינן? רישא פסולי קהל סיפא פסולי כהונה: גופא *בן ט' שנים ויום א' גר עמוני ומואבי מצרי ואדומי כותי נתין חלל וממזר שבאו על כהנת לויה וישראלית (ג) (פסלן) רבי יוסי אומר כל שזרעו פסול פוסל כל שאין זרעו פסול אינו פוסל רשב"ג אומר כל שאתה נושא בתו אתה נושא אלמנתו וכל שאין אתה נושא בתו אי אתה נושא אלמנתו: מנא הני מילי? אמר רב יהודה אמר רב אמר קרא *ובת כהן כי תהיה לאיש זר הרי זה שנבעלה לפסול לה פסלה ראי מיבעי ליה דקאמר רחמנא בת כהן דמינסבא לזר ילא חיכול? *מהיא מושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל נפקא—מדקאמר רחמנא *ושבה אל בית אביה האכל מכלל דמעיקרא לא אכלה אי מההיא הוה אמינא *לאו הבא מכלל עשה—עשה כתב רחמנא האי ללאו? *מוכל זר לא יאכל קדש נפקא

דהא קניה בהויה ואי בת ישראל לכהן היא לא מאכיל לה משום דעולא: *אי בת כהן לישראל היא פסיל לה דהא קניה בתקנתא דרבנן ואי בת ישראל לכהן היא לא מאכיל קנין כספו אמר רחמנא והאי לאו בר קנין הוא: *ובן תשע שנים ויום א' קס"ד בשומרת יבם לבן תשע ויום אחד למאי אי למיפסל,קטן נמי מיפסל פסיל,אי לאכולי,גדול נמי לא מאכיל,אמר אביי הכא ביבם בן תשע שנים ויום אחד הבא על יבמתו עסקינן דמדאוריתא קניא ליה סר"א הואיל ומדאוריתא קניא ליה וביאתו ביאה איכא לוכיל קמ"ל *עישו ביאת בן ט' שנים ויום אחד כמאמר בגדול א"ל רבא אי הכי סיפא דקתני בן ט' שנים ויום אחד ספק שאינו השתא ודאי בן ט' לא מאכיל ספק מביעא, אלא אמר רבא בבן תשע שנים ויום אחד דהכנך פסולים קתני דפסלי בביאתן וכדתניא *בן תשע שנים ויום אחד גר עמוני ומואבי מצרי ואדומי כותי נתין חלל וממזר שבאו על בהנת לויה וישראלית פסולה והא מדקתני סיפא אם אינן ראויין לבא בישראל הרי אלו פסולים מכלל דרישא לאו בפסולים עסקינן? רישא פסולי קהל סיפא פסולי כהונה: גופא *בן ט' שנים ויום א' גר עמוני ומואבי מצרי ואדומי כותי נתין חלל וממזר שבאו על כהנת לויה וישראלית (ג) (פסלן) רבי יוסי אומר כל שזרעו פסול פוסל כל שאין זרעו פסול אינו פוסל רשב"ג אומר כל שאתה נושא בתו אתה נושא אלמנתו וכל שאין אתה נושא בתו אי אתה נושא אלמנתו: מנא הני מילי? אמר רב יהודה אמר רב אמר קרא *ובת כהן כי תהיה לאיש זר הרי זה שנבעלה לפסול לה פסלה ראי מיבעי ליה דקאמר רחמנא בת כהן דמינסבא לזר ילא חיכול? *מהיא מושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל נפקא—מדקאמר רחמנא *ושבה אל בית אביה האכל מכלל דמעיקרא לא אכלה אי מההיא הוה אמינא *לאו הבא מכלל עשה—עשה כתב רחמנא האי ללאו? *מוכל זר לא יאכל קדש נפקא

כת א מיי' פ"ע מהל' תרומות הלכה ד:

כת ב מיי' פ"ג מהל' יבום הל' ד ופ"ה מהל' אישות הל' יח סמג עשין נה נב עוש"ע אה"ע סימן קמו סעי' ו:

לג ג מיי' פ"ח מהל' תרומות הל' יא עושין ד:

לא ד מיי' פי"ח מהל' איסורי ביאה סמג לאוין קי עוש"ע אה"ע סי' ו סעי' ח ופ"ש בעוור וכנ"ל:

לב ה מיי' פ"ו מהל' תרומות הל' ו ופלי' ו:

לג ו מיי' שם הלכה ה: נוטא/אפנך

הסברים זבא דקתני באשנב "אין תשב שעת ריוח אחת פוסל"

תוספות ישנים

ספק בן תשע . וא"ת ממאי פסל תוקמיה דלמא לחומרא דעבד ומ"ל דמעלה עשה ביומטין דקייט דווקא לכתובה אבל לתרומה מלי לימוד וי"ל כיון דסופו ליבעל לין החוקה כלוס א):

א) מי' בתוס' ד"ה ריטא ובקדושין ע"ש .

[ד"ה ואפילו] נוטא (דף מ.)

מקורות דהיאת פסול:
- פ' זאב"ת תרומה
- ב' כהן
- ג' יוס' וישראלית
- ד' נוטא לכהונה
- ה' ת' כהן
- ו' ג' יוס' וישראלית

אשנב (אדרבה) תרומה

קונא

הגהות הב"ח

(ה) גמ' וישראלית פסולה ר' יוסי : (ו) רש"י ד"ה טומי וכו' דקתני כותים גיורי :

[ועי' תוס' עירובין טו: ד"ה נכתיבה]

ל"א שוכר ויכם מיבעי"ל ופ"ה

דקנים נכסים . ומצטה הויה ליפסילה כדכתיב וכתב כהן כי תהיה לחיים זר: **מקום שנהגו** . במס' כתובות בפרק הנ"ש (דף יז:) דבר תורה לרווסה בת ישראל לוכלת בתרומה דכתיב קנין כספו הוא יאכל בו ומה טעם אמרו אינה לוכלת גזירה שמא ימזגו לה כוס בבית חביה וחלך ומסקה לאמיה תורה אור ולאמותה: **בתקנתא דרבנן** . דתרס הנ"ג דלאו בר דעת הוא מקיט ביה רבנן ניטוחין לקמן בפ' תרס שכמה (דף קיב:): **קס"ד בשומרת יבם נבן ט'** . ולא בת עליה ולמאי הלכתא נקט בן ט' אע"ג למיפסל לאכילת תרומה—לכיון דאי לביאה פסיל לה בזיקת יבמין מאי איריא בן ט' אפילו קטן נמי,ולא קיימן בה שכבת זרע בית הניה"ו,ולאמוקינן בגיר מבן ט': **ואי לאכולי כו'** . ואי להכי נקוט בן ט' לאמוקינן דכותה לאע"ג דאי לביאה לא מכיל יבמתו כיוקטן אפילו גדול ממש לא מכיל דלאו קיטנו הוא דהא אמטעי', בגדול בריטא דמיתני': **הכא על יבמתו** . דאפילו גדול הוא לכלי ואמוקינן רבותא דאע"ג דביאתו ביאה לא מכיל ופוסלין דקתני במתניתין אמאכלת קלי לתעובר ויכם בלא ביאה ואירוסין וחרם לכל בן ט' לא נקט ליה אלא משום ואין מאכילין: **אי הכי** . דמשום היינו מאכילין נקט ליה למה לי למיתני סיפא דקתני ספק שהוא בן תשע שנה ויום אחד ספק שאינו בן ט' ספק בן ט' ויום אחד ספק מביעא, אלא אמר רבא בבן תשע שנים ויום אחד דהכנך פסולים קתני דפסלי בביאתן וכדתניא *בן תשע שנים ויום אחד גר עמוני ומואבי מצרי ואדומי כותי נתין חלל וממזר שבאו על בהנת לויה וישראלית פסולה והא מדקתני סיפא אם אינן ראויין לבא בישראל הרי אלו פסולים מכלל דרישא לאו בפסולים עסקינן? רישא פסולי קהל סיפא פסולי כהונה: גופא *בן ט' שנים ויום א' גר עמוני ומואבי מצרי ואדומי כותי נתין חלל וממזר שבאו על כהנת לויה וישראלית (ג) (פסלן) רבי יוסי אומר כל שזרעו פסול פוסל כל שאין זרעו פסול אינו פוסל רשב"ג אומר כל שאתה נושא בתו אתה נושא אלמנתו וכל שאין אתה נושא בתו אי אתה נושא אלמנתו: מנא הני מילי? אמר רב יהודה אמר רב אמר קרא *ובת כהן כי תהיה לאיש זר הרי זה שנבעלה לפסול לה פסלה ראי מיבעי ליה דקאמר רחמנא בת כהן דמינסבא לזר ילא חיכול? *מהיא מושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל נפקא—מדקאמר רחמנא *ושבה אל בית אביה האכל מכלל דמעיקרא לא אכלה אי מההיא הוה אמינא *לאו הבא מכלל עשה—עשה כתב רחמנא האי ללאו? *מוכל זר לא יאכל קדש נפקא

אי בת כהן ליכרמל היא פסיל לה להא קניה בהא הויה . מתוך הלשון משמע דמקרא דמכי תהיה לשון זר נפקא כדפירש בקונטרס ומיהו לקמן מפיק לה מוסבה לה בית חביה מכלל דמעיקרא לא אכלה וכי תהיה לשון זר מוקמינן לה בנבעלה לפסול לה פסלה וכאן כך דרשה הפסוקה נקט לפי שלא לשון זר נפקא לן מוסבה הוא מוקמינן ליאירוסין דפסלי וכן דרך הגמרא בכמה מקומות* ועוד אמר ר"י דמשום דמהאי קרא לכי תהיה דרשינן נמי דליכה מוזרע בהויה לאירוסין לחזה ושוק להכי נקטיה נמי הכא: **קנייא** ליה . ולאו דוקא אלא כלומר זקוקה לו לביאת בן תשע שנה ויום אחד כמאמר בעלמא ובפרק קמא דקדושין (דף יט.) ממעטין ליה מדלא כתיב ביה פרט לאחת מיני ויש בספרים חזית ליה והכי פירושו כיון דמדאוריתא זקוקה וביאתו ביאה ולא בעיון כוונה כיבמה קס"ד דקני לה מדאורייתא ולוכיל קא משמע לן דלא משום דלא קני לה :

רישא פסולי כהונה פיפא פסולי קהל . וכן גילגת ר"ח ולא כספרים דגרסי לעיל דקתני סיפא ואם היו לאוי לבא ביכרמל ומ"ש וכיון דקתני ריטא פסול כהונה למה לי למיתני בסיפא פסול קהל דכ"ש הוא ויש לומר דקתני סיפא לגלויי לריטא שלא תאמר ריטא פסולי קהל דוקא ואם תאמר וספק בן ט' היאך פוסל בביאתו טקמיה מחזקה קמייתא דהוה פחות מבן תשעה ובוקי חיותא בחזקה כשרות ומיהו לכהונה ניחא דלא חזלינן בתר חזקה ליוחסין כדקתאמר לעיל כי יהושע בפרק קמא דכתובות (דף יג.) לא מפיה הוא מין שלא בחזקה בעולה לגמרי וממזר ואפי' ברוב כשרים אלמה אם הוא בן תשעה לא לה לחזקה ואפילו לרבן גמליאל ורבי לטיעור דמכשרי הייטו משום דלאמרה לכשר נעבלתי אחל בכה"ג מדלא כתיב ביה פרט לאחת מיני ואוכיל קא משמע לן דלא משום דלא קני לה אלא משום דלא קני לה :

ל"א שוכר ויכם מיבעי"ל ופ"ה

לכל לתרומה קטיה מוקמינן לה מוקמינן לה דאפילו לענין תרומה לחזקה דחפילו לענין תרומה לחזקה דחפילו לענין תרומה מוקמינן לחזקה דהא בכתובות כפ"ב (דף טו. וסס) גבי מוחז ק לן בחכוה דהאי כהן הוא ופפק עליה קלא דבן גרושה הוא כו' ומוקי לה בתרי ותרי משמע דאי לאו משום זילותא דבי דיינא הוה מסקי ליה לכולי עלמא והייטו לענין תרומה דאי להכוה לא מסקינן ליה בתרי ותרי כדמוכח בקידושין בהאומר (דף סו.) גבי עובדא דינאי המלך ויש לומר דהכא כגון דהשתא דאמי קטן הוי ודאי בן תשעה לחי על פי שהיה ספק בכתב עליה לא מוקמינן ליה לחזקה קמייתא דלאו לחזלינן בתר השתא אחזקה מקמייתא מיתרע ליה :

לימא קרא היא דכתיבי לה מחוכ: פי' דלי למרומה לתודה מחוכ לימא קרא היא בקדשים דכולה פרשתא למרומה קדשים ומדכתיב במרומה הקדשים שמע מינה למורם מן הקדשים שמע לחמת ואם תאמר ולימא דטעמא דלהכי חמת עומר מחזקת לחזה ושוק ואמר רבינו יצחק דפשטא דקרא לחייבי במרומה דחייבי כה בכל הפרשה:

רבי עקיבא דדרים ויון. בסנהדרין פרק הנחנק מיתום (דף נג.) (רבי) ישמעאל אחי בה ובה אחי דורס:

כמאן כר' עקיבא דדרים ויון. הק' הר' מסה מרינבסטור"צ דמחן מנא דפליג עליה דר' עקיבא התם נבי כה ובה בפ' הלכם מיתום (שם דף נה:) רבי ישמעאל והתם בהיתה שמעתא גופא תמרין ור' ישמעאל היא בה ובה מתי דרים היה לרבנן בה בעלי מומין ולמאן דר' ישמעאל מי דרים ויו ויתיר דה"פ כמחן דרבי עקיבא דדרים ויו דמוקי ויו דובה לרבנן בשוחה ולא מצריך לרבנן בה בעלי מומין והוא הדין דמרבה הכא לויה וישראלים אבל רבי ישמעאל דמצריך התם לרבנן בה בעלי מומין כדקאמר לפי שמיצו שחיקת הכתוב בין תמימים לבעלי מומין יכול נחנוק בכותיהן ת"ש יהא צריך כאן לרבנן בה בעלי מומין ולא מיבעיא לרבנן היה ויתרלים וק"ק בסמוך דקאמר ר' יוחנן משום ר' ישמעאל מנין לעובד כוכבים ועבד שבאו על הכותית ת"ל ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה ישמעתרת בתרומה אסורה לכהונה ת"ל שאסורה בתרומה אינו דין שפסולה לכהונה קסבר מוהירין מן הדין? צלא מילתא בעלמא הוא ואימא נבעלה לפסול לה=חייבי כריתות: כי חהיה אמר רחמנא הגר דאית בהו חייבי כריתות לאו בני הויה, אי הכי עובד כוכבים ועבד לא ליפסלו? הנך פסלי מדרבי ישמעאל- דא"ר יותן *משום רבי ישמעאל מנין לעובד כוכבים ועבד שבא על בת ישראל ועל כותית ולויה שפסלוה: שנאמר °ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה * וגו'

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה מכל וכו' פרט לנתק עובד כוכבים וכו' עד"ז ברש"י ד"ה מיתום וכו' עד"ז ברש"י ד"ה מיתום וכו' עד"ז ברש"י ד"ה מיתום

מי שיש לו אלמנות וגירושין בה יצאו עובד כוכבים ועבד שאין לו אלמנות וגירושין. אשכחן כהנת, לויה וישראלית מנא לן? דאמר *ר' אבא אמר רב בת בת ה"נ בת ובת כמאן כרבי עקיבא *דדריש ווי? אפילו תימא רבנן–כולה "ובת" קרא יתירא הוא, ואימא 'מי שיש לו אלמנות וגירושין בה' בת ליה ליה זרע קאכלה בת אין ליה זרע לא אכלה 'מי שאין לו אלמנות וגירושין בה' אע"ג דאית ליה זרע נמי תיכול? אם כן רבויי לויה וישראלית למה לי? ולרבי עקיבא דאמר *אין קדושין תופסין בחייבי לאוין ומאי 'כי תהיה' *לאיש זר–כי תיבעל לאלמנה וגרושה להקל עליה אלמנה להחמיר עליה וגרושה להקל עליה וצריכא: דאי אשמעינן אלמנה, אלמנה הוא דכי ליה לה זרע אכלה משום דחויא לכהונה אבל גרושה דלא חויא לכהונה אימא אע"ג דליה לה זרע לא אכלה ואי אשמעינן גרושה, גרושה הוא דכי איה לה זרע לא אכלה משום דלא חויא לכהונה אבל אלמנה דחויא לכהונה אימא אע"ג דאית לה זרע נמי תיכול, צריכא. ואימא *נבעלה לפסול לה? אף כתיזר גרושתו? לאיש זר אשר רחמנא–מי שזר אצלה מעיקרא לאפוקי האי דלא זר אצלה מעיקרא הוא אי הכי חלל דלאו זר הוא (מעיקרא) לא לפסול? אמר קרא *לא יחלל זרעו בעמיו *מקיש זרעו לו מה הוא פוסל אף זרעו נמי פוסל ואימא *משעת הויה? דומיא דכהן גדול באלמנה מה כהן גדול באלמנה משעת הויה אף האי נמי בביאה ואימא עד דאיכא הויה וביאה? דומיא דכ"ג באלמנה 'מה כהן גדול באלמנה בביאה לחודה אף האי נמי בביאה לחודה? ורבי יהושע אומר כל *שזרעו פסול פוסל ובל שאין זרעו פסול אינו פוסל *מאי איבא בין ת"ק לרבי יוסי? אמר ר' יותן 'מצרי שני', ואדומי שני' איכא בינייהו–ושנידם לא למדוה אלא 'מכהן גדול באלמנה' ת"ק סבר מה כ"ג באלמנה שביאתו בעבירה ופוסל אף האי נמי פוסל ורבי יוסי סבר בכהן גדול–מה כהן גדול שזרעו פסול ופוסל אף כל שזרעו פסול פוסל לאפוקי 'מצרי שני' דאין זרעו פסול דכתיב *בנים אשר יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל ה': רשב"ג אומר כל שאשתה נושא בתו אהה נושא אלמנתו ובו': מאי איכא בין ר' יוסי לרבן שמעון בן גמליאל? אמר עולא 'גר עמוני ומואבי' איכא בינייהו–ושניהם לא למדוה אלא 'מבהן גדול באלמנה' רבי יוסי סבר מהכהן גדול באלמנה שזרעו פסול ופוסל אף כל שזרעו פסול פוסל רשב"ג סבר מה כהן גדול שבל זרעו פסול ופוסל אף 'שכל זרעו–פסול' ופוסל לאפוקי עמוני ומואבי דאין כל זרעו פסול דאמר מר *'עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית': מתני' *"האונס והמפתה והשוטה לא פוסלין ולא מאכילין ואם אינן ראויין לבא בישראל הרי אלו פוסלין ביצד (ג) (היה) ישראל שבא על בת כהן חאבל בתרומה, עיברה

ואימא מי שים לו אלמנות וגירושין בה כו'. תימה דבכל דוכתא לחומרא מקשינן והכא פריך דנקיש לקולא: אם כן רבויי לויה וישראלית. תימה הא לישנא דלויה וישראלית לחומרא כתבינן בכמה דוכתי (יבמות דף מה.) ויש לומר דמשמע ליה דלישנא דלויה וישראלית לכל מילי דמיירי קרא לחומרא ולחמורין דחורת כתבינן בכמה דוכתי (קדושין דף מז.) ויש לומר דמשמע ליה דלישנא דלויה וישראלית לחומרא בכהנת גופה:

כי תהיה כי תבעל. ותם תאמר לדידיה נמי ליכא לאוקומי בחללה לכהן גדול לרבי סימאי ובכעולה לכהן גדול לרבי יוסי? ויש לומר דכל פסולי דכתובה נפקא לן דמיפסלי בתרומה מלא יחלל לי ולאוקומי לחים נמי לא משמע ליה לאוקומי בסוטה שבא עליה בעלה בדרך* דליכא חלא עשה דוסמא ויש לומר דזר חללה מעיקרא בעינן לפיל לרבי עקיבא כיון דלא הוי ממזר ומיהו קשה למה ליה למימר מאי כי תהיה כי תבעל בפשיטות הוה מצי למימר דאמאי לישנא דקרא לרבי עקיבא לעובד כוכבים ועבד דהשתא ממזר הוי מיפסלא בביאתו מיבעיא כדאמר בפרק עשרה יוחסין (קדושין עה: ושם): כהן נגזל בחללה כבעלה לחודה. כדאמר בפ' עשרה יוחסין (שם דף עח. ושם) בעל לוקה משום חללה ולא יחלל ואם תאמר היא גופה מנלן דלא בעיגן תרתי הא כתיב לא יקח אלא יחלל ויש לומר דלגבי "כהן לא יקח להצריך קדושין דכ"ם בלא קדושין וכיון שהכן נפסל גם היא נפסלת: ושניהם לכהן גדול. טעמא הוי מלחים זר הלא דמכ"ג בחללה יליפין במתי מסחבר לחוקמי קרא ולי לאו קרא דלחים זר ליכא למילף מקל וחומר דחללה שחחללו בזונה ומפתה. הא דלא חנן בהדייהו דלא חקיט ליה רבנן ניסואין כדחקחני בגמרא (נקמן דף נו:) שוטה וקטן שבעלו כו' אמר רבי יאחק הכייט משום דבעי למיחני בסיפא וילדה דלא מיחני ליה בקטן:

לא פוסלין ולא מחללין. לא לישנא דלחמועינן בחוסם ומפתה דאין מחללין ומשום לא פוסלין נקטיה ואפילו לרבי מאיר דאמר "פעמי הבא על הפנויה שלא לשם אישות עשאה זונה נראה דלא מיפסלא בתרומה דאין זה לאיש זר:

ונשתה

מי שיש לו אלמנות וגירושין בה יצאו עובד כוכבים ועבד שאין לו אלמנות וגירושין. אשכחן כהנת, לויה וישראלית מנא לן? דאמר *ר' אבא אמר רב בת בת ה"נ בת ובת כמאן כרבי עקיבא *דדריש ווי? אפילו תימא רבנן–כולה "ובת" קרא יתירא הוא, ואימא 'מי שיש לו אלמנות וגירושין בה' בת ליה ליה זרע קאכלה בת אין ליה זרע לא אכלה 'מי שאין לו אלמנות וגירושין בה' אע"ג דאית ליה זרע נמי תיכול? אם כן רבויי לויה וישראלית למה לי? ולרבי עקיבא דאמר *אין קדושין תופסין בחייבי לאוין ומאי 'כי תהיה' *לאיש זר–כי תיבעל לאלמנה וגרושה להקל עליה אלמנה להחמיר עליה וגרושה להקל עליה וצריכא: דאי אשמעינן אלמנה, אלמנה הוא דכי ליה לה זרע אכלה משום דחויא לכהונה אבל גרושה דלא חויא לכהונה אימא אע"ג דליה לה זרע לא אכלה ואי אשמעינן גרושה, גרושה הוא דכי איה לה זרע לא אכלה משום דלא חויא לכהונה אבל אלמנה דחויא לכהונה אימא אע"ג דאית לה זרע נמי תיכול, צריכא. ואימא *נבעלה לפסול לה? אף כתיזר גרושתו? לאיש זר אשר רחמנא–מי שזר אצלה מעיקרא לאפוקי האי דלא זר אצלה מעיקרא הוא אי הכי חלל דלאו זר הוא (מעיקרא) לא לפסול? אמר קרא *לא יחלל זרעו בעמיו *מקיש זרעו לו מה הוא פוסל אף זרעו נמי פוסל ואימא *משעת הויה? דומיא דכהן גדול באלמנה מה כהן גדול באלמנה משעת הויה אף האי נמי בביאה ואימא עד דאיכא הויה וביאה? דומיא דכ"ג באלמנה 'מה כהן גדול באלמנה בביאה לחודה אף האי נמי בביאה לחודה? ורבי יהושע אומר כל *שזרעו פסול פוסל ובל שאין זרעו פסול אינו פוסל *מאי איבא בין ת"ק לרבי יוסי? אמר ר' יותן 'מצרי שני', ואדומי שני' איכא בינייהו–ושנידם לא למדוה אלא 'מכהן גדול באלמנה' ת"ק סבר מה כ"ג באלמנה שביאתו בעבירה ופוסל אף האי נמי פוסל ורבי יוסי סבר בכהן גדול–מה כהן גדול שזרעו פסול ופוסל אף כל שזרעו פסול פוסל לאפוקי 'מצרי שני' דאין זרעו פסול דכתיב *בנים אשר יולדו להם דור שלישי יבא להם בקהל ה': רשב"ג אומר כל שאשתה נושא בתו אהה נושא אלמנתו ובו': מאי איכא בין ר' יוסי לרבן שמעון בן גמליאל? אמר עולא 'גר עמוני ומואבי' איכא בינייהו–ושניהם לא למדוה אלא 'מבהן גדול באלמנה' רבי יוסי סבר מהכהן גדול באלמנה שזרעו פסול ופוסל אף כל שזרעו פסול פוסל רשב"ג סבר מה כהן גדול שבל זרעו פסול ופוסל אף 'שכל זרעו–פסול' ופוסל לאפוקי עמוני ומואבי דאין כל זרעו פסול דאמר מר *'עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית': מתני' *"האונס והמפתה והשוטה לא פוסלין ולא מאכילין ואם אינן ראויין לבא בישראל הרי אלו פוסלין ביצד (ג) (היה) ישראל שבא על בת כהן חאבל בתרומה, עיברה

[שזרעו עם סכוני מסיה כ' מיבמות דלא כל' לגל לא יחלל זרע כעמיו מכשעת הויה? ויש מדיין ליש זרעו שיכוים בו ומדכתיב ולא חהו מקים זרעו לו כ"ל כגלי סוניות פ' ש"ם דף שנג ד"ם מעין סיקט]

הגהות הב"ח
(ה) גם' מי הכי תנן דלמא זר הוא לא ניפסול ע"ל ותיבעי מעיקרא ממחק: (ג) שם בפשטה כיצד הרי ישראל ז

(נעיל סה: נקמן סו.) (נעיל סה: ומ"ל)

(נעיל ט: ומ"ל)

(נעיל סה:)

(נקמן סו: עה. כתיבות ג מנין סב:)

נליון הש"ם
תוס' ד"ה כי תבעל וכו' דליכא חללה פסה. עיין נעיל דף יא ע"ב תד"ה מאי נפתה:

לח א מיי' פי"ח מהל' איסורי ביאה כלי ה סמג לאוין קפא טוש"ע אה"ע סימן ו סעי' ח:

לט ב מיי' פי"ג שם כלי ג סמג לאוין קכה:

מ ג מיי' פי"ב שם כלי יב סמג לאוין קיג קמו טוש"ע שם סעי' ד סעי' ג:

מא ה מיי' פ"ח מהל' תרומות כלי יג טוש"ע שם סעי' ה:

נוסח
מאחר דזיל לא מדי תפוסת "ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה" [לאו] על פסול דבת ומיהו – אף הוא דוקי שמע

מהגה
הידושת הגרות ורח"ת

קידושין עה: נוסח/מהגה
[שם שה:] ◇ חסרו טיפות (ליסוי ושגיא) ט"ה ואם הפנול בין כל א' ואי

ונשאת לעבד . תימה דלא קתני וככתבה עם העבד כדקתני וככתב עם הפחתה דלעיל ומיהו כדפי' בקונטרס דלמה מזכה מהפחתה כדי שלא תתעבר ומזה רוצה להתעבר ממנו לפי שיכולה שלא תוכל לסמוכו כדלעיל בפרק מרע (לקמן דף קיג: ושם) דאין מדם דר עם נחש בכפיפה אחת : **רב** אמר הולד ממזר כו' . כפ' עשרה יוחסין (קדושין דף עה.) מפרש פלוגתייהו בג' גווני : **אמר** ליה תכיי לעולם חיימת לך ע"ג דלא דיימת מעלמא אמר רב הולד ממזר . ולהאי ליכא הא דקאמר בפ"ק דכתובות (דף יג:) ההוא מרום ותרומתו דאתו לקמיה דרב יוסף היה אומרה והוא אומר (ד) לית מינאי אמר רב יוסף : למאי נימוקו לה מדא דקא מודה ועוד התמר רב יהודה כו' לתכיי דאיים ליה הכא דלרב הולד ממזר ע"ג דלא דיימת מעלמא לית ליה סגי להם בטעמא קמא בלא ועוד :

איבא דאמרי בבא עליה כ"ע לית ליה פליגי כו' . פירוש היכא דלא דיימת מעלמא מודה תכיי דלעז הולד ממזר בלא הכי איתימר כו' ופליגי תכיי ורבא בדיימת מיניה ודיימת מעלמא : תכל

(ה) גמ' נחתך הפעוכר במעיה תהכל הרי כהן : (ב) שם ומן סיימה כיצד הרי ישראל שבא : (ג) רש"י ד"ה מהכיל לח לחמו לפני לחתר מיקח תכיו : (ד) תוס' ד"ה אמר וכו' ומתר מינאי כיצ"ל ומיקח תין נמחק :

"עיברה לא תאכל בתרומה, נתחך העובר במעיה תאכל (ה) (היה) כהן שבא על בת ישראל לא תאכל בתרומה, עיברה לא תאכל, ילדה תאכל נמצא כרת של בן גדול משל אב. **העבד** פוסל משום ביאה ואינו פוסל משום זרע, כיצד: בת ישראל לכהן, בת כהן לישראל וילדה הימנו בן, והלך הבן ונכבש על השפחה וילדה הימנו בן הרי זה עבד, היתה אם אביו 'בת ישראל לכהן' לא תאכל בתרומה, 'בת כהן לישראל' תאכל בתרומה. **ממזר** פוסל ומאכיל כיצד: בת ישראל לכהן ובת כהן לישראל וילדה הימנו בת, והלכה הבת ונישאת לעבד או לעובד כוכבים וילדה הימנו בן הרי זה ממזר היתה אם 'בת ישראל לכהן' תאכל בתרומה 'בת כהן לישראל' לא תאכל בתרומה. **כהן גדול** פעמים שהוא פוסל כיצד: בת כהן לישראל וילדה הימנו בת, והלכה הבת וניסת לכהן וילדה הימנו בן ה"ז ראוי להיות כהן גדול עומד ומשמש על גבי המזבח מאכיל את אמו ופוסל אם אמו ואת אומרת לא כבני כ"ג שהוא פוסלני מן התרומה: **גמ'** תניא להא דת"ר *שנוטה וקטן שנשאו נשים ומתו, גשותיהן פטורות מן החליצה ומן הייבום: כיצד (ה) (היה) ישראל שבא על בת כהן תאכל בתרומה, עיברה לא תאכל; ביון דעיברה לא תאכל ליחוש שמא עיברה מי לא תנן מפריסין אותן ג' חדשים שמא מעוברת הן, אמר רבה בר רב חנא ליוחסין חששן לתרומה לא חששו, ולתרומה לא חששו והתניא *הרי זה ניטיך שעה אחת קודם למיתתי אמרה לאכול בתרומה מיד! אלא אמר רבה בר רב חנא בנישואין ששהו בזנות לא חששו, ובני שואין מי חששו והתניא בת כהן שנישאת לישראל ומת, מובלת ואוכלת בתרומה לערב! אמר רב חסדא מובלת ואוכלת עד ארבעים ראי לא מיעברא הא לא מיעברא, ואי מיעברא עד ארבעים מי! בעלמא היא, אמר ליה אביי אי הכי אימא סיפא הובר עוברה במעיה תהא מקולקלת למפרע! מאי מקולקלת עד ארבעים. איתמר הבא על ארוסתו בבית חמיו רב אמר הולד ממזר ושמואל אמר הולד שתוקי אמר רבא מסתברא מילתיה דרב דלדיימא מעלמא, אבל לא דיימא מעלמא בתרא דידיה שרינן ליה, אמר רבא מנא אמינא להו דתנן ילדה תאכל היכי דמי אילימא דדיימא מעלמא, ילדה, אמאי תאכל, אלא לאו מיניה דדיימא ולא דיימא מעלמא, ומה תלם דלדאי איסורא ולדאי איסורא, בתרא דידיה שרינן ליה, הבא דלדאי איסורא ולדאי היתירא לא כל שכן, אביי לעולם אימא לך כל היכא דלדיימא מיניה אע"ג דלא דיימא מעלמא, אמר רב הולד ממזר, מ"ט? דאמרינן מדאפקרא נפשה לגבי ארום אפקרא נפשה לעלמא, מחני' שהיו שניהם חבושים בבית האסורין איבא דאמרי *בבא עליה כ"ע לא פליגי דבתריה דידיה שרינן ליה והכי איתימר *ארוסה שעיברה רב אמר הולד ממזר ושמואל אמר הולד שתוקי אמר רבא *מסתברא מילתיה דרב דלא דיימא מיניה ודיימא מעלמא אבל

מספק: **חלת** תמר רבה. לית ליה מרומה לית מספק דודאי מיחסין לספיקא דלית מרין לפירכא דלעיל הכי: **ביחסין**. כגון שנתחללו בכיחסתן למופה חשש לממה נתעברו ליה לית הספק: **תכל** בזנות לית חשש. כדקיימית לן "תשה מוכה מהפחה כדי שלא תתעבר ונו' (ויקרא סו) : ילירת הלכך ליכא ספק : ומת. בעלה בו ביום: **טוכלת**. משום ביאה דכתיב "ותשה תשר שכבת זרע" וגו' (ויקרא סו) : ילירת הולד מרבעים יום: **תהא מקולקלת למפרע**. בשלם מרומה מאכלה קרן וחומש דתשכחת דורה היא ותלכה מרומה בשוגג ואי כדקתמרת מאי מקולקלת הא ודאי כל מ' לאו זרה היא; **עד מ'**. אם תלכה לאחר מ' ההיא מקולקלת למפרע עד יום מרבעים ומדמחזרן רב חסדא תוכלת עד מרבעים שמע מינה מה בעלה דקתני בברייתא הוי דמת בו ביום שנשתה דאי שהה שלה שלה זמן מרובה לאחלה דלמה מעוברת היא דהרי ← **כגר מרבעים יום**: **הולד ממזר**. תע"ק שניהם מוריס שבא עליה חייסין ואחל ופרוצה היא לאחר נמי בא עליה ואיעברה מיניה: **שתוקי**. ספק ממזר דהא מספקא לן אי מאחרים הוא וכשר אי מחייסין לאחריות הוא הלכך ממזר ספק הוא: **מספקנא מילתיה דרב**. דמשוי ליה ממזר ודאי: **דדיימא מעלמא**. שמעורה מאחרים דליכא לאכשוריי כשאר בני דומה שהם כשרים **דהשתא** ביון **דנשתה** הלך אחר הכעל **שבא** הכעל שלא תורחיה למיבעל כולי האי בלא תופה: **דקתני במתני' ילדה**. תוספה ומפורש בת ישראל מכהן תאכל בתרומה משום בנה דמחזקינן ליה בכהן. **היכי דמי אי דדיימא**. נמי מעלמא למאי מאכל, **תלת** לאו דדיימא מיניה **לאחוריה** ואקשינן ליה מבתריה, **ואע"ג** דלדידיה ליסורא כשולא מעלמא דנזרו על יחוד של פנייה, וכל שכן לדנפי תרום היכר ומעלמא בשיסורא ודאי היכא דדיימא מיניה לאחוריה אחריך בתריה שדינן ליה לולד : **בבא** ← **עליה בולי מעלמא** לית **פליגי**. **היכא דמודה** שבא עליה : **הולד ממזר**. ולאי דבתר רובא מעלמא שדינן ליה ומאיסים אחריות הוי בכי

הכי גרסינן ה"ד לימימ דדיימת מיה ולא דיימת מעלמא לריכא למימר דתיכול לגלח ולו דדיימת נמי מעלמא מיה ומעלמא דנתריה דידיה שדינן ליה: ומתני' בדלא דיימת כלל. מקמי הכי ולו מיה ולו מעלמא הלכך לימטרין לתמטונין דתחכל דלמרינן כתך ביתה מתעברה: בני תורה אור

כניס הכי הן כנגים. בפ' הבת על יבמתו (לעיל סב:): במתן בכ"ע. מתניתין דקתני עובד כוכבים ועבד הבת על בת ישראל הולד ממזר: משום רבינו. רבי ותע"ג דתמעינן דפליג אדר"ע בפ' ר"ג (לעיל נב:) דלמר תין דברים הללו תמוריס גלגל לדברי ר"ע וליה לא ס"ל לפ"ה כעובד כוכבים ועבד תורה כדלמר בהמולן (לעיל מה.) שובד כוכבים לא מתחתן ועבד לא תיה קדשה: כותי. כלי קטן כלומר ממזר שהוא גרול: כלח. כלי חשוב כלומר כהן גדול:

הדרן עלך אלמנה

הערל - כהן (ה) שמתו אחיו ויקרח ממחת מילה: כשיכם ועבדיהם יאכלו. דהא משום ערלות ותומחה לא נפקי מכלל כהניס אלא לחלוטי גופייהו מחכרי תקנחא: כשיכם. של פועט דכל וכרות שפכה לא יאכלו דכתיב "חלה חלה כניחתן שהרי נכעלה לפסול לה: ולא לא ידעה. לא בא עליה אחרי כן והיתה כשולה לו קודם לכן: ולא כשחייב מעברה. שכברת מעברה ואילך כשר דהתם ביקרא בעלמא הוא ולא גיד שאין גיד אלא מעברה ואילך לגד הגוף מעברה (ב) שורא בשר המקפח במקום המילה בגובה ושופט ויורד עד סופה: גמ' תוספ ושביר בתרומה. דכתיב "תושב כהן ושביר לא יאכל קדש": "איש איש מזרע אהרן והוא נגוע או זב" לרבות ערל: כטומאה אהל שהיא בתרומה, דהאי קרא תרומה כתיב דכתיב (ויקרא כב) "וכל הנוגע בטמא ומאיר ואחר יאכל מן הקדשים" והיינו תרומה דמני ליה בהערב שמש: שכן חייבין עליו. קרבן מחטאת אם אכלו פגול או טמא או בטומאת הגוף דכולהו בכרת דהא קדשים הוא: קנוי קנין עולם. עבדי הגרלע ובת הכותי ללמדך שאין גופו קנוי לגהן זה שיאכילנו בתרומה ככנעני: קנין שנים. שתים: עבד שיוצא בשש שנים: הילו כן. דלא גמר לא גמר תושב: הייתי אומר "תושב" זה קטי קנין שנים. משום הכי אסור בתרומה בת שכיר יתירא ולימד על כרחך דהאי קרא לגרלע אחת וכיון דתרי כתיבי מסתברא דתושב זה המיוחד לגלח זמן מרובה ושכיר זה העומד לגלח: חלה דפסח דכתיב לא יאכלו בו: מלי נינהו לו נימא תושב ושכיר ממש. קטי קנין שנים אי גרלע הכא

אבל דיימא מניה אע"ג דדיימא מעלמא בתריה דידיה שדינן ליה, אמר רבא מנא אמינא לה: דקתני ילדה האבל היכי דמי אילימא דדיימא מניה ולא דיימא מעלמא צריכא למימר דתיכול! אלא לאו דדיימא נמי מעלמא ומה התם דלהא איסורא ולהא איסורא בתריה דידיה שדינן ליה הבא דלהאי איסורא ולהא היתירא לא כל שכן א"ל אביי לעולם אימא לך כל היכא דדיימא מעלמא אע"ג דדיימא מניה אמר רב הולד ממזר, ומתני בדלא דיימא כלל: העבד פוסל משום משלום ביאה כו': מ"ט אמר קרא האשה וילדה חדיה וגו': ממזר פוסל ומאביל: ת"ר חרש אין לה! אין לי אלא *זרעה, זרע זרעה כגון ת"ל ורע אין לה מכל מקום, אין לי אלא זרע כשר זרע פסול מנין ת"ל ורע אין לה *עיין עלה והא אפיקתיה לזרע זרעה! 'זרע ורעה' לא איצטריך קרא *בני בנים הרי הן כבנים כי איצטריך קרא לזרע פסול א"ל ר"ל לרבי יוחנן כמאן ברי"ע דאמר יש ממזר מרחיבי לאוין! אפילו תימא רבנן בעובד כוכבים ועבד מודו *דכי אתא רב דימי א"ר יצחק בר אבדימי משום רבינו עובר כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר: כ"ג פעמים שפוסל: ת"ר הריני כפרת בן בחי כזוא שמאבילנו בתרומה ואיני כפרת בן בתי כדא שפוסלני מן התרומה:

הדרן עלך אלמנה

הערל יוכל הטמאים לא יאכלו בתרומה נשיהן ועבדיהן יאכלו בתרומה. יפצוע דבא וכרות שפכה הן ועבדיהן יאכלו ונשיהן לא יאכלו ואם לא *ידעה משנעשה פצוע דכא וכרות שפכה הרי אלו יאכלו. ואי זהו פצוע דכא כל שנפצעו הביצים שלו ואפילו אחת מהן וכרות שפכה כל שנכרת הגיד ואם נשחייר מעטרה אפי' כחוט השערה כשר: גמ' תניא *אי אלעזר מנין לערל שאין אוכל בתרומה? נאמר °תושב ושכיר בפסח ונאמר °תושב ושכיר בתרומה, מה °תושב ושכיר האמור בפסח ערל אסור בו אף °תושב ושכיר האמור בתרומה ערל אסור בו *רבי עקיבא אומר צריך הרי הוא אומר °איש איש לרבות הערל אמר מר °אומר נאמר תושב ושכיר בפסחנאמר תושב ושכיר בתרומה מה °תושב ושכיר האמור בפסח ערל אסור בו אף תושב ושכיר האמור בתרומה ערל אסור בו מיפנה דאי לאו מיפנה איבא למיפרך מה לפסח שכן חייבין עליו משום פיגול ונותר וטמא לאיי אפנויי מיפנה, הי מיפנה אי דתרומה מצרך צריכי דתניא °תושב זה קנוי קנין עולם שביר זה קנוי קנין שנים, ויאמר תושב ואל יאמר שביר ואני אומר קנוי קנין עולם אינו אוכל, קנוי קנין שנים לא כל שכן! אילו כן הייתי אומר 'תושב' זה קנוי קנין שנים אבל 'קנוי קנין עולם' אוכל בא 'שביר' ילמד על 'תושב' שאף על פי שקנוי קנין עולם, אין אוכל! אלא דפסח מיפנה האי 'תושב ושכיר' כתיב רחמנא בפסח מאי ניהו! אי נימא תושב ושכיר ממש, משום דהוה ליה תושב ושביר איפטר ליה מפסח, והא קיימא לן גבי תרומה 'דלא אכיל אלמא

דיימא מיניה אע"ג דדיימא נמי מעלמא כתר דידיה שדינן ליה - פי' דיימא מיניה שבא עליה בודאי ודיימא מעלמא היינו שם רע דלי דיימא מיניה נמי שם רע בעלמא ת"ש מאי מייתי רבא ממתני' דהתם בא עליה ולאי משום הכי בתר דידיה שדינן ליה:

הדרן עלך אלמנה

הערל - פי' בקונטי' שמתו אחיו ממחת מילה וכן גרלה דלא דמי לערלה שלא בומחה שהרי בומחה דמיבעיא לן בגמ' (נקמן דף עח.) אי הויא ערלה להחם כיולא בו לא הוי בר מילה בשום מקום לכל אחר מ' אע"ג דאי לפעמר לו לאול מפני הסכנה הוי ערל כיון שהגיע הזמן מדע דלא פשיע ליה בגמ' משומשום שאין לוכל בתרומה אע"ג דאין חייב לקרוע ולאול "כדאוכח בגמרא (שם:) דלקמר זכריו לחיאבו בשעת חילה וליחבהו בשעת עשיה משכחת לה בשומשום שנקרע ביני ביני ומשלא זכר דלא קרינן ביה בשעת עשיה האול לו כל זכר ואו יקרע לעשותו דלא מיחייב לקרוע ולאול ובפ"ק דמגילה (דף ז.) גמי אמר זכרך להוציא טומטום ואנדרוגינוס שפטור מן הרחיה ואוקי לה בשאין מבחון וביוקלמי מייתי רחיה ממחני' דאחזותו חמה דממחינין לו לאול ל' יום לחסור בחרומה משמע דמחניתין לחיירי בערל שמתו אחיו מחמת מילה ובהדיא מחלק בירוקלמי בין ערלות שלא בומחה וביו שהגיע זמנו לאול דלא שכיחא היא לו דלא שבחה מולק על הש"ס שלנו דהתם פשיטא ליה לערלות שלא בומחה דלא הויא ערלות ואכיל בחרומה וכש"ס שלנו בעיא היא בגמ' (דף עח.) ולא אפשיטוה: **מה** תושב ושכיר האמור בפסח - ות"ת בחולב תרומה בטומאת עמה ניתק בהאי ג"ש דלילקי ולקמן (דף עב:) אתריך לגיה בה דלא עמה בשעריך מאכלנו זה ולא לאחר ותע"ג דהך ג"ש לא ניתנה אלא לענין פסול האדם האוכל בגון ערל ואונן וכיולא בו אבל לענין פסול גופה כגון טומאת עמה לא אבל קשה לאכתי ניתק מבכורים שיולקה עליה בטומאת עמה דכי היכי דלילפינן (שם) בכורים מתרומה מקום אתרומה קרינהו רחמנא ה"נ ניתק תרומה מבכורים והא בהעור והרוטב (חולין קכ:) גמרינן תרומה מבכורים לענין דמשקין היולאין מהן כמותן: **איש** איש לרבות הערל - מהכא אתרין בכל דוכתי (תניגה דף ז:) דר"ע מרבה ערל כי טמא ומ"מ לינוריך למכתב ערל בפסח ולא לכתוב בהדיא מקום מקום שהוא כפומא לא הוה מרבינן ליה מהיש חיש ת"ש דמילת זכריו ועבדיו מעכבתו בפסח: **מה** לפסח שכן חייבין עליו משום פיגול - יש ספרים ל"ג טמא דבתרומה נמי חיכא לאיסור טומאה ואיש דגרם ליה מקום דכפסח ליכא כרת לאוכל בטומאת הגוף משא"כ בתרומה ופקונטרס נמי פי' דחייבים עליו חטאת קאמר והוא הדין דהוי מלי למיפרך מכל פרק עכ"ס:

תלמוד

נוסחאות
מאיזה דאמר
(ברכות) אוסור
בתרומה
(ביצה יב:)
מאבנה
מאיזה דאמר הא
דאמרא לקמן אי
לאו מיפנה הוה
לאין - בפ' המקבל
הגיה אי"ה
(ביצה יב:)

תוספות ישנים
לא ככני כ"ג פי' [לא] יכנו כמותו שוב. ר"ת לא בכני כהנים פירוש לי אפשי בו: זרע פסול לאו דוקא אלא אפי' ל"ל דוקא אלמה דאמר דהא כיון דהוקש קלמר דהא כיון דהוקש פסול על כרחין פסולה היא ור"ת מיפוק לי אלא אלכה משום דפסלה אלא רבה עמר אע"ג דעמה פסול אבל היא כשרה ר"ת עכ"ל לעמר דהוה ממש ומייתי בנה מלי מלגי ואלמוני לאיש פוסלה ומ"ת מזרע פסול הוא:
הדרן עלך אלמנה
פרק שבעלי שמעל וכל כמותאים לא יאכלו
בתרומה ס"ה כ"ש על שמתו אחיו מחמת מילה. ור"ל דאי לאו מיפנה הוה ליה לאוקמי בגמ' דהכא בערל שלא בומחה ומקשה דהכא כמו שמתו אחיו מחמת מילה ומשני דהכא בערל שלא בומחה ומקשה דבגמ' כגי ערל קטן מהו לאוכלן בתרומ

אלמא לא קני ליה רביה · והא דתניא בפ"ק דקידושין (דף סו· ושם) דעבד עברי נופו קנוי לעניין שלריך גט שחרור ואין יוצא בחמירה בעלמא לכל לעניין מצות לא והא דתני בפסחה כלעניים הייט משום שלריך שיעבוד לת רבו בין בלילה כלאיתיה (דבריט שו) כי מצנה שכך שביר עבדך דשביר קרייה רחמנא ות"ח דמשמע דמטעמא דקני ליה רביה יש לו ליפטר והלא עבד כלעני נופו חייב בפסח למ"ד (פסחים דף נח:) כשיט ברשתן מוכה ותפילו למאן דאמר (שם) רשות מכל מקום שרי לאכול פסח והכא כתיב לא יאכל בו ו"ל דתי הוה קני ליה רביה לא הוה לריך לגלות בהמנאת רבו כעבד כלעני ולא בהמנאת אחרים :

אלא לאפטויי · ות"ת וכי בשביל לאפטויי כתיב שקר דכתב לא יאכל בו והם תוכלין ואמר ר"י דאיכא לאוקמי קרא בשכיר ותוכב עובד כוכבים ומכל מקום גופיה לא לילטריך דלא עדיף מערל ובן נכר ובהדיא דריש במכילתא הכי תוכב זה גר תוכב שכיר זה העובד כוכבים א) *ות"ת כיון דלעובד כוכבים לא לילטריך לכתוב תוכב ושכיר יאכל בו ותוקמיה בישראל ולאפטויי ואמר רביט ישמח לחם כן הוה מצמע גזירה שוה להקל והוה דרשינן גזירה שוה להחיר תוכן· בפסח והא דילפינן לקמן (דף עב·) לחוכן אסור בפסח מגזירה שוה דממנו ממנו משמע לת הוי דרבי הכי הלכה היה מוקמינן לאסור ערל במשמע כדלקמן (דף מד·): **ישראי** הוי לחמן וחד למלמד · והוי כתיב בהו הכא תוכב הלה לעולם כתיב בהו תוכב הלה לעולם כתיב בהו הכא שכיר הלה לעולם כתיב בהו והכא שכיר היה שכיר ג"ם הוכב והכא שכיר היה שכיר ג"ם כדתני דבי ר' ישמעאל (ספיל דף יז:) זו היא שיבה זו היא בילה : **אי** מה פסח לוכן לאוכל בו · תר"י הע"פ דאין בפ' התקהל בפסחים (דף נח:) לוכן טובל · ולוכל פסחו לערב ומוקמינן ליה בנמרא כמ"ד הניטת לילה דרבנן והלא השמיטו דבריהם במקום ברה מני למימר דתניא לפי שהיה לריך לומר בפסח הכא מני למימר דתניא לפי שהיה לריך לומר בפסח הכא מני למימר דתניא לפי שהיה לריך לומר בפסח הכא

המרת דת פוסלת. דלמא המיר דמו ומתכבדו מעמיו לתבוע שבמיים תמר רחמנא לא יאכל בו: ה"ג כל ערל לא יאכל בו למה לי. בו מתי ממעמו ולא גרסינן תוספא וכיוצא בלא קרא לג"ם ועקריון ליה מסקנא לגמרי: ממנו. לא תאכלו ממנו כל היון לתמרת בו למעוטי "ממנו" כמי למעוטי מסמע: לכלבא בר'. נקמן בפרקין (דף עד.) תלמא "ממנו" כמיבי בפסח בו': ורבי עקיבא היא תוספא ושכיר בפסח מפי עבדיו ליה. הא ליכא למיקמי בעבד כנעני ותושב כב: מדברי לנו: לתיקוני ערכי "ונבטוני מהול. אלא יאכל בפסח: נבטוני. שם לומה שמוחלין עלמן: והני מולין ניכהו. בחמיה ול"ג למעוטינהו הא ערלים ניכהו ומכל ערל נימעטו: כעבדי יעקב. לעניין כדר מולין ניכהו להלך אחר לשון בני אדם ויש"ר לא קרי להו ערלים ושובדי כוכבים לא קרי להו מולין: ונקנין שנולד מהול מהול. ונקסבר ר"ש קנן שנולד מהול ל"ל לגרוך להטיף ממנו דס בריס: ור"ש. דלא ממעט להו חיל לעטמיה לאחר שהותן גר שמל ולא נולד=גר מעליא הוא, ונקנין מהול שכירת ליה מ"ל להטיף ממנו דס בריס: קטן ערל. תוך שנה: מהו לסולו שמן של תרומה. דקיימל לן (שבת דף פו:) לסיכה כשמיה דנפקא לן מוקבת כמיס בקרבו ופשמן בעלמותיו: מעכבת. מלכיכת תרומה: תין לי. לעכב בפסח תלת מילת וכיון שיש לו בשעת עשיה לגבי מילת ערלים כתיב (שמות יב) ולו יקרב לעשותו והייט שיהא לו הוה ליה עבד כשעת עשיה והיה לו בשעת אכילה מעכבו מן אכילה פסחו: מכין ליתן לו. דגבי בית לוי אם לאחי ליתן לימול בשעת אכילה ולא היה לו בשעת עשיה מכין שמעכבו מלכילת פסחו: תלמוד לומר לו לו. לו יקרב לעשותו, לו יאכל בו: תלת זכריו. דמרבינן להו בשעת אכילה תלמא דלא הוו בשעת עשיה היכי דמי לאו לתיתלוד ביני ביני: תלת כפלי כשלנאמו ממה. שהיה תולה ומהפלפל ומתחלפה ומשתלפה ממנו ממה: ולילוך ליה לע שבעה. ואי ביני וביני לימא תלת ממה מעכב ליה מאכילה לכתי לא ממה ממיה דמיגל לקמן יום הברית כיום הולדו דעד ז' יומי לא מהלינן ליה: דיהבינן ליה. שכבר נתרפא זה שמונה ימים ואל שמיני שלו לילות עלב דשמתוניהליה מעפרת. וכיון דמעפרת בר מהילת הוא לחכתה דמעכב ליה מעשיה ולמה לי קלא לרבוי שעת אכילה:

מנת

ביני אלא זכריו דאיתנהו בשעת אכילה וליתנהו בשעת עשיה היכי משכחת לה לאו דאחילוד בין עשיה לאכילה ש"מ ערלות שלא בזמנה הויא ערלות, אמר רבא יותסברא המול לו כל זכר אמר רחמנא ואי יקרב לעשותו והאי לאו בר מהילה הוא! אלא אמר אבא במאי עסקינן בגון שהלצתו חמה, וניתוב ליה כל שבעה: (דאמר שמואל יחלצתו חמה נותנין לו כל שבעה) דיהבינן ליה כל שבעה, ונימהליה מצפרא? בעינן מעת קוטם שתהי נהגה. תין להקטום היכי פריך מגדרים לגיסנא דקרא דבגדרים הלך אחר לשון בני אדם. ליה מקרא שנאמר כי כל הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב ותין להקטום מוכל ערל לג שיהא לו להוות לו לינטריך תלא לישראל ויש מקומות שהמצה נומד גדרים מלישנא דקרא בגון הכא וכריש פסחים (דף ב.) גבי הלוהו כל טוכבי תור דקאמר הא קמשמע לן לתור טוכבים תור הוא למלי נפקא מינה לעדר כדתנן בפ' טוכבים והייט דוקא היכא שתין הלשון יוצא מייתי פשיט ליה מלישנא דקרא תבל במקום שנאמר בני אדם מצוה מלישנא דקרא בגדרים הלך אחר לשון בני אדם כדתמר בפרק התומר מפקלי (ערכין דף יט:) דתורייתא היל עו הפרק בגדרים הלך אחר לשון בני אדם:

ותיבעיא

בן המרת דת פוסלת בו'. בו דכל ערל לא בעי למידרש הכי לתין ערלות פוסלת במעבר לתומרת דכתיב ומוקמינן ליה למייב במלה ומרור ומכו דבן נכר לא שייך למדרש הכי בו תיבו תוכל לאכל תול הוא במלה ומרור דלתמוטינן דלא תסור במלה ומרור לא לינטריך דלתנו מלה ומרור קדוקה תים בהו ותי בעי למימר תבל מייב במלה ומרור פסיקא הוא דמייב לעבמה תמוקה ולקיים כל המלות וכו דתוקב ושכיר פי' בקונטרס דלא דריש מידי מקום לתוקימנא (לעיל דף ע.) כולה קרא לגזירה שוה ועקריון ליה מפסחיה לגמרי וגרסה שכ"ל לתייני דכתיב רחמנא בערל וכן נכר כתיב נמי בתוקב ושכיר וכ"ג תמר לקמן (דף עד.) תיידי דכתיב והעותר כתיב נמי ממנו ומיהו לא הוי ממק כי הכא דהתם הוי כמו פרשה שנאמרה וכן בשכיר דכתיב שכיר יום ביומו ור"ת מפרש דבו דתוקב שנאמרה בה ור"ח מפרש דבו דתוקב ושכיר לגופיה ותים ספריס דגרסי הכא בו בערל ובן נכר בו תין לוכל לבל לוכל במלה ומרור ובו דתוקב ושכיר בו המרת דת פוסלת וכן בכל הספריס בסוף מי שהיה טמא (פסחים דף עו. ושם) וכן מסמע בפרק כל שעה (שם דף כח:) ובערבי פסחים (שם דף קכ.) דמתרייתו בו בערל ובן נכר דרשינן לכל לוכל במלה ומרור ומייבי ר"י הגיסתא דשייך שפיר מבו דבן נכר לידרוש לבל לוכל במלה ומרור לתמוטינן דמייב לתכול במלה ומרור תם עשה תמוקה תע"ג דבפסח תין לוכל שהיה מומר בשעת עשייה פסח ובו דתוקב ושכיר נמי שייך למדרש מיניה בו המרת דת פוסלת דבתוקב ושכיר עובד כוכבים חייבי כדפריסית לעיל: ואין המרת דת פוסלת במעבר: בשוף מי שהיה טמא (פסחים דף עו. ושם) גרסי' בכל הספריס ותין המרת דת פוסלת בתרומה ושפיר ממעטינן תרוייהו מחד בו דבו מסמע בו ולא בדבריס לחריס ולינטריך למעוטי תרוייהו תרומה ללא גילף בגזירה שוה דתוקב ושכיר ממנו ממנו:

דאי כתב רחמנא ערל בו' · תע"ג דלינטריך למכתב תרוייהו מקום בו לינטריך למכתב תרוייהו (ל) דהוה לכותבם בקרא לגריסי: **שאני** ההוא בו' · לא גרס שתיני דתם כן לא הוי נדר דהייט דבר שתין בו ממק שתין תוסר על עלמו כלום כמו שתיני יבן לא תמר כלום אי לא תמר קוסם עיני בסיכה כדתמר בריש תלו מומרין (נדרים סו.) תלא תומר ר"ת דגרס שתי נהגה כלומר מה שתי נהגה יהא עלי קוסם ומיהו גרס שפיר שתיני דתין דלך אתמי לתקדק בלשונו כדתמכתן [ר"ת דגרס ותקמן מ"ב תמר אחד בשבת ר"ש כגון שהלצתו חמה ותמו כי תבל הכא דכה הוה דמסיק כגון שהלצתו תמה]

[ועיין תוס' ע"ז כו: ד"ה ר' יהודה]

הגהות הב"ח

(ל) תוס' ד"ה דאי וכו' כתכוייהו היה ליה לכותבם:

מן א מיי' פ"ם מהלכות קרבן פסח הלכה ו:

ו ב מיי' שם הלכה ח.

יא ג מיי' פ"ם מהלכות מלים הלכה כב טוש"ע י"ד סימן רים סעיף מן:

יב ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף מב:

[מיי' פוספות פסחים קב. ד"ה כל כן]

יג ה מיי' פ"ח מהלכות מילה הלכה ו ספר עתין כח טוש"ע י"ד סימן רסב סעיף ד:

יד ו מיי' פ"ח מהלכות קרבן פסח הלכה ם:

מן ו מיי' שם מהל' תרומות הלכה ו:

מן ח מיי' פ"ח מהלכות קרבן פסח הלכה ם:

יח ם מיי' פ"ח מהלכות מילה הלכה יו ספר עתין כח טוש"ע י"ד סימן רסב סעיף ו:

נוסח

כפי' מ"ר [מאיר] כמו [אמת] ר"ת [ר' תם] מ"ר [מאיר] אבי"ה

נוסח/מבנה

△ נ"ב [נוסחא] לפי' [לפירוש] זה [זאת] כתוב [כתבו] ר"ת [רבינו תם] ותוס' [ותוספות] ד"ה [דיבור המתחיל] אלא [אלא] אי [אי] אתא [אתא] ר"ת [רבינו תם] ותוס' [ותוספות] ד"ה [דיבור המתחיל] אלא [אלא] אי [אי] אתא [אתא]

מאבד

ג"ן [גירסת] ר"ת [רבינו תם] ג"ן [גירסת] אבי"ה [אבי העזרי]

[ועיין תוס' ע"ז כו: ד"ה ר' יהודה]

ואיבעית לימא הכי מילי היכא דלית מעורה • פי' שהמעור לגמרי מעורה מחיים חיי ממה שחתוך ולכן מעורה לגמרי מה שאין כן זה שלא נתחבר אלא לאחר מיתה: ערל מקבל הזאה כגון מציעו ט' • תימה לר"י מה לריסיה לריך למה לו יקבל הזאה לפילו לרבי עקיבא דמרבה (לעיל דף מ:) לעבדי כי עומת דהא עומת מקבל הזאה כדתמר בפרק דם חטאת (זבחים דף נב.) מי חטאת שנעשתה מעורה שהרי נגה מזין עליה והיא שהורה: ודלמא פסח הבא בטומאה הוה • תימה מה כן קרא למה לי דבפרק בתרא דזבחים (דף קיח:) דייק רבי שמעון לחף לבור לא הקריבו אלא פסחים וחובות הקבוע להם זמן מדכתיב (יהושע ה) ויעשו את הפסח בגלגל למה לי קרא אלא הא קמשמע לן דחובה דהוי כעין פסח קריב דלאו כעין פסח לא קריב ורבנן ההוא מיבעי ליה כדר' יוחנן דאמר רבי בנאה לעולם מקבל הזאה ואמר רבינו ירחק דעדיפא קמשמע לה דאפילו בהדיא שמעינן פסחיהם בטהרה: לא ניתנה פרישה אישתא אישתא אישתא דאימיה ואיבעית אימא הא מלא מעיי אבל היכא דמעיי מחייא חי *אמר ר' יוחנן משום רבי בנאה "ערל מקבל הזאה שכן מציני באבותינו שקבלו הזאה כשהן ערלים שנאמר °והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש הראשון "בעשרה לא מהילי משום חולשא דאורתא, הזאה אימת עביד להו, לאו כשהן ערלים, ודלמא לא עבוד פסח כלל: לא ס"ד דכתיב °ויעשו את הפסח "מתקיף לה מר זוטרא ודלמא פסח הבא בטומאה היה: א"ל רב אשי תניא בהדיא [מלו ושבלו ועשו פסחיהן בטהרה] אמר רבה בר יצחק אמר רב לא ניתנה פריעה מילה לאברהם אבינו שנאמר °בעת ההיא אמר ה' אל יהושע עשה לך חרבות צורים [גו'], ודלמא הנך דלא מהול מהול כתיב °כי מולים היו כל העם היוצאים וכל העם הילודים [גו'] א"כ מאי "שוב" אלא לאו לפריעה, ומאי שנית? לאקושי סוף מילה לתחלת מילה מה תחלת מילה מעכבת אפסוף מילה מעכבין בו דתנן *אלו הן ציצין המעכבין את המילה בשר החופה את [רוב] העטרה ואין אובל בחרומה *אמר רבינא ואיתימא רב זרמיה בר אבא אמר רב *בשר החופה את רוב גבי' של עטרה, ובמדבר מאי טעמא לא מהיל? איבעית אימא משום חולשא דאורחא ואיבעית

מעת לעת, ודתני *לוד"א יום הבראתו כיום הולדו מאי לאו: מה יום הולדו לא בעינן מעת לעת אף יום הבראתו לא בעינן מעת לעת? לא, עדיף יום הבראתו מיום הולדו דאילו יום הולדו לא בעינן מעת לעת ואילו יום הבראתו בעינן מעת לעת רב פפא אמר כגון דכאיב ליה עיניה לינוקא, ואיתפח ביני וביני רבא אמר כגון שהיו אבין ואמו חבושין בבית האסורין רב הונא ברי' דרב יהושע אמר כגון מטמטום שנקרע ונמצא זכר ביני וביני רב שרביא אמר כגון שהוציא ראשו חוץ לפרוזדור, ומי חיי *והתניא כיון שיצא לאויר העולם נפתחה סתום ונסתם הפתוח שאלמלא כן אין יכול לחיות אפילו שעה אחת? הכא במאי עסקינן כגון דונתיה אישתא, אישתא דמאן אילימא אישתא דידיה אי הכי כל שבעה בעי, אלא דונתיה אישתא דאימיה ואיבעית אימא ה"מ היכא דלא מעיי אבל היכא דמעיי מחייא חי *אמר ר' יוחנן משום רבי בנאה "ערל מקבל הזאה שכן מצינו באבותינו שקבלו הזאה כשהן ערלים שנאמר °והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש הראשון "בעשרה לא מהילי משום חולשא דאורחא, הזאה אימת עביד להו, לאו כשהן ערלים, ודלמא לא עבוד פסח כלל: לא ס"ד דכתיב °ויעשו את הפסח "מתקיף לה מר זוטרא ודלמא פסח הבא בטומאה היה: א"ל רב אשי תניא בהדיא [מלו ושבלו ועשו פסחיהן בטהרה] אמר רבה בר יצחק אמר רב לא ניתנה פריעה מילה לאברהם אבינו שנאמר °בעת ההיא אמר ה' אל יהושע עשה לך חרבות צורים [גו'], ודלמא הנך דלא מהול מהול כתיב °כי מולים היו כל העם היוצאים וכל העם הילודים [גו'] א"כ מאי "שוב" אלא לאו לפריעה, ומאי שנית? לאקושי סוף מילה לתחלת מילה מה תחלת מילה מעכבת אפסוף מילה מעכבין בו דתנן *אלו הן ציצין המעכבין את המילה בשר החופה את [רוב] העטרה ואין אובל בחרומה *אמר רבינא ואיתימא רב זרמיה בר אבא אמר רב *בשר החופה את רוב גבי' של עטרה, ובמדבר מאי טעמא לא מהיל? איבעית אימא משום חולשא דאורחא

ערל מקבל הזאה [זבחים קיח.]

בקונטרס גרס חס כן מאי שוב.

תוספות ישנים

כפסח היא ומשני לתקושי ול"ע מלח לתקושי ולח ולמח ול"ח מפרש דמאי שוב בכלאתו כיום הולדו • ומאי קשיא לא עדיף יום הבראתו מיום הולדו דקאמר לתקושי ולח ולמח ול"ח מפרש דמאי יום הבראתו כיום הולדו • קשיא לענין לריך להמתין שבעה: ערל מקבל הזאה מי' ערל שנפטם ומלו ושבלו ועשו פסחיהן בטהרה ולכאי לחח ולח לפריעה ונו' ז"ל לח מצי במקנקא מידי לחך קושיא: סוף מילה בו' • הק' הר' יפתח הלבן להכח דרים מציין כיון המעכבין לח מילה ולחתה לחכרהם על הציון שקדם בהחתיכה: א"ב מאי שוב • ופריך תלמודא ומאי שנית ומצי לתקושי סוף מילה לתחלת מילה • ר"ת פ"ב מאי שוב לתקושי סוף מילה לתחלת מילה ולח פריעה דא"ב תלמודא לח מצי מידי מן פסקיה דקאמר: ודלמא לתקושי לכן מילה כפי' קמן:

[נ"ל ג"ג ברש"י ד"ה ערל מקבל הזאה ותערוך ערל כקטמא ופרח"ן דיבור דגם לאחר שהה כדי לעשות כי קטמא קודם שהה: א"ב מאי שוב • ופריך תלמודא ומאי שנית ומצי לתקושי סוף מילה לתחלת מילה • ר"ת פ"ב מאי שוב לתקושי סוף מילה לתחלת מילה ולא פריעה דא"ב תלמודא לח מצי מידי מן פסקיה דקאמר: ודלמא לתקושי לכן מילה כפי' קמן:]

[כגרייתא לח מלאתי לח כי' שמלאתי דרים פכי כגרה ל: ובכן מלח חיצוניא כפי תיקון ותולי ל"ל האיתמר]

[וכן הוח לפדיח בגמרא דיין יומח כת: קייס תגרסה תניא לפדיו מירושלי תבשילין]

[זבחים קיח.]

הגהות הב"ח

(ח) רש"י ד"ה הז מלח וכו' פפי מוכי מוזן: (ב) ד"ה ל"ח מאי וכו' ולח לעיכול סוף מילה כם"ד ותח"כ מ"ם סוף מילה:

יח א מיי' פ"ו מהלכות פרס תלומה הלכה ג סמג עשין רם:

מה ב:

שבת קלג.

שבת קלג. לעיל מה:

ל"ל ואמר

[לעיל מה: שבת קלג.]

כמורת הש"ס

משום דלית ביה להו רוח לפונים · בספרי אומר לבנותן על ירכותיהן כתוב שלח סיפר הכתוב שלח' עשו שלח פסח אחד במ' שנה שהיו במדבר שלח מילו שעשו פסח שלח בשנה שניה ומיום וכי במזיד היו נכרתים אלא משום מילת זכריס שהיו מעכבים ומחזיק נעות לפי שנרמו הם דבר זה ואין כיון שלח תפשר לא היתה מעכבת כדאמר לעיל (דף עח.) האומ' ט אמר רחמנא ולא יקרב וגו' ואמר רבינו ירמיה דעשו פסחים לבל נפש שלח בתקון שלח אחד* : **לא** נעשה להם רוח לפונים · פי' בפני עצמה לבל מין לפרש שלח נעשה כלל להא דאמר בסוף כל הגט (גיטין דף לח: ושם) ד' רוחות מצטמצם בכל יום ורוח לפונים מצטמצם עם טון שלמלמ כן מין העולם מתקיים : **נזופין** היו · אמר רבינו ירמיה ממעשה שנרגלים ולא כמו שפירש בקונטרס ממעשה הענל שהרי מחל להם הקב"ה ואמר להם סלחתי שאחר כך נעשה משכן והשרה שכינתו ביניהם : **דלא** ניכור עניני כבוד · לפי משום דתקיפה דטמה שהיה טוב ונוח לנחבלים שלא שמפזרת הענגים והעת יפה כדאמר (מגילה דף כח:) בעיה שמעתתא לילותא ביומא דלתמתא וכתיב ומי (מיכה ו:) מנפון זכר יתחה זכר לטון תורה כמו שהמיקין זכר (זכריה ל) וכן פירש מנחם ואף לפי המדרש כן הוא דדרשינן (בב"ב דף קיה:) שמלת הזכר לפי שמפזרת את הענגים והשמים ענגרים והתכוחה ביקר ולכך הזכר בזוב: **ומדבריהם** נזכו עליהם · דלמר בגנמר הכין (סנהדרין דף מד.) עכן משון בערלתו היה ומפיק ליה מקרא, דלמתמת בעלמא היא דלמר בפרק קמא דשבועות (דף יג·) דמשון ערלה בכרת הייט שלא מל כלל : **מיתיבי** כו' · דמשון לוכל בתרומה, תעי דלריך שימול מדרבנן מפני שנרמה בערל לת לסרוהו בתרומה. ולפי הספרים דגרסי לימת מסייע ליה ל"ל דמשמע ליה לוכל מן התורה לבל מדרבנן לחשר כדמוכח *[בריימא] דקתני לריך שימול : **מבחוץ** · וא"ת לכתי היתך מילכל לת תשמו לכיון דלית בן ביתה לת היי מופטו מופה כמו פתוחה מבת ג' לעיל בפרק הבת על יבמתו (דף מז:) וי"ל לכיון דלתלוי לקרוע היי בר מופה : לין

ואיבעיית אימא משום דלא נשיב להו רוח צפונית דתניא כל אותן ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא נשבה להם רוח צפונית מאי טעמא איבעית אימא משום דנזופים הוו ואי בעית אימא דלא נבדור ענני כבוד א"ר פפא הלכך יומא דעיבא ויומא דשותא לא מהלינן ביתו ולא *מסוברינן ביה, והאידנא דרשו בה רבים שנאמר °ושמר פתאים ה' ת"ר כל אותן ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא היה יום שלא נשבה בו רוח צפונית בחצי הלילה שנא' °ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור וגו' מאי תלמודא הא קמ"ל *דעת רצון מילתא היא, א"ר הונא *דבר תורה משוך מילכל בתרומה ומדבריהם גזרו עליו מפני שנראה כערל ביחוצה *משוך צריך שימול ?מדרבנן ?ודלקארי לה מאי קארי לה °"צריך" קתני: קטעי בסיפא ר' יהודה אומר לא משום מפני שסכנה היא לו אמרו לו והלא הרבה מלו בימי בן כוזיבא והולידו בנים ובנות שנאמר °המול ימול-אפי' מאה פעמים ואומר °את בריתי הפר" לרבות את המשוך מאי ואומר וכי תימא האי המול ימול לרבות ציצין המעכבים את המילה ת"ש את בריתי הפר לרבות את המשוך הוא סבר מרקא נסיב לה השי"ם קרא, דאורייתא היא, ולא היא מדרבנן, וקרא אסמכתא בעלמא ומדתני *מומטום אין אוכל בתרומה, נשיו ועבדיו אוכלין, משיך ינולך כשהוא מהול הרי אלו אוכלים, אנדרוגינוס יאוכל בתרומה ואין אוכל בקדשים, טומטום אינו אוכל לא בתרומה ולא בקדשים קתני מיהת משוך ונולד כשהוא מהול הרי אלו אוכלין תיובתא דרב הונא, תיובתא. ואמר מר פומטום אינו אוכל בתרומה, נשיו ועבדיו אוכלים למומטום מנא ליה-אילימא דקדיש רתניא *טומטום שקידש קדושין קדושין, נתקדש קדושין קדושין, אימר דאמר לחומרא, לקולא מי אמרינן, והתנן *כשביציו ניכרות מבחוץ אשה: אמר אביי רבא אמר מאי נשיו אמו, אמו פשיטא, מהו דתימא מולד יאכיל ישאין מולד אינו מאכיל קמ"ל ח"ש טומטום אינו אוכל לא בתרומה ולא בקדשים בשלמא לאביי תנא ריישא = ערל ודאי וקתני סיפא ספק ערל, אלא לרבא טומטום דסיפא ל"ל, מאי טומטום דסיפא ספק ערל השתא ספק ערל לא אכיל ודאי ערל אכיל? מה טעם קאמר מה טעם טומטום אינו אוכל בתרומה מפני שספק ערל הוא וערל אינו אוכל לא בתרומה ולא בקדשים לימא מהני משוך (נולד כשהוא מהול) וגר שנתגייר כשהוא מהול, וקטן שעבר זמנו, ושאר כל הניטולים (לאיתויי מי שיש לו שתי ערלות) אינן ניטולין אלא ביום רבי אלעזר בר שמעון אומר בזמנן אין

[ויקרא רבה] [בילקוט המסורגין ויק' כחס' ע"ג כט. מלת (בטוני)]

[נדרים ח. תענית כד:]

[תוספתא דשבת פט"ו]

[ע' פרש"י בכתובות ט. ד"ה ודקלרי]

[תוספתא פ"ו]

הגהות הב"ח

(ו) רש"י ד"ה יומא דשמת יום שרוח : (כ) ד"ה קתני מיהת וכו' ליטמא מתריעא נרסי' מיהת דמסייעת ליה לרב פומא מומטום :

[תוס' ט"ח] נכורות מב:

[תניגא ד.]

(א) ואו פירוש קונטרס [illegible] בשמועת הגמ' [illegible]

[תוס' דשבת פט"ו]

[illegible] כ"ה בכ"י

[illegible] כ"ה בכ"י

[illegible] כ"ה בכ"י

אין נימול תלת ביום • הקשה הכ"ל לפריס למתילעטריך פ"ק דקידושין (דף כט. ושם) לוקח ולא לוקחה לחשה לת מחייבא למול לתם בנה מיפוק לי דהוי מעוט עשה שהזמן גרמה ביום ולא בלילה דמהתי מעמת פעמים לחשה מליניה וי"ל דלעזר בר' שמעון מילטריך והא דנימול לשמונה לת תקיב זמן גרמא כיון דמשמונה ולילך כל שעתא זמנו הוא* :

מר סבר דרשינן ובניום • תע"ג דמזכיניב מ' ימים דרשינן (שבת דף קלב.) ולת ליליה וביום דרשינן (שם) משלה ילפינן בשבת מ"מ שפיר דריש מני' דוביום ולרבוי כל הני ילפין נימולים תלת ביום :

שלא בזמנו נשרף בין ביום בין בלילה • וא"ת הת (ל) דלעי' *ליתן בקר אני על קריבתו וכיון דשלת בזמנו הוא למה לריך להמתין עד הבקר יקריבנו במולאי יו"ט ככבר נעשה מתר מקודם ויש לומר דכיון דלת לשבר לשורפו ביו"ט קבע זמנו בבקר אני : **שהזה** כו' • ליעמיניך להזה בשרה תע"ג לחשור בתרומה וקדשים כי טמא : **שמותר** בנגיעה דתרומה היינו דין שמותר בשרה • וא"ת מותר בשרה יוכיח שמותר בתרומה ואשור בשרה וי"ל דמה לממותר בשרה שכן חשור בנגיעת קדשים ויכיל למיעבד ק"ו מתרוייהו מה טבול יום שחשור בנגיעת תרומה וקדשים מותר בשרה ערל שמותר בנגיעת תרומה וקדשים כו' דמן ליכל מותר בשרה יוכיח **הרתם** משום דמתים • ואפי' רבנן מודו הרתם לבשור ואם תאמר בפ"ק דתגיגה (דף ל. ושם) למה לן זכוך למעוטי טומטום ואנדרוגינוס כשביניו מבמון מיקום לי לערל הוא לבשור וי"ל דטומטום היינו שלת לחשר נמול שלת מתים ולת מיפשר מעשה ערל ס"ל ה"ם הרתם משום דמתים ומיביב הרתם לי' עקיבת ערל כי טמא לחשב לרבנן שלת נמול ולרבנן לריך זכוך למעוטי טומטום : **דרין** מתע"ג פי' הקיבור דלרבנן ולחשר אם תים ולת קטן ולי לחשר לומר כן דבשרק טרף בקלפי (יומת דף מג. ושם) דריש בהדיא תים להכשיר זב טהור להכשיר הלשה והיה מי שים בו דעת להיות פרע לחש"ו: **הנך** דשפולים הרתם כשריים הכא ומכשיר טפי בקטן משום דלחי לכבל תים : **דשקיל** חד ויהיב חד • פי' לומר שנותן הלשר בחוך מי חטלת הוא עלמו יערב המים והלשר יחזר: **ונתן** ולת ושמא • קרא יחזר קדלים ולת דריש מדלתב ונתן ולת ושמא שהרי כל התורה כולה זכור נלמוד :

נוסח א
ערל שהזה
אי תלאות

הגהות הב"ח
(ל) גמ' ת"ל ממת בהמ' קרא ולקח : (כ) רש"י ד"ה לת ליטמאים וכו' מדלת לכתוב הכי שמע מינה הכל משום: (נ) ר"ח הך דפסולים זכו' מיד משמע דכולה סוגיא דפרשתא הכי מיהת הוא. ג"כ וע"ש בכתב"י דף מ"ג על גיס מהור דכתיב בני מהתה דערך למדבר משון סיפור הדגלים דכתיב הלוים לבדי לויות משמע מוליא מיד משמע דלא"כ ליתסוק מיניה פ"ש וכ"ה בכת': (ד) תוס' ד"ה שלת וכו' הא דדרשי':

נוסח א
אמר ר' יונה יהב' לקון בקידוש מי תלאות

אין נימולין אלא ביום שלא בזמנו נימולין ביום ובלילה מאי לאו בהא קמיפלגי רבי סבר משוך דאורייתא ומר סבר משוך דרבנן, ותסברא קטן שעבר זמנו מי איכא למ"ד דרבנן? אלא דכולי עלמא משוך-דרבנן, וקטן שעבר זמנו - דאוריתא, והכא בהא קמיפלגי מר סבר דרשינן "וביום" ומר סבר לא דרשינן "וביום" כי הא דתניא רבי יותנן וקדריש "נותר בזמנו אינו נשרף אלא ביום, שלא בזמנו נשרף בין ביום בין בלילה" ואיתיביה רבי אלעזר לרבי יותנן אין לי אלא נימול לשמיני שאין נימול אלא ביום, מנין לרבות לתשעה לעשרה לאחד עשר לשנים עשר (מנין) תלמוד לומר "וביום" ואפילו למאן דלא *דריש ו"ו, וא"ו הוי"ה דריש, אישתיק, בתר דנפק א"ל רבי יותנן לר"ל ראיתי לבן פדת שיושב ודורש כמשה מפי הגבורה? א"ל ר"ל דידיה היא מתניתא היא, היכא תנא ליה? בתורת כהנים, נפק תנייה בתלתא יומי וסברה בתלתא ירחי. אמר רבי אלעזר *ערל *שהזה הואתו בשרה מידי דהוה אטבול יום שאע"פ שאסור בתרומה כשר בפרה, מה לטבול יום שכן מותר במעשר, אשר אנן לאכילה קאמרינן, אנן לנגיעה קאמרינן: ומה טבול יום שאסור בנגיעה בתרומה מותר בפרה ערל שמותר בנגיעה אינו דין שמותר בפרה תניא נמי הכי ערל שהזה הואתו בשרה ומעשה היה והכשירו חכמים הואתו מיתיבי *מומטום שקידש קידושי פסול מפני שהוא ספק ערל וערל פסול לקדש, ואנדרוגינוס שקידש קידושי קדושין פסולים מפני שספק אשה ואשה פסולה מלקדש קתני מיהא ערל וספק ערל פסול מלקדש אמר רב יוסף האי תנא תנא דבי רבי עקיבא הוא *דמרבי ליה לערל כשמא דתניא *"ר"ע אומר "איש איש" לרבות הערל אמר רבא הוה יתיבנא קמיה דרב יוסף וקשיא לי: לא לישתמיט תנא ולילתני הערל והטמא ולימא ר' עקיבא היא, ולא והא קתני *הערל והטמא פסורים מן הראיה קתם משום דמאים; ואודי ר' עקיבא דתניא *הכל *כשרים לקדש חוץ מחרש שוטה וקטן רבי יהודה מכשיר בקטן ופוסל באשה ובאנדרוגינוס מאי משמע דרבנן דרבתיב "ולקח המטמא מעפר שריפת החטאת" הנך דפסלי באסיפה פסולין בקידוש דרבי יהודה דכשרין באסיפה כשרים בקידוש דרבי יהודה אמר לך א"ב נימא (ל) קרא ולקח מאי ולקח דאפי' הנך דפסולין החם, כשרים הבא אי הכי אשה נמי ונתן, ולא ונתנה, ורבנן אי כתיב "ולקח ונתן" הוה אמינא שקיל חד ויהיב חד, כתב רחמנא "ולקח ונתן" דאפי' שקלי תרי ויהיב חד, דשקלי תרי ויהבי תרי, כתב רחמנא "ולקח ונתנו" ה"א והזה

מר סבר דרשינן ובניום • וי"ו יתירא דמלי למיכתב ביום השמיני ימול וכתיב (ויקרא יב) וביום לליתוי מילה שלת בזמנה ותע"ג דמשוך מהכא לת מיתרבי להת 'מדרבנן הוא' ובתר הכי 'תקון' כיון דקטן שעברה זמנו מתרבי ותע"ג דשלת בזמנו הוא הלי לגמי מקטה רבנן תורה אור כיון דלוריימה : **ומר סבר לת דרשינן ובניום** • ולת גמרינן מיניה קטן שעברה זמנו וימול לפי' בלילה וכ"ש משוך דמדרבנן הוא : **כי הת דתניא** • כתיובתת דלוחביה ר' לליעזר לרבי יוחנן דקטן שעברה זמנו מ'ובניום השמיני' מיתרבי דלוקי בימול לשת ביום : **בשבר בזמנו** • ביום שנעשה טבר לין בשרף לשת ביום דכתיב (ויקרא ז) "ביום השלישי" שלת בזמנו • שמה בריפתו : **לתשעה לעשרה** לי"ת לי"ב • כדקתני בפ' ר' לליעזר במסכת שבת (דף קלו.) טלד בין השמשות .בימול לתשעה בין השמשות של ע"ש בימול לעשרה של יו"ט אבי יו"ט לתחר השבת בימול ל"ש אבי יו"ט של ר"ה בימול ל"ש : **ותפילו למתן** לשת דריש ו"ו • כגון ר' לליעזר בדבי שמעון לתמר לעיל שלת בזמנו בימול תפילו בלילה : **וי"ו והו"ת** • כגון "והטמר" ליכת ו"ה יקירת : **לתיתי לכן פדם** • רשיתי לתם בן פדת שיוכל ומורם לת מקרבות הלל ממה מפי הגבורה בלשון תנחים רבי לליעזר בן פדת לתו תנת היה ותמורת היה תלמידו של רבי יוחנן והוה רבי לליעזר ממה דמייתי בכל הש"ס בגמ' וכיי לליעזר ממה דמשה ובריימה הוה רבי לליעזר בן שמוע : **תייה** • לשון כהנים : **קבול יום לשור בתרומה** • לקמן בהמי פירקת (דף עה:) קרלי דרשינן : **ומותר להזותם** • להזות על עמת מת כדלתמר לקמן בשמעתין ליתר על מבול יום שכשר בפרה : **לתן בלילה קלתניתן** • בתמיה וכי תן בלילה דפרה לרומה קתני ליה דתיפרוך 'לתמר בערל שלשור בלילה' מעשר' לפיכך לשור בפרה : **לענינה** • בעלמת קשרינן ליה ובנגיעה ליכת לתקשויי 'לתמר בערל שלשור בנגיעת מעשר' דהת לתפילו בנגיעת קדשים מ'מעשר' ומבל דרשינן 'ומה טבול יום שלשור בנגיעת דתרומה לדגמרי' לקמן (דף פה.) מבמים יוכת ושמת על הערב והכת נגיעה היא דבכלי מתחתי קרת ולקתר דבבי הערב שמם : **מותר בהזותם** • דפרה : **ערל שמותר בו** : **שקידש** • שעיבב לפר בממים : **לתבדלוניסם** • מהול שקידש קידושי כשר שלפי' לשה כשרה לקדש לרבנן ולקמן ילפינן מעמייהו : **רבי** עקיבת • ברים פירקין (דף ט.) : **לית** לית מזרע לתרן וגו' • מדרבי לעזר ס נבי ממתים שמע מיניה רבי הלדי ניתי ותפילו לנגיעה דתרומה לשור : **לת ניתמיט** • שם ליתת דר' עקיבת לכל מילי-ערל כטמת משוי ליה, לת ניתמיט תנת בעלמת ליתני לענין מגע טומתות 'הערל והטמת' כי הלדי ומימת ר"ע היא, מדלת לשמיה

ערכין נ.

[תוספתת דפרה פ"ד]

תגיגה ה: [נעיל פ. לקמן שד.]

[תגיגה שם]

שבת קלו. יומת מג. ערכין נ. פרה פ"ה מ"ד

דפרשתת רש"י פ"ת

הכי (נ) הכת משום חומרת לפרה היא לכל לענין מגע תרומה ערל מותר : **דממים** • לילות בעזרה : **ותזדו לטעמייהו** : ר' יהושע ורבנן לליפלגי לעיל בתמדלוגיוס : **כל לשריס** • כל הטהוריס כשרין לקדש מי חטלת לפי' לשה לכל ערל וטמת לת רבי : **ונלקתו לטמת** • **בתר לשיפת** חברה כתיב לך עבודה דקידוש ואין עבודה מפסקת ביניהם : הכך דפסולים בתפיפה פסולים לקידוש • והתם (יומת דף מג.) דרשינן **וזרק** חיט ולת קטן "טהור-לתכשיר חת התשה" וליכת למדרש חיפכת חיט ולת לשה טהור ולפי' קטן ערוך בקלפי (שם דף מב:) כל הפרשה כולה משמע מויל משמע (נ) **דמשמעתת הכי** מיהת התם : **תם כן** • דההוא תפיפה נקט לגבי מקדש לכתוב ולקח לומת כי היכי דכתב בתפיפה ותסוק לטון יחיד : **לפילו הכך דפסולין התם** • כגון קטן : **דשקל חד** • לפרה ויהיב חד מיס : **הטהור**

טהור · שמהרהרי לך בתוך מכלל שהוא טמא לבדר תחר כגון טבול יום שטומאה למרומה ,דתי ס"ד טהור ממש ליפסול קרא מיניה ואתי ידענא דטומאה לתורי בפרה דהא 'תטמא' קרייה רחמנא לגלות מתי 'טהור' טהור כל דהו ואפילו טבול יום למיקרי טהור לכתיב (ויקרא יז) וכתן במים וטהר : גבי תורה אור

יומא מה: זבחים יב

מעשר כתיב ולא בפסח ומיניה ילפינן:במתני' עיסה · סומא החולה לדכתיב (שם כג) ומפי בו כי יחללוהו' וכוורים כתרומה דלמר מר (מכות יז.) והרומה יש לו הכוורים : ומומס · זר התוכון בשוגג לבל במעשר שני לא להא זרים לבלי ליה ואין חומס אלא לגזילה ופתיה וסיכה ואין לשה מתקדשה בו ופסח מצנה ר"מ דלמר (ב"ק קף סה:) מעשר=ממון גבוה הוא ואע"ג דקולון הוא לגבי תרומה,וכוורים לא"ס חציו לו והכי גמי תמרין בב"מ פ' הזהב (דף נג.) דקולון הוא: בלחד ומקח · לבל מעשר בטל בכיוב ולא בעי לחד ומחה : ועטונין רימת יריס · לפילו הן פירות דמסס יריס שניות הן—מדרבנן ופוסלות לה התרומה לבל מעשר ומילן ק"ל (לילין דף קו.) הטוהל ירלן לפירות ס"ז מנסי הרוח : והעדב שמש · כדילפינן בהלי פילקא (ניקוי עד:) טבול יום מותר במעשר ואסור בתרומה : נתם לימא · "לקל מלמוד לת יליף ומותר ערל במעשר : הבחת מקום · לבל תרומה נאכלת בנבולין : ועטונין וירלו · בערבי הקדש מן הבית (בזבלים כו) הנה הבחתי לת הקדש בכוורים : ואסורין לאוכן · כוורים : ור"ש מתיר · כוורים ומעשר שני בעכו הלילים שלם שהה מעשרותיו שלה לאכילה ושלה מולילן בבלילות לירושלים ומחזיר בערבי הקדש:מן הבית וכו' ואם לא הולילו לא יפסל מקום שהן : ור"ש פוסל · בכוורים : ואילו אסור לבער מהן בעונתה · לא"ק למקום בכוורים למעשר לבל מילי ר"ע למימרי ואסור להלילן מהן שם בעונתה לילן שומתהן מתירין להבערה ולא תמרי לת"ע דלא ניתן מעשר ללא לאכילה ושהיה וסיכה כדכתיב (שם יד) ואכלת לני מעלי מקוד לבל היכא דבעית בעי לאכילה ילליך בו' ללא אסור לבער בעונתה כדכתיב (שם טו) ולא בערתי ממנו לטמא: משל"ל בתרומה · דטונתה מתירה בהבערה כדילף לקמן בשמעתין : ואוכלן

גליון הש"ס
גמ' משל"ל בתרומה · עי' מנחות סו ע"ב ותה :

לימד על טבול יום שכשר בפרה · ור"ת מהיכא תיסק לדעתיה לפסול דלת מטום דחטלת קרייה רחמנא הא לא דמי זוהה לקלר עבודה שהרי הזר כשר בה ור"ש מקפיד קרא להגהה במקום טהור ור"ת והיכי יליפינן מהזלה להכשיר טבול יום בשלר עבודות דפרלינן מה להזלה שכן זר כשר בה ור"ל דלמ"ה לין דעיקר טהרה בהזלה לתיל ולכשר בה רחמנא טבול יום שכשר בפרה. ועבודות ור"ת ולימת לרבות מחוסר כפורים שהעריב שמעו דלת מחסר לגלת כפרה לזוהה לבל טבול יום לת

ואוכלן בטומאתן עלמן · תימה לר"י דלמאי לית לקי נמי בתרומה דעלמא מכזיבים ועוד (לקמן ע. ד"ה מה) כתבתי : **תרומת** ור"ש ידך הני הכזיבים · שנלמד בהן יד ולקמן הכהן הטעון מיטו תוהרה הלא ליסור עשה הוא לר"י דכפ' הני הן הלוקין (מכות לף יז:) תמרינן גבי הא דתנ"ם וכי מה בא זה ללמדנו אם נאכל בכזיבים חון מאכל ק"ו ממעשר הקל לחמר רבא מלי תומרא דכזיבים ממעשר שכן תלוריס לזרים מדרבה מעשר תמור שכן חסור לחון והתמת חיסור חון נופה ת"ש לא יעלין בכזיבים ק"ו ממעשר דמוחר לזרים מקום דתרומה קריטה דחמנא כדאמר הכא ת"ש מהאי טעמא נופה דתרומה קריטה דחמנא לא ניחא ממעשר לעניו חון לחומה ו"ל כיון דמעשר וכזיבים טעונים הפחת מקום וחרומה ליטה טעונה הפחת מקום שייך לומוח פפי כזיבים למעשר לעניו חון לחומה מלחרומה: **ומר** לא מקיש · מעשה דתרומה קריטה לחמנא : **והיכן** מוחר על לכילחו כו' · תימה לר"י דהכא משמע דמלא בערתי לא נפקא לן לזהירה לחכילה וכפ' כל שעה (פסחים דף כד.) חמרינן והכשר חשר יגע בכל טומא לא יחכל מש חינו עניו לנופו דנפקא לן ממעשר הקל דכחיב בו בערתי ממנו בטומא וכ"ש חין לי בערתי ממנו בטומא מן הדין היקיש הוא דכחיב מזיכיון מן הדין ידעינן שפיר דלא מלא בערתי: **מזומאת** עלמן מיט ת"ש לא מוכל וגו' · חין להקשות כיון שיש חזהרה לטומאת הגוף לחוכל בטומאת הגוף דנפקא מינה דהיכא שחבר לו חבירו בבית הבליעה לי נמי בשלא הוכשר לכל קבלה:ומהאי קרא נופיה דנפקא לן פומחת עלמן חיפוק ליה פומחת הגוף דהוחת לחמר לך בשעניך חחבלנו בין פומחת הגוף בין פומחת עלמן הכא לא מוכל לחכול :

אשר לבער מהן בטומאה מה שאין כן בחרומה מלגן · וא"ת מהיכי חיפי דחיפסר חרומה לבער ממנה בטומאה וחין לומר משום דחרומה חיקרי קדש והוה ליעלין לה, מקדש לו משום שהיא בערפה כמוקדשין שנטמחו ותע"ג דקדשים חמירי הוה ליעלין חרומה מייטיא לחסור ליהטת ממנה בשעת שרפה דנלוי מילחא הוא דת"ל מה חיפי דריש ומה ריחיה ולימח ממנו למעוטי קדש הכל חרומה יהח חסור והשחח מהיכח חיתי כיון דקדש שרי וי"ל דהוה יליפין חרומה מכבוריס ומיטו בטלה שמעתין לא יליפין חרומה מכבוריס כלקמן ותע"ג דמשום הפי קבעי חרומה מגלן דהוה לן למילף מק"ו דמעשר כלקמן כשמוך ולח שייך למיפרך מה למעשר שכן שהפ"ב דלגבי טומחה מיטה מיטו שחרומה חמורה ומיכא למפרך נמי מה למעשר שכן חוכלן בטומאתה עלמן לוקה היחה נופה ולילף בק"ו מטומאת עלמה : **שבן** פנקעב"ם · מחוסר כפורים לח חשיב מקום דהוה נופה נפקא לן לקמן (דף עה:) חבל חימה לרשב"ם דלעיל (דף יז.) עולה שהקריבו ישרחל במדבר עולת תמיד הוחי: **שבן** מחפ"ו · וח"ת דמעיקרא חלימא ליה כרבי מיפה וב"ש דלעיל (מכות יז.) חבל חימה לרשב"ם דלעיל (דף ט.) ויעקו לפי הדבור כגון פסח וחמיד דמ"ד (חגיגה יב:

ונוהגין · תרומה וכוורים בשאר שני שבוע בכל שנות השמיטה לכל מעשר שני מן טהג נג' וכו' : ור' מאיר היא · דלמר בפרק ים מותרות (נקמן פה:) מעשר ראשון אסור לזרים הלכך בדק הבית היא ולא קדשי מזבח ומליט טבול יום מותר בה תורה אור וכל שכן חון : מחוסר כפרה · טומאה דבעיא קרבן, כל שלא הביא כפרתו אסור בה דמחוסר מעשה הוא וכמי שטומאתו עליו דמי וכל שכן טבול יום דלילה ראיתי מרחי לכל טבול יום לטומאת מת ושרץ מותר בה דשמשת ממילא ערבה ולאו מחוסר מעשה הוא הלכך כי כתיב "והזה הטהור על הטמא טהור מכלל שהוא טמא למיסרי טבול יום אחת ולא מחוסר כפורים : ואם איתא · לערל מותר במעשר ליתני ערל אסור בתרומה ומותר במעשר בפרה ובמעשר כדלמר בפרק ובמעשר (דף עב:) ערל שהזה הזאתו כשרה ומדלא תניה שמע מינה מעשר מעשר הוא דקתני : תנא דבי ר' ינקיבא היא · ליה נמי בפרה כדאמי לעיל (שם) טומטום אקידם קדושו פסול ואוקימנן כרבי עקיבא : ומתן תנא · דלעיל דלמכשר ערל בפרה ופליג עליה דרבי עקיבא דלקתני לעיל (שם) ערל שהזה הזאתו כשרה: הכי נרסינן תנא דיוסף הכהני היא · ס"ק דיוסף הכהני היא דלמר מחוסר כפורים כשר בפרה והא מתניתא דלוקימנא כרבי עקיבא קתני מחוסר לפורים פסול בפרה וכי הכי דתניא ממחוסר כפורים חייכת למימר דחייבו פליג ונמי עליה בערל לעיל : הכי גרסינן בתוספתא (דפרה פ"ג) קרבת תון ומחוסר כפורים כשרה יוסף הכהני חומר תון כשרה מחוסר לפורים פסולה: דכיון דמחוסר מעשה הוא עדיין טומאה עליו ולא קריבא ליה טהורה: תלמח ממנו כתיבי בפסח. לא 'תאכלו ממנו נא' (שמות יב) לא תוחילו ממנו ולהטתר ממנו : ותלמח ממנו במעשר · לא תאכלו ולא בערלי ולא בחתך (דברים טו) : בח הכתוב · בחתך משמעו (שמות יב) ליתן עטה תמר' לים לומר אחין נוקין עליו : בקר בקר · למיי למכתב והטתר ממנו בחתך משמעו מהי עד בקר לא בא כתיב בריתך דקרא "לא תוחילו ממנו עד בקר" לא הכי קאמר והכתיב "לבקר" הלילה שהוא יו"ט ממען עד בקר אי שהוא חול ושורפין ללמחר אחין שורפין קדשים ביו"ט ותרוייהו כתיב לאכלד נוקין (פסחים דף פג:) : לבקרכי תבשו · דלמר לעיל למיכרי הלקה בשמן של תרומה שנטמאה שמותר לטהר · ותע"ג דקיימה לן (שבת דף פו.) דסיכה כשתיה והוה ליה כמחק דשתי ליה בטומאה : לא נתתי ממנו למת · לעיל מיניה כתיב "לא בעלתי ממנו בטומאת וכתיב בתריה "ולא נתתי ממנו למת" כלומר מן המעשר טמא לא נתתי ממנו למת הא למי דומיא דמת נתתי ולי זו סיכה מקשאת במת הוי לומר זו סיכה וקרייקין לכוותיה בתי שרי · ותימא · "לא נתתי ממנו למת-לא בסיכה קאמר אלא כך הוא מטודה "לא נתתי ממנו לחרן ומכריכים למת ולא קניתי לאוכלו ולא קניתי לבדר אחיו לנכילה והוא נרכי המת' הא למי דומיא דמת נתתי ותקשו לך טל נב דמעשר פטור ולא נתתי ממנו למת · מלמד שמעשר מלך מחד · דהכוח דפסח מופנה לגזירה שוה לכל דמעשר כולהו תלמח לנרכה למת : כניחת למתן דלמר · פלוגתא דרבי ישמעאל ורבנן היא דהמפלח בשמ' נדה (דף נב:) : הך דרבי תכבו · המיקי חד "ממנו" למיכרי הלקה בשמן טהרה שנטמאת, מדרב נחמן נפקא :

בזרעו

[נקמן סה: סו. כתובות כו.]

הגהות הב"ח
(ה) גם' נפסחה למה לי (לעיל) מעשר מ"ם. וכ"כ ס"ה ודלמת מעשר פי': (ב) תוס' ד"ה הכי גריסינן' כמחוסר כפורים יכ"ל כ"ל ותימה לה מתתי: (ג) ד"ה מה וכו' שכן פלוגתא כ"ל ולפוי מסך ד"ה ליקח וכו' לכל שכי פריך : (לעיל ע. ו"ל)

הגהות הגר"א
[א] גם (דפליג עליה דר' עקיבא) תל"מ (וכמה דמתך נהה מסמרשים) :

(לעיל עח. ע"ש פסחים נו. ע"ש)

(לעיל מה: ומ"ל)

(לעיל מה: ומ"ל)

[פי' תוס' ב"מ נב. ד"ה ואם נכסי ומוס' לעיל עב. ד"ה נכסי]

(לעיל מ: ומ"ל)

[שבת סו.]

מסת יב:

תוספות ישנים
תלתא ממנו כתיבי במעשר מד לנופיה למעט מעשר לחתן שמותר בתיעות : ואימא ליקח לו לחרן ומכריכין ל"ל כר הונא כר יהושע ממנו מגופו ותימה דהלמת כך הוא דגריסין במתניתין לא נתתי ממנו למת ליקח לו לחרן ומכריכין ול"ל ס"ק ותימה ליקח ל חרן ומכריכין דוקא . ל"ל כר הונא ממנו כתיב ותימה מגופו וכ"ש ליקח לו לחרן ומכריכין לחמור : אחת תרומה טהורה ואחת תרומה טמאה . ותימה דהתם נמחק . פסולי המוקדשין למריץ אחת תרומה טהורה ואחת תרומה טמאה תלויה ול"ל דהא גבי מטמרת תרומות שאלה ניה דתיירי בטמיעת תרומה קאמר אחת תרומה טהורה ואחת תרומה טמאה תלויה לניכל ומיהו דקתי תעמאה דהא לא שייך בטמאה אמור לגבוהה תולה . אבל ממנה לנסקה אחת מהן ונ"ל אחר מכיון קא דיים לחת דיים לחת תרומה טהורה ומטמא כ"ל נחת יחד לחלין תלויה לה אחר לגבוהה מצוה בכרפה תולין ולא שורפין לה מוכלין ולא שורפין : (כאן לעיל [ע"ל יב])

נה א מיי' פ"ד מהלכות פרה תרומה הל' יד:

נו ב מיי' פ"ב מהל' תרומות הלכה יד וסי"ת הלכה ג סוס"ג ו"ד סימן שלח סעיף יח :

אונן מוסר בפרה · דלת גרע מטבול יום ותע"ג לחון לחסר במעשר וטבול יום מותר היינו לחכילה אבל לנגיעה תרוייהו אסרי : דבי · גרים בקונטי' שרפת חון ומחוסר כפורים כשרה וגרים נמי תנת דיוסף הכהני היא · ומדקתק דמדפליג לחתת דלעיל במחוסר כפורים הוא הדין בערל לכאר וקשה לר"י דמה ענין זה אצל זה דמחוסר כמחוסר כפורים (ב) לת יכשיר בערל ועוד לדייתי מבריית' דלעיל דמכשרת בהדית ערל לו מדרבי אליעזר בריש פירקין (דף ע.) דלת מרבה ערל כי טמא ולספרים דגרסי הכת שרפת ערל ומחוסר כפורים פסולה יוסף הכהני אומר ערל כשרה מחוסר כפורים פסולה וגרסינן יוסף הכהני היא הוה ניחת דמייתי מהכת דלעיל דלמיכא למימר הכת דלעיל דלמר ערל כשר ומחוסר כפורים פסול ולא מהכת דלעיל דלמר ערל כשר ומחוסר כפורים פסול אלא מעשר דלמר בתרומה ובמעשר מחוסר כפורים אסור בפרה ומותר בתרומה וטבול יום אסור בתרומה ומותר בפרה ובמעשר מחוסר כפורים אסור בפרה ומותר בתרומה ובמעשר ואם איתא דלמר מחוסר כפורים כשר בפרה והא מתניתא דלוקימנא כרבי עקיבא קתני מחוסר לפורים פסול בפרה וכי הכי דתניא ממחוסר כפורים חייכת למימר דחייבו פליג ונמי עליה בערל לעיל : הכי גרסינן בתוספתא (דפרה פ"ג) קרבת תון ומחוסר כפורים כשרה יוסף הכהני חומר תון כשרה מחוסר לפורים פסולה: דכיון דמחוסר מעשה הוא עדיין טומאה עליו ולא קריבא ליה טהורה: תלמח ממנו כתיבי בפסח. לא 'תאכלו ממנו נא' (שמות יב) לא תוחילו ממנו ולהטתר ממנו : ותלמח ממנו במעשר · לא תאכלו ולא בערלי ולא בחתך (דברים טו) : בח הכתוב · בחתך משמעו (שמות יב) ליתן עטה תמר' לים לומר אחין נוקין עליו : בקר בקר · למיי למכתב והטתר ממנו בחתך משמעו מהי עד בקר לא בא כתיב בריתך דקרא "לא תוחילו ממנו עד בקר" לא הכי קאמר והכתיב "לבקר" הלילה שהוא יו"ט ממען עד בקר אי שהוא חול ושורפין ללמחר אחין שורפין קדשים ביו"ט ותרוייהו כתיב לאכלד נוקין (פסחים דף פג:) : לבקרכי תבשו · דלמר לעיל למיכרי הלקה בשמן של תרומה שנטמאת : שמותר לטהר · ותע"ג דקיימה לן (שבת דף פו.) דסיכה כשתיה והוה ליה כמחק דשתי ליה בטומאה : לא נתתי ממנו למת · לעיל מיניה כתיב "לא בעלתי ממנו בטומאת וכתיב בתריה "ולא נתתי ממנו למת" כלומר מן המעשר טמא לא נתתי ממנו למת הא למי דומיא דמת נתתי ולי זו סיכה מקשאת במת הוי לומר זו סיכה וקרייקין לכוותיה בתי שרי · ותימה · "לא נתתי ממנו למת-לא בסיכה קאמר אלא כך הוא מטודה "לא נתתי ממנו לחרן ומכריכים למת ולא קניתי לאוכלו ולא קניתי לבדר אחיו לנכילה והוא נרכי המת' הא למי דומיא דמת נתתי ותקשו לך טל נב דמעשר פטור ולא נתתי ממנו למת · מלמד שמעשר מלך מחד · דהכוח דפסח מופנה לגזירה שוה לכל דמעשר כולהו תלמח לנרכה למת : כניחת למתן דלמר · פלוגתא דרבי ישמעאל ורבנן היא דהמפלח בשמ' נדה (דף נב:) : הך דרבי תכבו · המיקי חד "ממנו" למיכרי הלקה בשמן טהרה שנטמאת, מדרב נחמן נפקא :

בזרעו

אינה כתוזרת • וה"מ תרומה נמי כיון לה כן תיכה כתוזרת וי"ל דתם מת מוזרת: **הא** רמן טהור • ותע"ג דבההוא קרא כתיב ומתמה עד הערב תיכא למימר דקאי אתרומה וקדשים ומ"מ מסתמא הא רמן טהור: **דקאי** לומר זה מעצר • תע"ג דקדשים קלים שוים בכל נפש מסתברא קדשים דתמיכי לה מיפתרי בהו עד דמייתי כפרה: **אימא** ה"מ דלמו בר כפרה • תתרומה פריך לבל מעצר כיון דסני בטבילה בלה הערב שמש ולה בעי שיטהר לגמרי ס"ה במילי דבר כפרה הוא: **ימי** טהרה דהוה מלי למכתב ובמלואם לבן לו לבתר: **הנך** נפיקן • ה"מ למימר כרת עדיפה: **מכלל** טמאה • תימה דבפ"ב דזבחים (דף יט:) דרשי דמוסכר כפרה מכלל עבודה מוטהרה מכלל שהיה טמאה וטבול יום דרים התם (דף י.) תלול תלול מתרומה דפסול בתרומה מיתל עבודה כו' ותמתי לה ילף בטבול יום גמי מוכח התם וטבר מכלל שהוא טמא כדלמר גבי מוסכר כפורים ותירן הרב רבינו מיים הוכח התם וטבר היינו טהר יומא ולה טהר גברא כדלמר בריש ברכות (דף ב.) ותע"ג דגבי יולדת כתיב ובמלואם ימי טהרה דמשמע מכלל שהיה טמאה יולדת מוסכרת כפרה היה ולה נמרי מיהה לטבול יום בעלמא וקרא (ג) דלה יתכל מן הקדשים עד תסר טהר לתיכא למימר גמי דתתל דוכתים מוקי לה בזב בעל ג' רליות דהוי מוסכר כפרה כדתתל לקמן (דף עה.) ומיהו תימה דגבי נגעים כתיב וטמא עד הערב וטבר מכלל שהוא טמא ולרלה ל"ו דתי לתו דגלין בטבול יום מולה יתלו דמסיק בטמא תע"ג דקלישא עזותמיה לת הוה דרשינן לת בטבול יום ולה במוסכר כפורים מכלל שהיה טמאה כיון דקלישא לומאתייהו והה דקתמר התם לת לפתוב רחמנת בטבול יום ותיתי מהכא תע"ג דתיכא למכתב טבול יום לגלוי למוסכר כפורים ה"ק לת ולכתוב בטבול יום ובמוסכר כפורים יכתוב כפירוש וה"ת בפרק ג' מינין (מיר דף מה.) דדרשי טמא יהיה לרבות טבול יום עוד טומלתו לו לרבות מוסכר כפורים לענין ביתת מקדש למה לי קרא כיון דלילקי טמא ויש לומר משום דבטמא הכלכם למקדש כתיב בטומלת מת ולה יתחטא וה"ת דבתיקוי תליה מילתא ומכי הזה לליט ובביטי תו לת מחייב תביתת מקדש ותע"ג דתיתקוש קודש ומקדש מהדדי לת הוה גמרינן לפני וה"ת ולישתוק מוטהרה דהכא ומלה יתלו דזבחים ולילף קדש ועבודה מדתיקרו טמאים לענין ביתת מקדש וה"ת דתי לתו קרלי דהכא לת הוה דרשינן התם טמא יהיה לרבות טבול יום כו' תלה הוה מוקמינן ליה לדרשת מחריתי: **קרי** כתן והבשר תסר יגע בכל טמא לת יתכל תימה לר"י דה"ל למימר תיקרי כתן וטומלתו עליו וכדרשה דבטומלת הגוף (ג) קיימין וי"ל לדרבותה נקטיה לתפילו טומלת בשר תיכא: **וישפרה** מנין • תית ספרים דגרסי מטוהרים וכן גרלה מדפריך ניזרת וספחה בגוף מיכל תרומה ניכא ותי כשהין מטוהרים בת מיכל תרומה היה תם לל כהן ומיהו קשיה מטוהרים גמי טמאה שהין ימול לי' תלת שתמו טמאה לידה ובפרק קמא דזבחים (דף ז:) גמי תנן וכן ספחה דמשיה כהנים בהדית גרסינן ניזרת וספחה בין מטוהרים בין תיכה מטוהרים מנין ת"ל תסר ומיהו קשיה מתרבית ספחה מקרת דתסר כיון דלילטריך לניזרת ומטוהרים וגרלה דשהיה מטוהרים תהיה לה לה מתסר כדמשמע בבריתות (נ"ו שם)*: **וישפרה** בנות מיכל תרומה ניכא • קל סוגיית דלת כרבי שמעון דשרי לעיל בפרק הבת על יבמתו (דף מ:) ניזרת פתוחה מבת ג' לכהן: **והכתיב**

בזרעו של אהרן הוי אומר זו תרומה,ואימא בחזה ושוק:**אינה** בחזרת,תרומה נמי **אינה** בחללה:**חללה** לאו זרעו דאהרן היא;ומ"מ דהאי "עד אשר יטהר"-עד דאיכא הערב שמש **אימא** "עד" דמיחר כפרה:לא ס"ד דתנא דבי ישמעאל **דבר** בעל שתי ראיות ובמצורע מוסגר הכתוב מדבר דומיא דטמא נפש"מה טמא נפש דלאו בר כפרה הוא הני נמי דלאו בני כפרה נינהו ואימא הני מילי דלאו בר כפרה אבל דבר כפרה עד דמייתי כפרה,ותו **הא** דתנן *טבול ועלה אוכל במעשר,העריב שמשו אוכל בתרומה;הביא כפרה אוכל בקדשים מנא לן?אמר רבא אמר רב חסדא תלתא קראי כתיבי:בתיב °ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים°הא רחץ ולא טהור ובתיב °ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים ובתיב °וכפר עליה הכהן וטהרה הא כיצד באן למעשר באן לתרומה באן לקדשים,ואיפוך אנא:מסתברא תרומה עדיפא שכן מחפ"ו,אדרבה מעשר עדיפא שכן הר"ם ט"ב?אפי' הכי °מיחה עדיפא רבא אמר בלא מיחה עדיפא נמי לא מצית אמרת-אמר קרא נפש איזהו דבר ששוה בכל נפש הוי אומר זה מעשר,ואכתי הני מילי היכא דלאו בר כפרה אבל היכא דבר כפרה עד דמייתי כפרה:אמר אביי תרי קראי כתיבי ביולדת כתיב °עד מלאת ימי טהרה,כיון שמלאו ימיה,טהרה,וכתיב °וכפר עליה הכהן וטהרה הא כיצד:באן לתרומה באן לקדשים, ואיפוך אנא? מסתברא קדש חמור שכן פנקעכ"ם, אדרבה תרומה חמורה שכן מחפ"ו? הנך נפישן,רבא אמר בלא הנך נפישן לא מצית אמרת,אמר קרא וכפר עליה הכהן וטהרה *מכלל שהיא טמאה ואי ס"ד בקדשים,אימא כאן °והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל" אלא שמע מינה בתרומה, מתקיף לה רב שישא ברוה דרב אידי ומי מצית אמרת תרומה כתיבא"הכא והתניא* °דבר אל בני ישראל "אין לי אלא בני ישראל ניזרת ושפחה משוחררת מנין?תלמוד לומר "אשר"אי סלקא דעתך בתרומה,ניזרת ושפחה בנות מיכל תרומה נינהו? אמר רבא ,ולא? והכתיב

בזרעו של אהרן הוי אומר זו תרומה,ואימא בחזה ושוק:**אינה** בחזרת,תרומה נמי **אינה** בחללה:**חללה** לאו זרעו דאהרן היא;ומ"מ דהאי "עד אשר יטהר"-עד דאיכא הערב שמש **אימא** "עד" דמיחר כפרה:לא ס"ד דתנא דבי ישמעאל **דבר** בעל שתי ראיות ובמצורע מוסגר הכתוב מדבר דומיא דטמא נפש"מה טמא נפש דלאו בר כפרה הוא הני נמי דלאו בני כפרה נינהו ואימא הני מילי דלאו בר כפרה אבל דבר כפרה עד דמייתי כפרה,ותו **הא** דתנן *טבול ועלה אוכל במעשר,העריב שמשו אוכל בתרומה;הביא כפרה אוכל בקדשים מנא לן?אמר רבא אמר רב חסדא תלתא קראי כתיבי:בתיב °ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים°הא רחץ ולא טהור ובתיב °ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים ובתיב °וכפר עליה הכהן וטהרה הא כיצד באן למעשר באן לתרומה באן לקדשים,ואיפוך אנא:מסתברא תרומה עדיפא שכן מחפ"ו,אדרבה מעשר עדיפא שכן הר"ם ט"ב?אפי' הכי °מיחה עדיפא רבא אמר בלא מיחה עדיפא נמי לא מצית אמרת-אמר קרא נפש איזהו דבר ששוה בכל נפש הוי אומר זה מעשר,ואכתי הני מילי היכא דלאו בר כפרה אבל היכא דבר כפרה עד דמייתי כפרה:אמר אביי תרי קראי כתיבי ביולדת כתיב °עד מלאת ימי טהרה,כיון שמלאו ימיה,טהרה,וכתיב °וכפר עליה הכהן וטהרה הא כיצד:באן לתרומה באן לקדשים, ואיפוך אנא? מסתברא קדש חמור שכן פנקעכ"ם, אדרבה תרומה חמורה שכן מחפ"ו? הנך נפישן,רבא אמר בלא הנך נפישן לא מצית אמרת,אמר קרא וכפר עליה הכהן וטהרה *מכלל שהיא טמאה ואי ס"ד בקדשים,אימא כאן °והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל" אלא שמע מינה בתרומה, מתקיף לה רב שישא ברוה דרב אידי ומי מצית אמרת תרומה כתיבא"הכא והתניא* °דבר אל בני ישראל "אין לי אלא בני ישראל ניזרת ושפחה משוחררת מנין?תלמוד לומר "אשר"אי סלקא דעתך בתרומה,ניזרת ושפחה בנות מיכל תרומה נינהו? אמר רבא ,ולא? והכתיב

בזרעו של אהרן • וכזכרים ונקבות דתולו קדשי קדשים הניתנים לכהנים תן נהלכים תלת לזכרי כהונה: **ותימת** (ג) **תחזה ושוק** • דכלמים הניתן לכהנים ונהלכל לנשיהן כדלמיתי (ויקרל י) תחזה וכתיך ובתיך והני הוה דתסר רחמנת לעמתים מטום דקדשים ניתנו לכל תרומה

תורה אור

ומקני ליתת בתוזרת. בת כהן תלמנה מיבתלל ונלע תין לה לתמר בפרק תלמנה (ניל פח:) כתתית תוזרת תוזרת לתרומה ותין תוזרת לתזה ושוק: **וממתי** דהתי עד תסר יטהר עד דטבדיד הערב שמש • ותו לת לתמר לגיל "תסר" כפורים תוסר בתרומה: **בעל שתי** רלויות • לתו בר קרבן הוא כדתניא בתסכת מגילה (דף ח.) תנה הכתוב שתים וקרלו "טמא", שלש וקרלו "טמא" הת כיצד: שתים לטומלתה ושלש לקרבן, תסוגלת לטומלתה גמי לתו בר קרבן הוא כדתניא תתם יין מלוכת תוסר תסוגר לטהור תסוגר תחלש תגלחת ולפרים וכיון דתגלחת ליכא,קרבן גמי ליכא דכתיב תגלחת כתיב קרבן: **לבל** תיכל דבר כפרה. כגון זב בעל שלש רלויות ומלוכת תחלש תגלחת כתיב קרבן: **הדר"ם** ט"ב • תבתת מקום, וידוי,לסור לתון,ולבער ממנו בטומת, ותולטו בטומתת עצמו לוקה ותייב בביטול ה' תכתה ד' וידוי ס' לסור לתון ע' טומתה ב' ביטול **ושלחו** ליתענו בתרומה: **תמר** קרת נפש • בקרת "דכי תס יחיץ בשרו" כתיב "נפש כי תגע בו"תלמת קרת קמת במעשר מקתני: **ולכתי** • ליתת הי מילי לפני בהערב שמש לתרומה היכת דלתו בר כפרה הוה דהת תמרת בזב בעל שתי רלויות ובמלוכת מוסגר מקתני קרת: **לבל** תיכת דבר כפרה • לת פני ליה בהערב שמש ולת לכיל בתרומה עד דמייתי כפרה: **תרי** קראי כתיבי ביולדת • דבת כפרה היל: **כיון** שמלאו ימיה • תרבעים לזכר ושמונים לנקבה טהרה והוה הערב שמש שלה דמשמע מביאה לסוף שבעה לזכר ושבועים לנקבה עד תוי תבתת קרבנותיה ליום תמר היל נקרלת טבולת יום תרוך במסכת נדה (דף עה.) דומית דכל מוסכרי כפרה הנקרלים טבולי יום תרוך משעת עביתתם עד הערב שמש ליל יי הבתת קרבנותיהם למחרת (הכת נמי הוי טבולת יום תרוך משעת טביה עד סוף יומי הבתת קרבנותיה): **כתן** לתרומה • בהערב שמש ויכת למימר כתן למעכר בהערב שמש דהת תמרן לעיל הת רמן טהור דלת בעי הערב שמש ולטעין ביתת מקדש ותע"ג דתיתקוש מכלל שהיא טמאה • עד התתת ותי מלקת דעתך קרת קמת דשרי למיכל מוכרתת בקדשים: **קרי** כתן והבשר תסר יגע בכל טמא לת יתכל • והתי מוסכר כפורים טמת מקרי כדכתיב: וטהרה מכלל שהיא טמאה: **תל** בני ישראל תסר כי תוציא • תין לי תלת בטת ישראל מטמאת בלילה: **והכתיב**

[מקדמת לה: כתובות לה. מס שם: [נגעים פ"ד מ"ג ופ"ש כה"ש כה"ג]

[ויקרא כב:ו: נפש אשר תגע בו וטמא עד הערב ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים]

הגהות הב"ח

(ל) ד"ה ותימת בתוס' וכתוק בשלשים כניתים: לכהניסוהלויס:(ב) תוס' ד"ה מכלל וכו' וקרל דבקדשים לת יתכל עד תסר: (ג) ד"ה קרי וכו' קיימין וי"ל:

[כריתות ז ע"ש] כמ"ש תין זה

גליון השי"ם

גמ' תלה לתו זרטו לתתרן. עי' קידושין דף סו ע"ב תוס' ד"ה ולזרטו:

[זבתים פה: זכתים יט:]

[מקדמין פג: זכתים יט:]

[זבתים ס. ד"ה ותוס' מכתים ס. ד"ה בשפחתו ותוס' ע"ז תכ. ד"ה ניזרע וכתוב' ביה סו: ד"ה: כשפחתו וע"ש תוס' ממנות סה: ד"ה לרבות הגרה:]

תין לי וכו' ותוס' מקדמין פו. ד"ה בני ישראל ותוס' סוכה כת: ד"ה לרבות הגרה:

תוספות ישנים

ניזרת וספחה מטוהרת מנין ג כ"ס ן"ן

תבל לת גרסינן שפחה ומטוהרת דת"ל תלי קל מתמה לקמן ניזרת וספחה בני מיכל תרומה ניכא דתיכא למימר גמי דתתל דוכתים כדכתיב קנין כספו ויפוד תבדי סוקתה לתתה מדנתרינן לה לה מתתה תלת והלי גרסינן שפחה משוחררת וניחתו שפחה טוהרת מלוכת בתרומה כיון דשהיכרה לה לה מתתה תלת דגלין בטבול יום ולה בזה בעל ג' רליות דהוי מוסכר כפרה כדתתל לקמן (דף עה.) ומיהו תימה דגבי נגעים כתיב וטמא עד הערב וטבר מכלל שהוא טמא ולרלה ל"ו דתי לתו דגלין בטבול יום מולה יתלו דמסיק בטמא תע"ג דקלישא עזותמיה לת הוה דרשינן לת בטבול יום ולה במוסכר כפורים מכלל שהיה טמאה כיון דקלישא לומאתייהו והה דקתמר התם לת לפתוב רחמנת בטבול יום ותיתי מהכא תע"ג דתיכא למכתב טבול יום לגלוי למוסכר כפורים ה"ק לת ולכתוב בטבול יום ובמוסכר כפורים יכתוב כפירוש וה"ת בפרק ג' מינין (מיר דף מה.) דדרשי טמא יהיה לרבות טבול יום עוד טומלתו לו לרבות מוסכר כפורים לענין ביתת מקדש למה לי קרא כיון דלילקי טמא ויש לומר משום דבטמא הכלכם למקדש כתיב בטומלת מת ולה יתחטא וה"ת דבתיקוי תליה מילתא ומכי הזה לליט ובביטי תו לת מחייב תביתת מקדש ותע"ג דתיתקוש קודש ומקדש מהדדי לת הוה גמרינן לפני וה"ת ולישתוק מוטהרה דהכא ומלה יתלו דזבחים ולילף קדש ועבודה מדתיקרו טמאים לענין ביתת מקדש וה"ת דתי לתו קרלי דהכא לת הוה דרשינן התם

והכתיב בכל קדש לא תגע · בהיסח הדעת (ויקרא ו) ואמר מר במסכת מכות (דף יד:) בכל קדש לרבות התרומה לתסורה בה כל ימי טומאתה שהיתה טבולת יום (ג) לעומאת לידתה · ותלמוד קרעי בתרומה · (בקדשים) לא יאכל עד שתאכל בזרועותיה של כהן ותוקימנא לעניין מיניה בתרומה הכתוב מדבר במטמא בשרץ ובמת ובזב ובמצורע ובנדה ובזב שטבל ועדיין לא העריב שמשו ובמי חטאת שלא נתזו עליו מי חטאת ובמי חטאת שנתערבו במי שלא נתקדשו במי חטאת ובמי חטאת שנתערבו במי חטאת שנתקדשו במי חטאת שנתערבו במי שלא נתקדשו במ

ואמר רבינו שם דיש לחלק בין ניטלה הביצה לפניה דכשניטלה לגמרי מוליד מידי דהוה לתיקול המיחול (תוין דף נה.) דכשהרה וניקב בכומכיה מריפה והא דאמר לקמן בין שנכרתו ביצים בין חוטי הביצים הויין דוקא שניהן אבל נכרת אחת מן הביצים כשר ואף על גב דר' ישמעאל לפלוגי אחת קמת אחי הלכתא כוותיה כיון שנשמע מפי חכמים בכרם ניבנה דהוה סמכת כדאמר בהחולן (לעיל מב:) ממתני' דכלכתת הדר ביה וכירושלמי גמי משמע דהלכה דכשר אבל משמע דלעז מוליד דמ"ר זירא שמעתי' דהלכה כרבי ישמעאל ואמר גמי שמואל החם אם יצא לפני בעל ביצה אחת אני מכשירו מ"ר יונן בר חניגא ובלבד שיעמוד מר' יוחנן בר חניגא ובלבד שיעמוד חוקא שנולה וטוב להזהיר לרופאים שתחוך של שמלל אם תפשר ומסיים לשובלת הוה קמיה דרבי אחי מ"ל אין כרתי אם שריי ליה אלא הוי יודעה דלא מוליד משמע דלטולהו הלכה כרבי ישמעאל דמכשר ומשמע התם מתוך המסקנא דחייבי בידי חלם: **ניקב** למטה מן העטרה שכנגדו למעלה מן העטרה. ואף"ע דעל גב גיד העטרה מלרכת ובתחתון של גיד הולכת ומתקרת לרחם הגויה וקאמר ניקב למטה מן העטרה בעלמו של גיד והנקב מפולם והוי בתחתון של גיד למעלה מן העטרה לפי שמתקרת שם וקאמר סבר רבי מיישי לתכשורי כיון דמלד אחד לחייבו בעלמו הוי למטה מעטרה ומסיק דעטרה כל שהוא מעכבת ופסול כיון שמלד אחד הוא למעלה מן העטרה וגרסה דנקב מפולם בסיכן לתין לומר תפילו לא ניקב עלא עד תלל הגיד ותפילו למטה מעטרה פסול כיון שתם היה נקב מעבר של עובי היה כגד אחד למעלה מעטרה דהא מכשירין בסמוך דקולמוס וכמרוב וכיון דתפי' מחכך גמרי כשר כל זכן ניקב:

ממולאי

כמרוב פטולה-האי שליט בה אוירא והאי לא שליט בה אוירא, ורב חסדא אמר כמרוב כשרה בקולמוס פסולה-האי גריד והאי לא גריד, אמר רבא כוותיה דרב הונא מסתברא-האי לא שליט בה אוירא והאי שליט בה אוירא, אי משום גרידותא, מ"ד דהוה אברויא דחביתא, אמר ליה רבינא למרימר הכי אמר מר ווטרא משמיה דרב הלכתא בין בקולמוס בין כמרוב כשרה מיהו מבעיא ליה למטה מעטרה או למעלה מעטרה דאי ס"ד למטה מעטרה אפילו נכרת הגיד נמי, ורבינא לשבושי למרימר הוא דבעי, דהוא עובדא דהוה במתא מחסיא שפייה מר בר רב אשי בקולמוס ואכשיריה. דהוא עובדא דהוה בפומבדיתא אסתחים נובתא דשכבת זרע ואפיק במקום קמנים סבר רב ביבי בר אביי לאכשורי, אמר רב פפי משום (ו) (דאתאו) ממולאי

וחזיה סילוא בביצים ונפק מיניה כחוט דמוגלא ואוליד? הא שלח שמואל לקמיה דרב. ואמר ליה צא וחזר על בניו מאין הם. אמר רב יהודה אמר שמואל "פצוע דכא בידי שמים כשר אמר רבא היינו דקרינן פצוע ולא קרינן "הפצוע, במתניתא תנא נאמר "לא יבא פצוע" ונאמר "לא יבא ממזר" מה להלן בידי אדם אף כאן בידי אדם אמר רבא פצוע בכולן, דך בכולן, כרות בכולן: פצוע בכולן יבין שנפצע הגיד בין שנפצעו ביצים בין שנפצעו חוטי ביצים בין שנפצע הגיד בין שנידכו חוטי ביצים כרות [בכולן] בין שנכרת הגיד בין שנכרתו ביצים בין שנכרתו חוטי ביצים, אמר ליה ההוא מרבנן לרבא ממאי דהאי "פצוע דכא" באותו מקום אימא מראשו! אמר ליה מדלא מנה ביה דורות ש"מ באותו מקום ודלמא האי דלא מנה בו דורות דאיתו הוא ① דאסור, בריה ובר בריה כשר: דומיא דכרות שפכה מה כרות שפכה באותו מקום אף האי נמי באותו מקום, וכרות שפכה נפיק ממאי בבאותו מקום הוא אימא משפרי"ה: "שפכה כתיב-במקום ששופך, ואימא מחומטמו? מי "כתיב-בשפוך, רוח שפכה כתיב=מי שעל ידי כריחה שופך, שלא על ידי כריחה אינו שופך אלא מקלח, לאפוקי האי דאידי ואידי ② שופך הוא, במתניתא תנא נאמר "לא יבא פצוע דכא" ונאמר "לא יבא ממזר" מה להלן באותו מקום אף כאן באותו מקום ניקב למטה מעטרה שכנגדו למעלה מעטרה- סבר רבי חייא בר אבא לאכשורי, א"ל רבי אסי הכי אמר ריב"ל "עטרה כל שהיא מעכבת: "ואם נשתייר מעטרה": יתיב רבינא וקמיבעיא ליה "מלא החוט" שאמרו "על פני כולה או על פני רובה: אמר ליה "רמא תוספאה לרבינא מלא החוט על פני [א] רובה וכלפי רישא. א"ר הונא "בקולמוס כשרה כמרוב פטולה-האי שליט בה אוירא והאי לא שליט בה אוירא, ורב חסדא אמר כמרוב כשרה בקולמוס פסולה-האי גריד והאי לא גריד, אמר רבא כוותיה דרב הונא מסתברא-האי לא שליט בה אוירא והאי שליט בה אוירא, אי משום גרידותא, מ"ד דהוה אברויא דחביתא, אמר ליה רבינא למרימר הכי אמר מר ווטרא משמיה דרב הלכתא בין בקולמוס בין כמרוב כשרה מיהו מבעיא ליה למטה מעטרה או למעלה מעטרה דאי ס"ד למטה מעטרה אפילו נכרת הגיד נמי, ורבינא לשבושי למרימר הוא דבעי, דהוא עובדא דהוה במתא מחסיא שפייה מר בר רב אשי בקולמוס ואכשיריה. דהוא עובדא דהוה בפומבדיתא אסתחים נובתא דשכבת זרע ואפיק במקום קמנים סבר רב ביבי בר אביי לאכשורי, אמר רב פפי משום (ו) (דאתאו) ממולאי

וחזרה אור תורה אור

ומרזיה סילוא בביצים · נקבו קון בביליו לשון מחרוזת של דגים (ב"מ דף כא.): ונפק מיניה · שכבת זרע: כחוט דמוגלא · כמין ליחה ואפי' הכי מוליד בתר הכי: מאין הם · וזהה לחשמו: ביבי שמיס · ע"י רעמיס וברד לו ממפי למו: לי הוה כתיב הפלוגי · הוי משמע הפלוגי מעיקרו כגון ממפי למו: בבולן · ביצים, וגיד, וחוטי ביצים שהביצים מלוין בהן בחוך הכיס: מדלא מנה ביה דורות שמע מינה · מדלא כתיבא ביה "עד דור שליש-לו-עשירי" כמו שכתוב בממזר ועמוני ומואבי ומלרי ש"מ משום דלכל בר לוולדי הוא: לאפוקי האי · שהוא שופך מעפקיה · בניני שהופכים רוק: כרות שפכה (נ) · ופיו ליטו שופך חלת זורק למרחוק: מי כתיב כרות בשפוך · ממקום הרגיל לשפוך קודם לכן: שופך · שופת: לידי ולידי · קודם כריחה ולאחר כריחה: ניקב למטה מעטרה · בסוף הגיד בלפי קרקע והולך הנקב בתלכסון ויולא כנגדו למעלה מן העטרה בלפי הגוף: לאכשורי · הוחיל ואין שם לאחי הנקב למעלה מעטרה דכל למטה מעטרה בשר בעלמו הוא כדקתני מתניתין שם בשחיר מן העטרה חלת החוט בשר, עטרה= שורה גבוה המקפת סביבות הגיד: על שהוא · כיון שהנקב עובר דרך כל שהוא מעכבת תולדתו ופסול: ואם בשחיר מעטרה כו' · מאני' היא (לעיל דף ע.) ותלריכה לאי (נ) (פירש תלרות שפכה ולא לפלוגו דכל) : ובלפי לחשבו · לגד גופו בשחיר חלת הקיפה אבל אם נחסכה בלפי הגוף ובשחיר חלת החוט מן העטרה על פני היקף כל הגיד בלדה בלפי קרקע פסול: בקולמוס · כחיתוך קולמוס שמחכין חת חוזו בחלכסון לכתוב בה: כמרוב · שנחקק כסיון ויש לו דפנות מב' לדדים והחקק בחמלע כמין לוור: כמרוב פליט בה חוירא · כרוח נכנס לחוך הדפנות ומחקל הגיד לחוכו ואין הזרע מתכנל: בקולמוס · לא פליט חוירא בחוך הגיד ומחכנל הזרע בחיתום כהלכתו: הלי גריד · כמרוב גריד שכבת זרע מן הגוף בשעת תשמיש ומזריע שהרי לא נחסר הגיד מעוביו וטוגע בלידי הרחם ומחחמם ומוליא ויולה כמן: והאי לא גריד · בקולמוס ע"י שנחסר עוביו ואין טוגע בכותלי הרחם אין מחחמם כל כך ואין נמשך מחוך הגוף בקילות חלת קוחם: מידי דהוה אבריחת · שקלר וחק מלפניו ואין טוגע בכותלי נקב החביה בפניו וכשהוא חוחכו וכא על עביו טוגע, כך חע"ג שאין ליחם הגיד טוגע מפניו, מחחמם הוא מחוך שגיעת אחוריו ליחים לאחרי בקולמוס גריד שכבת זרע ממני חמה ומוליא ואין נקלע לרחם טוגע בדופני החביה שבפניו: ואפילו נכרת כמי · כל הגיד להא אמן שם נשחייר מעטרה מלא החוט כשר מעכבת ולמטה: לכתוב למרימר · לידע שם מחודד הוא להשיב על שחלמו: דהוה עובדא · חמן הכשר מכל לד ונטל דופני מרזב ועשאו בקולמוס ותכשיריה כבר הוצא: נובתא = קלה, נקב שרחוי להוליא בו זרע בסחם והיה מוליא קרי דרך מי רגלים ומניא בבכורות (דף מד:) שני נקבים יש בחדם אחד מוליא אחן ואחד מוליא שכבת זרע וביניהן בקליפה השום: קמנים · מי רגלים: לאכשורי · שהרי אין כאן לא פלוגו ולא דך ולא כרות.

ממולאי

[ג"ל פציע פי' פליע כיידי פמים תכל שניע כמו פרוע כדכ"ל כי פרשה ההגן ואוחו דכר שנשכה כיידי חדם ענוק ענין פנע פלע כשם רבינו מנחחל]

[א] נפ' רונה . כ"ב נ"י סרה"ם בולה . (ומה"ם רבינו בחי"ם פי' ס' ס"ן) :

תוס' חר מקמאי

נקב (:שמלה) [למטה] מעטרה שכנגדו למעלה מעטרה סבר ר' חייא לאכשורי. א"ל ר' אבא הכי אמר ריב"ל עטרה כל שהיא מעכבת: הא דתנן אם נשתייר מעטרה כותם (כשר) [חשערה כשר] אבר עלה בנגע' יחיב רבינא וקא מבעיא ליה מלא הוחם שאמרו ע"פ בולה או ע"פ רובה. א"ל רבה חוספאה מלא הוחם ע"פ רובה וכלפי ראשה אמר מר ופשרא משמיה דרבינא הלכחא בין בקולמוס בין כמרוב כשר מיהא קא מיבעיא ליה למטה מעטרה או למעלה מעטרה פשימא למעלה מעטרה דאי למטה מעטרה אפילו נכרת, ההיא עובדא דהות בפומבדיתא דאסתחים נובתא דשכבת זרע ואפיק במקום קמנים קסבר רב ביבי בר אביי לאכשורי אמר רב פפי

נמ"ם מין זה

נוסחא
ניקב שנכנד ת
ונשתייר
מ ר ע ה

הערל פרק שמיני יבמות עו

עין משפט
נר מצוה

ממולאי · ממשפחה לומלה מבית עלי דלמרכין בפ"ק דכ"ה (דף יח:) לבני ורבת מדבית עלי קתמו: מכשלה · מהכשל שכבת זרע ונמצר להוליד ועשות פרי: עיקב · נקב קטן שנפתח בכל שהוא ואין ניכר רוחות אם גדול כ"כ שאם נקרי הלים הזה נקרע ומרמיד הנקב מחמת דוחק הזרע שמתאסף פסול: תורה אור

*ממולאי אמריתו מילי מוליתא – "במקומה מכשלה, שלא במקומה לא מכשלה. אמר רב יהודה אמר שמואל ניקב ונסתם כל שאילו נקרי ונקרע פסול, ואי לאו, כשר, הוי בה רבא היכא, אילימא למטה מעטרה אפי' נברת נמי, אלא בעטרה עצמה, איתמר נמי אמר רב מרי בר מר אמר מר עוקבא אמר שמואל ניקב בעטרה עצמה ונסתם כל שאילו נקרי ונקרע פסול, ואי לאו כשר, שלח ליה רבא בריה דרבה לרב יוסף ילמדנו רבינו היכי עבדינן א"ל מיתינן נהמא חמימא דשערי ומנחינן ליה אבי פוקרי, ומקרי, וחזינן ליה, אמר אביי אמו כ"ע יעקב אבינו הואי דכתיב ביה °כחי ראשית אוני – שלא ראה קרי מימיו! אלא אמר אביי מעברינן קמיה בגדי צבעונין, אמר רבא אמו כ"ע ברזילי הגלעדי הוא! אלא מדאורתא בדשנין מעיקרא. ת"ר *ניקב פסול מפני שהוא שותת נסתם כשר מפני שהוא מוליד והוא פסול שחוור להכשירו זהו למעוטי מאי, למעוטי קרום שעלה מחמת מכה בריאה ראינן קרום שלח ליה רב אידי בר אבין לאביי היכי עבדינן מיתינן שערתא ומסרטינן ליה, ומיתינן תרבא ושייפינן ומיתינן שומשנא גמלא ומנחינן ליה ופסקינן ליה לרישיה, ודוקא שערתא, אבל *פרולא מזרע זריח ומ"ש קטן אבל גדול מיקפלי מיקפל. אמר רבה בר רב הונא המטיל מים משתי מקומות פסול אמר רבא ליח הלכתא: לא כברא ולא כאבא – ברא הא דאמרן, אבא דא"ר הונא *נשים המסוללות זו בזו פסולות לכהונה, ואפילו לרבי אלעזר דאמר *פנוי הבא על הפנויה שלא לשם אישות עשאה זונה, ה"מ איש אבל אשה *פריצותא בעלמא: מתני' פצוע דכא וכרות שפכה מותרין בגיורת ומשוחררת ואינן אסורין אלא מלבא בקהל: גמ' בעו מיניה °שנאמר °לא יבא פצוע דכא וכרות שפכה בקהל ה': בעו מינה מרב ששת פצוע דכא בהן מהו בגיורת ומשוחררת בקדושתיה קאי ואסיר או דלמא עשאה זונה בקדושתיה קאי ושרי רבא אמר °לא יבא ולא כתיב °לא תחתחן בם אמר קרא °כי אם בתולה מעמיה יקח אשה, מאי לאו בקדושתיה קאי אקרי כאן

ותיפוק ליה משום דהויא מלירים לתשובה • פי' בקונט' ותפ"ה קרי ליה מחנות וקשה דפקיעא דשיך בה מחנות דהא תפסי בה קידושין ונראה דפריך דהיכי נעשה שלמה הא מלירים לתשובה הוה ותסוגה בקהל א): **ורבי** חיימ הכך חולו לעלמא • פי' תוס' רא"ש

(ויקרא כ"ו ל"ג) (ויקרא כ"ו ל"ג) (ויקרא כ"ו ל"ג)

הא לא צריכא ליה, [ותיפוק ליה] דהא מצרית ראשונה היא, וכי תימא הנך אולי לעלמא והני ארמיני נינהו והא תניא *א"ר יהודה מנימין גר מצרי היה לי חבר מתלמידי ר"ע, אמר אני מצרי ראשון ונשאתי מצרית ראשונה, אשיא לבני מצרית שניה כדי שיהא בן בני ראוי לבא בקהל] אמר רב פפא אנן משלמה ליקני ונתיב, שלמה לא נסיב מידי דכתיב ביה °מן הגוים אשר אמר ה' אל בני ישראל לא תבואו בהם והם לא יבואו בכם אכן יסו את לבבכם אחרי אלהיהם, בהם דבק שלמה לאהבה, אלא קשיא "ויתחתנ[ו] במתן אהבה יתירה שאהבה מעלה עליו הכתוב כאילו נתחתן בה; א"ל רבינא לרב אשי והא אנן (ס) תנן בצוע בכאוכרות שפכה המותרים בגיורת ומשוררת הא *בנתינה אמרי א"ל ולימעמיך אימא סיפא [ואינן אסורין אלא מלבא בקהל] הא בנתינה שרו, *אלא מהא ליכא למשמע מינה: **מתני' **עמוני ומואבי אסורים ואיסורן איסור עולם אבל נקבותיהם מותרות מיד °מצרי ואדומי אינם אסורים אלא עד שלשה דורות אחד זכרים ואחד נקבות ר"ש מתיר את הנקבות—מיד א"ר שמעון ק"ו הדברים: ומה אם במקום שאמר את הזכרים איסור עולם התיר את הנקבות מיד, מקום שלא אמר את הזכרים אלא עד שלשה דורות אינו דין שנתיר את הנקבות מיד, אמרו לו *אם הלכה נקבל ואם לדין יש תשובה אמר להם לא °כי הלכה אני אומר: **גמ'** מנא ה"מ? א"ר יותנן דאמר קרא °ובראות שאול את דוד יוצא לקראת הפלשתי אמר אל אבנר שר הצבא-בן מי זה הנער אבנר? ויאמר אבנר חי נפשך המלך אם ידעתי", ולא °ידע לילה והכתיב °ויאהבהו מאד ויהי לו לנושא כלים? אלא אהבה קא משמיל, °ויאבין לא ידע ליה והכתיב °והאיש בימי שאול זקן בא באנשים *ואמר רב ואיתימא רבי אבא זה ישי דוד שנבנם באוכלוסא ויצא באוכלוסא (נ) ה"ק (שאול) אי מפרץ אתי, אי מורח אתי: אי מפרץ אתי מלכא הוי *שהמלך פורץ לעשות דרך ואין ממחין בידו אי מורח אתי חשיבא בעלמא הוי, מ"ט אמר ליה שאל עליה? דכתיב °וילבש שאול את דוד מדיו כמדתו" וכתיב ביה בשאול °משכמו ומעלה גבוה מכל העם א"ל דואג האדומי עד שאתה משאיל עלין אם הגון הוא למלכות אם לאו, שאל עליו אם ראוי לבא בקהל אם לאו, מ"ט דקאתי מרות המואביה, א"ל אבנר תנינא *עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית אלא מעתה ממזר ולא ממזרת? ממזר כתיב בהו זר, מצרי ולא מצרית? שאני הכא דמפרש טעמא דקרא °על (נ) אשר לא קדמו אתכם בלחמו במימיו דדרכו של איש לקדם ולא דרכה של אשה לקדם, דיה להם לקדם אנשים לקראת אנשים נשים לקראת נשים איש תיקמ"ד ויאמר המלך שאל אתה בן מי זה העלם? התם קרי ליה נער הכא קרי ליה עלם? הכי קא אמר ליה: הלכה נתעלמה ממך צאו שאל בבית המדרש, שאל, אמרו ליה עמוני ומואבי ולא מואבית אקשי

ותיפוק ליה • לתשי' (ד) ניירה מלירים לתשובה היא ותפ"ה קרי ליה מחנות: **ועכשיו** מעתה הך חזו לעלמא • פי'

אם קודם מעשה למכה שומעין לו · תר"ח דהייט דוקא היכא דלהוה עלמו נוגע בדבר כגון [יתרת] שהיה צריך לתוכחה הוכיחה שהרי בת יפי נפשה כדכתיב לפני עור לא תתן מכשול וכן בפרק טבעון (דף יד. ושם) בת מי שמת בעעיו' של התינוק ותמרין בפ"ק דבכורות (דף יד. ושם) בת מי שמת בעעיו' של נחש וכן בפרק טבעון (נקמן דף פת. ושם) נבי נר שהעיד על אשתו ובפנחס בניו וכפ' עשרה יוחסין (קדושין דף ע:) נבי עובדיה דרכ יהודה כבל דוכתא דמייתי לה הני מן לריכין לתוכחה הוכיחה לבבל אם אין לריכין לתוכחה הוכיחה שומעין לו תע"פ שלא תמרה עד שעה מעשה:

כתנאי

עמוני ולא עמונית · ות"ח לר' יהודה מקשי ליה מלרי ולא מלריה ותמר ר"י דנבי עמוני ומואבי היה לו לקלר ולכתוב עמון ומואב הלכך מלכתיב עמוני ומואבי ליה לן למדרש דלמעטו עמונית ומואבי קלחי אבל מלרי אם היה כותב מלרי ולא"כ מיבעי ליה דאיכא למימר דה"ק אל תקח עמונית ומואבי אבל מלרי אפי' אשה יפה כיון דגר הוא שרי ולא מלריה דמשמע דאפי' גר עמוני ומואבי אסור ולא מלרי ומלרי לאו דוקא אלא ה"ה לכל הגרים חוץ מן המלריות ולא מלריה דמשמע דאפי' גר מלר

מצרי שני שנשא בת ישראל מנא ליה. תימה מהיכי תיתי לה למיסבל לישנא מחלל, ולמלמד, מה להנך שכן 'נו' מחמת במצרי שכן 'עשה' מחמת רציו ישחק לחתי מחלל למייבי עשה פגום בעולה לכהן גדול וכרחב"י דחמר ים חלל מחייבי עשה:

שכן ים בהן לד כרת. ומימה דחליבא דרבי יוחנן קיימין ולדידיה לשכחן ממזר בלח לד כרת דקסבר דים ממזר מעובד כוכבים ועבד הבח על בת ישרחל ועוד תימה דהוה מלי למימר מה להלד הזוה שכן ילו מחמר במצרי דליבא חלח עשה: **מחלל** דחייבי עשה. הקשה ר"י בכרבי מחיר מכל מקום ליבא למיפרך מה להלד הזוה שכן ילו שחף בישור חלל דחייבי עשה ליבא ילו חלח דחללה לח יקח ומיהן דשמח חללה הבחה מחייבי עשה ליבא ילו חלח עשה לבהן הבח עליה א. **הלכה** חני חומר. ילו הלכה למשה מסיני קחמר ח] ולשם כן לחמי פליג עליה רבי יהודה חלח הכי קחמר הלכה חני לומר כך קבלתי מרבותי: מצרי

שנשא מצרית שניה שבן ביאתו בעבירה, עמוני שנשא בת ישראל שבן נקבות מוחרות, מצרי שני שנשא מצריות שניות, יוכיח, מה למצרי שני יוכיח וחזר הדין וכו', ואמר רב יוסף היינו דשמעינא ליה לרב יהודה דאמר עמין ממעי' ולא ידענא מאי קאמר, כי אתא רב שמואל בר יהודה אמר רבי חנא קמיה, אשה עמונית כשרה, בנה מעמוני פסול, ובחה מעמוני כשרה, במה דברים אמורים בעמוני ועמונית שנתגיירו אבל בתח מעמוני פסולה, אמר ליה *פוק חני לברא מאי דאמרת אשה עמונית כשרה, עמוני ולא עמונית, בנה מעמוני פסול, דהא עמוני הוא, ובחה מעמוני כשרה, למאי, אילימא לבא בקהל, השתא אמה כשרה, היא מיבעיא, אלא לכהונה, במה דברים אמורים בעמוני ועמונית שנתגיירו אבל בתח מעמוני פסולה, מאי 'בתח מעמוני', אילימא 'עמוני שנשא עמונית' היינו ניורת מכנה, אלא 'עמוני שנשא בת ישראל', א"ל פוק תני לברא: מצרי ואדומי אינן אסורין וכו': מאי תשובה? אמר רבה בר בר חנה א"ד יורגן משום ראיבא למימר ערויות יוכיחו שלא אסר בהן אלא עד שלשה דורות אחד זכרים ואחד נקבות, מה לערויות שכן כרת, מצור יוכיח, מה למצור שכן אינו ראוי לבא בקהל לעולם, ערויות יוכיחו, וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שאסורין אחד זכרים ואחד נקבות, אף אני אביא מצרי ומצרית שיהיו אסורין אחד זכרים ואחד נקבות, מה לחצד השוה שבהן יש בהן צד כרת, *ורבנן מחלל דחייבי עשה ובא אליעזר בן יעקב, ואמ' לא כייהבי קאמר להו: לדידי לא סבירא לי דר' אליעזר בן יעקב, לדידכו דסבירא לכו בר"א בן יעקב, הלכה אני אומר, תניא אמר להן ר"ש הלכה אני אומר ושוב מקרא מפייעני בנים בנים ולא בנות, דברי ר"ש אמר ר' יהודה דבי הוא אומר בנים אשר יולדו להם דור שלישי, הבחוב חלאן בלידה א"ר יוחנן אי לאו דאמר ר' יהודה הבחוב חלאן בלידה *לא מצא ידיו ורגליו בבית המדרש, דאמר מר קהל גרים איקרי קהל מצרי

דחני רבי זכאי קמיה דר' יוחנן מעמיו יקח אשה להביא גיורת מכנה שהיא בישרה להכוונה ואמר ליה אני שונה מעמין להביא בתולה הבאה מב' עממין ואת אמרת גיורת מכנה ותו לא? מאי 'שני עממין' אילימא 'עמוני שנשא עמונית' ומאי 'משני עממין' זכרים אסורין ונקבות מותרות היינו גיורת מכנה, אלא 'בעמוני שנשא בת ישראל' ואיבא באבני אמר ליה אני שונה עמיו מעמיו להביא בתולה הבאה משני עממין מעמים שיש בהן שני עממין את אמרת גיורת מכנה ותו לא, ולהך לישנא בת מצרי שני דכשרה לכהונה מנא ליה, רבי חימא דילף 'מעמוני שנשא בת ישראל', מה לעמוני שנשא בת ישראל שבן נקבות מוחרות, מצרי שני שנשא מצריות שניות, יוכיח, מה למצרי שני שבן נקבות מוחרות, עמוני שנשא בת ישראל, לא יוכיח, ומה לעמוני שנשא בת ישראל שבן נקבות כוכרים, מצרי שני שנשא מצריות שניות, יוכיח, ומה למצרי שני שבן נקבות כוכרים

דלמי עבר ונסיב · ולו בת ישראל לו ניזוקת: דלמי לית כתב קרא · מידי דעל ידי עבירה קאתי לית כתב קרא למימר בניס תאבר יולדו כו' דהא לית בניס למימר · והרי ממזר · ולימא לה הוי ממזר אלא ע"י עבירה שבת וכבוי על מייבי כריתות וכתביה קרא לית ליה ממזר ואע"ג דלית בניס

[נמ"ל י.]

תורה אור

*מצרי שני במאי יטהר, דלמא *דאי עבר ונסיב: דאי' לא כתיב קרא, הרי ממזר "דאי' וכתיביה קרא: דאי' לאיסורא כתיב, דאי להיתרא לא כתב, הרי מחזיר גרושתו - דאי' להיתרא וכתיביה? התם משום עיקר איסורא הוא דכתיב. ת"ר אם נאמר בנים למה נאמר דורות ואם נאמר דורות למה נאמר בנים: אם נאמר בנים ולא נאמר דורות הייתי אומר בן ראשון, ושני אפילו מוחזר, לכך נאמר "דורות". ואם נאמר דורות ולא נאמר בנים הייתי אומר *לאותן העומדים על דרס שני, "ה' לכך נאמר בנים, להם "מהם מנה, להם "ילדו, ואי צמצרך למיכתב "אשר יולדו" ואי צמצרך למיכתב "להם" ואי צמצרך למיכתב "לו" גבי ממזר - דאי משום דבא מטיפה פסולה אבל ממזר דבא מטיפה כשרה אימא לא ואי כתב רחמנא אבל הכא אימא לא, צריכא. אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן *מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שלישי, הוא, אלמא קסבר בתר דירה שדיינן ליה, לכתחילה. רב טרפון אומר *יכולין ממזרים לישתדר כיצד ממזר נשא שפחה הולד עבד, שוררו, נמצא בן חורין אלמא בתר דירה שדיינן ליה! שאני התם דכתיב *ראמר קרא *האשה וילדיה תהיה לאדוניה. רבא *אמר ר' יהודה: מנימין גר מצרי היה לי חבר מתלמידי רבי עקיבא ואמרי אני מצרי ראשון ונשאתי מצרית ראשונה, אשיא לבני מצרית שניה כדי שיהא בן בני ראוי לבא בקהל. ואי ס"ד בתרייה דירה שדיינן ליה אפילו ראשונה נמי! והא אמר ליה רבי יוחנן לתנא: תני "ראשונה, כי אמר ליה רבי יוחנן *מצרי שני אתא רב דימי אמר רבי יוחנן *מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שני הוא, אלמא בתר אימיה שדינן ליה, אמר ליה אביי: אלא הא דאמר ר' יוחנן *הפריש חטאת מעוברת וילדה רצה מתכפר בה, רצה מתכפר בולדה, אי אמרת בשלמא עובר לאו ירך אמו הוא הוה ליה כמפריש שתי חטאות לאחריות ואמר רב אושעיא *הפריש שתי חטאות לאחריות מתכפר באחת מהן והשניה תרעה אלא אי אמרת עובר ירך אמו הוא הוה ליה ולד חטאת, לומר חטאת למיחה אוזל, א"ל *לקמא שאני התם דכתיב "אשר יולדו" הכתוב תלאו בלידה: א"ל *קלקפנא, חזיתיה לרישך ביני עמודי כי אמר רבי יוחנן להא שמעתא, מעמא דכתיב "אשר יולדו" הא בעלמא בתר אבוה שקיינן ליה, אלא, הא דאמר רבא "נבריה מעוברת שנתגיירה "בנה אין צריך טבילה אמאי אין צריך טבילה? תימא משום דרבי יצחק *דאמר רבי יצחק דבר תורה רובו ומקפיד עליו חוצץ רובו שאינו מקפיד עליו אינו חוצץ והא

מצרי שני במה יטהר · ות"ח יש"ת שתוקים דהא ר' יהודה לית ליה כ"ה בפ' עשרה יוחסין (קדושין עג.) בקהל ולימא הוה לן יבת בקהל ספק יבת והכא נמי יהא מותר לבא בקהל דממזר ולימא הוה לן יבת הא ממזר ספק יבת ויש לומר דמשתקינן לן שכיחי אי נמי דממזרים דלא לחסר לחם בליסור תמיד דלמי לית כתיב ות"ח *מצרי שני במאי יטהר דלמא *דאי עבר ונסיב: דאי' לא כתיב קרא, הרי ממזר "דאי' וכתיביה קרא: דאי' לאיסורא כתיב, דאי להיתרא לא כתב, הרי מחזיר גרושתו - דאי' להיתרא וכתיביה? התם משום עיקר איסורא הוא דכתיב. ת"ר אם נאמר בנים למה נאמר דורות ואם נאמר דורות למה נאמר בנים: אם נאמר בנים ולא נאמר דורות הייתי אומר בן ראשון, ושני אפילו מוחזר, לכך נאמר "דורות". ואם נאמר דורות ולא נאמר בנים הייתי אומר *לאותן העומדים על דרס שני, "ה' לכך נאמר בנים, להם "מהם מנה, להם "ילדו, ואי צמצרך למיכתב "אשר יולדו" ואי צמצרך למיכתב "להם" ואי צמצרך למיכתב "לו" גבי ממזר - דאי משום דבא מטיפה פסולה אבל ממזר דבא מטיפה כשרה אימא לא ואי כתב רחמנא אבל הכא אימא לא, צריכא. אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן *מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שלישי, הוא, אלמא קסבר בתר דירה שדיינן ליה, לכתחילה. רב טרפון אומר *יכולין ממזרים לישתדר כיצד ממזר נשא שפחה הולד עבד, שוררו, נמצא בן חורין אלמא בתר דירה שדיינן ליה! שאני התם דכתיב *ראמר קרא *האשה וילדיה תהיה לאדוניה. רבא *אמר ר' יהודה: מנימין גר מצרי היה לי חבר מתלמידי רבי עקיבא ואמרי אני מצרי ראשון ונשאתי מצרית ראשונה, אשיא לבני מצרית שניה כדי שיהא בן בני ראוי לבא בקהל. ואי ס"ד בתרייה דירה שדיינן ליה אפילו ראשונה נמי! והא אמר ליה רבי יוחנן לתנא: תני "ראשונה, כי אמר ליה רבי יוחנן *מצרי שני אתא רב דימי אמר רבי יוחנן *מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שני הוא, אלמא בתר אימיה שדינן ליה, אמר ליה אביי: אלא הא דאמר ר' יוחנן *הפריש חטאת מעוברת וילדה רצה מתכפר בה, רצה מתכפר בולדה, אי אמרת בשלמא עובר לאו ירך אמו הוא הוה ליה כמפריש שתי חטאות לאחריות ואמר רב אושעיא *הפריש שתי חטאות לאחריות מתכפר באחת מהן והשניה תרעה אלא אי אמרת עובר ירך אמו הוא הוה ליה ולד חטאת, לומר חטאת למיחה אוזל, א"ל *לקמא שאני התם דכתיב "אשר יולדו" הכתוב תלאו בלידה: א"ל *קלקפנא, חזיתיה לרישך ביני עמודי כי אמר רבי יוחנן להא שמעתא, מעמא דכתיב "אשר יולדו" הא בעלמא בתר אבוה שקיינן ליה, אלא, הא דאמר רבא "נבריה מעוברת שנתגיירה "בנה אין צריך טבילה אמאי אין צריך טבילה? תימא משום דרבי יצחק *דאמר רבי יצחק דבר תורה רובו ומקפיד עליו חוצץ רובו שאינו מקפיד עליו אינו חוצץ והא

(יבמות) כף 20.

רובו

שפיכים בקונטרס בפ"ק דסוכה (דף ו:ומ) דהיינו דוקא כשערו מבל בגופו חוץ לפיו 'מיטוטו שתין מקפיד' ד"ה כמה וי"ל דקרא נשערו דלכריתן (שם) אם כשרו אם הטפל לבשרו כיון דהלכה למשה מסיני נאמרה לו בפירוש שערו רובו ומקפיד עליו כו' ועוד מדקדק ר"ח דאי בשערו דוקא ה"ל למימר הכא שימור לאמר כרבי יצחק בשרו, בשרו מי אמר, ומיהו בלאו הכי פריך שפיר: מי

(נמ"ל ב.)

תוספות ישנים

מצרי שני במאי יטהר. ות"ח יש"ת ממזרת מדעיקת ולא"כ מ"ד [קמן ממזרת לאחר עבדה זוכות מוחזת] ות"ח כי יש"ת ממזרת מדעיקת, מסיק כאן כשרים כי עבדים מהיום ואילך דמלמת לא שכיחת הוא שימי כל כך ושכיחי וישבו עד עבדה זוכות לדיום כל כך יהודים ולא מיגם יהודים כל כך גם תיו ושו"ל דהתינח בבא כשרה לאחר עבדה זוכות אבל כאן שמא לא יהיה כשר דהא לא אמר לקמן אלא ממזרת דמחזרת לאחר עבדה זוכות אבל מוכר שמא לא יהיה כשר ומיהו יוכיר: מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שלישי כו' דהא לא אמרינן בירושלמי (יבמות פ"ב ה"ד) דמצרי ומצרית אינם מתיחסים אחר הראשון אלא אחר האב ולא אמרינן כן אלא בעבדים משוחררים אבל בגרים לא אמרינן כן ואפילו בעבדים משוחררים לא אמרינן כן אלא לענין שיהא מותר לבא בקהל אבל לענין שיהא כשר לכהונה לא אמרינן כן ולא אמרינן בירושלמי אלא לענין שיהא מותר לבא בקהל אבל לענין שיהא כשר לכהונה לא אמרינן כן ולא אמרינן בירושלמי אלא לענין שיהא מותר לבא בקהל אבל לענין שיהא כשר לכהונה לא אמרינן כן

[נמ"ל מו: סוטה ט. תוספתא קדושין פ"ה]

[נמ"ל מד. סוטה ב. [מנחות פה.]

[ויק' כב: [ויק"ר פ"ל פ"ב] סה בשל הגולגולת כלשון תרגום חומש]

[ויק"ר פ"ל פ"ב] סוטה ה: סנה מה:

[נמ' מצרי שני במאי יטהר דלמא דאי עבר ונסיב כו' עד ולא נאמר בנים הייתי אומר לאותן העומדים על דרס שני ת"ר אם נאמר בנים למה נאמר דורות ואם נאמר דורות למה נאמר בנים אם נאמר בנים ולא נאמר דורות הייתי אומר בן ראשון ושני אפילו מוחזר לכך נאמר דורות ואם נאמר דורות ולא נאמר בנים הייתי אומר לאותן העומדים על דרס שני ה' לכך נאמר בנים להם מהם מנה להם ילדו ואי צמצרך למיכתב אשר יולדו ואי צמצרך למיכתב להם ואי צמצרך למיכתב לו גבי ממזר דאי משום דבא מטיפה פסולה אבל ממזר דבא מטיפה כשרה אימא לא ואי כתב רחמנא אבל הכא אימא לא צריכא אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שלישי הוא אלמא קסבר בתר דירה שדיינן ליה רב טרפון אומר יכולין ממזרים לישתדר כיצד ממזר נשא שפחה הולד עבד שוררו נמצא בן חורין אלמא בתר דירה שדיינן ליה שאני התם דכתיב ראמר קרא האשה וילדיה תהיה לאדוניה רבא אמר ר' יהודה מנימין גר מצרי היה לי חבר מתלמידי רבי עקיבא ואמרי אני מצרי ראשון ונשאתי מצרית ראשונה אשיא לבני מצרית שניה כדי שיהא בן בני ראוי לבא בקהל ואי ס"ד בתרייה דירה שדיינן ליה אפילו ראשונה נמי והא אמר ליה רבי יוחנן לתנא תני ראשונה כי אמר ליה רבי יוחנן מצרי שני אתא רב דימי אמר רבי יוחנן מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שני הוא אלמא בתר אימיה שדינן ליה אמר ליה אביי אלא הא דאמר ר' יוחנן הפריש חטאת מעוברת וילדה רצה מתכפר בה רצה מתכפר בולדה אי אמרת בשלמא עובר ירך אמו הוא הוה ליה כמפריש שתי חטאות לאחריות ואמר רב אושעיא הפריש שתי חטאות לאחריות מתכפר באחת מהן והשניה תרעה אלא אי אמרת עובר ירך אמו הוא הוה ליה ולד חטאת לומר חטאת למיחה אוזל א"ל לקמא שאני התם דכתיב אשר יולדו הכתוב תלאו בלידה א"ל קלקפנא חזיתיה לרישך ביני עמודי כי אמר רבי יוחנן להא שמעתא מעמא דכתיב אשר יולדו הא בעלמא בתר אבוה שקיינן ליה אלא הא דאמר רבא נבריה מעוברת שנתגיירה בנה אין צריך טבילה אמאי אין צריך טבילה תימא משום דרבי יצחק דאמר רבי יצחק דבר תורה רובו ומקפיד עליו חוצץ רובו שאינו מקפיד עליו אינו חוצץ והא]

[נמ"ל מו: סוטה ב. תוספתא קדושין פ"ה]

[נמ"ל מד. סוטה ב. [מנחות פה.]

[ויק' כב: [ויק"ר פ"ל פ"ב] סה בשל הגולגולת כלשון תרגום חומש]

[ויק"ר פ"ל פ"ב] סוטה ה: סנה מה:

[נמ' מצרי שני במאי יטהר דלמא דאי עבר ונסיב כו' עד ולא נאמר בנים הייתי אומר לאותן העומדים על דרס שני ת"ר אם נאמר בנים למה נאמר דורות ואם נאמר דורות ולא נאמר בנים הייתי אומר בן ראשון ושני אפילו מוחזר לכך נאמר דורות ואם נאמר דורות ולא נאמר בנים הייתי אומר לאותן העומדים על דרס שני ה' לכך נאמר בנים להם מהם מנה להם ילדו ואי צמצרך למיכתב אשר יולדו ואי צמצרך למיכתב להם ואי צמצרך למיכתב לו גבי ממזר דאי משום דבא מטיפה פסולה אבל ממזר דבא מטיפה כשרה אימא לא ואי כתב רחמנא אבל הכא אימא לא צריכא אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שלישי הוא אלמא קסבר בתר דירה שדיינן ליה רב טרפון אומר יכולין ממזרים לישתדר כיצד ממזר נשא שפחה הולד עבד שוררו נמצא בן חורין אלמא בתר דירה שדיינן ליה שאני התם דכתיב ראמר קרא האשה וילדיה תהיה לאדוניה רבא אמר ר' יהודה מנימין גר מצרי היה לי חבר מתלמידי רבי עקיבא ואמרי אני מצרי ראשון ונשאתי מצרית ראשונה אשיא לבני מצרית שניה כדי שיהא בן בני ראוי לבא בקהל ואי ס"ד בתרייה דירה שדיינן ליה אפילו ראשונה נמי והא אמר ליה רבי יוחנן לתנא תני ראשונה כי אמר ליה רבי יוחנן מצרי שני אתא רב דימי אמר רבי יוחנן מצרי שני שנשא מצרית ראשונה בנה שני הוא אלמא בתר אימיה שדינן ליה אמר ליה אביי אלא הא דאמר ר' יוחנן הפריש חטאת מעוברת וילדה רצה מתכפר בה רצה מתכפר בולדה אי אמרת בשלמא עובר לאו

והא אמר רב כהנא לא שנו אלא רובו אבל כולו חוץ שאני עובר דהויינו רביתיה. כי אתא רבינא א"ר יוחנן *באומות הלך אחר הזכר, נתגיירו הלך אחר פגום שבשניהם: באומות הלך אחר הזכר כרתניא **מנין לאחד מן האומות שבא על הנענית והוליד בן שאחת רשאי לקנותו בעבד שנאמר °וגם מבני התושבים הגרים עמכם מהם תקנו יכול אפי' אחד מן הכנענים שבא על אחת מן האומות והוליד בן שאחת רשאי לקנותו בעבד ת"ל °אשר הולידו בארצכם מן הנולדים בארצכם ולא מן הגרים בארצכם: נתגיירו הלך אחר פגום שבשניהם: במאי אילימא °במצרי שנשא עמונית מאי "פגום שבשניהם" את בה *עמוני ולא עמונית? אלא °בעמוני שנשא מצרית: אי זכר הוי שרייה בתר עמוני, אי נקבה הוי, שרייה בתר מצרית: **מתני'** °ממזרין °ונתינין אסורין ואיסורן איסור עולם אחד זכרים ואחד נקבות: **גמ'** אמר ריש לקיש ממזרת לאחר עשרה דורות מותרת יליף °עישירי-עישירי מעמוני ומואבי מה להלן נקבות מותרות אף כאן נקבות מותרות, אי מה להלן מיד אף כאן מיד? כי אתני גזירה שוה °מעשירי °ואילך, והאנן תנן ממזרים ונתינין אסורין ואיסורן איסור עולם אחד זכרים ואחד נקבות! לא קשיא הא כמאן דאמר דון מינה ומינה הא כמאן דאמר *דון מינה ואוקי באתרא שאלו את רבי אליעזר ממזרת לאחר עשרה דרי מהו? אמר להם מי יתן לי דור שלישי ואטהרנו, אלמא קסבר ממזרא לא חיי, וכן אמר רב הונא ממזרא לא חיי, והא אנן תנן ממזרין אסורין ואיסורן איסור עולם! אמר רבי זירא לדידי מפרשא לי מיניה דרב יהודה °יודיע חיי, דלא °ידיע לא חיי דידיע ולא ידיע עד תלתא דרי חיי, טפי לא חיי: ההוא דהוי בשבבותיה דר' אמי אכריז עליה דממזרא הוה, בכי ואזיל, אמר ליה חייס נתתי לך. אמר רב חנא בר אדא *נתינים דוד נזר עליהם שנאמר °ויקרא המלך לגבעונים ויאמר אליהם, והגבעונים לא מבני ישראל המה וגו' מאי טעמא נזר עלייהו? דכתיב °ויהי רעב בימי דוד שלש שנים שנה אחר שנה שנה ראשונה אמר להם שמא עובדי עבודת כוכבים יש בכם דכתיב °ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם ועצר את השמים ולא יהיה מטר וגו' בדקן ולא מצאו שניה אמר להם שמא עוברי עבירה יש בכם דכתיב °ויסגרו רביבים ומלקוש לא היה ומצתה אשה וונה היה לך וגו' בדקן ולא מצאו שלישית אמר להם שמא פוסקין צדקה ברבים יש בכם ואין נותנין דכתיב °נשיאים ורוח וגשם אין איש מתהלל במתת שקר בדקן ולא מצאו, אמר אין הדבר תלוי אלא בי מיד °ויבקש דוד את פני ה' מאי היא? אמר ריש לקיש ששאל באורים ותומים, מאי משמע? א"ר אלעזר אתיא פני-פני כתיב הכא °ויבקש דוד את פני ה' וכתיב התם °וישאל לו במשפט האורים לפני ה' ויאמר ה' אל שאול ואל בית הדמים על אשר המית הגבעונים: אל שאול - שלא נספר כהלכה ואל בית הדמים על אשר המית הגבעונים וכי היכן °מצינו בישאול שהמית הגבעונים, אלא כתוך שדרש נוב עיר הכהנים שהיו מפקיקין להם מים ומזון מעלה עליו הכתוב כאילו הרגן. וקא חבע אל שאול - שלא נספד כהלכה וקא חבע על אשר המית הגבעונים: אין, ואמר ריש לקיש מאי דכתיב °בקשו את ה' כל ענוי הארץ אשר משפטו פעלו: באשר משפטו, שם פעלו, אמר דוד: שאול, נפקו להו

תריסר

מה עשירי האמור כאן עד עולם לפי עשירי האמור כאן עד עולם: ר"ע סבר כאן לאחר עשרה דורות מותרת ליף עשירי עשירי מעמוני מה להלן נקבות מותרות אף כאן נקבות מותרות, אי מה להלן מיד אף כאן מיד: כי אתני גזירה שוה מעשירי ואילך, והאנן תנן ממזרים ונתינים אסורין ואיסורן איסור עולם אחד זכרים ואחד נקבות! לא קשיא הא כמאן דאמר דון מינה ומינה הא כמאן דאמר דון מינה ואוקי באתרא שאלו את רבי אליעזר ממזרת לאחר עשרה דרי מהו? אמר להם מי יתן לי דור שלישי ואטהרנו, אלמא קסבר ממזרא לא חיי, וכן אמר רב הונא ממזרא לא חיי, והא אנן תנן ממזרין אסורין ואיסורן איסור עולם! אמר רבי זירא לדידי מפרשא לי מיניה דרב יהודה °יודיע חיי, דלא °ידיע לא חיי דידיע ולא ידיע עד תלתא דרי חיי, טפי לא חיי: ההוא דהוי בשבבותיה דר' אמי אכריז עליה דממזרא הוה, בכי ואזיל, אמר ליה חייס נתתי לך. אמר רב חנא בר אדא *נתינים דוד נזר עליהם שנאמר °ויקרא המלך לגבעונים ויאמר אליהם, והגבעונים לא מבני ישראל המה וגו' מאי טעמא נזר עלייהו? דכתיב °ויהי רעב בימי דוד שלש שנים שנה אחר שנה שנה ראשונה אמר להם שמא עובדי עבודת כוכבים יש בכם דכתיב °ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם ועצר את השמים ולא יהיה מטר וגו' בדקן ולא מצאו שניה אמר להם שמא עוברי עבירה יש בכם דכתיב °ויסגרו רביבים ומלקוש לא היה ומצתה אשה וונה היה לך וגו' בדקן ולא מצאו שלישית אמר להם שמא פוסקין צדקה ברבים יש בכם ואין נותנין דכתיב °נשיאים ורוח וגשם אין איש מתהלל במתת שקר בדקן ולא מצאו, אמר אין הדבר תלוי אלא בי מיד °ויבקש דוד את פני ה' מאי היא? אמר ריש לקיש ששאל באורים ותומים, מאי משמע? א"ר אלעזר אתיא פני-פני כתיב הכא °ויבקש דוד את פני ה' וכתיב התם °וישאל לו במשפט האורים לפני ה' ויאמר ה' אל שאול ואל בית הדמים על אשר המית הגבעונים: אל שאול - שלא נספר כהלכה ואל בית הדמים על אשר המית הגבעונים וכי היכן °מצינו בישאול שהמית הגבעונים, אלא כתוך שדרש נוב עיר הכהנים שהיו מפקיקין להם מים ומזון מעלה עליו הכתוב כאילו הרגן. וקא חבע אל שאול - שלא נספד כהלכה וקא חבע על אשר המית הגבעונים: אין, ואמר ריש לקיש מאי דכתיב °בקשו את ה' כל ענוי הארץ אשר משפטו פעלו: באשר משפטו, שם פעלו, אמר דוד: שאול, נפקו להו

תריסר

מי יתן לי דור שלישי ואטהרנו · סהמת בעו מיניה והשיב להם כן ואם היה בידוע היה משיב להם דמותרת דסבירא ליה לרבי אליעזר דון מינה ומינה בפרק השור והרובע (חולין קף קכ:) ולא לימא לכרך להם תבי' ז' שכן היה דרכו לדמות עני' מן הסולים כדלמסכתן בפ' היזן (סוכה קף כח.) : תדמוני

[קידושין סה.]

[נ"ז סה: סוטה ג:]

[נ"ז סה. וש"נ]

[נ"ק כה: סנהדרין מה: שבועות לה. זבחים לה: מנחות סב. קו. חולין קכ: מה מב:]

[נ"ז קיט.]

[נ"ז שה:]

[נ"ז קיט.]

תוס' תר מקמאי
אר"ל פסורת לאחר עשרה דורות מותרת ליף עשירי עשירי מעמוני מה להלן נקבות מותרות אף כאן נקבות מותרות, אי מה להלן מיד אף כאן מיד כי גמירי (נ"ש) מעשירי ואילך ולית הלכתא כר"ל דס"ל דון מינה ואוקי באתרא אלא כתם מתני' דתנן ממזרים ונתינים אסורים ופסיק ראשר לעולם אחד וזרים ואחד נקבות :

צג א מיי' פ"ג מהל' מעבדים הלכה ג סמג עשין רנ :

צד ב מיי' פי"ב מהל' איסורי ביאה הל' כ סמג לאוין קיז טוש"ע אה"ע סימן ד סעיף ו :

צה ג מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הל' כ"ו סמג לאוין קיז טוש"ע שם סעיף ג :

צו ד מיי' שם פי"ב הלכה כב כג סמג שם טוש"ע שם :

ארמוני ומפיבושת · לאו מפיבושת היה בן שאול ואמר ר"ת בשם הגאון שמו דלא מלינו בשום מקום שום אדם שנקרא מפיבושת ושם נהרג בתחלת מלכות בית דוד קודם מעשה הגבעונים דליכא למימר דמפיבושת בט של דוד דאותו לא מלינו בשום מקום שנקרא לא שם בעל ות"ש ולמה לא חלק לו כבוד לרבו לנקוט עניו דרחמים אלא יקלנטע האחרון

ותמהו במדרש אל תקרי ותמהו אלא ותמדהו · לה אל הגור · תומר תמיס פעמו : דונגר גרסי' . מדת שכירות דדון לשון מדה כדאמר בכבא בתרא (ג) (דף 5:) וקרו ליה"דון בפרס : ונתינים דוד גזר עליהן · כדים שמעמין פי' בקונטרס שגזר עליהן מחנות וכלכתיב והגבעונים לא מבני ישראל המה וגו' לעומר אין רשיין להדבק בישראל והשתא פריך דמשה גזר עליהן עבדות ואסור משום לא יהיה קדש ומשני דמשה לא גזר אלא להחות דרך ויהושע בזמן שהמ"ק קיים ומליט למימר דלא נאסרו בשום פעם משום לא יהיה קדש כיון דלא גזר עליהן עבדות לף בזמן שאין בית המקדש קיים ודוד גזר עליהן מחנות ולא שעבדם לכולהו דרי ותמי שפיר הא לאין בגחיים תורת עבדים דתנן בחלו נעורת (כתובות דף כט.ושם) דהבא על הארוסה יש לה קנס ולילו בבא על השפחה תנן לאין לה קנס ואומר בירושלמי שפיר משומרת שלא נשבעה ועוד דאם יש בהם תורת עבדות ליאסרו מכולו בגיחיי דמשום דאסור בשפחה כדאמר בחליו עבד ולילו בן חורין ליפת שפחה אין יכול ובפרק עשרה יוחסין (קידושין דף סט.) קאמר דמרוחי ונחיני מותרים לבא זה בזה ועוד יש לפרש דהכי פריך ולא עבדות ממש משה גזר עליהן ומסתמא גזר נמי שלא יתחתנו בהם לאין נכון שיתחתנו בהם כיון דנרחין כעבדים ודוד נמי טכל שומר דגזר עליהן עבדות כדי שלא יתחתנו בהם והשתא פריך שפיר דמשה גזר עליהן ונימא השתא הא דקאמר בימי ר' נקטו להתיר נחיני להפקיע שעבוד מסם ועל ידי כן יהיה מותר להתחתן בהם ומסיק דחלק מזבח מי יחיד וכיון דמיסתייר בהן שעבוד של חלק מזבח אין הגוף לידבק בהם ופליגא דרבי חייא בר אבא דאמר חלק מזבח בזמן שאין בית המקדש קיים, בימי

[עיין בכוונה לפסיפת דקדק לאיי מתחתן יומתי ומ' תוס' ע"ז (: ד"ה דכתיב לא תתחתן וכ"כ תוס' בכתובות בפ. סוף ד"ה לאו]

[גרסת הערוך ותגר סירוס לשון פרסי רון יום גב' שכיר כלומר שכיר יום ועיין ב"ב קכב. שאם הרשבי"ם בשם ר"ח כתב כך הוגר]

צון א סוס"ע ר"ד סימן שפ' פסיף ב :

צוח ב מיי' פ"ב מהל' תיסורי ביאה הלכה כד ופ"ח הלכה י"ז :

צט ג מיי' פ"ב מהל' ממרים הלכה ד :

ק ד מיי' פי"ב מהל' תיסורי ביאה הלכה כב ג :

[בפניט לאיתא רוז שפת]

(ג) גמ' ופפ"ש ביבמו מיד ד"ה לא: (ב) תוס' ד"ה ואחסנו וכו' שהקדיקה פליאה סדרן : (ג) ד"ה דונגר וכו' כדאמר בב"ב . ב"ב דף ל' ושם פשמע דהיו גוזרים' רוז פשת שור מלאתי בב"ב דף קכב ע"א דגרין לגרום לוגר ושת שתי חיטות רוז פ' יום וכר פ' שכיר דהייט שכיר יום וכן ב"ל דב"ל כתן דוגר דל"ל שכיר יום דתינח דוגר לון לו פירוש כלו ות"ב גם שם גרסי"ם ב"ל רוז פשת ופ"ל :

תניא ר' יוסי אומר מנין שאין מעמידין מלך על ישראל אלא מן המשוחין שנאמר "ולא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיך הוא" ואומר "ויקרא המלך לגבעונים ויאמר אליהם מה אעשה לכם ובמה אכפר וברכו את נחלת ה' ויאמרו לו הגבעונים אין לנו כסף ווהב עם שאול ועם ביתו ואין לנו איש וגו' יתן לנו שבעה אנשים מבניו והוקענום לה' וגו' מיפיים, ולא פיסינהו, אמר ר' ישלשה סימנים יש באומה זו הרחמנים והביישנין וגומלי חסדים. רחמנים דכתיב "ונתן לך רחמים ורחמך ורבך" ואומר "ונתן לך רחמים ורחם עליך" ביישנין דכתיב "בעבור תהיה יראתו על פניכם" גומלי חסדים דכתיב "למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו וגו' בל ששים בו שלשה סימנים הללו ראוי להדבק "באומה זו "ויקח המלך את שני בני רצפה בת איה אשר ילדה לשאול את ארמוני ואת מפיבושת ואת חמשת בני מיכל בת שאול אשר ילדה לעדריאל בן ברזילי המחולתי" מאי שנא הני? אמר רב הונא העבירום לפני ארון קולטן שארון קולטן, למיחה, כל שאין ארון קולטן, לחיים מחיב רב חנא בר קטינא "ויחמול המלך על מפיבושת בן יהונתן בן שאול" שלא העבירו ר' משוא פנים יש בדבר? אלא שהעבירו וקלטן, ובקש עליו רחמים ופלטו, ואבתי משוא פנים יש בדבר, אלא שבקש רחמים שלא יקלטנו הארון, והא כתיב "לא יומתו אבות על בנים" וגו' אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן מוטב שתעקר אות אחת מן התורה ואל יתחלל שם שמים ברבים כפרדסיא, "ותקח רצפה בת איה את השק ותטהו לה אל הצור מתחלת קציר עד נתך מים עליהם מן השמים ולא נתנה עוף השמים לנוח עליהם יומם וחית השדה לילה" והא כתיב "לא חלין נבלתו על העץ" אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק מוטב שתעקר אות אחת מן התורה ויתקדש שם שמים בפרהסיא-שהיו עוברים ושבים אומרים: מה טיבן של אלו, הללו בני מלכים הם, ומה עשו, פשטו ידיהם בגרים גרודים, אמרו אין לך אומה שראויה להדבק בה כזו-ומה בני מלכים כך, בני הדיוטות על אחת כמה וכמה, ומה גרים גרורים כך, ישראל על אחת כמה וכמה, מיד נתוספו על ישראל מאה וחמשים אלף שנאמר "ויהי לשלמה שבעים אלף נושא סבל ושמנים אלף חוצב בהר" ודלמא ישראל הוו! לא סלקא דעתך דכתיב "ומבני ישראל לא נתן שלמה עבד" ודלמא *לוגר בעלמא, אלא מהכא "ויספר שלמה כל האנשים הגרים אשר בארץ ישראל [וגו'] ויהי מצאו מאה וחמשים אלף [וגו'] ויעש מהם שבעים אלף (נושא) סבל ושמונים אלף חוצב בהר, ונתנים גזר עליהם משה, גזר עליהם כתיב "מחוטב עציך עד שואב מימיך"? משה גזר לההוא דרא, דוד גזר לבולי דרא, ואכתי גזר עלייהו דכתיב "יהושע בן נון שלח מרגלים מן השטים חרש חרש לאמר לכו ראו את הארץ ואת יריחו" ואמר רבי יוחנן מאי קרא "ויורישם יהושע ביום ההוא חוטבי עצים ושואבי מים לעדה ולמזבח ה' יהושע גזר בזמן שבית המקדש קיים, דוד גזר בזמן שאין בית המקדש קיים, בימי

חולצין ויבמין · דיכוליו ביה דין להתיר והפקיר חולצה על ידי"ל דקי"ל (נקמן קף פס:) הפקר בית דין הפקר: ופליגא דר' חייא · והא דקאמר חולצה המוצא מי יפיר ותע"ג דמוצא בימי רבי לא הוה, קאמר דחולצה מוצאה מפורש, פליגא דרבי חייא: חולצה נמחל · ויכולין בית דין להתיר ולהפקיר חולצה על ידי"ל (נקמן קף פס:) הפקר בית דין הפקר: ופליגא דר' חייא · והא דקאמר חולצה המוצא מי יפיר ותע"ג דמוצא בימי רבי לא הוה, קאמר דחולצה מוצאה מפורש, פליגא דרבי חייא: חולצה נמחל

בי"מ רבי בקשו להתיר נתינים אמר להם רבי: חלקנו נתיר חלק מובת מי יתיר: ופליגא דר' חייא בר אבא, דאמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן: חלק עזרה לעולם אסור, חלק מובת: בומן שבית המקדש קיים אסור, אין בית המקדש קיים שרי: מתני' *אמר רבי יהושע שבמערתי שהסרים חולץ וחולצין לאשתו והסרים לא חולץ ולא חולצין לאשתו ואין לי לפרש *ר"ע עקיבא אני אפרש: *סרים אדם חולץ וחולצין לאשתו מפני שהיחה לו שעת הכושר *סרים חמה לא חולץ ולא חולצין לאשתו מפני שלא היתה לו שעת הכושר ר' אליעזר אומר לא כי אלא סרים חמה חולץ וחולצין לאשתו מפני שיש לו לפואה סרים אדם לא חולץ ולא חולצין לאשתו מפני שאין לו רפואה, העיד ר' יהושע בן בתירא על בן מנוסת שהיה בירושלים סרים אדם ויבמן את אשתו לקיים דברי ר"ע. הסרים לא חולץ ולא מייבם יכן איילונית לא חולצת ולא מחייבמת, הסרים: שחלץ ליבמתו לא פסלה, בעלה פסלה *מפני שהיא בעילת זנות וכן איילונית: שחלצו לה אחין לא פסלוה בעלה פסלוה מפני שבעילתה בעילת זנות: גמ' מכדי שמעינן לר"ע דאמר חייבי לאוין כחייבי כריתות דמן, וחייבי כריתות לאו בני חליצה וייבום נינהו? אמר ר' אמי הבא במאי עסקינן יכגון שנשא אחיו ניורת ר"ע סבר לה כר' יוסי דאמר *קהל גרים לא אקרי "קהל", אי הכי יבומי נמי מייבם? אין הכי נמי ואיתיה דאמר ר' יהושע חולץ אמר אילו נמי חולץ, דיקא נמי דקתני העיד ר' יהושע בן בתירא על בן מנוסת שהיה בירושלים סרים אדם ויבמן את אשתו לקיים דברי ר"ע ש"מ. מתיב רבה *פצוע דכא וכרות שפכה *סרים אדם והקוץ או חולצין או מייבמין כיצד? מתו ולהם נשים ולהם אחין ועמדו אחין ועשו מאמר בנשותיהן ונתנו נט או שחלצו מה שעשו עשו ואם בעלו קנו למתו אחין ועמדו הן ועשו מאמר בנשותיהן ונתנו נט או חלצו

אלמא בקהל עסקינן · וכרבי עקיבא מתיב סרים חמה וייבום הוא ותניא למה סרים כרבי עקיבא דמצי לייבומי לכתוב כריתות: הכתם

מה שעשו עשוי יאם בעלו קנו ואסור לקיימן משום שנאמר °לא יבא פצוע דכא וכרות שפכה בקהל ה' אלמא בקהל עסקינן אלא אמר אבא כגון שנפלה לו ולבעלה נפצע אביה ולידי איסור עשה ניידחי עשה דייבום מי לא תנן *ר"ע אומר אם מיאנה מיאנה ואם לאו המתין עד שיתגדל ותצא הלזו משום אחות אשתו אלמא אחי איסור אחות אשתו ודחי הכא נמי ניחי איסור פצוע וניידחי אלא אמר רב יוסף הא=דר' חנא דבי רבי עקיבא היא דאמר מחייבי לאוין דשאר הוי ממזר, מחייבי לאוין גרידי לא הוי ממזר איכא כאן °להקים לאחיו שם אחיו? אמר רבא אם כן אין לך אשה שנשרה ליבם שלא נעשה בעלה סרים חמה שעה אחת קודם למיתתו, לר' אליעזר פירוקא דרבא היא: התם כחישתא דאחולה ביה, היכי דמי סרים חמה אמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן כל שלא

נמי לא קנה: נרבי אליעזר פירוקא דרבה פירכא היא · גמרא פריך כלומר התי פירוקא דרבה פירכא היא נרבי אליעזר דהא ודאי תזיק דעתה הכותך מילתא היא ותמתי קתני רבי אליעזר סרים חמה אין חולצין ליה אעתה הכותך דמעיקרא הא ודאי סריסות על מיעוטה קתני אין ריעותה תפיסו מעתה הכותך דמעיקרא דתחתילה ביה · ונלמ סרים הוא לא מיחה מכחתה כתו: היכי דמי סרים חמה · היכי דמי סרים חמה · הא דתנן א"ר יוסה מעשה בא' שהיה מהלך בדרך ופגע בו ב' סרים וכו' דכתיב לא ימחה זכרו, לעיל כד ע"ב:

גליון הש"ס מתני' ל"ל יהושע שמעתי . כעין זה בסמוכ ע"ב מ"ב: רש"י ד"ה וכסרים וכו' דכתיב לא ימחה וכו', לעיל כד ע"ב:

קא א מיי' פ"ו מהלכות יבום הלכה ד ת סמג עשין נה טוש"ע אה"ע סימן קנב סעיף ג ג

קב ב ג מיי' שם פל' ב ת טוש"ע שם ס"ג:

קג ד (מיי' פי"ו מהל' איסורי ביאה) טוש"ע שם ה:

קד ה מיי' פי"ט שם הלכה ג סמג לאוין קפח טוש"ע שם סי' ו סעיף ח:

קה ו טוש"ע שם סימן קנב סעיף ג וסמ"ג:

קו ז מיי' פ"ו מהלכות יבום הלכה ד טוש"ע שם סימן קנד סעיף ג:

קז ח מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג וסימן קנב סעיף ג:

תוס' חד מקמאי הא דתנן א"ר [יהושע] שמעתי שהסרים חולץ וחולצין לאשתו דוקא לענין לאיצה ויבום ר"ש ני אבל לבוא בקהל ר"ע סרים אדם אסור לבוא בקהל סרים חמה מותר לבוא בקהל וסרים אדם ופצוע דכא מותרים בנשיאה דקהל גרים לא איקרי קהל וסרים אדם מותר לייבם את אשתו אם היא ניורת, אע"פ שאין לו רפואה כיון דאי לא אולינן לשעת הכושר אין לך אשה שכשרה ליבם(אלא) שלא נעשה ב ש ל ה: סרים שעה א' קרים למיתתו וסרים חמה דקי"ל כר"ע דאינו חולץ ולא חולצין לאשתו דוקא שהיא ליקוי מעשי אבל שלא היתה לו שעת הכושר ולא חיישי' שמא תבריא (ב"מ כא.)

הערל פרק שמיני יבמות פ

שלא ראה שעה אחת בכשרותו, מנא ידעינן? אמר אביי כל הממיל מים ואינו עושה כיפה, ממאי הואי? דאפיה אימיה במיהרא ושתיא שיכרא מרקא. אמר רב יוסף היינו דשמעינא לאמי דאמר כל שממעי אמו לקוי ולא ידענא מאי ניהו, וליחוש שמא הבריא בינתים? כיון דתחלתו וסופו לקוי לא חיישינן, מתיב רב מרי רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר בודקין אותו שלש פעמים בתוך שמונים יום לאחר אבר חיישינן לבולמוס נופל לא חיישינן: רבי אליעזר אומר לא כי, וכן רמינהו בן עשרים שנה ולא הביא שתי שערות יביאו ראיה בן עשרים והוא הסרים לא חולין ולא מיבים, בת עשרים ולא הביאה שתי שערות יביאו ראיה שהיא בת עשרים והיא האילונית לא חולצת ולא מתייבמת דברי בית הלל, ובית שמאי אומרים זה וזה בני שמנה עשרה. רבי אליעזר אומר הזכר כדברי ב"ה, ונקבה כדברי ב"ש שמפני שהאשה ממהרת לבא לפני האיש

אמר רמי בר דיקולי אמר שמואל חזר בו ר' אליעזר, איבעיא להו מהי הדר ביה: חא שמע דתניא רבי אליעזר אומר סרים חמה חולץ וחולצין לאשתו שכן במינן מתרפאין באלכסנדריא של מצרים רבי אלעזר אומר לעולם לא הדר ביה, לפי שנאמר הנותן חלב ועבד לעולם. איתמר אכל חלב מבן שתים עשרה [ויום אחד] עד בן שמנה עשרה ונולדו בו סימני סרים, ולאחר מכאן הביא שתי שערות רב אמר נעשה סרים למפרע ושמואל אמר קטן היה באוחה שעה מתקיף לה רב יוסף: דלר' אילונית לרבי מאיר יהא להם קנס? אמר ליה אביי מקטנותה יצתה לבגר, א"ל *כל כי הני מילי מעלייתא יתאמרו משמאי.

דתניא אין הסרים נידון כבן סורר ומורה לפי שאין בן סורר ומורה נידון אלא בתחימת זקן התחתון, ואין אילונית נידונית בנערה המאורסה שמקטנותה יצתה לבגר אמר רבי אבהו סימני סרים, ואילונית, ובן שמנה אין עושין בהן מעשה עד שיהו בן עשרים, ובן שמנה מי קחזי והתניא *בן שמנה הרי הוא כאבן ואסור לטלטלו אבל אמו שוחה עליו ומניקתו מפני

אבל חלב מבן י"ב שנה ועד בן י"ח · *בנקבה לייתי וכו' לעיל תוספתא ולייתי לעיל זכר נקב סימני, סרים ולא נקב סימני ולילדים לא מסתבר למימר דסברי לה כר"ש: ולאחר מכאן הביא שערות · רבותא נקט לה על פי שהביא שערות לא תמיין דלעולם מילתא למפרע שהיה קטן עד עכשיו שהביא שערות לאו תביב ליה גדול לרב מסרים עשרה ולשמואל מי"ח:

נעשה סרים למפרע · ונקי על התרומת ספק תע"ג דבשעת התראה היה ספק שמא יביא שערות קודם י"ח דהשתא מיהא ליגלי למפרע שהיה גדול בשעת התראה ולא דמי להכה לת זה ומזד והכה לת זה (מכות מו.) דלתר להאי שהכה לת שהיכה לת ודיו תיובתא דרב מרי דאמר אילונית. אילונית לר"מ יהא להם קנס: ורבי אליעזר אומר הזכר כדברי ב"ה · ונקבה כדברי ב"ש: שמפני שהאשה ממהרת לבא לפני האיש · ה"ג בגמ' דילן ולא גרסינן ליה בכל ספרים דמסכת יבמות ולא ידענא מנא ליה להאי מילתא דרבי אליעזר דאמר הזכר כדברי ב"ה ונקבה כדברי ב"ש ולא ידענא מאי שנא מהא דתנן בפ"ק דיבמות (דף ח:) אלו נשים שאין להן יבום ואין להן חליצה ואלו הן שלא הביאו שתי שערות ואחת שנבעלה בין שהביאה שתי שערות ואחת שנבעלה בין שלא הביאה

כיון דליכא רשב"ג דאמר מספקא ליה • תיקה דהשתא מספקא ליה • דפלוגתא דרשב"ג ורבנן בכן שמונה דמציץ בר קיימא לרשב"ג ולא לרבנן וקשיא לר"י לעיל בהולין (דף לז:) וכף' ר"ח דמילה (שנת דף קלה: ושם) מספק דפליגי ליפקא ובסתם וולדות דלרשב"ג היכא דלא שהה מציץ ליה בר קיימא ואחר כ"י דמספק ליה בר קיימא ולרבנן דמציץ ליה בר קיימא ואחר כ"י דמספק ליה לרבי דלעיל בתרתי דעל כרחך רשב"ג חייבי בבן שמנה למדכיה בסופפתא" בחר פלוגתא דרבי ורבנן דלעיל ומדקאמר כל שהה ולא נקט בן שמנה משום דאחת לרבוי סתם וולדות דאין יולאין מחורב נפל אלא בשלשים יום ועוד דבסופפתא מפיש בשילתיה דרשב"ג שאמר ופדוין מבן חדש תפדה משמע דמייתי בסתם וולדות מדמייתי קרא ועוד דאם לא כן להוסיף רשב"ג סתם וולדות מה בא להוסיף על רבי ולכאי קשיא לר"י הא לדיבבי לן בסוף רבי לדיעזר דמילה (שם דף קלו.) מי פליגי רבנן עליה דרשב"ג בסתם וולדות לו לא ומדקדק מדאמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרשב"ג מכלל דפליגי רבנן ומאי ראיה היא דלמא משום בן ח' בת לפסוק כמותו ואמר ר"י דקיל"ל דשמואל בסתם וולדות פוסק כמותו ח"ש דע"כ לא בבן שמנה פסק כמותו אלא בסתם וולדות דבבן שמנה אין הלכה כמותו מדר' אבהו דהכא ועוד דאי בבן שמונה פוסק כמותו הוה ליה למימר הלכה כרבי ורבן שמעון בן גמליאל: **עד** שיהא בכוון • תע"ש דאמרן לעיל דבעינן שיהא לקוי ממעי אמו ויש סימנים שאין יכולין להוודע משעולד מ"מ כיון שיכר מיד שאין עושה כיפה ושלח סימנים כיכרים כל אחד כשאול בזמנו הכראוי על החריים שממעי אמו הוא לקוי אלא שלא היו רואין להיות ניכרים כמוך שלעולמים ומ"ה הא דאמרינן (נקמן דף קיפ:*) קטן וקטנה לא מוליון ולא מייבמין וקטן שמח ימלא סרים כשמעיל מיום ועושה כיפה יתלון ויייבם לרב הונא דאמר עד שיהא בכוון "ואפילו סם יולדו כל הסימנים לאמר מכאן ואילך כוון שלא היה לקוי ממעי אמו ואין לומר דבאומו קטן שיש בו סימני סרים שאין עושה כיפה קאמר שלא מוליון ולא מייבמין הא בכל דוכתא משמע דטעמא משום דסימנין למיעוטן וזה היה מימה לאומן שיש בהן סימני סרים בקטנותם רוצה מהקנין ולאו סרים ניהו ועוד דלקמן בפרק בית שמאי (דף קיפ:) משמע דכל קטנים לאו לייבם ולא לייבם ולא לייבם ולא

פסולה ליבמה · כתמה תיש שזיכתה שקסורה לבעלה, וכיון דזוכה היא לחסורה לכהונה: קתמר מיילעים זונה היא · בפרק הבא על יבמתו (לעיל דף פח.) וליף לה מהזנו ולא יפרנו: **מתני'** סריס חמה כהן וכו' · לבל סריס אדם מיפסל נמי פסיל לה מחמה דבי נשא דהייט פעור דכתי: לא יחלון · אם יש לה לחר: לבל לא ניבעל · שהוא כוכר והשוכב עמו הרי הוא כבא על האכר: רבי אליעזר אומר · בגמרא מפרש פלוגתייהו: **גבי** מהו דתימא מוליד ביהו הם יהלנו הרחוי להוליד יהלנו: מהילה בחרומה כו' · לקמן מפרש לה בחרומה בזמן הזה דרבנן לבל במיני דתוריית לא מתי טעמא מפקי לים מפקי הוא: ר"ע קתמר בו' · והכי מסקמע מילתיה דר"ל מהילה בחרומה כלומר בזה"ז שלין שהג תלה חרומה ואיט מהילה בכלוס בזמן שחזה ושוק טהלין לחייט כשהמקדש קיים: לפני בחרומה דרבנן · כגון חרומה פירות שותל ואיכל חרומה לתוריית כגון דגן חיכורים ויאכל גזרי: לקי מהילה · דזכר מעלית הוא: מי סברת חרומה בזה"ז דרבנן · דקתוקמה לה למתניתין במיני לרבנן ואסרה לה בחזה ושוק: שחני שונה · בריית עיגול על חרומה בעל במאה של תולין לו עיגול על חרומה טמאה בעל בק' עיגולים של חרומה טהורה, לתי חרומה בזמן הזה לתוריית כיון דעיגול לבר חסור הוא ולרבי לימעי לי בעיל לה עד גב דחרומה חלים לרבנן הולין ותרומה לתוריית טהנה לה מבטלין לרבנן, גזרה לרבנן חלו לתוריית · לתמר ליה והלי לחי שונה כו' · כלומר מי חים לך למיגזר שהל לרבנן חלו לתוריית, לי נמי חלים לבטולי בדתוריית לחו לחיסורה הוא שהרי חי שונה חתיכה של חטאת טמאה בעיל בטהורים, והכל מידי לתוריית הוא ולה על גב דלרבי לימעי לה בעיל לה בטיל, לל שרבו לימעי לה בעיל לה בטיל

כולן ילקו · ולימא למימר לגיירינהו דגזרינן שמא יבואו עשרה בני לדם בבת אחת כו' כדאמר בריש פ' החערובות (זבחים דף מג: ושם) ות"ח ומ"ם דלא פליג ר' לגיזור הכא וכן לכל הנהו דמס' ערלה (נפ"ג מ"ו) כדקאמר לעניין עבודת כוכבים בסוף כל הגלמים (ע"ז דף מה:) דיוליך הגלה ליס המלח ומיהו רבינו שמואל פירש שם דה"ה בכל חיסורין וגרלה דדוקא גבי עבודת כוכבים הוא דיש היא הפח ונטל ממנה כרכר ותרג בו את הבגד דתמרינן יוליך הגלה ליס המלח כשתערב לפי שאין ממשות החיסור בעין וההוא דתיתערב לו תביעת דחמרת דקאמר (שם) דיוליך הגלה הייטו משום דאין נהנה מנוף החיסור דאסור בשתיה אלא לו למכור לו ליתן לפועליו ות"ח ומה טעם לא תמרי' בכל הכך דמס' ערלה (פ"ג מ"ו) יכולו כולן לעובד כוכבים חון מדמי חיסור שבו כדאמר רשב"ג בפרק בתרא דמס' ע"ז (דף עד. ושם) גבי יין נסך בירושלמי פריך לה ומפני דחיסורין בכולהו הם יכולו לעובד כוכבים שמא יחזור וימכור לישראל וכן בפח ובגד דפרק כל הגלמים (שם דף מה:) תנ"ע בפח של עובד כוכבים למכור כיון דאגי בהנאה חייסורין שמא יקנה ממנו ישראל ליתן לפועליו וחביים דההוא גברא הם היה חפץ למכור כל ייט ביוה"כ דהוה מלי למכור חון מדמי חיסור שבו:

כולן ילקו דברי ר' מאיר וחכ"א יעלו באחד ומאתים, שהיה ר"מ אומר כל שדרכו לימנות מקדש וחכ"א אינו מקדש אלא ששה דברים בלבד ר"ע אומר שבעה אלו הן אגוזי פרך ורמוני בדן וחביות סתומות וחלפי תרדין וקולחי כרוב ודלעת יונית ור"ע מוסיף אף כברות של בעה"ב הראוין לערלה ערלה לכלאי הכרם כלאי הכרם ר' יוחנן סבר את שדרכו ליטמות שנינו וריש לקיש סבר כל שדרכו ליטמות שנינו, מאי תיבה דתניא

תיבה של חמאה טמאה שנתערבה במאה תיבות של חמאות טהורות, וכן פרוסה של לחם הפנים טמאה שנתערבה במאה פרוסות של לחם הפנים טהורות חעלה, רבי יהודה אומר לא תעלה, אבל תיבה של חמאה טהורה שנתערבה במאה תיבות של חולין טהורות, וכן פרוסה של לחם הפנים טהורה שנתערבה במאה פרוסות של חולין טהורות דברי הכל לא תעלה תניא מיתה רישא תעלה? אמר רבי חייא ברוה דרב הונא בנימוחה, אי הכי מאי מעמא דר' יהודה? רבי

פרק · פירש בקונטרס שם מקום ור"י מוכר על שם שנפרכים כדאמר בפסיקתא דפרשתא דיהודה וישראל רגיש אחר פרשה כי תשא על לא נגע תגע ירדתי שנמצאו ישראל לתגות שיש בו ג' מינים של פרך שנפרך מעצמו: כברות של בעל הבית · אבל על גבי הכיר · אבל על גבי מקום שהם קטנות חפי' ר"מ מודה דלא תקדש דאין כמס ערלה (פ"ג מ"ו) דתעלה בתוך ומתמיה והא דתמנע נקמן דמתיקה של לחם הפנים לא תעלה בשל חולין שהי לחם הפנים דמתיר טפי ורמוי לתחכבר בו ותפה בו את הפח דפ' כל הגלמים (ע"ז דף מה:) דקתני בתערבה בתחרות טולן תמורות צריך לתקומה בכלכרות של בעל הבית: דראניך לערלה ערלה · בירושלמי מקדק למתי לה תני נמי הרתוי דתנן תלתן הלי שבעה וכבד שבעתו בקליפי ערלה ומתערבה בתחרים ומודע מלא הסיטן בקליפי ערלה ותרגו בבגד ותרי מיני תשיבי הרי ט' ותורג מלא הסיטן מלמד שהכור בבגד ותיתי דחשיב כלכרות של בעל הבית בטשיירית ותקה לר"י דהא מיכא טובות שבעות וטומות של עבודת כוכבים להתערובות (זבחים עד.) וכל הנהו דתנן בפרק בתרא דמסכת ע"ז (דף עד. ושם) יין נסך ושורות לבובין וכו' וקתמר התם דהתי תנא מתרי תיי לכך שבמנין ותיסורי הגלה וכל הנהו הוו לה שלא שבעה דכריס הוא שלא יהיו מתקה ההיא משנה לרבי יוחנן ודוחק לומר דתנא לישנא קלישנא דיש ת"ק הוה ליה למתקה ולשנויי הכי כדפריך התעתיעה התערובות ובריס שבעה בילה (דף ג: ושם) ושוב גרלה דעדיפי מתת שדרכו מדפריך התם ותיתי נמי מגוזי פרך ורמוני בתרן ותיתי נמי ככרות של בעל הבית ומפני תכולתה הא תנא ליה התם ומתבילי תלתן דחשיב הכא בריסת לת פריך מעמא דכרבנן בעי לאוקמי דלא מני להו נתת שדרכו ואמר רבינו יצחק דבירושלמי לית חשיב לתא שבטיים שם במסכת ערלה (פ"ג) תכל דתתי תיכת טובת שבעה ות"ח יין נסך דחשיב התם במסכת ע"ז ע"ב בחביות סתומות תייני הא כרבנן בעי לאוקמיה ות"ב דתתי חשיב לה הא תנא ליה במסכת ערלה ואמר רבינו יצחק דבירושלמי לית חשיב לתא שבטיים שם במסכת ע"ז ע"ב בחביות סתומות תייני הא כרבנן בעי לאוקמיה ולא תמר דלא פליג ר' אלעזר בן עזריה דתנן בפרק כל הגלמים (שם דף עה:) עגיל לריכומת ממתני' דתכח דתסתפקו בשל חולין להתכבד בו ומיהו אמר

ר' יהודה לטעמיה. בכיסוי הדם ובהקומץ: חדתני אבל מחיכה כו'. דמשמע לטעמיה דמקום להפסד מועט הוא, נפלוג בדיעבד ואע"ג דליכא תקנתא לא בעלה: עהורה בטהורה עדיפא ליה. לתשמועינן דאע"ג דשתיהן טהורות ועדיין בהן ביטולת קמי תרומות (פ"ה מ"ג) דתרומה טהורה בחולין טהורין הכל מודין שעולין ובתרומה טמאה בטהורה חלוקים ב"ש וב"ה (שם מ"ד) ועוד דטימוחה ופ"ה לא תעלה: ונר"ש מאי שנא ריבה ומ"ש סיפא. כלומר לר' יוחנן דמוקי לה בשלימה סיפא כיון דהפסד מועט הוא לא מבטלין מחיצה שלימה הואיל ודרכו לימטו ולקמ' גב לגר' יוחנן ניגול דתרומה בטל בחולין דקא מהדר לר"ל והלא תני סיפא כו' מכלל דמודה בניגול דבטיל, משום הפסד מועט מחיצה מודה דיבלין כולהו לכהן להפסד מועט, תלת לר"ל דאמר מידי דתוריימה לא בטיל והכא משום דימומי לא חזיא תו חיסור דילה ובעלה, סיפא אמאי לא קתעלה הא ליתא לאיסורא בעלמא: אמר לך בי סיפא בריה בפני עצמו. [ופסח קיים. [ופסח ליתא רבא] לחידי. לעולם בעלמא ורישא בטומאת מקדש דרבנן כגון שנטמאה מחיצה [ביצה נ: נ"מ נג.] על ידי מקדש טמאין שנגעו בכלי דמדאורייתא אין מקדש מטמא כלי ואע"ג דליכא למיגזר משום טומאה [שמ"ש על הגליון נ"מ ס.] לתוריימה מודה ריש לקיש דבטיל הואיל ואתי לזר ופיפחת. קדשים [פסחים ס: מד. מיר ט: [תוס' תרומות פוף פ"ו] לזר = חיסור דתוריימה הוא ומידי דתוריימה אמין במינו להאי מאי סבירא ליה דלא בטיל ואפילו אתי לידי כרתו לימטו: ליפלוג ולימני בדידה. בטומאה ובהרא כדנקט מילתיה ואמאי מאי שנא דשפיקא תנא למילתיה למנקט חולין וקדשים: בטהורות בטהורות עדיפא ליה. ואיכא ליה להאי למימני טהורות בטהורות דשייך בהן ביטולת קמי דפרישי' לעיל ואפ"ה חולין למומרת הוחיל ואיסור דתוריי': חיסור נתו. טומאת בשר קדשים לאוכלו בלתו והבשר יגע בכל אשר יגע בו (ויקרא ז): פיפחת. קדשים בחולין אתי לידי כרת דאכיל להו בטומאת הגוף וטומאת הגוף בכרת דכתיב והנפש אשר תאכל בשר זבח שלמים אשר לה' וטמאתו עליו טומאה בשלמא בטלה נימוחה וניגול היינו טעמא דר"ל דבדתוריימה לא בטיל דכיון דמחיצה בכרת דמיא: והא רבה הוא דאמר (דף קיט.): כל בדתוריימה. בפרק בתרא (לא בטיל) ס"ד חיסור נתו לא ס"ד חיסור כרת אם תמצו לכלם מצו נמי לגלח ועבוד תקנתא: רב חסי אמר. בעימוחה ופיפחת הוי דבר שיש לו מתירין דמוכין להכן: כדתנן היה. דכר שיש לו מתירין לא בטיל כגון דמקטרייה למחר למזבח ליה וכן הוא שיקדם את שחרית לחטיכה בחולין עדיפא מאתמול בהמת כגון בילה שעולה ביום טוב: מיבעיא ליה. לחפי' בהמת כגון בילה שעולה ביום טוב: מיבעיא ליה. לחפי' בהמת כגון בילה שעולה ביום טוב: תלת על פי שלשה רבו. דסמכינן אמתני' דלקמן: תלת לר' יוחנן קשיין. דמי תלין לקולא בחיסור לתוריימה: ואנא רישא חיסור נתו פיפחת וכו'. ממאי דלמומרין בחולין אתי לידי כרת דאכיל להו בטומאת הגוף וטומאת הגוף בכרת דכתיב והנפש אשר תאכל בשר זבח שלמים אשר לה' וטמאתו עליו טומאה בשלמא בטלה נימוחה וניגול היינו טעמא דר"ל דבדתוריימה לא בטיל דכיון דמחיצה בכרת דמיא: והא רבה הוא דאמר (דף קיט.): כל בדתוריימה. בפרק בתרא (לא בטיל) ס"ד חיסור נתו לא ס"ד חיסור כרת אם תמצו לכלם מצו נמי לגלח ועבוד תקנתא: רב חסי אמר. בעימוחה ופיפחת הוי דבר שיש לו מתירין דמוכין להכן: כדתנן היה. דכר שיש לו מתירין לא בטיל כגון דמקטרייה למחר למזבח ליה וכן הוא שיקדם את שחרית לחטיכה בחולין עדיפא מאתמול בהמת כגון בילה שעולה ביום טוב: מיבעיא ליה. לחפי' בהמת כגון בילה שעולה ביום טוב: תלת על פי שלשה רבו. דסמכינן אמתני' דלקמן: תלת לר' יוחנן קשיין. דמי תלין לקולא בחיסור לתוריימה: ואנא

רבי יהודה לטעמיה דאמר *מין במינו לא בטיל, אבל לא נימוח מאי, לא תעלה, ארתני אבל תחיכה של חטאת טהורה שנתערבה במאה חתיכות של חולין טהורות לא תעלה ניפלוג וניתני בדידה בר"א בשנימוחה אבל לא נימוחה לא תעלה? טהורות בטהורות עדיף ליה, ולר"ל מאי שנא רישא ומ"ש סיפא? א"ר ששא בריה דרב אידי רישא בטומאת משקין=דרבנן, סיפא=דאורייתא, אבל טומאת שרץ מאי, לא תעלה, ארתני סיפא אבל תחיכה של חטאת טהורה שנתערבה במאה חתיכות של חולין טהורות לא תעלה ניפלוג זליתני בדידה כמה דברים אמרים בטומאת משקין בטומאת שרץ לא: טהורה בטהורות עדיף ליה בבת אחת רישא איסור לאו סיפא איסור כרת והא רבה הוא דאמר כל *בדאורייתא לא שנא איסור לאו ולא שנא איסור כרת: קשיא לב אשי אמר סיפא משום דהוי ליה *דבר שיש לו מתירין אוכל דבר שיש לו מתירין אפילו באלף לא בטיל והא דרב אשי *בדוחא היא, למאן? אי לכהן מישרא שרי אי לישראל לעולם אסור, אלא הא דרב אשי בדוחא היא; וסבר ר' יוחנן תרומה בזמן הזה דאורייתא והתניא *ישתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהם שתי מאין אחת של חולין ואחת של תרומה ונפלו אלו בתוך אלו הרי אלו מותרים שאני אומר תרומה לתוך תרומה נפלה וחולין בתוך חולין נפלו ואמר ריש לקיש והוא שרבו חולין על התרומה ור' יוחנן אמר יאע"פ שלא רבו חולין על התרומה, בשלמא לריש לקיש קסבר בדרבנן נמי רבויא הוא דבעינן אלא לרבי יוחנן קשיא? הא מני רבנן היא

רישא

וכקוטרס פירש דלמאי דלקמיה דתנן חיסור נתו פיפחת וכו' דוקא בדבר לח דר' יהודה לטעמיה דאמר מין במינו לא בטיל ומחסרב חיים ליה לר' יהודה דלא בטיל דומיא דדם הפר ודם השעיר דילוף מיניה דר' יהודה בהקומץ רבה (מנחות דף כב. ופס) לחכל בדבר יבש דר' יהודה גופיה חיים ליה בפ' בטל (שבת דף קמת): למעלין חת המזומנ בק"ת ולחפי' מין במינו כדמסקינן נמי ליקמן קיעות ובבלה בהקומץ רבה (מנחות דף כג. ופס) דלחיכה למאן (ג) דלא בטל הייט בניחומה וסברה הוא דדבר המחסרב מחפשין טעם להיסור בכל דהייבר ולא בטל לחכל דבר יבש להיסור מוסף במקומו אלא שמין ניכר היכן הוא ולר"ל מאי שנא ריישא ומ"ש סיפא? והיינו דמילתי בילה (דף לח: ופס) לחמר דחיטין ושעורים בטלים לרבי יהודה ולא חטין בחטין בקמח חייבי לחל"ב חטין בשעורין חמחי בטל ולא ניכרים הן ועוד גרלה דלפילו קמח כיון שעוכן הוא ואין טעם מחפשין בטל דלא לאו הכי לפילו קמח חטין ושעורין טעמן בטלים לגבי שמח בפרק בתרא דעו"ז (דף פו. ופס) כמו חמירא דחיטין ושעורין דלעני אלא החם ברוחה חייבי ובהקומץ רבה (מנחות דף כג. ופס) לחמר דחמחות שנתערבו לא בטילי לרבי יהודה הכס נמי מחוך שומכן מחרככין ונותנין טעם זה בזה ח"ל כשיפפה חומן יחנו טעם זה בזה": טהורות. בטהורות עדיף ליה. לחט"ם שאין לחיסורה חמירה ולא בטלה וכ"ם טמחה לחיסורה לף להכשיר

ובקונטרס פירש טעם לחר:

בטומאת משקין דרבנן יוקשבר רב שיפא בריה דרב חידי לרבנן לח פליגי לחדרבי יהודה לחמר מין במינו לא בטל חלא בדרבנן לכל בדאורייתא מודו דלא בטלה לבל לא נימוחה כיון דכל שדרכו לימוח מקדש לף בטומאה לרבנן לא בטל כמו חרומה בזמן הזה לחי הויא לחוריימה לא הוי עיגול בעיגולים עולה חע"ג לחרומה פירות לרבנן: ואנא רישא חיסור נתו פיפחת וכו'. ממאי לחוקמינן בעימוחה לף טעמא דחיסור כרת אם חמצו לכלם נמי לגלח ועבוד תקנתא: רב חסי אמר. בעימוחה ופיפחת הוי דבר שיש לו מתירין לא בטיל כגון דמקטרייה למחר למזבח ליה וכן הוא שיקדם את שחרית לחטיכה בחולין עדיפא מאתמול בהמת כגון בילה שעולה ביום טוב: מיבעיא ליה. לחפי' בהמת כגון בילה שעולה ביום טוב: תלת על פי שלשה רבו. דסמכינן אמתני' דלקמן: תלת לר' יוחנן קשיין. דמי תלין לקולא בחיסור לתוריימה: ואנא

משום דהוי ליה דבר שיש לו מתירין. למאי דקטעי רב חסי דבר שיש לו מתירין בעיגולים ממחי עולה לחפילו בדרבנן מסיעין ליה לרב חסי (ביצה דף ז.) דדבר שיש לו מתירין לא בטל ויש להעמיד ההיח דעיגול בעיגולין בחרומה טמחה לחין לה מחירין ומיהו לא יחכן כלל שדרכו לימוח מקדם לף בטומאה לרבנן לא בטל כמו חרומה בזמן הזה לחי הויא לחוריימה לא הוי עיגול בעיגולים עולה חע"ג לחרומה פירות לרבנן: ואנא רישא חיסור נתו פיפחת וכו'. ממאי לחוקמינן בעימוחה ופיפחת הוי דבר שיש לו מתירין לא בטיל כגון דמקטרייה למחר למזבח ליה וכן הוא שיקדם את שחרית לחטיכה בחולין עדיפא מאתמול בהמת כגון בילה שעולה ביום טוב: מיבעיא ליה. לחפי' בהמת כגון בילה שעולה ביום טוב: תלת על פי שלשה רבו. דסמכינן אמתני' דלקמן: תלת לר' יוחנן קשיין. דמי תלין לקולא בחיסור לתוריימה: ואנא

למחר דם"ד החמח חמחי חרומה טהורה טולה בק"ח: **ישתי** קופות חחת של חולין. הקשה הר"ר שמואל מחכוב לדמקשה מבריימה לוחיב ממחני' דחרומות (ריש) פ"ו (מ"ה) דחנן ב' קופות חחת של חולין וחחת של חרומה שנפלה כחה של חרומה לחוך חחת מהן וחין יכול לחיזה מהן נפלה בריבי, חומר לחוך חרומה נפלה והוו להו לרבי יוחנן וכ"ל לחיפולגי עלה והביח ר"י דמשום רבותא דר' יוחנן מייחי בריימה לחפילו בב' קופות וחפי' בחין לליכת למימר כולי חחי חוקי חולין חחזיקיהו דמה שנפל בקופה של חולין ספק הוח וחין לו חזקה היחר שרי כה רבי יוחנן בלח בריימה וחפשר דבשעה חחת חפילו ר"ל שרי בלח בריימה דסמכינן חחזקה חולין שבקופה ומוקי לה לחחזקתייהו ולהכי לח פליגי חמחניתין חומר למחי דסלקח דעתך דחמח דחרומה בזמן הזה לחוריימה חפילו הוה מוקי לה רבי יוחנן כשרבו חקשי ליה סמכין חשחי חומר להחיר בלח בריימה חלח לרבי יוחנן דלית ליה עוכרין כרישא חלח חומר דה"מ למימר ולימחמיך והכח נמי הוה מלי למימר ולימחמיך חפילו כזית קוביח זו מקני חחם הב"ע בחרומה בזמן הזה דרבנן ויש לומר דה"מ למימר ולימחמיך חפילו כזית בכלי חכילת פרס דרבנן חקשי חמחי חמרינן שחי חומר כיון דרבי יוחנן מוקי לה הכח בלח בריימה וכן דרך הש"ם בכמה מקומות:

זבחים עם. מנחות כב: כג: חולין ק. קח.

קלא א מיי' פ"ו מהל' יו"ט הלכה כ סמג עשין סה טור ש"ע ר"ד סימן קג סעיף ו:

קלב ב ג מיי' פ"י מהלכות תרומות הלכה יד טוש"ע י"ד סימן קיח סעיף ו:

[ופ"ש תכיכות בזה בחוש' מנחות כב: ד"ה ובר"י סכנ' ותוס' זבחים עג. ד"ה ר' יהודה]

(ג ט כ)

תרומה בטמאן הגוף

תוספות ישנים

רבא אמר ריש לקיש לעולם אימר בריש תעלה דהא נמי כי תעלה לא חלכל דף (לכבוים א) ולית הלכה לעולם דטומאה אכל בפיפחת אי אחכל לחוכל בחוכה ואכל בפיפחת אי אחכל לחוכל בחוכה בטומאת הגוף ואיכא בינייהו דאכל בטומאת הגוף ואיכא בטומאת קדשים בטומאת הגוף:

א) ג"ל ואיכא כאן הלכה לאו דטומאת כשר.

הגהות הב"ח

(ג) תוס' ד"ה ר' יהודה וכו' ואיכא למאן דאמר דלא בטל:

ירושה לחשוכה ומיהו יש להן כו'. פר"ח לחשוכה יהושע ומשה ואילך דקדשה לעולם ויעקב אביהם יהושע ומשה ואילך דקדשה לעולם ולא יתכן לפרש כן דבסוף פרק יולת דופן (נדה דף מז. ושם) מפליג רבי יוסי בין תרומה לחלה ות"ל קדושה אביהם היא קדושה עוזרת דבקדושה עוזרת שייך לחלק בין תרומה לחלה משום דגבי חלה כתיב בבואכם וכי תאכלו מלחם הארץ ומגיה יש להם דקדושה לחשוכה לא קדשה לעמיד לבא ובפרק השותפין והמעלה(זבחים דף קז:) קתני הש"ס לר' יוחנן דקדשה לעמיד והביא ר"י למעשרות ודלי לא קדשה הארץ לעמיד לבל קדושת יהושלים והבית קדשה שקדושה מחיות קיימת כל שעה מלבר לו תומה דלרבי במגילה (דף י: ושם) תנא"ם אין להם קדושה לחשוכה ומיהו לא קדשה לעמיד לבא ובפרק השותפין והמעלה ר"ל קדושה לעמיד והביא ר"י למעשרות ודלי לא קדשה הארץ לעמיד לבל קדושת יהושלים והבית קדשה שקדושה מחיות קיימת כל שעה מלבר לו תומה דלרבי במגילה (דף י: ושם) תנא"ם אין להם קדושה לחשוכה ומיהו לא קדשה לעמיד לבא ובפרק השותפין והמעלה(זבחים דף קז:) קתני הש"ס לר' יוחנן דקדש

ליתא למתני' דקתני לר' יוסי תנדרוגינוס מכניס לה מקומו בתרומה: מקמי ברייתא · דקתני לר' יוסי ספיקא הוא: מדשנקיה רבי יוסי לר' שמעון בן עזאי · דתיירי בהדיא במתני' ותיירי בברייתא לתוליה ס"מ הדר ביה ולאו תנאי היא דתימא שמי תנא דברייתא מקמי תנא דמתני' דלא תנאי היא תרוייהו הוה ליה למימר כמי שברייתא ומפיך לדרבי שמעון כדתפכה לדרבי יוסי: למייש ליתיבתה · דלמר שמואל בהמולן (לעיל דף מא.) הלכה כרבי יהודה כשומרת יבם שקדם לחזו את חמותה ומהכא למדנין לה בסמ"ם מגילה בפ' הקורא (דף יח:): הלכה כרבי יוסי · דמתני' ולמתני' כי רב הייו רב הונא כדלקמן ופליג דלמתני' לעיל ליכא דרב ליתא למתניתין ובהכרכה לקמן מפרש לה וכן קומי וקידוש וכבולו תיירי רבי שמעון בהדיה הלכך מסתברא דלדר' יוסי דמתני' קאי דלתיירי רבי שמעון בהדיה: יעקור · דקא קלטה בביעית דלתן הרכבה קולטת בפחות מארבעים יום: לריך שלשים ושלשים · כדי שתקלוט שלשים לפני שביעית דכל שלשים לפני שביעית בשביעית דעד דנפקא לן מבחרים ובקיל תשבות במקלין בית השלחין (מ"ק ג:): ג' ול' · ג' לקיומה שתקלוט קודם זמן האיסור: כמה יהא קישויה · דקיי"ל (גדה דף לו:) כגדה דאורייתא המקבה בתוך י"ח שבין גדה לגדה ורוחה טפ ג' ימים לעופים מחמת נער וולדה חיכה בתה לידי זיבה להיות לריכה שפירת ז' נקיים כיולדת בזוב: תלת שפירת שהיא יולדת דמיא (שם) כי יוזב זוב דמה דמה מחמת עלמה ולא מחמת ולד וכמה יהא קישויה דתמרי' מחמת ולד הוא תפילו מ' לו חמשים יום קודם לידה: דייה חדשה · תרא דשביעי שהיא יולדת בו ופעמים שאין יותר מיום לו יומים כגון שילדה בד' בחדש אין הולד מטהר אלא דמים שראתה מר"ח ואילך שאין ראיה על ידו לזיבה אם לא ראתה ג' ימים לפופים קודם ר"ח דקסבר ר' יהודה שיפורא גריס (קופר שביא דין מוקעים לקידוש (ג) דכמה מעיות סובבות לתדרוגינוס שפק בפ' אם לא הביאו (שבת דף קלו:) וכהמפלת (נדה דף כח. ושם) וכפרק על אלו מומין (בכורות דף מא. ושם) מ"מ לר' יוסי תנדרוגינוס הוא זכר שהמשכה היא עיקר מן הבריאה ומ"מ דייק שפיר לקמן דתנדרוגינוס לשמואל זכר הוא תע"ג דכמה מעיות סובבות לתנדרוגינוס שפק בפ' אם לא הביאו (שבת דף קלו:) וכהמפלת (נדה דף כח. ושם) וכפרק על אלו מומין (בכורות דף מא. ושם) מ"מ לר' יוסי תנדרוגינוס הוא זכר שהמשכה היא עיקר מן הבריאה ומ"מ דייק שפיר לקמן דתנדרוגינוס לשמואל זכר הוא תע"ג דכמה מעיות סובבות לתנדרוגינוס שפק בפ' אם לא הביאו (שבת דף קלו:) וכהמפלת (נדה דף כח. ושם) וכפרק על אלו מומין (בכורות דף מא. ושם) מ"מ לר' יוסי תנדרוגינוס הוא זכר שהמשכה היא עיקר מן הבריאה ומ"מ דייק שפיר לקמן דתנדרוגינוס לשמואל זכר הוא תע"ג

[תוספות דכתובות פ"ב]

[לעיל פ:]

[מגילה יח:]

[ספרים נה.]

[ב"ק ק. כלאים פ"ו מ"ד]

[בכתובות דכלאים וכן ביבמות לעיל ליתא לדבר ר"מ וכן מוכח מתוס' דב"ק ק. ד"ה מחיצת זכו' דסתם מכנה ר"מ וכו' וכן בכורות פ"ח ליתא]

הגהות הב"ח
(ה) רש"י ד"ה דייה מדמה לי' ובב"ב הוקשין לקידוש החדש: (ב) תר"ח ר"י פ' והתיכו סנפנים ומסמא סתם וכו': (ב) בא"ד אין מדמה מוסר דכר שהיו שלו כל"ל ותיכף בכלאים ממתק:

ליתא למתניתין מקמי ברייתא דתניא *רבי יוסי אומר *אנדרוגינוס בריה בפני עצמה הוא ולא הכריעו בו חכמים אם זכר אם נקבה אדרבה ליתא לברייתא מקמי מתניתין? *מדשבקיה רבי יוסי לבר' זוגיה ש"מ הדר ביה, דשמואל אמר ליתא לברייתא מקמי מתניתין, אדרבה ליתא למתניתין מקמי ברייתא דהא שמעינן ליה לשמואל *דחיש ליחידאה? הני מילי כי לא מתעקרא מתניתין אבל כי מתעקרא מתניתין לא חיש, אמרי ליה רב משמיה דרב הלכה כרבי יוסי באנדרוגינוס ובהרכבה ושמואל אמר בקושי ובקידוש אנדרוגינוס הא דאמרן הרכבה דתנן *אין נוטעין ואין מבריכין ואין מרכיבין ערב שביעית פחות משלשים יום לפני ראש השנה ואם נטע והבריך והרכיב יעקור *רבי יהודה אומר כל הרכבה שאינה קולטת בשלשה ימים שוב אינה קולטת רבי יוסי ור' שמעון אומרים *ישתי שבתות ואמר ר"נ אמר רבה בר אבוה לדברי האומר שלשים צריך שלשים ושלשים לדברי האומר שלשה צריך שלשה ושלשים לדברי האומר שתי שבתות צריך שתי שבתות ושלשים, ושמואל אמר בקושי וקידוש קשי דתנן *כמה יהא קישויה ר"מ אומר או ארבעים או חמשים יום רבי יהודה אומר דייה חדשה, רבי יוסי ור' שמעון אומרים *אין קישוי יותר משתי שבתות קידוש דתנן *המסכך גפנו על גבי חבואתו של חברו הרי זה קדש וחייב באחריותו *דברי רבי מאיר, רבי יוסי ורבי שמעון אומרים

[מגילה יח:]

[ספרים נה.]

[גדה לו:]

[ב"ק ק. כלאים פ"ו מ"ד]

[בכתובות דכלאים וכן ביבמות לעיל ליתא לדבר ר"מ וכן מוכח מתוס' דב"ק ק. ד"ה מחיצת זכו' דסתם מכנה ר"מ וכו' וכן בכורות פ"ח ליתא]

הגהות הב"ח
(ה) רש"י ד"ה דייה מדמה לי' ובב"ב הוקשין לקידוש החדש: (ב) תר"ח ר"י פ' והתיכו סנפנים ומסמא סתם וכו': (ב) בא"ד אין מדמה מוסר דכר שהיו שלו כל"ל ותיכף בכלאים ממתק:

ברית כפני עלמה כו'. מר"י דהתי כריה לה הוי פירושו כגון בריה שבמקומות אחרים שהיו שפק לנא בריה דקתמר הכא היינו שהוא שפק דקתמר ולא הכריעו בו כו' וכן משמע בהמפלת (נדה דף כח.) דלמר רב טומטום ואנדרוגינוס שרשו לוכן לו תורס לוקמורפין עליו לת התרומה לאו לוכן ותורס כלחת סוקמורפין עליו לת התרומה תלמת בהדית מקוי ליה רב ספיקא והייטו ע"כ כר' יוסי דברייתא דלר' יוסי דמתני' זכר הוא ומקשה דבתוספתא דכלוסים (פ"ב) משיט בהך ברייתא דמשמעיון לכל טומטום ליט כן תלת דלא ליט לו ספק ליט לו ספק לשה מכלל דתנדרוגינוס לת הוי ספק תלת ליט לת חיש, אמרי ליה רב משמיה דרב הלכה כרבי יוסי ותר"י ההתם ה"פ לכל טומטום ליט כן תלת ספק שהוא ליט לו ולתי לו לשה ודתיט תלת שהוא מכוסה ולין ניכר ושם קרם ונקרע ונמלת זכר תגלת מילתת דמתחלה היה זכר ולתי וכן נתקדשה ונמלאת נקבה ור' יוסי לת פליג אתרת קמת תלת לפרושי טעמת דתרת קמת קלתי תע"ג דקתני ר' יוסי לומר לי כמי שהוא כר' יוסי: ב) ר"ן נמי כולה ר' יוסי היא והכי קתני יוסי לומר ועי"ל דפליג אמתי דקתמר תרת קמת (שם) הריני כזיר שזה ליט ושתה פירוש שניהם בין ליט בין לשה הרי זה כזיר ועלה פליג ר' יוסי שלין תקוב לשה ושתה תלת לו זה לו זה וה"ק שכר שתקוב שניהם בתקלת כלים ובתקלת הוא כתתה וקתמר נמי ת"ק הריני כזיר שלין זה לו ליט ולא שתה הרי זה כזיר לפי שלין זה לו ליט גמור ולא שתה דנני קלא דהכי נמי תשכחת דר' יהודה אמר לעיל תנדרוגינוס שקיבל קידושין ספול מפני שהוא ספק ליט ספק לשה ואינו יכול לגרש ור' אלעזר דמילה משום ספק ר' יהודה דכמול ולא ידעי אי מפני שהוא ספק ליט ואינו יכול לגרש אי מפני שהוא ספק לשה ואינו יכול לגרש ולא ידעי קא מיבעיא ליה

אין חלם לומר דבר שאין שלו · ור"ח ומ"ם מפרש נגלה לו מלך בחלומו של חברו שנאמר ואתי' דבדבר החלוי במחשבה הוא דאמר הכי כגון שמחשבה לבעלמא חברו דקס"ד דחולין (דף מ. ושם) דלפי' עצה בה מעשה כגון שמחשבה היכא למ"ד דלא חברה ואיסור כלאים נמי חלוי במחשבה כדאמר בסוס' כלאים (פ"ה מ"י) גבי הרואה ירק כשהוציע לקנקנו לפיל הוסיף מלחים מותר כשהחזור לקנקנו לשור א) ומפרש ר"ת דקנקנו בהגוזל (כ"ק דף ק: ושם) כשהיתה הימנה ולא גדלה ווקא כשהיתה לכל דלא כשהיתה שהיה עוסק בגדר ולא הספיק לגדור עד שהוסיף מלחים לה קיתם: **אמרי** בי רב מנו רב הונא · פירש בקונטרס הע"ג דמסקינן בספ"ק דסנהדרין (דף יז: ושם) דאמרי בי רב רב המנונא הייגו היכא דאמר רב הונא אמר חברו לכל מלחים היה הונא אמר רב חברו לכל מלחים דלא כשהיתה מלחים לה כשהיתה שהיה עוסק בגדר ולא הספיק לגדור עד שהוסיף מלחים לה קיתם: **אמרי** בי רב מנו רב הונא · פירש בקונטרס הע"ג דמסקינן בספ"ק דסנהדרין (דף יז: ושם) דאמרי בי רב רב המנונא הייגו היכא דאמר רב הונא אמר

כלאים. פסול להקריבה דכתיב (ויקרא כב) שור או כשב פרט לכלאים כי יולד פרט ליולד דופן והכי ממשה ליה ר' אליעזר מקרא בתמורה בפ' יש בקרבנות דלא מייל קדושה עליהן ותע"ג דתמר פסולי הקרבה כגון רובע ורבע מוקה ונעבד ותחנן ומחיר מיילת עלייהו קדושת הגוף ולכיכין מוס קדוש ליפדות עליו ולתמר פליגי תמורין בגיזה ועבודה הכי נמי מייל עלייהו מלת קדושת דמים כדיקלא בעלמא ופפדין בלא מום ומוחרין בגיזה ועבודה לתמר פליגי: לא קדושין בתמורה. לת מיבעיא תחלת הקדש דלא קדשי דתמי בעל מום שקדש מומו להקדשו לא נחמת ליה קדושת הגוף בלתמר בכורות בפ"ב (דף יד.) תלת תפילו תם המיר קודם כהן הכי לת מקדשי דלילו בעל מום מיילת עליה קדושת הגוף ליתמר בגיזה ועבודה לף מקיפדה דכתיב (ויקרא כז) טוב ברע תם בתמר ימירט, תפילו הכי תהני לת מיילת, לתין מקדש לעשות תמורה תם תם קדושים והמיר תוכין בהם תינן עוכין תמורה והתם מוחבינן במסכת תמורה וכי מחתר שתין קדושה היכך מקריפין, לי לתה מולת תלת במקדיש בהמה ולתי"כ נמקריפה במקדיש ולד ויולת דרך הופן תבל כלאים וטומטום ואהדרוגינוס שפסלו מסעת 'לירתם לי לתה מולת מקדיש תלת בולדות קדשים שהיתה תמן קדושה, ומה מקנתם יכנו ויסמתנו ויפדה ויתכלם והטרפה תקבר: על כיס נוקיא. בקיאים ומריפים ותין מניחין תרגנול נכרי ביניהם:

[נדרים נ:]

הנהות הב"ח

(ת) רש"י ד"ה מתי לירית וכו'. ומשמ דריסת קלי ומיבא למשה נמתק: (ב) תוס' ד"ה ר"ת וכו' דתין מממת נגדים וכן בסנהדרין לת קדושין: (ג) ד"ה ואת טוליה וכו' עשה קדושים. ל"ב תיתה לי דתכי נם בכ"ג ליתת עשה זו דקדושים בדלעיל דף כ' ול"ב שפיר מקשה מתלמה דתם היה זה עשה ל"ת ונם בקידש הוה ליה ועשה ופריך זה דרך ממ"א תלת טורחי דהה נקרא ליסור מלוה כדלעיל דף כ' תמר מנוה שתמר דהוה ליסור קדושה ולכתורה יש ליתב דדוקת נכי תלמה לכ"ע מז הנת' דתלמה לתכל נכי תלמה דקדושים תכל נכי תלמה לכתן דריסור דהם ספסוק קדושים יהיו לתלהיכם כתיב שם תין ספק דהוה עשה ותמר כעיון יהיה דהם ליתת עשה דהוה ל"ת' בקדושין דף ע"ת כשלת נמר ביתתו נעשית לכ"ע מיד תלמה בהערלה ע"ש דהיה משנה מפורשת בהכת על יבמתו דתלמה לכ"ע נעשי' מלמה מיד ממילת בנמר ביתה ליבת עשה קדושים יכון שכתוב נכי תלמה ולית ליה לספר לייבם תלמה הת ל"ת לנמר ביתתו הת עובר בעשה דקדושים:

יש מותרות לבעליהן ואסורות ליבמיהן, מותרות ליבמיהן ואסורות לבעליהן, מותרות לאלו ולאלו, ואסורות לאלו ולאלו אלא מותרות לבעליהן ואסורות ליבמיהן כהן הדיוט ששא את האלמנה ויש לו אח כ"ג, חלל ששא בשרה ויש לו אח כשר, ישראל ששא בת ישראל ויש לו אח ממזר, ממזרת ששא ממזר ויש לו אח ישראל מותרות לבעליהן ואסורות ליבמיהן אלא מותרות ליבמיהן ואסורות לבעליהן כ"ג ששקידש את האלמנה ויש לו את כהן הדיוט, כשר ששא חללה ויש לו אח חלל, ישראל ששא ממזרת ויש לו אח ממזר, ממזר ששא בת ישראל ויש לו אח ישראל מותרות ליבמיהן ואסורות לבעליהן אלא אסורות לאלו ולאלו כהן גדול ששא את האלמנה ויש לו אח כהן גדול, או כהן הדיוט, כשר ששא חללה ויש לו אח כשר, ישראל ששא ממזרת ויש לו אח ישראל, ממזר ששא בת ישראל ויש לו אח ממזר אסורות לאלו ולאלו כל הנשים מותרות לבעליהן וליבמיהן. שנויות מד"ס: שנייה לבעל ולא שנייה ליבם—אסורה לבעל ומותרת ליבם, שנייה ליבם ולא שנייה לבעל אסורה ליבם ומותרת לבעל, שנייה לזה ולזה אסורה לזה ולזה, אין לה לא כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות והולד כשר יוכופין אותו להוציא. *אלמנה לכ"ג, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתינה לישראל, בת ישראל לנתין ולממזר—יש להן כתובה; וכן אמר רבי אושעיא: דתני נשא ליתני קידש וכ"ת טעמא דנשא דהוה ליה עשה ולא תעשה אבל קידש אחרי עשה ורוחה לא תעשה, והא כולה פירקין עשה ולא תעשה הוא ולא אתי עשה ודחי לא תעשה! אשכוח דקבעי למיתני סיפא "כ"ג ששקידש את האלמנה" דוקא נשא דשוייה חללה אבל קידש שריא ליה תנא נמי רישא "נשא" ואדתני משום סיפא ליתני "משום מציעתא כ"ג ששקידש את האלמנה ויש לו אח כהן הדיוט אלא אשכוח בת בוקתא דקבעי למיתני "חלל ששא בשרה" טעמא דנשא דשוייה חללה אבל קידש שריא ליה, משום הכי קתני "נשא" אתאי אוקימנא ליתני בתולה וכי

הכלאים וטרפה ויוצא דופן טומטום ואנדרוגינוס לא קדושין ולא מקדשין ואמר שמואל לא "קדושין בתמורה ולא מקדשין בעושה תמורה ש"מ: ר' אליעזר אומר חייבין עליו סקילה כזכר: תניא א"ר שכשהלכתי ללמוד תורה אצל ר' אלעזר בן שמוע חברו עלי תלמידיו כתרנגולים של בית בוקיא ולא הניחוני ללמוד אלא דבר אחד במשנתינו רבי אליעזר אומר אנדרוגינוס חייבין עליו סקילה כזכר:

הדרן עלך הערל

יש מותרות. כהן הדיוט ששת את האלמנה. ה"ה לכתולה דכתמת כעניס תלמנה ותמורה לכ"ע, לתין כנמרת פריך ליתני כתולה: לת כשר. כהן תמור לייבמה שתחלצה בביתת תלל כדילפינן מעבד כהן כי תהיה לתים זל כפ' תלמנה (ניע תה.) ותלל מומר בכשרה: שקידש. תבל כשת, נתחלצה בביתתו ותמורה ליבמה הדיוט: שנייה לבעל ולת שנייה ליבם. תם תמו של בעל ולת של יבם כגון שהיה תתיו מן התב ולת מן התם: ולת פירות. מן תמצה לה פירות, ככסי מלוג שתכל תמלה ותף על נב דקי"ל בכתובות (דף מז:) תקנו* פרקונה תתת פירות ככסי מלוג שהוא תוכל כדתמן (שם דף נת.) לת כתב לה דתם מצתני תפרקיך מייב לפדותה שהוא תנת ל"ד ומ תין מייב לפדותה דלת קריגן ביה ותמביך לתנתו תפי' הכי לת ישלם לה פירות שתכל תמלה כדתמרת בגמ' (נקמן דף תפ:) תנתי כתובה ככתובה דמי וכי היכי דקנסוה רבנן לת נפרע שהכניסה לו מצלה בתורת כתובה קנסוה נמי לת תנבה מיניה פירות שתכל בתנתי כתובה של פירקונה שהוא תנת ל"ד שתין לתוד בשטר כתובה: ולת מזונות. תל מיבעיא היכת דייתבה תומיה לת כייפין ליה לזונה להת בעמוך והוצת קתי לת תפילו תם הלך למדינת הים ולומה ותכלה לת מצלה,ות"ה ה"ה לכסרה להת ק"ל (בכתובות דף קת.) כמ"ד הנית מעמיו על קרן הלבי,לפי מילתת היא ולת דמי התם קתני (שם דף קו:) מי שהלך למדינת הים ועמד תחד ופרנם תבתו לת תלוה לה כלום לת בשביל בעלה פרנסה להתם ממתן תבע-היא לת נותה לה, הוה לת בקש הימנו,הלכך מלוה הוה דעבד,תבל היכת דהלוה לה בתורת הלוותה הוה תוכעה והיא תוכעת לת בעלה ומצלה כדתמר לקמן בגמרת ומתת תתלמן תו תתגרש ותצלה מצלה דתמן (כ"ק דף פז:) נתגרשה התלה נשתתכר העבד תייבין לצלם: ולת בלותת. תם עדיין יש לה בלותת ושתקים מן בגדיים שהניעה לו תיכה טוצלן כשיוצלה דקסוה רבנן: תלמנה לכ"ע כו'. מפרש בגמרת טעמת: ובמ' מתי תיירית דתתי נשת. תתת (ו) (תלמנה) דקי' לת ליתני קידש. דהת עמי מותרת לבעלה ותסורה ליבמה: דהוה ליה עשה. בתולה מעמיו יקח (ויקרא כא) ולת בתולה, ולת תעשה. תבל קידש שריא ליה. ליבם הדיוט: ולת עשה תבל קידש הדיוט בתולה דלמנה מן תלירוסין מייבם לה כ"ג דלתי עשה ודחי לת תעשה דלמנה: והת כולה פירקין. עשה דיבום ולת תעשה דליסור הוה דרמו תהדדי ולת לתי עשה דיבום ודתי לללת דליסור כגון ממזרת לישראל או ממזר לישראלית וכן תללה לכהן ומ"ט דהת פקתת לן בפ"ב (נעי כ.) מועללה יבתתו השערה: תבל קידש שריא ליה. ליבם הדיוט: ולתרתי. כמת משום סיפא דמקני כ"ג שקידש דלת מני למיתני נשא: ה"ג תלת משום בת בוקתא. דקתני נשא כדריתת דפרקין משום בת בוקתא כשרה כו': ליתני בתולה. וכשתם נעשית תלמנה: הת דתני נשא בריתת דפרקין משום בת בוקתא כשרה כו': ליתני בתולה. וכשתם נעשית תלמנה: ניקולין

לישראל ומחויר נדושתו משנשאת ופסק סיפה ורישת כולן יש לתן כתובה כשתכיר .בה ואע"נ דקי"ל דאשה שונתה תחת בעלה אין לה כתובה ה"ם בשאין רוצה לקיימה אחרי שירש שונתה אבל וה שירש שונתה וקיימה א"נ בשתחזירה אותר שנירשה יש לה כתובה אליבא דר' ואליבא דרשב"א ליח לה כתובה מפני שהיא פרנילתו דהא לא פסיל לה דהא לתרומה ולכהנה הוא אפסלה לה בונות והלכה כר' מחני'

כתובות קי: נקמן מה.

חום' חד מקמאי נושא כתב:הכי אלפסו דאלמנה לכ"ג נרושה וחלוצה לכהן הדיוט כשלא הביר בה אין לה כתובה אבל תוספתא יש לה ופסיק רחוב' נפי אין לה דכי אקני לה אדעתא לפיקם לספק לא אקני לה. ויש לתת טעם לדברי הרב אפי' בשלא תביר בה משום חיבת ביאה אקני לה אבל כתובה משום תקנה היא באלמנה לכ"ג לא תקנו ואיתו נפי לא כתב לה כתובה אלא אדעתא דתקנתא תקינו רבנן כתובה אדעתא דנשואי היתר ולאו אדעתא דנשואי איסור כיון דקי"ל(לקמן פ"ב ע"ב) הלכה כר' מחבירו הלכך משמה דאלמנה לכ"ג [יש לה כתובה] משום דדברי תורה אינם צריכים הוזק. ש"מ דה"ה למסורת ונתינה כנ"ל:

א) תוי ד"ה מתי לירית תמלה הקדש דלת קדשה לת תפי' שוף הקדש כגון תמורה לת מתסת תמורה ותע"ג דכעלי מומין נתפסין בתמורה כדכתיב עוב נרע תו רע בעוב דר"ל בעלי מומין בתמיתין מ"מ א) ליכת התם קדש בהני דלת תלה עלייהו קדושה כלל: ולא מקדישין ותתם קתמר וכי תתחר שתקדישין כיון דתקדישין כיון דתמיתין ומכני מריפה המקדש בהמ' ותת"ל שקדשה הקדש ולד ויולת דרך הופן וטומטום ואנדרוגינוס משמת לה בולדות קדשים וכמ"ד ונדות קדשים כמעי תמן כן קדושים ומכלנו נמי מוכל לייבה כן דמיירי שבא מקדש וקדושים ותמ"ב עלך בהם כשאול וקדושים כדמפרישים יולדות קדשים כמעי תמן הם קדושים כנ"ל:

א) תוי ד"ה תתי לירית תכל תבל כהני לת תלה וכו'

וכי תימא קסבר התי תנא דיטולין הרחמנים מפילין . תימה דבכל"ג לא תמרינן בשום דוכתא ניטולין מפילין להחמיר הוה ליה למימר הכי לאסור ככה וחמ"כ גירש בפ"ד לחין (נעיל ג:) אבל להקל לא תשכחן ועוד דלפי' לאחר מיתה לחמרי בהעבל (נעיל שם:) כשנפלה לו וחמ"כ נפקע דחייל לישור פליטה ו"ל דכלאו הכי פריך לה מגופה : **אי** נסוב כי תורמייהו מותרות לבעליהן ואסורות ליבמיהן . לא שכחת טני טניה וטליטי טליטי דח"כ שחיהן מותרות לבעליהן וליבמיהן הוה לסבור דקבל גרים לא חקרי קבל כלקמ' מותרות ולאו גיורות הלא כן הקשיה שהוה טליטי נפל ישראלים והיינו כי תורמייהו שהוא מיאר בה וחל"ש לחסורות ליבמיהן לה קאי לאחרויהו דלאחת טני טניה שהיא מותרת ליבמה דקבל גרים לא חיקרי קבל ומשום לאחת טליטי שהיא ישראלית נקט לאסורות ליבמיהן וכן הוא דקאמר לי לאפוך מותרות ליבמיהן ואסורות לבעליהן נמי לא קאי אלא אלאחת מלרי טני שכחת ישראלית ומשום כי נקט ה"ל כנסוב כי תורמייהו לי לאפוך וכנסוב דלא מני למינקט כולה מילתא בחד גברא וקאי מיניקרא לאחת טליטי ובחר הכי קאי לאחת טני ה"ל ואמאי לא נקט ליהוי קאי לאחרויהו כגון מלרי טני שכחת ישראלית ומלרים לאיסורה להשמת אחד מהם ישראל גמור ואחד מלרי טני כנסוב כי תורמייהו שהיהן מותרות ליבמיהן לאפוך וכנסוב לאסורות לבעליהן וי"ל דבן ישראלית לעניין קבל מלא חשיב קבל גרים וה"ק לפי' ליתא לדרב דימי ליתי ישראל שכחת אחי כנים מלרים לאיסורה ישראלים והיו לו בנים מהיהן דבן מלרית מלרי ס"ל שני ובן ישראלית ישראל נסוב כי תורמייהו לאסורות לבעליהן וכ"ת דלא חני הכי לפי טניותי מלרית הוי בחסור והא קתני ממזר ואחל כשכחתו בחיסור א) ואומר ר"י דלא פריך אלא ממה שמייר דבריס של חידוש הלא ליתא לדרב דימי היה לו לסלוקי בשמלתו ולהכי כי מצי מייר פלוג דכל פריך הא חנא ליה חייבי לאוין ודלא כחיבי כרתות ומיתות ב"ד ואחל דמיתת ב"ד חמיר ואחל דחייבי לאוין חמיר מחייבי כרתות ומיתות ב"ד

והרי טומאה דלאו שאין שוה בכל' ומעמא דכתיב רחמנא "בני אהרן" ולא בנות אהרן, הא לאו הכי ה"א נשים חייבות מאי מעמא לאו משום דרב יהודה אמר רב דלמא דגמרינן "מלא יקחו אישה ראשה" קיחה איצטריכא ליה ס"ד אמינא ליגמר מטומאה קמשמע לן. רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע איקלעו (ו) להינצבן לאתריה דרב אידי בר אבין, בעו מיניה: הוזהרו כשרות להנשא לפסולין או לא? אמר להו רב פפא חניתה *עשרה יוחסין עלו מבבל כהנים לוים וישראלים חללים גרים וחרורים וממורים נתינים שתוקי ואפופי כהנים לוים וישראלים חללים גרים חרורים מותרין לבא זה בזה, גירי חרורי וממזרי נתיני שתוקי ואפופי מיתחרים לבא זה בזה ואילו בהנות לחלל לא קתני, א"ל רב הונא בריה דרב יהושע כל היכא דהני נסבי מהני והני נסבי מהני קתני, כהן דאילן בעי למינסב חללה אסירא ליה, לא קתני, אתו לקמיה דרב אידי בר אבין אמר להו דרדקי הכי *אמר רב יהודה אמר רב לא הוזהרו כשרות לינשא לפסולים: שניות מדברי סופרים וכו': בעו מיניה בני בירי מרב ששת: שניה לבעל ולא שניה ליבם? יש לה כתובה מיבם או לא? *כיון דאמר מר כתובתה *על נכסי בעלה הראשון לית לה או דלמא *כיון *דאילו לית לה מראשון תקינו לה רבנן משני, אית לה! אמר להו רב ששת תניתוה כתובתה על נכסי בעלה הראשון ואם היתה שניה לבעל אפי' מיבם אין לה, מכלל דאלמא דאית לה מיבם? חסורי מיחסרא והכי קתני *כתובתה על נכסי בעלה הראשון ואי לית לה מראשון תקינו לה משני יאם היתה שניה לבעל אפי' מיבם אין לה: בעא מיניה רבי אלעזר מרבי יוחנן אלמנה לכ"ג, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט: יש להן מזונות או אין להן מזונות, היכי דמי - אילימא דיחבה תותיה, בעמר והוצא קאי! מזונות אית לה! לא צריכא שהלך הוא למדינת הים ולותה ואכלה, מאי: מזוני = תנאי כתובה נינהו מראית לה כתובה אית לה מזוני או דלמא כתובה למשקל ומיפק אית לה, מזוני, דלמא תיעכב גביה, ליתי לה? א"ל ליתי לה, ותניא יש לה? כי חניא חניא "יש לה" ליה אחר מיתה, אית ראמר: אמר ליה חניא "יש לה", הא בעמר והוצא קאי! ואלא התניא יש לה? כי חניא ההיא לאחר מיתה. תיר *אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, יש לה בחובה פירות מזונות בלאות *והיא פסולה וולדה פסול וכופין אותו להוציא. שניות מדברי סופרים אין לה בחובה לא פירות לא מזונות ולא בלאות והיא כשירה וולדה כשר וכופין אותו להוציא אמר ר"ש בן אלעזר מפני מה אמרו אלמנה לכ"ג יש לה בחובה מפני שהוא פסול והיא פסולה וכ"מ שהוא פסול והיא פסולה קנסו

ולותה ואכלה מאי. מי לותה ואכלה קודם שפסקו לה כ"ד לא היה הבעל חייב לפלגם לותה אבל כ"ד כדפירש"י בסוף כתובות (דף קו. ושם) נכי קנסו כ"ד ופסקו מה שפסקו פסקו והכא מיבעיא ליה אם יש לב"ד לפסוק לה מזונות כשהלך למדינת הים ותלוה ותאכל כמלך בעלה או לא: **אלמנה** לכ"ג יש לה פירות. לימא דתניא כפרק נערה שנתפתתה (שם נא: ושם*) אלמנה לכ"ג נשבית חייב לפדותה דקרינא ובכהנת תהלה למדינתך למדימתך הוי פירות כמשמעו דין פירות להיות פירקוה להוי תחת פירות ונשיה דקתני לן הלה פירות הוי נמי דין פירות דאם נשבית חיוב לפדותה תני"ג דהבעל חוכל פירות כיון דהיא כהנה כדכתיב (נקמן פט.) דתנן נמי לן לה פירות ומזונות כו' ותמר עלה בירושלמי אחיה יכולה להוציא ממנו הפירות אחיכל ת"ר חניתה הא דתימא כשאכל עד שלא כא הרחמן כו' ולרבא דתמר התם אלמנה לכ"ג לאיזו חייב לפדותה כרתה לכ"ש לפרס יש לה פירות דאם נשבית מצטט הבעל הפירות שאכל לפדותה כהם אכל מה שפרקוה יחד על דמי פירות שאכל לא יהיב ונשבית אפילו דמי הפירות שאכל לא יהיב ותמוך פירות הקונטרס משמע אין לבעל פירות בלאמנה כלל ואפילו לא נשבית חייב להחזיר פירות שאכל דפי' יש לה פירות שאף על פי שאכל פירות כיון דלאו אכלו אכלה ואליבא דרבא דכתובות פירש כן אף גרשה לכ"ש כמו שפי' לעיל מצטט בעל חוץ לגורך פרקוה כשנשבית וכן פירש הריב"ן:

בלאות. פי' בקונטרס במשנתינו נבי קניה לאין לה בלאות אחס יש לה עדיין בלאות ומחקים מבגדים שהכניסה לו תינה טוענתן כשיוצאה דקנסת קנסו חכמים ואין גרשה לכ"ש דבהדיא משמע בסוף תלמוד ניזונים (כתובות קא. ושם) דדוקא מה שבנה ואין בעין רגיל לפרס בלאותיה אבל בלאותיה קיימין אף על גב דאכל מה שבעין אין לה לאכל מה שבעין קלה והיכא דאיכא בלאותיה קיימין בלאותיה קיימין וכן כסוף תלה על פי שנתפתתה (שם סב:) נבי מורדת אכל ק"ק כיון דתקנתי בתלמוד שים לה פירות הייט בלאות כיון דאייתי בבלאות אחין קיימין כדאמר התם (כתובות עב: קא.) פעיילת ליה גלימת פירא הוי ומכסי בה ואזיל עד דבלי*:

וכל מקום שהוא פסול והיא פסולה: פי' בקונטרס שהוא פסול שטעת אוהבה בעבירה כדתנן בכבכורות (דף מה:) ולא תרוייהו בעי לגלח אם הוא פסול לו היא פסולה קנסו לאיש דלא מרגלא ליה כיון דמיפסל בהכי חד מיניייהו כדאמר בסמוך ממזרת ונתינה לאיכא בינייהו ופריך ולר"ת דאמר הכי זה עבד וממזר הא לא מרגלא ליה והתם בעל לא מיפסל דהא ביאתו לא שייך למימר מיפסל על ידה ואיכא נמי לא מיפסלא בהכי דהא מעיקרא מיפסלא וקיימא לגלח מקום זרע לאוד מנעה ולא מרגלא ליה שיהלה להרגילו כיון שזרעו נפסל על ידה

א) ומיהו קשה דקאמר בעולה לכ"ג אימת ביבמתו כו' ואמאי מרגלא ליה והא הוא נפסל על ידה שטעת בשיבה וירחה להרגילו ור"ת מפרש דהוא פסול דקאמר לאו דוקא אפילו במקום שהולך כשר לא מרגלא ליה בדאמרינן ור' יוחנן דף קי"ב ע"ב) מי שהלך למדינת הים ובא ואמר נתגרשה אשתי ואיני יודע אם נשאת אם לאו אסורה לבעלה ואם יש לה בנים ממנו כשרים ואפילו הכי לא מרגלא ליה דהא מיפסלא בהכי ואפילו הכי אמרינן דמיפסלא בהכי ואפילו הכי אמרינן דמיפסלא בהכי ואפילו הכי אמרינן דמ

מזכרת ונחינה ליכא ביניהו. פי' לעיל לא נבין ע"י שפחה ולא"ש שפחה ליכא ביניהו. פי' לעיל לא נבין ע"י שפחה ולא"ש שפחה לעיל לא נבין ע"י שפחה ולא"ש שפחה לעיל לא נבין ע"י שפחה ולא"ש שפחה

תרומה לכהן. נתינה לכהן, ומעשר לחשון לעזר, קמני מעשר לעזי דומיא דתרומה לכהן, מה תרומה, מכילתה כנתינתה לכהן ולא לזר לחף, מעשר לעזי- מכילתו לעזי ולא לזר, דאי לא הכי, מציירת ליה לזר מחיר, תרומה למאי קמני נהי דמעשר לישעי ליה לתורוייה דלא יהבינן ליה לכהן כר' אלעזר בן עזריה דלא תרומה ל"ע ועוד מדקתמהדר ליה ר"ת לשון היתר מכלל דר"מ נמי בתיקור והיתר חיישי: מכלל דתיקח למתן דלמעשר- מעשר לכהן לשכל בתמיה והא ודלי כהנים לאו זרים נינהו כדלמר לקמן לכהנים תיקרו ליה: טמטו לחף לכהן. כדקאמר לקמן טעמא: מקמיה דגמרת. כך קיבל מרבו ורבו מרבו עד ר"מ שמעו משמו ולאו מן דעתיה קמפרש לטעמא דר"מ: מה תרומה טובלת. שכל זמן שלא הפרשה חייבין מיתה על לכילתו של טבל דהא מיתה כתיב ביה: לחף מעשר לחשון טובל. ותע"ג דכדידיה ליכא מיתה, חייבין מיתה על הטבל שלא הופרש מעשר לחשון ממש: לא לחפיו מעשר עני. דקיל כלדקה בעלמא דלאו לר קדושה חיים ביה: ולכלו בשעריך. בשנה הלוויים מסחני קרא: הכי גרסינן ואקשר רחמנא לה מיטו ולי מהחם ה"ת לגלות לבל מיתה לה קמ"ל: מתי לישה תוכלנה דקתני. כולה מתני' בנבי מעשר: לישה טחנת רשום. לשלוחה לחרום מעשר של חרום ולבריס ממט תרומת מעשר ואתה ליה בקורס שלם מדעת: ולכלתם לחמו בכל מקום לחם ויחיקס. הקום הכתוב לחשון לו ליחד על בת ישראל משום לעזי כו': ה"ג מה כריה לרבינה לחמר לומר שאין חולקין לה מעשר בניס הגרנות הכיחה למ"ד משום ייחוד אלא למ"ד משום גרושה, ולישעמיך גרושה בת כהן מי לא אכלה במעשר, ולישעמיך גרושה בת כהן מי לא אכלה בתרומה אלא משום גרושה אמת יגרשנה בעלה ותחת זה נתנו לה הכל יוצניס ויחזרו ויחנו תרומה לזרה: גרושה בת לוי מי לא אכלה בתרומה ואתי לאחויי מעשר בניס הגרנות דאין חולקין לה מעשר בבית הגרנות, הניחא למאן דאמר משום ייחוד אלא למאן דאמר משום גרושה, גרושה בת לוי מי לא אכלה במעשר, ולישעמיך גרושה בת כהן מי לא אכלה בתרומה), אלא גרושה בת ישראל, אי הכי מאי אוריא "מאורסת אפי' נשואה נמי, איידי דתנא רישא "מאורסת" תנא נמי סיפא "מאורסת". *תנו רבנן תרומה לכהן, ומעשר ראשון ללוי דברי רבי עקיבא, רבי אלעזר בן עזריה אומר לכהן

תרומה מעשר לחשון לעזי דומיא דתרומה לכהן ומעשר לחשון לעזי. פי' בקונטרס דדייק מדקתני כנתינתה דלי לא הכי תרומה למאי קתני לה ובקה דת"ל לימת נמי ר"ע היא דקתני נמי לקמן כי הלי ליקנא ולי מסוס דסחם מעשה רבי מאיר הא לחמרין (סנהדרין דף פו.) וסולמו לגיבא דר"ע ומדמהדר נמי ר"ת לשון היתר לדקדק דלמא הא דלייבי ר"מ בחיסור והיתר חייבי בתרומה לחסורה לגוי ומיבת לכהן ופיבת ריב"ן דגרסינן בהדיא בדברי ר"מ מעשר לחשון לחסור לזכיס: רבי לעזר מחיבו לכהן. ל"ג בן עזריה דר"ת בן עזריה *קדיס סוברת לר"מ ונקמן בבריימת דר"ע גרס ר' לעזר בן עזריה הוה בר פלוגתיה: מה תרומה טובלת. פי' בקונטרס בגלל הופרשה חייבין מיתה על לכילתו של טבל דהא תרומה מיתה כתיב ביה ובקה לר"י מעשר לחשון כמי כתיב ביה תרומת מעשר ושוב לי מטעם זה לא ליחסר טבל לכהן כיון דתרומה בריא ליה ופי' ריב"ן [מטו] דלרבי' כפ' הבערפין (סנהדרין פב. וסס) ולא יחללו לח קדשי בני ישראל לחסר תרומה בריא ליה ולי לחסר לחם הפנים (ו) מתרומה: אף מעשר לחשון טובל. לבל לחסור זרוס לח ילפינן לרבנן חע"ג לחין היקש למחמר כיון דלא מלי לחקושי כמו תרומה ושור דמיסחבר לחקושי היקשא לחמר לחסר קרא בדוכתא לחריבא כמו טבל דילפינן בסמוך מלא מוכל לחכול ולחו ביה לחו ולחחת היקשא לחקושי כמי מיחה לבל לחקושי בה לחסורה דלא חשכחת לה מקשין: אי מהחם ה"ת לחלו. ומהיקשא לח הוה שמעי' לחלו ומיחה לי לחו לחשמעינן לחו שלא מכסת כדפי' ושוב לחיצטריך לח מוכל לחכול למעשר עני דבמיחה הא מ"ל דטבל מעשר עני במיחה הא לח לחקש לחרומה ו"ל דשמח לחן בו מיחה ל] לי כמי כיון שלן מלוק מעשר טבל לעניו מיחה ה"ה לעניו מיחה:

מאי חינה חוכלת דקתני חינה טחנת רשום לחרום. פי' בקונטרס דקתי חכולה מתניתין נגבי מעשר לחינה טחנת רשות וקשה לרביט יוחק דהוה ליה למימר חלא חמר רב שמת כיון דהדר ביה מסיטית קמח ושוד דכיון דכל לח חוכל היינו לחינה טחנת רשות הוה ליה למימי בהדיי הכי ושוד דליחני חפילו בח לוי ללוי ושוד דמעוברת מה שייך למימי לעניו נחינה רשות ותר"י דלרב שמת כמי מפרש ריצה דמחני' כדלמרן ועיקר מחני' חחת לחמעוטינן לימור חכילה וכן בסיפה בח לוי לכהן בח כהן ללוי לינעיך לחמעוטינן דלח מחכל בחרומה דסלקא דעתך שלח יפסול בח כהן מן התרומה כיון דחוכלת מעשר הלסור לזרים ומעשר נקט לעניין נחינה רשות ותנא לרומה נקט לעניין לח מחכל והוה הדין חפילו בח לוי ללוי ובח כהן ללוי ובח לוי לכהן ובח כהן ללוי לכהן חין טחנת רשות חלא לייבי דהוו לעניין מחינה רשות:

לעניין מיחה:

מאי

או א) חיס חלא לחיטו מעשר מני. דלעיל ס קדושה כלל: אף שעריך לחמור כלן מעשר מני. ות"ת ומעשר לחשון מכלן לי מכ"ש דמעשר מני הא לין מזכירין מן סדין ור"ל דלעיל זה חלא נלוי מלחמ' כמלמ': אי מהכיא ס"ל (לעיל זו) ות"ת כיון דיוסי' [דחייב] מיחה ל"ל קרא (לעיל . ור"ל דלמ'שריך קרא חלא שוכל למעשר מני שלין בו קדושה ות"ת ומיחה מכלן למעשר לחשון לא דממעשר לחשון לא לפיכן ליה שכרי לין למעשר מני קדושה ור"ל כיון שכרחיט חלא שוכל למעשר לחשון ומעשר מני שלין בעניו לחי ה"ה בעניו מיחה שלין בחלק בבסס: ה"ג מי כריה דרבינה לחמר לומר שלין מלכלן לה מעשר בניס. פגלגול . לכיחה למ"ד משום יחוד חלא למ"ד משום גרושה מי' שמת יבמתה נעלה ואתה אכה ומעולה לה ישא ויחני לה מחמה: גרושה בת לוי מי לא חלכה במעשר ול"ל לפיכן לחמר לומר דילפינן מ[טבל]לטעמיך-גרושה בת כהן מי לא חלכה בתרומה. מי לחמי לחמרי לקמן לין חולקין תרומה בניס הגרנות ולא מחלק לף בבת כהן ולחמי לין חולקין לה מי לא חלכה בתרומה ולפי' לם לין חולקין לה מי לא חלכה בתרומה. ר"ג לישבה חלא למ"ד משום גרושה נרושה בת כהן מי לא חלכה בתרומה מי לחמי לחמרין בחתני' בת כהן מהורה ולי' לא חלכה בתרומה: ולטעמיך גרושה בת לוי מי לא חלכה במעשר. ולא בעינן מיחה זה דמלי קשיח ליה מחניחין לחמי בת כהן לגוי לא חלכה בתרומה חלא שמחת רבה ליכא משום לחיטוחין כדלמרינן לעיל מלישנא קמא סוטלין חלא שמחת משום נחשה לכן נרחה ני רחשונה:

א) ר"ל מעשר לחשון ולא מעשר מני חיטו מעשר מני מכן וכו'.

יח א מיי' פ"ו מהל' תרומות הל"ח וס"ב סלכי יד סמג לחין רמז: יט ב מיי' פ"ח מהל' מעשר הלכה ו סמג עשין קלח: כ ג ד מיי' פ"י מהלכות מלוה ומלוה לחמוה פ"ב

נליון הש"ס

חוס' ד"ה כי כר' לומר וכו' קדיס סוכה לגיר מחיר וכו'. עיין בבכור שור ריש בכורות:

(ו) חוס' ד"ה מה וכו' ויליף מיטו מחרומה:

הגהות הב"ח

(ו) חוס' ד"ה מה וכו' ויליף מיטו מחרומה:

הגהות מהר"י לנדא

(ו) חוס' ד"ה מי וכו' דסמת לין כן מיחה. ל"ל כמ"ש בכמ"ס פ"ש מהלכות מ"ת פ"ב הל' ב ומהרש"ם לעיל פסמק משוני מפורש שמייב מיחה:

לכהן ולא ללוי; אימא אף לכהן מאי מעמא דר' עקיבא דכתיב "ואל הלוים תדברו "ואמרת אלידם" בלוים קא משתעי קרא "ואבד כדר' יהושע ב"ל דאמר ר' יהושע ב"ל *בעשרים וארבעה מקומות נקראו כהנים לוים שאין יכול לאוכלן בבית הקברות "ואבד כל היבא הבעלי דלא בעי חומה ואי אביל ליה במומאת הגוף לא לקי. ההיא גינתא דהוה שקיל רבי אלעזר בן עזריה מעשר ראשון מינה, אזל ר"ע אהדריה לפתחא לבי קברי אמר א"ל עקיבא בתרמילו ואנא חיי, אי אחמר מפני מה קנסו לוים במעשר? פליגי בה רבי יונתן וסביא חד אמר "שלא עלו בימי עזרא וחד אמר כדי שיסמכו כהנים עליו בימי טומאתן, בשלמא למאן דאמר שלא עלו משום הכי קנסינהו אלא למ"ד כדי שיסמכו עליו כהנים בימי טומאתן, משום כהנים קנסינהו ללוים? אלא כולי עלמא קנסא שלא עלו בימי עזרא והכא בהא קמיפלגי: מר סבר קנסא לעניים ומר סבר כהנים בימי טומאתן עניים נינהו (בשלמא למאן דאמר קנסא לעניים, משום הכי אהדריה ר"ע לפתחא לבי קברי, אלא למאן דאמר לכהנים, אמאי אהדריה לפתחא לבי קברי? הכי קאמר ליה: אי דקא אתית בתורת קנסא אית לך, ואי קא אתית בתורת חלוקה ליכא לך, ומנא לן דלא סליקו בימי עזרא: דכתיב "ואקבצם אל הנהר הבא על אהוא ונחנה שם ימים שלשה ואבינה בעם ובכהנים ומבני לוי לא מצאתי שם, אמר רב חסדא בתחלה לא היו מעמידים שוטרי אלא מן הלוים שנאמר "ושוטרים הלוים לפניכם" עכשיו אין מעמידין שוטרים אלא מישראל שנאמר "ושוטרים הרבים בראשיכם: מתני' שניסת לכהן הבא בתרומה, מת ולה הימנו בן תאכל בתרומה, ניסת ללוי תאכל במעשר, מת ולה הימנו בן תאכל במעשר, ניסת לישראל לא תאכל לא בתרומה ולא במעשר, מת בנה מישראל תאכל בתרומה, מת בנה מכהן לא תאכל לא במעשר ולא בתרומה

מאי מעמא דר"ע. לכתורה גרסה דר"מ ור"ח פליגי בפלוגתא דר"ע ור' אלעזר בן עזריה דר"מ דלעיל כר"ע ומיתה דכפי האוכר לח הספינה (נ"ב פח: ושם) אמר דיהיב ליה לכהן וכר' אלעזר בן עזריה והתם מתרץ לה בין לר"מ בין לרבנן ור"ל דאליבא דרבנן מוקי לה התם כר"ח בן עזריה דאב לר"מ מת. ליה לאוקומי בחר דקנסיהו עזרא דלכ"ע לכהן ולפיכך ל"מ קנסא לעניים יסל ניתן לכהן עני:

מי שיכול לאוכלו בכל מקום. ות"ת לר"מ דאומר לזרים במעשר לגוי ולא לכהן דלא מצי דריש כר"ע מי שיכול לאוכלו בכל מקום דמהתם אתי לזרים לאכול לאוכלו נמי בטומאת הגוף וח"ת לאוכלו בבית הקברות וי"ל דאב"ג דאסור לזרים גזירת הכתוב (ס"ו) הוא ואכלתם אותו בכל מקום:

מפני מה קנסו לוים במעשר. פי' ר"י *דלא מצינו בהדיא דלא מיגו בעזרא והיה הכהן חסרן עם הלוים במעשר לוים ואיכא למימר להכי קאמר כשיבאו הלוים לתוך בתי הגרנות יבואו שמה הכהנים וקשה דלר' אלעזר בן עזריה דלא שקלי לוים כלל בחר קנסא דלא כהנים הא לא מסתמא מטהרות קרא דהא ליכא למימר שהיו הכהנים עם הלוים נוקבי מסא מעשר משלהם דהא בשלמא לח קנסוס כדאמרת בפ' הזרוע (חולין דף קלח:) וי"ל דלר"ח בן עזריה לא נתנצו הלוים מכל וכל מלוך לבית הגרנות לתוך במעשר כדאמרת פ"ב דכתובות (דף פו. ושם) וכ"ש בימי עזרא שעליון לא פסקו הקנס ולכך נאמר שילך הכהן עם הלוים ונקו כהן עם הלוים מסוס דכימי עניי כהנים עפי לפי שהן עסוקין במלאכה לא בעבודת בית המקדש וגם הן להם קרקעות וה"ה עניי ישראל למ"ד מעשר מותר לזרים והר' יוסף תומר לנפקא לן מדכתיב במלאכי (ג) הביאו לח כל המעשר אל בית האוצר דבית האוצר הוא לשכה שתחן עזרא לתם שם תרומה. כהנים כדכתיב בעזרא (מחניה י) וכיון שמצוה לתת שם מעשר אם כן אל כהנים הוא וקו"ל (מגילה דף סו.) מלאכי זה עזרא ולמ"ד קנסא לעניים מלוה לתת להכהנים משום דעניים שכיחי בהו כדפרישית: כך סבר קנסא לעניים. דוקא ולא לכהנים עשירים ואליבא דר"ע פליגי לכר"ח בן עזריה דשקלי כהנים מן התורה חפי' עשירים כתר דקנסיהו נמי דהוי לכהן ולא ללוי כדמוכח בהזורע (חולין קלח:) ובפרק ב' דכתובות (דף כו. ושם) שקלי נמי כהנים עשירים לדידהו לא קנס עזרא שהרי עלו וקנסא לעניים דקתמר הכא אין לפרש דוקא לעניי לוים ולא עניי ישראל וכהנים דת"כ שמכרו עניי לוים כמה שלא עלו ועוד דמשמע הכא דאי הוו כהנים בימי טומאתן עניים הוו שקלי לכ"ע ותע"ג דמדאוריימא לר"ע לוי ולא לכהן חלח ולאי עניים דקתמר לחפילו עניי ישראל וכהנים ומיהו למ"ד מעשר לחכון לחכור לזרים לין נרחה שיקול לעניי ישראל כדי לכוכרו למילחא דאחי לידי חקלה לא הוו מחקני רבנן לחיכא למיסק למילחא דאחי למיכלי וכה"ג לחריכן בפ"ב דכתובות (שם) וכרא"ח דלר"ע לא הפקיע עזרא מה לוים מכל וכל להטוחן לכהן ולישראל אלא עניי ישראל חלח עניי לוים ולא עניי כהנים עשירים היו טעלים לעולם כדמשמע בכמה דוכתין שהיו טעלין בסורת ליוחם דחנן בגיטין (דף 3.) המלוה מעות לח לכהן ואח הלוי להיות מפרים עליהן (נ) ואיחמי בגמרת (שם): ישראל אחמר לכן לוי סור מעשר לאחיך בידי והכחוב (חולין קלח:) וכפ"ב דכתובות (דף כו.) פריך הש"ם מעשר רחמנן לוי הוא וטעמא כיון דמעיקרא היה המעשר של לוים לכדא לר"ע דיין שיקבסוס ליחן נס לאחיהם מפני שהוא למר לעניים ולמר להכהנים ומחמת כל כך הוכחת כר"ע ולר"ח בן עזריה דאמר מדאוריימא לח לכהן כחר קנסא לכהן דוקא כדאמר בפ' שני דכתובות (שם) ולדידיה דוקא מעשר רחמנן חזקה להכוחה ולא לר"ע שהרי "למ"ד בדי שיסמכו עליו כהנים בימי טומאתן משום כהנים קנסינהו ללוים? אלא כולי עלמא קנסא שלא עלו משום הכי קנסינהו אלא למ"ד כדי שיסמכו עליו כהנים בימי טומאתן משום כהנים קנסינהו ללוים? אלא כולי עלמא קנסא שלא עלו בימי עזרא והכא בהא קמיפלגי: מר סבר קנסא לעניים ומר סבר כהנים בימי טומאתן עניים נינהו (בשלמא למאן דאמר קנסא לעניים, משום הכי אהדריה ר"ע לפתחא לבי קברי, אלא למאן דאמר לכהנים, אמאי אהדריה לפתחא לבי קברי? הכי קאמר ליה: אי דקא אתית בתורת קנסא אית לך, ואי קא אתית בתורת חלוקה ליכא לך, ומנא לן דלא סליקו בימי עזרא: דכתיב "ואקבצם אל הנהר הבא על אהוא ונחנה שם ימים שלשה ואבינה בעם ובכהנים ומבני לוי לא מצאתי שם, אמר רב חסדא בתחלה לא היו מעמידים שוטרי אלא מן הלוים שנאמר "ושוטרים הלוים לפניכם" עכשיו אין מעמידין שוטרים אלא מישראל שנאמר "ושוטרים הרבים בראשיכם: מתני' שניסת לכהן הבא בתרומה, מת ולה הימנו בן תאכל בתרומה, ניסת ללוי תאכל במעשר, מת ולה הימנו בן תאכל במעשר, ניסת לישראל לא תאכל לא בתרומה ולא במעשר, מת בנה מישראל תאכל בתרומה, מת בנה מכהן לא תאכל לא במעשר ולא בתרומה

בת

[כתובות פב:]

הגהות הב"ח
(ל) רש"י ד"ה מת ולפ"ז ימיתו וכו' בת ישראל נמי תאכל במעשר כנה כתן כי חיא (ב כ"ל: (ב) תוס' ד"ה מר סבר וכו' מפרש עליון וכן כתם בגמרת:

הגהות מהר"ב רנשבורג
א) גמ' אמר מקיצ כתרומיו ואמ' חי. עיין במהרש"ל בתוד"ה מגדוש:

ס"ל אלא רבי עקיבא ס"ס אוהדריה לפתחא לבי קברא

ס"ב י"ס פשוט זה לח נמלא נתון

תום' חד מקמאי מתני' בת ישרא ל שנשאת לכהן אוכלת בתרומה מת וישו לה ממנו בן תאכל בתרומה. נשאת ללוי תאכל במעשר את ולה ממנו בן תאכל במעשר. נשאת לישראל לא תאכל לא בתרומה ולא במעשר. מת ולה ממנו בן לא תאכל לא בתרומה ולא במעשר. מת בת מישראל תאכל במעשר. מת בנה מלוי תאכל בתרומה. מת בנה מכהן לא תאכל לא בתרומה ולא במעשר בת כהן שנשאת לישראל לא תאכל בתרומה מת ולה חימנו בן לא תאכל בתרומה נשאת ללוי תאכל במעשר. מת ולה חימנו בן תאכל במעשר נשאת לכהן תאכל בתרומה מת ולה חימנו בן תאכל בתרומה מת בנה מכהן לא תאכל בתרומה מת ולה חימנו לא תאכל לא תאכל במעשר מת בנה מישראל תורה לבית אביה ואוכלת בתרומה ע"ז נאמר ושבה אל בית אביה כנעוריה:

תוספות ישנים

(נתיזר)
(ותיר) כריב"ל דאמר בעשרה מקומות וכו' ומקשה הכי שמעלן מתיוור"ח היכי מצין למימר דהאי קרא מיירי בכהנים והכתיב בהדיא מניעת ומתנה ממנו תרומת ה' לאהרן הכהן ות"כ לוים מיירי שמחזיק מעשר להכין דאי בכהנים הא לא מתחייבי לשלמם ליה. ות"ל דמיירי בלוים אבל בכהנים הא לא קתני גם לוים בכהנים אלא דאי בכהנים מיירי. זה ח"ת שומר. דת"כ מתי מוקמ ר' עקיבא מוקמינן לחו בכל מקום דלא מחייבי קרא בכהנים הא דאיכא דקרא בלוים והכהנים מניח למיקם כלכלתם לחו לוים ומשמע ר"ל דאפי' ור"ל והתם לחו להכין ככהן כהנים ולוים שנתנם ה' שמרים מתנת כהונה שלהם שנאמר תרומת ה' שמרים. ומתוך כך מיירי קרא בכהנים ול

בת כהן שניסת לישראל לא תאכל בתרומה. דפסיל לה (ג) מדקתמר לחמנא "וזרע לוי לה ובמה" מכלל דכתי בעלה לא תכלה: מת בנה מכהן לא תאכל בתרומה. דפסיל לה לוי: **גמ'** דתנן תלה משום בנה. דקתני מתניתין גבי בת ישראל מת בנה מלוי תאכל בתרומה בשביל בנה: מגן. דזרה התולת תורה אור בשביל בנה וניסת לזר ומת שתוזרת ואוכלת: בת ובת. "וכת בת כהן כי תהיה לאלמנה וגרושה" (ויקרא כב): כרבי עקיבא דדריש ווי. בפרק ד' מיתות (סנהדרין נא:) ת"ל ר"ע ישמעאל אמי ואביו ואשתו אמי דכתיב "וכת בת כהן כי תהיה לאלמנה וגרושה" ואשתו דכתיב "וכי תהיה לאלמנה וגרושה" ואלו ידענא דכתב כהן משמעי דהא מינה סליק: כשהיתה מזונה בו. לקמן מקי "וכת בת כהן כי תהיה לאלמנה וגרושה וזרע אין לה" כשהיתה מזונה בו בשביל בנה דמשמע מזונה מן הקדשים. מזה ושוק מדקאמר מי אמרינן למכתב בקדשים ולכתב "וכאלמנתו" למורם הוא דאתא והאי "וכאלמנתו" לעולם הוא ולא קשיא כשהיתה מזונה בו בשביל בנה שבעלה ישראל כדמשמע לקמן "וכת בת כהן כי תהיה לאיש זר כו'" להוציא מזונה בו בשביל בנה שבעלה כהן: הנחות הב"ח (ג) גמ' למכתב כשהיתה מזונה למעוטי מעוברת ומיניקת וכו' ולא אתי כהן למעוטי ולא אתי כתב רחמנא כו' למה לי: (ד) רש"י ד"ה בת כהן וכו' לא יאכל מדקתמר:

ואימא פרט להפרת נדרים. פי' בקונטרס דלא תימא כי היכי דלעניין תרומה הדרת למילתא קמייתא הדרת נמי לעניין נדרים ולפי טעמא זה היה נראה דפריך אכל בשוגה אכל במזיד ונבעלה דלא נתחרמלה תיהדר למילתא קמייתא ועל זה ק"ל דמשמע דפשיטא ליה דלא הדרת למילתא קמייתא כי היכי דלעניין תרומה הדרת

האשה. מיירי לתייבי לעיל ביש מותרות בפסול מוקדשין ומפסר קמני נמי הא פירקא בחדיה לתייבי נמי בהכי דקתני

היכא בת לוי בפסולה מן המפסר בת כהן מן המחוסה:

הולך ממזר מזה ומזה. תימה לתנא קמא דמתני׳ נמי הוי ממזר מן הכשרי מידי דהוה מהשתא שהולך ממזר ממט: **מכלל** דבריהן בכתובות כ"ד ובעבד אחד מלמטן עד אחד מהימן מכלן. למאי דס"ד דמהשתא דעד אחד מהימן מדאוריי׳תא הא דקתני ליה בכתובות כ"ד לפי שיש בבריס שלין נאמן להם ובריכה ליעשל נ"ד להמוירה ליעשל על פיו אבל בשניס הדבר ידוע שהיו מוכרס ותע"ג דמכור עכשיו דנאמן מן התורה כמו שניס מ"מ לפי שהורה לחזור (ב) דבעד אחד הוה לה למידק מעיקרא שהמימנתו תורה: **רבי** מתיר מחייב. וממכניס לחוכו אם אומר שלא "להבני׳ ולתלמדי נשמר (ג) מייבי חטאות ס"ל דבריהן להו בכפרה ולא בעי מכסוי: ומה

האשה *שהלך בעלה למדינת הים ובאו ואמרו לה מת בעליך וניסת ואח"כ בא בעלה תצא מזה ומזה וצריכה גט מזה ומזה ואין לה כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות לא על זה ולא על זה, ואם נטלה מזה ומזה תחזיר, והולך ממזר מזה ומזה, ילא זה וזה טמאה לה, ילא זה וזה זכאים לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפרת נדריה, היתה בת ישראל נפסלה מן התרומה, יובת לוי מן המעשר, ובת כהן מן התרומה, ואין יורשין של זה ויורשין של זה יורשין את כתובתה, ואם מתו, אחיו של זה חולצין ולא מייבמין. ר' יוסי אומר כתובתה על נכסי בעלה הראשון רבי אלעזר אומר הראשון. זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה רבי שמעון אומר *בי׳אתה מ׳אחו של ראשון פוטרת צרתה ואין הולך ממנו ממזר, ואם ניסת שלא ברשות מותרת לחזור לו. ניסת על פי ב"ד תצא ופטורה מן הקרבן, לא ניסת על פי ב"ד תצא, וחייבת בקרבן, יפה כח ב"ד שפוטרה מן הקרבן. *הורות ב"ד לינשא והלכה וקלקלה חייבת בקרבן שלא התירוה אלא לינשא: **גמ'** מדקתני סיפא נשאת שלא ברשות מותרת לחזור לו, שלא ברשות ב"ד אלא בעדים, מכלל דרישא ברשות ב"ד ובעד אחד, אלמא עד אחד נאמן. אתא נמי *הוחזק להיות משיאין עד מפי *עד ואשה מפי אשה ואשה מפי עבד ומפי שפחה, אלמא עד אחד מהימן. אתא נמי *עד אחד אומר אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי פטור לא אכלתי, הא אישתיק מהימן, אלמא עד אחד מהימן, מראוריי׳תא מנא לן? דתניא *או תורע אליו תטאתו, *ולא שיוודעוהו אחרים, יכול אע"פ שאינו מכחישו יהא פטור? תלמוד לומר "או הודע אליו", מ"מ היכי דמי? אילימא דאתו תרי ולא קא מכחיש להו, קרא למה לי, אלא לאו חד, וכי לא קא מכחיש ליה מהימן ש"מ עד אחד נאמן, ואפילו כמשום דמהימן דלמא משום דקא שתיק *) ושתיקה כהודאה דמיא תרגי סיפא *אמרו שנים אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי, פטור, רבי מאיר מחייב, אמר ר' מאיר כל הזכאי (ה) אם הביאוהו שנים לידי מיתה חמורה לא יביאוהו לידי קרבן הקל, אמרו לו "מה אם ירצה לומר מזיד הייתי רישא

*) [נקמן פח. ב"ק כ: ב"מ לג:]

סריקא והשתא נופא מליא אבל ורע אין לה דמעיקרא נופא סריקא והשתא נופא סריקא אימא לא צריכא? סימן אמר ליה לא נעשה מעשיה במיתה נעשה ולא נעשה בולד יבם ותרומה יבום ותרומה סימן: אמר ליה רבי יהודה מדאסקרא לרבא לא נעשה מחיים בחיים לענין יבום מקל וחומר: ומה במקום שעשה ולד מן הראשון כולד מן השני לפוסלה מן התרומה, לא עשה מחיים בחיים במקום שלא עשה ולד מן הראשון כולד מן השני לפוטרה "מן היבום" אינו דין שלא נעשה מחיים כחיים. דרבה דדבי נועם מכאן וכל נתיבותיה שלום *ונעשה מחיים בחיים לענין תרומה מק"ו: ומה במקום שלא עשה ולד מן הראשון כולד מן השני היבום עשה מחיים כחיים, במקום שעשה כולד מן השני לפוסלה מן התרומה אינו דין שנעשה מחיים כחיים. יוקי לה כרבי יהודה אין לה. נעשה ולד מן הראשון כולד מן השני לענין יבום שלא עשה מחיים כחיים לענין תרומה, עשה ולד מן הראשון כולד מן השני במקום שעשה מחיים כחיים לענין יבום אינו דין שנעשה ולד מן הראשון במקום שעשה מחיים כחיים לענין תרומה. יכבן אין לו, והא אין לו! ולא נעשה ולד מן הראשון כולד מן השני לחלוצה מק"ו: ומה במקום שעשה מחיים כחיים לפוטרה מן היבום לא עשה ולד מן הראשון כולד מן השני במקום שלא עשה מחיים כחיים לענין תרומה אינו דין שלא נעשה ולד מן הראשון כולד מן השני לפוסלה "אין לה" והא יש לה:

הדרן עלך יש מותרות

האשה שהלך בעלה למדינת הים ובאו ואמרו לה מת בעליך וניסת ואח"כ בא בעלה תצא מזה ומזה וצריכה גט מזה ומזה ואין לה כתובה ולא פירות ולא מזונות ולא בלאות לא על זה ולא על זה, ואם נטלה מזה ומזה תחזיר, והולך ממזר מזה ומזה, ילא זה וזה טמאה לה, ילא זה וזה זכאים לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפרת נדריה, היתה בת ישראל נפסלה מן התרומה, יובת לוי מן המעשר, ובת כהן מן התרומה, ואין יורשין של זה ויורשין של זה יורשין את כתובתה, ואם מתו, אחיו של זה חולצין ולא מייבמין. ר' יוסי אומר כתובתה על נכסי בעלה הראשון רבי אלעזר אומר הראשון. זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה רבי שמעון אומר *בי׳אתה מ׳אחו של ראשון פוטרת צרתה ואין הולך ממנו ממזר, ואם ניסת שלא ברשות מותרת לחזור לו. ניסת על פי ב"ד תצא ופטורה מן הקרבן, לא ניסת על פי ב"ד תצא, וחייבת בקרבן, יפה כח ב"ד שפוטרה מן הקרבן. *הורות ב"ד לינשא והלכה וקלקלה חייבת בקרבן שלא התירוה אלא לינשא: **גמ'** מדקתני סיפא נשאת שלא ברשות מותרת לחזור לו, שלא ברשות ב"ד אלא בעדים, מכלל דרישא ברשות ב"ד ובעד אחד, אלמא עד אחד נאמן. אתא נמי *הוחזק להיות משיאין עד מפי *עד ואשה מפי אשה ואשה מפי עבד ומפי שפחה, אלמא עד אחד מהימן. אתא נמי *עד אחד אומר אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי פטור לא אכלתי, הא אישתיק מהימן, אלמא עד אחד מהימן, מראוריי׳תא מנא לן? דתניא *או תורע אליו תטאתו, *ולא שיוודעוהו אחרים, יכול אע"פ שאינו מכחישו יהא פטור? תלמוד לומר "או הודע אליו", מ"מ היכי דמי? אילימא דאתו תרי ולא קא מכחיש להו, קרא למה לי, אלא לאו חד, וכי לא קא מכחיש ליה מהימן ש"מ עד אחד נאמן, ואפילו כמשום דמהימן דלמא משום דקא שתיק *) ושתיקה כהודאה דמיא תרגי סיפא *אמרו שנים אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי, פטור, רבי מאיר מחייב, אמר ר' מאיר כל הזכאי (ה) אם הביאוהו שנים לידי מיתה חמורה לא יביאוהו לידי קרבן הקל, אמרו לו "מה אם ירצה לומר מזיד הייתי

*) [נקמן פח. ב"ק כ: ב"מ לג:]

הדרן עלך יש מותרות

האשה כתו ואמרו לה כו'. בעל אחד כדדייקינן בגמרא מסיפא: קנה מזה ומזה. כלומר אפי׳ אין מזונות לה אלא מזה ומזה דהכי היא התקנה: ואע"ג דהימנוהו רבנן לעד אחד בהא מקום שיגונא טעמא מפי מקום להיות נופל דייקת עד דידעה בקיומה ומינסבא, והא דלא דייקת, קסבר לה: ולריכה גט מזה ומזה. אם תרלה להנשא לאחד מהן וטעמא דבעינן גט מפני מפרט בגמרא: מזונות. ואפילו מה שנותה ואכלה מחמיו: בלאות, ואפילו שחיקת בגדים שהיו לה לא תוליא מפני: והולך ממזר מזה ומזה. אם ילדה מבני ממזר נמור, ואם מוד החזירה לחמון ילדה לו הוי ממזר מדבריהם: נפסלה מן הכהונה. מפני זונה: מן המעשר. קנאתו וכן תרומה לרבנן: יובמת כתובתה. בגמרא פריך בתובה מאי היא: תוליין. מייבי חטאות. ב"ב מי׳ בעבריו דף. כח. ו"ל תמרו ל' דף יב. בס"ם. הכותב: בד"ס לא לגמרי.

הגהות הב"ח

(ה) גמ' ק"ו ומה אם: (ב) תוס' ד"ה ומנה לו דעבד אמר: (ג) ד"ה ר'. מאיר וכו' מייבי חטאות. ב"ב מי׳ בעבריו דף. כח. ו"ל תמרו ל' דף יב. בס"ם. הכותב: בד"ס לא לגמרי.

כריתות יח:

נליון השי"ם

תום' ד"ה הלך ממזר וכו' שהלך ממזר ממט. עי' לעיל דף מט ע"ב ד"ה עד אחד. ע"ש ס"ב הגה"ה בשם ר"י מורה הוראה.

לעיל יח.

כתובות כ.

קדושין סה: [כריתות יח:]

שם

כ"מ ג: כריתות יח:

מקור הדין

ל"ע ג' א'

תורה אור

א א מיי׳ פ"י מהל׳ גרושין הלכה ס סמג עשין ס סוס"ע תס"ס סימן י סעיף ט:

ב ב מיי׳ פ"ג מהלכות מכלו הלכה ס סמג לאוין רלה עוס"ע שם:

ג ג מיי׳ פ"י מהל׳ גירושין הלכה ו סמג עשין נ עוס"ע שם:

ד ד מיי׳ פי"ח מהל׳ איסורי ביאה הלכה ב סוס"ע שם:

ה ה מיי׳ פ"ג מהלכות מעשר הלכה ב סוס"ע שם:

ו ו מיי׳ פ"ו מהל׳ תרומות הלכה ו סוס"ע שם:

ז ז מיי׳ פ"ח מהלכות יבום הלכה ס סמג עשין כב סוס"ע שם ומיי׳ שם סעיף ד:

ח ח מיי׳ פ"ב מהל׳ גירושין הלכה טו סמג עשין נ סוס"ע שם סימן ק סעיף ג:

ט ט מיי׳ פ"ב מהלכות מכלו הלכה ג:

י י מיי׳ שם הלכה כ:

יא ל ל מיי׳ שם הלכה ח:

[עיין מיקיע תוס' כריתות יב. שילהי ד"ה לו דילמא וכו' וקי"ל ד"ה לו דילמא ל"ה ו. ד"ה יקריב]

1 מיי׳ שם הלכה כ:

2 מיי׳ שם הלכה ח:

3 מיי׳ שם הלכה ט:

4 תוס' חד מקמאי פרק האשה רבה רבה דתנן תולר ממזר ומה ומזה אמרינן בגמ' משני ממזר מראוריי׳תא ומתוך בממזרת מראשון ממזר מרבנן ואסר בישראלית ובממזרת נמי אסר דאמן כ"ד מתנין לעקר דבר מן התורה בידים אלא בשב ואל תעשה כגון שתר ולולב שאין דוחים את השבת וכיוצא בה אבל לעשות ס"ג וגדרים לפי העת והזמן יש לתן סיג ולעקר דבר מן התורה בידים דמסתר כ"ד היה הסבר אפילו לעקר בידים. ולי יראה דהא דקתני תולר ממזר מזה ומזה דוקא כשהתיורה הראשון בלא נם מהשני ר"ת שהולר ממזר מרבנן אבל לאחר נם השני נרי שהוא ממזר לחזור לו אבל אינו ממזר אפי׳ מרבנן וכן שני אם התיורה לאחר שנתן לה הראשון נם אף על פי שאסור לעבמה בירך מיהו אין הולר ממזר דתנן בהאי פרקין אשתו לה מת בעליך ונשואת ואח"כ אמרו לה קיים היה באותה שעת תצא מזה ומזה ואסור לחזור לו אפי׳ מרבנן ומותר בישראלית. ר"ת לעולם הני ממזר מן השני אפי׳ לאחר נם הראשון והא דקתני סיפא נבי קיים היה באותה שעה האחרון אינו ממזר הכי קאמר אינו ממזר מראוריי׳תא אלא מרבנן. וראיתים וא דמרבי בשמעתא [לף נד] דעד אחד ביבמות וכ"ת לא דק הא מדקתני סיפא הראשון ממזר והאחרון אינו ממזר ש"מ דוקא קתני ומשרש הכי מדקתני סיפא האחרון אינו ממזר ומאי אינו ממזר מראוריי׳תא אבל מדרבנן הני ממזר מכלל דרישא דקתני ממזר מראוריי׳תא קאמר ורא הני! ויש מן הרמת מאר בכמה תשובות: תרא דהיכי שייאמא ליה מאי אינו ממזר מראוריי׳תא אלא מדרבנן ועוד אם איתא האחרון ממזר מדרבנן ליתני תולר ראשון והאחרון אינו ממזר מדרבנן דקתני רישא תולר ממזר מזה ומזה דמירתשו לראשון מדרבנן ולשני מראוריי׳תא והבא נמי ליתני הכי ועוד דקתני סיפא נבי מתה אשתו תולר ראשון ממזר והאחרון אינו ממזר הכי היכי דאחרון אינו ממזר דהתם מהתר בישראלית ה"נ דאי אינו ממזר כלל אפי׳ מדרבנן ג). (עיין לעיל סוף פ' התולץ נבי הכל מודים בבא) ועוד לא אשכחן בשום דוכתא על הנדה ועל הסומה וכו' דאין הולר ממזר בעולה ליתני (אינו) [דהיי] ממזר שיח' שב' הרב המחבר ול"ל דעל הסומה דרך נישואין ממזר מדרבנן) ועוד אם איתא הני ממזר מדרבנן ת"ש (א"ש) [א"כ] דהא דקתני רישא תולר משני ממזר אפי׳ לאחר נם ראשון הולר נמי ממזר מדרבנן הוא דאמרינן בנמ' בשלמא משני הני ממזר אלא מראוריי׳תא אשתו הא אשתו מעלייתא היא וקא שרי ליה בממזרת ת"ל לאקשויי משני אמאי הולר ממזר משני לאחר שנתן לה נם הראשון ועוד דהא ק"ל דאין ממזר ממזרת ק"ו ומה בעל דאיכא לאו דאחרי אשר הממאה לרבות סוטה שנסתרה ועשה דנסמאה נסמאה ג' פעמים א' לבעל וא' לבועל אפ"ה לא הני ממזר ממזרת. וכ"ת דהא דאמרי' אין ממזר ממזרת מראוריי׳תא קאמר אבל מדרבנן הני ממזר הוא לא מצינו אמרת דהא אמרי' נמ' יש מותרות סוטה ודאיה איבא בניניהו ואם איתא שהוא ממזר מדרבנן הוא לא מרגלא ליה לר' ש"מ שאין בודקה שום ממזרות לא מראוריי׳תא ולא מדרבנן ואם מבעל אין בה שום ממזרות כ"ש מבועל ומ"ל כיון שנפסלה מהתרומה כדדרשי' ג' לבעל וא' לבועל וא' לתרומה כ"ש (לתרומה) [לכהונה] מק"ו ומה נדושה שמותרת בתרומה אשרה לכהן ו' שאשרה בתרומה אינה דין שאשרה לכהן ואהי ק"ו איתא נמי אלמנה נבי נבעלה למפול לה ואע"נ דפסלה לכהונה (לא) [פ"ס] מרגלא שהרי מפולה ועשרת היא משעת עוהה. מי' צר ממזרות ליכא לא מבועל ולא מבועל לאחר נם ולא למפול חלל בודקה אם בעלה ישראל וליכא בודקא. והא דתרלי בשמעתי דעד א' ביבמה והא מדקתני סיפא הראשון ממזר והאחרון אינו ממזר ש"מ [דוקא] קתני לאו מהאחרון קא פריך אלא מראשון קפריך דבר היכי דראשון ממזר דקתני כסיפא מראוריי׳תא קאמר נבי יבמה מראוריי׳תא קאמר ואע"נ דהולר ממזר מזה ומזה דקתני רישא הני מירושה לשני כדאוקיי׳תא ולראשון ממזר מדרבנן ואם כן אדפריך ליה מסיפא לימיי׳ מרישא דקתני הולר ממזר מזה ומזה שא' מהם ממזר מדרבנן והם כיון (דמשתני) [דמשתנו] ממזר מראוריי׳תא קתני הולר ממזר מזה ומזה אבל הבא שהראשון ת"ל ממזר לא ת"ל למתני הולר ראשון ואחרון ממזר ומשום הכי אקשי' ליה מסיפא דקתני דראשון ממזר והאחרון אינו ממזר דכי היכי דהראשון דקתני סיפא דוקא ה"נ ראשון. ואחרון דרישא יהו הני ראשון ואחרון ממזר מדרבנן ואין ממזר ממזרת מראוריי׳תא ומתוך בממזרת מראשון ממזר מדרבנן ואסר בישראלית ובממזרת נמי אסר דאמן כ"ד מתנין לעקר דבר מן התורה בידים אלא בשב ואל תעשה כגון שתר ולולב שאין דוחים את השבת וכיוצא בה אבל לעשות ס"ג וגדרים לפי העת והזמן יש לתן סיג ולעקר דבר מן התורה בידים דמסתר כ"ד היה הסבר אפילו לעקר בידים. ולי יראה דהא דקתני תולר ממזר מזה ומזה דוקא כשהתיורה הראשון בלא נם מהשני ר"ת שהולר ממזר מדרבנן אבל לאחר נם השני נרי שהוא ממזר לחזור לו אבל אינו ממזר אפי׳ מדרבנן וכן שני אם התיורה לאחר שנתן לה הראשון נם אף על פי שאסור לעבמה בירך מיהו אין הולר ממזר דתנן בהאי פרקין אשתו לה מת בעליך ונשואת ואח"כ אמרו לה קיים היה באותה שעת תצא מזה ומזה ואסור לחזור לו

מאי טעמא מחייבי בה רבנן · כי תימא כי לימת כו' · תניא היא היכא דאמר כחד בתרא כחד הוא : ומאי ברי לי דשומן הוא דמהימן · והא ולאי פשיטא ליה דכמאי עלייה זמן שלא נאסר דלאו בני בישו : לא קדושתא מיסרא · תורה אור

מ"ט קא מהימן רבנן: אילימא משום דמהימן והא תרי בעלמא דאע"ג דקא מכחיש להו אינהו מהימני, וקא פסדי רבנן, אלא לאו משום דאישתיק *ושתיקה כהודאה דמיא, אלא סברא היא *מידי דהוה אתתיכה ספק של חלב ספק של שומן ואתא עד אחד ואמר ברי לי דשומן הוא "דמהימן, מי דמי התם לא איתחזק איסורא הכא איתחזק איסורא דאשת איש *ואין דבר שבערוה פתוח משנים, הא לא דמיא אלא לתתיכה דוהאי חלב ואתא עד אחד ואמר ברי לי דשומן הוה דלא מהימן: מי דמי התם אפי' אתו בי מאה לא מהימני הכא כיון דכי אתו בי תרי מהימני חד: נמי להימניה מידי דהוה אטבול הקרש וקונמות [הא] [סבר] היכי דמי "אי דידיה, משום דבידו לתקנו, אלא דאתר, מאי

קסבר: אי קא סבר *חורם משלו על של חברו אינו צריך דעת בעלים משום דבידו לתקנו ואי קסבר צריך דעת בעלים ואמר אנא ידענא ביה דמתקן, היא נופה מגלן, דקדש נמי: אי קדושת דמים, משום דבידו לפדותו, אי קדושת הגוף: אי דידיה משום דבידו לאיתשולי עליה, אלא דאתר, ואמר ידענא ביה דאיתשיל מריה עליה, היא נופה מגלן, דנמי [סבר] נמי: אי קסבר *יש מעילה בקונמות וקדושת דמים נתחא להו משום דבידו לפדותו ואי קסבר *אין מעילה בקונמות ואיסור בעלמא הוא דרכיב להו אכתפיה: אי דידיה משום דבידו לאיתשולי עליה, אלא דאתר ואמר: אנא ידענא דאיתשיל מריה עליה, היא נופה מגלן, [אמר] ר' זירא, מתוך [שומר] שהחמרת עליה בסופה הקלת עליה בתחלה

לא ליתמר ולא ליקיל: *"משום עיגונא אקילו בה רבנן: תצא מזה ומזה וכו': אמר רב לא שנו אלא שניסת בעד אחד אבל ניסת על פי שני עדים לא תצא *מהאי עליה במערבא: אתא גברא נקאי ואת אמרת לא תצא? לא צריכא דלא ידעינן ליה, אי דלא ידעינן ליה, בעד אחד אמאי תצא? לא צריכא "דאתו בי תרי ואמרי "אנן הוינן בהדיה מבי נפק ועד השתא ואתון הוא דלא ידעיתו ליה" דכתיב "ויכר יוסף את אחיו והם לא הכיהוהו" *ואמר רב חסדא מלמד שיצא בלא חתימת זקן, ובא בחתימת זקן, סוף סוף תרי ותרי נינהו והבא

ומה אם ילפה לומר מזיד הייתי · תר"י דאין להקשות והא מינו במקום עדים הוא דה"פ ומה אם ילפה לומר בפירוש מזיד הייתי היכא דאמר לא תאכלני כי הוא דכעני למימר לא תאכלני שוגג מלא מזיד והכי מוכח בכריתות (דף יב· ושם) ות"ם והיכי מוכח הש"ם מדפטרי רבנן שהדבר תלוי בהודאתו להחתיך קרבן מדלא מחייבי ליה תרי קרבן אע"ג דמכחיש להו הא לא מכחני ליה במאי דקאמר מזיד היה ולי לפסבר למייבו על פיהם בשום ענין ולעולם ליכא למימר דלעיל מחייבי ליה משום דעד אחד מהימן כלא הודאתו דכיון שאין לומר דמזיד היה יש לנו לומר דמסתמא שוגג היה דלא מחזקין ליה ברשיעא ותר"י דשפיר מוכח דסבר הש"ם דלא הוה לן למימר מסתמא שוגג היה לא הוה כל כמיניה למיפטר נפשיה מקרבן ולומר מזיד הייתי ולתפוקי נפשיה מסתמא "ומסתמא ליה לתפולי בתמרי לו שניס לכלת חלב בשוגג פטרי רבנן משום דלא שכיח שיוכלו העדים לידע בירור הדבר אם שוגג היה לו מזיד וט"ס הא דמחייבי רבנן כי שחיק משום דשחיקה כהולדה דמיא דלא מפסיד לחייבו קרבן ע"י שום עדות ומסתפקא ליה לר"י אם תמר לא תאכלני חלב לא שוגג ולא מזיד אם נאמן לו לומר לא תאכלני שוגג וכמה שתומר לא תאכלני מזיד אע"ג דמכחיש ליה לא חיכפת ליה כיון דכי זה חיטו שייך למיזל קרבן ויפה עושה ולא מפקת חטאתו וכבריתות (נ"ו שם). ודקאמר דליכא בין טעמא דמתרץ בדבוריה לטעמא דאדם נאמן על עצמו יותר ממאה אים לומר לו טעמאת והוא לומר לא טעמאתי דלא מתרץ דיבוריה ולא קאמר דשקלה מיהו כאלו אמר לא תאכלני לא שוגג ולא מזיד דלפלו אם היתני לומר דלא מהימן ניחא למיטעמו טעמאת והוא לומר לא טעמאתי דומיא דאכלה

דרשתיקה כהולדה ולא תאכלני כלא שום תוספת דבור ועוד דנקט הכי משום דמייתי בתר הכי עלה בכריתות לענין טומאה : דמיא · פי' כיון דשחיק גרמה לו לתת ויוצא קלא שיש רגלים לדבר לכל ליכא למימר הולדה ממש שיוצא ודלי שכן הוא כיון שהוא שותק דמיא · פי' כיון דשחיק גרמה לו לתת ויוצא קלא שיש רגלים לדבר לכל ליכא למימר הולדה ממש שיוצא ודלי שכן הוא כיון שהוא שותק דמיא כדאמרי' בפרק התומר (קדושין סו. ושם) דתמר מי מהימן לך דלמא גזלנא הוא זיל לפקה לפילו גזלן נמי מחמר שהוא שותק כמו שמפרש התם מפה שהוא דגיטין(דף לה: ושם) דטעמא דתמר ליה עד אחד מלכלת חלב ושורך נרבע וטעמאו טהורותיך והלה שותק דלמאן דמשום דשחיקה כהולדה דמיא כדמסיק הכא ועוד אם היא הולדה ממש לא שייך למימר התם העד וההוא סמיא נמי (קידושין שם) היכי מצי לידע ולאי שזיפה חלא ולאי לאו הולדה ממש היא: **ברי** לי דשומן מהימן. ר"ת דגמרינן מנדה דתמר כהמדיר (כתובות עב. ושם) ומפרש לה לעצמה לעולם :

ואם תאמר אם כן לפילו לימחזק איסורא נמי ואמר ר"י נהי שמכחישו רואה מכ"מ לא לימחזק איסורא שהרואה לעולם : **מידי** דהוה אטבול והקדש · ות"ת והיכי ילפינן אשה מטבול והקדש לדין דבר שבערוה פתוח משנים ותר"י דלא הוה שייך למילף מטבול והקדש הוה אמינא דהתי דבר שבערוה פתוח משנים הני מילי לאוסרה על בעלה דאין נאמן להאסר לבעלן אסור כמיב כי מצא ערות דבר אבל להתירה אד נמי נאמן : **אי** קדושת דמים משום דבידו לפדותו · ואפי' לחבריה ולא דמיא לגבעי דאין יכול לפדות אלא בעליו דחשיב ברשות בעליו מ"ם שהוא ממון גבוה כיון שהם מוכלים לוקו שהם מוכלים אבל הקדש לא חשיב ברשות בעליו יותר מאחר כל אדם : **אי** קסבר יש מעילה בקונמות · הקשה רביט יצחק בן רביט מחיר דבשבועות פרק ג' (דף כב· ושם) מאחר דאפילו מאחר יש מעילה בקונמות אין להם פדיון דאמרי' בהתם ככר זו הקדש הוא מעל ואכלה בין הוא מבדו מעל לפיכך יש לה פדיון ככר זו עלי הקדש הוא מעל ואכלה לא מעל לפיכך אין לה פדיון וחכמים אומרים לא מעל מאחר דבריעת הקדש נמור יש לה פדיון אבל סיפא דקאמר עלי הרי קונם אע"פ שאחר אין לה פדיון ותירץ רביט שם דקונמות דאחר אין להם פדיון כלל דמיעלון בקונם ובריעת דבריעת נופה חייבי בקונם והא דקאמר ככר זו הקדש דמיא להקדש מדא מדנקט ככר זו עלי ואם תאמר ליפלוג בקונם נופה ובריעת דבריעת נופה חייבי בקונם והא דקאמר ככר זו הקדש דמיא להקדש מאחר דבר קמא דנדרים (דף יג·) וה"ם בין הקדש להקדש כיון דדמיהם לקונם לא נמי קאמר דבר קמא דנדרים (דף יג·) וה"ם בין הקדש להקדש כיון דדמיהם לקונם לא נמי כגון שפירש בפדיון נדם בריש לילין המוקד(נדרים לה·)וחכמים אומרים ביוכך וכין כך לא מעל ונרסינן נמי התם בריעת קונם ככר זו הקדש: תפיסה וברוב ספרים נדם בריש לילין המוקד(נדרים לה·)וחכמים אומרים ביוכך וכין כך לא מעל ונרסינן נמי התם בריעת קונם ככר זו הקדש: **מתוך** שומר שהחמרת עליה בסופה כו' · נראה לר"י דליש לן למימר לגן סהדי דידיעה ומיכסבא ונאמן עד אחד בכך מן התורה אלא מכאן ואילך מכאן ואין זה עיקרים דבר מן התורה כיון שדומה הדבר הגון להאמין כמו שתפרש לקמן בפרקין (דף סה:) שבדבר שיש מכאים הוא דנאמן ואין זה עיקרים דבר מן התורה כיון שדומה הדבר הגון להאמין כמו שתפרש לקמן בפרקין (דף סה:) שבדבר שיש **אתא** נברא ונקיו כו' · ושם מאמר כיון דאיכא תרי למאי חפי' ליכא מאה דלמאי שזהו מה בכך הא תרי כמאה דמו ויש לומר לגבי דבר הגראה וידוע לכל לא היה לומר רב שבני עדים לא הצא : והבא

תוספות ישנים

מידי דהוה אתתיכה ספק של שומן וכו' דמחייבי ס"ה דאי לא מהימן לן מיגיו ליש שיוכל לאכול עם מכירו שמא יתכיונו דבר אסור. ותימה ומה · לט· כתם שיאכל, וי"ל דנקט לן דמהימן מגדם דמחיב ופטרה לה לעצמה : משום עגונא מקילו בה רבנן . ות"ת דכיון דבי מכחיש ליה עדים כמה שתומר לה תאכלני שוגג וכמה שתומר לה תאכלני מזיד אע"ג דמכחיש ליה לא חיכפת ליה כיון שייך למיזל קרבן ויפה עושה ולא מפקת חטאתו וכבריתות (נ"ו שם). דקאמר דליכא בין טעמא דמתרץ בדבוריה לטעמא דאדם נאמן על עצמו יותר ממאה אים לומר לו טעמאת והוא לומר לא טעמאתי דלא מתרץ דיבוריה ולא קאמר דשקלה מיהו כאלו אמר לא תאכלני לא שוגג ולא מזיד דלפלו אם היתני לומר דל

והבא עליה בחצם תלוי קתי. תע"ג דרב בעי מחיכה מצתי מחיכוה בפ' קפץ הכל (כריתות דף יז: ושם) הכא הוי כקתי מחיכוה דלר' זירא דמפרש התם טעמא דרב משום דקתי מחיכוה לפצר לברר חיפור פי' בקתי מחיכוה לפצר שבקתייהו הכא נמי לפצר לברר ע"י הומה א)ולרב נחמני דמפרש טעמא דרב משום דב' מחיכוה ליקבע חיפוריה ה"ל ליקבע חיפורא שהיא כחוקה תצא תים ות"ח למתי דלתיקון כפ' ד' מחין (לעיל דף נא:) דתכי ותכי פסיקא דרבנן ומקמי לה לחוקה ממתי נקע חצם תלוי תפי' חטחת חיכח דלוקמה בחוקה תצא תים ועוד מתי קת מצני בישת לה' מעדיה היכי שבקין ליה הא מיחייב מיתת ב"ד דלוקמה בחוקה ותר"י "דמה שחצם דייקת ומינסבת מרעת ליה לחוקה וכשנים דומרים נתגרשה דבשמוך נמי דייקת לפי שיהלה שיבולו עדים ויזימו עדיה לפי שיהלה שיבולו עדים ויזימו עדיה לו יפסלו לוחם בגזלנות ולהכי לא מוקמינן לה בחוקה: אי הכי סיפא לחמרו לה מת בעלין ונתקדשה הא דלמא מייתי נשחת ליה בחוקה אלא בריקה בחמתינן מצום לחיכת למימר דבגט (ד) חייבי ועוד דחיכת דמוקי לה לקמן (דף נא:) בריבי שמעון וסבר לברי שמעון חפי' בלצום לא בעיא גט:

ממני

*והבא עליה באשם תלוי קאי: אמר רב ששת יבגון שניסת לאחד מעדים, היא גופה באשם תלוי קיימא? באומרת ברי לי, אי הכי מאי למימרא, אפי' רבי מנחם ברבי יוסי לא קאמר אלא כשבאו עדים ואח"כ ניסת אבל ניסת ואח"כ באו עדים לא אמר דתניא: שנים אומרים מת ושנים אומרים לא מת, שנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה הרי זו לא תנשא ואם ניסת לא תצא. ר' מנחם ברבי יוסי אמר תצא. א"ר מנחם בר' יוסי אימת אני אומר תצא בומן שבאו עדים ואח"כ ניסת אבל ניסת ואח"כ באו עדים הרי זו לא תצא. כי קאמר רב נמי בומן שבאו עדים ואחר כך ניסת לאפוקי מדר' מנחם בר' יוסי ואיבא דאמר טעמא דניסת ואחר כך באו עדים אבל באו עדים ואח"כ ניסת תצא כמאן כר' מנחם בר' יוסי, מחייב רבא מני "שאם לא רצה דפנו ת"ל יוקדשתו" בעל ברחנו היכי דמי אילימא דלא ניסת לאחד מעדיה ולא קאמרה ברי לי צריכא למימר דדפנו אלא לאו דניסת לאחד מעדיה ולא קאמרה ברי לי וקתני דפנו אלמא מפקינן לה מיניה אימור כדהנה שאני ואיבעית אימא מאי דפנו דפנו בעדים ואבעית אימא כשבאו עדים ואח"כ ניסת ור' מנחם בר' יוסי היא, רב אשי אומר מאי לא תצא דקאמר רב לא תצא מהיתירה הראשון הא אמרה רב חדא ויומא דתנן [ניסת שלא ברשות מותרת לחזור לו] *ואמר רב הונא אמר רב הכי הלכתא: חדא מכללא דחברתה איתמר. אמר שמואל לא שנו אלא שלא מכחישתו אבל מכחישתו לא תצא, במאי עסקינן באילימא בבי תרי כי מכחשא ליה מאי הוי, אלא בחד, טעמא דמכחשתו, הא שתקה תצא מ והאמר עולא *כל המקום שהאמינה תורה עד אחד דברי כאן שנים ואין דבריו של אחד במקום שנים. אלא במאי עסקינן בספולי עדות וכדר' נחמיה דתניא: ר' נחמיה אומר *כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הלך אחר רוב דעות ועשו משרתי נשים באיש אחד כשני אנשים באיש אחד ואיבעית אימא כל היכא דאתא עד אחד כשר מעיקרא אפילו *מאה נשים כעד אחד דמיין הבא במאי עסקינן כגון דאתיא אשה מעיקרא ותרצה לדר' נחמיה הכי ר' נחמיה אומר כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הלך אחר רוב דעות ועשו שתי נשים באשה אחת כשני אנשים באיש אחד אבל שתי נשים באיש אחד בפלגא ופלגא דמי: צריכה גט מזה ומזה: בשלמא מראשון תבעי גט אלא משני אמאי, זנות בעלמא היא? אמר רב הונא בזורה שמא יאמרו גירש זה הנשא זה ונמצאת אשת איש יוצאה בלא גט, אי הכי סיפא דקתני *אמרו לה מת בעלך ונתקדשה ואח"כ בא בעלה מוחרת לחזור לו דתנן נמי ניחוש גירש זה וקדש זה ונמצאת אשת איש יוצאה שלא בגט לעולם בעלמא, א"ה הכי נמצא זה מחזיר גרושתו משנתארסה כר' יוסי בן כיפר *דאמר מן הנשואין אסורין מן האירוסין מותרת, הא מדקתני סיפא [אע"פ שנתן] ועשו שתי נשים • המכחישות זו את זו כשני אנשים בתים אחד. דמהימני הלכך חיו לה כח הבעל, ועוד תומר את, ושני פסולי עדות תומרים לה את נפקא לה מחזקת תצא חים דהלך אחר רוב דעות ובן כשבח הבעל ולא שני פסולי עדות עמו התומרים זה והיה תומרת למין מכרת שם זה שם נפקא לה. דהא שתי נשים מכחישות זו את זו ולא יהיה מחזקתה אלא בשני אנשים כדבר הכרור לו מלוח

מסורת הש"ס

שנתן לה אהרן נט לא פסלה מן הכהונה מכלל דלא בעיא נט דאי בעיא נט אמאי לא פסלה מן הכהונה? אלא סיפא אמרי קדושי טעות הוו רישא נמי אמרי נישואי טעות הוו? קנסה רבנן סיפא נמי ליקנסה? רישא דעבדא איסורא קנסה סיפא דלא עבדא איסורא לא קנסה רבנן: אין לה כתובה: מאי טעמא חקינו לה רבנן כתובה *כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה, הא תהא קלה בעיניו להוציאה: אין לה פירות ולא מזונות ולא בלאות: *תנאי כתובה ככתובה דמי: נטלה מזה ומזה: פשיטא מהו דתימא כיון דרחפשה לא מפקינן מינה קמ"ל: הולד ממזר: תנן התם *אין תורמין מן הטמא על הטהור ואם תרם בשוגג תרומתו תרומה במזיד לא עשה ולא כלום מאי לא עשה ולא כלום? א"ר חסדא לא עשה ולא כלום כל עיקר דאפילו הדיא גריוא הדר לטיבליה רב נתן ברבי אושעיא אמר לא עשה ולא כלום לחקן את השורים אבל תרומה הוי, רב חסדא לא אמר כרב נתן ברי' אושעיא דאי אמרת הוי תרומה וימנין דפשע ולא מפריש מאי שנא מהא דתנן *דתרומת קישות ונמצאת מרה, אבטיח ונמצאת סחוט-תרומה ויחזור ויחרום? שונג קרוב למזיד דאיבעי ליה למיטעמיה דמי מזיד אמאי הבא קחני "במזיד לא עשה כלום" התם תנן *החורם משאין נקוב על נקוב תרומה ויחזור ויחרום ברתרי מאני ציית, בחד מנא לא ציית, ולרב נתן ברבי אושעיא דאמר לא עשה ולא כלום - לתקן שירים אבל תרומה הוי מאי

אמרי קדושי טעות · פי' בקונטרס כגון ע"מ שתהי כהן ונמצא לוי וקשה דאם כן היכי פריך ריש"א נמי נשואי טעות הוו לקמן דתין תנאי בנשואין ותר"י דקדושי טעות הוי כבעולה ולא מת כמו שהות למת והשתא פריך שפיר ריש"א נמי נשואי טעות ור"ת ולימא טעמא דסיפא משום קדושי טעות דהכן ונמצא לוי ולא יוכל להקשות מריש"א דתין תנאי בנישואין ותר"י דקדושי טעות לא שכיחי ולא מיתסין לומר שיהו בקדושי טעות ורבי עקיבא לתודיה הוא דחיים להכי לקמן בפרקין (דף נ"ז:) נבי רבי עקיבא מוסיף לך אפילו לא ותחזור אפילו כבעולה ולא מיבעיא כבתרומת גט ולא מיבעיא בעבד דאיכא למימר דעבד לישראל ולא מיבעיא בישראל דאיכא למימר דלעיל ליתמר גזרה שמא יאמרו ניכר בה ונמצא זה ונמצאת אתה ולא מיבעיא בלא נתנה גט ונמצא עבד דמיחזי ומש"ה גזרינן אפילו בכתרומת גט ולא מיבעיא בישראל דלא שכיחי ולא מיבעיא

כב א מיי' פ"ג מהל' תרומות הלכה טז: כה ב מיי' שם הלכה ג: כו ג מיי' פ"ו מהל' תרומות הלכה ב: כז ד מיי' פכ"א מהל' מעשרות הלכה ד: כח ה מיי' פ"ו מהל' נזירות הלכה ד: כט ו מיי' פ"ג מהל' תרומות הלכה ו: ל ז מיי' פכ"ד מהל' סנהדרין הלכה ו סמג לאוין רמ טוש"ע א"ח סימן ב: לא ח מיי' פ"ג מהלכות אבל הלכה ח סמג לאוין רלה טוש"ע י"ד סימן שצד סעיף ג:

תוספות ישנים

ערך ז'ירוק' וגבי מ' [illegible]

כ ח ג ג ז'ירוק' וגבי מ' [illegible]

ערך מעשר מקום שנהגו להפריש ממנו ומעשר מקום שנהגו שלא להפריש ממנו. ואע"פ שאין מפרישים היום ויש לתלות שבימיהם היו מפרישים ממנו ומעשר שני ומתנות עניים ולכך לא

לב א ב מיי' פ"י מהלכי תרומות הל' כ :
לג ג ד מיי' פ"ד מהל' כלאים מקדש ה"ל ו ופ"ד מהלכות קרבן פסח הלכה כ :

לכל תרומה · בשוגג : משלם חולין טהורים · דכתיב (ויקרא כב) ונתן לכהן את הקדש-דבר הראוי להיות קדש בפרק כל שעה (פסחים נב·) : בשוגג משלומי תשלומין · ואם בשוגג שילם טמאים,כשבור טהורים הם: כמזיד אין משלומי תשלומין · דקנסינן ליה : מבת עליו בברכה כו' · למאי קנסא ליה מלי מזיד יש כאן תורה אור ט"ס שיודע שהן טמאים נתכוון הוא להשלומין תשלומי תשלומין נעשים תרומה ולא ואע"ג דמשלומין נעשים תרומה ולא חזו ליה בימי טומאתה הא מיהא להשלומין מעלית ליכון : תרומה טמאה לא מזיק לאכילה · כהן טהור קאי עלה בעשה בפ' הערל(ניעל פג:) א] וכהן טמא קאי עלה באיסור ° דלא חלק הכתוב לגבי טומאת הגוף בין קדשים טהורים לקדשים טמאים : כל דהו · ואפי' חולין טמאים : (א)והכא דמדאורייתא משלומין מעלית ליכון · לחולין קדש כלרבי אליעזר לעיל (דף להיות קדש כלרבי אליעזר לעיל (דף פט:) : ואמור רבנן אין משלומי תשלומין כו' · מדר' מחיך קמיחיה : קנסו שוגג אטו מזיד מיכא ביניייהו · לרבי מחיך בשוגג משלומי משלומין ולא בעי לשלומי (ב) או טהורים ואתו רבנן למימר בין בשוגג בין במזיד בעי מיהדר משלומין : אכל בעלים נתכפרו · ולא בעי לאתויי קרבן אחרינא : שב ואל תעשה · לא עקירה היא כגון 'אכילת בשר' עשה היא ואמור רבנן שב ואל תאכל – לאו עקירה בידים הוא אלא ממילא היא מיעקרא אכל תרומה דקתני לא עשה ולא כלום ומפקת לה לחולין עקירה ממש היא : תמר

סוכה מה: סנהדרין פג: יומא ז: מנחות כה: זבחים מה. ניעין כ"ק

סוכה מה: יומא ז: מנחות כה: זבחים מה. ניעין כ"ק

פסחים נב: [יומא סח:]

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה כל דהו וכו' ממילים הם ד"ת ותמ"ל מ"ה והא הכא : (ב) ד"ה קנסו וכו' לשלומי טהורים :

גליון הש"ס

גמ' מ"ש אב ואל תעשה שלא . עי' פוסה מ ע"ש תוס' ד"ה אם היה : ר"ש"י ד"ה תרומה שמאה כו' דלא תלק בהכתוב כו' . עי' תוליו קיג ע"ב ע"ש . ועי' ר"י בכורות יב ע"ב ד"ה הלה שמאה ויש ליישב קצת על פי דברי מהרי"ם דיהתם פליג מהכיל דתולין הכ"ל וצ"ע :

פסחים נב: נעיל מ·

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה תרומה שמאה לא מזיק לאכילה וכו' וכאן עמא קאי עלה במיתה . ני"ב ע"ש דבחולין קיג ע"ב אמר שמואל דאינה במיתה וכ"ה בהרמב"ם פ"ו מהל' תרומות הלכה ג וכן ראיתי שהביאו בעל מי יעקב בהגהות הרמב"ם שם . ועיין ספר מתנה לחולן ועיין ספר מעין שמשון ויקב וכו' ויעוש"ה בספ"ד ות"ל דברי רש"י הכא לפרש בתרומה שלא היתה טמאה קודם שנטמא וכבר ותו שפיר הוא במיתה וכתירוץ הא' בתוס' דשוין דף קיג ע"ב בגמרא קסבר ת"ק בגזרת וכו' ור"ק

תוספות ישנים

תבא עליו ברכה דאכל מידי דלא חזי ליה בימי טומאתה וקא משלם מידי דחזי ליה בימי טומאתו · ופ"ב מע"ב דהשלומין נעשין תרומה ואם כן הוי מידי דלא חזי ליה בימי טומאתו שכבר היו תרומה טמאה מ"מ חיטו לחיובי בשלם דבר דחזי יותר ממה שאכל . וקשה דמה לנו בכוותא מ"מ לא חזי ות"ל דבמזיד ר"ל מזיד מן התורה והבחת ניתן שפיר דחזי למיכל בימי טומאתה משום דבמזיד אין השלומין נעשין תרומה עי"ל דשפיר קאמר מע"ב שהוא מספיק עלמו יותר ממה שהספיד הכהן. כי לת אחר הוא משלם כזה חזי בימי טומאתו כל זמן שהיו בידו ולא אחר שהספיד הכהן לא חזי כיל שלים חולין טמאין תחת תרומה טמאה לומר שהן נעשין תרומה ע"י שהשלימו אחר תחתיה אלא שהשלימו מעלה עליו כאלו היו תרומה מתחלה ולא נתחללו כלל ולא נפסלו בלינה ופיגול ונותר ופסולי המוקדשין ויש לומר דמשלם מידי אחרינא לא מהני אלא כשהשלים מידי דלא קיים עליה מעולם אבל מידי דקיים עליה מעולם אפילו השלים מידי אחרינא לא מהני כלום ולא נתחללו קדושתן ולא נפסלו בלינה ופיגול ונותר ואפילו הכי אמרינן בפ' כל הבשר (פסחים נב:) דבעל מום שנשחט בשעת הקרבן ונמצא בו סרוח שהשלים בשר אחר תחתיו אינו נאכל אלא לבעלים ואם כן הוי ליה כמו שנפסל בלינה ופיגול ונותר ואפילו הכי אמרינן

כולהו נמי אסר ואל תעשה הוא · ור"ח סדין בגילים היכי הוי שב ואל תעשה הוי מכסה בטלית דבא מיוחד על ולין ט גילים הרי עובר בידיים ור"ל דכשבא עיטוף לכתי לא מיחייב עד לאחר שנתעטף דכסותך דכשמא מעשה שחמה מכוסה בה כבר ואחר מכסה בה לחת לדרשא לחריגא כדאמרינן במכתות (דף מא· ושם) ולאחר שנתעטף מתחייב שב ואל תעשה הוי ור"ח בפרק מי שמתו (נדרים כי· ושם) משמע דכשהוא לבוש בגילים ואין מטמין לה התיק שב ואל תעשה אלא עמוד ועשה ואר"י דשחני בגילים בשביל דעיקר האיסור בשעת לבישה שלבשן באיסור אבל כאן לא מחייב עד לאחר שנתעטף כדפריטים ומיהו קשה מדמברכינן להתעטף בגילים משמע דבשעת העיטוף עביד מלוה ומלמן להתעטף מוכיחות שמי [בה"ג] דקיימא לן בגילים לחובת גברא הוא" :

וליגמר מיניה · ור"ח שחני התם דעל פי הדבור היה מתכוון לעבור והיכי נגמר מיניה לעבור מקום מקנחת דרבנן אלא על פי הדבור וגרחה דיכון דעל פי הדבור קרי מקום שרך שעה הוא הדין אלא על פי הדבור קרי אין נביח בשלי לחדם דבר מעשה דרבנן לן במגילה (דף כ:) מקלקי ור"ח לחמר בפרק אלו הן הממנקים (סנהדרין סה: ושם) היכא דמוחזק שחי דאי לא חימא הכי לחבריהם היכי שמע ליה יאחק בהר המוריה אלימו אלא בהר הכרמל היכי שמעי עליה ועבדי שחוני חון אלא היכא דמוחזק שחני ובאלימו למה לן מקום דמוחזק הא משמע לחפילו אלא נביח קרי נמי דאין דין לעבור מקום מיגדר מילחא ואר"י מקום לחיחזוק בגילחות היו סומכים עליו כמה שהיה מבטיח בירידת הגם ושותפים על הבטחתו קדשים בחון שבזכותו וחפלחו חרב הגם מן הסחים ויהיה מיגדר מילחא שיחקדש שמו של הקב"ה ברבים ופ"י כך יחזרו ישראל למוטב : **כל** דמקדש לחדעתא דרבנן מקדש · פי' בפרק הסוחה (גיפין נג·)

[וע"ע חוס' ב"ב מה:]

מעמא מאי חמור רבנן מגילת החשה לבעלה מקום אלא חיהוי ליה חיבה · חימה דבריש מגילת החשה(כחובות סו· ושם) חמרי מגילת החשה כהעדפה על ידי הדחק דמי משמע דמגילת החשה חחת מזונות כמו עשה ידיה כיון דמדמי ליה להעדפה והכל משמע טעמא דמגילת מקום חיבה ומיהו מגיט למימר דמעשה ידיה מקום חיבה הן כדחמר בפרק מי שמתו (שם מה:) קסבר כי חקיט רבנן מזוני עיקר ומעשה ידיה מקום חיבה מבל קשיח ליון למגילת החשה ומעשה ידיה מבריחה מקום מזונות וחיבה מאי שנא דנבי מגילת החשה קחמר טעמא מקום חיבה ונבי מעשה ידיה קחמר מקום דקמחזנא הוא ליה למימר בחבריחה חד טעמא : **הירחה** גם ישראל נפשלה מן הכהונה בקיעות · ור"ח חמחי בקיעות והל בפרק ד' לחיין (נעיל לה· ושם) חיכא למידק ליה למידק מממניחין דחשה ישראל שנחשמה נפשלה מן הכהונה ומוחר ר"י דהחם לח חיכא למידק חלח משום שקוף על פי שמוחרת לבעלה חפי' הכי פסולה לכהונה מבל הכא ליון דלחמעטינן מנחי' דחסורה לבעלה מדרבנן דקחני חלח מזה ומזה בקיעות נפשלה נמי לכהונה ליון דמדרבנן נמי קריען ביה וטומחה : חמר

[נ"ע לרבה]

חמר ליה · רב חסדא "לרבה : בעחי לחומבך מרל והזחה וכו' · דבל הני שוקיין בית דין בבר מן החורה : **מבל** לחמר בפסחים (דף נ:) הפורש מן הטלה בפורס מן הקבר וגר שנחגייר ערב הפסח אין שומטין עליו ואמר בגמרא דניח הלל גזירה שמח יטמח לבנה שומטין עליו ואמר בגמרא דניח הלל גזירה שמח יטמח לבנה תורה אור הכחה כו' בפרק החשה חלמח מטום גזירה דרבנן מבטלין ליה מפסח : **הזחה** · שבות וליח עלה בשבח אלא ליסורא דרבנן ועומדת בפני הפסח ומבטלתו דחמרי' "הזחה שבות וליבה דוחה שבח : **ותמל** · לגבי מילה חמור דרבנן (שבח דף קי:) לין מבילין לחותו דלך גגות וקרפיפות ואגלה בירושלים מדרבנן ומיטקרא מילה בומנה : **ומדין בגילים** דמדאורייתא מרי דבתיב (דברים כב) לח חלבש שעטנז לבד שעטנז נדלים חעשה לך וגזור רבנן מטום בסות ליה שפטור מן הלילים והי בלילים אלא במקום מלוה במסבת מנחות בהחלת (דף מ·) : **ובבתי עלמין** · לח קבלתי מרבותי ומ"ח בך בראה בעיני ובבר הדבר שאט בחוספתא ומייתי לה במסבת בילה בגמרת פרק שני (דף כ:) דבבתי עלמין שמחחן אלא לחמן הדם יורק והבשר יחלל בל הזבחים שבזבחו אלא לחמן בחרין חלח אלא עלו לבעלים לשם מובה והרי הן בחלמים לעלמן ואם היחה שבח אחלה עלמה בשבח ויחבה שבח לחחה חלל לחמן ושעה זה ובגג בשלא לחמן לח יזרוק ואם זרק הורלה ט' והח הבח דזריקה בשבח שבחה בעלמח הוא בדחמרינן בחם שחני שבחה דשבח בי' ושבחי לח יזרוק ועקרח שבחה דרבנן נ' עשה דזליקח בם ולהקטרח לימורים ולחמלים בבר חלח אב ואל תעשה ומבטלינן להו בשבח מדרבנן מטום גזירה שמח יטלו בידו בו' : **חליו** חשמעון · בגיחה חמח בחיב : **בגון** חליהו בהר הברמל · שהקריב בבמה ושעה ליסור בבמות היחה ואיבא ברת בשחוטי חוץ וזבח והקנה : **מיבר מילחא** · לעשות בדר ואקנה בי חחם שהביחן על ידי בן שעשוה בוטנים : **ביטלו** · בעל שבלה לחבחו וקדם ובא חבלה לו שבלה בליח ואמר לה בם שבלחחי לך בעל הוא הרי זה בעל וחבן (בילין דף נב·) ברחבומה היה עובה בית דין במקום חבר ומבטלו ולא היה מודיע לה הקהל רבן בחליהו הזקן שלא יהיו עוזבין בן מפני חקון העולם דזימנין דמבטל ולא יודעה ואיבסבא ובניה ממזרים ועלה חני בטלו בעל לפני בית דין במקום חבר-שבר שקבחו רבנן בחליהו שהכא דמדאורייחא מלי מבטל ליה·עד דמטי ליה לבחיב (דברים כד)"ובחן בידה"ועד דמטי ליה לאו בעינא הוא:מה בח ב"ד יפה· שהחקינו שלא לעשות בן:**לרשעתא** דרבנן· מולה בדעה הבמיים דהא"בדת משה ויבראל"קאמר:**ואפקעינהו** רבנן· על ידי בם זה לקידושין מינה ושויהו למעות לקידושין מהנה למפרע דהפקר ב"ד היה הפקר : **החינח בקיעי בבשבח** · חיבא למימר דאפקעחא דשויהו למעות מחנה : **קניט בביחה** · מלי אפקעחא חיבא למימר הלי בילה מלי שויה : **מ"ל** · בין דבדעחא דרבנן חלה ורבנן חמור דבי יהיב לה בם בי הלי חבטל בילה דחיהוי בטילת זטח ואיט דאמרי מינח קניט בבשבח דקידושי בשבח בביחה דקידושין דמדאורייחא ניהו מלי חיבא למימר ומעמח גדול הוא בילה דקידושי בשבח דאורייחא ניהו ומ"ם דקיחה קיחה מצדה עפרון גמר לה במסבת קידושין (דף נ·) וג"ם בסיני נאמרה וכל י"ג מלוה ולי קידושי בשבח מדרבנן מי קטלינן בשבח מפקעינן בהקולה ועוד מלי סיטלא דשני שויה רבנן בו' הא קשיא ליה היבי מלו רבנן לאפקועי מידי דאורייחא ומאני ליה שויה רבנן הא נמי אפקעחא היא : **שהיה רובה על פום** · ואלו הן מפה שבות לא עלין בחילן ולא בוכבין ע"ג בהמה (ביצה דף לו:) : **ומקלעהו** · בחמלו שבח גמור : **לחיבה לבך** · היחה עם לרה והיו פרולין בעבירה : **שהבעיח** · בעל : **בדי שלא חחגנה על בעלה** · בגון בדלי בילה עיטי בפם שלא לחחבט : **פסיעה**

[ע"ע תוספות שבת בה: ד"ה סדין ותוספות מנחות מ: ד"ה סדין]

תוספות ישנים

בבי אליעזר בבר הבבמל. וה"ת דלמא שחני שהם [שביה] על פי סדבור דבחיב ובדבריך בן עביחי י"ל מדהקמר הבל לפי שעה שמע לו משמע לפי' בלא בחלת בחקום דלא בחקום לעולם יש לשמוע לו וה"ת חמלי לא מבני שחני אליהו דלחחחון ע"י ומ"ל מדהקמר חפילו חמר לך בביא עקר משמע דבבל בביא מיירי וה"ב לחבמים : שעיהדו רבנן לבעילחו בעילה זנות ת"ש מקום שרך שעה הוא הדין בלא על פי הדבור וגרחה דיכון דעל פי הדבור סרי מקום שרך שעה הוא הדין בלא על פי הדבור סהרי יש בביא בשלי לחדם דבר מעשה דרבנן לן במגילה (דף כ:) מקלקי ור"ח לחמר בפרק אלו הן הממנקים (סנהדרין שם: ושם) היכא דמוחזק שחני דאי לא חימא הכי לחבריהם היכי שמע ליה יאחק בהר המוריה אלימו אלא בהר הבבמל היכי שמעי עליה ועבדי שחוני חון אלא היכא דמוחזק שחני ובאלימו למה לן מקום דמוחזק הא משמע לחפילו אלא נביח קרי נמי דאין דין לעבור מקום מיגדר מילחא ואר"י מקום לחיחזוק בגילחות היו סומכים עליו במה שהיה מבטיח בירידת הגם ושותפים על הבטחתו קדשים בחון שבזבותו וחפלחו חרב הגם מן הסחים ויהיה מיגדר מילחא שיחקדש שמו של הקב"ה בבבים ופ"י בך יחזרו ישראל למוטב : **כל** דמקדש לחדעתא דרבנן מקדש · פי' בפרק הסוחה (גיפין נג·)

[וע"ע חוס' ב"ב מה:]

מעמא מאי חמור רבנן מגילת החשה לבעלה מקום אלא חיהוי ליה חיבה · חימה דבריש מגילת החשה(כחובות סו· ושם) חמרי מגילת החשה כהעדפה על ידי הדחק דמי משמע דמגילת החשה חחת מזונות כמו עשה ידיה כיון דמדמי ליה להעדפה והכל משמע טעמא דמגילת מקום חיבה ומיהו מגיט למימר דמעשה ידיה מקום חיבה הן כדחמר בפרק מי שמתו (שם מה:) קסבר כי חקיט רבנן מזוני עיקר ומעשה ידיה מקום חיבה מבל קשיח ליון למגילת החשה ומעשה ידיה מבריחה מקום מזונות וחיבה מאי שנא דנבי מגילת החשה קחמר טעמא מקום חיבה ונבי מעשה ידיה קחמר מקום דקמחזנא הוא ליה למימר בחבריחה חד טעמא : **הירחה** גם ישראל נפשלה מן הכהונה בקיעות · ור"ח חמחי בקיעות והל בפרק ד' לחיין (נעיל לה· ושם) חיכא למידק ליה למידק מממניחין דחשה ישראל שנחשמה נפשלה מן הכהונה ומוחר ר"י דהחם לח חיכא למידק חלח משום שקוף על פי שמוחרת לבעלה חפי' הכי פסולה לכהונה מבל הכא ליון דלחמעטינן מנחי' דחסורה לבעלה מדרבנן דקחני חלח מזה ומזה בקיעות נפשלה נמי לכהונה ליון דמדרבנן נמי קריען ביה וטומחה : חמר

[נ"ע לרבה]

חמר ליה · רב חסדא "לרבה : בעחי לחומבך מרל והזחה וכו' · דבל הני שוקיין בית דין בבר מן החורה : **מבל** לחמר בפסחים (דף נ:) הפורש מן הטלה בפורס מן הקבר וגר שנחגייר ערב הפסח אין שומטין עליו ואמר בגמרא דניח הלל גזירה שמח יטמח לבנה שומטין עליו ואמר בגמרא דניח הלל גזירה שמח יטמח לבנה תורה אור הכחה כו' בפרק החשה חלמח מטום גזירה דרבנן מבטלין ליה מפסח : **הזחה** · שבות וליח עלה בשבח אלא ליסורא דרבנן ועומדת בפני הפסח ומבטלתו דחמרי' "הזחה שבות וליבה דוחה שבח : **ותמל** · לגבי מילה חמור דרבנן (שבח דף קי:) לין מבילין לחותו דלך גגות וקרפיפות ואגלה בירושלים מדרבנן ומיטקרא מילה בומנה : **ומדין בגילים** דמדאורייחא מרי דבתיב (דברים כב) לח חלבש שעטנז לבד שעטנז נדלים חעשה לך וגזור רבנן מטום בסות ליה שפטור מן הלילים והי בלילים אלא במקום מלוה במסבת מנחות בהחלת (דף מ·) : **ובבתי עלמין** · לח קבלתי מרבותי ומ"ח בך בראה בעיני ובבר הדבר שאט בחוספתא ומייתי לה במסבת בילה בגמרת פרק שני (דף כ:) דבבתי עלמין שמחחן אלא לחמן הדם יורק והבשר יחלל בל הזבחים שבזבחו אלא לחמן בחרין חלח אלא עלו לבעלים לשם מובה והרי הן בחלמים לעלמן ואם היחה שבח אחלה עלמה בשבח ויחבה שבח לחחה חלל לחמן ושעה זה ובגג בשלא לחמן לח יזרוק ואם זרק הורלה ט' והח הבח דזריקה בשבח שבחה בעלמח הוא בדחמרינן בחם שחני שבחה דשבח בי' ושבחי לח יזרוק ועקרח שבחה דרבנן נ' עשה דזליקח בם ולהקטרח לימורים ולחמלים בבר חלח אב ואל תעשה ומבטלינן להו בשבח מדרבנן מטום גזירה שמח יטלו בידו בו' : **חליו** חשמעון · בגיחה חמח בחיב : **בגון** חליהו בהר הבבמל · שהקריב בבמה ושעה ליסור בבמות היחה ואיבא ברת בשחוטי חוץ וזבח והקנה : **מיבר מילחא** · לעשות בדר ואקנה בי חחם שהביחן על ידי בן שעשוה בוטנים : **ביטלו** · בעל שבלה לחבחו וקדם ובא חבלה לו שבלה בליח ואמר לה בם שבלחחי לך בעל הוא הרי זה בעל וחבן (בילין דף נב·) ברחבומה היה עובה בית דין במקום חבר ומבטלו ולא היה מודיע לה הקהל רבן בחליהו הזקן שלא יהיו עוזבין בן מפני חקון העולם דזימנין דמבטל ולא יודעה ואיבסבא ובניה ממזרים ועלה חני בטלו בעל לפני בית דין במקום חבר-שבר שקבחו רבנן בחליהו שהכא דמדאורייחא מלי מבטל ליה·עד דמטי ליה לבחיב (דברים כד)"ובחן בידה"ועד דמטי ליה לאו בעינא הוא:מה בח ב"ד יפה· שהחקינו שלא לעשות בן:**לרשעתא** דרבנן· מולה בדעה הבמיים דהא"בדת משה ויבראל"קאמר:**ואפקעינהו** רבנן· על ידי בם זה לקידושין מינה ושויהו למעות לקידושין מהנה למפרע דהפקר ב"ד היה הפקר : **החינח בקיעי בבשבח** · חיבא למימר דאפקעחא דשויהו למעות מחנה : **קניט בביחה** · מלי אפקעחא חיבא למימר הלי בילה מלי שויה : **מ"ל** · בין דבדעחא דרבנן חלה ורבנן חמור דבי יהיב לה בם בי הלי חבטל בילה דחיהוי בטילת זטח ואיט דאמרי מינח קניט בבשבח דקידושי בשבח בביחה דקידושין דמדאורייחא ניהו מלי חיבא למימר ומעמח גדול הוא בילה דקידושי בשבח דאורייחא ניהו ומ"ם דקיחה קיחה מצדה עפרון גמר לה במסבת קידושין (דף נ·) וג"ם בסיני נאמרה וכל י"ג מלוה ולי קידושי בשבח מדרבנן מי קטלינן בשבח מפקעינן בהקולה ועוד מלי סיטלא דשני שויה רבנן בו' הא קשיא ליה היבי מלו רבנן לאפקועי מידי דאורייחא ומאני ליה שויה רבנן הא נמי אפקעחא היא : **שהיה רובה על פום** · ואלו הן מפה שבות לא עלין בחילן ולא בוכבין ע"ג בהמה (ביצה דף לו:) : **ומקלעהו** · בחמלו שבח גמור : **לחיבה לבך** · היחה עם לרה והיו פרולין בעבירה : **שהבעיח** · בעל : **בדי שלא חחגנה על בעלה** · בגון בדלי בילה עיטי בפם שלא לחחבט : **פסיעה**

[ע"ע תוס' לעיל שם. ד"ה מ"מ]

[ע"ע לעיל ככ:]

[כחובות סו·]

[כחובות לח: קדושין מב·]

[סנהדרין מד·]

[נ"ע לעיל נב· כחובות נ· כ"ב מב· לקמן קי· גיטין נב· מגי·]

[פסחים סו·]

[גיטין נב·]

[נ"ע לרבה]

[עי' נמכות כח:]

לד א מי"י פ"ם מהלכות יסודי התורה הל' ג: לה ב מי"י פ"ו מהל' גירושין הל' טו: סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמה סעיף ס: לו נ מי"י סכ"ד מהל' סנה דיין הל' ד ה סמג לאוין רמ טוש"ע מ"מ סימן נ :

פסיקתא · ואזה היא: לויה שנשנים · וחייבין שמת נבעלה לעובד סכנים: לו שנבעלה בעילה זנות · כגון לעובד כוכבים ועבד ומלך וכל הך דלמר בחלמנה לכ"ע (לעיל מח:) דמפסלא הוא בת כהן מתרומה נבי לויה לן פסלי ממעשר: בתרומה לכהן. דלויו בתרומה לתוריימה לן לישטריך למיתני לכיון דקנסוה לחעשר כ"ש לתרומה: כתובה מפי עבידתה · הא מגן בריפא אין לה כתובה: כתובת בנין דיכרין · דחכן בכתובות (דף נב:) כתובת בנין דיכרין (נ) דיהוין ליכי מינאי לינן ירתין כסף כתובתיך יחר על חולקהון דעם אחוהון, ואם מחה בחייו ונחת שניה וילדה לו ומת הוא, בני שניה קדמי הן נקבות טרפין כתובת חמן לאחר כמו למלי שהרי נחחלמה מחייהן, וכני לחכוחה אם יש זכרים טרפין כתובת חמן, ואף על גב דאמה בחייו, דלבנן חקון כתובת בנין דיכרין כדי שיקפון לחם ויחן לבחו כבט והכח לן שקלי יורשין לילה כתובת בנין דיכרין חלח בני הבכלה, טרפין לכתובת חמן והאחר חולקין בשוה: ולא מייבם מדרבנן · דרבנן קנסוה: אחיו של בעל תולן בשוה: ולא מייבם · דמחוייחת לן דמיח קמיה, ורבנן הוח דחנרכוה חלילה מקום גזירה שמא יחמרו בירם זה ונחת זה כדחמרן לנבי נט: בייחה לפיקר ליסורת לן קנים · דקחני בייחה קונה לוחה לפקור לנרסה: בני דיוקנא חוחיה · ולישנא לגמיר: אחי לקיומה הוחיל ונוהג בה מנהג נשים ואפי' הכי לח קנסי ס"ם כחובה דהוה חחלת גירושין כי שחלה כחובה · דממיים · כחיי בעלה: נשחח שלח ברשות · ברשות שמעון קחמר לה: בקמייחת · בייחה לן חליחה כו' בנשחח בעד לחד: מכלל לפליגי · דבנן עליה דר' שמעון בסיפה בנשחח בעדים: כל טרייות · שחמרו שהן ערוה לין לריכות נם ממנו לח ניסת למי שהיח ערוה עליו: חון מחמח לים · נשיסת בעד לחד ע"פ בית דין דחלרכוה רבנן נימת כדחמרן נמתני': לח בעיח נם · דחנוסה היח: [לעיל מח:] מקו בהולחתן · הורוה ליכחת בעד לחד: כוזון לים ונחסרה · כהכח בזוון [כחובות יט: כ"ב קנ:] על חסת לים ונחסרה על בעלה: כשנגנת לים בחסה · ולח נחסרה: לידי ולידי לח בעיח נם · מדקח מדמי ליה לזוון ולמוזג: חלח לחו דבנן היח · ומשמ מיניה בעדים מודו: לעולם רבי שמעון היח · דך קמייחת [לעיל כה: ושם] דקחני חון מחמח לים כו': כשנגנת לים בחסה · כפשיטה שנחסרה לקדשה [שבח נב: קי: ושם] דבעיח נימת: כשלח בכוונה · כגון על הפניה שלח לשם קדושין: לעניין לימורת · ולעולם כדקח ס"ד מעיקרא כזוון לים בחסה לים ומיהו לעניין נם לח קמיירי דלמ"נ דמדמי לה לזוון, בעיח נימת: ולח

(*) (ב) - ל' תירוצים

לו א ב מיי' פ"י מהלכות מעשר כל' ג סמג עשין קמה טוש"ע יו"ד סי' שלח:

לח ג מיי' פ"י מכלי נזירות הלכה ט טוש"ע שם סי"ם סימן טו פעיף כו:

הגהות הב"ח

(ב) גמ' כל מריות שלמרו לין לריכות סיומו נט: (ג) רש"י ד"ה כתובת בנין דיכרין וכו' דיכרין בני מיתי דיוהין ליכי מינאי: (ד) תוס' ד"ה סני וכו' שמת יאמרו ניגשה זה:

אמר רב שמת קנסוה · ולח מני לנטויי דמתניתין כרבי מחיר דחמר (לעיל דף פה:) מעשר לחקון חטור לזרים דגמר מתרומה וה"ק מה תרומה מיפסרת לזוחה חף מעשר כן לחפילו ר"מ מודה דזוחה לח מיפסרת במעשר דלח יפלו מתרומה לגבי הח מקום דמה תרומה לח מיפסלה מתרומה חלח בביחה דמיפסלה לכהוחה חף במעשר כמו לח מיפסלה במעשר חלח בביחה דמיפסלה בה לעניה דע"כ בריימא דפרין מינה ר' מחיר היח דלרבנן לח ליטעריך למיתני זוחה חוכלת במעשר דמהיכח פ"ד דמיפסלה חלח ולחי לר"מ נמי שריח חם לח מקטח קנסוה כדקחמר ומשמ לרבי מחיר דוקח מיפסלה בחכילת מעשר דקנסוה שמחנב כוחה וחר חטור במעשר חכל לרבנן לח שייך לקנסוה דלח נגרעה מזר ומחני' ר"מ היח לי נמי לפילו לרבנן דקנסוה שלח ליחן מעשר לה חף על פי שמוחרת לחוכלו:

כל שכן מליחתה ומעשה יליה דממון הוח · דלח קנים וחנויב קנים מה שלין מליחתה ומעשה יליה לנעל מקום לחיכת לה לוכה ונם מחוך כך חין לה מזונות ומכל מקום קחמר לקמן מדיהה לדיהה מקום לסחם נשים מעשה ידיהן עוסקות ממזונותיהן:

הני דמחייב קנים · ות"ק כיון דר' שמעון מודה לחריכה נם מזה ומזה חלמח מיבעיין שמח (נ) נירסה זה ונחת זה דבהכי חלי טעמח כדחמר לעיל (דף פה:) מהחי טעמח נופיה ת"ב לח מחייבם שמח יחמרו נירם זה ונחת זה ונמלח טוחח נרוסחח חמיו ור"י חמכל מקום כיון דלח קנים לחמר מיחה לח מיבעיין מידי דהוה חנחקדשה וחחר כך נח בעלה דמוחרת ט:

על פי בית דין הוח דבעיח נימת · ע"פ עדים לח בעיח נימת · ות"ת היכי מרקדק מזה דע"פ עדים מוחרת לחזור לרבנן לעולם לימח לך דחסורה חע"נ דלח בעיח נם מידי דהוה חנסחח ע"פ ב"ד לר' שמעון דחמר חידי וחידי לח בעיח נם ופ"ה מודה ר"ם נסחח בעד חחד דחלח מזה ומזה ור"י דחין ליחה מדרבי שמעון דרבנן דרבי שמעון ליח ליה קנסח דנם בסוס מקום חכל רבנן דקנסו להלריכה נם מזה ומזה בעד חחד חם ליחת דהוה קנסינן בב' עדים הוה בעיח נימת ומדלח בעיח נם שמע מינה דלח קנסוה בשני עדים ומוחרת לחזור:

פשיטא, בת לוי מן המעשר איצטריכא ליה, ובת לוי מן המעשר מי מיפסלא בזונות והתני' לויה שנשבית או שנבעלה בעילת זנות נותנין לה מעשר ואוכלת אמר רב ששת קנסא: בת כהן מן התרומה: אפי' בתרומה דרבנן: ואין יורשין של זה ויורשין של זה יורשין כתובתה וכו': *כתובה מאי עבידתה אמר רב פפא כתובת בנין דיכרין, פשיטא! מהו דתימא לדידה דעבדא איסורא קנסוה רבנן, לורעה לא קנסו רבנן, קמ"ל: אחיו של זה ואחיו של זה חולצין ולא מייבמין: אחיו של ראשון חולץ מדאורייתא, ולא מייבם מדרבנן, אחיו של שני חולץ מדרבנן ולא מייבם לא מדאורייתא ולא מדרבנן: ר' יוסי אומר כתובתה על נכסי בעלה קנו: אמר רב הונא בראתי מודו לקמאי, קמאי לא מודו לבתראי: ר' שמעון מודי ליה לה': אלעזר דמה ביאה דעיקר אסורא לא קנים וכ"ש מציאתה ומעשה ידיה דממונא הוא, ור' אלעזר לא מודי ליה לר' שמעון מציאתה ומעשה ידיה דממונא הוא לא קנים אבל ביאה דאסורא הוא קנים ותרוייהו מודו ליה לר' יוסי הני דיחבא תותיה לא קנים, וכל שכן כתובה דלמשקל ומיפק קאי, ורבי יוסי לא מודי להו, כתובה דלמשקל ומיפק הוא דלא קנים אבל הני דיתבא תותיה קנים רבי יוחנן אמר קמאי מודו לבתראי, בתראי לא מודו לקמאי: ר' יוסי מודי ליה לר' אלעזר כתובה דמרידה לדידה לא קנים וכ"ש מציאתה ומעשה ידיה דמרידה לדידה ור' אלעזר לא מודי ליה: מציאתה ומעשה ידיה הוא דמרידה לדידה לא קנים, אבל כתובה דמרידה לדידה קנים ותרוייהו מודו ליה לר' שמעון ומה הני דמחיים לא קנסי, ביאה דלאחר מיתה, לא כ"ש ור' שמעון לא מודי להו ביאה הוא דלאחר מיתה לא קנים, אבל הני דמחיים קנים: *נישאת שלא ברשות וכו': *אמר רב הונא אמר רב הכי הלכתא א"ל רב נחמן *ננבא גנובי למה לך: אי סבירא לך כרבי שמעון אימא הלכה כרבי שמעון קאולה, וכי תימא אי דשמעתיך כרבי שמעון אמינא הלכה כרבי שמעון משמע אפילו בקמייתא, אימא הלכה כר' שמעון בארבונה, קשיא, א"ר ששת *אמינא כי ניים ושכיב רב אמרה להא שמעתתא *הלכה, מכלל דפליגי רב מאי הוה לה למיעבד, ניאמן אנסה ועוד תניא

כל עריות (ה) שנתארסה אין צריכות הימנו נט חוץ מאשת איש שניסת על פי עדים

ב"ד על פי הין הוא דבעיא ניטא על פי עדים לא בעיא ניטא, מני: אילימא רבי שמעון על פי בית דין, מי בעיא נט והתניא ר' שמעון אומר עשו ב"ד בהוראתן כזוון איש לאשה נט אלא לאו רבנן היא לעולם רבי שמעון היא באשה אירי ואידי לא בעיא נט אלא לאו רבנן היא לעולם רבי שמעון היא וחדיין הכי ר"ש אומר עשו ב"ד בהוראתן כבתולת איש באשה ובעיא נט על פי עדים כשנגנת איש בהוראתן כזוון איש באשה ולא בעיא נט רב אשי אמר לעניין איסורא קתני והכי קאמר עשו ב"ד

רבינא אמר לענין קרבן קתני · והכי קאמר עקו ב"ד בהורתן כזדון תיט בחמה וליכא למימר משום דחביבא כמזידה הוא דלא מיחייבא קרבן משום דהוי לה למידק להא מתן (ויק"ר פ: ע"ב) הוכיח ב"ד ליעקב (ל) וחזרה וקלקלה מייבא בקרבן שלח הוכיח תלת ויותר קרוכה היא למיזד כשקלקלה מכשיסים שלח בעשרת משום יחיד שעשה בהוראת ב"ד פטור דהכי תיט ליה לר' שמעון בפ"ק דהוריות (דף ג:) והאי דקתני הכא כזדון תיט בחמה סימנא בעלמא הוא:

מלכות יון כו' · והא דאמר בע"ז (דף י·) דבגולה יון מונין שלח למלכות יון בלבד אר"ש דהיינו בחמה דבגו גדול הוא בעיניהם להפריד תיט מחמה ואין מונין שלח למלכות תומה העיר בלבד":

חיה במזרע וכתב במעבד · לח כמו שפירש ריב"ן דלחבעל קלי דכהדיא אמרי' בגיטין (ל' פ· ופס) היה במזרע מהן תילימא בעל הייטו שיכה שם עירו שלח סופר כדאמר להו רב לספרי כי יחביתו בהיני כתובו בהיני כו' וא"ת בחלמא בעדים בריך לכתוב מקום שחומים דחיכא קפידא שיכולין לבא לידי הזמה אבל בספר מי קפידא ליכא ועוד תימה דטכסין טהגין לכתחלה שהספור כותב כתובה בעיר זו וגולתה לחתן לעיר אחרת שהוא מקום תופה וכותבין שם עיר החופה שהם תומנין ומה"ע הא דקתני הגמרת היה סופר במזרע לאו דוקא מקום סופר אלא מקום עדים דאמרי' קמני היה במזרע לאון יחיד דמחתם סופר ותורתא דמילתא דבמקום שהספור כותב שם עדים תומנים וליכא פסולא אלא מקום עדים ורב דקאמר אמי לספרים לא היה מקפיד אלא מקום עדים ובעלי שטרות דפליגי שיטה מקום עדים דיעבד כשר כדקתני בתחר דיני ממונות (סאנהדרין נ:ופס) שטר שחתמו כותב בתחר כשיון תע"פ שחתמו עדים ותחרו בתחר כשיון עתה היתם שטר כשר ועדיין כשרים תיטין שחת תיחכותה וכתבוהו אלא בגיטין החמירו והא דגיטין המותחרים כשרים היינו כשהעדים והספור היו בתותה העיר זמן הכתוב בגט וא"ת מלא בתחתה תחתי כשר לרבי תיר ותיר"י דלא מחזקין ליה כתחותר תשטחת סוגיא דתחיא כר' תיר ותיר"י דלא מחזקין ליה כתחותר תשטחת כל כך מכאן ואילך בתחלת פרק תחיה (דף מב:) גבי תחיה שכתב בגיטה שכתבתי ונחתמתי בעיר פלוני ונמצא שנכתב ונחתם בעיר אחרת פסול ואפי' בגיטין דמחזקין ליה כתחותר תשטחת כל כך הכא כמו

כל קלא דכתר נשואין לא חיישינן · ומ"ש הוקא דילא קאל שתחלת נשואין היו בחיסור דלקלא כי הא לא חיישינן דמדעבד הכא בחיסור לכתחלה ובקר הוה לכל כמאי דהוה לחתר נשואין מסתמא דיקו בה כמלחמת ובקר הוה לכל כמאי דהוה לחתר קיילא הקול מתוקה טעה דמי קמ"ל: הוכו בית דין שמקטה ממה · כשכתב והמירו לעשות מלחמה: לין ז"ו תורה אור

הורלתה · למעוך עליה ולפטור יחיד שעשה על פיהם לו אם עמו לבור על פיהם אין מביאין פר בשגר הטעם דבר אחד כל אחד בפני עצמו שעירה שאין זה הטעם דבר אחד טעות כסבורים שבת בעולם דבר אחד בת להת לכ"ע גליח הפתח דטעות הוא והכא כמי דמתכי' טעות היה כסבורים שמח והכה בת בעולה והכל רואים אותה תעד שמוך: תדע הורלתה היא · ע"י הורלת כ"ד היא יסח ועליהו תליא ולא תעד להת בכל התורה עד אחד לא מהימן והכא מהימן דאורה לה להתיעתו והם התעיעוהו ועבדיון לפומייהו: מאי טעמא לאו משום הורלתה היא · וכשהורו שהלב הקיבה מוכן לאיטלס מיניהו הוא שמוך לדעתייהו והכא כמי לדעתייהו הוא שמוך

[סנהדרין ו:] דלמרי כל מקה לייקא ומילכבא וכמלא דטעו בהורלתן להת לא לייקא ואיכבא: חזו טעמא · טעם מובהק: כי הדר למרי להימיתיה: בטעם שליט מובהק מי מצינתן בהו: אחו תרי ואחמרוה · הרי טעם כרור: כי הדר אחת עד · אחד ואחמ"ע כשני עדים

[נ"ל אלעזר] לה: מ"ט לאו משום · דתמרינן על קמת מטייעותה בהורלה היא דאדעתין שמכ, מכי חזינן טעמא על ידי הכיס הלכו לא תוינן שליח כיכי פלינן למיהדר לדעתין קמייתא: יקוב הדין את הכר · כשכתב ע"פ כ"ד לא תמרינן ע"פ כ"ד הוא ומפטלת לא הולכין אחר עומק הדברים ותמרינן טעותא הוא לאעד שמוך ומכיח תעתא שמיה: ת"ש מתי יקוב כו' · מדאתי הכי משמע לאי לא מציינן בה שפיר לפוס לייבוא הוא פשר לה: כל שכן תלמה לכהן (נ) ·

[תוספתא סי"ג]

[נקמן נא:] דלהכי לא שריוה: על כל כיתה וכיתה · קשבר רבי אלעזר כיתות מתלקות וטעמא כמס' כריתות (דף סו.): קרבן תחר על הכל · הוא ולא טדע לה כיצרים והוא לה כלומר. שבי זימי תלב בהעלם אחד: מרתני · ואחר כך מת כגר · ולא הוקקה לייבום ונשחת לגוף · כלומר: רשאר ואחרון · מפרש בגמ': ממזר · וכ"ע מיתקמא לאחר (נעיל דף מא.) יש ממזר מחייבי לאוין: קיים היה: כשניסת: הולד הרשאון. שהיה לה בעודנו חי: גבי בין ממזר מיבמה · שמשחת בשוק בלא תליצה הולד ולימה עליה תלא בלאו: הלי תנא · ואע"ג אין ממזר מיבמה לאחת מכירת להן דים מחייבי לאוין שהולד ממזר מהן: (ל) תנא דבי ר"ע הוא-לחיכה דר"ע לאחמר ר"ש ממזר מחייבי לאוין דשאר הוי ממזר מחייבי לאוין גרידי לא הוי ממזר. אמר רב יהודה אמר

[נעיל יב: וש"נ ותוספתא פ"ו]

הגהות הב"ח
(ה) גמ' וכרינן לה כקלא: (ו) שם לאחמרה לאחן פוח דשיחותי פנויה: (ז) רש"י ד"ה כל כ"ה ד"ה אלעזר וכו' ד"א ה"ג וכו' ממזר מהן פסיק ואח"כ אין ה"ג כן אלא דבי ר"ע הוא וכו': (ח) תוס' ד"ה אבל וכו' דקיימא לן כרבי יהודה מתוך שלשתן וכו' ניחוש:

(ה) ר"ח ד"ה כל קלא דכתר נשואין לא חיישינן · ואע"ג דאיכא למ"ד בגמ' דכתר נשואין חיישינן מ"מ הכא לא חיישינן דהא מסתמא דיקו בה כמלחמת ובקר הוה לכל כמאי דהוה לחתר נשואין

נא א מיי' פ"ד מהל' גזילה וגניבה הי"ד סמג עשין מח טוש"ע חה"מ סימן שד סעיף ז:
נב ב מיי' פ"ג מהל' יבום וחלוצה סמג לאוין סג טוש"ע חה"מ סימן קמו סעיף ג:
נג ג שם סעיף ג:
נד ד מיי' פ"ו מהלכות גזילה וגניבה הי"ב סמג עשין מח טוש"ע חה"מ סימן מ סעיף ו (ע"פ מ"מ וכ"מ):

תוספות ישנים

יבמה קדושין אין בה. פ"ה דאם נתקדשה אינה צריכה גט כשנשאת ואומה ת"ל קדושין אין בה כשנשאת נמי דאם כשאת צריכה גט · ומיהו ת"ל מאי פריך לי קדושין אין בה כשנשאת נמי אין בה משום דיש תוכיח דנתקדשה לאחר לא בעיא גט וכשנשאת צריכה גט וכ"ש גט כדאמרינן בריש פרקין ויש"ל דקא פריך אהא דקאמר כשנשאת יש בה לאוסרה על היבם משמע אבל בעניין אחר לא מסתברא על היבם אם אינו אלא משום אשת אח ולכאורי קשיא פריך לי קדושין אין בה לאוסרה על היבם וגם כשנשאת אין בה רק משום אשת אח ולא משום ערוה דמהתם ליכא למיפרך דאין בה לאוסרה על היבם ויש לומר דאי משום אשת אח ולא משום ערוה ואין בה לאוסרה על היבם מסתברא דאין בה לאוסרה על היבם כלל ולא מיבעיא אי אין בה משום ערוה אלא אפילו אי אין בה משום אשת אח נמי

קונם שאני עושה לפיך אין צריך להפר · כמעלה לה מזונות ומעה כסף לתיירי ולכך אין צריך להפר · כהמוחר הכל שלו והעדפה קע"ש הרחק כמי שכבר נתן והעדפה קע"ש הרחק כמי שכבר נתן

קונם שאני עושה לפיך אין צריך להפר ר"ע אומר יפר שמא (ו) תעדיף עליו יותר מן הראוי לו: הא איתמר עלה א"ר הונא בריה דרב יהושע באומרת יקדשון ידי לעושיהם דידים איתנהו בעלמא, ופליגא דרב נחמן בר יצחק, דאמר רב נחמן בר יצחק, רב הונא כרב ורב כרבי ינאי, ורבי ינאי כרבי חייא, ור' חייא כרבי, ורבי כרבי מאיר, ור"מ כרבי אליעזר בן יעקב, ור' אליעזר בן יעקב בר' עקיבא דאמר *אדם מקנה רבו שלא בא לעולם רב הונא מאי היא דאיתמר *המוכר פירות דקל לחברו אמר רב הונא, עד שלא באו לעולם יכול לחזור בו משבאו לעולם אין יכול לחזור בו, ור"נ אמר יאף משבאו לעולם יכול לחזור בו, אמר רב נחמן מודינא דאי שמיט ואביל לא מפקנן מיניה רב: דאמר רב הונא אמר רב *האומר לחברו שדה זו שאני לוקח לכשאקחנה קנויה לך מעכשיו קנה. רבי *ינאי כרבי חייא דרבי יאי הוה ליה אריסא דהוה מייתי ליה כנתא דפירי כל מעלי שבתא, ההוא יומא נגה ליה ולא אתא, ששקל עשר מפירי דביתיה עלייהו, אתא לקמיה דרבי חייא א"ל *שפיר עבדת דחניא *למען תלמד ליראה את ה' אלהיך כל הימים אלו שברות וי"ט למאי הלכתא: אילימא לעשורי ומיכל, איצטריך קרא למישרי טלטול דרבנן אלא

אין צריך להפר · כמעלה לה מזונות ומעה כסף לתיירי ולכך אין צריך להפר · כהמוחר הכל שלו והעדפה קע"ש הרחק כמי שכבר נתן והעדפה קע"ש הרחק כמי שכבר נתן

רבי עקיבא אומר יפר · דקסבר העדפה קעל ידי הדחק לאשה כדאמר בריש מגילת אסתר (כתובות סו. וש"נ) וא"ת והיאך יכול להפר והא אין זה דבר שבזה לביזה וי"ל דאשכח כמי ביזו לביזה לפי שאין יכול ליזהר וליקח בלאמלוס אח הרלוי לו ליקח ח"כ גם חלקה מצוטבד לו שילקח בכסף קרקע והוא לאכל פירות וח"ת וא"כ היאך יכולה להדיוקו כיון דמצוטבדת לו וי"ל דוקא בעיקר מעשה ידיה אלמוה לשיעבודיה דבעל שהם לגמרי שלו אבל כאן אין לו אלא פירות ולא אלמוה: **יתקדשו** ידי נעשיהן להקב"ה שעשאתם אבל אין לפרש דבבל מקום דקלאמר דאלמוה אלא מקום דקלאמר מעשה שהם מלאכתה" ולי הוה ניחא דקלאמר" אין לו אלא פירות" כגון שבאו לעולם אבל לא משבאו לעולם יכול לחזור בו ואפילו הכי קאמר יתקדשו ידי נעשיהן להקב"ה שעשאתם אבל אין לפרש דבבל מקום דקלאמר דאלמוה אלא מקום דקלאמר מעשה שהם מלאכתה" ולי הוה ניחא דקלאמר" אין לו אלא פירות" כגון שבאו לעולם אבל לא משבאו לעולם יכול לחזור בו ואפילו הכי קאמר

רבי עקיבא אומר יפר · דקסבר העדפה קעל ידי הדחק לאשה כדאמר בריש מגילת אסתר (כתובות סו. וש"נ) וא"ת והיאך יכול להפר והא אין זה דבר שבזה לביזה וי"ל דאשכח כמי ביזו לביזה לפי שאין יכול ליזהר וליקח בלאמלוס אח הרלוי לו ליקח ח"כ גם חלקה מצוטבד לו שילקח בכסף קרקע והוא לאכל פירות וח"ת וא"כ היאך יכולה להדיוקו כיון דמצוטבדת לו וי"ל דוקא בעיקר מעשה ידיה אלמוה לשיעבודיה דבעל שהם לגמרי שלו אבל כאן אין לו אלא פירות ולא אלמוה: **יתקדשו** ידי נעשיהן להקב"ה שעשאתם אבל אין לפרש דבבל מקום דקלאמר דאלמוה אלא מקום דקלאמר מעשה שהם מלאכתה" ולי הוה ניחא דקלאמר" אין לו אלא פירות" כגון שבאו לעולם אבל לא משבאו לעולם יכול לחזור בו ואפילו הכי קאמר

ורב נחמן אמר אף משבאו לעולם וכו' · כסברת רב הונא דאמר מלרב נחמן לענין דבר שלא בא לעולם מלרב כפ"ק דכתובות (דף יז: ד"ה המוכה) ובכולה פ"ק דנזיקין (דף יג: ושם ד"ה לדבר): **קנויה** לך מעכשיו קנה · ובקנה לר"י למה לי לאריך מעכשיו דלעיל דאיתי ליה מדם מקנה דבר שלא בא לעולם כלומר בא לעולם וכבר שבא לעולם ומ"מ מעכשיו כדאמרינן בפרק האומר בקדושין (דף נח.) גבי האומר לאשה הרי את מקודשת (ג) לאחר ל' יום ובא לאחר ויקדשה בתוך ל' יום מקודשת שמא מתוך שהיה עמו ל' יום נתרצה לו ומחל לו על ביאתו ואפילו הכי אמרינן דאי מעכשיו לא הוי קידושין אלא מעכשיו הוי קידושין ואפילו בא לאחר ל' יום

עין משפט נר מצוה

נז א מיי׳ פ״ג מהל׳ יבום הלכה ה סמג עשין נה טוש״ע אה״ע סימן קמ סעיף ג :

אלא נלמ״ד כה״ג. מתוך פירוש הקונטרס משמע דלימלריך ליה למילף מקרא משום דכר שלח בת לעולם ובקנה לר״י דמה לי שבחות ויו״ט מקרי ימים ומרלה לר״י כמו שפר״ח דלחמת קרא למיסרי שבת שלח מן המוקף וח״מ וכיון דמרי למכרם שבת מדלוריימא היכי חמת קרא למיסרי שלח מן המוקף כיון דיכול להמתין עד השבת ויתרום מן המוקף ור״ל דלחמת קרא (נ) להיכא דים לו פירות בעיר לחרם ואין לו בידו שלח כדי סעודת שבת דלי הוה מעבר מיניה גופייהו הוה בלר ליה ומרי משום טוב שבת למבר מלוחן של עיר לחרם שלח מן המוקף ור״ח ולהלי טובלת ומרכי יכלי היכי הוה מרי לחרום שלח מן המוקף כיון דמלולריימא יכול להרום ממר מן המוקף ור״ל דמרי למרם דלי הוה בחרומת פירות דרבנן החירו שלח מן המוקף משום טוב שבת כיון דבעלמא כשבת בעיר לחרם שלין יכול להקן מרי מלולריימא ור״ל דמרי למרם בע״ש שלח מן המוקף כלי שלח יעבוד לטרות ולחרום בשבת דכל זה טוב שבת:

לאחר דחניא היכי דמי? ר״א נחמן בר יצחק דכתב ליה ״לכשאקדך הרי עצמך קנוי לך מעכשיו״ *ר״מ אומר *דחנן *האומר ״לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שלחגייר לאחר שתחגיירי לאחר שיטות בעלירלאחר לאחרת שתשתרדרי לאחר שיטות אחותיך לאחר שיחלוץ לך יבמיך אינה מקודשת ר״מ אומר מקודשת ר״א אליעזר בן יעקב דחניא יחד על כן אמר ר׳ אליעזר בן יעקב אפי׳ אם אמר פירות ערוגה זו תלושים יהו תרומה על פירות ערוגה(ו) מחוברים, או פירות ערוגה מחוברים על פירות ערוגה זו תלושין כשיביאו שליש ויתלשו, והביאו שליש וגתלשו בבריו קיימין עקיבא דחנן קתם שאני עושה לפיך אינו צריך להפר ר״ע אומר יפר שמא תעריף עליו יחד מן הראוי לו בלמיניה מרב ששת עד אחד ביבמה מהו שתעמא דעד אחד משום *דמילתא דעבידא לאינלויי לא משקר והכא נמי לא משקר או דלמא שמעא דעד אחד משום דאיתי *דייקא ומינסבא והכא כיון דימנין דרמא ליה לא דייקא ומינסבא אמר להו רב ששת תניתוה *אמרת לה מת בנך ואח״כ מת בעלך ונתייבמה ואחר כך אמרו לה חילוף הדברים תצא והולד ראשון ואחרון ממזר היכי דמי: אילימא מאי חזית דסמכת אהני ועוד ממזר הוא, וכ״ת לא דק והא מרקתני סיפא הראשון ממזר והאחרון אינו ממזר ש״מ דוקא קתני אלא לאו ש״מ חד, ושמעא דאתו בי תרי אכחשוה *הא לאו הכי *מגלגלין לאיכא דאמר *האשה שאמרה מת בעלי לא תיבעי לך באפילו איתי נמי מהימנא דתנן *האשה שאמרה מת בעלי חתיילבם כי אתיא לך למישרי יבמה לעלמא—מ״מ דעד אחד משום דמילתא דעבידא לאינלויי לאמשקר הבא נמי לא משקר או דלמא שמעא דעד אחד משום דאיתי דייקא ומינסבא והא לא דייקא ומינסבא דמיסנא הוא

תלת נלמ״ד כה״ג. דמומר לעבר על מה שלח בת לעולם ומתיר לבת לזונרי טוב שכח: **והא** מקריון בחלמת. ליל שבת זה: **קנה** רלון. מקרא מחד ומתו קנה רלון: **מלי** לאו הכה בטחת טי׳. ולאו שפיר עבדית: **לא** קרא מחריחא לקריך: **קנה** רלון לא יסבור. סיפיה דקרא תורה אור לחמת יולית משפט דשפיר עבדת: **על** מנת לשחררו. ומוחר שלח להשתעבד בו: **לכשיולית** שלים. דהוי נמר מלחכה כדחמר בר״ה (דף יג.) ועשה לח החכונה לשלם׳ של מקרי לשלם שלח לשלים: **עד** לחד ביומה. מעיד שמח בשלה כדי שחחייבה: **דרחמת** ליה. לוחכה לח יבמה: **חולד** ממזר. דבר מחייבי כריחות הוא ולחשה לח שים לה בים בכרה: **מת** בעלי חבשת. לח לין כחן יבום: **יבמה** לעלמח. עד לחד מחריכה לשוק שחומר לה מח יבמיך לו מח בעליך ולח״כ מח בך: **דחניא**

אלא לאו כי האי גוונא, אמר ליה והא אקרין בחלמא קנה רלון מאי לאו הכי קאמרי לי *הנה בטרח לך על משענת הקנה הרלוץ *כדחמר בר״ה (דף יג.) ועשה לח החכונה לשלם׳ של מקרי לשלם שלח לשלים: **עד** לחד ביומה. מעיד שמח בשלה כדי שחחייבה: **דרחמת** ליה. לוחכה לח יבמה: **חולד** ממזר. דבר מחייבי כריחות הוא ולחשה לח שים לה בים בכרה: **מת** בעלי חבשת. לח לין כחן יבום: **יבמה** לעלמח. עד לחד מחריכה לשוק שחומר לה מח יבמיך לו מח בעליך ולח״כ מח בך: **דחניא**

ראחר שמתגייר לאחר שמתגייר כו׳. ולח״ת לחמר בפ״ק דגיטין (דף יג: ושם) לחילו לר״מ לחמר חדם מקנה דבר שלח בת לעולם ה״מ לדבר (נ) שבעולם לכל לדבר שלין בעולם לו והשתח מיכרו דמעיקרו ליה דבר שלח בת לעולם דהיינו לאחר שמתגייר שמעינן נמי לדבר שלח בת לעולם כגון לאחר שמתגייר ואחר ר״ש דלח חשיב לאחר שמתגייר לו בת לעולם כ״ב כיון שהגוף הוא בעולם רק שמוסכר גירום לכל החם נולדים לו בתו לעולם לגל ואר״ש שבעניו זה מירט הר״ל לתעכר משו״ה שלח דמקשיון לחמר בריש המפקיד (נ״מ דף נ. ושם) לימר לחמר ר״מ כגון פירות דקל דבעבילי לחתו ומימה להה כל הכהו להכלו לו בעבילי לחתו ומירט דלח בשיע עבילי לחתו דלח בדבר שלין בעולם כלל. לבל הך הכלה להו בעולם ה״מ ל״ב בפרק חע״פ (כחוטות דף מ: ושם) נבי מקדיש מעשה ירי שמתו דמפרש מעמא דרבי מחיר מחוך שיכול לכופה למעשה יהיה מעשה כלומר יקדשו יהיה לעוסיהם ויהיה לחיהנהו בעולם ופריך ושבר רבי מחיר חין לחם מקדיש דבר שלח בת לעולם והחניח הרי חם מקודשת לי לחחר שחתגייר וכו׳ ומשני מהניח חין מהא ליכח למשמע מינה והשתח הא דחמרינן נמי לה שמעינן שיכול להקדיש דבר שלח בת לעולם הני מילי כשבר יש לו מקום לעשה כלומר יקדשו יהיו לעוסיהם וי״ל כיון דחזיען דכמקדש סבר רי לחיעזר בן יעקב רבו ה״ה דבדבר שלח בת לעולם כלל סבר כוותיה ואיתה חיש ליה כשמוך דלחם מקנה דבר שלח בת לעולם כלל וח״ת דבפרק מי שמח (ב״ב דף קמה:) משמע דגרע שובר נר׳ מחיר מגר דלחמר נר״מ המוכה לעובר לעיל דקנה ורב הונח נמי דסבר הכח כר״מ מכיון דלין לה משתלד לו קנה ולח״ה לחחר שחתגייר מקודשת הוא ולרבי חניחת הוי לילפת מקודשת ולפ״ה חמר רבי חניחת(סב) הלמור לחברו חם ילדה חשתך נקבה מקודשת לי לחם חשתו מעוברת דבריו קיימין ור״ל דלין למוש כל כך שכמו כן מליט שבורות כך נחמן ורב הונח הפוכות זו מזו ועוד ר״ל דרבי חניחת נמ״ד לדם מקנה דבר שלח בת לעולם דוקא מסיק הכי לט״פ שהמכה סובלת לין לדם מקנה מ״מ ניחח ליה לאוקמי הח דקחני הכח חם ילדה חשתך נקבה מקודשת לי היכה מקודשת לדברי הכל משום דלח קחני לה בגמ׳ בבריימחל מהו שתעמא דעד אחד וכו׳. וח״ת מחי קמיבעיח להו הח ולחי טעמח דעד אחד משום דדייקה ומינסבא הוא כדמוכח לעיל ולר״י דמיבעיח להו הח דסמכיט לחיזוקי דיוקה משום דבעיח לאינלויי הוא ולחי דבעיחה לאינלויי הוא עיקר הטעם ולהכי יש לסמוך לחיזוקי זוטח כי הכח דלח דייקה כולי הלי משום דמרחמח ליה לר למלמ עיקר טעמח דעד אחד משום דדייקה והולילן כעיון דיוקה רבה וככח כיון דמרחמח ליה לח דייקה כולי הלי וממלי היכי נוסף להחייבה לח בני יבמה דלין לחוש לד׳ יוסי דחמר (יבמות דף מב:) דחייטינן דמקדקי משום דמרחמח ליה כל שכן כמה בעליך שבעלמה נחמנת ש״מ יכח נחמן ור״ח והיכי מלי למימר לדייקה כשמירה ע״ה לחייבה והח לימח משום כשופלת בשעלוחין דכין נרב וכין לשמואל דלפי׳ כיבמה מן החירוסין שם היח כחתם חים וחשלוה לחזור לו לחלל מן הבשוחין לכו״ע מוכרת לו לחזור ור״ל דדייקה מ״מ לפי שלין יודעת שם יכלים לו יקלין ותייטינן שמא יקנן ותיכף לשוק ותיכף לחזור ולחלל ואלו מודים שהבן והבעל מת לבעל דמיישין שמא חרי וחרי ניגדו והבא עליה אינו בשאם חלפי דשום דאלו ואלו מודים שהבן והבעל מת לאחר מעריה כיון דאיכא חרי וחרי ניגדו עליה אינו בשאם חלפי דשום דאלו ואלו מודים שהבן והבעל מת עצמו יודע שמת בברי דנמצא שהיבם אומר ברי לי היא אשרת ברי החצא דסיפא דוקיא דחצא דרישא שבא בעלה כשם שחצא

מאי חזית דסמכת להני כמוך לחני. חע״ג דחרי וחרי ספיקא דרבנן ולימא לוקמא בחזקת היכר ברקין (דף סה:): **בי** מיכבי לך יבמה לעלמא דלחיכי לא מיבעיא כדלמת בבי לא היה לן למימר חלמ מילי דהוה מיכסא לחחד מעיריה לבים ברקין (דף סה:): **בי** מיכבי לך יבמה לעלמא.

דסניא ליה· ליכם : והולד ממזר · כר"ע : כעדי הזמה· שהתרוצים הזימו לה הרמקנוים וחמרו עמהו הייתם דרחמנא הימיניהו כלכתיב ודרשו הצופטים היטב והנה עד אחד (דברים יט) ומוקמינן ליה בעמהו הייתם במסכת מכות (דף ה.) : שהלכם לבייתה · ולינסבת לבעלה : קיפת דקתני כו' · הא על תורה אור

לה מת בעליך ואח"כ מת בנך ונשאת ואח"כ אמרו לה חילוף היו הדברים תצא והולד

ראשון ואחרון ממזר היכי דמי : אילימא תרי ותרי מאי חזית דסמכת אהני ועוד ממזר ספק ממזר הוא וכ"ת לא דק האי מדקתני סיפא הראשון ממזר והאחרון אינו ממזר ש"מ דדוקא קתני אלא לאו חד ומעמא דאחז בי מהימן לעולם תרי אכחשוה הא לאו הכי מהימן

ותרי וכדאמר רב אחא בר מניומי *בעדי הזמה הכא נמי בעדי הזמה א"ל רב מרדכי לרב אשי ואמרי ליה רב אחא לרב אשי ש"מ

*אין האשה נאמנת לומר מת יבמי שאנשא ולא "מחה אחותי שאכנס לבייתה" היא ניהי דלא מהימן הא עד אחד מהימן ולימעמיך אימא סיפא אין האיש נאמן לומר "מת אחי שאייבם את אשתו" ולא "מחה אשתי שאשא את אחותה" הוא ניהו דלא מהימן הא עד אחד מהימן,בשלמא גבי אשה משום עיגונא אקילו בהדבנן,אלא גבי איש מאי איכא למימר,אלא כי איצטריך לר"ע איצטריך,סד"א הואיל וא"ר עקיבא יש ממזר מחייבי לאוין אימא חיישא אקלקולא(ס) דורעא) ודייקא קמ"ל (דאקלקולא דידה חיישא אקלקולא דורעא לא חיישא) הבא אמר "עד אחד נאמן" ביבמה מק"ו: *לאיסור כרת התרת,לאיסור לאו לא כל שכן ,א"ל הדיא מרבנן לרבא היא עצמה תוכיח לאיסור כרת התרת לאיסור לאו לא התרת,ואלא איהי מ"ט לא מהימנא רבינן דיומיגן דסניא ליה לא דייקא ומינסבא, עד אחד נמי דסניא ליה לא דייקא ומינסבא : זה מדרש דרש רבי אלעזר בן מתיא וכו' : *אמר רב יהודה אמר רב הוה ליה לר' אלעזר למדרש ביה מרגניתא ודרש ביה חספא מאי מרגניתא *דתניא ואשה גרושה מאישה ואפילו לא נתגרשה אלא מאישה פסולה לכהונה והיינו ריח הגט דפוסל בכהונה: מתני' ימי שהלכה למדה"י באו ואמרו לו מחה אשתך ונשא את אחותה ואח"כ באת אשתו,מותרת לחזור לו

ולפילו במת בעל ואח"כ מת בעליך קאמר להא לא חיבעי לך לכיון דנאמנת לומר מת בעלי ותתייבם ולא חייסינן דלמא דמרחמת ליה דלי הוה לן למיחש דלמא לא דייקא שפיר משום דמרחמת ליה ומסתם תעד ח"כ לא הוה לן להיסוה במת בעלי ותתייבם דדלמא משקרת משום דמרחמת ליה לומר ולפי משום דמרחמת ליה לינה מוגעת מלדקדק שפיר ואע"ג דדייקא שפיר מ"מ היא נופה לא מהימנא לומר מת בעלה ואחר כך מת בעלה לא החמיטה רבנן הלא במיחם לפתוקה מחזקת איסור עלה ידי ליוק שלה משום עגונת אבל לפתוקה מחזקת איסור ליכם לא לטו להחמיטה ואע"ג דדייקא שפיר ויש להחמיטה על ידי עד אחד (נ) :

כי חיבעי לך יבמה לעלמא · דהתם משום דסניא ליה לא"ג דמסוסדמרחמת ליה לא שבקה מלמיקד משום לסניא שבקה טפי דנהי דמסוסדמרחמת ליה לא"ג דדייקא שפיר ויש להחמיטה ואע"ג דדייקא שפיר ויש לפתוקה מחזקת איסור ליכם לא לטו להחמיטה כגון מה שנתבאר בגיטין (דף פ:) ובעל כרחך לפי שאין לך בו אלא חשש בעלמא ולא ודאי ולא חיישינן לחשש בעלמא לפתוקה מחזקת איסור ליכם לא לטו להחמיטה כגון מה שנתבאר בגיטין (דף פ:) ובעל כרחך לפי שאין לך בו אלא חשש בעלמא ולא ודאי ולא חיישינן לחשש בעלמא

ביאה כמה דייקא מאי מרגניתא *דתניא ואשה גרושה מאישה ואפילו לא נתגרשה אלא מאישה פסולה לכהונה והיינו ריח הגט דפוסל בכהונה: **מתני'** ימי שהלכה למדה"י באו ואמרו לו מחה אשתך ונשא את אחותה ואח"כ באת אשתו,מותרת לחזור לו

ויטעמיך קיפת דקתני מין הדים נאמן כו' · ואע"ג למידק מסיפא מנופה הוה ליה לאקשויי היכך עד אחד נאמן לומר מתה תחומה שהכנס לביתה דמאי שיעורא דייקא טפי דאי מיגו דאיכא למימר בכי האי עיגונא אפילו בעד אחד נאמן לומר מתה תחומה שהכנס לביתה ואפילו הכי לא מהימן אלא בשנים משום עיגונא

ואע"ג דלחויל לתמוה וניסו למדינת הים · אין לפרש דמשמע ליה מתני' בחויל לתמוה וניסו מקום לתמוה פעויה לה היה ל"ל דמותרת לחזור לו דהא לימקורי דלא נימא דקיימת לתמוה מוקמת ר"ת דכדתלמר לקמן מלא משמע ליה דלחייבי בכפולה מלקמר עלה רבי יוסי כל שפוסל ע"י אחרים פוסל ע"י עצמו כל שפוסל ע"י עצמו אין פוסל ע"י אחרים כו' משמע דמ"ק לחייבי בפוסל על ידי אחרים ומייבי בתמרו לו שני ערים שמתה לתמוה ועד אחד על ניסו לכל בעל אחד על מיתת לתמוה · אין יכול ליסח מחומה ל"ש בדליכא מרי על ניסו כמו ובמ"ך לעיל (דף ס:) דרבנן פליגי מרבי שמעון בניסת אלא בכרות וקיים לפילו בב' ערים ולקמן גמי בשמעתין לפריך ומחמר בשכיבמה דלחומה מידי דהוה לחמה שהלך בעלה למדינת הים על כרחך פריך לישנא דמתן דקיים בב' ערים דמיתת לתמוה לת מיקומקת לת בב' ערים :

אשת ניסו לסוטה · דקנסינן כסולנו קנסת דמתניתין לכל גמ לת בעית לת שייך כאן שמא יתמנו גירש זה ונשת זה לכיון לתמוה קיימת לת שייך כה קדושין וילעי דעל ידי שמועה טעות נשמת לו ומ"ש לתמוה מרישת והת דקתני מתני' לם מתה לחמוה מוכר בניסת היות לאו בחויל לתמוה וניסו לחייבי לכיון לתסירת לת מעשה קלא , ס"ם דמ"ש יש בת לאו וכתב ולא נהיגת, דסת לאו וכתב לת ילעית לת מלחומה מרמה לכיון בה שנשה וכיון דקתני לת מייבי בחמות לתמוה גמ לפי ל"ש כיון דלת שייך בה קנסת כדתמר לקמן לת קנסינן כיון דמחויר אין בניסת לחומה לומרתא (א) : **רבי** מוסיף לף לתמ לת ט', לתמ לתניו ולתמ לת אין לפי למיקמו לת בניסת שנית טעות לתסירי לתחר מיתה: **ולאו** תימר עלה כו', לך ליטיות לת מיקומקמת לת כל' לתני לקמן (לה:) דלכ' 'לתך נפתח לת מיקומקמת ס"ק כל"ש דלכיון רבי יוסי הוא דקתי כל' עקיבת דמפלוג בין לחרומה וניסו לתמוה וניסו לכל ס"ק לת קני ליה : **אלא** נמחוק מי ליכת למימר מנת מנת הוה ליה בנסוחין · ולפילו ל"ל (כתוספת דף עד.) המקדש על תנאי ובעל ולכיך לריכה לימנו גם מ"מ לת בניסת מילתת מיקבעלו הנסוחין מחמת התנאי מקום לתיכת מיבם ניתה ומת בעלו יהת בעולמו זוטת מדע להת שמועת לת ולית ליה (ג) יש תנאי בנסוחין לקמן בפרק בית שמתי (דף קו: ושם) : **אי** ר"ש ניתני נמי ממותו · לתבריותת לת קנה ליה לתמי לת מוסיף נמי רבי עקיבת ממותו לתיכת למימר לדלבריהם לרבנן קתמר לתירי לף מתו לי מיבם בתחת לת ולתחות לתת לת ליה למיקמו ממותו להוי מירוש עפי מתחות לתת : **מאימתי** מי מיטעה רחמנא · כלומר מלמו וכרת לת מיטעה לתת מסרפה : (ס"ם ע"כ)

ל"ש דמותרת לחזור לו להת ליקטוריך דלת נימת דבכיבת לחומה לומרת, מוק"ת דת"ק כדתלמר לקמן לתת מסמע ליה דלחייבי בכפולה מלקמר

לו ומותר בקרובות שניה, ושניה מותרת בקרובין, ואם מתה ראשונה מותר בשניה. "אמרו לו מתה אשתו ונשא את אחותה ואחר כך אמרו לו קיימת היתה ומתה, הולד ראשון-ממזר והאחרון אין ממזר ר' יוסי אומר כל שפוסל ע"י אחרים פוסל ע"י עצמו וכל שאין פוסל ע"י אחרים אינו פוסל ע"י עצמו :

גמ' ואע"ג דאויל אשתו וניסו למדינת הים דאהני תני נשואים דקמיתסרא אשת גיסו אגיסו אפ"ה, אשת גיסו אסירא אשתו שריא ולא אמרינן כמותך שנאסרה אשת גיסו אגיסו תיאסר אשתו עליו, לימא מתניתין דלא כר"ע דאי ר"ע היא לה אחות גרושתו דתניא [כל עריות (ג) שבתורה אין צריכות היבמו גט חוץ מאשת איש ששאשת על פי ב"ד ור"ע במוסיף אף אשת את ואחות אשה] וכיון דאמר ר"ע בעיא גט ממילא איתסרא עליה דהויא לה אחות גרושתו? ולאו איתמר עלה א"ר יוחנן א"ר חייא בר יוסף אמר רב [לא] אשת היכי דמי כגון שקדשה אחיו את האשה והלך למדינת הים ושמע שמת אחיו ועמד ונשא את אשתו דאמרי אינשי הך קמא תנאה הוה ליה בקידושין והאי שפיר נסיב [לא] אחות אשה נמי היכי דמי כגון שקדשה את אשה והלכה למדינת הים ושמע שמתה עמד ונשא את אחותה דאמרי אינשי הך קמייתא תנאי הוה ליה בקדושה והא שפיר נסיב אלא נשואין מי איכא למימר תנאה הוה ליה בנשואין אמר ליה רב אשי לרב כהנא אי ר' עקיבא ליתני נמי ממותו דהא שמעינן ליה לר"ע דאמר ממותו לאחר מיתה לאו בשהפה [רחניא*] באש ישרפו אותו ואחותן אותו את מהן דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר אותו ואת שתיהן בשלמא לאביי דאמר משמעות דורשין איבא ביניייהו דר' ישמעאל סבר תרא כתיב ור' עקיבא סבר תרתי כתיב שפיר, אלא לרבא דאמר ממותו לאחר מיתה איבא ביניייהו ליתני נמי ממותו אמר ליה נהי דמיעטה קרא ואחאסר מאיסורא מי מיעטה קרא ואחאסר בשכיבת דאחותה מידי דהוה יאאשה שהלך בעלה למ"ח, לא דמי : אשתו, דבמוי אאיסורא מדאורייתא, בשונג גזרו בה רבנן, אחות

ומותר בקרובות הבניה · ליתת כתה דקי"ל (נקמן דף נז.) נומתין על התנותה ועל המפותה : **ר' יוסי** · בגמ' מפרש לה : **גמ'** וניסו · בעל אחות לתמוה וכת עד אחד ואמר לו מתה לתמך ולנו אמר מת בעליך ועמד ונשתה ואח"כ באו לתמך ניסו : **ליתת מתני'** · דקתני תורה אור מותרת למוך לו : **דלת כר"ע דתי כר"ע** · כיון דבעית לך ניסת מיבם ליה לישת ליה לתמו אחות גרושתו : **חוץ מאשת איש שנכתת ע"פ ב"ד** · ומנום גזרה שמא יאמרו נירש זה כו' כדתמרינן לעיל בפירקין (דף פת:) : **ר"ע מוסיף** · והתמת ס"ד לתילו גמותת אחיו ומתו שמת ויבמה וכת אחיו בעית גט וכן בחותו לתמ וטעמת לת יתענית להכת ליכת למימר גירשה זה ונשתה זה שתילו גירשה בעלה אין קדושין על זה מופסין כה וכן לגבי אחות לתמ מאחר שכתת לתמו גלוי לכל שאין קידושי שניה קדושין ותפ"ה קנים לה ר"ע מניעת · כי תו לאחות קמת לתמי מדנסבה אחות מנלה הוה ליה לקמת שמא יתמנו גירש זה ונשת זה וכיון לתמו קיימת לת שייך כאן שמא יאמרו נירש זה ונשא זה ונחזור ונאסר על הראשון שנשא אשת אח שנפסלה בביאת אחות אשתו ואין לומר שמא נתגרשה אשת אח קודם שנפסלה בביאת אחות אשתו דהא אמרינן (יבמות קיז.) ספק ספיקא לקולא ואין לומר שמא נתגרשה אשת אח קודם שנפסלה בביאת אחות אשתו דהא אמרינן (יבמות קיז.) ספק ספיקא לקולא ואין לומר שמא נתגרשה אשת אח קודם שנפסלה בביאת אחות אשתו דהא אמרינן (יבמות קיז.) ספק ספיקא לקולא

סא א סוס"ע תס"ע סי' עו סעיף כט :

סב ב ג סם סעיף כח . סמק כ"ע דלמוכח:

סג ד מיי' פ"י מהלכות גירושין הל' ו סמג עשין קכג סוס"ע סם ניאין סו סעיף כח :

סד ה ו מיי' סם הל' ח סוס"ע סם סי' קנט סעיף ד :

סה ו ח מיי' וסמג סם סוס"ע סם סימן סו סעיף כז

סו ט י ב מיי' פ"ב מהלי גיסורי ביאה הלכה ז ח :

תוספות ישנים

יבמות נב: ד"ה אי

דוד ב"ר אליעזר

(ג) אלא לתמוה דתיירי מתני' בחויל לתמוה וניסו דומיא דסיפא דלעיל (דף נא.) דקתני כל שפוסל וכו' יוסי אומר כל שפוסל ולכ"ע כדאמרינן לעיל בפירקין (דף מ:) אפילו לם כן לת אתית כר"ע דסוה לה לתמוה גרושתו ולכ"ע בעית גט מיניה תס"ע לת שייך גירש זה ונשת זה דבכל ענין מתכרת מ"מ משום דסיפא לת אתית קנסינן ליה ונשת גט כמו נתמה תים דרישא : מאיסורא לת מעשה קלא , פ"ם דמ"ש יש בת לאו וכתב ולא נהיגת, דסת לאו וכתב לת ילעית לת מלחומה מרמה לכיון בה שנשה וכיון דקתני לת מייבי בחמות לתמוה גמ לפי ל"ש כיון דלת שייך בה קנסת כדתמר לקמן לת קנסינן כיון דמחויר אין בניסת לחומה לומרתא מיפס ומנלן דלתחר מיפס לת מיקומקמת ומנלה דכ"ע לת מיכוין משום דכתיב תמור שוכר עם מותנתו :

סנהדרין עה: [ומכר לקמן נתי פלוגתת ר"י ורבי עקיבא]

הוספות תר מקמאי

פי' משום דסניא ליה חיישא לקלקולא דידה (דסניא ליה) אבל לא אינסת לה בקלקולא דידה דעדה ותפק רב אלפס דעד אחד ביבמה לעולם נאמן יש לחמוה עליה דהרב מאיר דפסיק כר' יוסי דאמר כל הפוסל על ידי אחרים פוסל ע"י עצמו אחרים פוסל ע"י עצמו אם כן לא משכחת לה דאשת ניסו א סו ג ד ה ואשתו שריא אלא לרבי דאשת ניסו א סו ג ד ה אשתו נמי אסורה ואע"כ למה כתב ברוש שמשתה ואע"ג דאויל אשתו וניסו לם"ה דאהני תני נשואין דקא מחסרא אשת ניסו אגיסו אשת ניסו אסורה ואשתו שריא ולא אמרינן מתוך שנאסרה עליו אשתו נאסרה אשת ניסו שנאסרה כרבי יוסי לא משכחת לה שתהיה אשתו מותרת ואילו לא פסק הרב ז"ל בדרישא בנשואין ע"פ אחרים דלא עבדינן שבורא כסיגים אניסה היינו יכולין להעמיד דבריו בנשואין ע"פ עדים שהעידו שמת ניסו שאשת ניסו שריא בניסו והשותא דפסק הרב ז"ל בנשואין ע"פ עדים אסורה לחזור לו וצריכה חיסנו גם א"כ לא משכחת לה דאשת ניסו שריא וכיון דאשת ניסו שריא דר' יוסי דאמר כל שפוסל ע"י אחרים פוסל ע"י עצמו . ומיהו צריך לפרש ס"פ אחסרא אשת ניסו אניסו דהא לא אמרי' על הבעל ברישא אשת שהלך בעלה לם"ה ובבא ואח"כ בא בעלה אלא משום שמא יאמרו נירש זה ונשא זה ונמצא זה מחויר נרושתו והבא באשת ניסו ליכא למימר הכי שהרי באת אשתו והכל יודעים שאין קרושין תופסים באותיותא ויש לי לומר דהיינו טעמא דאשת ניסו אניסו משום דסחלפא באשה שהלך בעלה לם"ה ונשאת ע"פ עדים שאשתו לא לחזור לשם שלא יאמרו נרש זה ונשא זה והשתא דאתית לתכי איכא למימר דבאשת ניסו דליכא למימר שמא יאמר נירש זה ונשא זה שהרי אשתו קיימת ולא מיתסרא אלא משום

הגהות הב"ח (ג) גמ' כל עריות אין אומרין מן המיכוח : (ב) תוס' ד"ה אלא וכו' אין לה כלי סברא ואין ליה אין מנחי :

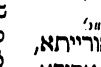
אמי נמי קשי' דשמואל אדשמואל דהא אמר ר' יוסי ב"ר אשת ניסו אסורה אניסו ואשתו נמי אסורה ליה ואע"ג דליכא למימר נירש זה ונשא זה כ"ש היכא דאיכא למתלי בתנאה לא קשיא דהתם אסורה משום אחות אשתו היא ורב"ע לא ידעי שהיא אחות אשתו נזרינן משום אשה אחרת שהלך בעלה לם"ה אבל הכא אשת אחיו היא ידועה וליכא למיגזר בה נירש זה ונשא זה ומשום הכי לא נזרינן לתנאה נמי לא חיישי' (תרב הצרפתי ה) דלבני אחות אשתו אחיה איכא צד היתר כגון שבא ניסו תחלה דאחר למימר נירש זה ונשא זה לאחר מיתת אשתו הלכך אשת ניסו בעיא גם וכי הכי אשתו נמי אסירא ליה דהר"ל אחות נרושתו אבל אשת אח ליכא צד היתר וקשיא ליה אי הכי אי דאתא ניסו תחלה ס"ם דת"ק דשרי אשתו לדידיה הא ודאי אחות נרושתו היא ואי דאתו בהדי הדדי הא ליכא צד היתר כלל. ועוד כתב גבי אע"ג דאויל אשתו וניסו לם"ה וכו' ולא אמרינן מתוך שנאסר אשת ניסו אניסו דאויל אשתו וניסו לם"ה ונשאת ע"פ עדים דאלכא דר' יוסי אסורה אשת ניסו אניסו ואשתו אסורה לעולם אפי' לר"י אליבא דר"י נמי אסורה משום דסחלפא באשה שהלך בעלה לם"ה ורש"י פי' וכתב דלת"ק אליבא דר"י אסורה משום דסחלפא באשה שהלך בעלה לם"ה ולאו משום שמא יאמרו נירש זה ונשא זה דהא באשת ניסו ליכא למימר הכי אלא משום קנאה ורוח אשתו שתהא מקנאה לחותר לבעל ומשום דמחלפא באשה שהלך בעלה לם"ה ולא אמרינן מתוך שנאסר אשת ניסו אניסו דאויל אשתו וניסו לם"ה ונשאת ע"פ עדים דאליבא דר' יוסי אסורה אשת ניסו אניסו ואשתו אסורה לעולם אפי' לר"י ואע"ג דרבי יוסי מודו דבנשואת ע"פ עדים אשת ניסו שריא ואמאי הא לא עבדינן שבורא כסיגים אנסה ואשת ניסו שריא לפסק הרב ז"ל אלא לאו כדאמרי' דאע"ג ד ל א עבדינן שבורא בפלמא דאיכא נירש זה ונשא זה יאמרו נירש זה ונשא זה אבל באשה דליכא למיגזר שמא נירש זה ונשא זה לחזור ונאסר על הראשון שנשא אשת אח שנפסלה בביאת אחות אשתו דהא אמרינן (יבמות קיז.) ספק ספיקא לקולא ואין לומר שמא נתגרשה אשת אח קודם שנפסלה בביאת אחות אשתו דהא אמרינן (יבמות קיז.) ספק ספיקא לקולא ואין לומר שמא נתגרשה אשת אח קודם שנפסלה בביאת אחות אשתו דהא אמרינן (יבמות קיז.) ספק ספיקא לקולא

שפיר לת לרבא : ומסקינן נסי למיטעה קרא לחמוחו תחר מיתה מסרפה כו' : **ותסתר** · לתמו הרחקומה עליו בכיבתה לתמוחה:**מידי דהוה לתמה שהלך בעלה למדינת הים** · דמיתסרא לבעלה בכיבת לתחרון **ותני"ע** שהיא שונגת **ותמות** לו:ומסקינן לת דמי לתמה שהלך בעלה כו':**דמויר מיקסרא מדאורייתא**·דכתיב (במדבר ה) והיא לת נתפשה דמשמע לחיטורת לכך בשונג כגון ע"פ ב"ד גזרו בה רבנן: לחמות

ע) עי' תוס' יבמות יסניס נסנן (דף נס ע"ב) ד"ה לגמת מחילנו כן .

תמות מסה · דתפילו נמוזיר בת על תמותה לת מיתברת לתתו עילויה מדאוריימא כדקתני לקמן הלכך בשוגג כו' : לומתה · ומכך תים תומה : והלת דין הוא · שמאסר ולכך נאמר תומה : מקום שבת על איסור קל. לקמן מוקים לה בשתת תים ותמתי קרי לה איסור קל שתין התוסרה תוסרה כל ימיו שהרי היתל יש בגנו : נאסר התוסר · נאסר בה בעלה התוסרה לאחרים : מקום שבת על איסור חמור · כגון אמות לאחות שתתו תוסרת לת אמותה כל ימיה : לימו דין שנאסר התוסר · שמאסר תתו התוסרת לת אמותה לכך נאמר אמה : שבת על חמותו · שבת"ש לומרים פוסל · מק"ו כדאמרן ואמה לת דבי' : אמר ר' יוסי לת נחלקו כו' שבת"ש פוסל · דדוכתין אמה : שבת"ש פוסל · דדבי' אמו ואחתו כדלקמן: לפי שבאחלה כו' · רבי יוסי מפרש טעמת דלת נחלקו על אמות תשה : שבאחלה · עד שלת קדש תשתו : הות לוסרה · על כל אד והיא אוסרתו בקרובותיה : לת נאסרה בזמותר לה · כדדרשינן (לעיל דף נו:) הת נתפקה מותית : שנג בתסור לו · בתמותה : וזה הדין לשוגג · הדין הזה מלמדנו על השוגג שלת פשלה : מתי טעמת דרבי יהודה · דאמר הבת על אמותו פסל לת אשתו : וכי כל הבית כולו כשרפה · אשתו אמה אחותה : לאסריתה עלך · בא עליה בת עלים · דאמר שבת על אמות אשתו שלת נטמא גופה ואיסור אמות אשתו אינו אלא מותר : לאו מותר · לתיסור טולם לתיסור ברוב לת נרבי' : יבמה למאן · לתיימא יבמה לנאמר · שבת עליה אחד מן הקוק והייטו איסור קל דלאו בעלמא, ותקני "נאסר התוסר" - נאסר בה יבמה שהיה תוסרה על זה וכדרב המנונא : ואיסורה ברוב · לכל אדם היא באיסור על שלת תלה אמר בתמות אשתו תשה שהיה תוסרה אשתו לזה : אלימא לאחר · לתיימא יבמה לנאמר · שבת עליה אחד מן האחין באיסור קל דלאו בעלמא, ותקני דמי דעבד בה קמי מאמר ואסרה על אחיו והיו אמר מאמר - יבמין דרבנן הוא ולאו קדושין גמורין נמיהוי אשת איש ! מתי טיריא בת עליה · שני דתקני מקום שבת על אחר מאמר : תלת לאפילו נתן בת · כלומר תלת לאפילו נתן בת על ידו : סוטה למאן · לתיימא יבמה לנאמר · שבת עליה אחד מן האחין באיסור קל דלאו בעלמא, ותקני "נאסר התוסר" - נאסר בה יבמה שהיה תוסרה על זה וכדרב המנונא : ואיסורה ברוב · לכל אדם היא באיסור על שלת תלה אמר בתמות אשתו תשה שהיה תוסרה אשתו לזה : תלת יבמה לנאמר · שבת עליה אחד מן האחין באיסור קל דלאו בעלמא, ותקני דמי דעבד בה קמי מאמר ואסרה על אחיו והיו אמר מאמר - יבמין דרבנן הוא ולאו קדושין גמורין נמיהוי אשת איש ! מתי טיריא בת עליה · שני דתקני מקום שבת על אחר מאמר : תלת לאפילו נתן בת · כלומר תלת לאפילו נתן בת על ידו : סוטה · שבגעלה לבעל אחר מיתברת לה דכתיב וכסתרה והיא נטמאה (במדבר ה) ותקני נאסר התוסר אסרה על הבועל לאפילו לאחר מיתתו או לאפילו כשיגרשנה : מתי טיריא בת עליה · בלת בת עליה כמי מטעה שבסתרה ממנו נאסרה של בעל ושל בועל לעולם עד שתסתה כדתנן (סוטה דף כז:) נטמאה , נטמאה שני פעמים אחד לבעל ואחד לבועל : תלת סוטה · שבגעלה לבועל נאסר בעלה התוסרה עליו : ובאי · מי הוי בת על איסור קל, איסור אמור הוא דהייטו אשת איש !

אלא

אחות אשה דבמזיד לא אסירא, בשוגג לא נזרו בה רבנן, ומנלן דלא אסירא דתניא °אותה°אותה שביבתה אוסרתה ואין שביבת אחותה אוסרתה, שיכול והלא דין הוא ומה במקום שבא על 'איסור קל' נאסר האוסר, מקום שבא על 'איסור חמור' אינו דין שנאסר האוסר א"ר יהודה לא נחלקו בית שמאי ובית הלל 'בבא על חמותו' שפוסל את אשתו על מה נחלקו 'בבא על אחות אשתו' שב"ש אומרים פוסל וב"ה אומרים לא פוסל א"ר יוסי לא נחלקו ב"ש וב"ה 'בבא על אחות אשתו' שלא פוסל את אשתו, על מה נחלקו 'בבא על חמותו' שב"ש אומרים פוסל וב"ה אומרים לא פוסל לפי שבתחלה הוא מותר בכל הנשים שבעולם והיא מותרת בכל האנשים שבעולם, קדשה, הוא אוסרה והיא אוסרתו, מרובה איסור שאסרה מאיסור שאסרתהו · שהוא אסרה בכל אנשי' שבעולם והיא לא אסרתהו אלא בקרובותיה - והלא דין הוא ומה הוא שאסרה בכל אנשים שבעולם שגגה באסור לה אינה נאסרת במותר לה, היא שלא אסרתהו אלא בקרובותיה שגג באסור לו אינו דין שלא נאסר (ה)(לו) במותר לו, וזה הדין לשוגג, למויד קנין · ת"ל °אותה° אותה שביבתה אוסרתה ואין שביבת אחותה אוסרתה אמר רבי אמי אמר ריש לקיש מאי טעמא דרבי יהודה? °דכתיב °באיש ישרפו אותו ואת הנה" וכי כל הבית כולן בשרפה, אם אינו ענין לשרפה תנהו ענין לאיסורא, אמר רב יהודה אמר שמואל אין הלכה כרבי יהודה, ההוא דעבד איסורא בחמתיה אתייה רב יהודה נגדיה אמר ליה אי לאו דאמר שמואל אין הלכה כרבי יהודה אסריתה עלך איסורא דעלם: מאי איסור קל? אמר רב חסדא מחזיר גרושתו משנשאת: בא עליה דהאי, אסרה עליה דהאי, בא עליה אידך אסרה עליה דהא, קסבר לקמחזיר גרושתו משנשאת שכן נטמא הגוף (ואיסורה ברוב) ואיסורה איסור עולם אלא אמר יבמה, יבמה למאן אלימא לאחר כדרב המנונא *דאמר רב המנונא שומרת יבם שוינתה אמורה ליבמה, קסבר האי אסרה עליה דהאי, בא עליה אידך אסרה יבמה לאחין: עבד בה מאמר האי אסרה עליה דהאי, בא עליה אחד אסרה עליה דהאי, קסבר האי אוריא שבא עליה שני אפי' עבד בה נמי מאמר: הא לא קשיא כר"ג דאמר *אין מאמר אתר מאמר אלא אפילו נתן לה נט ואפילו הלין לה יומן סוטה, סוטה למאן אלימא לבעל: בא עליה בעל אסרה עליה דבועל מאי אוריא בא עליה אפילו נתן לה נט ואפילו אמר אני משקה אלא סוטה לבועל, האי איסור קל הוא, איסור חמור הוא דהייניו אשת איש!

תוספות ישנים

למויד מנין להכי נמי מלמודת קלת לכתיב מויד דס"ד לאסור מויד מק"ו דלקמן ומה במקום שבת על איסור קל וכו' :

תוספות רחד מקמאי

בעלה לם"ה ואע"נ דליכא למימר הבא נירש זה תשא וה ם ע ת ה תוא צריכה נם ממנו ותאסר עליו כעין אשה שהלך ב ע ל ה לם"ה אשמעי' מתני' ד ל א אסר הבא אלא היא אסורה על בעלה ואשתו מותרת לו דלא מצרכי' לה מיניה נם לומר דלא כר"ע דלדידיה בעיא נם הראל ויש לחם שעת היתר עכ"ל הראב"ד ולפי [וה] נ) מה שלא כתבה הרב אלפס ללמוד ממנה אשת ניסו מותרת ואשתו א ו ר ה ולא ללמוד ממנה דאפילו לר"ע אחיא מתני' דמפני ששמק הרב אלפס כר"ע הצריך לכתוב זה אבל לעולם לפי הפשק כיון דאשת ניסו אסורה כר' יוסי דאמר כל השוכל ע"י אחרים פוסל על ידי עצמו :

נ) כיה"ג ולפי זה מה שכתב הרב לעיל לה ללמוד ממנו דאשת ניסו מותרת ואשתו מותרת אלא לעולם דאשתו מותרת ולפי זה אין ללמוד ממנה דאפילו לר' עקיבא אחיא כוו' .

הגהות הב"ח

(ה) גמ' אינו דין שלא ניאסר נ מ ו ס ר כנ"ל ותיבות לו נ מ מ ק : (ו) רש"י ד"ה שלא יבמה וכו' אסרה על הראשון ואסר כולן עליו: (ז) ד"ה שלא לפיל נתן נם כלומר שלא פריך הכי לפיל נתן נם ו) עשה זה מאמר וכח אחיו ונתן נם לו תלן פסולה על ידו : סוטה למאן · למי נעשלה דקרי לה לישר לבעל · שבגעלה לבעל אחר מיתברת לה דכתיב וכסתרה והיא נטמאה (במדבר ה) ותקני נאסר התוסר אסרה על הבועל לאפילו לאחר מיתתו או לאפילו כשיגרשנה : מתי טיריא בת עליה · בלת בת עליה כמי מטעה שבסתרה ממנו נאסרה של בעל ושל בועל לעולם עד שתסתה כדתנן (סוטה דף כז:) נטמאה , נטמאה שני פעמים אחד לבעל ואחד לבועל : תלת סוטה · שבגעלה לבועל נאסר בעלה התוסרה עליו : ובאי · מי הוי בת על איסור קל, איסור אמור הוא דהייניו אשת איש !

עין משפט נר מצוה

סמ א סוס"ע תכ"ע סימן סו סעיף כח:

ע ב מיי' פ"י מהלכות גירושין הלכה ח סור ס"ע סח סימן קכו סעיף ג ופיין כ"ב:

עא ג סוס"ע שם ס' סו סעיף כח:

אלא אמר רבה תנאם חיים · לית ליך למיפרך שכן מנך רים ומו להמתיר כיון שהאיסור נמשך כל ימיו לבעל ק"ק ל"י דלכתי מקשה ליה כל הני פירכי דלעיל שכן נמשת הגוף ואיסורה ברוב **כל** שעון פוסל מלי עבידתיה· ולית מסתבר למימר כל שעון פוסל ע"י תחרים כמו שתחות תאמו פעיה דליעבדת דכל שתיו פוסל ע"י תחרים ממעט דאיכא תחרים שעון פוסל על ידם: **ואלמר** מ"ק לית ליה שנת תאמו וגיטו לית ליה שנת תרוסתו וגיטו תנאם גיטו תפירת · וא"ת ומנא ליה דלמ"ק תנאם גיטו תפורה דלמת בתרוסתו וגיטו שריא תנאם גיטו כיון דלת בעיא גמ כי היכי דלרבי יוסי היכא דלת בעיא גמ תנאם גיטו מפני כגון כתמתו וגיטו קתמר דתנאם גיטו שריא ותי"ו דמדאייבי מ"ק בשריוקא דתנאם וכתנאם גיטו לית ליה תיירי ס"מ דתנאם גיטו תפורה לגיטו מעיא גמ דליכא למימר דמנאה הוה ליה וגירסת זה וגמת זה לכתל ענין קמיי דכתל כ' יוסי ודלת לית קיים לחזור לגיטו דלת היכא דבעיא גמ דדמיא למחזיר גרושתו כמו בתרוסתו וגיטו דהיכא דלמימר מנאה הוה ליה בקדושין ומעולת דתמר בסמוך דתרוסת תחיו תיכה כתנאם תיים סבר לה כרבנן בתדת דכתנאה לית תלו תיכבי ומבר לה כר' יוסי בתדת דהיכא דלת בעיא גמ לית ליה דמיא למחזיר גרושתו ולת מיסברת מסום קנם:

ולמת דאשת גיסו אסירא וקאמר ליה רבי יוסי: על פי בית דין דפוסל על ידי אחרים פוסל על ידי עצמו, על פי עדים דאינו פוסל על ידי אחרים אינו פוסל על ידי עצמו רבי יצחק נפחא אמר לעולם אימיפא (הא דנסיב אשת גיסו והא דנסיב ארוסת גיסו) (ג) הא דאולי ארוסתו וגיסו הא דאולי אשתו וגיסו וקאמר קנא קמא לא שנא אשתו וגיסו ולא שנא ארוסתו וגיסו אשת גיסו אסירא ואשתו שריא וקאמר ליה רבי יוסי אשתו וגיסו דליכא למימר תנאה הוה ליה בנשואין דאינו פוסל על ידי ארד אינו פוסל על ידי עצמו ארוסתו וגיסו דאיכא למימר תנאה הוה ליה בקידושין ופוסל על ידי אחרים אף פוסל על ידי עצמו. אמר רב יהודה אמר שמואל יהלכה כרבי יוסי מתקיף לה רב יוסף ומי אמר שמואל הבי והאתמר יבמות· רב אמר הרי היא כאשת איש ושמואל אמר אינה כאשת איש ואמר רב הונא כגון שקדש אחיו את האשה והלך לו למדינת הים ושמע שמת אחיו ועמד ונשא את אשתו· רב אמר הרי היא כאשת איש ואסורה ליבם ושמואל אמר אינה כאשת איש ושריא ליה· א"ל אביי לימא מסייע ליה לשמואל דרבי אמר שמואל הלכה כרבי יוסי, אדרבי יצחק נפחא קאמר ליה דלמא אדרבי אמי קאמר, דאמר אמי אדרבי יצחק נפחא ממאי דאפוסל ע"י עצמו, ולאתנח קמ"ל טעמא דהיכא דלית ליה תרוסת לחזור ליה משום דקנסה רבנן משום דלית בעיא גמ תנאם גיטו תפורה דליכא למימר תנאה הוה ליה בקדושין דפוסל ע"י תחרים פוסל ע"י עצמו ולא עדיפא מינה מידי דלא פוסל ע"י עצמו ולא ע"י תחרים כגון תנאם גיטו תפורה דלא מיפסל ע"י עצמו ולא ע"י תחרים ולא מידי אחרינא דלא שכיחי תרוסת תנאם גיטו תפורה ולא שכיחי תרוסת תנאם גיטו תפורה דליכא למימר תנאה הוה ליה בקדושין דפוסל ע"י תחרים

הכי גרסינן מי גמי ליתא לדרב הונא כלל ובדרב המנונא קמיפלגי: והא תניא כוותיה דרב הונא דתניא (ניעל דף נב:) לתמר בתחלה מתביה. אלא מאי: וחזרו ולמדו לו מפי. ומסיים ואמר *ודלמא אינו פוסל ממאי דאיתא לדרב הונא דלמא ליתא דרב הונא כלל ובדרב המנונא קמיפלגי דאמר רב המנונא *שומרת יבם שוינתה אסורה ליבמה: דרב אמר הרי היא כאשת איש ומיפסלא בזנות ושמואל אמר אינה כאשת איש *ולא מיפסלא בזנות אמר הרי היא כאשת איש *ולא תפסי בה קדושין ושמואל אמר אינה כאשת איש ותפסי בה קדושין, והא אפליגו בה חדא זימנא? *חדא מבלל דחברתה איתמר: **מתני'** *אמרו לו מתה אשתך ונשא אחותה מאביה, מתה, ונשא אחותה מאמה, מתה, ונשא אחותה מאביה, מתה, ונשא אחותה מאמה, ונמצאו כולן קיימות מותר בראשונה ובשלישית ובחמישית ופוטרות צרותיהן, ואסור בשניה וברביעית ואין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה, ואם בא על השניה לאחר מיתת הראשונה מותר בשניה וברביעית ופוטרות צרותיהן ואסור בשלישית ובחמישית ואין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה: בן תשע שנים ויום אחד הוא פוסל ע"י אחין, והאחין פוסלין על ידו אלא הוא פוסל חחלה והאחין פוסלין תחלה וסוף, ביצד: בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו פסל ע"י אחין, באו עליה אחין ועשו בה מאמר נחנו גט או חלצו פוסלין על ידו: **גמ'** אמר מיתת ראשונה נינהו? אמר רב ששת לאחר מיתת ראשונה ודאי: בן תשע שנים וכו'? בן תשע שנים ויום אחד תחלה פסיל בסוף לא פסיל והתני רב זביד ב"ר אושעיא העושה מאמר ביבמתו ואח"כ בא אחיו שהוא בן ט' שנים ויום אחד עליה פסלה אמרי ביאה פסיל אפילו בסוף, מאמר תחלה פסיל בסוף לא פסיל, וביאה אפילו בסוף פסיל והא קתני אלא שהוא פוסל תחלה, והן תחלה וסוף, כיצד: בן תשע שנים ויום אחד - שבא על יבמתו וכו' חסורי מיתסרא והכי קתני בן תשע שנים ויום אחד - הוא פוסל תחלה והן פוסלין תחלה וסוף בד"א במאמר אבל ביאה פוסלת אפי' בסוף כיצד בן ט' שנים ויום אחד הבא על יבמתו פסל ע"י אחין ומי איכא מאמר כלל ע"י אחין והתניא בן ט' שנים ויום אחד הוא פוסל ברבר אחר והאחין פוסלין על ידו בארבעה דברים: הוא פוסל ע"י אחין בביאה והאחין פוסלין על ידו בביאה במאמר בנט בחליצה? ביאה דפסלה בין בתחלה בין בסוף פסיקא ליה, מאמר דבתחילה פסיל בסוף לא פסיל, לא פסיקא ליה, איתמר נמי אמר רב יהודה אמר שמואל יש לו גט וכן אמר רב חליפא בר אבימי יש לו מאמר תניא נמי הכי יש לו גט ויש לו מאמר דברי ר"מ ואמר ר"מ יש לו גט והתניא עישו ביאת בן תשע כמאמר בגדול ר"מ אומר עישו חליצת בן תשע בגט בגדול? ואם איתא ליתני כניטו? אמר רב הונא בריה דרב יהושע אית ליה ווותר: ר"מ דאמר אין גט אחר גט, ה"מ בגדול אחר גדול, וקטן אחר קטן אבל גדול אחר קטן מהני, דאמרי יש גט אחר גט, ה"מ בגדול אחר גדול, או בקטן אחר קטן אבל קטן אחר גדול לא מהני:

מתני'

ודלמא אינו פוסל ממאי דאיתא לדרב הונא דלמא ליתא דרב הונא כלל ובדרב המנונא קמיפלגי דאמר רב המנונא *שומרת יבם שוינתה אסורה ליבמה: דרב אמר הרי היא כאשת איש ומיפסלא בזנות ושמואל אמר אינה כאשת איש *ולא מיפסלא בזנות אמר הרי היא כאשת איש *ולא תפסי בה קדושין ושמואל אמר אינה כאשת איש ותפסי בה קדושין, והא אפליגו בה חדא זימנא? *חדא מבלל דחברתה איתמר: **מתני'** *אמרו לו מתה אשתך ונשא אחותה מאביה, מתה, ונשא אחותה מאמה, מתה, ונשא אחותה מאביה, מתה, ונשא אחותה מאמה, ונמצאו כולן קיימות מותר בראשונה ובשלישית ובחמישית ופוטרות צרותיהן, ואסור בשניה וברביעית ואין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה, ואם בא על השניה לאחר מיתת הראשונה מותר בשניה וברביעית ופוטרות צרותיהן ואסור בשלישית ובחמישית ואין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה: בן תשע שנים ויום אחד הוא פוסל ע"י אחין, והאחין פוסלין על ידו אלא הוא פוסל חחלה והאחין פוסלין תחלה וסוף, כיצד: בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו פסל ע"י אחין, באו עליה אחין ועשו בה מאמר נחנו גט או חלצו פוסלין על ידו: **גמ'** אמר מיתת ראשונה נינהו? אמר רב ששת לאחר מיתת ראשונה ודאי: בן תשע שנים וכו'? בן תשע שנים ויום אחד תחלה פסיל בסוף לא פסיל והתני רב זביד ב"ר אושעיא העושה מאמר ביבמתו ואח"כ בא אחיו שהוא בן ט' שנים ויום אחד עליה פסלה אמרי ביאה פסיל אפילו בסוף, מאמר תחלה פסיל בסוף לא פסיל, וביאה אפילו בסוף פסיל והא קתני אלא שהוא פוסל תחלה, והן תחלה וסוף, כיצד: בן תשע שנים ויום אחד - שבא על יבמתו וכו' חסורי מיתסרא והכי קתני בן תשע שנים ויום אחד - הוא פוסל תחלה והן פוסלין תחלה וסוף בד"א במאמר אבל ביאה פוסלת אפי' בסוף כיצד בן ט' שנים ויום אחד הבא על יבמתו פסל ע"י אחין ומי איכא מאמר כלל ע"י אחין והתניא בן ט' שנים ויום אחד הוא פוסל ברבר אחר והאחין פוסלין על ידו בארבעה דברים: הוא פוסל ע"י אחין בביאה והאחין פוסלין על ידו בביאה במאמר בנט בחליצה? ביאה דפסלה בין בתחלה בין בסוף פסיקא ליה, מאמר דבתחילה פסיל בסוף לא פסיל, לא פסיקא ליה, איתמר נמי אמר רב יהודה אמר שמואל יש לו גט וכן אמר רב חליפא בר אבימי יש לו מאמר תניא נמי הכי יש לו גט ויש לו מאמר דברי ר"מ ואמר ר"מ יש לו גט והתניא עישו ביאת בן תשע כמאמר בגדול ר"מ אומר עישו חליצת בן תשע בגט בגדול? ואם איתא ליתני כניטו? אמר רב הונא בריה דרב יהושע אית ליה ווותר: ר"מ דאמר אין גט אחר גט, ה"מ בגדול אחר גדול, וקטן אחר קטן אבל גדול אחר קטן מהני, דאמרי יש גט אחר גט, ה"מ בגדול אחר גדול, או בקטן אחר קטן אבל קטן אחר גדול לא מהני:

מתני'

דבדרב המנונא פליגי ואכולה מילתא דר' יוסי ויש לומר דלא מסתבר ליה למימר דפליגי בדרב המנונא משום דתמר כסותה בסוף היה מביא (דף יח: ושם) דלית הלכה כוותיה ולא ניחא ליה נמי לומר דפליגי בתין קידושין תופסין ביבמה משום דחיפלגו בה חדא זימנא: **ובן** תמר רב מחליפא בר תביומי יש לו מאמר. תר"י דמ"ד יש לו מאמר אבל גט לא דמאמר עדיף שהוא במקום ביאה אבל גט הוי במקום חליצה וביאה עדיפא מחליצה דהא ביאה תמרין דפסיקא ליה בין בתחלה בין בסוף אבל חליצה לא ומשמע דתמר גט יש לו כ"ש מאמר דיש לו:

רבי מחיר תומר עשו חליצת בן ט' כו'. תר"י דלר"מ יש לו חליצה וכ"ש ביאה אבל לרבנן דוקא ביאה יש לו אבל חליצה אין לו ומתניתין וברייתא דלעיל דקתני בן ט' פוסל ע"י אחין (ו) כדרך אחד ע"כ רבנן היא דלרבי מחיר פסיקא ליה חליצה כמו ביאה דתמר חליצת בן ט' כגון בגדול וגט של גדול פוסל אפי' לבסוף והא דלעיל שמואל ורבי אלעזר בריש כל הגט (ניעין דף כה:) דלשמואל חליצת קטן פסולה ופוסלת ולרבי אלעזר חיסה פוסלת ליבת למימר דחליצת דרבנן פליגי ומבר שמואל דלרבנן פוסלת בתחלה ורבי אלעזר סבר דאפי' בתחלה לא פסלה דע"כ מודה שמואל לדרבנן אין לו חליצה כלל דבפרק מנוח חליצה (לקמן קה:) אמתניתין דהמולגת מן הקטן רבי מחיר חליצה פסולה אמר שמואל זו דברי הכל אלא לעולם

מתני' פוסל על ידו. דהויא ליה כמתמר לתר מתמר דפסיסס מופסין בה וכיון דבעינן נמי מקני קס ניחת עליה בקיעין שלא בנה שוב לא יבנה: **ור'** שמעון אומר לא פוסל. כדתני טעמא בגמ' וכגון דבכיתה שני שגגה דלתי במזיד הת קי"ל (נדה דף מה.) ניחתו ניחה ונהרגת עליו: **פסלה**. לתשלומה על עלמו וכ"ש לפנייה דבית אחד הוא בונה ואין בונה שני בתים וכיון לתין ניחתו ברתשובה קנין גמור מהניא ניחת שנייה להכריכה נמי קס כוליה ניחת בלא יבנה: **ור"ש** אומר לא פוסל. לרבי שמעון ניחת כן תסא לא קניא הורה אור ומשיירי' בלא ספק קניא ספק לא קניא לי קניא לי קניא בגמרי ולא קמהניא ניחת לתין וכן ניחתו בגרסה ולתי לאו קניא הוה ליה כמי שלא בעל לא זו ולא זו ומותר לקיים הרתשובה תכל שנייה לא מקיים למאי ניחתו קניא ברתשובה וקיימא שנייה עליה לניחור שני בתים: **גמ'** ניחת שני לינה ניחה. דקי"ל (נעיל דף כ.) לין ניחה לתר ניחה והוה ליה ניחת שני כניחת תינוק דעלמא וכיון דשונגת היה שריר: **מתני' לא כבן עזאי**. [נעיל נה: נג.]

מתני' "בן ט' שנים ויום אחד שבא על יבמתו ואח"כ בא עליה אחיו שהוא בן ט' שנים ויום אחד פוסל על ידו ר"ש אומר לא פוסל: בן ט' שנים ויום אחד שבא על יבמתו ואח"כ בא על צרתה פוסל על ידי עצמו רבי שמעון אומר לא פוסל: **גמ'** *תניא אמר להם רבי שמעון לחכמים אם ביאה ראשונה ביאה ביאה שנייה אינה ביאה ואם ביאה ראשונה אינה ביאה שנייה נמי אינה ביאה מתניתין דלא כבן עזאי דתניא *בן עזאי אומר יש מאמר אחר מאמר בשני יבמין ויבמה אחת, ואין מאמר אחר מאמר' בשתי יבמות ויבם אחד: **מתני'** בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו ומת חולצת ולא מתייבמת, נשא אשה ומת הרי זו פטורה "בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו ומשהגדיל נשא אשה אחרת ומת אם לא *ידע את הראשונה משהגדיל: הראשונה חולצת ולא מתייבמת ושניניה או חולצת או מתייבמת **רבי שמעון** אומר מייבם לאי זו שירצה וחולץ לשנייה *אחד שהוא בן ט' שנים ויום אחד, ואחד שהוא בן עשרים לאי זו שירצה וחולץ לשנייה שערות: **גמ'** אמר רבא הא דאמור רבנן זיקת שני יבמין מיחלץ חלצה יבומי לא מיבמה' לא תימא היכא דאיכא צרה דאיכא למגר משום צרה, דהא הכא ליכא צרה מיחלץ חלצה יבומי לא מיבמה: נשא אשה ומת כו': תניא להא דתנו רבנן *שושטה וקטן שנשאו ומתו נשותיהן פטורות מן החליצה ומן הייבום: בן תשע וכו' משהגדיל וכו': ועישו ביאת בן ט' כמאמר בגדול ותחלה צרה מיבום? אמר רב לא עשו ביאת בן ט' כמאמר בגדול ושמואל אמר עשו ועשו וכן א"ר יונתן עשו ועשו, ועשו תנאי היא: תנא דברייתא גזר משום צרה ועשמעינן בגדול וה"ה בקטן והאי דאמר נדול משום דבגדול קאי תנא דבבא סבירא ליה עשו ולא גזר משום צרה ואשמעינן בקטן והוא הדין בגדול והאי דקאמר בקטן, דבקטן קאי, אול' ר' אלעזר אמר לשלושה' לי מר' שא ולא אמרה משמיה דר' יוחנן *שמע רבי יוחנן איקפד, עול לגביה *רבי אמי ור' אסי אמרו ליה לא כך היה המעשה בבית הכנסת של טבריא *בנגר *שיש בראשו גלוסטרא שנחלקו בו רבי אלעזר ורבי יוסי עד שקרעו ספר תורה בחמתן? קרעו ס"ד (ג) אלא אימא *שנקרע ס"ת בחמתן והיה שם רבי יוסי בן קיסמא אמר חמיה אני אם לא יהיה בית הכנסת זו עבודת כוכבים וכן הוה. הדר איקפד מפי אמר חברותא נמי? עול לגביה *ר' יעקב בר אידי א"ל *כאשר צוה ה' את משה עבדו כן צוה משה את יהושע וכן עשה יהושע לא הסיר דבר מכל אשר צוה ה' את משה וכי על כל דבר שאמר יהושע היה אומר להם כך אמר לי משה? אלא יהושע יושב ודורש סתם והכל יודעין שתורתו של משה היא אף ר' אלעזר תלמידך יושב ודורש סתם והכל יודעין כי שלך היא, אמר להם מפני מה אי אתם יודעין לפיים כבן אידי חברינן, ורבי יוחנן מ"ט קפיד כולי האי? *אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב *אנורה באהלך עולמים וכי אפשר לו לאדם לגור בשני עולמים אלא אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם יהי רצון שיאמרו

נשא תסא ומת הרי זו פטורה. ותע"ג דלת תקיט לקמן כשנותין (לקמן) "מ"מ תר"י לניכת תיסור' דלת תניכת ניחת זנות ומזנה נמי ניכת להניאת תסא לבנו קטן כדתמר בהגתרמין (סנהדרין דף עו: ופס) דעליו הכתוב לומר וידעת כי שלום תהלך וגו': **קרעו** סלקת דעתך. קרעו מקמע בכוונה:

אנורה בתהלך עולמים. כשנשמתו ניסיבה שלמעלה שפטוקיו נעות בקבר כתילו מדברות נמלת שבשעה תחת דר בשני עולמים:

הדרן עלך האשה רבה

מתני' בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו ומת חולצת ולא מתייבמת, נשא אשה ומת הרי זו פטורה "בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו ומשהגדיל נשא אשה אחרת ומת אם לא *ידע את הראשונה משהגדיל: הראשונה חולצת ולא מתייבמת ושניניה או חולצת או מתייבמת **רבי שמעון** אומר מייבם לאי זו שירצה וחולץ לשנייה *אחד שהוא בן ט' שנים ויום אחד, ואחד שהוא בן עשרים לאי זו שירצה וחולץ לשנייה שערות: **גמ'** אמר רבא הא דאמור רבנן זיקת שני יבמין מיחלץ חלצה יבומי לא מיבמה' לא תימא היכא דאיכא צרה דאיכא למגר משום צרה, דהא הכא ליכא צרה מיחלץ חלצה יבומי לא מיבמה: נשא אשה ומת כו': תניא להא דתנו רבנן *שושטה וקטן שנשאו ומתו נשותיהן פטורות מן החליצה ומן הייבום: בן תשע וכו' משהגדיל וכו': ועישו ביאת בן ט' כמאמר בגדול ותחלה צרה מיבום? אמר רב לא עשו ביאת בן ט' כמאמר בגדול ושמואל אמר עשו ועשו וכן א"ר יונתן עשו ועשו, ועשו תנאי היא: תנא דברייתא גזר משום צרה ועשמעינן בגדול וה"ה בקטן והאי דאמר נדול משום דבגדול קאי תנא דבבא סבירא ליה עשו ולא גזר משום צרה ואשמעינן בקטן והוא הדין בגדול והאי דקאמר בקטן, דבקטן קאי, אול' ר' אלעזר אמר לשלושה' לי מר' שא ולא אמרה משמיה דר' יוחנן *שמע רבי יוחנן איקפד, עול לגביה *רבי אמי ור' אסי אמרו ליה לא כך היה המעשה בבית הכנסת של טבריא *בנגר *שיש בראשו גלוסטרא שנחלקו בו רבי אלעזר ורבי יוסי עד שקרעו ספר תורה בחמתן? קרעו ס"ד (ג) אלא אימא *שנקרע ס"ת בחמתן והיה שם רבי יוסי בן קיסמא אמר חמיה אני אם לא יהיה בית הכנסת זו עבודת כוכבים וכן הוה. הדר איקפד מפי אמר חברותא נמי? עול לגביה *ר' יעקב בר אידי א"ל *כאשר צוה ה' את משה עבדו כן צוה משה את יהושע וכן עשה יהושע לא הסיר דבר מכל אשר צוה ה' את משה וכי על כל דבר שאמר יהושע היה אומר להם כך אמר לי משה? אלא יהושע יושב ודורש סתם והכל יודעין שתורתו של משה היא אף ר' אלעזר תלמידך יושב ודורש סתם והכל יודעין כי שלך היא, אמר להם מפני מה אי אתם יודעין לפיים כבן אידי חברינן, ורבי יוחנן מ"ט קפיד כולי האי? *אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב *אנורה באהלך עולמים וכי אפשר לו לאדם לגור בשני עולמים אלא אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם יהי רצון שיאמרו

מרוייהו לת הוחיל והויא לרסה במקלת במתמר דרבנן תתו למימר שתי יבמות הכתות מבים תחד מהיבמות: **תחד בן ט'** ותחד **בן עשרים**. סניסס טוים לכל דין של מעלה דכל כמה דלת מייתי שערות קטן הוא: **גמ'** לת תימת היכת דתיכת לכרב. כגון דר' תלכרבה תחין (סס) דתנן ג' תחין נשותין ג' נכריות ומת תחד מהן ועשה בה הסני מתמר ומת הרי תלו תולנות ולת מתייבמות ותתרי נגמ' תי זיקת ג' יבמין דתוריית תלילה נמי לת תיבעי ומשיינן מדרבנן גזירה שמת יתמרו שמי יבמות הבתות מבית תחד מתייבמות בו': **ויעשו בית בן ט' כמאמר בגדול**. לרתות דעשו גמורה מייבום כי ההיא דר' תחין (סס) דקתני הרי תלו תולנות ותתרי דעשו גמורה נדמיס מפני שהית לרס בעלת זיקת שני יבמין ותמתי קתני מתני' "שנייה-תי תולנת לו מתייבמת: **וכן תמר רבי יוחנן עשו ועשו**: גלוי ותמתי מייבמת שנייה: **בעבר שית ברתשו גלוסטרא**. שרתשו עב ורתוי לשתיקה סומים ומתלקו בו לעניין נעילת דלת רבי לתעזר תוסר לנעול בו ורבי יוסי מהיר לפי שית תורת כלי עליו ומותר לטלטלו: **קברותת כמי**: (ג) לת תלמידי תתם עוסים חבירי רתיה מביתים לי רתיה מרבי לתעזר ורבי יוסי שהיו חבריס: **וכן עשה יהושע**. העיד עליו המקרא שכל מה שעשה מפי משה עשה ותפי' מה שתמר סתם שהרי ת"ל ככל דבר ודבר שתמר יהושע תמר כך תמר משה ותפילו הכי תסהיד קרא דתפי משה הוה:

עיר א ב מיי' ס"ם מהלכות יבום הלכה כ סמג עשין נת טוש"ע תא"ע סי' קפ סעי' טז: עזה ג מיי' ס"ו מהלכות יבום הלכה ל סמג שם טוש"ע שם סימן קעד סעיף ו:

נועא/אתנך מיי' פ"ג מהל' יבום ה"ג טוש"ע אה"ע סי' קסה סעי' ג יבאתו

[ועיין תוס' לעיל סב: ד"ה סימן]

עין ד מיי' שם סל' ת סמג שם טוש"ע שם סימן קכז סעיף ח וסימן קצב סעי' טז: עין ה מיי' שם טוש"ע שם סימן קכז סעי' כ: עיר ו מיי' פ"ה שם סל"כ ופ"ב מהלכות חליצה הל' יג: עטז ז טוש"ע שם סימן קמו סעי' ג:

הוספות ישנים

אי ניחת לתשון ניחה ניחת שני תינה ניחה. ופ"ה נמתני' דמייני שכח עליס שני בשונג ולתי במזיד ניחה נהגרת כדתמרינן שכל העבירות טומתין על ידו ולת נהירת דכיון דלתת קטן היה לת מקטלת דהת תתרי א) כי יקלף תת תצא תוס פרט לתצת קטן ומקלף לתצת דוקת בשונג דלתי מייני בנת עליה בשונג דלתי במזיד ניחה נהגרת על תקטלת ס"ת דכיון דנכי לת היה על בעלה:

נועא (ראה ליה בן ג' בימה כי תאחז בלבן)

א) וכן ניחה לגרסת בקונטרס (דף י"ע) דהך דתמר תרט לתצת קטן מייני בגמרא ופ"ק ומנוסחות שם ד"ה ומדתוכייתת.

נועא תעזר הוא אחי ולא אחרי ר' יוחנן ור' יוחנן

תוס' חר מקמאי

בן ט' שנים ויום אחד שבא על יבמתו ומשהגדיל נשא אשה אחרת ולא ידע הראשונה משהגדיל השניה תלצת או מתייבמת הראשונה תלצת ולא מתייבמת ולית תלכתא הכי אלא אפי' השניה תלצת ולא מתייבמת דעשו ביאת בן ט' כמאמר בגדול כשמואל ור' יוחנן דס"ל עשו ועשו וקי"ל כתנא דארבעה אחרי שאף צרה ויקח שני יבמין תלצת ולא מתייבמת:

הגהות הב"ח

(ג) גמ' לגלא ליתת (שנקרע) תו"מ וכ"כ ס"ת שנמלך: (ב) רש"י ד"ה תכרכותת נמי (לת תלמידי לתם עוסים תכירי) תס"ם וכ"כ ס"ת לתם תלמידי עפ"יהם תכירי:

גליון השי"ם

גמ' אמר ר' יוחנן לימקד . עי' יומלמי רפ"כ דכרכות:

שיאמרו דבר שמועה מפי בעוה"ז. שיהיו שפתי ישנים בקבר כאילו לחי מי: רובבות. נעות לשון "דבר שמדיחים ומכלכל": בומר. כלי שמיחים בו ענביס עד שמתממין ויינו טוב לשתות כמו מכמר כיוצא דמגיד נמתו: דובב. היין רוחש וגע ויוצא למעלה דובב פריט"ם: גל תולן וגל תורה אור מייבם. דלמא בר תוקומי שם לחחיו הוא למת כגדול חשוב וגל תמרינן קטן הוא וימחיו לו: והוא שנולדו כו'. הא דקחמי דחשבינן ליה כגדול כגון שנולדו לו שימני סרים דמוכחת מילחא דהאי דלא מייחי משום דסרים הוא חבל כל כמה דלא חזיק ביה שימני סרים חליק ביה קטנות וחיישינן דלמא לחו: עד כמה. גידון בקטן: כי לחו לקמיה דרבא. בן כ' שנה הבית למבגר לי משום קטנות לי משום סרימות: חבריוהו. החכילוהו והשקוהו עד שיהא בריא ושמן:

הדרן עלך האשה רבה

נושאין על המוסה. לחחר שחתם ופתה חת החשה מותר ליטא בתה וחמותה וחמה: ר' יהודה חוסר כו'. בגמרא מפרש טעמא: **גמ'** הכחנן. הכחתך ויצא עליו קול: מדרבנן. משום גזירה שמא לחחר שיצא חת בתה יוצה עם הרחשונה והוה "חוגם ומפתה על הבתולה": חני עשלין לכחלה. בחמיה: לחחר מיתה. שמתה החשה והמפותה, דחג ליכא למגזר מידי: בעולן נחמר שביבה. בכל עריות בפרשה קדושים חיו' בכללו וודחו בזכור ובבהמה: וכתן. בחשה זחמה ובקרובות הכחסרות לו מחמת חשמו: נחמרה קיחה. לוים "כי יקח חיש חת חשה וחת חמה (ויקרא כ) ותשה חת חמותה לח חקה (שם יח): דרך ליקוחין. שהיחה רחשונה לקוחתו חייב על השניה כשבח עליה דכשניה ליכא למימר ליקוחין דהא לח חפסי בה קידושין: הרחוי לשביבה. היכח דליכא למימר ליקוחין ממש: ותיפוך ויקרא חתן. בח בכך ממעטו לבח מחמת בעולתו משחע, ותידך קרח דחסר לבח בחה ומע"ג דלחו מייבה בחטחה מוקמינן ליה: לחחר מיתה. שמח חבין דליכח לחו דייבמה לזנוח ומוקמת קרח עליה בלחו דכתב הרחוי לחניו ובלחו דודתו: חת

רב מאי *משמע דרבי יהודה דכתיב °לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה כנף אביו° כנף אביו לא יגלה ומאי דבאנוסה כתיב:(ה)(דכתיב) מעילויה דקרא. ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף ורבנן אי הוה סמיך ליה כדקאמרת, השתא דלא סמיך ליה מיבעי ליה לכדרב ענן דאמר רב ענן אמר שמואל בשומרת יבם של אביו הכתוב מדבר, ומאי °כנף אביו כנף הראוי לאביו לא יגלה, ותיפוק ליה משום דודתו? לעבור עליה בשני לאוין, ותיפוק ליה משום יבמה לשוק? לעבור עליה בשלישה לאוין ואיבעית אימא לארוסי מיתה אח

עין משפט נר מצוה

פ א ב מיי' פ"ב מהל' איסורי ביאה הל"ו, יח סמג עשין טו טוש"ע אה"ע סי' קמה סעיף ו: קטן סעיף ו: וסימן יב סעיף ב: פא ג מיי' שם טוש"ע שם סימן קמה סעיף י"ג:

סנהדרין ג: ע"ש בכורות לג:

א ד מיי' פ"ב מהל' איסורי ביאה הל"ו סמג לחוין קג וקד [טוש"ע אה"ע סי' טו סעיף יג]:

ב ה מיי' שם הל' י:

ג ו מיי' שם הל' יג [טוש"ע שם סימן טו סעיף ה]:

ד ז ח מיי' שם הל' יח [טוש"ע שם]:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' וממעי' דכתוסס כתיב מעיליה דקרא דכתיב ונתן:

[נ"ב שם ובגדה שם חיתא רב חייא]

[ע' תוס' כ"ב קמה: ד"ה שכי גרים כ"ח כו']

[ע"ש ד. בכורות כח:]

[ע"ש מ. [תוספתא פ"ד]

ס"ל דכב

[נסנהדרין ג: חיתא יהוצדק כל מי שנאסרה חלכה בשמו בעולם הזה כו' וע"ש שם ובכנכורות לג:]

כ"ב קנה: [ע"ש ב. נדה מז:

[ע"ש כב:

[ע"ש ד. [שם]

רמב"ם כב כ"ב

נושאין
מן טושע"ם
עלא דביאה
ס' טרנגא
קאמ' (וכן
סל"ו
-ואו-
קצ"ן

נושאין
מ' טאנט
אטף אה
ניני נאני
קרובותיה

נושאין
ויסכר הימר
דכתיב פן
תרגמ' בירון
אח אנת אחרו
נאשנוסס
אביו

תום' חד מקמאי נושאין על האנוסה האי דאמרן ניחות שנתעיירו בניה עמה לא העלצין ולא מייבמין פי' אפורים ליבם מדרבנן משום דסתלמי באשת אחיו מן האם והוקא בשתן אחים מן האב (ולא)מן האמאבל אחוה מן האב ולא מן האם שריא ואחים מן האב ומן האם נמי דאסיר ה"מ(בנים דאשה)[דווקא בנשים) דאנסוב לבתה דאתנייר אבל בנשים דאנסיב כשהוא עובד כוכבים ל"ע שרי אפי' באחים מן האם והיינו דראשון הוחרתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה והשני הוחרתו ולידתו בקדושה חייבים כרת משום אשת אח. תניא עובר כוכבים שהיתה הוחרתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה יש לו שאר האם ואין לו שאר האב כיצד נשא אחותו מן האם יוציא מן האב יקיים אותה אב מן האם יוציא מן האב יקיים. אח מן האם יוציא מן האב רמ"א יוציא וחכ"א יקיים שהיה רמ"א כל שרוה שהיא משום שאר האם יוציא מן האב יקיים ומותר באשת אחיו ובאשת אחי אביו. ושאר כל הערויות מותרות לו לאחריי אשת אביו נשא אשה וכתה כתגם [אחת] ומוציא [אחת] ולכתחלה לא יכנס ז

אח הוה כרי הוה. כל הלו המעשים לא מקמיטין לך מידי הלא לתשובות הלדוקים:

דדלן [ערך דל"ג] דוולא. פי' בקונטרס פועלין המקיין שדות ובערוך" פי' מכניס דולי מים מבורות עמוקים כלומר מביאין הכל בחכמה: בן הוה ולא מן התם ולא כ"ע לא פליגי דתמיהי. פי' למה תמי לתיחלופי ביסרהל ונעיל בפ' שני (דף כב. ד"ה שרוה) פירשנו:

והשני הורתו ולידתו בקדושה. תפ"ה מסור. ותי"ת מתי תפילו תדרכה כיון לידתו של רחמן בקדושה דומה שהוא תמיו גמור שדומה יותר ביסרהל ו"ל דמ"מ דמיית כשמי תמהוה ולכך הוה ס"ד דשרי טפי וליכא למימר לשמעינן דטומת טפי ותפי' הורתו ולידתו של רחמן שלא בקדושה להתם יכול להיות דשרי על

אח מאב ולא מאם והוא בעלה דאם ואנא ברחה דאנתתיה. אמר רמי בר חמא דלא כר' יהודה דמתני' אח הוא וברי הוא אחתיה אנא דהאי דדרינא אכתפאי בשבחת לה בעובר כוכבים הבא על בתו שלמא לך ברי בת אחתיך אנא בשבחת לה בעובר כוכבים הבא על בת בתו דלאי דדלו דוולא *ליפול בכו סתר פתר דהאי דדרינא הוא בר ואנא ברת אחוה בשבחת לה בעובר כוכבים הבא על בת בנו. בייא בייא מאח והוא אב והוא בעל והוא בר בעל והוא בעלה דאם ואנא ברחה דאיתתיה ולא יהיב פיתא לאחוה יחמי בני ברחיה בשבחת לה בעובר כוכבים הבא על אמו והוליד ממנה בת וחזר ובא על אותה בת וחזר זקן ובא עליה והוליד ממנה בנים. אנא ואת אחי אנא ואבוך אחי אנא ואמך אחי בשבחת לה בעובר כוכבים הבא על אמו והוליד ממנה שחי בנות וחזר ובא על אחת מהן והוליד ממנה בן וקריא ליה אחתיה דאימא וקאמרה ליה הכי אנא ואת בני אחי, אנא ואבוך בני אחי, אנא ואמך בני אחי, הא בהיתירא נמי משכחת לה כגון ראובן שיש לו שתי בנות ואחא שמעון ונסב חדא מינייהו ואחא בר לוי ונסב *חד מינייהו וקאמר ליה בריה דשמעון לבר בריה דלוי (ה):

מתני' *הגיורת שנתגיירו בניה עמה לא חולצין ולא מייבמין אפילו הורתו של ראשון שלא בקדושה ולידתו בקדושה. והשני הורתו ולידתו בקדושה וכן שפחה שנשתחררו בניה עמה: גמ' בני יודן אמתא אשתחרור שרא לדהו רב אחא בר יעקב למינסב נשי דהדדי, אמר ליה רבא והא רב ששת אמר א"ל הוא אסר ואנא שרינא *מן האב ולא מן האם כ"ע לא פליגי דשרי מן האם ולא מן האב כ"ע לא פליגי דאסור, כי פליגי מן האב ומן האם מאן דשרי בתר אבא שרינן דהא בני פלניא קרו להו ורב ששת קרו להו נמי בני פלונית ואיבא דאמר פליג רב אחא בר יעקב אפילו באחין מן האם ע"כ *גר שנתגייר כקטן שנולד דמי, חנן הגיורת שנתגיירו בניה עמה לא חולצין ולא מייבמין מ"ט. לאו משום דאסירי? לא, ראינה בתורת חליצה וייבום וישראיא לעלמא ואינהו נמי שרו, והא קתני "אפילו" אי אמרת בשלמא אסורי היינו דקתני "אפילו" דאע"ג דראשון הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה והשני הורתו ולידתו בקדושה, אלא אי אמרת הורתו ולידתו בקדושה וכשתי אמהות דמו אפילו הכי אסורי, אלא אי אמרת שרו מאי "אפילו" דאע"ג דתרוייהו לידתן בקדושה ואחי לאיחלופי בישראל אפ"ה שרי, אלא דאמרי הכי נמי ממחברא דשרו דקתני "אפילו" אי אמרת בשלמא שרו היינו דקתני "אפילו" דאע"ג דתרוייהו לידתן בקדושה דאתי לאיחלופי בישראל אפ"ה שרו אלא אי אמרת מאי "אפילו" דאע"ג דראשון הורתו שלא בקדושה ולידתו בקדושה והשני הורתו ולידתו בקדושה דמי אפילו הכי אסורי אחים האומים בקדושה דכשתי אמהות ובן משוחררים לא חולצין ולא מייבמין ואין חייבין משום אשת אח הורתן שלא בקדושה ולידתן בקדושה לא חולצין ולא מייבמין אבל חייבין משום אשת אח הורתן ולידתן בקדושה הרי הן בישראלים לכל דבריהן דקתני מיהת אין חייבין משום אשת אח חובא ליכא

הגהות הב"ח
(ה) גמ' דשמעון לבר בריה דלוי מכי

ה א מיי' פ"ג מהל' יבום הל' ח ופי"ד מהל' איסורי ביאה הל' יג סמ"ע ג ופוס"ע תמ"ע סי' קמ סעי' ג ופוס"ע יו"ד סי' רסה סעי' ג:

ו ב מיי' פי"ד מהל' איסורי ביאה הל' יג פוס"ע יו"ד סי' רסה סעי' ו ג:

ז ג מיי' שם פ"ע מהל' שם פוס"ע ג:

ח ד ה מיי' פ"ע מהל' יבום הל"ח ופי"ד מהל' איסורי ביאה הל' יג פוס"ע תמ"ע סי' קמ סעי' ג ופוס"ע יו"ד סי' רסה סעי' יד:

ט ו מיי' פי"ד מהל' איסורי ביאה הל' יד פוס"ע יו"ד סי' רסה סעי' ד:

יעב"ץ
ג"ל חדא.

נ"ב ע"ב (דף 3 מ"ה)
הגיורת כו' עד ג"ה.

הגהות הגר"א
אגנה
סלקא ל"ג לוגאות
ל"ג תרגומו
נוטריקון ל"ד ר"ת
ר"ת אלו אחות
ל"ג

[נ"ב כ"ב. וס"ג]

[נ"ב כ"ב. וס"ג]

[נ"ב כ"ב. וס"ג]

נושאין על האנוסה פרק אחד עשר יבמות צח

הא לישורא לישכא — מדרבנן הלא ליתי לחילופי ביבמתו וקניא ערב מתא : הא דתמור רבנן אין אב למצרי . ואפילו היכא דליכא למימר כקטן שגדל דמי כגון הורמו הלא בקדושה ולידתו בקדושה דיש לו אָחִי מן האם כאחי יבמתו יבמתו לא אָחִי מן האם : לא תימא מקום דשטופי זימה הוא ולא ידעינן

[מגיה 3. וש"נ]

תורה אור

הבה אסורא איכא, ה"ה דאפילו איסורא נמי ליכא *ואיידי דבעי למיתני סיפא אבל חייבין תנא נמי רישא אין חייבין. אמר רבא יהא דאמור רבנן אין אב למצרי לא תימא משום דשטופי בזמה דלא ידיע ידיע חיישינן אלא אפילו ידיע נמי לא חיישינן דהא שני אחין תאומים דטפה אחת היה ונחלקה לשתים וקתני סיפא לא חולצין ולא מייבמין ש"מ אפקורי אפקריה רחמנא לאורעיה, דכתיב °בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים זרמתם ש"מ דאמר רבי יוסי מעשה בניפטיים הגר שנשא אשת אחיו מאמו ובא מעשה לפני חכמים ואמרו אין אישות לגר [ואלא גר דקדיש ה"נ לא חפסי בה קדושין אלא אימא אין איסור אשת לגר מאי לאו דנסבא אחת כשהוא גר, לא דנסבא כשהוא עובד כוכבים, כשהוא עובד כוכבים, מאי למימרא? מהו דתימא ליגזור כשהוא עובד כוכבים אטו כשהוא גר קמ"ל ת"ש דאמר בן יאסיין כשהלכתי לכרכי הים מצאתי גר אחד שנשא אשת אחיו מאמו, אמרתי לו בני מי הרשך? אמר לי הרי אשה ושבעה בניה על פסל זה ישב ר' עקיבא ואמר שני דברים: גר נושא אשת אחיו מאמו, ואמר °יהי דבר ה' אל יונה שנית לאמר *שנית דברה עמו שכינה שלישית לא דברה עמו שכינה קתני מיהת גר נושא אשת אחיו מאמו, מאי לאו דנסבא אחיו כשהוא גר, לא, דנסבא כשהוא עובד כוכבים, מאי למימרא? מהו דתימא נגזור כשהוא עובד כוכבים אטו כשהוא גר קמ"ל, ומי °מהימן והאמר ר' אבא אמר רב הונא אמר רב כל *תלמיד חכם שמורה הלכה ובא: אם קודם מעשה אמרה, שומעין לו, ואם לאו אין שומעין לו? איבעית אימא מורה ובא היה ואיבעית אימא משום דקאמר "הרי "אשה ושבעה בניה" ואיבעית אימא שאני הכא דקאמר מעשה אתרינא בהדה אמר מר ויהי דבר ה' אל יונה שנית לאמר שנית דברה עמו שכינה שלישית לא דברה עמו והא כתיב °הוא השיב [את] גבול ישראל מלבא חמת עד ים הערבה כדבר ה' אשר דבר ביד עבדו יונה בן אמתי הנביא? אמר רבינא על עסקי נינוה קאמר רב נחמן בר יצחק אמר הכי קאמר כדבר ה' אשר דבר ביד עבדו הנביא כשם שנהפך לנינוה מרעה לטובה כך בימי ירבעם בן יואש נהפך להם לישראל מרעה לטובה *גר שהיה לידתו בקדושה והורתו שלא בקדושה יש לו שאר האם ואין לו שאר האב כיצד נשא אחותו מן האם יוציא, מן האב יקיים, אחות מן האם יוציא, מן האב יקיים, מדברי סופרים הוא שיהא מותר לישא אחות אמו ואחות אביו, ומפני מה אסרוה חכמים, מפני שמגלה עריות של אביו ושל אמו, ומפני מה אסרוה חכמים, מפני שמגלה עריות של אביו ושל אמו, אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל

אשת מכיון . הך בכייתא כרבי אליעזר אבל רבי עקיבא פליג עליה ואסר אפילו מכיון ורבי אחות מכיון וה"ג פוסקין כר' עקיבא דר' אליעזר שמותי הוא ומיהו [א] יש להאר כרבי אליעזר **נשא** אפילו ובמה . בגמרא מסקינן והן בנכריות חיילי כמו שמדקדק בקונטרס ועוד יש לדקדק מדתני כותם אפילו ולא ביאר חיילי הוה ליה למימר יקיים אחת : **אשה** ובמה . וה"ה אפילו ואחותה מן האב אפילו אחותה מן האם ואפילו אחותה מן האב ובת בנה או בת אפילו אחותה מן האב דהייטו שאר האסורים משום ערוה שהיא משום שאר האם יוציא, משום האב יקיים, ומותר באשת אחיו (מאמו) ובאשת אחי אביו ישאר כל העריות מותרות לו - לאיתויי אשת האב, נשא אשה ובתה כונס אחת ומוציא אחת, לכתחלה לא יבנום, ימתה אשתו מותר בחמותו ואיבא דחני אסור בחמותו קתני מיהת מותר באשת אחיו מאי לאו דנסבה אחיו כשהוא גר, לא דנסבה כשהוא עובד כוכבים, מאי למימרא? מהו דתימא ליגזור כשהוא עובד כוכבים אטו כשהוא גר קמ"ל. אמר מר נשא אשה ובתה כונס אחת ומוציא אחת לכתחלה מיבעיא יבנום השתא אפוקי מפיק, לכתחלה מיבעיא? התם קאי והכי קאמר הך דאמוד רבנן יקיים לכתחלה, לא יבנום. מתה אשתו מותר בחמותו ואיבא דחני אסור בחמותו חדא כר' ישמעאל וחדא כר' עקיבא: מאן דאסר כר' ישמעאל דאמר חמותו לאחר מיתה באיסורא קיימא וגבי גר גזרו ביה רבנן ומאן דשרי כרבי עקיבא דאמר חמותו לאחר מיתה קלש ליה איסורא וגבי גר לא גזרו ביה רבנן: **מתני'** חמש נשים שנתערבו ולדותיהן הגדילו התערובות ונשאו נשים ומתו, ארבעה חולצין לאחת ואחד מייבם אותה, הוא ושלשה חולצין לאחת ואחד מייבם, נמצאו ארבע חליצות וייבום לכל אחת ואחת: **גמ'** *ודוקא מיחלץ והדר יבומי אבל יבומי ברישא לא דקפגע ביבמה לשוק מאי הוא דשלשה חולצין לאחת? לא תימא ליבמינהו חד לכולהו אלא כל חד וחד מייבם חדא דלמא מחרמיא ליה דידיה (ג) *מקצתן אחין ומקצתן שאין אחין, האחין חולצין

ישאין אחין מייבמין מאי קאמר? אמר רב ספרא הכי קאמר מקצתן אחין מן האב ומקצתן אחין מן האם, אחין מן האם חולצין ואחין מן האב מייבמין, מקצתן כהנים ומקצתן שאינן כהנים: כהנים חולצין, שאינן כהנים מייבמין, מקצתן כהנים ומקצתן אחין מן האם אלו ואלו חולצין ולא מייבמין

ח"ד

שתין לחין מייבמין מאי קמ"ל (נ) מקצתן לחין מן התב ומקצתן לחין מן התם. מקצתן של ולחין לחין לכבי התערובות מן התב ומקצתן מן התם להן כהני התערובות לחין מן התם אלא, לגלי דאפילו מקצתן של ולחין מן התב כגון דאיכא מן התם אחד לבד מחמש שים להן בתוכן מן התב כגון דאיכא מן התם אחד לבד מחמש שים להן בתוכן ולו בן מתה לחרת ונתערבה רחל וילדה ולחין ואחת מהן של רחובן וג' נשים לחרות ה' זכרים במחכת ונתערבו נמלא שים לו ליוסף בתערובות הלזו ג' לחין לחד מן התב ו' מן התם: כגון זה מנה של רחל מבוצו לחין מן התב ומנה של רחל מבוצו לחין מן התם: **לחין מן התם מולגין.** יוסף זה שים לו בתערובות לח מן התם מולן לכולן לפטור לח מהם לחין מן התב ולימו רשתי לייבם לחת מהן לחרי: לאחר חלילה מלרבעה מכריו שמא יפגע בהם לחין מלמו שהיו בכרכי: **ולחין מן התב.** מרבעה החמרים שתין להם בתערובות לגלי דשמעתה מקלתן ולחת לחר שהלה מן הלרבעה ישהה החמישי גמלי לחד מייבם שהים לו יהיו לחת ה' חליצות והכי מיתוקמא ליגלי דשמעתה מקלתן מן התם מולגין לכולם ומלגין לחין להן מן התם "לגלי מן התב (לחין מולגין) חומן שהן לחין מן התם מולגין לכולם ומלגין לחין להן מן התם "לגלי מן התב מייבמין: **מקלתן.** של ולחין והתערובתן מקלתן שתין כהנים כהנים ומקלתן שתין כהנים כהנים מולגין לכולן ולו לחפטר להם לייבם הולגל מרבע חליצות ומהן לחד החולן לה היה יבמה ולחליצתו חליצה וכהן לחסור לה :

(ד) [ויקרא כג, כג] ת"כ ויקרא ולא ולא ולא.

(ה) [ויקרא כג, כג] שהרחן אשה [ובתה] ולידרחן שלא בקרושה . וה"ה לישראל נשוי .

(ו) והא דקתני לכתחלה לא יבנום אקשי' לה השתא אסורי מיבעיא.ופרקינן לכתחלי מיבעיא.ופרקינן התם קאי הך דאמור רבנן יקיים לכתחלה לא יבנום

(ז) שי' רש"י כאן ס"ה כשם אשה ובתה.

(ח) נשרא בשאר לחיי ובמקום מלמו ובמקום כל"ל וחיבם נשתק: (כ) שם תנו רבנן מקלתן לחין ומקלתן : (נ) רש"י ד"ה כ"ע מקלתן וכו' מלי קלמר לחר רב ספרל ס"ק מקלתן לחין: (ד) ר"ה ולחיין מן התב וכו' מקלתן של ולחין כל"ל וחיבם לחיין נשתק :

הגהות הב"ח

הגהות הגר"א

[א] תוס' ים כו', ב"ב (שתמיר ומיהו יש כו', ב"ב (שתמיר כרבי אליעזר קיימס וכ"ם ספור ב"ב מבל כרמבי"ם משמע דלר"ת מותר בשניהם דגר תין לו שתר בתב בלל ולימו לתמוך גמל בתחותו מלם ולחות לחת מלם ועוד לתת לח מלם בכל"ל וכמ"ם נמטה לח דבתב כשהות נכרי ותון לחת דלת"ל וכ"י (בתחלה לבל מיש מוליל רק לחת מלם ולחות לחת מלם בתב ולחין מלמו דלגו לחתרון בניותן ופי' בשטרין ופמ"ם ופמק בכל כר"ש מוסף כ"ש ופי' תוס' ד"ה לחת כו' (ועמ"ש רביט שתמיר רפמ פ"ק ג' מ' י"):

(ט) [נקמן נמו: קי]

(י) [נמ"ל לה: מהדרין שם:]

(ל) [נמ"ל לה: מהדרין שם:]

ס"ל שלא

ס"ל שלא

נושאין על האנוסה פרק אחד עשר יבמות צט

יש חולץ ומספק. לע"פ שהיא מחמת עשרה נשים הפוטרות צרותיהן וכן לבתו ולמו: **למו ולמה לחמרת**. שילדו שני זכרים במחבת והוא ל' מהן ולהן שני זכרים ודלין כגון רחל לשם יעקב שהיה לה יוסף ממנו ומנה לשם לחובן שהיה לה מלרון שני זכרים במחבת ומתו יעקב ולחובן ובת יוסף בנה של רחל ונשת מנה לחמו של מלרון וחלרון ונשת לה רחל ומתו יוסף וחלרון ונפלו לפני התערובות רחל לפני בנה של מנה שהוא לחי מלרון ומנה לפני בנה של רחל שהוא לחי יוסף ומתוך שלין ידוע מי בנה ומי יבמה לריכה חליצה משניהן נמלא כל לחד ולחד חולן לחמו מספק: ה"ג לחחותו מספק כילד חמו ולשם לחרת שילדו שני לחים מן החב ונשתם חולן לשחיהן **נמלא חולן לחחותו מספק**.כך שניהו בחוספ' (למיל"ן פ"ב) לחמו שילדה מלים לחר שנשתה לחר מיחת לבית וילדה עם לשם לחרת שחיהן שני נקבות ולין ידוע לית בת לחיו לם ועמדו שני לחין שהיו לזה מלבית שלת מחמו ושתם לחחותו היה מכירה לת היחה לריכה חליצה ומכשיו לחין מכירה שחיהן לריכות חליצה **ליבמת לחבירתה** ובתו לחיהן שלת מחותה לחת ולחיו של מלרון נשת לחת לחובן חולן לשם חבירתו ושתם לחיו ושתם לחחותו היה וכן מלרון ז"ו שמעתי"ו ולב"י מנמנ"ם ב"ה דהה שתם נלו לחחותו היה והכי לילבית ליה למימר זה חולן לספק לחחותו וזה חולן לספק לחחותו שהרי לכל לחחותו מספק משתם שחלן ודלי לחחותו מחמת ספק שבידו: **לשמו ולשמה לחרת**. שתם לחובן ושתם כלב שילדו שני נקבות במחבת נמלאת החמת כתו ובתו (לחיהן לחי הבעלים הם) שני לחי לחובן ושתם נמלא לחובן חולן לבתו מספק שחיהן לריכות חליצה ולם היה מכיר בתו היתה פטורה ולם שני לחי כלב נשתם הרי כלב: חולן לבתו מספק **ולשון מוכ"י** לחיו של כלב נשת לחת ולחיו של חובן ותע"פ שספק בתו חולן לשתם לחיו ותע"פ שספק בתו היא וכן כלב ונלו היינו נמי חולן לבתו מספק חלת חולן לספק בתו: **לחר עובד כוכבים ולחר גר**. דנשים שילדה בעובד תחת ידי העובד כוכבים המוכרה לוין עבדים דקי"ל בהחולן (נעיל מו.) מהם תקנו לחם קונים מהם ולת הם מכם ולת הם יכמין לם יומת ולחפול לפני "הלחיון לפ"ה מוחר מכלן יכול להיות רלוה לפירוש ריב"ן שפי' בהבת על יבמתו (נעיל סב:) והטעם בת לחיתו דוקת בת לחיתו של בת לחיו לוין שהשה ב"כ מלוה למבטל מלוה יבמין" ולוין

גליון השים

תוס' ד"ה פני וכו'. דלת סמכה דעתה ופ'. וכ"כ הרא"ש ב"ב ד' קכה ע"ת ד"ה ור"ב:

[תוספתא פי"ב] ובת יוסף בנה של רחל ונשת מנה לחמו של מלרון וחלרון ונשת לת לם רחל ומתו יוסף וחלרון ונפלו לפני התערובות רחל לפני בנה של מנה שהוא לחי מלרון ומנה לפני בנה של רחל שהוא לחי יוסף ומתוך שלין ידוע מי בנה ומי יבמה לריכה חליצה משניהן נמלא כל לחד ולחד חולן לחמו מספק: ה"ג לחחותו מספק כילד חמו ולשם לחרת שילדו שני לחים מן החב ונשתם חולן לשחיהן **נמלא חולן לחחותו מספק**.כך שניהו בחוספ' (למיל"ן פ"ב) לחמו שילדה מלים לחר שנשתה לחר מיחת לבית וילדה עם לשם לחרת שחיהן שני נקבות

[תוספ' קדושין פ"ב ע"ב] ואין ידוע לית בת לחיו לם ועמדו שני לחין שהיו לזה מלבית שלת מחמו ושתם לחחותו היה מכירה לת היחה לריכה חליצה ומכשיו לחין מכירה שחיהן לריכות חליצה **ליבמת לחבירתה** ובתו לחיהן שלת מחותה לחת ולחיו של מלרון נשת לחת לחובן חולן לשם חבירתו ושתם לחיו ושתם לחחותו היה וכן מלרון ז"ו שמעתי"ו ולב"י

[נעיל סז: תוס. קדושין ע.] מנמנ"ם ב"ה דהה שתם נלו לחחותו היה והכי לילבית ליה למימר זה חולן לספק לחחותו וזה חולן לספק לחחותו שהרי לכל לחחותו מספק משתם שחלן ודלי לחחותו מחמת ספק שבידו: **לשמו ולשמה לחרת**. שתם לחובן ושתם כלב שילדו שני נקבות במחבת נמלאת החמת כתו ובתו (לחיהן לחי הבעלים הם) שני לחי לחובן ושתם נמלא לחובן חולן לבתו מספק שחיהן לריכות חליצה ולם היה מכיר בתו היתה פטורה ולם שני לחי כלב נשתם הרי כלב: חולן לבתו מספק **ולשון מוכ"י** לחיו של כלב נשת לחת ולחיו של חובן ותע"פ שספק בתו חולן לשתם לחיו ותע"פ שספק בתו היא וכן כלב ונלו היינו נמי חולן לבתו מספק חלת חולן לספק בתו: **לחר עובד כוכבים ולחר גר**. דנשים שילדה בעובד תחת ידי העובד כוכבים המוכרה לוין עבדים דקי"ל בהחולן (נעיל מו.) מהם תקנו לחם קונים מהם ולת הם מכם ולת הם יכמין לם יומת ולחפול לפני "הלחיון לפ"ה מוחר מכלן יכול להיות רלוה לפירוש ריב"ן שפי' בהבת על יבמתו (נעיל סב:) והטעם בת לחיתו דוקת בת לחיתו של בת לחיו לוין שהשה ב"כ מלוה למבטל מלוה יבמין"

[כתובות פא: קדושין סה:]

[נעיל נט. כ"ק יב. כ"ב סת. קנ.]

[פסחים פג:]

[פסחים קדושין פ"ה]

[כתובות פא: קדושין סה:]

[נעיל מכ: תמורה ת.]

תוספות חד מקמאי

ת"ר יש מוכר את שבין לחבות [אמו] כתובתה כיצד ישראל שלקח [עבר] ושפחה מן השוק ולהן בן ושחרר השפחה ונשאה ועמד וכתב כל נכסיו לבנה נמלא זה מוכר אבין לבנות כתובתה. וכולה ר"פ היא והא קם"ל פסלפלין מ"שתעבדי לכתובה איבעיא אימא הא קם"ל דעברים כם"קעקי דמי. הא מתני' דלא כהלכתא היא דקי"ל בהלכה ג) אין נוהגין מן העברים. מיהו נמרי' מינה דמתנת שכ"ם בפסלפלין כירושי שויוה רבנן וב"ח נוהה מהן לפי חקנת הנאנים שתקנו לבבות לב"ח פסלפלין ריחתי ולא ב) בפתנת ש"ם דין מתנת בריא ל שלא יהא ב"ח נוהה פמנה כדקי"ל עשה שורי אשותיקי ופכורי אין ב"ח נוהה היפנו. דהא דאי (טהה)[כתב] כל נכסיו לבנה ודאי פתנת ש"ם היא דאי הניא פתנת בריא לר"ם דאפר פסלפלין משתעבדי לכתובה היכי נבינן כתובה פסלפלין לבתר דיתבינהו [בפתנת] דהא אפי' באשותיקי קי"ל ג) עשה שורי אשותיקי אין כל תיב יכול לנבות היפנו אלא לאו ש"ם פתנת שכ"ם היא ות"ם דכירושה שויוה רבנן לפתנה פינה לב"ח וכשעשה לה אשותיקי נפי לא פצית פוקפת לה דא"כ אפי' לרבנן נפי דאפ' פסלפלין לא פשתעבדי לכתובה פוכר את אביו לנבות כתובתה. ואיבא לדפוקי לר"ם דאפר פסלפלין פשתעבדי לכתובה אפי' פיתפי כדאיתא בפ' האשה שנפלו לה נכסים הני נפי פשתעבדי פן הלקוחות:

תוספות

כל נכסיו לבנה כו'. בפפוך פוקי לה כר"פ דלפר פעלפלי פפשתעבדי לכתובה תיפה לר"פ דכפל דוכתה פפשפע דפיניי בהפופר בקדושין (דף פה:) נפי פנים שבתו פפדינה היפ וחכילה עפהן כו' דקפר פלה נוכה כהובפה פן התכילה ופוקי לה כר"פ וכן בכלריפ (דף פה:) נפי פלילו תפה פוכר רפתך פייב תפה ליהן לה כתובה פפע פיפה פעלפלי פפשתעבדי לכתובה תיפה לר"פ דכפל דוכתה פפשפע דפיניי בהפופר בקדושין (דף פה:) נפי פנים שבתו פפדינה היפ וחכילה עפהן כו' דקפר פלה נוכה כהובפה פן התכילה ופוקי לה כר"פ וכן בכלריפ (דף פה:) נפי פלילו תפה פוכר רפתך פייב תפה ליהן לה כתובה פפע פיפה פעלפלי פפשתעבדי לכתובה תיפה לר"פ דכפל דוכתה פפשפע דפיניי בהפופר בקדושין (דף פה:) נפי פנים שבתו פפדינה היפ וחכילה עפהן כו' דקפר פלה נוכה כהובפה פן התכילה ופוקי לה

תנו רבנן *יש חולץ לאמו מספק לאחותו מספק לבתו מספק **לבית אמו** ואשה אחרת ולהן שני זכרים וחזרו וילדו שני זכרים במחבא ובא בנה של זו ונשא אמו של זה, ובנה של זו נשא אמו של זה, ומתו בלא בנים זה חולץ לשתיהן וזה חולץ לשתיהן **נמצא** כל אחד ואחד חולץ לאמו מספק **לאחותו מספק ליבמ** אמו ואשה אחרת שילדו שתי נקבות במחבא ובאו אחיהן שלא מאותה האם ונשאום ומתו בלא בנים חולץ לשתיהן **נמצא** חולץ לאחותו מספק **לבתו מספק ליבמ** אשתו ואשה אחרת שילדו שתי נקבות במחבא ובאו אחיהן ונשאום ומתו בלא בנים זה חולץ לבתו מספק וזה חולץ לבתו מספק **חניא** *היה ר"מ אומר איש ואשה פעמים שמולידין. חמש אומות ביצד: ישראל שלקח עבד ושפחה מן השוק ולהן שני בנים, ונחגייר אחד מהן נמצא אחד גר ואחד עובד כוכבים, והטבילן לשם עבדות ונזקקו זה לזה הרי כאן גר ועובד כוכבים ועבד, שחרר את השפחה **ובא עליה העבד** הרי כאן גר ועובד כוכבים ועבד **ומשחרר**, שחרר שניהם והשיאן זה לזה הרי כאן גר ועובד כוכבים ועבד וממזר וישראל **מאי** קמ"ל: *עובד כוכבים ועבד הבא על בת ישראל הולד ממזר. ת"ר *יש מוכר את אביו **להגבות אמו כתובתה** ביצד: **ישראל** לקח עבד ושפחה מן השוק **ולהם בן, ולשחרר את** השפחה ונשאה ועמד **וכתב כל נכסיו לבנה** נמצא זה מוכר את **אביו לגבות** לאמו **בחובתה מאי** קא משמע לן **כולה** ר' **מאיר** היא ועבדא מטלטלי *ומטלטלי משתעבדי לכתובה **ואיבעיא אימא** הא קמשמע לן *עבדא כמקרקע דמי: **מתני'** *האשה שנתערב ולדה בולד בלחה הגדילו התערובות ונשאו נשים **כאי**: **בני הכלה** חולצין ולא מייבמין שהוא ספק אשת אחיו ספק אשת אחי אביו **בני הזקנה** או חולצין או מייבמין שספק אשת אחיו ואשת בן אחיו. **כאחד הבשרים** התערובות: **לבני הזקנה** חולצין ולא מייבמין שהוא ספק אשת אחיו ואשת אחי אביו, **לבני הכלה** אחד חולץ ואחד מייבם. *כהנת שנתערב ולדה בולד שפרחה הרי אלו אוכלים בתרומה וחולקין חלק אחד בגורן ואינן

גליון השים

תוס' ד"ה פני וכו'. דלת סמכה דעתה ופ'. וכ"כ הרא"ש ב"ב ד' קכה ע"ת ד"ה ור"ב:

[תוספתא פי"ב] ובת יוסף בנה של רחל ונשת מנה לחמו של מלרון וחלרון ונשת לת לם רחל ומתו יוסף וחלרון ונפלו לפני התערובות רחל לפני בנה של מנה שהוא לחי מלרון ומנה לפני בנה של רחל שהוא לחי יוסף ומתוך שלין ידוע מי בנה ומי יבמה לריכה חליצה משניהן נמלא כל לחד ולחד חולן לחמו מספק: ה"ג לחחותו מספק כילד חמו ולשם לחרת שילדו שני לחים מן החב ונשתם חולן לשחיהן **נמלא חולן לחחותו מספק**.כך שניהו בחוספ' (למיל"ן פ"ב) לחמו שילדה מלים לחר שנשתה לחר מיחת לבית וילדה עם לשם לחרת שחיהן שני נקבות

[תוספ' קדושין פ"ב ע"ב] ואין ידוע לית בת לחיו לם ועמדו שני לחין שהיו לזה מלבית שלת מחמו ושתם לחחותו היה מכירה לת היחה לריכה חליצה ומכשיו לחין מכירה שחיהן לריכות חליצה **ליבמת לחבירתה** ובתו לחיהן שלת מחותה לחת ולחיו של מלרון נשת לחת לחובן חולן לשם חבירתו ושתם לחיו ושתם לחחותו היה וכן מלרון ז"ו שמעתי"ו ולב"י

[נעיל סז: תוס. קדושין ע.] מנמנ"ם ב"ה דהה שתם נלו לחחותו היה והכי לילבית ליה למימר זה חולן לספק לחחותו וזה חולן לספק לחחותו שהרי לכל לחחותו מספק משתם שחלן ודלי לחחותו מחמת ספק שבידו: **לשמו ולשמה לחרת**. שתם לחובן ושתם כלב שילדו שני נקבות במחבת נמלאת החמת כתו ובתו (לחיהן לחי הבעלים הם) שני לחי לחובן ושתם נמלא לחובן חולן לבתו מספק שחיהן לריכות חליצה ולם היה מכיר בתו היתה פטורה ולם שני לחי כלב נשתם הרי כלב: חולן לבתו מספק **ולשון מוכ"י** לחיו של כלב נשת לחת ולחיו של חובן ותע"פ שספק בתו חולן לשתם לחיו ותע"פ שספק בתו היא וכן כלב ונלו היינו נמי חולן לבתו מספק חלת חולן לספק בתו: **לחר עובד כוכבים ולחר גר**. דנשים שילדה בעובד תחת ידי העובד כוכבים המוכרה לוין עבדים דקי"ל בהחולן (נעיל מו.) מהם תקנו לחם קונים מהם ולת הם מכם ולת הם יכמין לם יומת ולחפול לפני "הלחיון לפ"ה מוחר מכלן יכול להיות רלוה לפירוש ריב"ן שפי' בהבת על יבמתו (נעיל סב:) והטעם בת לחיתו דוקת בת לחיתו של בת לחיו לוין שהשה ב"כ מלוה למבטל מלוה יבמין"

[כתובות פא: קדושין סה:]

[נעיל נט. כ"ק יב. כ"ב סת. קנ.]

[פסחים פג:]

[פסחים קדושין פ"ה]

[כתובות פא: קדושין סה:]

[נעיל מכ: תמורה ת.]

ולוין

תוס' ד"ה פני וכו'. דלת סמכה דעתה ופ'. וכ"כ הרא"ש ב"ב ד' קכה ע"ת ד"ה ור"ב:

[תוספתא פי"ב] ובת יוסף בנה של רחל ונשת מנה לחמו של מלרון וחלרון ונשת לת לם רחל ומתו יוסף וחלרון ונפלו לפני התערובות רחל לפני בנה של מנה שהוא לחי מלרון ומנה לפני בנה של רחל שהוא לחי יוסף ומתוך שלין ידוע מי בנה ומי יבמה לריכה חליצה משניהן נמלא כל לחד ולחד חולן לחמו מספק: ה"ג לחחותו מספק כילד חמו ולשם לחרת שילדו שני לחים מן החב ונשתם חולן לשחיהן **נמלא חולן לחחותו מספק**.כך שניהו בחוספ' (למיל"ן פ"ב) לחמו שילדה מלים לחר שנשתה לחר מיחת לבית וילדה עם לשם לחרת שחיהן שני נקבות

[תוספ' קדושין פ"ב ע"ב] ואין ידוע לית בת לחיו לם ועמדו שני לחין שהיו לזה מלבית שלת מחמו ושתם לחחותו היה מכירה לת היחה לריכה חליצה ומכשיו לחין מכירה שחיהן לריכות חליצה **ליבמת לחבירתה** ובתו לחיהן שלת מחותה לחת ולחיו של מלרון נשת לחת לחובן חולן לשם חבירתו ושתם לחיו ושתם לחחותו היה וכן מלרון ז"ו שמעתי"ו ולב"י

[נעיל סז: תוס. קדושין ע.] מנמנ"ם ב"ה דהה שתם נלו לחחותו היה והכי לילבית ליה למימר זה חולן לספק לחחותו וזה חולן לספק לחחותו שהרי לכל לחחותו מספק משתם שחלן ודלי לחחותו מחמת ספק שבידו: **לשמו ולשמה לחרת**. שתם לחובן ושתם כלב שילדו שני נקבות במחבת נמלאת החמת כתו ובתו (לחיהן לחי הבעלים הם) שני לחי לחובן ושתם נמלא לחובן חולן לבתו מספק שחיהן לריכות חליצה ולם היה מכיר בתו היתה פטורה ולם שני לחי כלב נשתם הרי כלב: חולן לבתו מספק **ולשון מוכ"י** לחיו של כלב נשת לחת ולחיו של חובן ותע"פ שספק בתו חולן לשתם לחיו ותע"פ שספק בתו היא וכן כלב ונלו היינו נמי חולן לבתו מספק חלת חולן לספק בתו: **לחר עובד כוכבים ולחר גר**. דנשים שילדה בעובד תחת ידי העובד כוכבים המוכרה לוין עבדים דקי"ל בהחולן (נעיל מו.) מהם תקנו לחם קונים מהם ולת הם מכם ולת הם יכמין לם יומת ולחפול לפני "הלחיון לפ"ה מוחר מכלן יכול להיות רלוה לפירוש ריב"ן שפי' בהבת על יבמתו (נעיל סב:) והטעם בת לחיתו דוקת בת לחיתו של בת לחיו לוין שהשה ב"כ מלוה למבטל מלוה יבמין"

[כתובות פא: קדושין סה:]

[נעיל נט. כ"ק יב. כ"ב סת. קנ.]

[פסחים פג:]

[פסחים קדושין פ"ה]

[כתובות פא: קדושין סה:]

[נעיל מכ: תמורה ת.]

מתני' *האשה שנתערב ולדה בולד בלחה הגדילו התערובות ונשאו נשים **כאי**: **בני הכלה** חולצין ולא מייבמין שהוא ספק אשת אחיו ספק אשת אחי אביו **בני הזקנה** או חולצין או מייבמין שספק אשת אחיו ואשת בן אחיו. **כאחד הבשרים** התערובות: **לבני הזקנה** חולצין ולא מייבמין שהוא ספק אשת אחיו ואשת אחי אביו, **לבני הכלה** אחד חולץ ואחד מייבם. *כהנת שנתערב ולדה בולד שפרחה הרי אלו אוכלים בתרומה וחולקין חלק אחד בגורן ואינן

גליון השים

בא א מי' פ"ב מהל' מרוזחות הל' כב ד

ואינן ממתינין למתים. תימה לר"י דלמאי לא קתני נמי ואין סופגין את התרבעים כדקתני בסיפא ולמאי נקטיה להא דמתים ואין ממתינין למתים ותע"ג דתנא בסיפא: **ואם** אכלו אין משלמין קרן וחומש. נהי דאין משלמין מ"מ לכ"ע להפרים משום כפרה:

ואינן חולקין על הגורן. ואפי' יבאו שניהם על הגורן ויתנו לו כאחד או כהן תחלה ואח"כ לוי תחלה ואח"כ כהן תחלה ואח"כ לוי אין חולקין כיון דאין חולקין לעולם תחלה: **ואין** מוליכין. פירש בקונטרס בג"א אם היו מייבין עולה לו תמורת ואם אין כופין לתת לו אם לא יקריבו להם קרבנות ויחזרו להם הכסף ויתנו לכל מי שירצו לו אלו יעשו שליח כל כהן שירצו להקריב בקרבן והקשה על זה בקונט' דהא תמריך בהגוזל קמא (ב"ק דף קי. ושם) דהיכא דלא מצי עביד עבודה שליח נמי לא מצי משוי ותר"י דאין זה קושיא דשאני הכא שאם יבא ליהנות ויאמר שהות כהן היה לו לעבוד עבודה כמו חולה וקטן שאינן ראויה משמר שירצה הואיל ועי"י הלחם לעבודה כדמפרש בהגוזל (שם) וכן מצא ה"ר מנחם בהדיא בירושלמי דקתמר היה זקן או חולה מיחזי לכל משמר שירצה היה שמח ובטל מוס שחזה לאותו משמר ומסיק דהתערובו' עבדיון להו כחולה וזקן דמיגין מין מוליחין שלהן מידיהם ועל לשון אני שפי' ואין נותנין להם קדשים בשכור ותמרים קתמר קסה לר"י מדקתי בערכין (דף כח.) תמרי כהנים עד שלא נתו ליד כהן הרי הן מולין לכל דבריהם ס"ל אין מניחין לוחם בידם ואמר ר"י שיחנו זה לזה ויחנו ביניהם: **חלק** אחד פסיעה. פי' פסיעה שאין להם אלא חלק אחד: **ואם** עבד כהן אני מצי לי בשביל רבי. הק' ה"ר מנחם למ"ד לקמן אין חולקין תרומה לאחם משום * גרוסה ה"נ נבי עבד נימוס שמא ישחל לאחר שנשתחרר העבד ואמר ר"י דאין לחוש לכך שלא יחזיק עצמו בעבד והא נמי לא מייתין שמא ימכרנו רבו ליהרגל ויחזיר דמזונותיו על רבו לא יהא חוזה ולא לו אף קסה דמסקינן בפ"ק דגיטין (דף יב. ושם) שיכול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זך ואמאי לא מייתין שמא ישחל לו כיון שאין רבו מפרנסו ושמא הא לא שכיח:

ס"ד השתא בהמתן של לויים. גרסה ל"ג ליה דלא שייך הך פירכא אלא במקום שהחכם עצמו נכשל בתחילת חיסור ואין להתריך כאן:

ואלו הן חמ"ש. פירש דוקא בקטן שאינו יודע ליטול כפיו דבסוף (סוכה מב. ושם) תניא יודע ליטול את כפיו אולקין ט תרומה ואקטן שאי אפשר ליטול את כפיו עולה עם הגדולים אבל בפני עצמו על שיעור כ' שעורות כדאמר בפ"ג דמגילה (דף כד. ושם) ליטול בקביעות עד שימלא זקנו:

וכולן מגערין לבחיהן. וא"ת ולמה מגערין לאחם ושוטה והלא לא יאמרוה בטהרה וי"ל שיש להן לפוטרופוס בבחיהן ומ"מ אין חולקין להם פן יבאו לחלק לפיכך אין להם לפוטרופוס:

מעבר

בין בשבועות. משום עבד: **בין פסולות.** כגון שפחה משום כהן: **הלוויות לכהונה.** ולא גרושה וחלוצה משום כהן: **אין סופגין בו'.** דכל חד אמר אינא לאו כהן אנא (והתרתם ספק היא): **אין משלמין.** ס"ק אין ש דכל חד אמר אינא כהן: **ואין חולקין על הגורן.** אין נותנין להם תרומה על הגורן שהמוחכר יטרחל הוא: **ומוכרין את התרומה.** תרומת חבותהן כשמפריטין לוחה אין לריכין לאחה לכהן דכל חד אמר לכהן חייתי ליחיה לאלו אינא כהן אינא ונקול ומ"מ לאוכלה ס"ל אינא מוכרין לוחה להכהים והלמים שלהן: **ה"ג ואין** [ע' תוספות בתובות לג סד"ה זר שאכל] **חולקין בקדשי המקדש.** כגון עורות קדשים: **ואין נותנין להם קדשים.** להקריב: **ואין מוליחין שלהן מידם.** אם היו מייבין חטאח או אשם או עולה אין כופין לוחה לאחן לאחן ממשר ולהיות עבודתם ועורם לאחן ממשר דכל חד אמר אינא כהן ומגיע (ב"ק דף קי:) מאין לכהן שבא ומקריב קרבנותיו כל שעה שירצה ואפילו במשמר שאין שם ס"ל ובא בכל יום ונפשו ונפרע" ומאין שבעודתם ושורם שלו ס"ל "ואיש לא יהיו" [נפיל נא: לקמן קי:] ותעריבות הללו הואיל והאחד מהן כהן אין ב"ד יכולין להוציא מידן בעל כרחם ואחתם לאחן ממשר אינא כהן יקריבו קרבנותיהן ויחזרו להן הבשר והעור ויחנו שליח לכל מי שירצו או הללו יעשו שליח כל כהן שירצו להקריב אח קרבנם או יאמו אח קרבנם עד שיחללו הם לאחן לאחן ממשר: **לשון אחר** ועיקר ואין נותנין להם קדשים בשכור ותמרים קתמר ואין מוליחין אח שלהם מידם לאחר אינא כהן וגבי תרומים נמי אחן [ערכין דף כח.] הכהנים אין מחרימין שהחרמיה שלהן והלר אורי מאי קעביד בשכור שלו יבעה עד שיפחחב ולא יקריבנו אם לא"כ לא יאכל אח בשרו שהמקריב יעכבנו ולשון רחמנן קקה לי לאחנויהו בהגוזל (ב"ק דף קי.) להיכא דלא מצי עביד עבודה שליח נמי לא מצי משוי: **וכאורו יבעה** [תוספ' סוף פ"י דתרומות] **עד שיפחחב.** אפי' בזמן הבית להא לא מצי למכפיעהו למיתן לכהנים לאקרובי ולאכול אח בשרו ואינהו נמי לא מצו למיחבייה לכהן ולהחזיר להן הבשר דבשור אם היו נאכל אינא לכהנים דכחיב ביה ובשרם יהיה לך כחזה התנופה בכאורות פרק עד כמה (דף כח.) הילך יבעה עד שיפחחב וחנחר לשוחטו במדינה ויאכלוהו אם דבשר בעל מום אין בו משום זרות אלא משום גזל דאחנחת כהונה והכא גזל ליכא דהמוליא מחבירו עליו הרלוייה: **גמ'** (אלא מ' ס"ד. אלא אחד מאחם על כל אחד): **אלא כאחד.** אם באו שניהם על הגורן נותנים להם אבל זה בלא זה אין מולקין להם דקסבר אין מולקין תרומה לעבד אע"ג רבו עמו דלמא אחי לאחוקי ליוחסין דסברי כהן הוא: **אם כהן אחי כו'.** אחפוק כהן ואפוק עבד קאי כי מחניחין: **היו מעלין מחרומה ליוחסין.** לאו מאכילה אלא מחלוקה הלכך אין מולקין לו דלמא ליחי לאחוקי ליוחסין: **בהאחן על לדיקים.** אחרו על רבי פנחס בן יאיר: **עשרה אין מולקין.** כולהו מפרש בעאשה: **והאשה.** אשה כהן: **והערל.** כהן שאחו אחיו מחחח מילה: **שחינה הוגנת.** פסולה לכהונה: **מגערין להן לבחיהן.** ואוכלין,וערל שאסור לאכול מאכיל לגבוי ועבדיו: **חוץ מעמת כו'.** לקמיה מפרש: **דלאו בני דיעה ניעהו.** ושוטחת דחרומה לאחן לקח בגורן לעין כל: בריה

בין פסולות כהונה, ולא גרושה וחלוצה משום כהן: **אין סופגין בו'.** דכל חד אמר אינא כהן (והתרתם ספק היא): **אין משלמין.** ס"ק אין ש: **ואין מולקין על הגורן.** אין נותנין להם תרומה על הגורן שהמוחכר יטרחל הוא: **ומוכרין את התרומה.** תרומת חבותהן כשמפריטין לוחה אין לריכין לאחה לכהן דכל חד אמר לכהן חייתי ליחיה לאלו אינא כהן אינא ונקול ומ"מ לאוכלה ס"ל אינא מוכרין לוחה להכהים והלמים שלהן: **ה"ג ואין** [ע' תוספות בתובות לג סד"ה זר שאכל] **חולקין בקדשי המקדש.** כגון עורות קדשים: **ואין נותנין להם קדשים.** להקריב: **ואין מוליחין שלהן מידם.** אם היו מייבין חטאח או אשם או עולה אין כופין לוחה לאחן לאחן ממשר ולהיות עבודתם ועורם לאחן ממשר דכל חד אמר אינא כהן ומגיע (ב"ק דף קי:) מאין לכהן שבא ומקריב קרבנותיו כל שעה שירצה ואפילו במשמר שאין שם ס"ל ובא בכל יום ונפשו ונפרע" ומאין שבעודתם ושורם שלו ס"ל "ואיש לא יהיו" [נפיל נא: לקמן קי:] ותעריבות הללו הואיל והאחד מהן כהן אין ב"ד יכולין להוציא מידן בעל כרחם ואחתם לאחן ממשר אינא כהן יקריבו קרבנותיהן ויחזרו להן הבשר והעור ויחנו שליח לכל מי שירצו או הללו יעשו שליח כל כהן שירצו להקריב אח קרבנם או יאמו אח קרבנם עד שיחללו הם לאחן לאחן ממשר: **לשון אחר** ועיקר ואין נותנין להם קדשים בשכור ותמרים קתמר ואין מוליחין אח שלהם מידם לאחר אינא כהן וגבי תרומים נמי אחן [ערכין דף כח.] הכהנים אין מחרימין שהחרמיה שלהן והלר אורי מאי קעביד בשכור שלו יבעה עד שיפחחב ולא יקריבנו אם לא"כ לא יאכל אח בשרו שהמקריב יעכבנו ולשון רחמנן קקה לי לאחנויהו בהגוזל (ב"ק דף קי:) להיכא דלא מצי עביד עבודה שליח נמי לא מצי משוי: **וכאורו יבעה** [תוספ' סוף פ"י דתרומות] **עד שיפחחב.** אפי' בזמן הבית להא לא מצי למכפיעהו למיתן לכהנים לאקרובי ולאכול אח בשרו ואינהו נמי לא מצו למיחבייה לכהן ולהחזיר להן הבשר דבשור אם היו נאכל אינא לכהנים דכחיב ביה ובשרם יהיה לך כחזה התנופה בכאורות פרק עד כמה (דף כח.) הילך יבעה עד שיפחחב וחנחר לשוחטו במדינה ויאכלוהו אם דבשר בעל מום אין בו משום זרות אלא משום גזל דאחנחת כהונה והכא גזל ליכא דהמוליא מחבירו עליו הרלוייה: **גמ'** (אלא מ' ס"ד. אלא אחד מאחם על כל אחד): **אלא כאחד.** אם באו שניהם על הגורן נותנים להם אבל זה בלא זה אין מולקין להם דקסבר אין מולקין תרומה לעבד אע"ג רבו עמו דלמא אחי לאחוקי ליוחסין דסברי כהן הוא: **אם כהן אחי כו'.** אחפוק כהן ואפוק עבד קאי כי מחניחין: **היו מעלין מחרומה ליוחסין.** לאו מאכילה אלא מחלוקה הלכך אין מולקין לו דלמא ליחי לאחוקי ליוחסין: **בהאחן על לדיקים.** אחרו על רבי פנחס בן יאיר: **עשרה אין מולקין.** כולהו מפרש בעאשה: **והאשה.** אשה כהן: **והערל.** כהן שאחו אחיו מחחח מילה: **שחינה הוגנת.** פסולה לכהונה: **מגערין להן לבחיהן.** ואוכלין,וערל שאסור לאכול מאכיל לגבוי ועבדיו: **חוץ מעמת כו'.** לקמיה מפרש: **דלאו בני דיעה ניעהו.** ושוטחת דחרומה לאחן לקח בגורן לעין כל: בריה

ואינן ממתינין למתים. תימה לר"י דלמאי לא קתני נמי ואין סופגין את התרבעים כדקתני בסיפא ולמאי נקטיה להא דמתים ותע"ג דתנא בסיפא: **ואם** אכלו אין משלמין קרן וחומש. נהי דאין משלמין מ"מ לכ"ע להפרים משום כפרה:

ואינן מולקין על הגורן. ואפי' יבאו שניהם על הגורן ויתנו לו כאחד או כהן תחלה ואח"כ לוי תחלה ואח"כ כהן תחלה ואח"כ לוי אין חולקין כיון דאין חולקין לעולם תחלה: **ואין** מוליחין. פירש בקונטרס בג"א אם היו מייבין עולה לו תמורת ואם

נושאין על האנוסה פרק אחד עשר יבמות ק

בריה בפני עצמה נינהו · והויא זילותא דקדושי · מקום גרושה · שמא יגרשנה בעלה והיא זרה ולא ידעי לה: דמקרב למתא · מקום גרושה ליכא למיחש שמא הוא וידעי לה לי גרושה היא ומקום יחוד ליכא הואיל ולא שכיחי ביה לישני: לי נמי דמקרב · מקום גרושה ליכא מקום יחוד ליכא: תון מצומת · קנסת הוא דלא ליזדהר: כפיס לונסיס · שמתו תמיו: מאי קמלמר · קתני מן מולקין והדר קתני במקום שמולקין: ה"ק · הלי במקום שמולקין ולא תחרומה קלי וכי קתמר ודבר שמולקין נמי לגבייס כגון מעשר עני שהוא מתחלק בתוך הבית כעיר ואין כאן מקום יחוד דשכיחי ליכא מילתא למיקס: מחלה מקום דזילא בה מילתא למיקס: מעשר עני אין מתחלק בגורן אלא בתוך הבית כדכתיב (ג) לגר ליתום ולאלמנה וגו' (דברים טו) ועוד מקום דלא ליכספו עניים: נגרת ותחתת: זה מוכח בעל דיו וזו מוכחת בעל דיקה ואין הדין בין שניהם: שריגת הנגרת בריגת · מיגרת דנגרת בריגת · הייתי מקק לאיש תחלה לגמור לה דיו ותח"כ הייתי מקק לזון בין תאנה ובין בעל דיקה: לא שיחברו לה · כלומר לא כפיון להו לאחרר זה לא זה בתמיה והא ליכא שפחה ליט יטל ומקן גבי מי שחליו עבד ואין בן תורין טופין לה רבו ועושה לחומו בן תורין מקום הלי טעמא: מנחת יסראל נקמלת ושיריה נאכלים כדכתיב (ויקרא ב) וקמץ (הכהן) והעוקר ממנה יאכלו לאהרן ובניו (שם ו) ומנחת כהן אין נקמלת לפי שכולה כליל שנא' (שם) כל מנחת כהן כליל תהיה ואחד מתערובות הללו שמהנדב מנחה לריכה קמילה שמא יסראל הוא ומנחה שלא נקמלה פסולה כזבח שלא נשחט ושיריה אין נאכלין למחר כהן הוא: לוקרי כהן כ' · היכי נמי מקטיר להו לשיריס ולעולת מנחת יסראל היא ושיריס גמוריס הן והכי הן בכל מקטירו דכתיב (שם ג) לא מקטירו ממנו אשה לה' כל שממנו לוישים שנקטר הימנו דבר הראוי להקטיר הרי השיריס בכל מקטירו (דכתיב לא מקטירו ממנו אשה לה') : ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח בתריה להאי קרא לא מקטירו כתיב ומילתיה דר' אלעזר נזבחים בפ' התערובות (דף עז.) נבי מנחת שנתערבו בחבירתה עולה רבי אלעזר אומר יעשו טוס למעלה וירוחה ואי לא כשר התערובות שהן שיריס ובכל מקטירו כתיב ולא מקטירו הן עניס דכיון דלא מכוין לקטורי לאו הקטרה היא ומותר לעשות כן מפני מקנת עולה וחכמים אומרים מעובר צורתה ויצאו לבית השריפה: רבי אלעזר ברבי שמעון אומר · גבי כהן המעומת הקדש בדלי לוזת שמביא מנחת חוטא (ממחת דף עד:) וכתב בה במנחת חוטא והיתה לכהן כמנחה כלומר מה מנחת חוטא זה=כהן הוא הרי היא כמנחת יסראל מה מנחת יסראל נקמלת לא מנחת חוטא של כהנים נקמלת אי מה מנחת יסראל שיריה נאכלין לא זה שיריה נאכלין ת"ל "וכל מנחת כהן כליל תהיה" הא כיצד הקומץ קרבנם בעלמן דברי ר' שמעון ור' אלעזר ב"ר שמעון אומר הקומץ קרב בעלמו והשיריס מתפזרין בחצר לא כהנים ולא ישראל אלא הקרבה היא כמנחת נדבתו ועד כאן לא פליגי רבנן עליה ואמרי השיריס קריבים בעלמן אלא שהן נאכלים לכהנים ולזכרים בלבד כדתנן בזבחים פ' התערובות (דף עז.) ובכל מקטירו לפיכך רבנן מתו לה בני אהרן ולא מתו בני יסראל ומשום הכי אמרי' במנחות (דף ד.) מנחת כהנים כליל תהיה ולא מנחת יסראל ומשום הכי אמרי' בזבחים (דף פט.) מנחת יסראל נקמלת ושיריה נאכלין לכהנים ולזכרים בלבד ומנחת כהנים כליל תהיה ולא

היו לו לתין מן הרחטון ומן האחרון שלא מתוקה האם הוה לו תולן לו מייבם · לתמה בן הרחטון אם לתין הוה הרי טוב ואם לאו נכריס היה לתלו וכגון שתין לאת הוה לתלה לספוקי ביבמה לעזוק וכן לתמה בן האחרון : ובן · לתין–לאחר תולן ואחר מייבם לו בן הרחטון לו בן האחרון תולן לה וחברו מייבם: אם יבמתו היה הרי טוב, ואם לאו נכריס היה, ומעזה יבמה לעזוק לינה שהרי תלן לה יבמה : תין סופר · למלמד לאו כהן הוה : הוה תולן עליהם · לתומרת שמא זה תבוי וביזה מיבמו לאסור זה לאחל בקדשים שמא לאו תחיו הרי טוב ואם לאו נכריס

תורה אור עליו וביזה מומו לאסורים בקדשים ובריך בגמרא ה"ר דבקיהם תיין ל"ת בגרושה לאחל אלו לאו בעולה לכהן הדיוט ולא בחללה לכהן גדול ולא באלמנה לכהן משיח ולא בזונה וחללה לזרע הכהונה ולא בחלוצה לכהן שנכנס לבית האבל ולא בפרוצה לכהן שנכנס לבית המשתה ולא בשפחה חרופה לכהן שנכנס לבית האסורים ולא בגר ולא בממזר ולא בנתין ולא בבן נתין ולא בבן ממזר ולא בבן גר ולא בבן גר ממזר ולא בבן גר נתין ולא בבן גר נתין ממזר ולא בבן ממזר ולא בבן נתין ולא בבן נתין ממזר ולא בבן גר ממזר

נושאין על האנוסה פרק אחד עשר יבמות קא

עין משפט נר מצוה

הכה זה כו' קטל לתת זה כו' לו הכה שניהם בבת אחת חייב • וזו לריך לומר זו קמני ולא תני למימני בע"ח כיון דרבי יהודה פליג עלה ומחלק בין זה לחבר זה לבת אחת ור"ח גרים הכה שניהם לו קטל שניהם כיון בזה אחר זה בין בבת אחת חייב וזו להקשות (ד) הא לתמר ריש לקיש בהתעוברות (זבחים דף עח.) הפגול והטומר שבללן זה בזה פטור מ"ש שלא ירבה מין על מינו ויבטלו ולייך התם להתרלחת ספק לא שמה התרלחת ומאי שנא מהכה שניהם שבבת אחת לא תמי דמי להכה יוסב הוא דעובר על לאו ומיתה דמכה אבין בבירור אבל התם ליט יודע כי מן הכרס עד עובר מקום פגול לו מקום עובר ואין להתלמיך כאן: **עולה** בעל כרחו • תימה "קלת היכי משמע ליה דעולה בעל כרחו לשמת בעל כרחם דבני מעמיה קאי: **ואם** היו שניהם כו' • תימה אמאי לא פריך תלת אחד פסיעה ושמת מקום דחנת ליה לעיל (דף נה:) חנת ליה נמי הכת: הדרן עלך נושאין על האנוסה

מצות חליצה • הא קמ"ל דבעינן שלשה שיודעין להקרות כעין דיינים • אבל בשאר דברים אין לריך שיהיו בקיאין בהן וכי לא עסקו בהוא יוכלו ליטול לבקיאין אבל קריאה אם לא ידעו להקרות לא יוכלו ליטול לבקיאין אם הקרו יפה: **ואין** כ"ל שקול מוסיפין עליהם עוד אחד • הכא לגבי חליצה אמאי לא מוסיפין עליהם עוד אחד ואפילו הכי אין מוסיפין עליהם עוד אחד דכתיב (ד) "ועמדו שני האנשים" ולא שלשה: **זקני** שנים זקנים שנים: פירש בקונט' וגנאה יבמתו לגיו לעיני הזקנים להגך לעיל קאי ואין נרלה לר"י דבריש סנהדרין (דף נ:) מפיק לה דבעינן שלשה מומחין מדכתיב ג' התלהים ולא לתמרינן התלהים בחמת לחלעיל קאי ואחר ר"י דהזקנים לעיני חלעיה משמיה דר"ת דאי הוה כתב וגנאה יבמתו לעיניהם ה"א לו יכם מומה לא יחלון ולהכי כתיב לעיני הזקנים לכל חלנה מן המומה חלינה כגון: **מיבעי** ליה לרבות היבום • ור"ח ומזקנים למאי לו משמע ליה זקני הסוק כדלמר בפרק בתרא דסוטה (דף יד.) ובפרק קמח דסנהדרין (דף יד.) גבי חלינה ושופטין הוה ממינא זקנין לפיכך חלינה זקני הסוק נבי ענלה ערופה ור"ל דחתי הכא דכתיב הסענלה דמשמע סנהדרין: יפה

תוס' חד מקמאי פרק חלינה דלי יודע שסנדל ומנעל לאו בדמום א' הסומיה שניה, כשרים אלא שהסנדל עשוי מעור רך ואינו למינהו ביה משום מנעל מרופף או משום חצי מנעל ממני שאשתר לחקנו אע"פ שנתקרע אבל סנדל הוא מעור קשה ואין דאוי לחקנו לסנדר ביה משום מנעל פרוסם ומשום חצי מנעל לפיכך המנעל אסור להלין לתהלה ובסנדל מותר • וכל היכא דחני חליצה פסולה פסולה בן האחים וכל היכא דחני אינה חליצה אינה פסולה • והא דחנן סנדל שיש בו עקב כשר האי עקב היא כף הרגל שקורין שולא • והא דחנן בן הארכובה ולמטה חליצתה כשרה מן הארכובה ולמעלה חליצתה פסולה פירש"י אם נקטעו רגליו מן הארכובה ולמטה חליצתה כשרה אע"פ שאינו קרוי רגל דהא תנן נבי עולת ראיה רגלים פרם לבעלי קבין שפסורים מן הראיה פירש"י לא חליץ פ' שרגליו הפוכות שכף הרגל שהאשה הולכת למעלה וכב הרגל למטה • ואם ואע"ג דאמר אסיפר האי מאן דחליץ [צריך] למרחיקה לכרעיה לתרוצי לכרעיה ואמר אסיפר האי מאן דמסני אלותחי דכרעיה לא חליץ פ' שרגליו הפוכות שכף הרגל נמצא שאין השוק על הרגל אלא על כף הרגל • והרב אלפס פ' מן הארכובה ולמטה דקתני מתני' שקשר רצועות המנדל מן הארכובה ולמטה וכן כ"ש הרב ז"ל והא דחנן חלצה בסנדל של עץ חליצתה כשרה אמר עלה בגמ' מאן חנא אמר שמואל ר"מ היא דחנן הקיסוי'וצא בקב שלו דברי ר"מ ור' יוסי אומר אבוה דשמואל אמר במרוצה עור ודברי הכל • וכתב הרב אלפס אבל כשאינו מרוצה עור אפילו דיעבד נמי לא ואין דבריו נראין בזה דק"ל בפ' בתרא דיומא דאפילו לר' יוסי קב דקיסוי מנעל הוא ומעבר דרבה אדרבה איכא למימר דרבה הכא לדבריו דאביי דאמר אביי בסיפרי' דהכא מדרישא ר"מ סיפא נמי ר"מ ואי סנין אלמא לרבה נמי לר"מ הוא דהוי מנעל אבל לר' יוסי לא הוי מנעל וא"ב קשיא דרבה אדרבה איכא למימר דרבה דאביי דאמר אביי מדרישא דרבה מדרישא ר"מ סיפא נמי ר"מ ואי סנין אלמא לרבה נמי לר"מ הוא דהוי מנעל אבל לר' יוסי לא הוי מנעל וא"ב קשיא דרבה אדרבה איכא למימר דרבה דאביי דאמר אביי מדרישא דרבה מדרישא ר"מ סיפא נמי ר"מ ואי סנין אלמא לרבה נמי לר"מ הוא דהוי מנעל אבל לר' יוסי לא הוי מנעל וא"ב קשיא דרבה אדרבה איכא למימר דרבה דאביי דאמר אביי

ס"ע אין זה

מכות טו. ס"ע [תוספ' ס"ב ע"ב מוצין סכ: נמ.]

היו שניהם כהנים וכו': תנו רבנן *הכה זה וחזר והכה זה קלל זה וחזר וקלל זה קלל שניהם בבת אחת הכה שניהם בבת אחת חייב רבי יהודה אומר בבת אחת חייב בזה אחר זה פטור והתניא רבי יהודה אומר פטור בבת אחת תרי תנאי אליבא דרבי יהודה, מאי טעמא דמאן דפטר? אמר רבי חנינא נאמר 'ברכה' למטה ונאמר 'וברכה' למעלה מה למעלה שאין בה שותפות אף למטה שאין בה שותפות *ואיתקש הבאה לקללה: ועולה במשמרו ובו'; וכי מאחר דאינו חולק למה עולה? (ה) למה עולה האמר בעינא דניעביד מצוה! אלא עלה לא קתני אלא עולה = בעל כרחו - אמר רב אחא בר חנינא אמר אביי אמר רבי אסי אמר ר' יוחנן משום *פנים משפחה: ואם היו שניהם במשמרו כו': מאי שנא שני משמרות דלא דאזיל להא משמרה ומדחו ליה ואזיל להא משמרה ומדחו ליה, משמר אחר נמי אזיל להאי בית אב ומדחו ליה (ג) אמר רב פפא הכי קאמר *אם היו שניהם משמר אחד ובית אב אחר נוטל חלק אחד:

הדרן עלך נושאין על האנוסה

מצות חליצה בשלשה דיינין ואפילו שלשתן הדיוטות / חלצה: במנעל חליצתה = כשרה, באפיליא חליצתה = פסולה, בסנדל-שיש לו עקב-כשר, ושאין לו עקב = פסול / *מן הארכובה ולמטה חליצה-כשרה, מן הארכובה ולמעלה חליצה-פסולה / *חלצה: בסנדל *שאין שלו או בסנדל של עץ או בשל שמאל, בימין חליצה = כשרה חלצה בגדול שהוא יכול להלוך בו או בקטן שהוא חופה את רוב רגלו, חליצתה = כשרה: **גמ'** ומאחר דאפילו שלשה הדיוטות, דיינין למה לי? הא קמ"ל דבעינן בשלשה שיודעים להקרות כעין דיינים. חנינא להא דתנו רבנן *מצות חליצה בשלשה שיודעין להקרות כעין דיינים רבי יהודה אומר בחמשה, מ"ט דת"ק? דתניא זקנים-שנים, יאין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד - הרי כאן שלשה ור' יהודה "וזקני"-שנים זקנים = שנים ואין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי כאן חמשה, ות"ק, האי "וזקני" מאי עביד ליה? מיבעי ליה לדבריו אפילו שלשה הדיוטות ורבי יהודה הדיוטות מנא ליה? נפקא ליה מלעיני, דאמר מר "לעיני" פרט לסומים, ומדאיצטריך "לעיני" למעוטי סומים ש"מ דאפילו הדיוטות דאי

(ה) רש"י ד"ה ועולה במשמרו ובו' עד ע"ש ת"ש . וכ"כ מפקפ"י מפמע דלא גרסי' למה עולה תלמר כו' כלי לגלי תלמר כו' נגידע: (ג) שם ומדחו ליה ואזיל לבתי בית לב ומדחו ליה תמר ר"פ כו': (ג) רש"י ד"ה להקרות כו' [לקתהו ולא כו': (ד) תר"ה הכהנים ולא ואין להקשות מהא כו':

הגהות הב"ח

(ה) גב' למה עולה כו' עד ע"ש ת"ש . וכ"כ מפקפ"י מפמע דלא גרסי' למה עולה תלמר כו' כלי לגלי תלמר כו' נגידע: (ג) שם ומדחו ליה ואזיל לבתי בית לב ומדחו ליה תמר ר"פ כו': (ג) רש"י ד"ה להקרות כו' [לקתהו ולא כו': (ד) תר"ה הכהנים ולא ואין להקשות מהא כו':

ואפילו שלשתן הדיוטות • שאין (מסנהדרי טירון) ובגמרא פריך מהי דיינין: **מנעל** . של עור רך הוא כעין שלנו: **תלינה כשרה** • אבל לכתהלה לא כדמפרש לקמן משום מנעל המרופט שיטול גבו אבל עיקר תלינה בסנדל והוא של עור קשה ומבולל ומשפחת אין לו תקנה ואין דרך לעולמו:- **באפיליא**: של נגד קלנו"ן בלע"ז: **פסולה**: דמידי דמנין בעיון לכתיב (דברים כה) כעלו ועגל מידי דמנין הוא לכתיב (ירמיהו מז) ואנעלך מתם והוא עור: **עקב** שול"ש בלע"ז: **מן הארכובה ולמעלה** • שמחת רגלו מן הארכובה ואין מן הארכובה ולמעלה: **לו בשל שמאל בימין חליצה כשרה** • אבל חליצה של שמאל קתני בפירקין (לקמן קי:) פוגמת: **חלצה בגדול** • שגדל עלת היה למדת רגלו אבל הוא יכול ללכת בו: **הכי** גרסינן לו בקטן התופה את רוב רגלו חליצתה כשרה: **גמ'** **להקרות** • ליכה לת תפלתי לקתתה(ג)(דברים פה) מלן יבמי להקים וגו' ככה יעשה לתים ואין ואולן בלשון הקדש: **זקנים**-"ועלתה יבמתו השערה אל הזקנים"(שם): **וקרלו לו זקני עירו**"(שם) אבל וגנאה יבמתו לגיו לעיני הזקנים(שם) לגלוי מסיב דכיון דכתיב "הזקנים" להגך לעיל קאי: **קב ב"ל** מעוקים מכל מום • ילוף מהאי קרא שנאמר

סנהדרין נ: קדושין מו: "כולך יפה רעיתי" לחילרי בסנהדרין ביעקרא

אבל סנדל הוא מעור קשה ואין דאוי לחקנו אחר שנתקרע וליכא למינר ביה משום מנעל פרוסם ומשום חצי מנעל אסור להלין לתהלה ובסנדל מותר • וכל היכא דחני חליצה פסולה פסולה בן האחים וכל היכא דחני אינה חליצה אינה פסולה • והא דחנן סנדל שיש בו עקב כשר האי עקב היא כף הרגל שקורין שולא • והא דחנן בן הארכובה ולמטה חליצתה כשרה מן הארכובה ולמעלה חליצתה פסולה פירש"י אם נקטעו רגליו מן הארכובה ולמטה חליצתה כשרה אע"פ שאינו קרוי רגל דהא תנן נבי עולת ראיה רגלים פרם לבעלי קבין שפסורים מן הראיה פירש"י לא חליץ פ' שרגליו הפוכות שכף הרגל שהאשה הולכת למעלה וכב הרגל למטה • ואם ואע"ג דאמר אסיפר האי מאן דחליץ [צריך] למרחיקה לכרעיה לתרוצי לכרעיה ואמר אסיפר האי מאן דמסני אלותחי דכרעיה לא חליץ פ' שרגליו הפוכות שכף הרגל נמצא שאין השוק על הרגל אלא על כף הרגל • והרב אלפס פ' מן הארכובה ולמטה דקתני מתני' שקשר רצועות המנדל מן הארכובה ולמטה וכן כ"ש הרב ז"ל והא דחנן חלצה בסנדל של עץ חליצתה כשרה אמר עלה בגמ' מאן חנא אמר שמואל ר"מ היא דחנן הקיסוי'וצא בקב שלו דברי ר"מ ור' יוסי אומר אבוה דשמואל אמר במרוצה עור ודברי הכל • וכתב הרב אלפס אבל כשאינו מרוצה עור אפילו דיעבד נמי לא ואין דבריו נראין בזה דק"ל בפ' בתרא דיומא דאפילו לר' יוסי קב דקיסוי מנעל הוא ומעבר דרבה אדרבה איכא למימר דרבה הכא לדבריו דאביי דאמר אביי בסיפרי' דהכא מדרישא ר"מ סיפא נמי ר"מ ואי סנין אלמא לרבה נמי לר"מ הוא דהוי מנעל אבל לר' יוסי לא הוי מנעל וא"ב קשיא דרבה אדרבה איכא למימר דרבה דאביי דאמר אביי מדרישא דרבה מדרישא ר"מ סיפא נמי ר"מ ואי סנין אלמא לרבה נמי לר"מ הוא דהוי מנעל אבל לר' יוסי לא הוי מנעל וא"ב קשיא דרבה אדרבה איכא למימר דרבה דאביי דאמר אביי מדרישא דרבה מדרישא ר"מ סיפא נמי ר"מ ואי סנין אלמא לרבה נמי לר"מ הוא דהוי מנעל אבל לר' יוסי לא הוי מנעל וא"ב קשיא דרבה אדרבה איכא למימר דרבה דאביי דאמר אביי

תוספות ישנים

חלצה במנעל של עור רך כעין שלנו מליחה כשרה דיעבד אבל לכתחלה לא כדמפרש בגמ' גזירה משום מ מ ע ל דמרופט שיטול גבו אבל עיקר מליחה בסנדל והוא של עור קשה ומבולבל ואין דרך לעשות לסיכך עוד לאחר מחר מעל שעורו עב: בן מהכרוכה ולמעלה: מ"ש ממתני' דלקמן בן מהכרוכה ולמעלה ואין למעלה מן הכרוכה ול"נ דמ"ש כיכי קתמר הם מתני רבנן מן מהכרוכה ולמעלה ומעשה מליחה כשרה הא תמרי לקמן בפירוש אחר ממימר אמר מאן דמפני על נותחת דרבנה לא חלן • פירוש שבנגן כפוך ודורס בעלעוס של רגל נותחת לשון קומין פלנ"ש בלע"ז כלומר שליט דוסק ממקום שדרס רגלו ואחר כך נמי (לקמן אמר ממימר) לא כר חלן דגן ולא כר קיסוך חלן שני שפדים כין לחתלשה לדעתיה דרב אשי ולחכפוך כדעתיה וכי גרע ביכא לחתכפוך כדעתיה מנחתך רבנן מן מהכרוכה ולמעלה לחמר בכא דכבר א) וכפר"י וכן נמלא בירושלמי מן מהכרוכה ולמעלה ואסור מן מהכרוכה ולמעלה פסולה כלשה"ג ועלה נמי מייתי ברבנן שלם ולעיל מרבחי:

א) תוני ג"ל ולכן פירש ר"י וכן נמלא בירושלמי דמן מהכרוכה ולמעלה היינו לם קרקה כרלוטות מן מהכרוכה ולמעלה פסולה וכו'.

ב) לר' יהודה ה"ג

תוס' חד מקמאי פרק חלינה דלי יודע שסנדל ומנעל לאו בדמום א' הסומיה שניה, כשרים אלא שהסנדל עשוי מעור רך ואינו למינהו ביה משום מנעל מרופף או משום חצי מנעל ממני שאשתר לחקנו אע"פ שנתקרע

ב' בירושלמי בפרקו של ר' יהודה בפרק אחד עשר מאי אמרת דאמרינן מעל בסנדל ואין מעל בחצי נעל ואין מעל בסנדל שיש בו עקב כשר ואין מעל בסנדל של עץ ואין מעל בחצי מנעל ואין מעל בשל שמאל ואין מעל בקטן

ספר סדר המשנה בדינין ספק נעלך ומב' בפרק ואלו מטמאין אע"פ שאינו חוזק בקנמא

מאה נוף מפרשת דינים שונים לקהלות מתלבה ו. מפני הדעת ב. בדיעבד מ. בדעבד ג. אחרים

ג) ערוה דג"ל קרינן ביה ומלנה ערוה מעל רגלו מכל הכה וכו' ופי' ברש"י כאן סימן ו'.

יפה לעיסוקו ומוסיף לזין בך · לכל מוהמיעטו שם עמך בדומין לך לה דרכיון תלת לענין פסול יוחסין דהתם ליכא עבודה שיהא סברת לפסול בעלי מומין : ב"ד מנוקים שם ביבמות · להקים לזתיו שם ביבמות": ושתם לן תנא קמאי · במתני' · תחלינה ומיתיונין בפלמה · ושתמת היא בפ"ק דסנהדרין : בבית דין · סנהדרין : תלינה קרי קתמי ניהו · הך מתני' דירן ובך דסנהדרין : לתמן · בפ' כיצד מי שחתך את התמה בגדל הר' זה שיאמר כולך יפה רעיתי ומום אין בך ואנכי ההוא לעיני מאי עביד ליה ההוא לכדרבא דהוא דאתא *דאמר רבא *צריכי דייני למיחזי רוקא דקאנפיק מפומא דיבמה דכתיב לעיני הזקנים וירקה ואינך נמי מיבעי ליה לכדרבא דאמר ר' חנינא ואלא הדיומי מנא ליה דנפקא מבישראל בישראל כל דהו ואנכי ההוא (מ) בישראל מאי עביד ליה? מיבעי ליה לכדתני רב שמואל בר יהודה בישראל בבית דין של ישראל ולא בבית דין של גרים ואנכי בישראל אתיא כתיב ואנכי מיבעי ליה לכדתניא *אחר יהודה פעם אחת היינו יושבין לפני רבי טרפון ובאה יבמה לחלוץ ואמר לנו יענו בולבם חלוץ הנעל ואנכי מונקרא נפקא ואלא מעתה וקראו= שנים ודברו= שנים-הכי נמי לר' יהודה הרי כאן תשעה לרבנן הרי כאן שבעה? ההוא מיבעי ליה לכדתניא זקראו לו ולא שלוחם ודברו אליו ממלמ *שמשיאין לו עצה ההוגנת לו שאם היה: הוא ילד והיא זקנה הוא זקן והיא ילדה ואומרים לו מה לך אצל ילדה מה לך אצל זקנה כלך אצל שכמותך ואל חבגים קטנה לחוך ביתך: *אמר רבא אר"נ הלכה חליצה בשלשה הואיל וסתם לן תנא כוותיה א"ל רבא לר"נ אי הכי מיאון נמי *דתנן המיאון והחליצה בשלשה וכ"ת הכי נמי והתניא מיאון בית שמאי אומרים בי"ד מומחין וב"ה אומרים בב"ד ושלא בב"ד, אלו ואלו מודים שצריך שלשה ר' יוסי בר' יהודה ור' אלעזר ברבי *יוסי מכשירין בשנים ואמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן *הלכה כאותו הזוג: החם חד סתמא והא תרי סתמי, החם נמי תרי סתמי נינהו דתנן *מיאנה או שחלצה בפני שנים הוא כבב דאלא החם תרי סתמי הכא תלתא סתמי, מכדי הא סתמא והא סתמא מה לי חד סתם מה לי תרי סתם מה לי תלתא? אלא אמר רב נחמן בר יצחק הואיל יוסתם בטקום מחלוקת דתנן* בשלשה דברים ר' יוסי ר' יהודה אומר בחמשה: החליצה והמיאונין בשלשה ולא קפליג ר' יהודה ש"מ הדר ביה ר' יהודה ש"מ: אמר רבא יצריכי דייני למיקבע דוכתא דכתיב °ועלתה יבמתו השערה אל הזקנים" רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע "עבדי" עובדא בחמשה, כמאן כר' יהודה והא הדר ביה? לפרסומי מילתא. רב אשי איקלע לבי רב כהנא אמר ליה סליק מר לגבן למלויי בי חמשה. אמ" רב כהנא: הוה קאימנא קמיה דרב יהודה ואמר לי תא סק לזירוא דקני לאיצטרופי בי חמשה אמרו לו למה לי חמשה? אמר להו כי היכי דליפרסם מילתא. (נ) רב שמואל בר יהודה, הוה (קאי) קמיה דרב יהודה אמר לה סק הא לזירוא דקני לאצטרופי בי חמשה ואנא גר אנא? אמר אמר ליה חנינא בישראל בבית ישראל ולא בבית של גרים ואנא גר אנא? אמר רב יהודה כגון רב שמואל בר יהודה מפיקנא מפומיה אפומיה מפיקנא ס"ד והא "ע"פ שנים עדים" אמר רחמנא? אלא מרענא שטרא אפומיה (נ) אמר רבא

גר

שטרא חפומיה · פירש בקונטרס בכמוהו בפרק הכותב (לף פה. ושם) דלת מקרע קרענא ליה ולת מיבעי ליה לכתוב שטר חדש ואין נראה לתס כן ד"ל למימר בהדיא ההוא ליבעי ליה כדתמר בתלו בעבדות (שם לף לו:) גבי היוצאת מתוס שם רע וכיוצא תם מפרס וכן ר"ת בכתובות (לף מב. ד"ה אתרע) דהייט שלא יוכל בעל השטר לגבות בלא שטובה אפומיה תפילו הוא קרוב לזוה לו למלוה דבתיבו קרוב תפילו אתר תלס מחייב ומי שטובה כדתמן (כתובות לף פו.) עד אתד מעידה שהיא פרועה לו השרע תלת שטובה והא ד"ל רבא לרב פפא בהכותב (שם לף פה.) שהעיד על השטר שהוא פרוע תיכא תיכם אתריגא בהדי מר ל"ל שרב פפא היה קרובו של תוכע

ז א מיי' פ"ל מהלכות יבום והלכה ו סמג עשין נב טוש"ע אה"ע סימן קסט סעיף לה :

ח ב מיי' שם הלכה ה טוש"ע שם סעיף ו :

ט ג מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סעיף מב וכסדר תליה סעיף נה :

י ד מיי' פ"ח מהל' גירושין הלכה ח סמג עשין נ טוש"ע שם סימן קטז סעיף ד :

יא ה מיי' פ"ד מהל' סנהדרין הלכה ג סמג עשין נד :

יב ו מיי' שם פ"ה הלכה ה :

יג ז מיי' פ"ל מהלכות יבום והלכה ג סמג עשין נב טוש"ע שם סימן קטז סעיף ד :

יד ח מיי' שם הלכה ה טוש"ע שם סעיף ג :

טו ם מיי' פכ"ד מהל' סנהדרין הלכה ו סמג לאוין סא טוש"ע ח"מ סימן עו סעיף ה :

תוס' חד מקמאי סתם מנדלי ציירין של קש ושל קנים הוא לר"י בן נורי ובוה שמרו דברי הרב אלפס: שאי דכתובה"ר אלפס ולענין חליצה עד שתהא אביו בישראל כתיב הכי פ' חרי בישראל כתיב חד לענות תלת הגעל נ' שעמי' בדר' יהודה משו' ר"מ ואמרי' מונקרא שמו נפקא ומוקים בישראל כיון שחלץ לה ותחרת לבל ישראל כדאיתא בפ"ק דקידושין וחד בישראל למעוטי אמו מישראל מקרב אחיך נפקא · ואיה פסרים שכתוב בהם הבי ולענין חליצה עד שיהיה אביו ואמו מישראל פ"ם הגהות הב"ח

(מ) גמ' ואינך מאי עביד ליה בישראל: (נ) שם ולענין מילתא למר רב שמואל בר יהודה כי קום קאימנא קמיה דרבי יהודה אמר לי סק (נ) שם ואמר רבא גר: (ד) תוס' ד"ה מוקמת ויכו' דכוס מני למתכת ומשרטל יקרא :

כסיקרא תלתא: תלת אבאה

תשובות זאת הלשון נמצא בתוספות פרק הבא בתרא

מרשיטא ל"ל חלץ בפני חמשה — ל"ג ובגיטין לפרש"י אחיו אבי אחיו

גליון השי"ם

תוס' ד"ה ואנכי וכו' מהכתוב גדרים נרמי יתיב · ותו ליכא למימר כנפלים דממעטין שלום בב"מ דף לו ע"ח וכפרק המדם בסנהדרין דף קיל ע"ב ובתורת כהנים פרשה מצורע ס"פ תוס ז אבל לו אבות שלא יצאו ביד שלום · ובירושלמי פ"ב דקדושין ותם כמר ימיגו למעט שלומו וכ"ש תחזיק ולא תוציא ולא שלומו וכן הוא בתוספתא פרשת מצורע :

* [ד]יינו חבית שלא אמא פתח לתחיר נפל על אחד מפלגות ואחילת נאשרה לשלה

[ד]בריש הפרה

[ד]בריש הפרה

נפל מה.

* [נזיר לו:] [ראה]

[נזיר לו:]

[נזיר לו:]

[נזיר לו:]

סנהדרין ב.[נזיר לו:]ם"ש

[נזיר לו:]

[נזיר לו:] [ראה שטעות]

[נזיר לו:] סנהדרין ב. [נזיר לו:]

[נזיר לו:] [ראה שטעות] וכ"ה בסנהדרין ב.)

דברים כה

נזיר ב"ר . יבמות לח.

סנהדרין ב.

[נזיר: שטעות וכ"ה בסנהדרין ב.]

דברים כה

מסורת הש"ס

גר דן תם חבירו · דיני נפשות,לילו דיני ממונות לפילו לכל ישראל לתקן (סנהדרין דף נב.). הכל כשרים לדון דיני ממונות ותמרי' "הכל נתמוי מתי'לתמויי גר: עליך הוא דבעינן מקרב אחיך · אבל הגר לפי' חבירו אתה מקים עניו · ליין בכלל מלך דכתיב (משלי כט)

[כתובות קה:] מלך במשפט יעמיד ארץ "תם דומה תורה אור

דיין למלך שמין לריך לכוס יעמידנו[ג]גר דן את חבירו דבר תורה שנאמר °שום תשים עליך מלך אשר יבחר ה' אלהיך בו מקרב אחיך תשים עליך מלך" עליך הוא דבעינן מקרב אחיך, אבל גר דן את חבירו גר [ואם היתה אמו מישראל דן אפי' ישראל] יולענין חליצה עד שיהא אביו ואמו מישראל שנאמר "ונקרא שמו בישראל" אמר ר"ב רב בהנא אמר רב* "אם יבא אלהינו ויאמר חולצין במגעל שומעין לו "אין חולצין בסנדל" אין שומעין לו "שבבר נהגו העם בסנדל" ר"ב יוסף אמר רב בהנא אמר רב אם יבא אלהינו ויאמר "אין חולצין "במגעל" שומעין לו "אין חולצין בסנדל" אין "שומעין לו שבבר נהגו העם בסנדל, מאי "ביניהו? איכא בינייהו "במגעל לכתחלה, ולמ"ד אפי' לכתחלה והתנן חלצה במגעל חליצתה כשרה דיעבד אין לכתחלה לא? ה"ה דאפילו לכתחלה *ואיידי דבעי למיתני סיפא דאנפיליה חליצתה פסולה דאפילו דיעבד תנא נמי רישא דיעבד ומגעל לכתחלה · תנאי היא דתניא [א]"ר יוסי פעם אחת הלכתי לנציבין מציאתי זקן אחד ואמרתי לו: "כלום אתה בקי בר' יהודה בן בתירא? אמר לי "הן, ועל שולחני הוא תדיר "כלום ראית שחלץ ביבמה? אמר לי "ראיתי שחלץ הרבה פעמים "במגעל או בסנדל? אמר לי [א]זכי חולצין במגעל (והתורה אמרה נעלו ולא מנעלו) אמרתי לו א"כ מה ראה ר' מאיר לומר חלצה במגעל חליצתה בשירה, רבי יעקב אומר משמו *חולצין במגעל לכתחלה

ומאן דאמר לכתחלה לא מאי טעמא אילימא משום דהויא *פנתא 'מעל', ואקרקא 'מעל' דמעל והתורה אמרה "מעל" ולא "מעל רמעל' אי הכי אפילו דיעבד נמי לא? גזירה משום מנעל מרופט אי נמי משום חצי מנעל, אמר רב אי לאו דחמיתיה "לחביבי דהלך בסנדל דאית לה שינצין אנא לא הואי חליצנא אלא בסנדלא. רתניא רמיהרק שפי, והאי דידן אע"ג דאית ביה הרוצרתא, קטרינן ביה מיתנא כי היכי דתהוי חליצתה מעליתא: סימן

הרוצרת יבמה סנדל: אמר ר' יהודה אבי 'הרוצרת יבמה לשוק בשמיטת רוב העקב מיתיבי *יהוחלן רצועות מנעל וסנדל או ששמטן רוב הרגל חליצתה פסולה טעמא דשמטן הוא הא שמטה היא חליצתה כשרה- רוב הרגל אין רוב העקב? לא, היינו רוב הרגל היינו רוב העקב ואמאי קרי ליה רוב הרגל? דרגילה חיילא דכרעא עליה דהדם מסייע ליה לר' יוחנן דאמר ר' יוחנן שהחיר הוא ושמטה היא בין שהחירה היא ושמטה הוא חליצתה פסולה עד שהחיר היא ושמטה היא. [ב]איבי ר' יוחנן *קרעתהו מהו שרפתהו מהו: גלויי כרעא בעינן והאיכא אר"ל חליצה בעינן וליכא? תיקו. [ב]בעא מיניה רבי נחמיה מרבה: שני מנעלים זה על גב זה מהו - ה"ד אילימא דשלפתיה לעילאי וקאי אחתאי "מעל" אמר רחמנא ולא 'מעל אחתאי לתחתאי-וקאי-עילאי דמעל' לא צריכא דקרעתיה בעינן והא איכא אר"ל חליצה בעינן והא איכא גלויי כרעא בעינן וליכא? וכי

א' דהא אמר מתיקרא שהמנעל מיפסיל משום מעל דמעל והסנדל כשר אלמא אין למנדל פנאה שקורי' אנפיריי בלעז: א"ר יוחנן שהחירה היא ושמטה היא בין שהחירה היא חליצתה פסולה עד שהחיר היא ושמטה היא בעי ר' יוחנן קרעתהו מהו שרפתהו מהו דהא אמר מתיקרא שהמנעל מיפסיל משום מעל דמעל והסנדל כשר אלמא אין למנדל פנאה שקורי' אנפיריי בלעז: א"ר יוחנן שהחירה היא ושמטה היא בין שהחירה היא חליצתה פסולה עד שהחיר היא ושמטה היא בעי ר' יוחנן קרעתהו מהו שרפתהו מהו. ה"ד אילימא דשלפתיה לעילאי

הגהות הב"ח

(ב) ר"ש ד"ה ואתרקתא וכו' לעולם על חזיני שהרי: (ב) תוס' ד"ה למען וכו' הקשה ר"י. ג"כ כוונת קושייתו ס"ם למה קרא לחתו לחליצה כקדושה אלא כשהיו גרים לא' בלידתו בקדושה אלא כשהיו בקדושה אל' לא בסיון אחרי שהיו מישראל כתליצה דף מד שם מנחור כן:

[שנת ל. וש"נ]

ג) שלף לית ליה נעלו (רות ד) דמשמע בין סנדל בין מנעל, דמנעל לאו מכמים ונעל: לעולם תורה והתי דתמר מנעל לכתחלה לאסור לאו מקרא ליף לה מסוף גזירה כדלקמן והתי דכתיב בחולייתא (דברים נג) ברזל ונחשת מנעליך לעון מנעול וכריח הוא: ממנו · דל"מ · פנתא · גב המנעל: ואקרקתי סרוך נעל (נרתמית יד) מתרגם לתקפתא דמסתמא שרוכין לעוטות על לחייו והוו ליה כשני נעלים זה על גב זה אבל סנדל אין קושרין וכופלין לעוטות (ה)(שלו)חזיו שהרי קשה הוא ואין הרצועה דומקתו לכל כשפת פיו ים כמו קשר לקלר לתם פיו: ה"מ לפילו דיעבד נמי הלה מדתמרינן "מלימתו כשרה" ש"מ גלויי כרעא בעינן ולפילו שני מנעלים זה על גב זה כי סופפת לתרוייהו ספיר דמי כדתמר לקמן ב' מנעלים כי' מהו ועד כתן לה מיבעיא ליה הלה דקרעתיה לעילאי ולפלפתיה לתתאי אבל שלפתיתהו לתרוייהו ספיר דמי: מרופט · *מכוקב קרוע מלמעלה דכיון דלריך הע"ג דקרוע מייתב ליה מכרעיה לבל סנדל שהוא קשה אין יכול לייסבו על כרגלו משפפתה ולינה למיגר מידי: שיללי · לשטר"ל ונוח לחולנו: לעיני לחיים ביה חומרתא · קשר קשוי על שפתיו ומעמידו שלא ילא מן הכרגל לפ"ה בשעת תליה קטרינן ביה מיתנא כי היכי דתימי היא ותיסרי והדר תחלון ותהוי תליה מעליא: בשמיטת רוב העקב · כגון שנשמטה לת רוב העקב מן הסנדל הע"פ שלא תלאתו כולו הוכרה: מותרו לעוטות מנעל · שלא החיזתן היא: לו שנמטה · הוא רוב הרגל והיא תלאתו לגמרי: לחיים · נסמך לשון לחים כריים"ב בלגו: עקב · שלו"ן: מסייע ליה כו' · הא דקתני הוחרו לעוטות כו': שרפתהו · הלילה נתלת על הסנדל כשהוא כרוך ברגלו ושרפתו: מוקי

[תוספ' פ"ב ושם ליתא ר' שמעון]

[שנת ל. וש"נ]

[סנה ופ"ק]

[עיין בערוך ערך לתקתא]

[ברייט רבי חייא שהיה תחי לפניו ותמו של רב רפ"ו פיקוחין יב:]

הגהות הגר"א

[א] גמ' (וכי תולין) הגי"מ כ"ב כ"ם בתוספתא לפל לפי הירושלמי ל"ב (ופ"ם ושמורה תמרם נעלו ולא מנעלו כבר מתקנ"ם) ונם בתוספתא ליתא. ופ"ב ה"ב מה כו' תליתה כשרה שיהום ונכון בדיעבד דוקא) ונכון מאד דעל גירסת שלנו קשה כמה קשיות ונם קשה לסולמו שיהא מהופך בירושלמי גמור ממעשה מדברי הירושלמי (ופ"ו המ"ן):

נליון הש"ם

רש"י ד"ה מרופט,מכוקב. וכן בלה מיכוחת לתירוסן מגילה דף כו ע"ב תוס' ד"ה ואקרקתא דף כז ע"ב תוס' ד"ה ואפי' וכו' דלא מסקנא לה לה מלינה ביה מיתנא. עי' תוין ב ע"ב ד"ה לא לסתוני:

תוספות ישנים

א) ופסק ביה מוני סלוחני ליה · בירושלמי אע"ג דאית ביה תומרתא פוסלת בשמיטת רוב העקב ולא מיבעיא לתחתי דלא מסקינן ביה מיתנא לעשות כמנעל של חליצה ולא לעשות כמנעל של חליצה אלא אפילו לעשות כמנעל של חליצה נמי לא מסקינן ביה מיתנא לעשות וכן נוהגים בחליצה

ומי תיכא כה"ג · ות"ח דכפ' בהמה המקנה (חולין ע. שם) קושל"ם בגמרא תולה בבא מחת וכן הדביק ב' רחמים זה בזה וה"כ מאי קאמר הכא ומי תיכא כה"ג "ותר"י הוולדי פשיטא ליה שיכול להיות מלת מיבעיא ליה ומי הויא מלינה כה"ג הלא לין דרך בני אדם לגעול בו ומשם דרך הוא למשוך רבינו לרבי יהודה כו' :

ורקרקני מלת בעי כוותה כו' · (ב) ◦ומקמני עד שיכתוב שיכסה כלאחר מכאן בבעיון שנעלם ממנו אם מכסיון לחליצה :

סנדל התפור בפשתן · רב סבירא ליה כרבנן דפליגי אקב הקיטע וטעמייהו משום דבעינן שתהא מלבל ל"מ לא מלריך מלת מידי דמגין :

ואנעלך מתח · ◦מכאן אר"ח שלריך שיהא מנעל מעור בהמה טהורה דמתח כתיב ואין נרתה כי אין להקפיד אם מלן במנעל בהמה טמאה : מאי מעל רגלו שמע מינה שלופי הוא · ות"מ והא תינעלך מעל להכשיר שוק לחליצה כדלמרינן לקמן (דף קג. ו"ל דת"כ ה"מ למכתב (כעל) מרגלו מאי מעל ת"מ תרתי : אלא ת"מ כאן בחפילין של עור · הוה מלי לפלוגי בדיבה ולמיכתב לה יעויל חרס בחפילין של עור מלת נקט תנא דכר ההווה דרגילות הוא לנעול בקורקיסין : בקב הקיטע · חס כן עביד כיון דכתב לחליצה חס כן עביד להלוכה ואס כן חמאי לה נמחי מדרס כלא קתימין ויש לומר דאין עשוי כל כך להלוכה שיהא נמחי מדרס ות"מ דאי אלו לאחון דלא גרע מכנדל דעבוחת כוכבים וסנדל דבי דינא כדאמר לקמן (דף קג: וקד.) :

בין

ליראין ויחלצם "בשכר יראיו יחלצם מדינה של גיהנם, אלא הא דכתיב °ועצבותיך יחליץ "ואמר רבי אלעזר זו מעולה שבברפות ואמר רבא זרוזי גרמי? אין משמע הכי ומשמע הכי, דתניא אי ס"ד זרוזי הוא א"כ לכתוב רחמנא "וחלצה נעלו ברגלו', אי כתב רחמנא ברגלו ה"א ברגלו אין בשוקו לא כתב רחמנא "מעל רגלו" דאפילו בשוקו, א"כ לכתוב רחמנא "במעל רגלו' מאי "מעל רגלו" ש"מ מישלף הוא, אמר ליה ההוא מינא לר"ע עמא דחליץ ליה מריה מינה? דכתיב °בצאנם ובבקרם ילכו לבקש את ה' ולא ימלאו חלץ מהם" אמר ליה שוטה מי כתיב *חלץ להם, חלץ מהם כתיב ואילו יבמה דחלצו (ו) (לה) אחין, כדרי משישא איה ביה: באנפיליא חליצתה פסולה כו' : למימרא דאנפיליא לאו מנעל הוא ותנן נמי* "אין התורם נכנס לא בפרגוד חפות ולא באנפיליא ואין צריך לומר במנעל וסנדל 'לפי שאין נכנסין במנעל וסנדל לעזרה ורמינהו "אחד מנעל וסנדל ואנפיליא לא יטייל בהן לא מביח לביח ולא ממטה לממטה אמר אביי *דאית ביה כתיתי ומשום תענוג אמר ליה רבא ומשום תענוג בלא מנעל ביום הכפורים מי אסירי והא *רבה בר רב הונא °כריך סודרא אכרעיה ונפיק? אלא אמר רבא לא קשיא כאן באנפיליא של בגד ה"נ מסתברא דאי לא תימא הכי קשיא יום הכפורים איום הכפורים דתניא לא יטייל אדם בקורקסין בחוך ביתו אבל מטייל הוא באנפיליא בחוך ביתו אלא לאו שמע מינה כאן באנפיליא של בגד ש"מ תניא כוותיה דרבא *חלצה במנעל הנפרם שחופה את רוב הרגל, בסנדל הנפרח שמקבל את רוב הרגל, בסנדל של שעם, של סיב, בקב הקיטע, במוק, בממיכת הרגלים, באנפיליא של עור והחולצת מן הגדול בין

ומכנים לתוכו : *ממיכות הידים · שעושה לידיו כתיס של עור מפני שמכניסם בעיט ושומך עליהן ועוכר את רגליו : זייך נקמן קג.

קג

תורה אור

ומי איכא כי האי גוונא? אין דתניא רבנן לרב יהודה דנפק בחמשא *ווי מוקי לשוקא אמר ליה יהודה אמר ◦יבמה שהגדילה בין האחין מותרת לינשא לאחד מן האחין ואין תריסיון שמא חלצה סנדל לאחד מהן ומעמא דלא חזינן הא חזינן חיישינן והא תניא *בין שנתכוונה היא ולא נתכוונה היא בין שנתכוונה היא ולא נתכוונה הוא חליצתה פסולה עד שיתכוונו שניהם באחד? הכי קאמר, אע"ג דחזינן אין חיישינן שמא כוונו ואיבא דאמרי °מעמא דלא חזינן הא חזינן חיישינן, ודקא חנא בעי כוונה, הני מילי לאישתרויי לעלמא, אבל לאחין מיפסלא אמר ליה יהודה אמר °סנדל התפור בפשתן אין חולצין בו שנאמר °ואנעלך תחש, ואיכא תחש אין מידי אחרינא לא? נעל- נעל ריבה, אי נעל נעל ריבה אפי' כל מילי נמי? אם כן תחש מאי אהני ליה. בעא מיניה רבי אלעזר מרב-הוא של עור ותריסיותיו של שער מהו? ◦אמר ליה מי לא קרינן ביה ואנעלך תחש *קרקא מקרי. אמר ליה רב כהנא לשמואל *ממאי °דהאי °וחלצה נעלו מעל רגלו- מישלף הוא, דכתיב °וחלצו את האבנים אשר בהן הנגע" ואימא זרוזי הוא, דכתיב °החלצו מאחכם אנשים לצבא? התם נמי שלופי מביקא, לקרבא והכתיב °יחלץ עני בעניו? בשכר °עניו יחלצו מדינה של גיהנם אלא הא דכתיב °חנה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם "בשכר יראיו יחלצם מדינה של גיהנם, אלא הא דכתיב °ועצבותיך יחליץ "ואמר רבי אלעזר זו מעולה שבברפות ואמר רבא זרוזי גרמי? אין משמע הכי ומשמע הכי, דתניא אי ס"ד זרוזי הוא א"כ לכתוב רחמנא "וחלצה נעלו ברגלו', אי כתב רחמנא ברגלו ה"א ברגלו אין בשוקו לא כתב רחמנא "מעל רגלו" דאפילו בשוקו, א"כ לכתוב רחמנא "במעל רגלו' מאי "מעל רגלו" ש"מ מישלף הוא, אמר ליה ההוא מינא לר"ע עמא דחליץ ליה מריה מינה? דכתיב °בצאנם ובבקרם ילכו לבקש את ה' ולא ימלאו חלץ מהם" אמר ליה שוטה מי כתיב *חלץ להם, חלץ מהם כתיב ואילו יבמה דחלצו (ו) (לה) אחין, כדרי משישא איה ביה: באנפיליא חליצתה פסולה כו' : למימרא דאנפיליא לאו מנעל הוא ותנן נמי* "אין התורם נכנס לא בפרגוד חפות ולא באנפיליא ואין צריך לומר במנעל וסנדל 'לפי שאין נכנסין במנעל וסנדל לעזרה ורמינהו "אחד מנעל וסנדל ואנפיליא לא יטייל בהן לא מביח לביח ולא ממטה לממטה אמר אביי *דאית ביה כתיתי ומשום תענוג אמר ליה רבא ומשום תענוג בלא מנעל ביום הכפורים מי אסירי והא *רבה בר רב הונא °כריך סודרא אכרעיה ונפיק? אלא אמר רבא לא קשיא כאן באנפיליא של בגד ה"נ מסתברא דאי לא תימא הכי קשיא יום הכפורים איום הכפורים דתניא לא יטייל אדם בקורקסין בחוך ביתו אבל מטייל הוא באנפיליא בחוך ביתו אלא לאו שמע מינה כאן באנפיליא של בגד ש"מ תניא כוותיה דרבא *חלצה במנעל הנפרם שחופה את רוב הרגל, בסנדל הנפרח שמקבל את רוב הרגל, בסנדל של שעם, של סיב, בקב הקיטע, במוק, בממיכת הרגלים, באנפיליא של עור והחולצת מן הגדול בין

ומכנים לתוכו : *ממיכות הידים · שעושה לידיו כתיס של עור מפני שמכניסם בעיט ושומך עליהן ועוכר את רגליו : זייך נקמן קג.

קג

תוס' חד מקמאי

לעילאי וקאי התאי מעל אשר רחבנא ולא מעל רמעל [לא צריכא] דקרעיתיה לעילאי ושליפתיה לתתאי וקאי עילאות חליצה בעינן והא איכא או דלמא גלוי כרגא בעינן והא ליכא ומי איכא כה"ג אין דחויה רבנן לאמיתר דנפק בחמשה ווי מוקי בשוקא מכאן למדנו שאין לחלוץ הנעל ע"ג בתי שוקיים דמעל רמעל דרא דתא אשר הכא דשני מנעלים זה על גב זה ה"ל עילאה מעל רמעל ואע"פ שיש לבעל דין להוציא ולומר שאני הכא דשניהם מנעלים ה"ל הלך הר"ל עילאה מעל רמעל אבל בתי שוקים דלאו מנעל ניהו דשני מנעלים זה על גב זה ולא מנעל איקרי לא מקרי המנעל (שלחן) שעליהם מעל רמעל[ם"ם] מה לי אם הרחתון מנעל מה לי אינו מנעל ס"ם מעל רמעל הוא, ונראה דצריך להחמיר משום דפסקה לן אי גלוי כרגא בעינן לכן פוב להחמיר בדבר שלא לחלוץ על בתי שוקיים. ואע"ג דאשר נבי קב הקיטע דמוחפה עור כשר ולא מקרי מעל רמעל התם חר מנעל אבל הכא דחד מנא הוא אבל הכא חרי מני ניהו ויש פוכא בזה מפה שמרש"י מנדל התחור בפשתן שחפרו בתוכו בנר כעין שלנו. תניא בין נחבון הוא ולא נחבון היא היא בין שנחבוטה היא ולא נחבון הוא חליצתה מסולה עד שיחבוטו שניהם כאחד פי' חליצה מסולה לעלמא ופוסלת מן האחים הא אם לא נחבון [הא] ולא נחבוטה היא אינה פוסלת מן האחים : תניא חלצה במנעל ו) הנפרח הוחפה רוב הרגל במנדל הנפרם

ו) נמיט הגירסא לגיהץ גרישא במנעל הנפרם ובמיכסא הרגלים.

מקור חיים

חומרים שבמקוה ט"ו ה"ב ונדה ט"ו ה"ב מנדל

מקור

קיטיות מסמקא ע"ל דף ג"ב מסנים מת האיש "ואלנו" ענין ע"ל דף ס"ב ה"ב

נדה

הבית בדי כוותה בשדה ת"ל ג"ב מנדל

נדה

בדיוד ע"ל דף ב"ב "האיש ת"ל ג"ב פסולה" דאמרי' בשאין שחפרו בתוכו בנר דאמרי' ע"ל דף ב"ב מנדל

הנהות הב"ח

(ה) גם' ואילו יבמה דחלצו (לה) תו"מ . וכ"כ בי' רש"י מיבמה: (ב) תוס' ד"ה ומקמני מנח נמי דמקמני: כוותיה כו' דמקמני :

סימנים זוגות

[תוספ' פ"ב ה"ב לקמן קי.]

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ומקמני ומי' ומקמני מ"ש שיכסוהו · מי' בהשגות מהריב"ל ת"ס סימן יח בהליכות : ד"ה ואנעלך ומי' מכלן תר"ס וכו' · פי' רש"י תוספ נכ"ם ד"ה תמצים :

ס"ת חלצו לי

[שקלים פ"ג מ"ב ופס נקים שטעלים מחת מנעלים עניס להגין מן המים ועקרלים מוגלגלין"ב ופנדל לפי שאין נכנסין בעזרה ומקמני ומי' בפרק קמא דיבמות ופ"ק דנזיר ע"ש ותניא נמי הכי ס"ת חלצו ס"ם ופסיק ליה בגמ' ביומא עזה]

[שם]

מסורת הש"ס

כד א ב ג מיי' פ"ו מהל' יבום הלכה כח סמג עשין סב טוש"ע אה"ע סימן קסו סעיף מד :

כה ד ה מיי' שם הלכה יח טוש"ע שם סעיף טו :

כו ו מיי' פ"ג מהל' שקלים הלכה י :

כז ז מיי' פ"ו מהלכות גירושין הלכה יח ג סמג לאוין סט טוש"ע א"ה סימן תיב סעיף ב :

כח ח ט מיי' פ"ג מהלכות שביתת עשור הלכה ז סמג לאוין סט טוש"ע א"ח סימן תיב סעיף ב :

כט י מיי' פ"ד מהלכות יבום הלכה יט :

**בין עומד בין יושב בין מוטה יהודלצת מן הסומא חליצתה בשרה אבל במעגל הנפרם שאין רופה את רוב הרגל בסנדל הנפרמת שאינו מקבל את רוב הרגל ובסמיכת הידים ובאנפיליא של בגד חליצתה פסולה קב הקיטע מני רבי מאיר היא דתנן *הקיטע יוצא בקב שלו דברי רבי מאיר ר' יוסי אומר באנפיליא של בגד אחאן לרבנן אמר אביי מדסיפא רבנן דרישא נמי רבנן דרישא במחופה עור, אמר ליה רבא אבל אין מחופה עור מאי? לפול אי הכי אדרבי סיפא באנפיליא של בגד ליפלוג בדיעבד בד"א במחופה עור אבל אין מחופה עור פסול אלא אמר רבא מדרישא רבי מאיר סיפא נמי רבי מאיר האי מאן דלית ליה לא מני. אמר אמימר האי מאן דלית ליה חליץ צריך למדחסיה לכרעיה אמר ליה רב אשי לאמימר והתניא בין עומד בין יושב בין מוטה ואימא ולעולם דדחים לכרעיה ואמר אמימר האי מאן דמסגי על ליחתא דכרעיה לא חליץ אמר ליה רב אשי לאמימר והתניא סמכות הרגלים (ו) לאו דחליץ בה אחרון? לא, דיהיב ליה לאחר וחליץ, אמר רב אשי למאי דקאמר אמימר - לאו בר אובא חליץ ולאו בר קיפוף חליץ. מן הארכובה ולמטה כו': ודמינהי "פרט לבעלי קבין" שאני הבא דכרייתא כמעל רגלו, אי הכי למעלה מן הארכובה נמי? "מעל" ולא ימעל דמעל, אמר רב פפא שמע מינה האי *אימחוירא עד ארעא נחית דאי סלקא דעתך מיפסק פסיק הוה ליה אידו "מעל" ושוקא "מעל דמעל", *אמר רב אשי אפילו תימא מיפסק פסיק כל דבהדי כרעא הוא, בכרעא דמי: מן הארכובה ולמעלה: אתיא רב כהנא ובשליחותה הוצאת מבין רגליה. אמר אביי בשעה שכורעת לילך נועצת עקביה בירכותיה שנאמר *לא עשה רגליו ולא עשה ילודת אישה שפמ"ל לישנא מעליא מא שמע ויבא שאול אך להסך את רגליו? לישנא מעליא אך מסך הוא רגליו בחדר המקירה. לישנא מעליא, בין רגליה כו'. לישנא מעליא אמר רבי יוחנן *שבע בעילות בעל אותו רשע באותו היום שנאמר בין רגליה כרע נפל שכב בין רגליה כרע נפל באשר כרע שם נפל שדוד" והא קא מתהניא *כל מובחן של רשעים רעה מעבירה? אמר רבי יוחנן משום ר"ש בן יוחי

קב הקיטע. דתניא ליה מנעל מני רבי מאיר היא: יוצא. כשבאו חנכפיליה של בגד. דתקני סיפא חליצתה פסולה לאחין לרבנן דפליגי עליה דרבי מאיר בקב הקיטע לעולם דלית ליה מנעל, ואפילו הכי אנפיליא של בגד. כיון דקב הקיטע הוה נעל לעולם וכשנעלך מחמת הנעל הקיטע כשר=כמחופה עור: תרתי סיפא חנפיליא של בגד. פסולה הלי הוא ולאו לעלו נעל הוא דהא לא מנין ליתמעטין מילוט בקב הקיטע דלא"ג דמנין לאו נעל וכ"ש הלי: סיפא נמי ר' מאיר. ודאי דייק מחא ולפיכך הכי של בגד לא מקום לעלו מנין. אבל קב הקיטע מנין הלכך לפיכך אין מחופה עור כשר: למדחסיה. לדחוף רגלו בקרקע: מוטה. לאו תורמיה למדחסיה: על ליחתא דכרעיה. שרגלו הפוך ורוחס בעניותו של רגל ליחתא לשון לוחות (שבת דף מו.) פלנקא כלומר שיהא דוחס במקום מדלם רגלו ותע"ג דוחק (נעיל דף קג.). מן הארכובה ולמטה כשרה. כתם הוא לכי נחתך רגלו קס ליה שוק ורחמתא לחר מעל רגלו דהייט שוק לכל הלי לאו רגל הוא: והתניא כמימיות הרגלים. מלי לאו דחלין בהו חיטו. כשרה: הגורר את רגליו ומס מקומים: לאחר. שרגלו ישרה: בר חובת ובר קיפוף. בפ' הלו מגלחין (מ"ק הה:) דאחללו לדעתיה לרב לחי ואיתהפך כרעייהו: רגלים. שלא לנעלים מחוג (שמות פ): פרט לבעלי קבין. שפסוריים מן הכריתה חלמת שוק לפי רגל הוא: מעל רגלו. משמע מדבר שהוא על רגלו מלמד כאיל ואלגה כמו נעלו מרגלו: שמע מינה. ממחני' דקא משבר מן הארכובה ולמטה: הני מסמוירא. *קבילי"ת המפסקת בין שוק לרגל: על מרעה נחית. ולין עוד פרק לחר למקוה הוחה כעקב: דלהדי כרעא. הוחה ועומד למול כף הרגל לפי שמעל הוא וכשרעא דמי: ובשליחותה מבין רגליה. חלמת יכיכ נמי מיקרו רגל: נועצת עקביה בירכותיה. והולך יולת מבין רגליה ממש והייט דכתיב "מבין רגליו": לא עשה רגליו. לח נעשה רגליו: בין רגליה. בין ילכותיה שבא עליה מיכרח ומכוונה כדי לייגעו: כרע נפל שכב. שבעה כתיבי בקרא: רעה

ע"ב כא. דקב הקיטע כמי רבנן ודייק ואנעלך מחמ ודקתני קב הקיטע כשר=כמחופה עור: תרתי סיפא חנפיליא של בגד. פסולה הלי הוא ולאו לעלו נעל הוא דהא לא מנין ליתמעטין מילוט בקב הקיטע דלא"ג דמנין לאו נעל וכ"ש הלי: סיפא נמי ר' מאיר. ודאי דייק מחא ולפיכך הכי של בגד לא מקום לעלו מנין. אבל קב הקיטע מנין הלכך לפיכך אין מחופה עור כשר: למדחסיה. לדחוף רגלו בקרקע: מוטה. לאו תורמיה למדחסיה: על ליחתא דכרעיה. שרגלו הפוך ורוחס בעניותו של רגל ליחתא לשון לוחות (שבת דף מו.) פלנקא כלומר שיהא דוחס במקום מדלם רגלו ותע"ג דוחק (נעיל דף קג.). מן הארכובה ולמטה כשרה. כתם הוא לכי נחתך רגלו קס ליה שוק ורחמתא לחר מעל רגלו דהייט שוק לכל הלי לאו רגל הוא: והתניא כמימיות הרגלים. מלי לאו דחלין בהו חיטו. כשרה: הגורר את רגליו ומס מקומים: לאחר. שרגלו ישרה: בר חובת ובר קיפוף. בפ' הלו מגלחין (מ"ק הה:) דאחללו לדעתיה לרב לחי ואיתהפך כרעייהו: רגלים. שלא לנעלים מחוג (שמות פ): פרט לבעלי קבין. שפסוריים מן הכריתה חלמת שוק לפי רגל הוא: מעל רגלו. משמע מדבר שהוא על רגלו מלמד כאיל ואלגה כמו נעלו מרגלו: שמע מינה. ממחני' דקא משבר מן הארכובה ולמטה: הני מסמוירא. *קבילי"ת המפסקת בין שוק לרגל: על מרעה נחית. ולין עוד פרק לחר למקוה הוחה כעקב: דלהדי כרעא. הוחה ועומד למול כף הרגל לפי שמעל הוא וכשרעא דמי: ובשליחותה מבין רגליה. חלמת יכיכ נמי מיקרו רגל: נועצת עקביה בירכותיה. והולך יולת מבין רגליה ממש והייט דכתיב "מבין רגליו": לא עשה רגליו. לח נעשה רגליו: בין רגליה. בין ילכותיה שבא עליה מיכרח ומכוונה כדי לייגעו: כרע נפל שכב. שבעה כתיבי בקרא: רעה

שבת סה: יומא פח:

(ו) גמ' ומסיק דמחוכות ברגליהם מהו לאתויי? (כ:תוס' ד"ה ומסיק) וכו' ה"ל דף ל"ב (עיני יצחק (נ)-ר"ח קב הקיטע וד"ה כתניתין) ס"ע:

הגהות הב"ח

ע"ב כב. ע"ש

ע"ב כג. תניא כו' עד ערכין יב:

[ע"ש כג. ע"ש]

[ע"ש כד. ע"ש]

[ע"ש כה. ע"ש]

[ע"ש כה. ע"ש]

[ע"ש כה

ת"ל נעל מ"מ · תע"ג דדרשינן ליה לעיל דלא נימא מחם חין מידי מחרינא לן מקולים הס ויבוחו מניחם ות"ח והיכי דרשינן הך דרשות מנעל הא לימעריך לגופיה מלריך לקרות מנון הנעל ויש לומר דדרשינן ספיר ממה שלריך לקרות ה"ג דרשינן במקניחין (נקמן דף קי:) מכלה עיכובת תע"ג שהוח עיקר קריחה: שאין מופה חת רוב הרגל · חבל הכח לח' סגי בשמיטת רוב עקב לחין קלוי מנעל לח' כשמופה רוב הרגל חבל לעניו חליצה סגי בשמיטת רוב העקב כדחמר לעיל (דף קב.) דחשיב ספיר גילוי כלריעה בהכי:

המסוליים · שם סנדל חחד כן לחמר בירושלמי ר' יהושע בן לוי ספק בסוליין בלילי עומת רגה וחמרינן נמי (מלרם רגה ס"ס) מה שעשוה חכמה עשרה לרשלה עשרה עשוה עקב לסוליחת דכחיב רלשים חכמה ירלחה וכחיב עקב עשוה ירלחה ה' וגו' והח דחמר במלרם (שם) ג' דבריס שקולים זה כזה חכמה ירלחה עשוה חל"ע דשקולים הייטו דהח בלח הח לח סגי לבל עשוה גדולה מכולן: **ממטמא** מחחוריו · פי' חס נגע בנגע מחחוריו של בית ומיהו מספקה לר"ש בבית מוסגר חס נגע בנגע שמחוט בלח בימה לי חשיב כלחוריו דמוחלט דמטמח בנגיעה לו שמח נרע ומחוט דמוסגר הייטו שבכנס טול לבית כדפירש בקונטרס וכח"ב דריש בנגע נרחה לי בבית מחוט מטמח ולח מטמח מחחוריו והיל קרל במוסגר כחיב ממטמח שהוכ הטולר בחוך הבית ממטמח ולח הטולר מלחוריו:

בין שבכנס רובו לבית מהור ממטחו · חמר ר"י חע"פ שלח יכנס שם חלח שהבכיסה והוליחה משם ותע"ג דחמן ומייחינן לה בפרק קמח דסילונין (דף נג:) קמח שוכר חחת החלון ועוחר ויוסר מהור הייטו דוקח נבי חלון שחין שם מחיטה בעיניו שיכא יוסב כדכחיב בדד יסב חבל בבית דהיכח מחיטה כלילו יוסב חחמיו הקמח ומטמח הבית ושם חחמר דהכח משמע דמטורע מטמח בחוהל וכריש מסכת כלים (פ"ח מ"ה) חמר למטלה. מהן מה שמטמח בחהל מה שחין כולן מטמחין וחסס לעיל חציב מטורע בהדייהו ומחר לביב יהודה דמ"מ מת מעור לחפילו עוכר חחת הלילן מטמח בחהל כל מה שחחת הלילן ועוד דמת מעור שמטמח לפי' מה שבבית חחר שם יש בו חלון פוחח טפח · מה שחין כן במטורע לחין מטמח; חלח בבית שבבכם טו דכחיב והבח חל הבית:

סנדל של עבודה טוכבים לח חחלון · פי' בקונטי' דמיירי בעבודה טוכבים של עובד טוכבים וקודם ביעול דכיון דלחלי לבעול לח מכחח שיעוריה חף על פי שלח כחבטל

תחלון ואם חלילה חליצה כשרה, של תקרובת עבודת כוכבים, לא ושל

כרבי יוסי אוסר אפילו בשעת חליצה קרי בגד, ולוחו מילף הוח חלח ניעור מילחח בעלמח הוח, ושל עבודת כוכבים נמי הוחיל להיוחבת עביד ומשמע עבודת כוכבים ללח לכביסה קיימי לחים להו חקנחת בביטול יוחי משום חיסור הנחה חליצה ללח הנחה היח דמשח ליה ניחח: של תקרובת עבודת כוכבים · שהקריבו ומסרוהו לפניו בפם זורק וקי"ל (ע"ז דף נ.) תקרובת עבודת כוכבים חין לה ביעול עולמית דחיתקח למח דכחיב ויחכלו זבחי מתים הלכך לית ליה מקנחת וכחומי מיכחם ביעורה: ושל

רעה היח · שמוכיחים הרבעים וקנה נפש לזיק בהנחתן הלכך ליח הנחה היח: שמח דעבודת כוכבים · למה נזכרת חת חלוני (נרחית נו): נעל מ"מ · חלון הנעל: פרט לסנדל המסוליים · הנפחת חחין לו עקב סו"ל ליפחת חחריכת על סס מקומו נקרל מסוליים חורה חור לשון מור"י: הב ליה סנדלך · ליכס

רעה היא אצל צדיקים שנא' °השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע "בשלמא רע, לחיי, אלא טוב אמאי לא, אלא ש"מ מיבתן של רשעים רעה היא אצל צדיקים, בשלמא החס' דלמא מדכר ליה שמא דעבודת כוכבים, אלא הבא מאי רעה איכא? דקא שדי בה וזהמא דא"ד יוחנן* בשעה שבא נחש על חוה הטיל בה וזהמא, וישראל שעמדו על הר סיני פסקה וזהמתן, עובדי כוכבים שלא עמדו בהר סיני לא פסקה וזהמתן: חליצה במנעל שאינו שלו וכו':

חנו רבנן °נעלו אין לי אלא נעלו, נעל של כל אדם מניין? ת"ל °נעל נעל, נעל מכל מקום, א"כ מה ת"ל °נעלו? °נעלו הראוי לו פרט לגדול שאין יכול להלוך בו ופרט לקטן שאינו חופה רוב רגלו ופרט לסנדל המסוליים שאין לו עקב. אביי הוה קאי קמיה דרב יוסף, אתאי יבמה לחלוץ, אמר ליה הב ליה סנדלך יהיב ליה סנדלא דשמאלא, א"ל °אימר דאמר רבנן דיעבד לכתחלה מי אמר? א"ל אי הכי סנדל שאין שלו נמי אימר? דאמר רבנן דיעבד לכתחלה מי אמור? א"ל הכי קאמינא לך הב ליה ואקני ליה: סנדל של עץ: מאן תנא אמר °שמואל ר"מ היא דתנן °הקיסם יוצא בקנה שלו דברי ר"מ ר' יוסי אוסר. °אבוה דשמואל אומר °במחשפה עוף ודברי הכל: אמר רב פפי משמיה דרבא סנדל המוסגר לא תחלוץ בו ואם חלצה חליצתה כשרה, סנדל המרוחלט לא תחלוץ בו ואם חלצה חליצתה פסולה. רב פפא משמיה דרבא אמר °אחד °סנדל המוסגר ואחד סנדל המרוחלט לא תחלוץ בו ואם חלצה חליצתה כשרה. מאי בית המסגר כמטמא מתוכו (ג) ומטמא מחלט מתוכו ומאחריו ווה ומטמאין בביאה? ואי ס"ד כדמכחת דמי והא בעינן °והבא אל הבית °ויליכא? שאני התם דאמר קרא °ונתץ את הבית" אפילו בשעת נחיצה קרוי בית. °ממלית שיש בו שלש על שלש אף על פי שאין בו כזית בין שנכנס רובה לבית טהור ממאתהו מאי לאו מוחלטת? לא, מוסגרת, אי הכי אימא סיפא °היו בה כמה זיתים כיון שנכנס ממנה כזית לבית טהור ממאתהו אי אמרת בשלמא מוחלטת היינו דאיתקש למת אלא אי אמרת מוסגרת, אמאי איתקש למת? (ג) שאני התם דאמר קרא °ושרף את הבגד" אפילו בשעת שריפה קרוי בגד', וליגמר מיניה? °איסו' מטומאה לא גמרינן, אמר רבא הלכתא אחד סנדל המוסגר ואחד סנדל °שמוחלט °ואחד סנדל של עבודת כוכבים לא

ר"ה היא. ד"ה אצל צדיקים שנא' השמר לך. ד"ה בשלמא רע לחיי. ד"ה אלא ש"מ מיבתן של רשעים. ד"ה אצל צדיקים. ד"ה בשלמא החס'. ד"ה דלמא מדכר ליה שמא דעבודת כוכבים. ד"ה אלא הבא מאי רעה איכא. ד"ה דקא שדי בה וזהמא דא"ד יוחנן. ד"ה בשעה שבא נחש. ד"ה על חוה הטיל בה וזהמא. ד"ה וישראל שעמדו על הר סיני. ד"ה פסקה וזהמתן. ד"ה עובדי כוכבים. ד"ה שלא עמדו בהר סיני לא פסקה וזהמתן. ד"ה חליצה במנעל. ד"ה חנו רבנן. ד"ה נעלו אין לי. ד"ה אלא נעלו. ד"ה נעל של כל אדם. ד"ה מניין. ד"ה נעל נעל. ד"ה נעל מכל מקום. ד"ה א"כ מה ת"ל. ד"ה נעלו הראוי. ד"ה פרט לגדול. ד"ה שאין יכול. ד"ה ופרט לקטן. ד"ה שאינו חופה. ד"ה רוב רגלו. ד"ה ופרט לסנדל המסוליים. ד"ה שאין לו עקב. ד"ה אביי הוה קאי. ד"ה קמיה דרב יוסף. ד"ה אתאי יבמה. ד"ה לחלוץ. ד"ה אמר ליה הב ליה. ד"ה סנדלך יהיב ליה. ד"ה סנדלא דשמאלא. ד"ה א"ל אימר. ד"ה דאמר רבנן. ד"ה דיעבד. ד"ה לכתחלה מי אמר. ד"ה א"ל אי הכי. ד"ה סנדל שאין שלו נמי אימר. ד"ה דאמר רבנן. ד"ה דיעבד. ד"ה לכתחלה מי אמור. ד"ה א"ל הכי קאמינא. ד"ה הב ליה ואקני ליה. ד"ה סנדל של עץ. ד"ה מאן תנא. ד"ה אמר שמואל. ד"ה ר"מ היא. ד"ה דתנן. ד"ה הקיסם יוצא בקנה שלו. ד"ה דברי ר"מ. ד"ה ר' יוסי אוסר. ד"ה אבוה דשמואל. ד"ה אומר במחשפה עוף. ד"ה ודברי הכל. ד"ה אמר רב פפי משמיה דרבא. ד"ה סנדל המוסגר לא תחלוץ בו. ד"ה ואם חלצה חליצתה כשרה. ד"ה סנדל המרוחלט לא תחלוץ בו. ד"ה ואם חלצה חליצתה פסולה. ד"ה רב פפא משמיה דרבא. ד"ה אמר. ד"ה אחד סנדל המוסגר. ד"ה ואחד סנדל המרוחלט. ד"ה לא תחלוץ בו. ד"ה ואם חלצה חליצתה כשרה. ד"ה מאי בית המסגר. ד"ה כמטמא מתוכו. ד"ה ומטמא מחלט מתוכו. ד"ה ומאחריו ווה ומטמאין בביאה. ד"ה ואי ס"ד. ד"ה כדמכחת דמי. ד"ה והא בעינן. ד"ה והבא אל הבית. ד"ה ויליכא. ד"ה שאני התם דאמר קרא. ד"ה ונתץ את הבית. ד"ה אפילו בשעת נחיצה. ד"ה קרוי בית. ד"ה ממלית שיש בו שלש. ד"ה על שלש אף על פי. ד"ה שאין בו כזית. ד"ה בין שנכנס רובה לבית טהור. ד"ה ממאתהו. ד"ה מאי לאו מוחלטת. ד"ה לא, מוסגרת. ד"ה אי הכי אימא סיפא. ד"ה היו בה כמה זיתים. ד"ה כיון שנכנס ממנה כזית לבית טהור. ד"ה ממאתהו. ד"ה אי אמרת בשלמא מוחלטת היינו דאיתקש. ד"ה למת אלא אי אמרת מוסגרת. ד"ה אמאי איתקש למת. ד"ה שאני התם דאמר קרא. ד"ה ושרף את הבגד. ד"ה אפילו בשעת שריפה קרוי בגד. ד"ה וליגמר מיניה. ד"ה איסו' מטומאה. ד"ה לא גמרינן. ד"ה אמר רבא הלכתא אחד. ד"ה סנדל המוסגר. ד"ה ואחד. ד"ה סנדל שמוחלט. ד"ה ואחד סנדל של עבודת כוכבים. ד"ה לא

מסורת הש"ס

לט א מיי' פ"ד מהלכות יבום הלכה יח סמג עשין נב טוש"ע אה"ע סימן קסו סעיף כג:

מ ב מיי' שם הלכה יט טוש"ע שם הגה"ט:

מא נ מיי' שם · טוש"ע שם סעיף נח ונ"ש הלכה ט סמג עשין לה:

מב ד מיי' שם טוש"ע שם בהלכות חליצה סעיף כב וכ"ש ה"ב:

מג ה מיי' שם הלכה כ:

מד ו מיי' פ"ו מהלכות טומאת צרעת הלכה ג סמג עשין לט:

מה ז ח מיי' שם פ"ג הלכה יד סמג עשין לח:

מו מ מיי' פ"ד מהלכות יבום הלכה כ סמג עשין נב טוש"ע אה"ע סימן קסו סעיף כג:

[וס"מ תוס' פ"ו כ' ד"ה סנסה]

תוספות ישנים

שאין לו שקר · פרש"י בב"ק (פכ"ו ע"ב) גבי כלים (מעכ"ו) [קנ"ב] (פסק"ו) ופסק"ו ניעל מוקמו וא"כ מה שקר ומה מוקם · ועוד דכחיב ויח לוקחת בשקר עכו"ל ובחם לא שנ"ל כוח · ועוד דחמרי' במסכת נדה (דף כ"ב ע"ב) גבי חלוק דם בשקבו ממח מקום דקלי נגד החוכמה וחסם לח שייך לפרש כן שנ"ל כ"ש ל"ל דהוה שקרו:

ב' דרומי בגמ' חלין חלין ב' דרומי (ב"ב ע"ג) ושם ל"ל דחמרי' במסכת נדה (דף כ"ב ע"ב) גבי חלוק דם בשקבו ממח מקום דקלי נגד החוכמה וחסם לח שייך לפרש כן שנ"ל כ"ש ל"ל דהוה שקרו:

ר"ספא - אית חנן חלי דמו פסלה (ביכורים פ"ג מ"ג) ר"ספא - כ"ע ר' חנינא

קושיות על ר"ספי

תום' חד מקמאי אמר רבה הלכתא אחד סנדל המוסגר וא' סנדל המרוחלט וא' סנדל של עבודת כוכבים [חליצתה כשרה] ושל עיר הנדחת ושל זקן העשוי לפי כבודו לא תחלוץ ואם חלץ חליצתה פסולה · פי' של עבודת כוכבים מיירי בעבודת כוכבים של עובד כוכבים דאיתא ליה תקנתא בביטול ולא מיכחת שיעוריה דאי משום דאמרה בהנאה מצות לאו ליהנות נחנו · אבל בעבודת כוכבים של ישראל דליח לה תקנה בביטול הר"ל בעיר הנדחת דכתותי מבחת שעורה ואם חלצה חליצה פסולה ובי' פרק של עבודת כוכבים גבי דיר הבי ור"ח כיון דחלץ בית לאו עבודת כוכבים דישראל ואפאי חלי כשהוה ואפשר שלא פתכון להנות בה אלא לחלוץ א"נ בסנדל של משמש עבודת כוכבים דק"ל עובד כוכבים שבמל עבודת כוכבים בפל משמש וכיון דעבודת כוכבים בה עובד כוכבים היא אע"פ שהמשמש ביד ישראל אם בפל העובד כוכבים הע"ז משמשה נמי בשלי והא דקתני של תקרובת עבודת כוכבים חליצתה פסולה מיירי שנקצצו מחחילה לכך דרב"ל כשהיפה שויא כיון פנים אבל אם לא נקצצו מחחילה ללך כיון דלאו בעין פנים הוא לא מיחסר משום תקרובת עבודת כוכבים והכי איחא בסמ' ע"ז פ' ר' ישמעאל דתקרובת עכו"ם לא מחסרא כי אם שהיה כעין פנים ששבר מקל לפניה: תניא

הגהות הב"ח

(ג) גמ' וכמוחלט מחוכו ומאחריו: (ב) שם חמחלי ליפקק למח חלח שחני: (ג) רש"י ד"ה ממטא מחוכו . נ"ב נ"ל חמרת ברש"י ממטא מחוכו דכר שבולו לחוכו לפיט לח נכנס דרך כיחה בעין המטוע לבית שנכנס לבית המטוע דרך חחריו וקי"ל כשמואל דחין זו כיחה לחפי' נכנס כולו חון מחוכו חלח כשנכנס כולו מיהת ממטא חפי' נכנס כולו ויצחה ולא ממטא כל חשר בבית וכ"ם חם נכנס דרך כיחה דפי' חפי' חם נכנס ולא נגע בו חלח מקלת ממטא כל חשר בבית וכן המחוכו ממטא חף מחחוריו כמבא בחסנגע בבית ממטא עד כחן:

גליון הש"ם

רש"י ד"ה חליצתה כשרה. ומ"ש משום חיסור הנאה. עי' ערכין כ ע"ב תד"ה חנכ"ם :

וְעַל עִיר הַנִּדָּחַת · נמי לסריפה קיימא: וְעַל זְקַן הַמַּעֲשֶׂה לְכַבּוֹדוֹ · לתכריכי מיתה אחת ולאו להילוכא עביד ליה נעל הוא: רַבִּי בִּינָא נמי · סנדל שהיה לב"ד ומיומד לחלילה לנגעים · כל היכי וכל נגע (דנריס כא) מה נגעים רלייתם ביום לכתיב (ויקרא יג) "ביום הראות בו" לְהַ ריכים ביום, וחלילה לילי הוא תורה אור לגובה כתובתה: לְפִי נָמַר דִּין נָמֵי לָא · ואין תלן דיני ממונות לילי ביום וגומרים בלילה (סנהדרין ל' לב.): כְּתַחְלַת דִּין דְּמֵיעָל · דלפקא לן בסנהדרין בתחל דיני ממונות (דף לד:) דתחלת דין=ביום: בְּמוֹק · תע"פ שיגיע של עור: לְמַה לִי גּוֹבְרַיָּיא · כלומן גנאי אמרה: לִי מוֹק מִמַּמּ תְּנֵיתָ · בבריימא לעיל (דף קב:) בקב הקיטע במוק בסמיכת הרגליס: לַיְלָה סְתָמָא תְּנֵינָא · במתניתין תליתה כְּשֵׁרָה: בֵּיתִידֵי, יְתִידָתָה מִבֵּי לֵה · במתני' דתנן ובא מעשה לפני רבי עקיבא והכשיר: רַגְל רַגְל נִמְעוֹרָהּ · דכתיב על בהן רגלו הימנית (ויקרא יד): וְנִפְתַּר לְהֶלֵּן מִזֶּן · במעורב: מִזֶּן מִזֶּן מוּפֶה · מפני לגדלן בין במעורב בין בנלנל דקרא "דמעורב עני מיוחר לגמרי כדאמרן במנחות בפ"ק (דף י:) יל יד לקמילה רגל רגל לחלילה מזן מזן לרליעה וגבי רליעה כתי מזנו כתיב וכלב מדנין מת מזנו (שמות כא) ונתת בתוכו ובלבד (דנרים טו): לֵה מוּפֶה · מפני לגדלן מלה מלד דמעורב מיותר מכל בחלילה לה וליכא מלה חד וקסבר ר' מלעזר מופה מלד מחד למדים מס מין תמופה ומס יש להסיב מביניו: (וכי לה מופני מאי פירכא מיכא) והכא מופה מלד מחד למדין ומסיבין) והכא מאי פירכא, מיכא ומהכא נפקא לן בכל דוכתא דלא מלעזר מופה מלד מחד "למדין ומסיבין (שנת דף קלא.): מַתְנִי' לַיְלָה כְּשֵׁרָה · דקריאה לה מעכבת לכתיב "ככה יעשה כל

קידושין סו. אלעזר לא יליף "רגל-רגל" ממצורע והתניא ר"א אומר "מנין לרציעה שהיא באוזן הימנית נאמר כאן אוזן ונאמר להלן אוזן מה להלן ימין אף כאן ימין? אמר רב יצחק בר יוסף אמר ר' יוחנן מוחלפת השיטה רבא אמר לעולם לא חיפוך 'אוזן-אוזן' מופני 'רגל-רגל' לא מופני וכי לא מופני מאי פירכא איכא? איבא למיפרך מה למצורע שכן 'טעון עץ ארז ואזוב ושני תולעת': מַתְנִי' חֲלִיצָה וּרְקִיקָה אֲבָל לֹא חֲלִיצָה וּרְקִיקָה · בשרה 'קריאה ורקיקה אבל לא חליצה' חליצתה פסולה חליצה וקריאה אבל לא רקיקה רבי *אלעזר אומר חליצתה פסולה ר"ע אומר "חליצתה כשרה אמר

*) [ג"י אליעזר]

עבודה טוכיס לכל לוכ של מלרה מסמע שנלקט מן המלרה וכאי הוי מני למיקט דמס מלה קודס בעול פסול וליפלוגי בשל עבודה כוכיס עלמה אלא לגב לרוכיה לחת לישמועינן דמקרוכת עבודת כוכבים לויה בכילה שלמים ומס מלמר כיון דבטלה לייכי רבא מני מקבעית ליה לר"ע בפרק כל הכלמים (ע"ז מז.) דקל של עבודת כוכבים שבטל נלבו מהו למלוה מפקוע מדרבא דסוכה (ג) לכתחלה לא יטול ומס בטל יהא ר"ע בלרבא פסיעה ליה ולרים לקיט מיבעיא ליה אע"ג דפסיק ליה התם מר' יוחנן דביה מכל מקום מדרבא לא בעי למפשט: מַר סָבַר חֲלִיצָה כְּתַחְלַת דִּין דְּמֵיעָל · לכך פסולה וכיון דלעולמי בפרק לחד דיני ממונות גרסינן מנין שדנין ביום וגומרים בלילה שנאמר ושפטו לת העם בכל עת ופריך ליה וכי קרא לעבור לחא מנין שאס טעו ודנו בלילה שדינן דין ג"ע ושפטו לת העם בכל עת וגו' דומה שהוא טעות ועוד ללא פריך שפיר שפיר לגומרין בלילה ולית קרא לעבור לחא גרסינן ליפכא מנין שטעו ודנו בלילה שדינן דין ג"ע ושפטו לת העם בכל עת ולית

והא אמרי דבי רבי ינאי לפי שחיטו בחמר ומחרה · ות"ח מנח ליה לרבי ינאי הא טעמא דלמת מקום לחלו כני דעה ניהו ומניא (נקמן דף קו:) דבעינן שיכוונו שניהם ואמתי נמי אמרינן לקמן (דף קה:) דקטנה תולנת כפעוטות וקטן נמי הוה חנין מי נלח דאמר רבי אלעזר "ככה יעשה" *כלי דבר שהוא מעשה מעכב א"ל רבי עקיבא *משם ראיה "ככה יעשה לאיש" כל דבר שהוא מעשה באיש. *החרש *שנחלץ והחרשת שחלצה, וחולצת לקמן חליצתה פסולה. *קטנה שחלצה תחלוץ משנגדיל ואם לא חלצה חליצתה פסולה. "חלצה בשנים או בשלשה ונמצא אחד מהן קרוב או "פסול" חליצתה פסולה רבי שמעון ורבי יוחנן הסנדלר מכשירין ומעשה באחד שחלץ בינו לבינה בבית האסורים ובא מעשה לפני רבי עקיבא והכשיר: גמ' אמר אבא השתא דאמרת קריאה לא מיעכבא לפיכך אלם ואלמת שחלצו חליצתן כשירה תנן חרש שנחלץ והחרשת שחלצה והחולצת מן הקטן חליצתה פסולה מ"ט לאו משום דלא בני קרייה נינהו? לא, משום דלאו בני דעה נינהו, אי הכי אלם ואלמת נמי? אמר רבא אלם ואלמת בני דעה נינהו ופומייהו הוא דכאיב להו, והא אמרי דבי רבי ינאי לפי *שאינו "באמר ואמרה"? אלא כי אתמר דרבא אסיפא אתמר חרש שנחלץ והחרשת שחלצה והחולצת מן הקטן חליצתה פסולה אמר אבא השתא דאמרת קרייה מעכבא לפיכך אלם ואלמת שחלצו חליצתן פסולה ומתניתין כר' ויראה דאמר ר' זירא "כל הראוי לבילה *אין בילה מעכבת בו, וכל שאין ראוי לבילה בילה מעכבת. שלרתי ליה לאבוה דשמואל – "יבמה "שרקקה, חלוץ, "מכלל דאיפסלא לה מאחין, מני? אילימא ר' עקיבא השתא ומה במקום מצוה דאיכא למימר מידי דהוה אאיבורים: דבי ליתנהו לא מעכבי וכי איתנהו מעכבי, אמר ר"ע לא מעכבא, מאחין איפסלא? ואלא לר' אלעזר, והא שני דברים המתירין נינהו *ושני דברים המתירין אין מעלין זה בלא זה אלא כרבי דתניא *בבשי עצרת אין מקדישין הלחם אלא בשתיהן כיצד שחטן לשמן וזרק דמן לשמן קדש הלחם, שחטן שלא לשמן וזרק לשמן לא קדש הלחם שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן, קדוש ואינו קדוש דברי רבי, רבי אלעזר בן שמוע אומר לעולם אינו קדוש עד שישחוט לשמן ויזרוק דמן לשמן (ו) (ומי אמרי' עקיבא אלעזר ולא רקקה לא פסלה ותניא רקקה

אמר ליה רבי אלעזר "ככה יעשה" *כלי דבר שהוא מעשה מעכב א"ל רבי עקיבא *משם ראיה "ככה יעשה לאיש" כל דבר שהוא מעשה באיש. *החרש *שנחלץ והחרשת שחלצה, וחולצת לקמן חליצתה פסולה. *קטנה שחלצה תחלוץ משנגדיל ואם לא חלצה חליצתה פסולה. "חלצה בשנים או בשלשה ונמצא אחד מהן קרוב או "פסול" חליצתה פסולה רבי שמעון ורבי יוחנן הסנדלר מכשירין ומעשה באחד שחלץ בינו לבינה בבית האסורים ובא מעשה לפני רבי עקיבא והכשיר: גמ' אמר אבא השתא דאמרת קריאה לא מיעכבא לפיכך אלם ואלמת שחלצו חליצתן כשירה תנן חרש שנחלץ והחרשת שחלצה והחולצת מן הקטן חליצתה פסולה מ"ט לאו משום דלא בני קרייה נינהו? לא, משום דלאו בני דעה נינהו, אי הכי אלם ואלמת נמי? אמר רבא אלם ואלמת בני דעה נינהו ופומייהו הוא דכאיב להו, והא אמרי דבי רבי ינאי לפי *שאינו "באמר ואמרה"? אלא כי אתמר דרבא אסיפא אתמר חרש שנחלץ והחרשת שחלצה והחולצת מן הקטן חליצתה פסולה אמר אבא השתא דאמרת קרייה מעכבא לפיכך אלם ואלמת שחלצו חליצתן פסולה ומתניתין כר' ויראה דאמר ר' זירא "כל הראוי לבילה *אין בילה מעכבת בו, וכל שאין ראוי לבילה בילה מעכבת. שלרתי ליה לאבוה דשמואל – "יבמה "שרקקה, חלוץ, "מכלל דאיפסלא לה מאחין, מני? אילימא ר' עקיבא השתא ומה במקום מצוה דאיכא למימר מידי דהוה אאיבורים: דבי ליתנהו לא מעכבי וכי איתנהו מעכבי, אמר ר"ע לא מעכבא, מאחין איפסלא? ואלא לר' אלעזר, והא שני דברים המתירין נינהו *ושני דברים המתירין אין מעלין זה בלא זה אלא כרבי דתניא *בבשי עצרת אין מקדישין הלחם אלא בשתיהן כיצד שחטן לשמן וזרק דמן לשמן קדש הלחם, שחטן שלא לשמן וזרק לשמן לא קדש הלחם שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן, קדוש ואינו קדוש דברי רבי, רבי אלעזר בן שמוע אומר לעולם אינו קדוש עד שישחוט לשמן ויזרוק דמן לשמן (ו) (ומי אמרי' עקיבא אלעזר ולא רקקה לא פסלה ותניא רקקה

דאמר רבי זירא כל הראוי לבילה כו'. מילתיה דר' זירא גבי המנחות והנסכים (מנחות קא: ושם) גבי עשים ושחר אין נבללים ופריך וכי לית ליה בלל מאי הוי והתנן (שם דף יח.) אם לא בלל כשר ות"ח מאי קאמר והא לכתחלה בעינן בילה ואומר ר"י דשאני התם כיון דאמר הרי עלי מנחה ס"א עשרון לקרבן גדול קמכוין ולכך היה לו לעשות הכל בכלי אחד אם בדיעבד כשר בלא בלילה ודוקא כי אמר הרי עלי מנחה אחרינן דלקרבן גדול קמיכוין אבל אחם בלא אמר מנחה לא אמרינן כאחד מנחה כדאמר התם (דף קכ:) הרי עלי שני עשרונים להביא בכלי אחד והביא בשני כלים פסול משמע דאם אמר לא אמר בכלי אחד יכול להביא בשני כלים ות"ח מנא ליה דאם לא בלל כשר תימא לית ליה בלל וכשר הכי קאמר: תנן זה וזה אינו בלול אבל בלול פסולה דהכי נמי אמרינן בהקומץ רבה (מנחות דף יח. ושם) לא יצק כשר ומפרש להייטב לא יצק הכי קאמר ר"ל דקבלה היה לו לחפילו לא בלל כלל כלל לכיכל ניסוכה ות"ח מנחה לא בלל וכשר מקומות כתיב (ויקרא ב) בלולה במנחת מאפה תנור וגו' ומנחת נסכים (במדבר טו) כתיב טובא בלולה וכן בקרבן נסיסים תריסר זימני ות"ל דלא משמע ליה מיכוסה כיון דלא כתיב "ויבלול לשון לוי וע"ע לקמן יש מיכוסה בשלמא בכה"ג ת"ל כולהו לריכי לשום דרשה ות"ח מנא ליה דמעכבא בשחין רלוי לבילה ות"ל דכתיב בלולה ואומר לא מרשם מפר לי לא מיפר משום הוא וכדרבי זירא הייט משום דשמח לא כתיב קרא ושמע מינה מלריכא למילתא דהכי הוי לכי שמע מיפר וקשה לר"י ערל ומומי מאי קאמר הא מעכבא בשחין רלוי לבילה ויל דמדכתיב בה"ל "מוזו ולא מנגעו ס"מ דמומי מפלח קרבנות דהבאת קרבנות חיירי ועוד מדמטמעינן בפ"ק דתניא (דף ה: ושם) מומי מוכחת שמה והכאתם שמה כל שיעבו בביאה יפו בהבאה ס"מ דמאר קרבנות מפלחין ולא חייסינן שיהא רלוי לפמיכה וה"ל שמעון הקפה מדאמר בפ' גמר הדין (סנהדרין דף מה:) דחיכא מ"ד נקטעה יד העדים חייב דלא בעי קרא כדכתיב ואמתי לא אמרי' כיון דכתיב יד העדים דבעינן רלוי ליד העדים ושמא יש שום ייסור דמחייב תש"ס שנקטעה ידם אי נמי אין בכרת לומר שיפטור משום שאין לעדים יד: ככה

והא אמרי דבי רבי ינאי לפי שחיטו בחמר ומחרה · ות"ח מנח ליה לרבי ינאי הא טעמא דלמת מקום לחלו כני דעה ניהו ומניא (נקמן דף קו:) דבעינן שיכוונו שניהם ואמתי נמי אמרינן לקמן (דף קה:) דקטנה תולנת כפעוטות וקטן נמי הוה חנין מי נלח דאמר רבי אלעזר "ככה יעשה" *כלי דבר שהוא מעשה מעכב א"ל רבי עקיבא *משם ראיה "ככה יעשה לאיש" כל דבר שהוא מעשה באיש. *החרש *שנחלץ והחרשת שחלצה, וחולצת לקמן חליצתה פסולה. *קטנה שחלצה תחלוץ משנגדיל ואם לא חלצה חליצתה פסולה. "חלצה בשנים או בשלשה ונמצא אחד מהן קרוב או "פסול" חליצתה פסולה רבי שמעון ורבי יוחנן הסנדלר מכשירין ומעשה באחד שחלץ בינו לבינה בבית האסורים ובא מעשה לפני רבי עקיבא והכשיר: גמ' אמר אבא השתא דאמרת קריאה לא מיעכבא לפיכך אלם ואלמת שחלצו חליצתן כשירה תנן חרש שנחלץ והחרשת שחלצה והחולצת מן הקטן חליצתה פסולה מ"ט לאו משום דלא בני קרייה נינהו? לא, משום דלאו בני דעה נינהו, אי הכי אלם ואלמת נמי? אמר רבא אלם ואלמת בני דעה נינהו ופומייהו הוא דכאיב להו, והא אמרי דבי רבי ינאי לפי *שאינו "באמר ואמרה"? אלא כי אתמר דרבא אסיפא אתמר חרש שנחלץ והחרשת שחלצה והחולצת מן הקטן חליצתה פסולה אמר אבא השתא דאמרת קרייה מעכבא לפיכך אלם ואלמת שחלצו חליצתן פסולה ומתניתין כר' ויראה דאמר ר' זירא "כל הראוי לבילה *אין בילה מעכבת בו, וכל שאין ראוי לבילה בילה מעכבת. שלרתי ליה לאבוה דשמואל – "יבמה "שרקקה, חלוץ, "מכלל דאיפסלא לה מאחין, מני? אילימא ר' עקיבא השתא ומה במקום מצוה דאיכא למימר מידי דהוה אאיבורים: דבי ליתנהו לא מעכבי וכי איתנהו מעכבי, אמר ר"ע לא מעכבא, מאחין איפסלא? ואלא לר' אלעזר, והא שני דברים המתירין נינהו *ושני דברים המתירין אין מעלין זה בלא זה אלא כרבי דתניא *בבשי עצרת אין מקדישין הלחם אלא בשתיהן כיצד שחטן לשמן וזרק דמן לשמן קדש הלחם, שחטן שלא לשמן וזרק לשמן לא קדש הלחם שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן, קדוש ואינו קדוש דברי רבי, רבי אלעזר בן שמוע אומר לעולם אינו קדוש עד שישחוט לשמן ויזרוק דמן לשמן (ו) (ומי אמרי' עקיבא אלעזר ולא רקקה לא פסלה ותניא רקקה

דאמר רבי זירא כל הראוי לבילה כו'. מילתיה דר' זירא גבי המנחות והנסכים (מנחות קא: ושם) גבי עשים ושחר אין נבללים ופריך וכי לית ליה בלל מאי הוי והתנן (שם דף יח.) אם לא בלל כשר ות"ח מאי קאמר והא לכתחלה בעינן בילה ואומר ר"י דשאני התם כיון דאמר הרי עלי מנחה ס"א עשרון לקרבן גדול קמכוין ולכך היה לו לעשות הכל בכלי אחד אם בדיעבד כשר בלא בלילה ודוקא כי אמר הרי עלי מנחה אחרינן דלקרבן גדול קמיכוין אבל אחם בלא אמר מנחה לא אמרינן כאחד מנחה כדאמר התם (דף קכ:) הרי עלי שני עשרונים להביא בכלי אחד והביא בשני כלים פסול משמע דאם אמר לא אמר בכלי אחד יכול להביא בשני כלים ות"ח מנא ליה דאם לא בלל כשר תימא לית ליה בלל וכשר הכי קאמר: תנן זה וזה אינו בלול אבל בלול פסולה דהכי נמי אמרינן בהקומץ רבה (מנחות דף יח. ושם) לא יצק כשר ומפרש להייטב לא יצק הכי קאמר ר"ל דקבלה היה לו לחפילו לא בלל כלל כלל לכיכל ניסוכה ות"ח מנחה לא בלל וכשר מקומות כתיב (ויקרא ב) בלולה במנחת מאפה תנור וגו' ומנחת נסכים (במדבר טו) כתיב טובא בלולה וכן בקרבן נסיסים תריסר זימני ות"ל דלא משמע ליה מיכוסה כיון דלא כתיב "ויבלול לשון לוי וע"ע לקמן יש מיכוסה בשלמא בכה"ג ת"ל כולהו לריכי לשום דרשה ות"ח מנא ליה דמעכבא בשחין רלוי לבילה ות"ל דכתיב בלולה ואומר לא מרשם מפר לי לא מיפר משום הוא וכדרבי זירא הייט משום דשמח לא כתיב קרא ושמע מינה מלריכא למילתא דהכי הוי לכי שמע מיפר וקשה לר"י ערל ומומי מאי קאמר הא מ

מסורת הש"ס

רקקה ולא חלצה ולא קראה חליצתה פסולה · ופוסלתה על התחין כדתפרס ותוי: תין כתן בית מיטב לא פסלה: למתן · כלומר למתי הלכתא מני פסולה: תלימתי · דלא מצתרינן בה לעלמא מקימה: תלה לתו לתשמועינן דתיפסלה מתחין· דקי"ל במסכת נידה (דף כה:) כל מקום שאמרו "חליצה פסולה" פסולה ופוסלת על התחין, גמ' פסול = פסול ופוסל מן הכהונה: מתי שנת רקיקה · דפסלה: ומתי שנת קריתה · דלת פסלה דקתני תין כתן בית מיטב הואיל ותנוייהו לריכיה לת קת מעכבי: קריית · תין קורם חליצה "מתן יבמי" תין נמי תמרינן "כתה כתה יעשה" תי נמי תמרינן מתויכה לת מיטפת לתיכה בחלוצה לימי נמיטב כך קריית למקמי חליצה הוה: מכל מקום אפילו תימא קריית אחרונה תיכא · דלת בתר חליצה מיטפת לתיכה ויתמרינהך תיכא דלת בתר חליצה ולא מיטפת לתיכה ותבייבמה ותתי לה תיגבה: ושרי לה תיגבה · כלומר פטור וחלוצה מביה דין: תמרי רקיקה · קמייתת ליה בה משמע · ולת פסלה לתתן ומתן דתוי דמתייבמה סבר רקיקה כתב חליצה הוה כי תורמיה ושריון תלוצה לתתן: מהו שתתלוך · בסיניה: יבמה שרקקה דם מהו · מי הוה חליצה מעלייתת: תכל תניד לך כו' · מקרת הוה בלישנל שהמלך תמר לו תניד לך תת כל הנזר בשמים ורקוח בכתב והוה תמת מכלל לתיכת בשמים כתב דתיט תמת בתמיה: מי כתיב ויירקה רוק · דליהוי משמע דלת יהת שם ת"ת רוק, "ויירקה" שתמע כתיב ותתיט רוק ות"ת ותכת נמי מ' תפעל · דלת לתנומי רוק: נכתב תמת · שהקב"ה מתמתן ומקיימו ותיט תזר ומבטלו: (ל) תמר רבה · גרסינן ות"ג ותמר רבה: בהמלתו · משמע שתין מנו כלל עת: תתנן · ולת תמייבת ,עוד לתיפסלה עלייהו: ניטל יהת דם היולת מפיו · טמת כרוק ודם היולת מפי לתתו טמת כוותו וקיי ומימי רבנין שהן מעייותיו של זב ומפתין טומלה תמורה: מוללת · מי תפעב בלת לתומי רוק:

ר"ה יח.

רב שמואל בר אמי אמר רבי יונתן מנין לגור דין שיש עמו שבועה שאינו מתקרע שנא' °לכן נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה עד עולם' אמר רבה בזבח ובמנחה אינו מתכפר אבל מתכפר הוא בדברי תורה אביי אמר בזבח ובמנחה אינו מתכפר אבל מתכפר בגמילות חסדים ,רבה ואביי מדבית עלי קאתו רבה דעסק בתורה משפחה אחת היתה בירושלים וחיה ארבעין שנין אביי דעסק בתורה ובגמילות חסדים חיה שיתין שנין ת"ר שהיו מתים בבן שמנה עשרה שנה באו והודיעו את רבן יוחנן בן זכאי אמר להם שמא ממשפחת עלי אתם שנא' °וכל מרבית ביתך ימותו אנשים לכו ועסקו בתורה ותחיו הלכו ועסקו בתורה ותיו קורין אותן משפחת יוחנן על שמו אמר רב שמואל בר אוניא אמר רב מנין לגור דין של צבור שאינו נחתם,א"נ נחתם והא כתיב °כי אם חכבסי בנתר ותרבי לך בורית נפחם עונך לפני' אלא מנין שאפי' נחתם מתקרע שנאמר °מי כה' אלהינו בכל קראנו אליו' והכתיב °דרשו ה' בהמצאו לא קשיא הא ביחיד הא בציבור (נ) ויחיד אימת? אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אלו עשרה ימים שבין ר"ה ליוה"כ. שלחו ליה לאבוה דשמואל °יבמה שרקקה דם תחלוץ לפי שאי אפשר לדם בלא צחצוח רוק מיתיבי °יכול יהא *דם היוצא מפיו ומפי האמה טמא אלא מהור ל"ק כאן במוצצת כאן בשותת: תרש שנחלץ וכו': אמר

ואין דם היוצא מפיו ומפי האמה טמא אלא מהור

[ש"ך יומא נמצמה קה:]

סב א מיי' פ"ד מהל' יבום ופ"ו מהל' עבודת יום הכפורים הלכה יב סמג עשין נב טוש"ע אה"ע סימן קסה סעיף מה:

סג ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף מז:

סד ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף מה:

סה ד מיי' שם הל' י טוש"ע שם סעיף מג:

סו ה מיי' שם הלכה יא:

סז ו מיי' שם הלכה י סמג שם טוש"ע שם סעיף מב:

סח ז מיי' שם הלכה כב וכל' יא טוש"ע שם סעיף לא ס"ק ו וכפירוש סדר חליצה סעיף ע ס"ק ו:

סמ ח מיי' שם טוש"ע שם סעיף מ:

ע ם מיי' פ"ל מהלכות רוצח ומשמרת נפש ומוכר הלכה עז:

עא י מיי' שם וסי"ד מהלכות יבום והלכה כג טוש"ע אה"ע סימן קסה סעיף מ:

הגהות הב"ח

(ה) גמ' ככה יעשה כל דבר שבוש: (ב) שם בקריה דל' אמר: (ג) שם כי סהיא יבמה דתניא ד"ה אמר רבא נגרסינן ליב ס"ל אמר רבה נגרסי' ד"ה רבה וכו' מר הא תורם תיכא הא גמיגות:

גליון הש"ס

גמ' לני לפק לקרייתא. כעין זה מיבוהין דף כה ע"ב:

[לקמן קו: סנהדרין מט:]

[ש"ך יומא נמצמה קה:]

[ע"ש תוס' ד"ה ת. ותוס' נכוהות כו. ד"ה רבה]

תוספות ישנים

לא סוף בירייה תחת [illegible]

שתיל כי מדבית . ג' ת' ל' וכ"ל א) אמר כי (כה) תחת נקמיה דלכי ת"ל כן וכן שתלו ממני ולת ידעתי להשיב לכם עד שמשמו ממלו והלי לת סמת לבו מעיקרת ממני סמים מתגלה על שהיו מכבדין לתרו מלך והיו מושיבין לתרו במקום של זהב לפיכך לת ידע להשיב להם שהגלוה מהכמת לתרם תלמודו: ה"ג כתם ותלבי מדבית עלי קלתו . ול"ג רבה דהת רבה לת היה כהן כדלילת כמ' מהוע דת"ל בשמעיה שהיה כהן זל

זכי כמתנות תכל הוה לת רבה לזכות שלת היה כהן ועוד תאמר דרבה היה מי שנה ותלבי היה מי שנה . ובמ' תעיין שנה שתי

קטנה שחלצה מחלון מסתגדיל ואם לא חלצה חליצה פסולה · ור' יוחנן אומר אפילו חלצה חליצה פסולה · ור"ח אומר לא שריא ומני להו קטנה בהדי מרש ומרשת (ג) כגון גדול: לחבל חכמים תומרים · ועבדי ר' מתיר · דתמר בהאשה רבה (לעיל לו.) עשו חליצת בן תשע ויבמתו קטן ויו"ל (כדמוכח) משום דבקטנה פליג רבי יוסי בגמ' ואם תאמר בגדול לחבל בחליצה לא ס"ל כותיה: לתן מ"מ כיון דחכמ פסולה ממאי מני שחמגדיל ושוב לא חלצה חליצה פסולה · לימי לפוסלה עליו · דשמעינן מלישת קטן דלא הוה אפשר לאשויי אחר ליה דתמר קטן וקטנה לא תולטין ולא מייבמין: לחשה ויחיש · דכתיב (לעיל כה) ואם לא יחפוץ האיש ולא קטן ואשה נמי תע"ש ללא כתיב מישעת בעין גדולה כאיש ולחיקוק לה דכתיב בההוא קרא ועלתה יבמתו השערה: עיניו למעלה · כלפי מרן ישראל משום דשכיחה שהם קיימת כדכתיב והיו עיניו ולבו שם: לחתך רבי למחיכתך · למודרם ולחיבוי כל חד למיחב לחדוכיתה: ר' ישמעאל בר' יוסי בעל כאר הוה כדאמרי' בהשוכר את הפועלים (ב"מ פד.): מפסע ועויל. הולך לאחו: לחדרן · תלמידו של רבי היה: לקליה רבי למטרפסיה. לגמולו על שמעט ולא מיחה: פוק בדקה · אם הבחילה שמי שערות: לא לגריכת למיבדקה: כבר הוכיח זקן. רבי יוסי: לעקרט לחדרן · עוכבו על לשון הרע= נגעים: מדברינו של ברבי · ר' יוסי, כל "ברבי" לשון חדס גדול: קטנה מולנת: מסהיא כפעוטות כבר שים כבר שכבע דחמן בחם' ניטין (דף סה.) הפעוטות מקחן מקח וממכרן ממכר במטלטלין הלכך לעניו חליצה הוחיל ולא כחיב מיעוט, כשירה מסהיא בפרק הזה שיודעת מעט להבחין: לעונת נדריס · שנה לחת קודס לומן שמי שערות כדחמן בפרק יולא לופן (נדה מה:) בח לחת עשרה שנה ויום לחד נדריה ובדקיקה לה יודעת לפי מי נדרה והקדיקה דבריה קיימין: לתן הלכה כלחותו הזוב · חלא כחנא קמא דבעי ג': והלמר רב נחמן כרי: קמ"ל לתן הלכה כלחותו הזוב · דלחע"ג דלי עבד הוא בדקחני חלכה בשנים וקחני מכאיריו: הני מילי דסבי בחלמא דיעבד. דקחני חלכה בשלשה ומלמא לחד מהן קלוד לו פסול פסולה הא כולם כשריס חליכה כשירה חבל לכחחלה ליכעי מיחה כרבי יהודה דלמ"ל נבי עלונתה דרבי יהודה הלכתה כת"ק:

אמר רב יהודה אמר *רב זו הבריר' מאיר אבל חכמים אומרים "אין חליצת קטן כלום: קטנה שחלצה וכו': אמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר"מ דאמר איש כתוב בפרשה *ומקשינן אשה לאיש אבל חכמים אומרים *איש כתיב' בפרשה,אשה בין גדולה בין קטנה, *מאן חכמים?רבי יוסי היא-דכ' חייא נר' שמעון בב רבי הוו יתבי:פתח חד מינייהו ואמר המתפלל צריך שיתן עיניו למטה שנאמר °והיו עיניי ולבי שם כל הימים(ה) וחד אמר,עיניו למעלה שנאמר °נשא לבבנו אל כפים אדהכי (3) אתא ר' ישמעאל בר' יוסי לגבייהו,אמר להו במאי עסקיתו? אמרו ליה בתפלה,אמר להו כך אמר אבא: "המתפלל צריך שיתן עיניו למטה ולבו למעלה כדי שיתקיימו שני מקראות הללו" אדהכי אתא רבי למחיבתא-אינהו דהוו קלילי יתיבו בדוכתייהו,רבי ישמעאל ברבי יוסי אגב °וקרייה הוה מפסע ואויל,אמר ליה אבוך-כי הוא זה שמפסע על ראשי עם קדוש? אמר ליה אני ישמעאל בר' יוסי שבאתי ללמוד תורה מרבי,אמר ליה וכי אחה הגון ללמוד תורה מרבי? אמר ליה וכי משה היה הגון ללמוד תורה מפי הגבורה? אמ' ליה וכי משה אחה?אמר ליה וכי רבך אלהים הוא? אמר רב יוסף שקליה רבי *למטרפסיה דקאמר ליה "רבך" ולא "רבי' אדהכי אתיא יבמה לקמיה דרבי,אמר ליה רבי לאבדן פוק בדקה,לבתר דנפק אמר ליה ר' ישמעאל כך אמר אבא איש כתוב בפרשה אבל אשה בין גדולה בין קטנה,אמ' ליה חא לא צריכת,בבר הורה יבמה,קמפסע אבדן ואתי,אמר ליה רבי ישמעאל בר' יוסי:מי שצריך לו עם קדוש יפסע על ראש עם קדוש? מי שאין צריך לו עם קדוש היאך יפסע על ראשי עם קדוש',אמר ליה רבי לאבדן:קום ברוכתיך חאנא באותה שעה נצטערע אבדן,ומבעו שני בניו,ומאנו שתי כלותיו אמר רב נחמן בר יצחק בריך רחמנאדכספיה לאבדן בהאי עלמא אמר ר' אמי מדבריו של ברבי' נלמוד קטנה חולצת בפעוטות,רבא אמר עד שתגיע לעונת נדרים,והלכתא עד שתביא שתי שערות: חלצה בשנים וכו': *אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן אין הלכה כאותו הזוב,והא אמר ר"נ חדא זימנא דאמר רב יוסף בר מניומי *אמר רב נחמן (3)חליצה בשלישי:צריכי,דאי אשמעינן בך קמייתא הוה אמינא ה"מ לכתחילה אבל דיעבד אפי' תרי קמ"ל אין הלכה כאותו הזוב ואי אשמעינן אין הלכה כאותו הזוב אלא כתנא קמא ה"א דיעבד אבל לכתחילה ליבעי חמשה,צריכא: מעשה שחלצו כו': בינו לבינה מי ידענא?אמר רב יהודה אמר שמואל ועדים רואין אותו מבחוץ, איבעיא להו מעשה שחלצו בינו לבינה אבראי ובא מעשה לפני ר"ע בבית האסורין או דלמא מעשה שחלצו בינו לבינה בבית האסורין? אמר רב יהודה אמר רב בבית האסורין היה מעשה ולבית האסורין בא מעשה. ת"ר

בבית האסורין וכא מעשה לפני רבי עקיבא כלא ויו"ו וקתי נמי "בבית האסורין" לרבי עקיבא ואם תאמר והיכי פשיט מהמעשה כא לפני רבי עקיבא ולא כא לחכרי ויש לומר דיוקא הגמרת שבא לפניו בבית האסורין כדאמר עבר קומי מבוטין דרבי יוחנן הסנדלר רבי עקיבא היה מכריז ואמר מחן בעי מחכין ומחן בעי לגורין חלצה חבו ליבמה מהו לחזיק ליה ריעה מן כוותיה אמר ליה מית לך כוסן אין לך בכר

עב א מיי' פ"ד מהלכות יבום הלכה טו סמג עשין סב טוש"ע חא"ע סימן קסו סעיף מג:

עג ב מיי' פ"ה מהל' סנהדרין הלכה ג סמג לאוין רמ טוש"ע ח"מ סימן ח סעיף ד:

עד ג מיי' פכ"ה מהלכות סנהדרין הלכה ג סמג לאוין רמ טוש"ע ח"מ סימן ח סעיף ד:

עה ד מיי' פ"ג מהלכות יבום הלכה יו סמג עשין נב טוש"ע חא"ע סימן קכז סעיף ד וסימן קסו סעיף מג וכאור חליצה סעיף יו וכירוכו סדר חליצה סעיף כו:

[נכנורות יש: כתנו תוספות ד"ה לים כו' ניחוד ניחור ע"ש]

תוספות ישנים

זו דברי ר' מחיר דחמני מתחת מתקני חליצת קטן פסולה חלמת מפשה מיבמה כוי לקיחבולי מחיר לכל חכ"ח ואין חליצת קטן כלום חפילו לפוסלה על כחתין וח"ח ברייחא כל הקטן דפליני חמוחי נבי קטן ואפילו חליצה פסולה מיכח מ"ד פסולה ופוסלת ומיכח מ"ד פסולה ואינה פוסלת. וכן פליגי חמוחי בפלוגחת ר"ת ומכמים דבכל. וי"ל דפליגי בפחמת דחמני' קטן ואפילו דקחני חליצה פסולה לי פוסלת מחת וחיל"ש כר"ש כדבעי כדיל': והלכתא עד שתביא שתי שערות מלמוד הוא דקחני, כי וכן כלכה: הלכה חליצה נג' וחכמו בפסו בחמשה: ובא לפני ר"ש בנים כחמורים וככיור. חניא בחוספחת ר' יוחנן הסנדלר היה הולך לפני בית הכמורין ברבי עקיבא לחבר שמועה ממעיים על כחפו והיה נוטף מעיים לפני מעיים ואינו מלוי ואינו מרגיש עד שבאו ואמרו לו רבי עקיבא רבך הולך לפניך

על מנת שתתן לך מאתים זוז . ותע"ג דלית ליה לחלוצה כשירה כלמפורש בכתובות בהמדיר (דף עד.) דכל הנאי מבני גד וכני לחובן נמריך [תוס'] שתפיר "להלוות על ידי שליח שנעשה מזה לת יהושע שליח לתת להם את ארץ הנעלד הוי הנאיה תנאה, וכל [תוס'] דלא תפיר לעשות על ידי שליח כגון תורה אור חלילה אין הנאי מועיל בה והו טעמו על דבר : בני עמודי . עמודי והמיימי ל : יעיבמה . מהמייבם ל : זו היא עמידתה . זו היא תוקמתה : יעמד ליה . מכרת היא בו. שוס דבר גנאי : אמרה ליה אין ממונה חזק לה . דבר זה היה יודעת בו שאין בת לייבמה חלת כדי לאכול ולכלות ממונה ונרשה : ליעמד אחריות בני עמודי . עמודי על רגליך דכתיב (דברים יט) ועמדו שני האנשים בעמידה" : יעיבמה זו היא עמידתה . קיטעת היא או חולה אמר לה ידע לה מכיר הוא בה שרולה לייבמה אמרה ליה אין וממונה חזק בה : להא דר' יוחנן . דאמר לעיל עד שיאכלנו שניהם : הב ליה . להא קבילת עלה ותע"ג דחליצה בהכי לא מיפסלא מיהא לחייבת לקיומי תנאה ס"א מדינת כשאר שכירות דעלמא : אמר אמר ליה . כיון דחליצה כשירה היא משום דינא דמי ליה הכיון דעליה כמיא למיעבד חלת בעי משקה אי כך נעבדה ליה : מעברת . מעבר יס בספינה : אמר ליה אבי . נרב פפא : אחזק היכא . כלומר כמדומה אני שיש לך אב ואם שמוכין לך לספק נרכיך לפיכך קא מחדדן שמעתיך : ושבקינו . אתה ואימיה : נמ מוטעה פסול . אם אינה מקיימת תנאה לחיפסל נעל ע"י שלית שתאומר לשנים כאחד ואמו נעל לאחד אי רלי יכאני בני נד ואכאי ביה היכך דמי לאחד בני נד ואכאי ביה תנאה : וכן בניכי כשים . כופין אותו עד שיאמר רולה אני : מולנין אמ"פ שאין מכירין . יכם ויבמה שבאו לפניכם לחלוץ ואין אחת מכירין בו שהוא יבמה נזקקין להן ב"ד ומולנין : וממתינין . ב"ד נזקקין לאיחון אמ"פ שאין מכירין : לפיכך . הואיל ונזקקין להם אמ"פ שאין מכירין אותם : אין כותבין נמ חליצה . עדים הרואים בחליצה ובאיחון אין כותבין ואומרין לה להיות בידה לזכות אח"כ מכירין שהן יבם ויבמה, והשתא דאין כותבין אח"כ מכירין אי נמי לאו יבמה הוא לא נפיק מוכה מיניה דכל כמה דליכא למיחש לה נמי לאו יבמה היא : חייבין לב"ד עוברין . עדים "ראיתי שחלצה בפניהם ואפילו לא כתבו כן "ואיפקמודעינהו" חייבין שמא מחלה נמי וה לב"ד אחר ויבמתו עליו ולא יכנסו לה פנוי זה שכותב נמי זה יבמה הוא ויבמה שבאו לפניכם לחלוץ ואין אחת מכירין בו שהוא יבמה נזקקין להן ב"ד ומולנין : וממתינין . ב"ד נזקקין לאיחון אמ"פ שאין מכירין : לפיכך . הואיל ונזקקין אמ"כ מכירין : כותבין נמ חליצה . עדים שראו שחלצה יכולין לכתוב לה ואע"פ שאין מכירין ולא חייבין שמא טעו ב"ד בחליצה זו לומר תולין לה על פי שאין מכירין וחלצו לה ממי שאינו יבמה : מתני'

[ע"ל נמשנות]

[כתובות עד. [תוספות ד"ה כ"ב]

[ע"ל קכ:]

[ע"י תוספות ע"ל קי. ד"ה כין עומד]

תוספות ישנים

א) חיימה למ"ד חליצה לינה אמ"כ מכירין מ"מ מפלי תתן סרק בהקנל בלאומר קדשתי אח בתי ולינו יודע ומי קדשתיה ובא אחר ואמר אני קדשתיה ואת אחר ואמר אני קדשתיה ובא אחר ואמר אני קדשתיה ואינו יודע למי מהקדשתי למי אחר ואמר אני קדשתיה ונמל לה נם מחכרת לאמת לה כעיון הכיכרת. וכהא שאמרה מהקדשתי ולינו יודעת למי מהקדשתי ובא אחר ואמר אני קדשתיה ונמל לה נם מחכרת לאמת לה כעיון הכיכרת. וכהא אמרי אין מולנין אמ"כ מכירין ויש לחלק דהתם מיירי שמא יפקנו דבריו ויכחישוהו כמ"ם לו מהשה כלל הכא ליכא דמכחיש ליה שהרי נם הוא רולה כמוה מיהו ע"י דמנן בקנק בחנק מכיאין על פי כת קול ומעשה בחחר שאמר על רחם הכר ואחר אחיני בן פלוני מת ובלבו ממקום פלוני מת ובלבו ולא מלאו שם אחד וכשילאה ובוב מעשה בחחר בעלמון שאמר אני פלוני בן פלוני נשבני נתם ובני הוא מת ובלבו והשיבוהו אח שכיזהו לא נמיני שמא רחלמא מכח מיירי שנם פיכם אינו מכיר בה שהיא יכמתו . כנון שהיה הוא בשבי ובן בני מילחן בלומרת לי אחני בפלוני בעלי ובנפל ליעו יוחד ע"ל :

ר"ם ו. קדושין ב, ב"ב מה. מרכין כה.

[ערכין כה. קדושין ב, ע"ם ב"ב מה.]

[פחוטת כה. ושי"ב]

ב"ב קלה:

בתי עמודי . לגשון שפי' בקונטרס עמודי ותלוי לו משמע שלריך עמידה לחלון ונמת לכתחלה בעי ולא מיפסלא בהכי כדפרישי' לעיל (דף קי.) נבי בין עומד בין יושב בין מוטה :

אין לו חלת שכבו . הייט דוקא כגון הכא שמוחל דבר גדול במקום שלין לוקחין חלת דבר מועט יוכן ההיא דהגוזל בתרא (ב"ק קמ: ושם) גבי אלך להביא כרוב ודורמסקין לחולה דאין לו חלת שכבו אבל היכא שלוקחין דבר גדול החם יכול לומר לו משקה אני בך ותע"פ שלא הועיל כלום מחומו דבר שחוכש עליו שכר : רבא אמר רב סחורה . והא דאמר בחלו מליחות (ב"מ דף נב. ושם) אמר רבא כגון רב סחורה דאסכרן ונחמת ליסטרון פירוש שהאיר עיני בלוקה משנה אחת רבה נרם החם אבל רבא היה תלמידו מובהק דמשמע הכא ובכמה דוכחין ואית דנרסי החם רבא ויל"ק דאפילו לת אסכרן אלא ונחמת ליסטרון נבבד

אמר מר חיני לקרוס עליו" :

לפיכך

אין כותבין נמ חליצה אמ"כ מכירין כו' . פירש בקונטרס דמייתין שמת יבמו בית דין בחתרון ויליחוה בלא הכרת יבם ויכמתו על בית דין בחתרון וה"ם ואחתי חולין בית דין בחתרון ונימוס לאחתי מיכי מכירין ונימוס לאחתי מיכי סהדי אחלוה בב"ד ויכמתו על בית דין בחתרון ויליחוה בלא הכרה וה"ל דעדים לינס מעידין לאחתן ויליחוה לסם לא הכירוס בית דין בחתרון דאולי החי ולחי לא מייתין : ורבא דידיה אמר כו' ולא מייתין לבית דין טוענין . פירוש שמת טעו ב"ד בחתרון ועבו בלא הכרה כך פירש הקונטרס וקשה לחלן פירוש בית דין טוענין שוה דמייתין לבית דין טוענין דרב סחורה הייט בית דין לאחרון ולא מייתין לבית דין טוענין דרבה הייט בית דין בחתרון ועור קשה לר"י דאמר פ' יש נוחלין (ב"ב דף קלה: ושם) אמר רב דימי הילכתא לא מייתין לב"ד טוענין ופריך מ"ם מדרבה דאמר רבה אין מולנין אמ"כ מכירין דמייתי' לבית דין טוענין כו' אלמא בדרבה נרסי' טוענין ורבה לר"י כנרסת ספרים יש הנרסי בדרב סחורה דלא מייתין ובדרבה מייתין וה"פ לא מייתין לבית דין טוענין שמת טעו בית דין לאחרון להניאה ע"י חליצה שיעידו בחליצה ולא בהיכירא דכולי האי לא מייתין אלא יחזרו עליהם אם הכירו ב"ד בחתרון ורבה סבר דאין מולנין אמ"כ מכירין שמת יבמו בית דין בחתרון להניאה ע"י עדים ויחמרו אלא עכו כ"ש בהכרה והקשה הר"ר יהודה מדמנית בתוספתא(פ"ב) מולנין לאשה אמ"פ שאין מכירין אותה מקיקה לרבה משמיה דנפקיה ותיכף דתוספתא מייתי לחוריית ותחמרי הכא דאין מולנין אלא לבית דין טוענין .

רבה

[ע"ש תוס' מכלהין מט: ד"ה אמר רבה ותוס' ע"ז יט. ד"ה אמר]

מתני' *מצות חליצה בא הוא ויבמתו לבית דין והן משיאין לו עצה ההוגנת לו שנאמר (דברים כה) ויקראו לו זקני עירו ודברו אליו והיא אומרת מאן יבמי ליקים לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי והוא אומר לא חפצתי לקחתה ובלשון הקדש היו אומרים ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו מעל רגלו וירקה בפניו [דרוק הנראה לדיינים] וענתה ואמרה ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו ער כאן היו מקרין וכשהקרא רבי הורקנוס תחת האלה בכפר עיתם וגמר את כל הפרשה הוקשקו להיות גומרין כל הפרשה ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל מצוה בדיינין ולא מצוה בתלמידים רבי יהודה אומר מצוה על כל העומדים שם לומר חלוץ הנעל: **גמ'** *אמר רב יהודה מצות חליצה קוראה וקורא וחולצת ורוקקה וקוראה מאי קמשמע לן מתני' היא? הא קמשמע לן

הדרן עלך מצות חליצה

מתני' עגלה ההוגנת לו. כלך אל שכמותך ואל תכניס קטנה לתוך ביתך: בלשון הקדש היו חומרים. במסכת סוטה (דף נב.) נפקא לן מקראי בפ' תו נאמרין: בכפר עיטם. בתלמידים היושבים שם לפני רבן בשעת החליצה: **גמ'** קורלתא. מלן יבמי (דברים כה): תורה אור וקבלת. לא תפלחי לקחתה (שם): חולצת ורוקקה וקורלתא. ככה יעשה לאיש (שם): דמקרי גט חליצה. המקרא את הפרשה בשעת חליצתה: מודה רבא בלא חפצה יבמי. דבעינן שלא יפסיק דאי מפסיק מקמע להאי "לא" מרישא קאי דאמרה ממלן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא כלומר לא ממלן אלא יבמי אבל

אין ממאנין. יתומה שהגיעה לחמה ולחיה ללא מן החירוסין: בכעל. תכל שם מת ולא מיאנה כו ונפלה לפני יבם הויה יולחת במיאון ללא תמתין עד שתגדיל ותאמון: לין בעת ישראל הפקר. ולפי' מן החירוסין לא ממאן ומיאנה שהרי ממתינה בזה ותמתין מלחרוס לאחר עד שתגדיל ויהיו קדושין גמורים ולא תצא עוד מכלי במיאון: ותממן. כדלמון ומפקא ובגמרא פריך הא מיאנה בו כבר תדע דימנה: גמ' מ"ט דב"ש. דלמרי בשמאי לא ממאנה, הא קטנה היא: לפי שאין תנאי. מועיל בגיטין של גדולה ולפי' הוה ליה תנאה בשעת קדושין, לחולי תחליה בשעת ביאה ומופה ומיילת להו קדושין קמאי ואי תמרת בשוה קטנה, ממלן לה ידעי חיבמי דמשום קטנות הוא ללא תמרי תנאה ב"ש בגיטין ואתו למימר יש תנאי בגיטין נדולה: ונכנסה למופה כו' מאי מיבעי ליה למימר. לב"ש לחלה לה ממאנת דקאמרי אין ממתינין ללא תרוסות ומשמע לאפוקי [נעיל פ. כתובות נב: ב"מ עג:] ונכנסה למופה' לו שנתפרכה לשלומי הבעל דנפקא לה מכלל תרוסה: לפי שאין תנאי מועיל במופה. ולי לתרת קטנה שנכנסה למופה ולא נבעלה ממלן לתרי תנאי הוה להו ואתי למימר יש תנאי בתופה: מפר האב. מפרה האב לשלומי הבעל מלי לימא למימר ת"ש. אתי למימר תנאי מועיל במסירה שפיר קאמרי שהרי אין כאן מיבה דניחא לתנאיה. דקדושין אלו שאין תנאי בהן דוקא [כתובות נב. ניטין פח:] דלולי מסקינן לביה קידושיה לא נפקא במילון דהאב זכאי בקידושי בתו ואין מילון ללא ניחומה שקדשוה אמה ואחיה וה"ק מפר האב לשלומי הבעל. דקי"ל בכתובות (דף מח:) דניטין ניתנו ותכותה הכא מסרוה לחין לשלומין הוו ניטין ונב"ש לא ממאנת מלי לימא למימר: לא פלוג רבנן. אין ניטין לניטין: לפי שאין תנאי. לפי שאין תנאי בקידושי [כתובות י. קדושין מה:] תחת האב כו'. ולהכן תקיט ניטין נדולה כדי שלא יהנו בה מנהג הפקר כדאמר לקמן (דף קיב:) בחרס שנפל ולי תמרת ממלנה, מימנעי ולא נסבי לה לחין לחד רוקא לעשות בעילתו בעילה ועוד ומיעקרא תקנת רבנן: לחיבורא. דבעילה זנות: מפר האב כו'. דקי"ל [נעיל יג. קדושין מה:ם"ם] דניטין ניתנו ולכותה בניטין דרבנן הויא מסיקנא לחין ניטין ונב"ש לא פסיקא קאמרי לחין ממלנין ללא תרוסות מלי לימא למימר לה בעילת זנות היא ולא מימנעו: משום פיבי. שלא יפסיד פירות נכסי מלוג לבל תרוס ליה ליה פירי: קבר לחי לא. לחם לימי מבניון לעייל לה קרוביה כו': בשעורה. קטורת ניטין הילכך לי לחמרת ממלן, מימנעי ולא נסבי: נימא נהו כו'. הילכך לא מימנעי: תמר ר' יוסניא ממלנת למחמרו. לב"ה לחמרי ממלנת ביבם, למחמרו ממלנת שלם עבה בה מחמר ממלנת ושוקרתו שלא תהא נריכה נתן לממרו לבל תלוה שהיא בחניל זיקה לא עקרה: דבעל כריתה. מקידושי לחתון ומכח ניטיותן רמיא עליה ובריתהון לא מיתקה: והכי ניחם. יבם בעל כרחה היא כדחמר בהבית על יבמתו (נעיל נד.) יבמה יבת עליה בע"כ: ומניא

בית שמאי אומרים אין ממאנין אלא ארוסות ובית הלל אומרים "ארוסות ונשואות. ב"ש אומרים בבעל (א) (ולא ביבם) וב"ה אומרים יבבעל וביבם. ב"ש אומרים בפניו ובית הלל אומרים יבפניו ושלא בפניו. ב"ש אומרים בב"ד וב"ה אומרים "בב"ד ושלא בב"ד. אמרו להם ב"ה לבית שמאי "ממאנת והיא קטנה אפילו ד' וה' פעמים אמרו להם ב"ש אין בנות ישראל הפקר אלא ממאנת וממתנת עד שתגדיל ותמאן ותנשא: גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל מאי טעמא דבית שמאי? לפי שאין תנאי בנשואין ואי נשואה תמאן אחי למימר יש תנאי בנשואין, נכנסה לחופה ולא נבעלה מאי איכא למימר? לפי שאין תנאי בחופה, מפר האב לשלוחי הבעל מאי איכא למימר? לא פלוג רבנן, ובית הלל מידע ידעי דנשואי קטנה = דרבנן ניתהו. רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו משמא דבית שמאי *לפי שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, נכנסה לחופה ולא נבעלה מאי איכא למימר? לא ניחא ליה דתיהוי חופה דאיסורא, מפר האב לשלוחי הבעל מאי איכא למימר? לא פלוג רבנן ובית הלל כיון דאיכא קדושין וכתובה לא אתו למימר דבעילתו בעילת זנות. רב פפא אמר טעמא דב"ש משום פירי טעמא דב"ה משום פירי טעמא דב"ש משום פירי דאי אמרת נשואה תמאן, שמיט ואביל להו מינה דסוף סוף למיפק קיימא ובית הלל אדרבה כיון דאמרת תמאן אשבוחי משבח להו, סבר, דאי לא, עייצי לה קרוביה ומפקי לה מיניה. רבי אמר היינו טעמא דב"ש *שאין אדם טורח בסעודה ומפסידה וב"ה טרוייהו ניחא להו (נ) [ב"ה] דליפוק עלייהו קלא דאישות: ב"ש אומרים בבעל וכו': אמר רבי אושעיא *ממאנת למאמרו ואינה ממאנת לויקחו. אמר רב חסדא מאי טעמא דרבי אושעיא? מאמר דמדעתה מציא עקרא, זיקה דבעל כרחה לא מציא עקרא, והרי ביאה דבעל כרחה ומציא

בית שמאי: תמר רב יהודה תמר שמואל מ"ט דב"ש לפי שאין תנאי בניטואין. תימה דבפ' המדיר (נ) (כתובות עג. ושם) נבי קדקה על תנאי וכנסה סתם קתמר שמואל דאין לריכה נט ומוקי לה בפליגי פלוגתייהו בבעל דמופרש טעמת דרב שאין לחדם בועל בעילתו בעילת זנות אלמא אפילו בשמואל ים תנאי בניטואין וכ"ה נמי לגירסת הקונטרס ים תנאי בניטואין ויבין, הניח כאן תמר רב יהודה תמר רב ותר"י מ"מ מיקשה "לרבה דתמר התם (דף עג:) בעשות אלמה נגידתה מודה רב דים תנאי בניטואין ועוד דלפי' נכנסה לחופה ולא נבעלה קתמר הכא דאין תנאי בחופה ונרלה לר"י דלחביי לא היה מפרש טעמת דב"ה משום דמידע ידעי כו' אלא משום דים תנאי בניטואין וסוגיא דהכא כעולה תמר ר' אלעזר דתמר התם המקדש על תנאי ובעל ד"ה לריכה חימנו נמ דאין תנאי בניטואין (ז) וגרם הכא תמר רב יהודה תמר רב לשמואל בנכנסה לחופה ולא נבעלה ים תנאי והא דתמר לחביי לעיל בפ"ם התחה רבה (דף נה:) נבי פלונתה דרב ושמואל דאמר טעמא דרב דאין תנאי בניטואין אתו לאחויי אחלייה אחלייה. אבל בהבניסה לחופה ולא נבעלה או בשמחר האב לשלוחי הבעל לא אמר אחלייה אחלייה לחנאיה והלכה כרב. והא דאמר הכא וב"ה מידע ידעי דנשואי קטנה דרבנן ניתהו ברין הוא דהעל"ל וב"ה ס"ל דיש תנאי בנשואין כשמואל נטעת ד"ם הכי אלא לדבריהם ד"ש קאמר הבי הר' אלפס מ"ו ופסק כעולא דאמר ממאנת לויקחו ומפתברא בותיה דרב ושמואל ור"י דאפליגו במיאנה לוה מותרת לוה בלחו משמע דס"ל ממאנת לויקחו. ופסק נם כשמואל: ור"י דאמרי ממאנת. לוה מותרת לאחים וה"ה שמותרת לעלמא אי מיאנה בכל האחים אבל לאחד שמיאנה אסור דבי אחא רבין אר"י מיאנה [בוה] מותרת לאחין ולא לוה לו. אסר אביי מאן לא הודו לו רב. רבא אמר לא הודו ר' אושעיה ואמרי לה רב אסי מ"ו אביי א' לא הודו לו רב אבל ר' אושעיה ורב אסי הודו דה"ק מיאנה בוה מותרת בוה לכל האחים ואפי' לוה שמיאנה ממאי שאינה ממאנת לויקחו וכמי שלא מיאנה בוה דמי אבל לעלמא אסורה. רבא א' לא הודו לו ר' אושעיה וב"ש רב אסי הודו דה"ק מותרת לכל האחים אבל לאחד שמיאנה בו אסורה ממני שממאנת לחצי ויקחו. ולעלמא נמי אסורה ממני שלא מיאנה אלא בו. אבל לכל האחים מותרת במקום שיש אחים דאין מיאון לחצי ויקח. אבל בחד יבם או בשני יבמין ומיאנה בכולן אסורה והייט דלא כרי אושעיה. וה"ה לעלמא דמותרת אם מיאנה בכל האחים ואפי' (מיאון) מאי לא הודו לו רב אסי וב"ש רב ור' אושעיה וה"ק מיאנה בוה מותרת לאחים

ומיצא

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פי"ח מהל' גירושין הל' ג סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קנה סעיף ד:
ב ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף ה:
ג ג ד מיי' שם טוש"ע שם סעי' ד:
ד ה מיי' שם טוש"ע שם סעי' ו:
ה ו ז מיי' פ"ו מהל' גיטין הל' כג טוש"ע שם סימן לח סעיף לה ל:
ו ח מיי' שם הל' כג:

[ע"י ל"ג נרסם]

תום' חד מקמאי

פרק בית שמאי

הא דאפר שמואל [נדה נא:] סעמייהו דב"ש משום דאין תנאי בנשואין למעמייהו דב"ש קאמר אבל שמואל נטעת ס"ל יש תנאי בנשואין דבי' בפרקין ובפ' המדיר קדושה על תנאי וכנסה סתם רב אפר צריכה הימנו נם ושמואל אפר אין צריכה הימנו נם ואשקימנא לשמואל כל הנטעל ע"ר קידושין הראשונים הוא בועל ורב ס"ל כיון דבעל אתוליה אחלייה לתנאיה. אבל בהבניסה לחופה ולא נבעלה או בשמחר האב לשלוחי הבעל לא אמר אחלייה אחלייה לתנאיה והלכה כרב. והא דאמר הכא וב"ה מידע ידעי דנשואי קטנה דרבנן ניתהו ברין הוא דהעל"ל וב"ה ס"ל דיש תנאי בנשואין כשמואל נטעת ד"ם הכי אלא לדבריהם ד"ש קאמר הבי הר' אלפס מ"ו ופסק כעולא דאמר ממאנת לויקחו ומפתברא בותיה דרב ושמואל ור"י דאפליגו במיאנה לוה מותרת לאחים וה"ה שמותרת לעלמא אי מיאנה בכל האחים אבל לאחד שמיאנה אסור דבי אחא רבין אר"י מיאנה [בוה] מותרת לאחין ולא לוה לו. אסר אביי מאן לא הודו לו רב. רבא אמר לא הודו ר' אושעיה ואמרי לה רב אסי מ"ו אביי א' לא הודו לו רב אבל ר' אושעיה ורב אסי הודו דה"ק מיאנה בוה מותרת בוה לכל האחים ואפי' לוה שמיאנה בו אסורה. ואפי' כשיש אחים דיש מיאון לחצי ויקח ומותרת לכל האחים ולא לוה שמיאנה. וכ"ש אם אין אחים אסורה לוה שמיאנה בו דבחד יבם הכי נמי דמצי עקר ב) ואפי' כשיש אחים דיש מיאון לחצי ויקח ומותרת לכל האחים ולא לוה שמיאנה בו ומיהו אם מיאנה בכל האחים מודה רב אפי דאסורה בכולהו וכיון דדבא ב"ל דר"י פליג עליה דר' אושעיה דהא א' דרבא מאן לא הודו לו ר' אושעיה ואשקימנא דמשמאנת לויקחו וזהו טעמו של הרב אלפס שפסק כעולא. והלכה כשמואל ור' יוחנן דאמרו מיאנה בוה מותרת בוה אבל לוה שמיאנה בו אסורה:

ב) נרסה דל"ל אלא רבותא קתני דאפילו כשים אחים וכו'.

מידי

מידי דהוה לבעלת הגט. הקשה רבינו יהודה ז"ל מיתה כבעל ממתי מזהרת לתבוע מידי דהוה לבעלת הגט שתסורה לתבוע ותומר דשמא הכא שייך למימר טפי כיון שתיבה תשמו ותיבה תסורה במיתון ה"ה דגט לא תסר לה כיון שתיבה תשמו

מאן לית הודו לו תמר מבני רב. משמע לכל ר' תוספות הודה לו ומיתה בזה מזהרת למתן דקתמר הייט לכל המתין ה"ל כרבי תוספות דתמר מיתה ממתנת לזיקתו מאן לית הודה לו רבי תוספות דיש לו למתן מיתון לבולה זיקה לבל רב אסי דהא הודה ל' למתן ליה מתן מיתון למתי זיקה הא לבולה זיקה יש מיתון והא דקתמר מזהרת למתן הייט תם לו כיון למתן מיתון למתי זיקה תיכא דתמרי תמרו רב אסי ותל וכל שכן ר' תוספות וכן פירש בקונטרס:

תרי קיטרי עבדו ביה. בירושלמי פריך תיפו העושה דבר שלא כסורה מחיצין עבוה שלו ומצי רב אסדא (היא) הדא תמרה עבדה ומיתה מן הגשואין ושלא בפניו על דעתייהו דניה שמתי מיתה מיתון ותין זו קושיא ב"ב דתיבא למימר דקיזושי קיטרה דרבנן ניכהו ותפקעיניהו רבנן לקידושין מיניהו:

מבשירין בשניס. הוא הדין בחד שלא שלריך לעדות שמיתה:

הלכה כתומו הזוג. פר"ח דוקא בדיעבד אבל לכתחילה לא "דמכשיריס" דיעבד משמע תמי

ומציא עקרא אלא ביאה ומאמר דהוא קעביד מציא עקרא, זיקה דרחמנא רמא עלה לא מציא עקרא אלא אמר ממאנת אף לזיקתו מאי טעמא? נישואי קמאי קא עקרא איתיביה רבא לעולא כל שיכולה למאן ולא מיאנה צרתה חלוצת ולא מחייבתם ואמאי *תמאן השתא ותעקרינהו לנישואי קמאי ותחייבם צרתה? צרת ערוה שאני דתני רמי בר יחזקאל *מיאנה בבעל מותרת לאביו, ביבם אסורה לאביו אלמא בשעת נפילה נראית כבלהו הכא נמי בשעת נפילה נראית כצרת ברו. אמר *רב מיאנה בזה אסורה לזה מידי דהוה אבעלת הגט: בעלת הגט לאו כיון דאיתסרא לה לחד איתסרא (ג) להו לכולהו הכא נמי לא שנא *דשמואל אמר *מיאנה בזה מותרת לזה ולא דמיא לבעלת הגט: בעלת הגט-הוא דקא עביד בה, הכא היא בעבדא ביד, דאמרה לא רעינא בך ולא צבינא בך בך הוא דלא רעינא הא בחברך רעינא. *רב אסי אמר מיאנה בזה מותרת אפילו לו, לימא כרבי אושעיא סבירא ליה דאמר אינה ממאנת לזיקתו? בחד יבם הכי נמי דמציא עקרא, הכא בשני יבמין עסקינן דאין מיאון לחצי זיקה, כי אתא רבין אמר רבי יוחנן מיאנה בזה מותרת לאחין ולא תודו לו, מאן לא תודו לו?

אמר *אביי, רב, *רבא אמר רבי אושעיא ואמרי לה רב אסי: בית שמאי אומרים בפנין וכו': תניא אמרו להן בית הלל לבית שמאי והלא פישון הגמל מיאנה אשתו שלא בפניו, אמרו להן ב"ש לבית הלל פישון הגמל בהמה בפושה מדה לפיכך מדדו לו במדה בפושה מדה לפיכך מדדו לו במדה כפושה מדרא אכיל פירי פשיטא נשואה היא והאמרי ב"ש נשואה לא מצאנה? תרי קיטרי עבדו ביה: בית שמאי אומרים בפני בית דין וכו': תנן, *התחליצה והמיאונין בשלשה; מאן תנא? אמר רבה בית שמאי היא *אביי אמר אפי' תימא בית הלל, עד כאן לא קאמרי בית הלל אלא בעינן מומחין אבל שלשה בעינן כדתניא *בית שמאי אומרים בפני בית דין וב"ה אומרים בפני בית דין ושלא בפני בית דין ואלו ואלו *מודים שצריך שלשה רבי יוסי בר יהודה ורבי אלעזר ברבי *שמעון מבשירין בשנים אמר רב יוסף בה, מניומי אמר רב נחמן הלכה *כאותו הזוג: בית שמאי אומרים תמאן וכו'? והא מיאנה חדא זימנא! אמר שמואל עד שחגדיל ותאמר *רוצה אני במיאונים הראשונים" עולא אמר תקתי קתני: או *שתמאן ותגדיל ותיארס או שתמאן ותנשא לאלתר כשלמא עולא היינו דקתני עד שתגדיל *ותנשא אלא לשמואל עד שתגדיל ותאמר מיבעי ליה? קשיא: *מתני' אי זו היא קטנה שצריכה למאן? כל שהשיאוה אמה *ואחיה לדעתה, השיאוה שלא לדעתה אינה צריכה למאן רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר כל תינוקת שאינה יכולה לשמור קידושיה אינה צריכה למאן ר' (ג) אלעזר אומר אין *מעשה קטנה כלום אלא כמפורש, בת ישראל לכהן לא תאכל בתרומה, בת כהן לישראל תאכל בתרומה רבי אליעזר בן יעקב אומר כל עכבה שהיא מן האיש כאילו היא אשתו, כל עכבה שאינה מן האיש כאילו אינה אשתו: *גמ' אמר רב יהודה ואמרי לה במתניתא תנא בראשונה היו כותבין גט מיאון לא רעינא ביה ולא צבינא ביה ולית אנא בעיא להתנסבא ליה" כיון דחזו דנפיש דיבורא אמרי אתי

נ"ל תחלת כו' דכמי שלא נשמת דמי: כל עכבה כו'. כל מה שהיא משוכבת תלגו בקבילו כאילו היא תחתו וכגמרא מפרש מה היא: תמי

ז א מיי' פ"י מהל' גירושין הל' יט סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמ סעי' יח וסי' קמב סעי' יד:
ח ב ג מיי' פ"ד מהל' מישלת הל' ז וסי"ח מהל' גירושין הל' ז סמג עשין מח טוש"ע שם סי' מג סעי' ג וסימן קמ סעי' ח ג:

תום' חד מקמאי
ר' חנינא בן אנטיגנוס אומר אינו היא קטנה שצריכ' למאן כל שיודעת לשמור קדושיה אינה יודעת אינה צריכה למאן כבר כתבתי כזה בס' חצוך בניסין בס' התקבל:

ל"ל
אי אמרת לאח"ז
אח"נ ניגע

הגהות הב"ח
(א) גמ' מיתסרא לא כולהו: (ב) שם כמצנה ר' תיעזב תומר: (ג) רש"י ד"ה כל ניכולה וכו' שאין זו צרת הבת: (ד) ר"ח ד"ה: כמי וכו' דשקחינהו לגשואין.

[עיי' כ:]
עיי' יג.
[עיי' יב. [יג.]
עיי' יב. [יג.]
(ג"ז שם)
[עיי' יב.]
עיי' קפ: פמחדין ב.
[עיי' קפ: [פ"ם דתיסת בפני ב"ד פוטחים]
[עיי' קפ:תיסת בר' יוסי]
ג"ז שם
[ל"ל ותאמן ותנשא]
[ניכסת ר"ף וכ"ם אי אוזיה]
[עיי' שם: [נקמן קמ. כתוכות קפ.]

לחי לאיחלופי בניטא . פירוש שיכתבנו סופר בזר בנט נירושין לנרש בו אתי לאיחלופי בניטא תקינו הבי "ביום אתא פלוני מיאנה פלונית בת פלוני באנפנא"

תנו רבנן אי זהו מיאון ? אמרה אי אפשי בפלוני בעלי אי אפשי בקידושין שקידשוני אמי ואחי, יחר על בן אמר ר' יהודה אפילו יושבת באפריון והולכת מבית אביה לבית בעלה ואמרה "אי אפשי בפלוני בעלי" זהו מיאון, יחר על בן אמר רבי יהודה אפי' היו אורחין מסובין בבית בעלה והיא עומדת ומשקה עליהם ואמרה להם "אי אפשי בפלוני בעלי" הרי הוא מיאון יחר על בן אמר רבי (ה) יוסי בר' יהודה אפילו שיגרה בעלה אצל חנוני להביא לו חפץ משלו ואמרה אי אפשי בפלוני בעלי אין לך מיאון גדול מזה:

רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר כל תינוקת ברבי חנינא בן אנטיגנוס תנאקטנה שלא מיאנה ועמדה ונישאת, משום רבי יהודה בן בחירה אמרו נישואיה הן הן מיאוניה איבעיא להו "נתקדשה מהו" תא שמע קטנה שלא מיאנה ועמדה ונתקדשה משום ר' יהודה בן בחירה אמרו קידושיה הן הן מיאוניה איבעיא להו פליגי רבנן עליה דרבי יהודה בן בתירה או לא, אם תימצי לומר פליגי, בקידושין או אפי' בנישואין ואם תימצי לומר פליגי אפילו בנישואין הלכה כמותו או אין הלכה כמותו ואם תימצי לומר הלכה כמותו, בנישואין או אפילו בקידושין תא שמע אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יהודה בן בתירה *הלכה כמלל דפליגי; ואכתי מיבעי לך דהוה נסיבא מעיקרא אן לממא מיקדשא? ח"ש דכלתיה "דאבדן אמרוד, שדר רבי זוגי דרבנן למיבדקינהו, אמרי להו: "נשי, חזו נפרייכו דקאתו", אמרי להו: "ניהוו גבריכו דידכו" אמר רבי: אין לך מיאון גדול מזה, מאי לאו דהוה נסיבא, לא, דהוה מיקדשא קדושי, והלכה כרבי יהודה בן בתירה ואפ" בנישואין דקמא: רבי אלעזר אומר וכו': אמר רב יהודה אמר שמואל תזורני על כל צדדי חכמים ולא מצאתי אדם שהשוה מדותיו בקטנה כרבי אלעזר שעשאה רבי אלעזר כמטיילת עמו בחצר ועומדת מחיקו ומוכלת ואוכלת בתרומה לערב *תניא רבי אליעזר אומר אין מעשה קטנה כלום ואין בעלה זכאי לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפרת נדריה ואינו יורשה ואין מיטמא לה, כללו של דבר אינה כאשתו לכל דבר אלא שצריכה מיאון בבי יהושע אומר "בעלה זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה ויורשה ומיטמא לה כללו של דבר הרי היא כאשתו לכל דבר אלא שווצאה במיאון *אמר רבי נראין דברי רבי אליעזר מדברי רבי יהושע שרבי אליעזר השוה מדותיו בקטנה ורבי יהושע חלק מאי חלק, אי אשתו היא, תיבעי גט לרבי אליעזר נמי אי לאו אשתו היא מיאון נמי לא תיבעי ? אלא בכדי חיפוק: ר"א בן יעקב אומר וכו': ה"ד עכבה שהיא מן האיש, ועכבה שאינה מן האיש? א"ר יהודה אמר שמואל תבעוה לינשא ואמרה: "מחמת פלוני בעלי" זו היא עכבה שהיא מן האיש, מחמת אביי בר אבין ורב חנינא בר אבין דאמרי בני אדם שאינם מהוגנין לי" זו היא עכבה שאינה מן האיש והוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן תרוייהו נתן לה גט זו היא עכבה שהיא מן האיש והוא מותר בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו ולא פסלה מן הכהונה, מיאנה בו זו היא עכבה שאינה מן האיש והוא מותר בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו ולא פסלה מן הכהונה, נתן לה גט והחזירה מיאנה בו ונשאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה אסורה לחזור לו מותרת לחזור לו. מיאנה בו והחזירה נתן לה גט ונשאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה אסורה לחזור לו

זה

אתי לאיחלופי בניטא . פירוש שיכתבנו סופר בזר בנט נירושין ומשמע מכאן לשכב מה שכתב בתיקוני נט מיאון לא רעיעא ביה כו'

קטנה שלא מיאנה ועמדה עלה כתבינן ליה כדמשמע הכא : והא דתניא לעיל ונישאת הוא ונתקדשה קידושיה הן הן מיאוניה הדין נתקדשה עלה לא הוי לקדק כיון שאין יודע מיאון בין קידושין בין נשואין : **תא** שמע דתמר רב יהודה תמר שמואל הלכה כרבי יהודה בן בתירה . ואפשוטי קאי בין לקדושין בין לנישואין מכלל דרבנן פליגי עליה לפיכך בנישואין :

כללו של דבר . לאתויי בת שבעל לכהן לא תאכל בתרומה ובת כהן ליכא למיכל בתרומה ולר' יהודה מיפקא : **מחמת** בני חדש שאינם מהוגנים לי זו היא עכבה שאין מן התים . פירוש והוי מיאון ומימה דאם כן מיפקוט הא דבעי לעיל מי הלכה כר' יהודה בן בתירה בנישואין דהכא משמע בשאינה רוצה להמשך מחמת שאין מהוגנין לה להויא מיאון כ"ש אם כשאת לו ומשמע רבי אלעזר בן יעקב קב ונקי וי"ל דהכא לא מיירי במיאון אלא (ו) בקטנה שנישאת אלא לדעתה קאי וקאמר עלה ר"ל בן יעקב דלי למיהוי מיאון מחמת בני חדש שאין מהוגנים הוי אלא לדעתה מחמת פלוני בעלי הוי לדעתה ולריכה מיאון והשתא לא שייך מידי להויא לעיל :

הגהות הב"ח

(ה) גמ' אמר ר' יהודה תפי' מיבעי לך ומיבעי כמ"ל ומיבעי יוסי בר מחוך: (ו) רש"י ד"ה ל"נ והגרילה . ל"נ משמע דהא לקמן פליני בה רב ושמואל פליני בסוף דף קו : (ז) תוס' ד"ה מחמת וכו' אלא לקטנה שנישאת :

נוסח

קטנה שלא מיאנה ועמדה ונישאת לאחר ונתקדשה לאחר

נוסח

אחר ר"א ור' יהושע בדבון קטנה שלא מיאנה עד שנשאת לאחר ונתקדשה לאחר ונשאת לאחר

נוסח / מפנה

גירות להסביר לאן מפנים מפני שכבה מן הגיור שכבה שאינה מן הגיור

[תוספתא פי"ג] לו תפץ מקלו : (ב) נ"ע והגדילה : בתקדשה . לאחר בנת מיאון : בקידושין . שתקדשה לאחר פליני דלא הוי מיאון דכל בישואין שבישואת לו לעמל ראשון פליני : הלכה כר' יהודה . תתרוייהו תימה : דהוה נסיבא מעיקרא . לרשות ופשיטא הכי נפקא במיאון קל : למיבדקינהו . אי הוו מיהדרין מהדדייהו : ועומדת מחיקו . שם בת כהן ליכא למיכל : ועוכלת . מפני שמשמשה ואוכלת לערב בתרומה : ר' יהושע לומר זכאי במציאתה . דרבנן אפקרוה גביה והפקר בית דין היה הפקר : ומיטמא לה . שם כהן הוא ותע"ג דישואין דילה דרבנן הא תוקימנא בהשתא כיון דיכיל לה הויא לה כמת מנוה : קבעוה ליעשת . בעודה תחתיו ונתעברה מליעשת בשביל כליל היא לשכל ולריכה מיאון : נתן לה גט זו היא עכבה מן התים . דכיון שלא מיאנה בו נגיע דעתה דבשביל היתה מעכבת שלו ושמא היא ליאסר בקרובותיו ופסלה בניטו מן הכהונה: עכבה שהיא מן התים . לא נתעכבה שלו בשביל לישוח : **מתני'** נתן לה גט . ואפי' היא קטנה הכי היא [נדה סו: וב"ב] כשאר נרושות ותפורה בקרובין : מוכרת לחוב לו. לף על גב דשם לא החזיקה ופשלה לאחר מתוך הגירושין ונתארמלה תסורה לרשון לאפי' הכי כי החזירה ומיאנה בו אתי מיאון וגלי עלה דקטנה היא ובטלה לגיטה ולא הוי בחזרה שניה כשמיאנה לאחר : זה

[תוספתא פי"ג] אומר אין מעשה קטנה כלום ואין בעלה זכאי לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפרת נדריה ואינו יורשה ואין מיטמא לה, כללו של דבר אינה כאשתו לכל דבר אלא שצריכה מיאון בבי יהושע אומר "בעלה זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה ויורשה ומיטמא לה כללו של דבר הרי היא כאשתו לכל דבר אלא שווצאה במיאון *אמר רבי נראין דברי רבי אליעזר מדברי רבי יהושע שרבי אליעזר השוה מדותיו בקטנה ורבי יהושע חלק מאי חלק, אי אשתו היא, תיבעי גט לרבי אליעזר נמי אי לאו אשתו היא מיאון נמי לא תיבעי ? אלא בכדי חיפוק: ר"א בן יעקב אומר וכו': ה"ד עכבה שהיא מן האיש, ועכבה שאינה מן האיש? א"ר יהודה אמר שמואל תבעוה לינשא ואמרה: "מחמת פלוני בעלי" זו היא עכבה שהיא מן האיש, מחמת אביי בר אבין ורב חנינא בר אבין דאמרי בני אדם שאינם מהוגנין לי" זו היא עכבה שאינה מן האיש והוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסלה מן תרוייהו נתן לה גט זו היא עכבה שהיא מן האיש והוא מותר בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו ולא פסלה מן הכהונה, מיאנה בו זו היא עכבה שאינה מן האיש והוא מותר בקרובותיה והיא מותרת בקרוביו ולא פסלה מן הכהונה, נתן לה גט והחזירה מיאנה בו ונשאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה אסורה לחזור לו מותרת לחזור לו. מיאנה בו והחזירה נתן לה גט ונשאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה אסורה לחזור לו

[גמ' סו: וב"ב] [תוספתא פי"ג] [תוספ' שם ע"ב] [כתובות קו.] [כתובות קו.]

זה

אלמא אפי' מיתון ומבטל גיטא וקמיכוי הממתנת כחיש ט'. (י) מנופה דסיפא הוה אלי לקבוויי דמתי טעמא דמרגין כל שיוצאה ממנו בגט תסורה ואפילו אי לא אמרין אפי' מיתון ומפקע קילוסי שני והוי כמו שזיקתה לחזור ט כדתנן גיטין דמותרת לחזור ט כדתנן זה הכלל. כלומר אפילו פעמים הרבה גיטה והחזירה ואיתה אם נפקת לאחר מחזר מחזר נמ לתסורה לחזור ט, מחזר המיתון מותרת לחזור ט: לאחר ואיתה בו. כלומר חזרה ונפקת לגמיתי ואיתה ט: לא שיוצאה ממנו בגט לסורה לחזור לו. אף על פי שזיקתה מבל (י) (לאחרון) במיתון לא בטלה לגיטא דידיה, ובגמרא פרכינן ריפא לסיפא:

תורה אור

זה הכלל גט אחר מיאון אסורה לחזור לו מיאון אחר גט מותרת לחזור לו. *המאמנת באיש ונשאת לאחר וגירשה, לאחר ומיאנה בו, (ו) לאחר וגירשה זה הכלל כל שיוצאה הימנו בגט אסורה לחזור לו, במיאון מותרת לחזור לו: גמ' אלמא אתי מיאון ומבטל גט ורמינהי המאמנת באיש, ונשאת לאחר וגירשה, לאחר ומיאנה בו, לאחר וגירשה, זה הכלל כל שיצתה הימנו בגט אסורה לחזור לו, במיאון מותרת לחזור לו אלמא לא אתי מיאון דחבריה ובטיל גיטא דידיה: אמר רב יהודה אמר *שמואל *חברא מי ששנה זו לא שנה זו (ז) אמר רבא ומאי קושיא ודלמא מיאון דידיה מבטל גט דידיה, מיאון דחבריה לא מבטל גיטא דידיה, ומאי שנא מיאון דחבריה דלא מבטל גיטא דידיה, (ז) ואיידי דמכרת ברמיוחיו וקריצותיו אזל משבש ומייתי לה, מיאון דידיה נמי לא ליבטל גיטא דידיה דאיידי דמכרת ברמיוחיו וקריצותיו אזל משבש ומייתי לה: הא כבר שבשא ולא (ז) אשכחן, אלא אי קשיא, דחבריה ארחבריה קשיא: ביאה בו והחזירה, נתן לה גט ונשאת לאחר ונתארמלה או נתגרשה הא מיאנה מותרת לחזור לו טעמא דנתארמלה או נתגרשה הא מיאנה מותרת לחזור לו אלמא אתי מיאון דחבריה ומבטל גיטא דידיה ורמינהי המאמנת באיש ונשאת לאחר וגירשה, לאחר ומיאנה בו זה הכלל כל שיצתה ממנו בגט אסורה לחזור לו, במיאון מותרת לחזור לו אלמא לא אתי מיאון דחבריה ומבטל גיטא דידיה: אמר רבי אלעזר חברא מי ששנה זו לא שנה זו? *עולא אמר *כגון ששלשה בגיטין דמיחזיא כגרושה. מאן תנא? אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב *מיָמֵינוּ בלסף שתינו עצינו במחירכם יבאו בשעת הסכנה נתבקשה הלכה זו דרי שיצאה מראשון בגט, ומשני במיאון, מהו שתחזור לראשון, שרי אדם אחד בארבע מאות זוז ושאלו את ר' עקיבא בבית האסורין ואסר, את רבי יהודה בן בתירה בניציבין ואסר, אמר רבי ישמעאל בר' יוסי לן הוצרכנו *לאיסור כרת התרת, לאיסור לאו לא כל שכן, ברם כך שאלו: דרי (ח) יהיתה אשת אחי אמן שהיא שנייה לו ונשואה אחיו מאביו ומת מהו שתחמן, השתא ותעקרינהו לנישואין קמאי ותחייבם (צרתה) יש מיאון לאחר מיתה במקום מצוה או לא? שרי שני בני אדם בארבע מאות זוז ובאו ושאלו את רבי עקיבא בבית האסורין ואסר, את רבי יהודה בן בתירה בניציבין ואסר, אמר רב יצחק בר אשיאן ומודה רב שמותרת לאחיו של זה שנאסרה עליו, פשיטא הוא ניהו דמכרת ברמיוחיו וקריצותיו, אבל אחיו לא? מהו דתימא ליגזר האיש אטו האי קמ"ל ואיבא דאמרי אמר רב יצחק בר אשיאן, כשם שאסורה לו כך אסורה לאחיו, והא אינה מכרת בקריצותיהם ורמיוחיהם: גזירה אחיו אטו הוא: מתני' המנרש את האשה והחזירה מותרת ליבם ורבי

דלי שריא ליה לאחיו דמרי הא מזיק דבטל גיטא ואתי ליהו למיכסב: מתני' מותרת ליבם. והרי כרתנוים מפיליס יבמה לפני יבם. והרי נתמרו עליו תוכן ניסואין בפעמים שגירשה אחיו והוא גרושת אחיו: ורבי

[גירסת כת"י המאמנת וכו' לאחר ומיאנה בו לאחר ונישאת לאחר ומיאנה בו כל שיוצאת חיממנו וכו']

[ע' תוס' כתובות עם: ד"ה כשם ר"ח]

הגהות הב"ח

(ו) בפשטה לאחר וגירשה לאחר ומיאנה בו זה הכלל כל כנ"ל וכן בפסוק גמור: (ז) שם אמר רבה ומאי קושיא. כ"כ מרבני חוס' ר"פ אמר ר' לעגיל מצאתי בגירסתם טוב כאן רבה וק"ל: (ג) שם ואיידי דמכרת: (ד) שם שבשא ולא לישתכשא: (ה) שם כך שלנו מרי שמיתה: (ו) שם ואיבא דאמרי אמר ר' יצחק כך ישלוח אמר רב כשם וכו' בקריצותיו וכמיוחיו גזירה: (ז) רש"י ד"ה כל שיוצאה וכו' תפ"ה שיצתה מכל מחיבו במיתון לא: (ח) ר"ח אמר ר' ישמעאל וכו' סייט כך ור' ישמעאל כר' יוסי דרך גמי: (ט) ר"ת לאיסור וכו' כ"ם דגליון מילחת דקנוסה: (י) תוס' ד"ה אלמא וכו' תירוצא דפיסקא: (כ) בא"ר ריפא תפיסקא כפ"ד ואתי מ"ש מיתון דידיה גמי לא לישתכל דגיטא דידיה חזיל ומשכח לה: (ל) ד"ה אמר רב וכו' כשם שהיתה מקום כלום: (מ) דגלי לקלקונה היא ולא הוה ניסה כלום: תמה מהי התם. שנייה מדברי סופרים גזירה משום תמה מהי התם שהיא ערוה: מהו שתמלן. בניסואין הרחוקים שלא התחילו לייבם ותחייבם הרחוקים שנייה לו ותחייבם מכל התחילות בתחילה ערוה לו ומתו קטנה ומת ונשתה אחיו מחביו מאחיו לן דלמא אחיו מיתון לדלמר מיתה למיתרי ערוה לייבומה: ומודה רב. תני"ע דלמא אחיו מיתון דחבריה ומבטל גיטא דידיה נמי לדידיה לא הדרה אבל בעבי אחיו נמבטל דלמא מיהו גרושת אחיו' והא דקתני מתני' "נתן לה גט לסורה בקרוביו" היכא דמו לא נפיק מחתיים במיתון דלמא ליבטל גיטא דקתמ': פשיטא. דהא תנן במתני' אחי מיתון ומבטל גיטא, ואפי' דידיה לא מסכנת דלמא מיידי דמכרת ברמיוחיו חזיל ומשכח לה אבל אחיו ליכא למימר הכי: מתני' דתימא ניגזור אחיו אחיו. תמיד

גליון השי"ם

גמ' כגון ששלשה בגיטין. אף דבמתני' אחי לא מתחלי' אלא בשנים ע"י שגרשה ב' פעמים ע"י דמתני' מקום לה לגזיכה דרבי דתני זיממי מרי מוקה ושוגה נקט גזיכה דרבנ"ע דג' זיממי מרי מוקה כ"כ בתוספ' פ"ח מ"ט ע"ב:

נ"נ ראשון דראשון מצוה ע"ג

הש"ס

◇ כי קאמרת ע"ג: אינה ה"ג בה"ג מיהו ריקוי לגירא בעלמא ס"ל

⋈ ונראין מדברים כך: (מצא [כפי את התוספתא

(ש"ל מג. נ:

[פי' בקונטרס ונמצא כתוב פרוץ מרך כרוך]

מצוה

◇ כי קאמרת ע"ג: אינה ה"ג בה"ג מיהו ריקוי לגירא בעלמא ס"ל

⋈ ונראין מדברים כך: (מצא [כפי את התוספתא

ורבי אלעזר אוסר. מפרש טעמא דגמ': וכן המגרש כיתומה. קטנה שהשיאוה אמה ואחיה והחזירה כין בקטנותה כין בגדלותה מותרת ליבם כדאמר במיימה מפלם ובשעת מיתה היתה קטנה שהשיאוה אביה ונתגרשה. בקטנותה ויקבל אביה (ל) ניעה כדאמר בפרק נערה שנתפתתה תורה אור (כתובות מה:) (ג) ומקבל את ניעה הרי היא כיתומה כחיי האב אע"פ שאביה מי הוה היא כיתומה לענין קידושין דשוב אין לו כח לקבל קידושיה כדאמר התם אם משהיתה אין לאביה רשות בה: והחזירה בקטנותה אסורה ליבם. אם מת בקטנותה ואחי לרבנן,דגירושה-גירושין נמורין ואין חזרה חזרה גמורה דקידושי *קטנה אין כולם הולין ופקע זכות הב לב והיא אין לה יד והניא לה כגרושה

ד גמ' אמר ריפה מאי מעמא דרבי אלעזר: *הואיל ועמדה עליו שעה אחת באיסורא, אמרו ליה רבנן לעיפה או הבי חליצה נמי לא תיבעי,וכי תימא הבי נמי והתניא משום רבי אלעזר אמרו חולצת ר' אלעזר-לא ידענא מאי טעמא אמר אבל היינו טעמא דרבי אלעזר מספקא ליה אי מיחה כפלת אי נשואין הראשונים מפילים. אי מיחה כפלת הא רמיא קמיה לייבום אי נשואין הראשונים מפילים הא עמדה עליו שעה אחת באיסור בא אמר לעולם פשיטא לרבי אלעזר דמיחה כפלת ומיהו הכל בקיאין בגירושין ואין הכל בקיאין בחזרה אלבבה חזרה,ביון דיתבא תותיה אית ליה קלא, מ לא עסקינן באהדרה באורחא ושביב בצפרא ד"א אשא אמר היינו טעמא דרבי אלעזר דגר' הני משום יתומה בחיי האב והחזירה הכי נמי מסתברא מדקתני סיפא קטנה שהשיאה אביה ונתגרשה כיתומה בחיי האב והחזירה דברי הכל שאסורה ליבם האי,מאי למימרא,פשיטא אלא לאו הא קמ"ל טעמא דר' אלעזר דגר הנך משום הא שמע מינה תניא כוותיה דרב אשי

*פוסקים הכמים לר' אלעזר בקטנה שהשיאה אביה ונתגרשה הרי היא כיתומה בחיי האב והחזירה שאסורה ליבם מפני שגירושה גירושין נמורין ואין חזרתה חזרה גמורה בד"א שגירשה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא גדולה אבל גירשה כשהיא קטנה והחזירה כשהיא גדולה אי נמי החזירה כשהיא קטנה ונדלה אצלו ומת:או חולצת או מתייבמת,משום רבי אלעזר אמרו ולא מהייבמת בעא מיניה רבא מרב נחמן צרתה מהו?אמר ליה *היא נופה גזירה ואנן ניקום וניגזור גזירה לגזירה! והא תניא משום רבי אלעזר אמרו היא וצרתה חולצת *היא"ו,וצרתה מלקא דעתך אלא לאו או היא או צרתה חולצת,לאו תרוצי קמתרצת תריץ הכי היא חולצת,צרתה:או חולצת או מתייבמת: מתני' ישני אחין נשואין לשתי אחיות *קטנות ומת בעלה של קטנה משום אחות אשה [א]הלוו הצא משום אחות אשה [ב]לכן שתי תרשות גדולה וקטנה מת אחת מהן בעלה של קטנה תצא הקטנה משום אחות אשה,מת בעלה של גדולה:רבי *אליעזר אומר *מלמדין את הקטנה שתמאן בו רבן גמליאל אומר *אם מיאנה מיאנה ואם לאו אין תמחין עד שתגדיל ותצא הלוו משום אחות אשה רבי יהושע אומר *אף לו על אשתו אי לו על אשת אחיו מוציא את אשתו בגט ואשת אחין בחליצה: גמ' ומי שרי והתניא בר קפרא לעולם ידבק אדם בשלשה דברים ויתרחק משלשה דברים:ידבק בשלשה דברים בחליצה בא אמר כאבא שאול דתניא בשלשה דברים בשלום ובהפרת נדרים ויתרחק משלשה דברים מן המיאון ומן הפקדונות ומן הערבונות מיאון דמצוה שאני: נופא תני בר קפרא לעולם ידבק אדם בשלשה דברים בחליצה כאבא שאול דתניא כאבא שאול אומר הכונס את יבמתו לשם נוי, לשם אישות, לשם דבר אחר כאילו פוגע בערוה וקרוב לבעיני להיות הולד ממזר בהבאת שלום דכתיב בקש שלום ורדפהו" ואמר

היא נופה גזירה ואין ניקום וניגזור גזירה לגזירה. פי' בקונטרס היתה נופה גזירה משום יתומה כחיי האב ואין גזירה לגזירה דהא רב חסי הוא דאמר לעיל טעמא ולא רבא אלא נופה גזירה שמא יאמרו העולם ייבם גרושתו אחיו לפי שהכל בקיאין בגירושין ואין הכל בקיאין בחזרה כדאמר רבא לעיל ולפי זה דוקא קאמר גזירה לגזירה דלא שייך הכא אלא כלומר היכא דלא שייך גזירה לגזירה נוקי לה כרבנן דאמרי לעיל: ויתרחק מן המיתוסים. פר"ח כרים פירקין (לעיל קז:) בשם גאון דאין לקדם יתומה על מיכותו לחיה שהיא בוגרת כדי להתרחק מן המיתוסים והא דתקיט לה כרבנן מיטותין כדאמר לקמן (דף קיב:) לריך לומר לדברי הגאון דהייט דוקא היכא דיש לחוש שיבא מכאן הקיר ומיכו מהכא אין לו לחיה אלא שלא ילמדוה לעמן:

תוספ' חד מקמאי

תניא מורים [הכמים] לר"א (ביבמה) [בקטנה] שהשיאוה אביה ונתגרשה שהיא יתומה בחיי האב והחזירה שאסורה ליבם מפני שגירושיה גירושין נמורים ואין חזרתה חזרה גמורה לבאורה משמע שמותרת לעלמא אלא חליצה מפני שהיא ערוה מן התורה אלא דבירושלמי משמע שיתומה בחיי האב צריכה חליצה ופשמא דמילתא אע"פ שהיא ערוה מן התורה אין הכל בקיאין בחזרתה שאין חזרתה חזרה גמורה ולפיכך צריכה חליצה: בגא מניה רבא פרש נחמן צרתה מהו א"ל היא נטפה נזירה ואנן ניקום ונגזור נזירה לנזירה תלמך מהיכתיב אליבא דר"א הוא דדייק וקבעיא ליה הכי דאילו לרבנן אם אינה יתומה בחיי האב אפי' היא מותרת ליבם. ואם היא יתומה בחיי האב כיון דהיא ערוה מן התורה פשיטא שצרתה [צרת]ערוה היא ואינה מהיכמת אלא ודאי אליבא דר"א קא מבעיא ליה וה"ר אלפס שכתב ג)-א ירדנו למוף דעתו וכתב כ) והא דיקא ב'יבמין דרבנן היא משום נזיר ב' יבמות הבאות בבית אחד אע"פ שהם דצרתה' אינה מהיכמת אע"ג דאיהי עזיה נזירה (נזיר)[ואנן ניקום ונגזור] נזירה לנזירה והבא צרתה מותרת דלא נזיר נזירה לנזירה. אינא למימר האי דנזיר נזירה לנזירה דנזר ר"א משום יתומה בחיי האב קלישת ליה והא כולה לרבנן לא נזיר [ולכן]אפי' לר"א לא נזר בצרתה:

ג) נרסה דגמ' וכן מלמם שכתב גם ביומה כתי פלא נרסן נרסה ד) מ"ל מהיכמת ה) ירדנו למוף דעתו. כ"ל ומיי' בכמל המלוה ומכ"ן כמלחמת כה. כ) פלא דחסר כלן מי כות כמוהב לו ד"ל ומס דים לפקפות בלחוסופוס.

עין משפט נר מצוה

מז א ב מיי' פ"י מהל' יבום כלי יג סמג עשין לה טוש"ע אה"ע סימן קסה סעיף מה: ין ג מיי' שם הלכה יד טוש"ע שם סעיף י: יח ר מיי' פ"ו מהל' יבום הלכה טו סמג עשין לה טוש"ע שם סימן קסה סעיף ח: יט ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף יא: כ ו ז מיי' פ"י מהל' גירושין הלי מ:

גליון השי"ם

רש"י ד"ה קטנה שהשיאוה וכו' וקבל אביה ניעה וכו'. ע' קדושין מג ע"ב ברש"י ד"ה היא ותוס' ד"ה קטנה וכתובות מו ע"ב ד"ה קטנה ופ"ק דקדושין דף י ע"ב תוד"ה ומקבל וסמ ע"ש תוס"ם שם כתם:

הגהות הב"ח

(ג) רש"י ד"ה קטנה וכו' ומקבל אביה ניעה. ע"ב ומה שכתב על זה דהכי גרסי' דהייט בקיבל אביה וכמ"ש התם ז"א פר"ש היכא דנתם שוב אין לאבה רשות בה אף לקבל את ניעה מי' מכר"ם שם: (ד) בא"ד ומקיבל את ניעה הרי היא כיתומה:

הגהות הגר"א

[א] בס"ג קטנה הלזו. ממתק (וכן ליתא במכניות וכיו"ב): [ב] שם וכן אחי מרשת. ממתק (דהולכי דיניהו. ולקמן בפרק תרי ובפ"ק ולא נתיא להכי מכ"ש לא מני בפ"ק נ"ב מקמת ומרכמת):

[לעיל כה: וש"נ]

[לעיל יא:]

[ל"ל יבמות קטנות וכ"ל במשנה שנמכיות]

[לעיל אלעזר]

[לעיל יח. עם: נדה מ.

לעיל כט.

[לעיל ג.] ודף נב:

אתיא רדיפה רדיפה. לכל מלכתיב לעיל מי החיים החפץ חיים וגו' לא מצי דייק דלמא קאי לחכולה פרקחא נמי לשוקר מרע סור מרע ועשה טוב וגו' להיינו כל התורה כולה אי נמי (ה) הכא כתיב לצדקה חיים וכבוד דלא הוה "נפקא לן מההוא קרא בפ"ק דקידושין (דף מ.) דלמד מוכל מפירותיהן כעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא: **הנודר** כלומר בעבה במה. ו"מ דנפקא לן מחלה מחלה כתיב הכא וכי תחדל לנדור וכתיב התם תדלו לכם מן החדש לחדש כשמה בלחמו כי במה נתחב ואמר בפ"ק דבכורות (דף יד. ושם) לא מקרי במה אלא מה שהוא נמכר ע"ג עצים דכתיב במה נחתב ואמר בפרק ר' ישמעאל (דף כב.) אמר שמואל הטודר חל"פ שמקיימו נקרא רשע אמר ר' יהלמי אלי קראה כתיב הכא וכי תחדל לנדור וכתיב התם שם רשעים חדלו רוגז: **רעה** אחר רעה חבא למקבלי גרים. אמר ר"י דהיינו היכא שמקיימין אותן להתגייר אז שמקבלין אותן מיד אבל אם אין מקבלין אותן להתגייר ים לו לקבלם מתמהין להתגייר אלא מלינו שנענשו אברהם ליצחק ויעקב שלא קבלו לחמעט שבחתה להתגייר והלכה והיתה פלגש לגליפז בן עשו ומפי מינה שמלך לפעמיהו ליסראל פדאמרינן בהגדת חלק (סנהדרין צא:) וגם יהושע קבל רחב הזונה "ועמנה ורות הנועלכיה וברים פרק במה מדליקין (שבת נה.) שנייר הלל אותו שאמר גיירני על מנת שתסמיכני כ"ע ואותן על מנת שתלמדני כל התורה כולה ואע"פ שלא היו מתמהין להתגייר יודע היה הלל בהן שסופם להיות גרים נאמרים כאן שעשה נפשות: **כדך** דחימת ליה לית לתגרת. תימה לחמרי בפרק בתרא דיומא (דף פה.) כל המזכה בדברים הין לתוכו בא על ידו ומפרש טעמא משום שלא יאמרו הרב בניכם ותלמידו בנן עדן ועוד קשה לר"י הלי לאחר ד"מ למד לפניו ואפ"ה יש לאדם לזכות רעה שמא היכא שהוא רע מחללה קודש שלמחר יחברים לתוכו לא שייך הלי טעמא הכל היכא שהוא טוב מחללה לו ולאו הין לתוכו בא על ידו ואחר מחללתו היה רע כדאמר בתגיגה (דף טו:) שלפי זמר לא פסק מזון ביתו ונס שפרי לזוקים היו עוברים מחיקו: **ששים** גבורים סביב לה. פירש בקונטרס [הכא] וכסנהדרין (דף ע.) דלמסכת הגזית קאי וקשה דהיל למימר ע' או ט"ו אלא ל"ל דלמשקיש ריבוי ישראל קאי:

אחרון תרב. משמע ליה מוויין בין כדדרשינן בסנהדרין (דף ע.) מעיקרו דור תרבו שהיו לגבל בסנהדרין ואע"ג דכתוב כתיב תגור מלכך על ירך גבור (תהלים מה:) **וכי** גדלה גדלי בהדה ואע"ג דלא בעל. ולפי סבירה לן מקדם לחתום יבמה לא נפטרה יבמה מ"מ היכא שהקדושין היו בחיים ממילא נפטרה יבמה מעליה:

הוא עדיף מינאי. פירוש היכול להוציאני בגט בעל כרחי ואלא עדיפא מינה שהוכל לחתן בו כל זמן שלא בעל והייט דוקא מן התורה יכולה למחן לכל מדרבנן אין יכולה מקהניאה ל' שעורות דתקן בפ' כל שימן (נזיר נב.) עד מתי הכא בגמרא דמוזי רבי יהודה עד שיבעל דכבעל לא הוה פליג רבי יהודה עד שירכה השתה על הלבן כדאמר התם בגמרא דמוזי רבי יהודה עד שיבעל דכבעל: קסבר

ואמר רבי אבהו *אתיא רדיפה רדיפה כתיב הכא °בקש שלום "ורדפהו" וכתיב התם °רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד": כהפרת נדרים כרבי נחן דתניא *רבי נחן אומר "הנודר באילו נזה במה והמקיימו באילו הקריב עליה קרבן ויתרתק משלשה דברים מן האומנין הלמא גדלה ומירתא בת מן הפקנות - כבר מתא דביתהו כי בייתה דמי מן בערבי: ויצחק מאי דכתיב °רע ירוץ כי ערב זר" רעה אחר רעה חבא למקבלי גרים ולעבדי שלצינן ולחוקע עצמו לדבר הלכה: מקבלי גרים פר' חלבו דאמר ר' חלבו *קשים גרים לישראל כספחת בעור ערבי שלציון דעבדי שלוף דוץ חוקע(ו) עצמו לדבר הלכה דתניא רבי יוסי אומר כל האומר אין לו תורה אין לו חורם פשיטא! אלא כל האומר אין לו אלא תורה אין לו אלא תורה הא נמי פשיטא! אלא דאפילו תורה אין לו מאי מעמא אמר רב פפא אמר קרא *°ולמדתם אותם את בניכם כל שישנו בעשיה ישנו בלמידה כל שאינו בעשיה אינו בלמידה ואיבעית אימא °לעולם כדאמריתו מעיקרא כל האומר אין לו אלא תורה אין לו אלא תורה לא צריכא דקא מגמר לאחריני ואולי ועבדי, מהו דתימא איתי ליה אגרא לדידיה קמ"ל ואיבעית אימא חוקע עצמו לדבר הלכה כדאיתא דאתי דינא לקמיה ונמר הלכה ומדמי *מילתא למילתא ואיתי ליה רבה ולא אזיל משאיל, דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן °לעולם *יראה דיין עצמו כאילו חרב מונחת לו בין יריכותיו וניהנם פתוחה לו מתחתיו שנאמר °הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל וגו' מפחד בלילות מפחד של גיהנם שדומה לילה: ר"נ אומר אם מיאנה ... וכו' בעא מיניה רבי אלעזר מרב מאי מעמא דר"נ: משום דקסבר קידושי קטנה מיתלא תלו וכי גדלה גדלי בהדה אע"ג דלא בעל אבל בלמא משום דקסבר המקדש אחות יבמה נפטרה יבמה והלכה לה אי בעל אין, אי לא בעל לא אמר ליה טעמא דר"נ משום דקסבר המקדש אחות יבמה נפטרה יבמה והלכה לה אי בעל אין אי לא בעל לא אמר *רב ששת אמינא *כי ניים ושכיב רב אמר להא שמעתא דתניא המקדש את הקטנה קודם חלוין מאי חלויין לאו כי גדלה גדלי בהדה ואע"ג דלא בעל אמר ליה רבין בריה דרב נחמן הא מילתא דקטנה מיתלא תליא וקיימא אי בעל אין אי לא בעל לא דאמרה הוא עדיף מינאי ואנא עדיפנא מינה, דאמר רב אי בעל אין אי לא בעל לא והא *איתמר קטנה שלא מיאנה והגדילה ועמדה ונשאת רב אמר אינה צריכה גט משני ושמואל אמר צריכה גט משני מאי

כתובות פג.

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה שלוין וכו' שלוף דוץ כפ"ד ותמ"ב מ"ב שלוף דוץ שולף עצמו מן כלום ומקבל דוץ ומוכר עצמו: (ו) ד"ה חוקע מתרגם מקיים כ"כ פ"ק דין ב שלא חוקע לגיט כשנותן לה כלום ומקבל כשנותן לה כלום ומוכר עצמו לדבר הלכה שאומר אני מוכר עצמי מן הלכה כלומר שאני מקבל עליי כל התורה כולה ואפילו דבר שאין בו ממש כגון ש

קסבר שמואל כל הטעול על דעת קידושין הרחשונים הוא טועל · ור"ח לשמואל ליתא ליה דקידושין גדלי בהדה מ"ט דר"ג ועוד"ל בריש פ"ב (דף יח:) משמע דשמואל לית ליה מילתא דר"ג דפריך תמיהני ותו לית ליה דקסבר כיבמה ר"ג ו"ל דשמואל ס"ל דמיירי (ג) כדמפרש בהדיה שטועל לשם קידושין ועוד תוכ"ש דכשם כיון דיכמתו ואמתו שהיתן לפניו תפילו בשמחת טועל לשם קידושין כדי לדחות יבמתו ממנו דכשחזר ניחא ליה מינכותו ומיהו קשה דמיקשה לשמואל מדרבינן דרבי לעיזר כשהחזירה כשהיתה קטנה וגדלה אלמא דמספחת בועל לשם קידושין דליכא למימר דשמואל דאמר כשטעל לשם קידושין דת"כ היכי פריך מיניה בהמדיר (כתובות דף עג: ושם) *לרב אלא ע"כ כשטעל שם ולא מני לתוקומי כשפירש דת"כ היינו החזירה כשהיתה גדולה ות"י שמואל סבירא לי' כר"ש בן יהודה (מקום ר' ישמעאל) דאמר בהמדיר (נ"ו שם) שם בעלו לא קתני ישמעאל ואיהו לא נתפקח כו': **והא** תימה לר"י והא מתרוייהו לריכי דאי אמר ההיא דאמר רב לריכה הימנו גט ה"ג לריכה מספק דלא ידעינן אי בעל לשם קידושין שם לאו קמ"ל דאין לריכה גט מכאי דודאי לאחמר בעל לשם קידושין ואי אמר ההיא דקמ"ל שמואל לריכה גט מכאי דודאי לריכה גט מספק ומרתגן נמי לריכה גט מדלוייתא דשמא לשם קידושין בעל ות"י להכי פריך והא מיפלגו בה חדא זמנא ותמתי פליגי בשני מקומות דבאחד מהכך הוה מני למתניתין' ולימא הכי קדקה על תנאי ובעל רב אמר לריכה גט מרתגן ולא מספק ושמואל אמר אין לריכה גט מרתגן ולא מספק ואפילו אמר ר' יוחנן אמר ר"ל לריכה גט מרתגן ולא מספק ה"מ

בהריא קאמר רב משום דליכא תנאי לאולי לתגאי · פי' משום דאין לחם עושה בעילתו בעילת זנות אית לן למימר דאחליה לתגאי והיה בדעתו שיתולו קידושי כסף מדלת הוכיר התנאי אבל בהא מודי ליה לשמואל ובקונטרס הניח בצ"ע ול"ל דשמואל ס"ל דכל לריכותא דכתובות ואין לממוך גירסת זו דהא לימ"ד בהמדיר (כתובות דף עב:) קידקה ע"מ ובעל ד"ה לריכה גט ואפ"ה פליגי (שם דף עג. ושם) *בקטנה שלח מיתנה והגדילה ועמדה ומשמת ת"ל דפיטחת ליה טפי במקדש ע"ג דלריכה גט מבקטנה שלח מיתנה דכוותיה מיקומקמ כך לריכותא דכתובות (ג"ו שם) תליכא לתכי' לפיכך עשו לו שלח כהונו ותפקעינהו לקידושי מיניה · מספקא לר"י מי סומכת דתפקעינהו משום דכל דמקדש תדעתא דרבנן מקדש או משום דיש כת חכמים לעקור דבר מן התורה מדלת הוכיר כאן כמו שהזכיר בכל מקום כל דמקדש תדעתא דרבנן מקדש : **וחרשת** בת חליצה והתנן כו' · ות"ח מיקמי כמי חליצה היא והתנן במתניתין דחליצה לחמת מהן פוטרת לריבה ואינו חולץ ואינו מייבם ואפילו הכי קתני פוטרת לריבה ואינו חולץ ואינו מייבם אלמא חליצה כפרק מנוח חליצה (לעיל דף קד:) מהן לקטנה שחלצה ומיהו בקונטרס ס"ל דחליצה לכשגדיל פוטרת לריבה ואינו חולץ ואינו מייבם ודחיכ לתוקמה מתני' דהכא כר' יוסי דאמר מקח בין גדולה בין קטנה ולפי הירושל' דגרסי' לעיל ושם לא חלצה חליצה כשרה אלמי שפיר טפי :

מאי לאו דלא כעל · רלתגן מצטלה וקאמר רב לאיכה לריכה גט מכאי דאלו קידושין הרחשונים כצטלה : **כשבעל** · לפיכך אינה לריכה גט מכאי דבעילה שבעל הרחשון מצטלה שמתמת לשם קידושין נתכוון דיעודע היה שהן קידושי קטנה כלום : **על תנאי** · שהן עליה נדרים או מומין : **וכנסת שתם** · ותח"כ נמלאו עליה נדרים לריכה גט דניחא ליה קידושין הנאי דיעודע היה שהן קידושין הרחשונים כלום : ה"ג לריכה דאי תימא בהא קאמר רב משום דליכא תנאי והכי איתא בכתובות פ' המדיר (דף עג:): **דאי אימא בעל** · גבי קטנה שהיא מיאוס בהא קאמר רב דאפילו אי תימא בעל לכעול לשם קידושין מיהו לא מהני דאין קידושין תלויין בדעת · **אריבא** · בהא היא דאיכא תנאי : **ואי אימא** · בהא קאמר רב משום דאיכא תנאי : **ושמואל** · אמר אינה לריכה הימנו גט דכיון דנסבה אחולי אחליה לתנאיה : **אמר** · אינה לריכה הימנו גט כל הבועל על דעת קדושין הראשונים הוא בועל לריבא : **דאי אימא** · בהא קאמר שמואל אבל בהך אימא מודה ליה לרב, לריכא גט · **כי בעל אין** · אי לא בעל, לא והא היא עובדא דהוה בנרש ואיקדישה בשהיא קטנה וגדלה ואותביה אבי צורסיא ואתא אחריגא וחטפה מיניה ורב ברונא ורב חננאל תלמידי רב הוו התם ולא הלריכוה גיטא מכאן? **אמר** רב פפא בנרש מינסב נסבי והדר מיחבי אבי כורסיא **רב אשי** אמר היא עשה שלא כהוגן לפיכך עשו בו שלא כהוגן ואפקעינהו רבנן לקידושי מיניה **אמר ליה** רבינא לרב אשי *תינח דקדיש בכספא קדיש בביאה מאי? **אמר ליה** רבנן לבעילת זנות אמר רב יהודה אמר שמואל *הלכה כרבי אליעזר וכן אמר רבי אלעזר הלכה כרבי אליעזר : **מתני'** · מי שהיה נשוי לשתי יבמות קטנות ומת ובייאתה או חליצתה של אחת מהם פוטרת צרתה, וכן שתי חרשות/קטנה וחרשת אין ביאת אחת מהן פוטרת צרתה "לפקחת" וחרשת ביאת הפקחת פוטרת החרשת ואין ביאת החרשת פוטרת את הפקחת. גדולה וקטנה ביאת הגדולה פוטרת הקטנה ואין ביאת הקטנה פוטרת הגדולה : **גמ'** ותרשת בת חליצה היא והתנן חדיש שנחלץ, וחרשת שחלצה, וחולצת מן הקטן חליצתה פסולה אמר רב גידל אמר רב יאבי אמר, *רמא אמר אפילו תימא אחליצה כאן בחרשת מעיקרא כאן בפקחת ואחר"כ נתחרשה: חרשת מעיקרא כי היכי דעל הפי נפק, פקחת ואחר כך נתחרשה לא, דמעכבא בה קרייה ואיתיבי אבי חרשת מעיקרא בת חליצה היא והתנן* שני אחין אחד פקח ואחד חרש נשואין לשתי נכריות אחת פקחת ואחת חרשת: מת חרש בעל חרשת מה יעשה, מת פקח בעל פקחת מה יעשה, חרש בעל חרשת כונס ואינו מוציא לעולם, מאי לאו בחרשת מעיקרא וקתני כונס אין חולץ

מקדש ע"ג דלריכה גט מבקטנה שלח מיתנה דכוותיה מיקומקמ כך לריכותא דכתובות (ג"ו שם) תליכא לתכי' : **לפיכך** עשו לו שלח כהונו ותפקעינהו לקידושי מיניה · מספקא לר"י מי סומכת דתפקעינהו משום דכל דמקדש תדעתא דרבנן מקדש או משום דיש כת חכמים לעקור דבר מן התורה מדלת הוכיר כאן כמו שהזכיר בכל מקום כל דמקדש תדעתא דרבנן מקדש : **וחרשת** בת חליצה והתנן כו' · ות"ח מיקמי כמי חליצה היא והתנן במתניתין דחליצה לחמת מהן פוטרת לריבה ואינו חולץ ואינו מייבם ואפילו הכי קתני פוטרת לריבה ואינו חולץ ואינו מייבם אלמא חליצה כפרק מנוח חליצה (לעיל דף קד:) מהן לקטנה שחלצה ומיהו בקונטרס ס"ל דחליצה לכשגדיל פוטרת לריבה ואינו חולץ ואינו מייבם ודחיכ לתוקמה מתני' דהכא כר' יוסי דאמר מקח בין גדולה בין קטנה ולפי הירושל' דגרסי' לעיל ושם לא חלצה חליצה כשרה אלמי שפיר טפי :

מתי

לב א ב מיי' פ"ה מהל' יבום הל' כד סמ"ג עשין ג טוש"ע אה"ע סימן קנה סעיף ו ושין נמ"מ:

מאי לאו מהאי פקח מעיקרא · דהכי משמע שפקח נשא תרתי משמע שבשעה ניטולין היה זה פקח וזו תרשת אבל בשעת קנייתה דתרשת בעל תרשת לא מצי לקנות אלא חרשת מיקרי דומיא דפקח בעל פקחת דהוה לה קנייני מידי אהדדי:

וכי תימא הכא נמי בפקח ותח"כ נתחרש ומי מצי מפיק לה · הוה מצי לתקוויי מפי דכיון דפקח הוה דמשעות לתוכייתא הוי אמאי לריך לגרשה את תפקח בגט והלא תלא לתחומה משום תחום תשה תלא לרבות נקביה לתפי' היה לריך גט מי מצי לתפוקי: **או** נשתטה לא יולא עולמית · ות"ת מאי קושיא והא רשב"ג פליג עליה בפ' מי שתחנו (ניסין דף עח: ושם) ואית ליה בפקח ותח"כ נתחרש היה כותב ותחרים תוחמים ועכ"ל הך משנה כרשב"ג וי"ל דלא כבני לתוקומי כרשב"ג כיון דרישא לא מיתוקמא כוותיה ההיא דנקט תרש לא נשתטה ועוד דבלאו הכי הוה פריך ליה "ומי מצי לגרשה את תפקח כדמפרש: **ותנן** נבי נכריות כותם אין חוזרין לא כדאיתא בפ' כל הגט (גיטין דף לח:) ולא כדאיתא בפ' אלו מגלחין (מגילה דף כז:) ולא כדאיתא בפ' מי שמת (ב"ב דף קמו:) אלא כדאיתא בפ' החולץ (דף קב:) ולא כדאיתא בפ' ד' אחין (יבמות דף לט:) ולא כדאיתא בפ' אלו עוברין (ע"ז דף סה:) ולא כדאיתא בפ' ב' אחין (חולין דף קלז:) ולא כדאיתא בפ' אלו טרפות (חולין דף מה:) ולא כדאיתא בפ' ד' מיתות (סנהדרין דף מט:) ולא כדאיתא בפ' ב' שוורים (ב"ק דף נד:) ולא כדאיתא בפ' הגוזל (ב"ק דף קיג:) ולא כדאיתא בפ' הזהב (ב"ק דף קיט:) ולא כדאיתא בפ' הכותב (ב"ב דף קסח:) ולא כדאיתא בפ' יש נוחלין (ב"ב דף קיז:) ולא כדאיתא בפ' יש בכור (חולין דף קלב:) ולא כדאיתא בפ' ראוהו ב"ד (כתובות דף כב:) ולא כדאיתא בפ' אלו נאמנין (כתובות דף כז:) ולא כדאיתא בפ' אלו נערות (כתובות דף מו:) ולא כדאיתא בפ' אלו מגלחין (מגילה דף כז:) ולא כדאיתא בפ' מי שמת (ב"ב דף קמו:) ולא כדאיתא בפ' יש נוחלין (ב"ב דף קיז:) ולא כדאיתא בפ' יש בכור (חולין דף קלב:) ולא כדאיתא בפ' ראוהו ב"ד (כתובות דף כב:) ולא כדאיתא בפ' אלו נאמנין (כתובות דף כז:) ולא כדאיתא בפ' אלו נערות (כתובות דף מו:)

תהות הב"ח

(ה) גמ' והתנן נתחרש כותי לא נתפקח כלל ולא נתפקח כלל ותיבעי לן ונתפקח נמי לא ניחא ליה דנדולה היא: (ב) שם ניחא ליה דנדולה היא: (ג) רש"י ד"ה נכריות וכו' דכל הך תרתין נפלה כל"ל ותיבעי דלעיל ממקו: (ד) תוס' ד"ה קסבר וכו' פסיקתא דתרשת קנויה ומשויירת:

חולץ לא, בפקחת ואחר כך נתחרשה תא שמע *שני אחין פקחין נשואין שתי אחיות: אחת פקחת ואחת חרשת מת פקח בעל חרשת מה יעשה פקח בעל פקחת כונס, ואם רוצה להוציא יוציא. מת פקח בעל פקחת מה יעשה פקח בעל חרשת או חולץ או מייבם מאי לאו מדהוא פקח מעיקרא היא נמי חרשת מעיקרא וכתני כונס אין חולץ לא. מידי אירייא הא כדאיתא והא כדאיתא אי תני *שני אחין אחד פקח ואחד חרש נשואין שתי אחיות אחת פקחת ואחת חרשת מת פקח בעל חרשת מה יעשה פקח בעל פקחת תצא משום ערות אשה מת פקח בעל פקחת מה יעשה חרש בעל חרשת כויציא את אשתו בגט ואשת אחיו אסורה לעולם וכי תימא ה"נ בפקח וארך כך נתחרש מי מצי מפיק והתנן *נתחרשה יוציא, נשתטתה לא יוציא, נתחרש הוא או נשתטה לא יוציא עולמית אלא לאו בחרש מעיקרא, ומדהוא חרש מעיקרא היא נמי חרשת מעיקרא ומדאחיות חרשות מעיקרא נכריות נמי חרשת מעיקרא ותנן נבי נכריות כותם אין חולץ לא אשתו קני אתא לקמיה דרב יוסף א"ל מ"ט תותביה מהא דיכול לשנויי לך *אחיות חרשות מעיקרא נכריות פקחות ואח"כ נתחרשו אלא איבעי לך ולאוקמיה מהא *שני אחין חרשין נשואין שתי אחיות פקחות או שתי אחיות חרשות או שתי אחיות אחת פקחת ואחת חרשת, וכן שתי אחיות חרשות נשואות: לשני אחין פקחין, או לשני אחין חרשין או לשני אחין אחד פקח ואחד חרש הרי אלו פטורות מן החליצה ומן היבום ואם היו נכריות יכנוסו ואם רצו להוציא יוציאו היכי דמי אילימא בפקחים ולבסוף נתחרשו מי מצי מפקי והתנן (ו) *נשתטתה לא יוציא נתחרש הוא או נשתטה לא יוציא עולמית אלא לאו אחרשין מעיקרא ומדהן חרשין מעיקרא אינהו נמי חרשות מעיקרא וקתני אם היו נכריות יכנוסו יכנוסו אין יחלצו לא תיובתא דרבה תיובתא: קטנה וחרשת וכו': אמר רב נחמן: *אשכחתיה לרב אדא בר אהבה ולרב חנא חתניה דיתבי וקמקמו אקוותא בשוקא דפומבדיתא ואמרי: הא דתנן קטנה וחרשת אין ביאת אחת מהן פוסלת צרתה הני מילי דנפלה ליה מאחיו פקח דלא ידעינן אי בקטנה ניחא ליה אי בחרשת ניחא ליה: אי בקטנה ניחא ליה דאתיא לכלל דיעה אי בחרשת ניחא ליה (נ) דגדולה היא ובת ביאה היא אבל נפלה מאחיו חרש ודאי בחרשת ניחא ליה דבת ביאה היא ובת מיניה היא ואמינא להו אנא "אפילו נפלה ליה מאחיו חרש נמי מספקא ליה "כיצד תקנתן? אמר רב חסדא אמר רב "כונס בחרשת ומוציאה בגט וקטנה תמתין עד שתגדיל ותחלוץ, אמר רב חסדא ש"מ קסבר רב חרשת = קנויה ומשויירת, קטנה = קנויה ואינה קנויה דאי ס"ד חרשת = קנויה ואינה קנויה קטנה = קנויה ומשויירת, חרשת אמאי "כונס ומוציאה בגט"

תיתיב

גמ · דתניא קטנה נפסלת בפקלת ומשויירת. קטנה נפסל קנייה כולה נפסל היה קנייה כולה נפסל לת בחרשת "ולת בשתיהן קנויות ומשויירת ליכא למימר דממתני' שמעינן לה דרש"ח קנויה ואינה קנויה דאי ס"ד חרשת = קנויה ואינה קנויה קטנה = קנויה ומשויירת, חרשת אמאי "כונס ומוציאה בגט" ומדקתני "קטנה נפסלת בפקלת ומשויירת" שמע מינה קטנה נפסל לת בחרשת ומחל וכח על החרשת פסל לת הקטנה, בת יכס על הקטנה ומחל וכח על החרשת פסל לת החרשת "ולת שתיהן נפסל קנייתן

תיתיב

מוכן לא · מקום קנייה: **מונית מצמו בגט** · דזיקת לתומה נפקתה תומרתה שניותה נמורין וזו נפקת ולין כת בקידושין לפטור לת לתומה מקום לתות תשה · **(תשה לתיו לתורה לעולם)** · דמרת לת מני חלין, ומיכנם נמי לת מני כניס לה דלתומה "גרושתו היא דלתרת היתה קנויה במקנת לתחיו | ס"ת מלן יו"ט

תמרת הילכך לת לתשר (שהרי לתומה גרושתו היא) ומלך מתניתין לת מוכיח ליה לרבת דהכת מדיכת לת חלין הלי תרת לפקתה שהרי תשה פקח היתה וזיקת גמורה וליכת למימר כי היכי דעל הכי נפיק חלת לכהי מייתי לה לגלויי מלכך תרתי מיוכתי קמייתת דבתרתת ותרת מעיקרא קנייתי דהת כולהו מיגת להו גבי הדדי בתתני' לקמן בתרת שנשתו פקחת (דף קיב:): **מי מצי מפיק** : דקתני מוכיח לת תשה בגט"ומדקתני בגט משמע שהתה מוכרת לתחיה : **נשתטת לת יולא** · פקחה שכשתטית לת יולא מבעלה ת"ש פקחה יולאת לרעון ושלת לרעון רבון תקון שלת שלת כדי שלת יבגו בה מבהג הפקר לפי שהיה יודעת לשמור עלמה תבל בתתרתת יולאת לת בעין דעת תשה בגט שהרי תתי' פקחת בעל כרתה מוציא והכא לת תקון רבון מידי דהת יודעת לשמור עלמה : **נתחרש סוף כו'** · דקידושיו היו גמורין וגירושין בלת דעת : **נכריות נמי** · הכך תרתי דלעיל תרתות מעיקרא קתמר דהת נבי הדדי תניין דכתנתנם לומר למה לי כל הך דיוקי דקתמר מדהות תרת מעיקרא היכי נמי תרתת מעיקרא כו' ומדלתיות תרתות מעיקרא כו' לוקיד תחד ומדהות תרת מעיקרא הכך נמי דלעיל תרתות מעיקרא וקתני בהו כונס אין מוכן לת לתו מלתם בית דכל הכך תרתין (ג)(דלעיל) נפלה לפניהן פקחת תכת קידושי פקח וליכת למימר כי היכי דעל הכי נפיק תבל בתרת דלעיל תיכת למימר הכי ואפילו הכי קתני כונס פקח ולת חולץ: **שני תתין תרשין** · ניסוחין שוין בין שהן פקחות בין שהן תרשות בין לחת פקחת ולחת תרשת שהרי כשיכתן ברמיזה וכן שתי תרשות כשיכתן ברמיזה ות"ש שהן פקחין לו לחד פקח ולחד תרש ניסוחין שוין הילכך יולאת היכמה תשות לחוש לתשה : **ואם היו נכריות** · ומת לחד תהן יכנס הבני לנלו כר תלינה הוא לו היה לינה בת תלינה : ומהדן תרתין תעיקרא כו' ל"ג דכנלו הכי תני תוסיף תניה : **ומקוו לתטוחת** · תקוליס תלמידים סביבים שהיו בתים לשמוע דבריהם ב"ת למקום לתקתת תשיבן קושיות זל"ו : **כיצד תקנתן** · דקטנה ותרשת הולכל ואין לתחת פוטרת לרשה , ותרשת נלו בת תלינה היא דניפוק תרוייהו בתלינה, ות' מייבם לה וחלין לקטנה כשתגדיל תיפסלת עליה דקס ליה בלת יבמה דלת כיולה דתרשת לת דמיא זקה דעימת יהן לתרים כלום: **כונס לת בחרשת ומוליא** בגט · דתלינה קטנה תפסל לה עליה · **תרשת קנויה בפקלת ומשויירת** · קטנה תפקן קנייה כולה קנויה ומשויירת ליכא למימר תדקתני פסיפ' דתתני' בת יכס על הקטנה ומחל וכח על החרשת פסל לת החרשת "ות' שתיהן תפקן קמייתת

ג"ז תם ונימין עת:

נ"ת תם ונימין עת:

ס"ת מלן יו"ט

(קמן קיב: [קיד:])

* ס"ת מלן בם תרתת קושיא אמת לא תקשיט אלא תוא דמוכת דלעיל דקתני פקחת (קיד:) ד"ה

ס"ת ומתני' לריך

(קמן קיב:)

(קמן קיב: גיסין פת:)

מתניתין

ב שוקא דפומבדיתא ואמרי הא דתנן קטנה וחרשת אין ביאת אחת מהן פוסלת צרתה הני מילי דנפלה ליה מאחיו פקח דלא ידעינן אי בקטנה ניחא ליה אי בחרשת ניחא ליה: אי בקטנה ניחא ליה דאתיא לכלל דיעה אי בחרשת ניחא ליה (נ) דגדולה היא ובת ביאה היא אבל נפלה מאחיו חרש ודאי בחרשת ניחא ליה דבת ביאה היא ובת מיניה היא ואמינא להו אנא "אפילו נפלה ליה מאחיו חרש נמי מספקא ליה "כיצד תקנתן? אמר רב חסדא אמר רב "כונס בחרשת ומוציאה בגט וקטנה תמתין עד שתגדיל ותחלוץ, אמר רב חסדא ש"מ קסבר רב חרשת = קנויה ומשויירת, קטנה = קנויה ואינה קנויה דאי ס"ד חרשת = קנויה ואינה קנויה קטנה = קנויה ומשויירת, חרשת אמאי "כונס ומוציאה בגט"

נוסח

קטנה וחרשת שנפלו ליבום מאחיו:

① פסקה

② תוס

תת נוסח

① מוסיף: ואם היו נכריות · ומת לחד מהן יכנס הבני לנלו כר תלינה הוא לו היה לינה בת תלינה : ומהדן תרתין תעיקרא כו' ל"ג דכנלו הכי תני תוסיף תניה : **ומקוו לתטוחת** · תקוליס תלמידים סביבים שהיו בתים לשמוע דבריהם ב"ת למקום לתקתת תשיבן קושיות זל"ו : **כיצד תקנתן** · דקטנה ותרשת נלו בת תלינה היא דניפוק תרוייהו בתלינה, ות' מייבם לה וחלין לקטנה כשתגדיל תיפסלת עליה דקס ליה בלת יבמה דלת כיולה דתרשת לת דמיא זקה דעימת יהן לתרים כלום: **כונס לת בחרשת ומוליא** בגט · דתלינה קטנה תפסל לה עליה · **תרשת קנויה בפקלת ומשויירת** · קטנה תפקן קנייה כולה קנויה ומשויירת ליכא למימר תדקתני פסיפ' דתתני' בת יכס על הקטנה ומחל וכח על החרשת פסל לת החרשת "ות' שתיהן תפקן קמייתת

② מוסיף: חרשת = קנויה ומשויירת
קטנה = קנויה ואינה קנויה

תיתיב גביה ממה נפשך: אי קנויה היא הא נכרית היא, ואי לאו קנויה היא הא נכרית בעלמא היא, ורבי חייא קטנה אמאי חמתין עד שתגדיל ותחלוץ תיתיב גביה אי קנויה היא הא קנויה היא אי לאו קנויה היא נוכריתא בעלמא היא, אם בן חרשת במה תיפוק אמאי רב ששת הכי נמי מיסתברא בדקא מתרץ רב חסדא אלימא דהב (ג) דתניא שני אחין נשואין שתי אחיות (תומית) קטנה וחרשת מת בעלת של קטנת: חרשת יוצאה בגט וקטנה תמתין עד שתגדיל ותחלוץ, מת בעלה של חרשת: קטנה יוצאה בגט וחרשת אסורה לעולם, ואם בא על החרשת נותן לה גט והותרה אי אמרת בשלמא חרשת = קנויה ומשויירת קטנה = קנויה ואינה קנויה, משום הכי רבי בא על החרשת נותן לה גט והותרה דאמרת ממה נפשך: אי קטנה קנויה היא הא נפקא משום אחות אשה אי לאו קנויה שפיר קאמר אלא אי אמרת חרשת = קנויה ואינה קנויה קטנה = קנויה ומשויירת, כי בא על חרשת אמאי נותן גט והותרה הויא ליה ביאה פסולה ולביאה פסולה לא פטרה קא מני

*רבי נחמיה היא דאמר ביאה פסולה פוטרת - מחליצה אמרבי נחמיה אימא סיפא מי שהיה נשוי שתי יתומות קטנה וחרשת ומת: בא יבם על הקטנה וחזר ובא על החרשת אין שבא אחיו על החרשת נאמרו שתיהן - עליו, כיצד תקנתן חרשת יוצאת בגט, וקטנה תמתין עד שתגדיל ותחלוץ אי אמרת בשלמא חרשת קנויה ומשויירת קטנה קנויה ואינה קנויה הוא משום הכי יתמתין עד שתגדיל ותחלוץ דהלמא קדים ביאה דקטנה ביאה פסולה אלא אי אמרת רבי נחמיה הוא אמר ביאה פסולה פטרה, אלא שמע מינה רבנן היא ש"מ אמרת רב אשי מרישא נמי שמע מינה דרבנן היא דקתני אם בא על החרשת נותן לה גט והותרה ולא קתני אם בא על הקטנה נותן לה גט והותרה אף משום הא לא אריא חרשת דלית לה תקנתא דהיתירא קתני תקנתא דאיסורא, קטנה האית לה תקנתא דהיתירא לא תני תקנתא דאיסורא: מתני' מי שהיה נשוי לשתי יתומות קטנות ומת, ובא יבם על הראשונה וחזר ובא על השניה או שבא אחיו על השניה לא

תיתיב גביה ממה נפשך · פירש בקונטרס ולפי קושיית מתני' הכא על הקטנה ולפחות כך הא על החרשת פסל לה הקטנה ואומתי לא תמר תיתיב גביה הקטנה ממה נפשך לר' קנויה היא קטנה ולר' לאו קנויה היא ולר' לא נכניס בעלמא היא ותירץ דגזרינן למת בעיל חרשת שבא אחיו על החרשת או פוסל את הקטנה בדין היא דלא פסל הקטנה ממ"נ אי קטנה קנויה היא אין ביאת האח ביאה כלום ואי לאו קנויה היא נכרית בעלמא קא נסיב · אלא להכי פסל את הקטנה שהיא ראשונה דלמא קדים ובעל חרשת ברישא: תניא ב' אחים נשואים ב' אחיות קטנה וחרשת מת בעלה דקטנה חרשת יוצאה בגט וקטנה תמתין עד שתגדיל וחולץ מת בעלה של חרשת קטנה יוצאה בגט והחרשת אסורה לעולם ואם בא על החרשת נותן לה גט והיתה אלמנה חרשת קנויה ומשויירת וקטנה קנויה ואינה קנויה ה"ל קנויה ואינה קנויה ביאת קטן היא ביאה פסולה ולא (פנויה) [פטרה]:

ג) נראה דה"ל למתני תרתי קנויה ואינה קנויה וכו' כו"ל ביאה דמכתם ביאה פסולה ולא פטרה:

תוספות רבי שמואל בן שמחה

פסקא רשמעתין, חרשת קנויה ומשויירת קטנה קנויה ואינה קנויה והא דתנן חרשת וקטנה בא יבם על הקטנה וחזר ובא על החרשת או שבא אחיו על החרשת פוסל את הקטנה בדין היא דלא פסל הקטנה ממ"נ אי קטנה קנויה היא אין ביאת האח ביאה כלום ואי לאו קנויה היא נכרית בעלמא קא נסיב · אלא להכי פסל את הקטנה שהיא ראשונה דלמא קדים ובעל חרשת ברישא:

נוסח/מקור

△ (מקור) ב"ר / ר' אחיות קטנה וחרשת מת בעלה דקטנה חרשת יוצאה בגט וקטנה תמתין עד שתגדיל וחולץ מת בעלה של חרשת קטנה יוצאה בגט והחרשת אסורה לעולם ואם בא על החרשת אלמנה חרשת קנויה ומשויירת וקטנה קנויה ואינה קנויה ה"ל קנויה ואינה קנויה ביאת קטן היא ביאה פסולה ולא (פנויה) [פטרה]

הגהות הב"ח

(ג) גמ' רב תסדא מלינא דהב מכתם כו' דתניא שני וכו' שתי תחיות (יחומות) תוס' וכ"ב ס"ק ליז ד"ה רש"י ד"ה כל קנויה וכו' ועיין תוספות

נוסח/מקור

△ דוגאות על א' ג' ר' נשים ב' נשים (אות בל' ג' ליסטן) מאד הערות ביאת קטן ג' ליסטן

הגהות "אי נמי אחיו" בכל א' אפאקרי ביאת הטעה יבוא ליהות על ג' ביאת קטן ה"ראשון אלו ג' ביאת קטן

לאחר שנעשים יום מבקשים ממנו שיחלוץ לה · ואם תאמר מה הוא מפסיד שם מולץ לה ולמה לין כופין כדי להמתין ויבמ לומר שהוא מחכיים בבית דין למתן לה שתרוץ כפניו : מיתת בעלה מבקשים ממנו שיחלוץ לה · ולא תמרין

לאחר שכופין זה את זה לחלוץ ולייבם אין כופין אותו אלא אומרים לו עד שיגדיל בנך ויחלוץ או יייבם ואם אמר איני רוצה הרי זה מותר ואסור לייבם אחיו לעולם ואם מת בנו הגדול חולץ לקטן ומייבם את אשתו ואם מת הקטן חולץ לגדול ומייבם את אשתו ואם מת אחד מהן הרי זה מותר לייבם אחיו לעולם ואם מת בנו הגדול חולץ לקטן ומייבם את אשתו ואם מת הקטן חולץ לגדול ומייבם את אשתו ואם מת אחד מהן הרי זה מותר לייבם אחיו לעולם

תורה אור

(ב) לא פסל את הראשונה יוכן ב' הראשות. הפקרת וחרשת בא יבם על הפקרת וחור ובא על הפקרת או שבא אחיו על הראשת פסל את הפקרת ובא פסל את הפקרת וחור ובא על הפקרת או שבא אחיו על הפקרת פסל את הראשת אדולה וקטנה בא יבם על הגדולה וחור ובא על הקטנה או שבא אחיו על הקטנה לא פסל את הגדולה בא יבם על הקטנה וחור ובא על הגדולה פסל את הקטנה ר' אלעזר אומר מלמדין הקטנה שתמאן בו: גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה ברבי אלעזר וכן אמר רבי אלעזר הלכה כרבי אלעזר וצריכא דאי אתמר בהא בהא קאמר שמואל הלכה כרבי אלעזר משום דלא קיים מצות ייבום אבל בהא דאיקיים מצות ייבום אימא תרוייהו לפקן בגט ואי אשמעינן בהא משום דגדולה רמיא קמיה אבל אידך לא צריכא: מתני' ייבם קטן שבא על יבמה קטנה יגדלו זה עם זה יבמה גדולה חנגדלו זה עם זה בא על יבמה גדולה חנגדלו/ והיבמה שאמרה בתוך שלשים יום לא נבעלתי אותו רמיה שיחלוץ לה, לאחר שלשים יום מבקשין המנו שיחלוץ לה, ובזמן שהוא מדה אפילו לאחר שנים עשר חדש כופין אותו שיחלוץ לה/ הנודרת הנאה מיבמה: בחי, בעלה כופין אותו שיחלוץ לה, לאחר מיתת בעלה מבקשין המנו שיחלוץ לה, ואם נתכוונה לכך, אפי' בחיי בעלה מבקשין המנו שיחלוץ לה: גמ' אמר אמימר מתניתין דלא כרבי מאיר דתניא קטן וקטנה לא חולצין ולא מייבמין דברי רבי מאיר אפילו חיישא רבי מאיר חיישא רבי מאיר גדולה לקטן וקטנה לגדול דחד מינייהו ביאה דאיסורא הוא אבל קטן הבא על הקטנה דתרוייהו כי הדדי נינהו לא אמר אלא קטני בא על יבמה גדולה חנגדלו אמר רבינא ביזאה דאיסורא הוא חנגדלו קאמר בכל ביאה וביאה דאיסורא הוא אלא מהו דתימא כרבי מאיר קמשמע לן אמר קרא יבמה יבא עליה כל דהו רבא אמר בלאו הבי נמי לא מצית אמרת מי איכא מידי דהשתא אסירא ליה ולבתר שעתא שריא והא אמר רב יהודה אמר רב כל יבמה שאין אני קורא בשעת נפילה יבמה יבא עליה הרי היא כאשת איש לו בנים ואסורה ואימא הכי נמי אמר קרא כי ישבו אחים יחדו אפילו בן יום אחד: יבמה שאמרה בתוך שלשים יום וכו': מאן תנא דער תלתין יומין מיקום אינש אנפשיה אמר רבי יוחנן רבי מאיר היא דתניא שמעת בחולים כל שלשים יום דברי רבי מאיר דברי יוסי אומר נהפרה לאלתר לא נסתרה אפי לאחר כמה שנים רבה אמר אפי' חימא ר' יוסי עד כאן לא קאמר ר' יוסי התם אלא בארוסתו דנים בה אבל אשת איש מיבזז

לא פסל את הראשונה · שהרי ביתמן שוה ותי לחשוגה קטיה היה הרי היה תמתן ותחרוגה ביתם זטת ותי לתו קטיה היה הרי תמיהן נכריות תלטן שלח "היתה קטיה לתחיו ותקיטים תת הרחשוגה שלח נפסלה עליו תבל תחרוגה לת לחמת קנויות הוו ותמצת על הרחשוגה קמה קך עליה

בתיסור שני כתיס: פסל את סקטנה · משום נזירה דלמת קדים ובטיל תרשת בריטת וכדתמר בנמרת ותע"ג דממה נפסך היה שריה ליה הוחיל ורתשוגה היה לי קטיה היה לתו קטיה היה נכריס בטלמת היה: פסל את הראשונה · שמת קטנה קטיה טולה וקנין החרחם משויירת: רבי אלעזר · ה"ג במתני' ובקמייתת רבי לתעזר גרם והכי תמרן בפ"ק דנדה (דף ח.): מלמדין את הקטנה שתמתן בו. ותצוקר ניסויהו ויקיים תת הגדולה: גבי' וכן ר"ת אלעזר · בקפדת דתמורת הוה הלכה כר"ת דמתיתין והוה ר"ת בן שמוע: ולריכא · לשמועל ור' תלעזר בן פדת למימר בקמייתת הלכה כר' תלעזר ובתת. ומי הלכה כרבי תלעזר דבתרוייהו מלמדין תת הקטנה למתן: דאי אתמר בהא דמיקיים · גבי תחיות (שיע דף קפ·) משום דתכתי לת תיקיים מנות ייבום היכך מלמדין תת הקטנה תצתו למתן ותתייבם ישמתו: אבל בהא דמיקיים מצות ייבום · בשתיהן תימת לת תמר שמועל הלכה כרבי תלעזר תלת יוציי שתיהן כגט אחד: ואי משמעינן בהא משום דגדולה רמיא קמיה · לייטומי משום הכי מהדרינן תמיתן דקטנה כדי שתתייבם גדולה: אבל בהא דמיקיים מצות ייבום · בשתיהן תימת לת תמר שמועל הלכה כרבי תלעזר תלת יוציי שתיהן כגט אחד: ואי משמעינן בהא משום דגדולה רמיא קמיה · לייטומי משום הכי מהדרינן תמיתן דקטנה כדי שתתייבם גדולה: אבל בהא דמיקיים · גבי תחיות (שיע דף קפ·) משום דתכתי לת תיקיים מנות ייבום היכך מלמדין תת הקטנה תצתו למתן ותתייבם ישמתו

מיכוו כוין · טוס הימנה: **בשניטס יולא** · שנתן לה נט ונקס"ד נט נמור לביתתו הוא: **סיס לומרת נבעלתי** · ליתר שלשים קלי: **יוליא כגט** · שס נת להוליאה היה נגט נתנתה,דלטולי התי לה מוקים: **נריכה נט לביאתו** · מקום לתמר נבעלתי ולתר שלשים יום היכו מהיכן: **ותליפ** · מקום להיות שויסה לנפקה מניסה לחיכורת ומדקתמר נריכה נט מכלל דבתין לה נט עסקינן ותמני קתני ריסא "כופין לתנין", ניכפיניה לייבס: **תמר רבי תמי** · לעולם בשניסה בידה והכי קתמר נריכה תליכה עם ניטה ותע"פ דקתני ,תמקשים קלי ,וה"ק ותע"פ שתזר ותמר "לת בעלתי לחיכת למימר כופין אותי וסודה ותפ"ה תין כופין תלת נריכה תליכה ותי לת בעי למיתלן לת כייפיי דמכיכן תייבי"ה קתא תותיל ותתר שלשים יום הוא: **רב תמי תמר** · לעולם נריכה נט תתר לבד נט ברתתון דבסם נט ויזקמו ונפסלה עלין לפיכך לת נכפין לייבס ויכין לתמר "בעלתי" נריכה נט לביאתו דים ניתה תחר הנט והבתה מסתברת "תע"פ" דקתני וה"ק ותע"פ שתזר ותמר "לת בעלתי" ותיכת למימר לת תיכני נט תלת תליכה תפ"ה בניטה נט": **סיפא מודים** · שלת נבעלה ומעיקרא תמר בעלתי: **סון** · כך שנו: **נרסה מסו** · יכתה שכבסה היכס ונפטרה נרתה ותמרה יכתה לתחר זמן "לת נבעלתי" מהו ליתסר נרתה מפני דיטורה של זו: **תתנו כופין ומכקיפים** · לנרכה,דהיכ שויתה לנפקה "תקליכה לתיסורת" נתסרה נרתה,(ה) ולתי לת מיקסרת דמוקה הכוסס תת התצה בועל לתלתר: **פומרת סמסס תני לך** · תצה כהן שתמרה נבעלה נתכסתי לתיסורת עליה וכתובתה לת מיפסדה (ו) ולתכת כהן מוקמינן לה בפרק בתרת דגלגיס: **מסמיס ביני לניני** · נלוי ויזוע לפניו שתיכך מקת לי כלרך בני לתם ותין תיס עד להוכיח בין שניהס: **נעולס תני מן פיסוניה** · נדרה היה תת מיבעל ליהודים ומדתסרה נפקה לתולי עלמת ע"מ תעמיס קפה לה ותעטה היה לפיכך טוקת כתוכתה: **נוסנס פיניס נאחר** · ותכך למקס שתין מכיכין בס ובגדרה,ומפקת לו: **מכיה לאיס לדבריס** · ותס לתך לת כל כמיה דתסרה נפקה עליה: **יעשו דרך נקפה** · (נ) (נכבל)ולהתנבא בה מלא"יפה: **ניבס מסו** · מי לסיכרת ניבס מפני מדל זה שמדלה בתוי בעולה לו לת: **מי מפקס מדעתה דמייס בעולה** · בלת בניס ונפלה קמי יבס **ונדבה נמי מדעתה דידיה** ובעל לת הפר תלת לתלתן ויבס נמי **לת** מני מיפר **קתני** כעל תין מיפר בקולמיס, ותסולה לו: **תו לת מפקס מדעתה** · ולת מלה זו תלת לתסור עלמה על כל מי שמותרת לו ע"י גירושי בעולה ולהפיס דעתו של בעל שלת יתצדנה **בעותת** עיניה בתתר כדי שיתכה **לעבדה** לתבס שתסורה לו ושומדת תפי תתר גירושין **לת** נתכוונה ומותרת לו תס תת בעולה ולת גירשה: **תינו בעבוי** · שיהיה לריך להפר בעבול דתדעתת דבעל מלה ולריך הוא להפר תבל **ליבס מוקרת בלת הפרה**: (פיא לניסס)

מבקשין

ניטה נרתה כי לת תוכל להגשת על פי תליה בלבד · ר"י: **השתמיס** ביני לניבך · פי' בקונטרס נלוי ויזוע לשמיס שתין מקת עמי בעולה תפי' תוך שלשים ולת תוכל נקנו תת תומר בעלתי כדפי' ונ"ת דתקתי כופין תותו תתתן ה"ס דגנו עמי בעניי כדקתני בסיפת לת לתכתי לו תתך לתשמיענן תקנתת דגנו בהני תליכה לתת דין בסיפיה ובקנה דתליכה ומתמת שתי הלטוטת ספר"י נרתה לתסור הלרה עד לתתר שלשים יום סס לת יוכו שיהס תכעל תלריך גט לכעיכה תפי' תוך שלשים יום סס לת יוכו שיהס תכעל תלריך גט בעל:

אמר ר' תמי · לת בעי לתוקומי הך מתנה כמתנה תתרונה (נעי דף נת:) דתתמני' קתי ומתיתין דתייתי בדיני ייבוס לפי מתנה לתתנוה קיימת: **אמר** רבי תמי נריכה תליכה עם הגט · פי' ניטה שהיה כבר ותס תתמר ות"ת מתי הת דקתני ותע"פ שתזר ותמר לת בעלתי נריכה תליכה ויש לומר דהכי קתמר תע"פ שתמר לת בעלתי נריכה להיות בידה תליכה עד שתבא שתהיה בידה ותעפ"י שתזר ותמר לת בעלתי נריכה תליכה ותיכא דתכי תתתת דכיון דתליכה תיא תלריכה היא לת בעי למיתלן לת כייפיי דמכיכן תייבי"ה קתא תותיל ותתר שלשים יום הוא: **רב תמי תמר** · לעולם נריכה נט תתר לבד נט ברתתון דבסם נט ויזקמו ונפסלה עלין לפיכך לת נכפין לייבס ויכין לתמר "בעלתי" נריכה נט לביאתו דים ניתה תחר הנט והבתה מסתברת "תע"פ" דקתני וה"ק ותע"פ שתזר ותמר "לת בעלתי" ותיכת למימר לת תיכני נט תלת תליכה תפ"ה בניטה נט": **סיפא מודים** · שלת נבעלה ומעיקרא תמר בעלתי: **סון** · כך שנו: **נרסה מסו** · יכתה שכבסה היכס ונפטרה נרתה ותמרה יכתה לתחר זמן "לת נבעלתי" מהו ליתסר נרתה מפני דיטורה של זו: **תתנו כופין ומכקיפים** · לנרכה,דהיכ שויתה לנפקה "תקליכה לתיסורת" נתסרה נרתה,(ה) ולתי לת מיקסרת דמוקה הכוסס תת התצה בועל לתלתר: **פומרת סמסס תני לך** · תצה כהן שתמרה נבעלה נתכסתי לתיסורת עליה וכתובתה לת מיפסדה (ו) ולתכת כהן מוקמינן לה בפרק בתרת דגלגיס: **מסמיס ביני לניבך** · נלוי ויזוע לפניו שתיכך מקת לי כלרך בני לתם ותין תיס עד להוכיח בין שניהס: **נעולס תני מן פיסוניה** · נדרה היה תת מיבעל ליהודים ומדתסרה נפקה לתולי עלמת ע"מ תעמיס קפה לה ותעטה היה לפיכך טוקת כתוכתה: **נוסנס פיניס נאחר** · ותכך למקס שתין מכיכין בס ובגדרה,ומפקת לו: **מכיה לאיס לדבריס** · ותס לתך לת כל כמיה דתסרה נפקה עליה: **יעשו דרך נקפה** · (נ) (נכבל)ולהתנבא בה מלא"יפה: **ניבס מסו** · מי לסיכרת ניבס מפני מדל זה שמדלה בתוי בעולה לו לת: **מי מפקס מדעתה דמייס בעולה** · בלת בניס ונפלה קמי יבס **ונדבה נמי מדעתה דידיה** ובעל לת הפר תלת לתלתן ויבס נמי **לת** מני מיפר **קתני** כעל תין מיפר בקולמיס, ותסולה לו: **תו לת מפקס מדעתה** · ולת מלה זו תלת לתסור עלמה על כל מי שמותרת לו ע"י גירושי בעולה ולהפיס דעתו של בעל שלת יתצדנה **בעותת** עיניה בתתר כדי שיהיה **לעבדה** לתבס שתסורה לו ושומדת תפי תתר גירושין **לת** נתכוונה ומותרת לו תס תת בעולה ולת גירשה: **תינו בעבוי** · שיהיה לריך להפר בעבול דתדעתת דבעל מלה ולריך הוא להפר תבל **ליבס מוקרת בלת הפרה**: (פיא לניסס)

מבקשין

השתמיס ביני לניבך · פי' בקונטרס נלוי ויזוע לשמיס שתין מקת עמי בעולה תפי' תוך שלשים ולת תוכל נקנו תת תומר בעלתי כדפי' ונ"ת דתקתי כופין תותו תתתן ה"ס דגנו עמי בעניי כדקתני בסיפת לת לתכתי לו תתך לתשמיענן תקנתת דגנו בהני תליכה לתת דין בסיפיה ובקנה דתליכה ומתמת שתי הלטוטת ספר"י נרתה לתסור הלרה עד לתתר שלשים יום הוא: **יעשו** דרך נקפה · פר"ת יפללו לתקוס ויין לכס בניס ול"ת פי' יעשה סטוטה וייפיה וכן ניכולמי: **אין עבדיא** לכו עבודה לו תת מיקס תלתר תת בעולה ונפלה קמיו ותקורה לו לו תת מקפה תלתעה ולת תסרה נפקה תיכס ונקנה מי תסורה ליכס תקוס נדר זה תמקה תלתעה ומתקורה לו לו תת מקפה תלתעה ולת תסרה נפקה תיכס ונקנה לר"י על פירושו דפקיטא דתסרה נפקה תכל היהודים ועוד תתי תיכו כעבל תיכ כעתר תדס מיבעיי ליה ועוד תתי תקתר ר"ת כופין כרך ותלת היה מוקרת לו על כן נרלה לו לפרש דמיבעיית ליה תי תתקה תלתעה לתסור נפקה על תיכס ומבקשין לתתן לו שתה לו עשקה כדי לתסור עלמה על יבתה כמו על בעולה וקשתר רב יכס תיכו כעבל ללת מתקה תלתעה לתסור עלמה תיכתה כמו על בעולה ולכך כופין שיתלין לה ושמועל תתר יכס תרי הוא כעבל ומבקשין שיתלין תמתקה תלתעה לתסור עלמה על יבתה · כן נרלה לי שיקר לפי עשקה זו:

הדרן עלך בית שמאי

היא תומרת נבעלתי והוא תומר לת בעלתי יולית כגט · פי' בקונט' דתתתר שלשים יום קתי וכן נרלה דומית דסיפת להוא תומר בעלתי והית תומרת לת נבעלתי תעפ"י נריכה גט ותיכה ויהיו דוקת תתר שלשים תמקום כריסת דתיכה נריכה גט דקתני כופין תותו שיתלין ולת קתני נריכה גט וה"ת דקר כבת נמי להית תומרת נבעלתי תלתתר שלשים יום קתי תבל בתוך שלשים יום נריכה תליכה דתי תתוך שלשים נמי קתי ליתניית נמי לעיל גבי תוך שלשים שלת נעטה להעמידה דוקת לתתר ל' כמו סיפת ולפי זה לת יתכן תת תתמר בסמוך וכי תפני שתט כופין ומבקשים נתסור נריכה ופירש בקונט' וכן ר"ת וכי תפני שתט כופין בתוך שלשים ומבקשים תתר שלשים נתסרה נריכה ותתמר שריל נריכה בתוך שלשים תת תיכו נופה כי תמרה בעלתי נריכה גט ותיכה תליכה וכ"ש נבעלתי בתוך ל' בעית תליכה וכ"ש דלקתו תבא גט לבאתו. תנה ישנים מדים. לנריכה תלת קיס לה בשבילה כמותה שיש לו לתזכיר נריכה גט ותיכה תליכה ותמר "בעלתי" ותיכת למימר לת תיכני נט תלת תליכה תפ"ה בניטה נט": **סיפא מודים** · שלת נבעלה ומעיקרא תמר בעלתי: **סון** · כך שנו: **נרסה מסו** · יכתה שכבסה היכס ונפטרה נרתה ותמרה יכתה לתחר זמן "לת נבעלתי" מהו ליתסר נרתה מפני דיטורה של זו: **תתנו כופין ומכקיפים** · לנרכה,דהיכ שויתה לנפקה "תקליכה לתיסורת" נתסרה נרתה,(ה) ולתי לת מיקסרת דמוקה הכוסס תת התצה בועל לתלתר: **פומרת סמסס תני לך** · תצה כהן שתמרה נבעלה נתכסתי לתיסורת עליה וכתובתה לת מיפסדה (ו) ולתכת כהן מוקמינן לה בפרק בתרת דגלגיס: **מסמיס ביני לניבך** · נלוי ויזוע לפניו שתיכך מקת לי כלרך בני לתם ותין תיס עד להוכיח בין שניהס: **נעולס תני מן פיסוניה** · נדרה היה תת מיבעל ליהודים ומדתסרה נפקה לתולי עלמת ע"מ תעמיס קפה לה ותעטה היה לפיכך טוקת כתוכתה: **נוסנס פיניס נאחר** · ותכך למקס שתין מכיכין בס ובגדרה,ומפקת לו: **מכיה לאיס לדבריס** · ותס לתך לת כל כמיה דתסרה נפקה עליה: **יעשו דרך נקפה** · (נ) (נכבל)ולהתנבא בה מלא"יפה: **ניבס מסו** · מי לסיכרת ניבס מפני מדל זה שמדלה בתוי בעולה לו לת: **מי מפקס מדעתה דמייס בעולה** · בלת בניס ונפלה קמי יבס **ונדבה נמי מדעתה דידיה** ובעל לת הפר תלת לתלתן ויבס נמי **לת** מני מיפר **קתני** כעל תין מיפר בקולמיס, ותסולה לו: **תו לת מפקס מדעתה** · ולת מלה זו תלת לתסור עלמה על כל מי שמותרת לו ע"י גירושי בעולה ולהפיס דעתו של בעל שלת יתצדנה **בעותת** עיניה בתתר כדי שיהיה **לעבדה** לתבס שתסורה לו ושומדת תפי תתר גירושין **לת** נתכוונה ומותרת לו תס תת בעולה ולת גירשה: **תינו בעבוי** · שיהיה לריך להפר בעבול דתדעתת דבעל מלה ולריך הוא להפר תבל **ליבס מוקרת בלת הפרה**: (פיא לניסס)

אביי אמר רב: מתחת ידה, מיתיבי **ניכמה שאמרה בתוך שלשים יום** "לא נבעלתי" בין שהוא אומר "בעלתי" בין שהוא אומר "לא בעלתי" **כופין אותו שיחלוץ לה, לאחר שלשים יום** מבקשין הימנו שיחלוץ לה[היא] אומרת "נבעלתי" והוא אומר "לא בעלתי" הרי זה יוציא בגט, הוא אומר "בעלתי" והיא אומרת "לא נבעלתי" אף"פ שחזר ואמר "לא בעלתי" אינה צריכה חליצה ויבום אמר רב אשי אמר תם גט

*מיבעו בזיז מינה. עד[ג] שכופין אותו לחלוץ ניכפנו לייבם? אמר רב "בשניטה יוצא מתחת ידה, מיתיבי **ניכמה שאמרה בתוך שלשים יום** "לא נבעלתי" בין שהוא אומר "לא בעלתי" **כופין אותו שיחלוץ לה, לאחר שלשים יום** מבקשין הימנו שיחלוץ לה[היא] אומרת "נבעלתי" והוא אומר "לא בעלתי" הרי זה יוציא בגט, הוא אומר "בעלתי" והיא אומרת "לא נבעלתי" אף"פ שחזר ואמר "לא בעלתי" אינה צריכה חליצה ויבום אמר רב אשי אמר תם גט

*אי תניא בעא מיניה [ה]ון בריה דרב נחמן מדרב נחמן צרתה מהו? אמר ליה וכי מפני שאנו כופין - ומבקשין תיאסר צרה: הנודרת הנאה וכו': תנן התם **בראשונה היו** אומרים שלש נשים יוצאות ונוטלות כתובה **האומרת** טמאה אני לך, השמים ביני לבינך, נטולה אני מן היהודים **חזרו לומר** שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר ומקלקלת על בעלה **אלא** "האומרת "טמאה אני לך" ראיה לדבריה "השמים ביני לבינך" יעשו דרך בקשה "נטולה אני מן היהודים" יפר חלקו ומשמשתו ותהא נטולה מן היהודים אביא להו יטולה אני מן היהודים" ליבם מהו: מי מסקה אדעתה רמיית-בעלה ונפלה קמי יבם או לא? רב אמר "יבם" אינו כבעל, ושמואל אמר יבם הרי הוא כבעל, אמר אביי כוותיה דרב מסתברא דתנן **הנודרת הנאה מבעלה בחיי בעלה כופין אותו שיחלוץ** ואם איתא דמסקה אדעתה מבקשין

אביי אמר רב: מתחת ידה, מיתיבי **ניכמה שאמרה בתוך שלשים יום** "לא נבעלתי" בין שהוא אומר "לא בעלתי" בין שהוא אומר "לא בעלתי" **כופין אותו שיחלוץ לה, לאחר שלשים יום** מבקשין הימנו שיחלוץ לה[היא] אומרת "נבעלתי" והוא אומר "לא בעלתי" הרי זה יוציא בגט, הוא אומר "בעלתי" והיא אומרת "לא נבעלתי" אף"פ שחזר ואמר "לא בעלתי" אינה צריכה חליצה ויבום אמר רב אשי אמר תם גט

*אי תניא בעא מיניה [ה]ון בריה דרב נחמן מדרב נחמן צרתה מהו? אמר ליה וכי מפני שאנו כופין - ומבקשין תיאסר צרה: הנודרת הנאה וכו': תנן התם **בראשונה היו** אומרים שלש נשים יוצאות ונוטלות כתובה **האומרת** טמאה אני לך, השמים ביני לבינך, נטולה אני מן היהודים **חזרו לומר** שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר ומקלקלת על בעלה **אלא** "האומרת "טמאה אני לך" ראיה לדבריה "השמים ביני לבינך" יעשו דרך בקשה "נטולה אני מן היהודים" יפר חלקו ומשמשתו ותהא נטולה מן היהודים אביא להו יטולה אני מן היהודים" ליבם מהו: מי מסקה אדעתה רמיית-בעלה ונפלה קמי יבם או לא? רב אמר "יבם" אינו כבעל, ושמואל אמר יבם הרי הוא כבעל, אמר אביי כוותיה דרב מסתברא דתנן **הנודרת הנאה מבעלה בחיי בעלה כופין אותו שיחלוץ** ואם איתא דמסקה אדעתה מבקשין

חולצת היבם לאשה שנפלו לפניו בשדה

מתני' חלצה לו בשדה - חלוצה, ואין לה עליו לא מיאון ולא חליצה ולא יבום. **נפלו** לפניו בשדה - פסולות, ואין לו עליהן לא חליצה ולא יבום. **חלצו** לו בחצר - כשרות, ויש לו עליהן מיאון וחליצה ויבום. **נפלו** לפניו בחצר - פסולות, ואין לו עליהן לא חליצה ולא יבום. **חלצו** לו בבית - כשרות, ויש לו עליהן מיאון וחליצה ויבום. **נפלו** לפניו בבית - כשרות, ואין לו עליהן לא מיאון ולא חליצה ולא יבום. **חלצו** לו בעלייה - כשרות, ויש לו עליהן מיאון וחליצה ויבום. **נפלו** לפניו בעלייה - כשרות, ואין לו עליהן לא חליצה ולא יבום. **חלצו** לו בבור - כשרות, ויש לו עליהן מיאון וחליצה ויבום. **נפלו** לפניו בבור - כשרות, ואין לו עליהן לא חליצה ולא יבום. **חלצו** לו בחלון - כשרות, ויש לו עליהן מיאון וחליצה ויבום. **נפלו** לפניו בחלון - כשרות, ואין לו עליהן לא חליצה ולא יבום. **חלצו** לו בגג - כשרות, ויש לו עליהן מיאון וחליצה ויבום. **נפלו** לפניו בגג - כשרות, ואין לו עליהן לא חליצה ולא יבום. **חלצו** לו בעלייה - כשרות, ויש לו עליהן מיאון וחליצה ויבום. **נפלו** לפניו בעלייה - כשרות, ואין לו עליהן לא חליצה ולא יבום. **חלצו** לו בבור - כשרות, ויש לו עליהן מיאון וחליצה ויבום. **נפלו** לפניו בבור - כשרות, ואין לו עליהן לא חליצה ולא יבום. **חלצו** לו בחלון - כשרות, ויש לו עליהן מיאון וחליצה ויבום. **נפלו** לפניו בחלון - כשרות, ואין לו עליהן לא חליצה ולא יבום. **חלצו** לו בגג - כשרות, ויש לו עליהן מיאון וחליצה ויבום. **נפלו** לפניו בגג - כשרות, ואין לו עליהן לא חליצה ולא יבום.

גמ' תנו רבנן: חלצה לו בשדה - חלוצה, ואין לה עליו לא מיאון ולא חליצה ולא יבום. **נפלו** לפניו בשדה - פסולות, ואין לו עליהן לא חליצה ולא יבום. **חלצו** לו בחצר - כשרות, ויש לו עליהן מיאון וחליצה ויבום. **נפלו** לפניו בחצר - פסולות, ואין לו עליהן לא חליצה ולא יבום. **חלצו** לו בבית - כשרות, ויש לו עליהן מיאון וחליצה ויבום. **נפלו** לפניו בבית - כשרות, ואין לו עליהן לא מיאון ולא חליצה ולא יבום. **חלצו** לו בעלייה - כשרות, ויש לו עליהן מיאון וחליצה ויבום. **נפלו** לפניו בעלייה - כשרות, ואין לו עליהן לא חליצה ולא יבום. **חלצו** לו בבור - כשרות, ויש לו עליהן מיאון וחליצה ויבום. **נפלו** לפניו בבור - כשרות, ואין לו עליהן לא חליצה ולא יבום. **חלצו** לו בחלון - כשרות, ויש לו עליהן מיאון וחליצה ויבום. **נפלו** לפניו בחלון - כשרות, ואין לו עליהן לא חליצה ולא יבום. **חלצו** לו בגג - כשרות, ויש לו עליהן מיאון וחליצה ויבום. **נפלו** לפניו בגג - כשרות, ואין לו עליהן לא חליצה ולא יבום.

כתובה האומרת מטמאה אני לך שמים ביני לביניך (אני) נטולה אני מן היהודים חזרו לאמר שלא תהא אשה נותנת עיניה באיש ומקלקלת על בעלה אלא האומרת מטמאה אני לך תביא ראיה לדברים. השמים ביני לביניך יעשו דרך בקשה · נטולה אני מן היהודים [יפר חלקו והוא משמשתו] הא דקתני מטמאה אני לך אוקמ' בפ' בתרא דנדרים בשמעיתא בתרא באשת ישראל אי באשתו משום שרי ליה או ברצון מי אית לה כתובה · אלא ע"כ באשת כהן שנאנסה דאסורה ליה ואית לה כתובה ומדקאמר דאי אמרה נתה ברצון ליה לה כתובה ש"מ דלא אסרי' בהיתר שמחייבין אדם את עצמו בממון אין אדם משים עצמו רשע אלא לאו ש"מ דלא אמרי' אין אדם משים עצמו רשע לגבי חיוב ממון · ותאי דקתי' נטולה אני מן היהודים צריכה הפרה כטאמרה נתנה תטמיש היהודים עליי כאין מאכילין לאדם דבר האסור לו · אבל אמרה נתנה תטמיש על ש"מ דלא אמרי' אין אדם משים עצמו רשע לגבי חיוב ממון · ותאי דקתי' נטולה אני מן היהודים צריכה הפרה כטאמרה נתנה תטמיש על היהודים כיון דמשעבדא ליה לתשמיש לאו כל כמינה וא"צ הבעל הפרה מהלכך ולא חייש משום איבור כהלל · ופי' השמים ביני לביניך כאילו יהיה כחץ ותר"א אב כ"ר ל"ל פי' שלא נוקק עמה ומתמיהני לה (וא"צ הבעל היהודים כיון דמשעבדא ליה לתשמיש לאו כל כמינה וא"צ הבעל הפרה מהלכך ולא חייש משום איבור כהלל · ופי' השמים ביני לביניך כאילו יהיה כחץ ותר"א אב כ"ר ל"ל פי' שלא נוקק עמה ומתמיהני לה (וא"צ הבעל הפרה מהלכך) מנו דאי אמרה דאינו יורה כחץ דאיתי כתיתנא משום דקים לה' שאינה נפסלת לכהונה אבל אי אמרה אלא שאינו יכול לבעול לה ולא לישא אחרת משום שנפסלה לכהונה אבל מן היהודים לא אמרה אלא בעבול נירוש דבעל שלא יהא בעל טצר שניניה נתנה באותר אם יגרשנה אבל בינם בעל ונפלה קמי יבם ותיכלה עלה נדרה אם לא מסקה אדעתה ולא אמרה אלא בעבול נירוש דבעל שלא יהא בעל טצר שניניה נתנה באותר אם יגרשנה אבל בינם בעל ונפלה קמי יבם ותיכלה עלה נדרה לא נדרה ולא תיכלה עלה · רב אמר [יבם] אינו כבעל ולא תיכלה עלה · ושמואל אמר יבם הרי הוא כבעל · תניתה נדרה אין הבעל יכול להפר אם גירשה זה אשורה באותן לא אמסקה אדעתה דמיית בעלה דהבי לא נדרה ולא תיכלה עלה · ואיתא דמסקה אדעתה כופין אותו שיחלוץ לה. ואם איתא דמסקה אדעתה מבקשים מיכבי ליה · אלא לפלג הנדרים שנדרה בתי הבעל שאם' הבעל אינו מפר בקרדים. אמר אביי כותיה דרב מסתברא דתנן הנודרת הנאה מבעלה כופין אותו שיחלוץ לה. ואם איתא דמסקה אדעתה מבקשים מיכבי ליה · אלא לאו ש"מ לא מסקה אדעתה ואע"ה תיכל עלה נדרה כיון שנדרה הנאה סתם בפ' מיכמה ג) ולא דמי לסתני' דלא אדכר יבמה כלל אלא שאסרה סתם נפלה קמי יבם הרי הוא לאחר מיתת בעלה הוה לאחר מיתת בעלה הויה מיהדת ותרב אלמה כתב בהלטיחין מי מסקה דעתה כלפני וכופין או לא מסקה אדעתה ומבקשים · ותלכה כרב דאחר כופין אותו שיחלוץ לה ת"ס דלא הויה מיהדת ותר"ת דלא לאחר מיתת בעלה הויה מיהדת ת"ס דליתא לשמואל דאחר מיתת בעלה

ואם רצה לקיים יקיים · הא פשיטא הלא הגב דמגח עלית מגח יקיים :

העיד ר' יוחנן בן גודגדא · רבנן הביאוה לבית המדרש להבית ליה לדבריהם מאחרו ט' לף זו כיולא בה ואם תאמר לר' יוחנן בן טרי למה ליה מהגרשה הלא ליה מוזרת כמרמזים לה ויש לומר דמכל מקום כשעת נתינת הגט מסלמה ומוזרת היא ואיכא מניעה עד שמוליאין לאיתה על כרחה :

יש גורסים במשנה ועל קטנה כת יבמתו שמוכלת בתרומה כמו שהוא בגמרא בפרק היזקין (גיטין דף נה: ושם) ואין צריך לגרוס זו כאן שכבר הביאו העתוס הלא ליה לדבריהם וקטנה למה יוכיחו כאן :

דאין חלוס לר עם נחת בכפיפה לחת · פירוש היכא שמשלחת ע כבר תקיע רבנן שלוה מהגרשת כיון שלוה יולעת לשמור עלמה כדלקמן (דף קיג:) :

ואילו

הדרן עלך בית שמאי

חרש *שנשא פקחת, ופקח שנשא חרשת אם רצה להוציא יוציא, ואם רצה לקיים יקיים בשם שהוא *כונס ברמיזה כך הוא מוציא ברמיזה. [ב]פקח שנשא פקחת: [ג]וחרשה אם רצה יוציא ואם רצה יקיים, *[ד]נשתחשת לא יוציא; [ה]נתחרש הוא או נשתטה אינו מוציאה עולמית אמר רבי יוחנן בן נורי מפני מה האשה שנתחרשה יוצאה והאיש שנתחרש אינו מוציא? אמרו לו אינו דומה האיש המגרש לאשה המתגרשת *שהאשה יוצאה לרצונה ושלא לרצונה והאיש אינו מוציא אלא לרצונו, העיד רבי *יוחנן בן נורי על הדרשת שהשיאה אביה שהיא יוצאה בגט אמרו לו אף זו כיוצא בה /*[ו]אחין חרשין נשואין: לב' אחיות חרשות או לשתי אחיות פקחות או לשתי אחיות-ארח חרשת ואחת פקחת, אם ב' אחיות חרשות נשואין: לשני אחין פקחין, או לשני אחין חרשין, או לשני אחין-אחד חרש ואחד פקח הרי אלו פטורין מן החליצה ומן הייבום, ואם היו נכריות יכנסו ואם רצו להוציא יוציאו /*שני אחין אחד חרש ואחד פקח נשואין לשתי אחיות פקחות מת חרש בעל הפקחת מה יעשה פקח בעל הפקחת? תצא משום אחות אשה מת פקח בעל הפקחת מה יעשה חרש בעל פקחת? *שני אחין פקחין נשואין לשתי אחיות: אחת חרשת ואחת פקחת מת פקח בעל פקחת? תצא משום אחות אשה מת פקח בעל הפקחת? מה יעשה פקח בעל פקחת? מה יעשה חרש בעל חרשת? מוציא את אשתו בגט ואשת אחיו אסורה לעולם *שני אחין אחד חרש ואחד פקח נשואין לשתי אחיות: אחת חרשת ואחת פקחת מת פקח בעל חרשת? מה יעשה פקח בעל פקחת? תצא משום אחות אשה מת פקח בעל פקחת? מה יעשה חרש בעל חרשת? מוציא את אשתו בגט ואשת אחיו אסורה לעולם *שני אחין אחד חרש ואחד פקח נשואין לשתי נכריות פקחות מת חרש בעל פקחת מה יעשה פקח בעל פקחת? או חולץ או מייבם מת פקח בעל פקחת מה יעשה חרש בעל פקחת? כונס ואינו מוציא לעולם *שני אחין פקחין נשואין לב' נכריות-ארח פקחת וארח חרשת מת פקח בעל חרשת מה יעשה פקח בעל פקחת? כונס ואם רצה להוציא יוציא. מת פקח בעל פקחת מה יעשה חרש בעל חרשת? או חולץ או מייבם *שני אחין אחד חרש ואחד פקח נשואים לב' נכריות-ארח חרשת ואחת פקחת מת חרש בעל חרשת מה יעשה פקח בעל פקחת כונס ואם רצה להוציא יוציא, מת פקח בעל פקחת מה יעשה חרש בעל חרשת כונס, ואינו מוציא לעולם;

גמ' אמר רמי בר חמא *מאי שנא חרש וחרשת דתקינו להו רבנן נשואין ומ"ש דשוטה *ושוטה דלא תקינו להו רבנן נשואין דתניא *שוטה וקטן שנשאו נשים ומתו נשותיהן פטורות מן החליצה ומן הייבום חרש וחרשת דקיימא תקנתא דרבנן, תקינו להו רבנן נשואין שוטה ושוטה דלא קיימא תקנתא דרבנן דאין אדם רך עם נחש בכפיפה אחת אם לא תקינו רבנן נשואין ומאי שנא קטן *דלא תקינו רבנן נשואין וחרש תקינו רבנן נשואין? חרש דלא אתי לכלל נשואין תקינו רבנן נשואין, קטן דאתי לכלל נשואין לא תקינו רבנן נשואין, ורבי קטנה דאתיא לכלל נשואין [ו]תקינו רבנן נשואין? התם שלא ינהגו [בה] מנהג הפקר ומ"ש קטנה דמאנה? דא"כ מיכנעי

מכקשין מיבעי ליה הכא במאי עסקינן באשה שיש לה בנים דכולי האי לא מסקה אדעתה אבל אין לה בנים, מבקשין, אמרתי אם נתכוונה לכך אפילו בחיי בעלה מבקשין ממנו שיחלוץ לה ליפלוג וליתני ברידה כמה דברים אמורים בשיש לה בנים אבל אין לה בנים מבקשין אלא שמע מינה לא שנא יש לה בנים ולא שנא אין לה בנים, כופין אותו כרב שמע מינה :

הדרן עלך בית שמאי

חרש כשם שכונס ברמיזה · מה טעם אמר כלומר כקידושין כך גירושין וכן פקח כתרגם ברמיזה כגון שתרגם בחלבע עד שתרגיש ע וכרמיזה אם רצה להוליא יוליא :

פקח שנשא פקחת ונסתרשה · תני"ם קידושיה גמורים אם רצה יוליא דבגט לא בעיון דעת האשה כדמפרש לקמן בתמיהין : **נשתטים** לף יוליא · בגמרא מפרש שלא יהגו בה מנהג הפקר ותקנתא דרבנן היא : **נתחרש** הוא · לאחר קידושין הואיל וקידושיה גמורים היו לף יוליא עולמית : **שנשתטת אביה** · בקטנותה וקיבל קידושיה והוו קידושין גמורים שיולאה בגט ואפי' מגדלה ופקע כח אב מקבלת היא לת גיטה : **לף זו** · פקחת שנתחרשה כיולא בה : **סרי אלו פטורות** · להוליל ומתיהן מרסות לו שניהן מרגיש כקידושי זו כך קידושי זו ואתו קידושין לתשתו ומפקעי זיקה : **יכנוסו** · שתין תליסה בחרגשת-וחרש בחיין בחמר ותמרה ותמ"כ אם רלו יוליאו בגט לאחת גט ברמיזה ומפקע ניסואין לשניה וזיקה לאחת היא להוא ברמיזה : **פטורין** **שנשתו כגט** · דזיקה לחומה הבאה מכח קידושין גמורים לוסרתה עליו ואין כח בקידושין דידה לחומה מקום לחות תשה : **ואשה אחין** **שפטרו זעופה** · דחרש לא חלין, ולכטעם לי שפטר מקום לחות תשה : **כונס ואין מוליא לעולם** · דלא לחי גט דידיה ומפקע זיקה יבומי לחיו הרלתון : **גבי דקיימו לפו רבנן** **נישואין** · דקתני ממני שגריסת תליסה לגמרי יש נישואין וקידושין לחרש ואפי' חרשת ואע"ג דלאו בר דעה הוא ומדלוריתת אין קיבס קנין : ה"ג שוטה וקטן שנשאו נשים ומתו נשותיהן פטורות מן החליצה ומן הייבום : **דקיימא** **תקנתא דרבנן** · שרבנן להוות שלוס ביניהם אפי' חרש עם חרשת וכ"ש כשהאים שפה אבל שוטה ופיקו בשפקת לשוטה ושוטה ופקח אין (ה) שלוס ביניהם וכ"ש שוטה לשוטה : **בכפיפה** · בחוך קופה לחת : **ומאי** **שנא קטן** · דקתני לעיל שוטה שפ וקטן שנשאו טו' : **חרש דלא אתי** · לשולס לכלל נישואין דלחוריית : **מקינו** **ליה רבנן נישואין** · כדי שלא יבטל : **שנא יבמו כה מנהג הפקר** · אי לא תלינן שלוה דמכשה אין לה מי שמרנה ויגהגו בה מנהג הפקר בזוטה : ממנעי

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה דקיימא דקתני וכו' ושוטה לפקח אין דיכון לחיות שלוס ביניהם :

תוס' חד מקמאי

הא אקשי' בפ' אע"פ דשמואל אדשמואל דקאמר אין כותבין אגרת מרד על שומרת יבם הלא נוקיק אמר חבע הוא נוקיק · ומסקנא כאן למשנה אחרונה כאן למשנה ראשונה למשנה אחרונה דתנן מצות יבום קדמת למצות חליצה בראשונה היו מתכוונים לשם מצוה עכשיו שאין מתכוונים לשם מצוה אמרי מצות חליצה קדמה למצות יבום . ואפילקא בשרק הלקן דתלוי לומר מצות יבום קדם למצות חליצה והלכך כותבין אגרה מרד על שומרת יבם · ורב ושמואל אמשנה (ראשונה) [אחרונה] אמרי ואהוזי ליפר קיימי הלכך אי מסקנא אדעתה הויא מרדרת ולא קשיא דשמואל אדשמואל:

[פי' תוי"ט פ"ם דמכלות פ"ג ה"ם מגל כ"ם פ"ג ה"ב כתב לפיכך]

מימנעי ולא נסבי לה ומאי שנא קטנה דאכלה בתרומה ומאי שנא חרשת דלא אכלה בתרומה דתנן *העיד רבי יותן בן גודגדא על הַחֶרְשֶׁת שהשיאה אביה שיוצאה בגט,ועל קטנה בת ישראל שנשאת לבהן *שאוכלת בתרומה ואילו חרשת לא אכלה? גזירה שמא יאביל חרש בחרשת,וליכול לקטן אוכל נבלות הוא? גזירה שמא יאביל חרש בפקחת,וחרש בפקחת נמי ליכול בתרומה דרבנן? גזירה דלמא אתי לאוכלה בתרומה דאורייתא ומאי שנא קטנה דאית לה כתובה ומאי שנא חרשת דלית לה כתובה? דא"כ מימנעי ולא נסבי לה,וקטנה מנלן דאית לה כתובה? דתנן *המאורסת יהשנייה ואילונית אין להן בתובה אבל יוצאה בגט וקטנה יש לה כתובה וחרשת מנלן דלית לה כתובה? דתניא חרש ושוטה שנשאו פקחות אע"פ שנתפקח החרש ונשתפה השוטה אין להם עליהם כלום,רצו לקיימן יש להם כתובה (ג), *ופקח שנשא חרשת או שוטה אפי' כתב לה מאה מנה כתובתה קיימת (ג) מפני שרצה לוותר בגבסיו טעמא דרצה,הא לא רצה אין לה דא"כ מימנעי ולא נסבי להו,אי הכי פקחת לחרש ליתקן לה כתובה,דא"כ מימנעי ולא מינסבי? *יותר משהאיש רוצה לישא אשה רוצה להנשא. והרש דהוה בשבבותיה דרב מלכיו,ואנסביה איתתא וכתב לה ארבע מאה זוזי מנכסיה,אמר רבא מאן חכים כרב מלכיו דגברא רבה הוא קסבר אילו רצה שפחה לישמשן מי לא זבנינן ליה כ"ש הבא דאיכא תרתי.אמר רב חייא בר אשי אמר שמואל *אשת חרש אין חייבין עליה אשם תלוי צ"מ *משה לא ידע ומ' ואם תרמו אין תרומתן תרומה ואלו הן חרש ופטיש ליה *[משה לא ידע ומ' ואם תרמו אין תרומתן תרומה ואלו הן חרש ופטיש ליה *משה לא ידע ומ' ואם תרמו אין תרומתן תרומה ואלו הן חרש ופטיש ליה] שוטה וקטן והתורם את שאינו שלו,ועובד כוכבים שתרם של ישראל אפילו ברשות ישראל,אין תרומתו תרומה *קא"ר אלעזר דתניא *ר' יצחק אומר משום רבי אלעזר תרומת חרש לא תצא לחולין מפני שהוא בפקח אמר משום רבי אלעזר תרומת חרש *לעיכובא מביאה *כרבי אלעזר,אשם תלוי נמי ליחייב? *תרומת חכמה משתי חתיכות והתניא *רבי אלעזר אומר *כרי חייבין על בעי רבי אלעזר חתיכה משתי חתיכות והתניא *רבי אלעזר אומר *כרי חייבין על חלבו אשם תלוי שמואל סבר כל *רבי אלעזר בחדא ואתא חלבו אשם תלוי שמואל סבר כל *רבי אלעזר בחדא ואתא

ג רבא אמר רב חייא בר אשי אמר שמואל אשת חרש חייבין עליה אשם תלוי מיחיבי המשה לא ידע ומ' ואם תרמו אין תרומתן תרומה ואלו הן חרש ופטיש פשימא ליה דחרש רעתא קלישתא הוא ומיהו מספקא לי אי דעתא צילותא אי

ואילו מרשם נלא תלה · וח"מ מנלן לי מקום לנקט קטנה לגמי כ"ש מרשם שלא תבא לכלל גדלות ולי הוה נקיט מרשם תלה ה"א דקטנה לא תלה כיון שבאה לכלל גדלות ויבואין ויל"ד מדלא תנא מרשם בהדי קטנה: **שמא** יאביל קטן בגדולה לא גזרינן שלא תאכל קטנה בתרומה דמקום זמן מועט לא גזרינן שבי כשיגדיל ויבטל יהי קידושין לחורייתא וכירושלמי מפרש בקטנה לא גזרינן מקום מיהא שיהיו הכל קופלין עליה ליאכלה וגמי בחרשת לא שייך טעמא מקום דחרשת גרמה לה ובקונ' פי' בהגיזקין (ניסין ל' סה: ד"ה בפקחת) דלא גזרינן אלו קטן שיאכל גדולה מקום דליה ליה בשולין כדאמר הכא ומילתא דלא שכיחא היא ולין גזרה להא מקיון שמוך לפירקין מעליותא היא כדפי' לעיל (דף סב: ד"ה שמוך):

דלמא אתי לאוכלה בתרומה דחורייתא · אבל בקטנה דלא תלה אכלה בתרומה דרבנן (לעיל דף ל: ושם) לא גזרו אלו לחורייתא (ה) כיון שמגיע לכלל גדלות:

דאם כן מימנעי ולא נסבי לה · ואי מקום שלא תהא קלה בעיניו להוליכה לא חסו חכמים לכך: **מאן** חכים למיעבד הכי · דוקא במטלטלי מנן בהגיזקין (ניסין דף נט:) מרש דומן וגרמן אבל בכתובה מנה ומאה (מאי שנא) במקרקעי לא ומה שמיעבד בכתובה מקרקעי מקום שהיה לו לתקנתיה וגם זכין לאדם שלא בפניו · ל"ו ילמה

מיפנעי ולא נסבי לה · הולין ולעולם היה יכולה למחן מפני מרשתה לבל קטנה נבול יש לה וסבר מפיסמא לה כל שעתא עד שיעטור זמן מיחוכה: **מאי שנא קטנה** (ג) **דאכלה בתרומה** · אם הפיחה אביה בקטנותה שתן ניסואים גמורין דלא תלה אכלה כדמתן כו' תלמה לה אכלה: **על מנת שהשיאה אביה** · בקטנותה שיולאה בגט ואפי' משתגדיל ואין אביה מקבל גיטה, מקבלתו היא ויולאה ואע"ג דקידושיה גמורין הוו וגירושיה בלא דעת, הוי גיטה, לפי שהאמה יולאת לרצונה **ועל מנת כן ישראל** · יחומה הניתנת ע"פ למה שאוכלת בתרומה אע"פ שאין ניסואים גמורים אכלה בתרומה, כדכתן כך מוקימנא בהאמה רבה (ניעל דף י:): **ואילו מרשם לא אכלה** · מדשנקה למרשם דקטנים כה ואפי ונקט קטנה ולא קאי ועל החרשת שנשאת מעלמה שאוכלת בתרומה: **גזירה שמא יאביל חרש במרשם** · והאי לאו ניסואי מעליא הוא מה לי פקח במרשם שניהן אין נשואין ואם זו מוחרת לפי זו מוחרת שהרי לד היתר שלהן אינו אלא משום דלאו בני עונשין ניהו והוו כקטן לוכל נבלות אלא כולה משום גזירה שמא יאכיל חרש בפקחת הוא דלימא עליה מיוב מיתה כדלמרי' במסקנא, דמילתא ולהכי נקט גזירה שמא יאכיל חרש במרשם ולא נקט שמא יאכיל חרש בפקחת משום דחרש בפקחת לא שייך לאכול בתרומה דרבנן הא לית ליה לגזירה שמא יאכיל חרש בפקחת לבל קטנה נגדול ליכא למיגזר משום גדולה לקטן דאין לקטן ניסואין · **וליכול** · אפי' חרש בפקחת בתרומה דרבנן הא לית ליה לגזירה שמא יאכיל חרש בפקחת בתרומה דרבנן משום דחרש בעל פקחת, בחרש בעל חרשת, לבל קטנה נגדול ליכא למיגזר משום גדולה לקטן דאין לקטן ניסואין · **ומ"ש כו'** · לקמן בעי מרוייהו מנא לן דהא לית ליה לגזירה שמא יאכיל חרש בפקחת בתרומה דרבנן הא לית ליה לגזירה שמא יאכיל חרש בפקחת בתרומה דרבנן משום דחרש בעל פקחת, בחרש בעל חרשת, לבל קטנה נגדול ליכא למיגזר משום גדולה לקטן דאין לקטן ניסואין · **ומ"ש כו'** · לקמן בעי מרוייהו מנא לן דה

יצתה זו שאין לה יד לגרש עצמה · תר"י דהיינו דוקא באין לה לכתב אבל התקבל (גיטין דף מד: ושם) וכן בפ"ב דקידושין (דף מג:) גבי כל קטנה שאין יכולה למאוד לית גיטה לישה יכולה להתגרש פי' בקונטי' לפי' ע"י תביה ואין נראה לר"ת דהא ר' יהודה פוסק להלכה כחכמים דאמרי בגמרא (גיטין דף עז:) דאפילו בקטנה שאין יכולה למאוד לית גיטה לישה יכולה להתגרש ע"י א

דבר עלי ועניף • הגהב תיעוקות זכריס ונקבות: ליטיילו תחם • יפחקו שם שבת היתה: שבת לי מפחמ • דרך ריה"ר בשבת: נכבות • הלילה: בעופף על דעת אביו • שהתיעוק עופה בתיבו ורוחה שטח ו בכך ותיבו עומד עליו דהוה בחילו הוא מעופו לעשות תבל הך מפתחות דרב יפחק לח הודיעין שבתבל תורה אור

שבת קכו: [ביצה נה:] עובד כוכבים למדשמח דנפשים עביד. תפילו בלח ידיעה ישראל העובד כוכבים מתכוין להמתח שיודע שיעול שכר: שיהין מפוקפין שיהן מעשרין: אין זקוק לו • ליטלו היתה: ופש"ר יוחנן • לעיל בשעה על דעת תבין תבל להפרישו תיו מלוה היכח לתיעוק עביד מרעתה דנפשיה (ג): פרוסס עפתא • והח הכח לתיסורח לחורייתח הוח כדחמר בהעבל (לעיל עג:) "בשעריך תחלט" לזה תתה חוכל בטומחת עלמו כדכתיב "הטמח והטהור" ולח לחבר למעוטי מרומה לחסורה בטומחת עלמה: ואין מוסגין • לומר שהוח יוכל שקן כלומר דבר המשוקן ונחסר: ולח יפילנו • בידים דכיון דחסורים, חלב בהמה טמחה חסור בגדול מדחורייתח דנפקח לן מגמל גמל ב' פעמים בפ"ק דבכורות (ל' ו:): שבת • שתם לח ייכן יומו בשמח: תומדת • תם יכול להמתין עד מוצחי שבת ויעשה בהיתר: יחולב בידיו] תייב משום "מפרק דבר מגידולו" יוהיזקן הוי מפרק ט"י שיטי והייט כלחחר יד: שבת לחיסור פקילף • יש במפרק בידיו, גזרו רבנן ביוקר ותט"י דמלחה הוח ותיכה מלחכה. מן התורה לבל ט"ס עביד בידים ליכח חלח לחיסור לתו לח גזור רבנן ביוקר: (לח מחכלום) לח מחכלום כי שקל שס • קרקע יחידה הוח דהח כתיבי תזהרות הרבה בשלים (ג): לח מחכל דס • קרקע יחידה הוח דהח כתיבי תזהרות הרבה גבי דס: לחמור לל פכסיס בני מחרן ולחמרם • שתי למיכות הללו למה? להסיר נדוניס של הקטנים שלח יטמחו במקחו

[עי' תוספות שבת קכח: ד"ה ס"מ]

גליון הש"ס

גמ' ונריכי לחי לשמעין שקנים. עי' במכילתח חסי"ל בקרח דגבי שבת ונקח ונתן להסיר גחלים של קטנים. ועי' בחשנות מגל מלח סי' ל':

אמר רבי יוחנן בדמתי הקילו • ה"מ למימר דחפילו לח הקילו בדמתי כיון דחיט חלח מדרבנן שתי כדקחמר לעיל חלח משום דהתי שיטית מעני בכמה דוכתי ה"ג כיון שים לחום לספק טבל דהוי לחורייתח החמירו לי לחו טעמח בדמתי הקילו:

אלא רבי יוחנן ספוקי מספקח ליה • והח דקחמר הש"ס בס"פ יולח דופן (לעיל קף מו: ושם) תליבח דר' יוחנן דחמר מופלח סמוך לימים לחורייתח וקטן הלוכל נבלות חין ב"ד מצווין להפרישן על בריית דמוחיב ליה התם הוה מלי למימר וליטעמיך והח ר' יוחנן ספוקי מספקח ליה הכח חלח דבללח הכי קחיל

קחמר התם ה"ר חלחנן:

וקסבר דהוי מפרק כלחחר יד • וח"ת וחפילו לח הוי כלחחר יד מי דיקח חין דיקח חלח בגידולי קרקע כדחמר בפרק כל גדול (שבת קף שה: ושם) גבי פועל חלוון וכ"ת חע"ג דחלוון לח חשיב גידולי קרקע בהמה חשיבח גידולי קרקע כדחמרי' בריש פ' בכל מערבין (עירובין ד' כז:) דממעטו דגים מלכתי' בקר וללן מה הפרטו מפורש גידולי קרקע ט' חין לומר דכי חמקיב בהמה גידולי קרקע ממ"מ כיון דגמרי' מסממנין בעינן ממש שיהח גדל מן הקרקע כמו סממנין לגבי גדולי קרקע ממש לח חשיב בהמה גדולי קרקע כדמוכח בהשוכר חת הפועלים (ב"מ קף פס: ושם) דחניח לים מה דיש מיוחד כו' יצח התולב והמגבן והמחבן שחינם גידולי קרקע ואין פועל לוכל בו חלמח גבי דבר הגדל ממש מן החרן לח חשיבח בהמה גידולי קרקע וכן מסמע בפ"ק דקידושין (קף יז:) גבי גורן ויקב ו"ל לתיטריך טעמח דהכח דמפרק כלחחר יד הוח משום ר' יהודה דסבר ים דיקה חלח בגידולי קרקע דממייב בפועל חלוון נמי משום דם וכ"ת ממכר דמפרק מייב משום ממקח דממליק הטור ומחטוח מלחטות הוח וקטה לר"י מדחמר בפ' חבים (שבת קף קמד. ושם) תולב חדם עז לתוך הקדירה חבל לח לתוך הקטרה ולפי' הקונטרס ניחח דטעמח משום דכשחולב לתוך הקדירה הוי מקטה הבח לתוכל ותוכל הוח ותין זה טורל חבל לח לתוך הקטרה דטורל מקטה מתוכל ודומה לזה שטורל תוכל מתוך פסולח חבל לפירוש ר"ח בין כך

ובין כך ליימייב משום ממחק: **שבת** דחיסור סקילה גזור רבנן

טו' • קטה דחמרי' בפרק חע"פ (כתובות ד' פ:) גונח יונק חלב בשבת קסבר מפרק כלחחר יד הוח ומשום טערח לח גזור רבנן והכח ליכח למימר דהתם בשכוכן דתם כן תפילו בשבת קסבר מפרק כלחחר יד שרי ותמר ר"ח דהתם מחמת חולי והכח מחמת רעב קרי שפיר טער כדחמר בפרק שלישי דשבועות מלכה נמורה ותיו כלחחר יד שרי ותמר ר"ח דהתם

משום דליסורין במשהו · פי' בקונט' ליסורין בכעדשה ולא דק דהכא"ת לאמר במעילה בפרק קדשי מזבח (דף מז: ושם) דקרנים לוקין עליהם בכזית דלקיחה כתיב בהו ותאמרי נמי בפ' בתרא דמכות (דף מז: ושם) ריסק ט' גמלים ואחד מי והשלים לכזית וכן ובסנהדרין (דף מז: ושם) ריסק ט' גמלים ואחד מי והשלים לכזית וכן במשמו·בכעדשה כמומחין:**משום דידה·**שהיתה פקחית וכח עושין ובמליעת גרם משום דידיה: **משום נזירת פתרת יבמה לשוק** · דלא אמרי' תיתיב מרתח גבי מרח לא ידעי ליעבי דטעמא משום קטן לקטן עבדות הוא, וסבר דקטן דקטן דידיה דמו לה ליזקה דפקחת לתומה ואין זקוקין הילכך אחי למיסרייה לתומה לשוק כשאר אחי לתומה שפסורה מן התליאה:

הדרן עלך חרש

האשה · ושלוש נפלוס · שלין שעת חירוס לזימת בדמי=מתומר לבה פס פירש זימנה [נעיל ה. וש"נ] מדם לו חדשים ולחי הוחיל ולא חזר הרגוהו ליפטרים להוחיל ולא שעת חירוס לו לא תניקים למים חיישי לקלקולא שמא יבא לאחר שיסת ותהא מקולקלת כדאמר בהשולח רבה (נעיל דף פז:) ולא אמרה בדמי: **קטטה ניגו לביגה·**ל' מתוך שמוכחת היא רוצה לאסור עלמה עליו: **גבי' בדמי·** מתומר לבה ותע"ג דלא חזיתה למים לפלגיה דסברה ← סלקא דעתא 'בכל הני דליקטול,הוא פליגי'בתמיה: **ממחרי** · מחכוסה: **שפיר עבדת** · לכסותה ולתופסה מתוך דבריה נתכוון: **דשיוכא נפשך·** שהכתת לותו לפי' מי וכרתת לך מזוס לכי תעלה כדעתיך דבהאי פרתא דנפפיתא קמח מטפה בגפה מי בתמיה: **מר נמי ידע כו'** · לומר אמרה בדמי ומשום הלי מעמה הלד ניה רבה: **מת וקברתיו** · דלולו במלחמה סברה שמא ברח ונעל לבל נרעב היא סברה לוך יחיה: **מפולש** · שנפל הניח עליו לו בת דוח סברה והיה מפיל כל בתי העיר: **סחוקה היא מלחמה נפלוס·** שלא היינו יודעים שים מלחמות.בלומן מדינה שלא מפיה: דלי

הגהות הב"ח
(ה) גמ' דאמרה בדמי דסברה ס"ד כבל הני: (ב) שם בלא שני לא מיל מיבעיא ליה בחזיקה:

הגהות הגר"א
[א] גמ' מר דאמרה מת וקברתיו · ל"נ ממחה דמלחמה. בס"ג ב"ס דמלחמה ס"ס כל פסוקים דבר המב"ם דסבר דמלחמה היס בלחמת כה"נ ושמה"ם (בלה"מ מי' י"ו ס"ק ק"ו) נד' המב"ם וכ"מ ממ"ס נקמן קק"ו כי היכא דיניהו דלחיי"ל ט' ולא קלחר נכה"נ:

הדרן עלך חרש

האשה ישהלכה היא ובעלה למדינת הים שלום ביגו לביגה ושלום בעולם ובאה ואמרה "מת בעלי", חנשא, "מת בעלי" חתייבם שלום ביגו לביגה ומלחמה בעולם, קטטה ביגו לביגה ושלום בעולם ובאתה ואמרה "מת בעלי" אינה נאמנת רבי יהודה אומר לעולם אינה נאמנת אלא אם כן באתה בוכה ובגדיה קרועין, אמרו לו: אחת זו ואחת זו חנשא "שלום ביגו לביגה" משום דקבעי למיתני "קטטה ביגו לביגה", חנא "שלום בעולם" משום דקבעי למיתני "מלחמה בעולם". אמר רבא מאי טעמא דמלחמה? משום דאמרה בדמי (ה) סלקא דעתא בכל הני דאיקטול הוא פליט? אם תימצא לומר כיון דשלום ביגו לביגה נמצא עד דחויא, יומנין דמיחו ליה בגירא או ברומחא וסברא ודאי מת ואיבא דעבד סמיחי וחיה; סבר רבא למימר דעבון אינו כמלחמה, דלא אמרה בדמי הדר אמר רבא דעבון הרי הוא כמלחמה דהדרה דאתת לקמיה דרבא אמרה ליה "בעלי מת ברעב" אמר לה "שפיר עבדת דשיוכא נפשיך ס"ד דבהדיא פורתא דנפפיתא דשבקת ליה הוה חיי?" אמרה ליה "מר נמי ידע דכי האי גוונא לא חיי", הדר אמר רבא דעבון גריעה ממלחמה, דאילו מלחמה כי אמרה "מת בעלי במלחמה" הוא דלא מהימנא "הא" מת על מטתו" מהימנא ואילו גבי דעבון "עד דאמרה "מת וקברתיו" [א], "מפולת הרי הוא כמלחמה - דאמרה בדמי, "שילוח נחשים ועקרבים הרי הן כמלחמה - דאמרה בדמי, דבר: אמרי לה הרי הוא כמלחמה ואמרי לה אינו כמלחמה אמרי לה הרי הוא במלחמה דאמרי בדמי ואמרי לה אינו כמלחמה דסמכי אדאמרי אינשי: *שב שנין הוה מותנא ואינש בלא שני לא אויל איבעיא (ג) (להו) החזיקה היא מלחמה בעולם מהו: כי אמרינן *מה לה לשקר דאי

[קדושין מד: ושם ומען]

שכנסרין כמ:

נעיל ה.

נעיל קיב

נ"ו שם [וכרף קי:]

נעיל נג:

שבועות לב: נעיל נג: עבודה ס"ל מי"ב

נעיל נג

נעיל נג

נעיל נג

דלמי בעיא אמרה שלום בעולם. ומהימנת השתא כמי מהימנת לו דלמת הכא ליכא למימר 'מה לה לשקר' דליהי גופה לה מכווה לשקורי מלה כיון דלחזוק מלמה, לתמרה בדלמי, וסבורה היא שמת ולהי קשיא מיפשוט ליה ממתניתין דקתני 'שלום בעולם מלמה' ולהי מת בעלי במלמה קתמרה דלהי על מטתו מהי תיעל שלום בעולם לפי מלמה בעולם לחזק לעיל כי תמרה 'מת על מטתו' מהימנת מלה ולהי 'מה במלמה לשקורי לחזמוני' טייט החזיקה היא מלמה בעולם מרין: מתניתין = לתמרה "מת" מהימנת ולחמוניון מתניתין דהוחיל ושלום בעולם מלי"ג דלה תמרה "על מטתו" בהדיה מת על מטתו קתמרה ובזמן שיש מלמה בעולם שהחזיקה "מת במלמה" קתמרה עד דלמרה "מת על מטתו", וכי קמייבעיא ליה לרבה בגון דיש שלום בעולם ולמרה "היתי מת במלמה: מיגיעו עלינו בית המיקדש כתם ונחמלת עצן ולהי ברחמי והוא שקור אם ומת: פיגם נלמנת. וכהי הכא להחזיקה היא מלמה זו ולקיני "היה נלמנת" ולא תמרי "מה לה לשקר לחי בעיא למרה מת שמת": שלמי שמם. (ו) [הכי קלמרה] שלמנת עצן ברמה ולא המיכה עד שמרתה מת, ולהי עצן, כי היכי דלידיך חימרים ניסא כו': לקבל לגבי מלמה היכא למימר לא למרה לי לא חזיקה דהא לי בעיא למרה מלמה בעולם: נפלו עלינו עופדי כוכבים כו'. והא הכא היא החזיקה ולקני נלמנת מלמת למרין מה לה לשקר: שמם כדרך לידי בר מבין. כלומר הכא כיון למלמה קבוה היא דלהי הוה בהדיה לא למרה לי למת בדלמי מלי נעזרה וחזיא ליה למיפ, דלמה לי מסתפק מלסיפה: סדר לידי. במסכת ע"ז כפ' לין מעמידין (קף כה:): מון גבלי. שהשם מוכלתו: סייגו מיגיעו לחמרין כו': שמת דידה. מלין לחר [הכא לגבלין] ולהי לי עומה. כבעלה: עד לחר מלמה. מלמה בעולם וכא עד לחר ולחר מת בעליך מי מהימן לו לה: וכבא לו לייקא. [ה] ולחרייהו לחרי בדלמי כן הדברים כלתר לחה לומר: מיפ כמלמה. לחיכת לעומר בדלמי: מיפ שלין נפש עוף. מפרש בפ' בחרא (נקמן קנא.) כל שעומד ולין רוחה מלרבע רומיחו: שמא לפורש. ולא"פ שיש עופים בלריס שנוגע בשמא לף מחמת המיס ולה: וקלמרי

[ע"ש דה"ה ופ"ק]

עם אבא יומי בקיסרי במפיזה ובטבריה והשיא רבי נשותיהן ע"פ נשיהן והא מיס

[ע"ש מה: וס"ל]

כמלחמה דמו ונשים *אפי' מאה בעדא דמו ולקני השיא ולחבירו (נ) מיפ שאין להם סוף מנינהו ומיפ שאין להם סוף אשתו אסורה אלא ה"ד לאסורי אסקינהו קמן וחזינהו

וקדמוני עסיק עדיקים מסמיפ ומה שלא עיבדו כתרן יסרלו ל"ל דסוף סוף היה וכן יש ביהושלמי ירמיה עיבר כמולה לתרן וכן יחזקלו וכרוך כן נריה ומיהו קשיל לר"י דכפ' זה בורר (מכהדרין דף כו: ושם) (ו) ר' חייל בן זרעיה ור' שמעון בן יהולדק בו' ושם היה רבי יוחנן גדול מהם מדרים נקים היה קורא לחותם רועי בקר ול"ל דלעבר דקלמר החם לחו דוקא שלא היסוב בעלמא עשו חם הצנה לריכה להסתבר דהא שנים שביעיות היה כדמוכח החם דקלמר כהן וחריש וכפ' קמא דסנהדרין (דף יב: ושם) חמר לחין מעבדין שלא בזמנן ושום חותם היה שלא מיבטו כתרן יסרלו כדפריטי לעיל: ודאי מיס דכמלחמה דמו־ההחמ מלקה דעתך סרלו דהגיסה שבטנו לכל לח רלו שהעלום "המיס ולכך חמרו בדלמי: ומיוכנו

בעולם אינה נאמנת • ה"ם בשאין שלום עמה שהמלחמה היא בגשים ובאנשים אבל בליסמים שיש שלום עמה נאמנת דהא שנינן הכא כרב אידי דאמר כלי ויינה עליה • וכן אם אמרה מצאתיו הרוג ו) נאמנת דלא החזיקה בו מלחמה בעולם אינה נאמנת אלא שהחזיקה מלחמה על האנשים ונשים • אבל אם אמרה מצאתי פלוני בעלי הרוג או שבאו ליסמים עלינו הוא אם אחי נצלתי והיינו דאמר בפרק הרבנים נזכר ר"ג שנהרגו החנים בו מלחמה בעולם אינה נאמנת אלא שהחזיקה מלחמה על האנשים ונשים • אבל אם אמרה מצאתי פלוני בעלי הרוג או פחר לאו מלחמה מקרי ודבר ברור הוא וה • והקשה רש"י ל"ל ולימשום בחל ארוא והשיא ר"ג את נשותיהם ע"פ עד אחד • אלמא דבכה"ג לאו מלחמה אקרי • וכן אני הייתי עם הוהרגו דם' שני דכיון שלא היה לו פחר לאו מלחמה מקרי ודבר ברור הוא וה • והקשה רש"י ל"ל דאמר' נתן שאמרה אם פחם כשלום בעולם ליה מסתבר' דקתני שלום בעולם נאמנת • ובוראי אם אמרה אם בעלה בשלום בעולם נאמנת דהא לריכיקנן בכתובות (דף יח:) נבי ר"מ שהלך לעבר כמיכדי מלא כתרן שלום בעולם נאמנת אלא משיפא דאמרה אם בעלה בשלום בעולם אינה נאמנת אפי' דקתני שלום בעולם נאמנת • ובוראי אם אמרה אם בעלה בשלום בעולם אינה

וחזינהו לאלתר ואמרי סימנין דלאו עלייהו סמכינן אלא אסימנים הרא גברא דאפקיד שומשמי גבי חבריה, אמר ליה הב לי שומשמי אמר ליה שקלתינהו והא כן וכן הוויין ובחביתא דמיין א"ל: דידך שקלתינהו ואני אדעתי גנבו אמר רב חסדא למימר היינו שני תלמידי חכמים ולא אמרינן הכי אלא לעלמא ואני אדעתי גנבו אמר ליה רבא מי דמי - דהתם דאמרי סימנים הבא שומשמי מאי סימנא אית להו דקאמר כן וכן הויין אימר חושבנא איתרמי, אלא מר קשישא בר רב חסדא לרב אשי ומי חיישינן שמא פינן והתנן *מצא כלי וכתוב עליו קו"ף=קרבן, מ"ם=מעשר, דל"ת *=דמוע, טי"ת=טבל, תי"ו=תרומה - שבשעת הסכנה הוו בותבין חי"ו תחת תרומה אלא רבינא לרב אשי "ולא חיישינן שמא פינן אימא סיפא יוסי אומר אפילו מצא חבית וכתוב עליה "תרומה" הרי אלו הולין שאני אומר אשתקד הוה מלא תרומה ופינה אלא בבולי עלמא חיישינן שמא פינן והבא בהא מיפלגי: מר סבר: אם איתא דפינהו מיכפר ליה כפר ואידך אימר אישתלויי אישתלי אי נמי לפנרא"ה שבקיה: יצחק ריש גלוחא בר אחתיה דרב ביבי, הוה קאזיל מקורטבא לאספמיא ושבכ, שלחו מהתם "יצחק ריש גלוחא בר אחתיה דרב ביבי הוה קאזיל מקורטבא לאספמיא ושבכ"- מי חיישינן לתרי יצחק או לא? אביי אמר חיישינן רבא אמר לא חיישינן אמר אביי מתא אמינא לך דהתוא גימא דאשתכח בנהרדעא וכתיב (ה) "בצד קלוניא מתא אנא" אנדרונאי נהרדעא פטורית ותרכית ית פלונית אנתתי" ושלחה אבוה דשמואל לקמיה דרבי יהודה נשיאה ושלחה ליה חיברך-נהרדעא-כולה ובבא אמר אם איתאגבוך כל העולם מיבעי ליה אלא משום כבודו דאבוה דשמואל הוא דשלח הבי, אמר רבא מתא אמינא לך דהנהו תרי שטרי דנפקי במרווא וכתיב בהו"חבי בר ננאי, וננאי בר חבי" ואנני בהו (ב)רבא בר אבוה וזוי והא"חבי בר ננאי" וננאי בר חבי" במרווא שכיחי טובא ואביי למאי

וחזינהו לאלתר ואמרי סימנין דלאו עלייהו סמכינן אלא אסימנים הרא גברא דאפקיד שומשמי גבי חבריה, אמר ליה הב לי שומשמי אמר ליה שקלתינהו והא כן וכן הויין ובחביתא דמיין א"ל: דידך שקלתינהו ואני אדעתי גנבו אמר רב חסדא למימר היינו שני תלמידי חכמים ולא אמרינן הכי אלא לעלמא ואני אדעתי גנבו אמר ליה רבא מי דמי - דהתם דאמרי סימנים הבא שומשמי מאי סימנא אית להו דקאמר כן וכן הויין אימר חושבנא איתרמי, אלא מר קשישא בר רב חסדא לרב אשי ומי חיישינן שמא פינן והתנן *מצא כלי וכתוב עליו קו"ף=קרבן, מ"ם=מעשר, דל"ת *=דמוע, טי"ת=טבל, תי"ו=תרומה - שבשעת הסכנה הוו בותבין חי"ו תחת תרומה אלא רבינא לרב אשי "ולא חיישינן שמא פינן אימא סיפא יוסי אומר אפילו מצא חבית וכתוב עליה "תרומה" הרי אלו הולין שאני אומר אשתקד הוה מלא תרומה ופינה אלא בבולי עלמא חיישינן שמא פינן והבא בהא מיפלגי: מר סבר: אם איתא דפינהו מיכפר ליה כפר ואידך אימר אישתלויי אישתלי אי נמי לפנרא"ה שבקיה: יצחק ריש גלוחא בר אחתיה דרב ביבי, הוה קאזיל מקורטבא לאספמיא ושבכ, שלחו מהתם "יצחק ריש גלוחא בר אחתיה דרב ביבי הוה קאזיל מקורטבא לאספמיא ושבכ"- מי חיישינן לתרי יצחק או לא? אביי אמר חיישינן רבא אמר לא חיישינן אמר אביי מתא אמינא לך דהתוא גימא דאשתכח בנהרדעא וכתיב (ה) "בצד קלוניא מתא אנא" אנדרונאי נהרדעא פטורית ותרכית ית פלונית אנתתי" ושלחה אבוה דשמואל לקמיה דרבי יהודה נשיאה ושלחה ליה חיברך-נהרדעא-כולה ובבא אמר אם איתאגבוך כל העולם מיבעי ליה אלא משום כבודו דאבוה דשמואל הוא דשלח הבי, אמר רבא מתא אמינא לך דהנהו תרי שטרי דנפקי במרווא וכתיב בהו"חבי בר ננאי, וננאי בר חבי" במרווא שכיחי טובא ואביי למאי

סמכינן אסימנים אלא אסימנים הרא גברא דאפקיד שומשמי גבי חבריה, אמר ליה הב לי שומשמי אמר ליה שקלתינהו והא כן וכן הויין ובחביתא דמיין א"ל: דידך שקלתינהו ואני אדעתי גנבו אמר רב חסדא למימר היינו שני תלמידי חכמים ולא אמרינן הכי אלא לעלמא ואני אדעתי גנבו אמר ליה רבא מי דמי - דהתם דאמרי סימנים הבא שומשמי מאי סימנא אית להו דקאמר כן וכן הויין אימר חושבנא איתרמי, אלא מר קשישא בר רב חסדא לרב אשי ומי חיישינן שמא פינן והתנן *מצא כלי וכתוב עליו קו"ף=קרבן, מ"ם=מעשר, דל"ת *=דמוע, טי"ת=טבל, תי"ו=תרומה - שבשעת הסכנה הוו בותבין חי"ו תחת תרומה אלא רבינא לרב אשי "ולא חיישינן שמא פינן אימא סיפא יוסי אומר אפילו מצא חבית וכתוב עליה "תרומה" הרי אלו הולין שאני אומר אשתקד הוה מלא תרומה ופינה אלא בבולי עלמא חיישינן שמא פינן והבא בהא מיפלגי: מר סבר: אם איתא דפינהו מיכפר ליה כפר ואידך אימר אישתלויי אישתלי אי נמי לפנרא"ה שבקיה: יצחק ריש גלוחא בר אחתיה דרב ביבי, הוה קאזיל מקורטבא לאספמיא ושבכ, שלחו מהתם "יצחק ריש גלוחא בר אחתיה דרב ביבי הוה קאזיל מקורטבא לאספמיא ושבכ"- מי חיישינן לתרי יצחק או לא? אביי אמר חיישינן רבא אמר לא חיישינן אמר אביי מתא אמינא לך דהתוא גימא דאשתכח בנהרדעא וכתיב (ה) "בצד קלוניא מתא אנא" אנדרונאי נהרדעא פטורית ותרכית ית פלונית אנתתי" ושלחה אבוה דשמואל לקמיה דרבי יהודה נשיאה ושלחה ליה חיברך-נהרדעא-כולה ובבא אמר אם איתאגבוך כל העולם מיבעי ליה אלא משום כבודו דאבוה דשמואל הוא דשלח הבי, אמר רבא מתא אמינא לך דהנהו תרי שטרי דנפקי במרווא וכתיב בהו"חבי בר ננאי, וננאי בר חבי" במרווא שכיחי טובא ואביי למאי

וקאמרי סימנים · דאי לאו סימנים מיחזקי למאי אחריס ניהו לפי שהאשה מקנה טורח הפנים ואין ניכר כל כך · שקלתינהו · כגון שהחזירם לך: אמר ליה · מפקיד: והא כן וכן הויין · כך וכך סלין הין: ובחביתא דמיין · ועדיין הן תלוך בחביות לח ובדוק בה חמנית כחמטוני: אמר ליה דידך שקלתינהו והני אדעתי גנבו · דאי לאו סימנים מיחזקי למאי אחריס ניהו. ואלו הם: סיינו שני ת"ח · דמכיון דעיל לביתו והניח רבי לת כשומרין על פי כשים ותרלינן דאמרי סימני ולא אמרינן לאחריני ניהו ושומרים הכי מיהדרי: תוספות ומי חיישינן שמא פינן · היכא דסימנא קמא ליתא קמן: קרבן הקדש: דימוע · מולין ותרומה שנתערבו ואין נוכל לגלות לכהן: הסכנה · שנזדו עלת לקיים מצות למען תחיה לת למחרין"שמת פיו לוחה"ותלוה בכתן בה בכתיבת לת זה"ולא לת מחרים": פרי לנו מולין · דחולין בתר רובא: מיכפר הוה כפר ליה · מקמא ונוכל היה לת הלות: לפנמיל שבקה · להלות פירות שבשוכה היה בה לוה זה ולת ניירה כדי שיבדלו בני לחם מהן: שבשעת · לשון שימור, כלחם שהלה ממנו בחם חשוב כדי שלת יגזלוהו ויומנו ולומה ל בהגהל עליס (נ"ק קף קי:) הלוקח שדה בסם רים נלוחה כו' ופמיחל כשלמת (נ) קבעינן: מי חיישינן לתרי ליחק · היכא דלת החזקו שני יוסף בן שמעון בעיר לחת: רבא אמר לא חיישינן · הלול ולת החזקו לחמר היכא דהוחזקו מודה כדחמר לקמן (קף קמ:): אהוא ניעול לליטכח בשעמא כו' · הלחה עומדת ושוהעת לפניו: כלך קלונית · שם עיר: מיבדק כל נפרדעא · לם יס שם מלכולינלי לחר מון מבעל לקה זו: נפס ליחא דחייטינן יבדק כל סעולם מיבעי ליס · שמת מלכולינלי לחר היה בנהרדעא והלך ל: מעום כעוני · שלת להחזיקו כעומה ושוקל דבר שלין לריך: שביתי עוכא · ולפ"ם מנבינן כמלוינא שס"ה על מחנה בלחשוה וכו' ד"ם נרלה לרי"ו וכו' נרם בסוגיא דהכת אנא דהר בר נהלאי מנהרדעא וכן בסמ"ג שם בסימן ז בקלניא פחא אנא דור בר נהלאי מנהרדעא]

(ה) נפ' וכתיב בים בלד קלונית: (ב) שם רבה בר מחוה: (ג) רש"י ד"ה פמיחל וכו' בשלמת סוה קבעינן הס"ד: (ד) חוס' ד"ה וקאמרי סימנים פ' וכו' בפסיפס שפעשה וכבימה שם:

מעבר שני פ"ד מ"ח [בתוספות ליחק דמאי וס' שבבעטרא נקח שפס כאן]

הגהות הב"ח

(א) ד"ה ומי חיישינן שמא פינן ד"ה ומי חיישינן שמא פינן ד"ה ומי חיישינן שמא פינן

למאי מיתום לה מי לנפילה כו' · והא דלמתי בפ' נמ פסוע (נ"ב קנו·) תוספות נקטו במסירה תבי אמר צריך להביא

דלמא מסר ליה · נתנו לו ולא קנו מידו ומחל יחזור בו, ליכא למיחש לכך תוספות בגון שטר, נקטו במסירה בלא קנין ואין יכול לחזור בו: **נבן הוה** · תלמיד היה בהרדעא וגיטא כתיב בסורא: **הכא נמי מיישינן** · דהא מיבדקא כל הרדעא ולהאי טעמא לא מיחש דהא מתני סהדי בו' ותבעי לה מיישינן דלמא מזיל ליה לטעמיה ובדיקה הוא דקמלריך בתורה מקום: **הכא מיישינן** · הואיל והוחזק לים אחר בעירו כאמו: **גמלא פרחא** · הולך מהר כעוף פורח: **בקפילה** · על ידי סם: **מילי מסר** · ותע"פ שלא היה עמהם שמא מחמלה אחר להם בעירו כאבו נע לאחמי ותמ"ל הלכו העדים לסורא: **מילי והיני** · מקומות הן: **ס"נ מלי סוי עלייהו דסומסמי** · מי מיישינן שמא פינן: **אמרו הכי** · בשעת כעסן: **מ"ט דקטטה** · לחנן במתניתין כי אמרה "מת בעלי" לא מהימנא: **דמסקרא** · מכוב שנהה מכתוונת לאסור עצמה עליו: **דאמרה כדאמי** · כל מקום שכנה שרואה היה נותנת דעתה לומר "שמא לא מת ולא אמצא" ואוילך ומיישינן לה דייקא כולי האי עד

בהיני כתובו בהיני אע"ג דמיממרן מילי בשילי; מאי הוה עלייהו דשומשמי? **רב** ייבמר אמר לא חיישינן **רבינא** אמר חיישינן והלכתא חיישינן: קטטה בינו לבינה וכו': היכי דמי קטטה בינו לבינה? אמר רב יהודה אמר שמואל באומרת לבעלה "גרשיני", כולהו נמי אמרי הכי: אלא באומרת לבעלה "גירשתני", ולית המנה מרדב המנונא דאמר **רב המנונא** אשה שאמרה לבעלה "גירשתני" נאמנת- חזקה אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה; באומרת "גירשתני בפני פלוני ופלוני" ושאילנא ואמרו לא היו דברים מעולם; מ"ט דקטטה? **רב חנינא** אמר משום **רב שימי בר אשי** אמר משום דאמרה בדרמי, מאי בינייהו איכא

למאי ניתוש לה: אי לנפילה מזהר והיר ביה, אי לפקדון כיון דשמיה לא מפקיד גביה, מאי אמרת דלמא מסר ליה? אותיות נקטו במסירה דאמר **רבא** מיישינן לה: אי לנפילה מזהר והיר ביה "בסורא מתא אנא 'ענן בר חייא נהרדעא' פטרית ותרבית פלונית אנחתי" ובדקו רבנן מסורא ועד נהרדעא ולא הוה 'ענן בר חייא חייא' אחרינא לבר 'מענן בר חייא מחגרא' דהוה בנהרדעא ואתו סהדי ואמור "דההוא יומא כי איכתב ההוא ניסא 'ענן בר חייא מחגרא' נבן הוה" אמר אביי: אף לדידי ראמינא חיישינן, הבא לא חיישינן דהא קאמרי סהדי דבנהרדעא הוה, מאי בעא בסורא, אמר רבא אף לדידי לא חיישינן "הכא חיישינן דלמא בגמלא פרחא אזל אי נמי בקפיצה אי נמי מילי" מסר; דאמר להו רב לספרי וכן אמר להו רב הונא לספרי "כי איתנבו בשילי כתובו לספרי בהיני וכי איתנבו בשילי" אע"ג דמיממרן מילי בהיני וכי איתנבו בשילי; מאי הוה עלייהו? דשומשמי? רב

מאי לתמרא דלמא מסר ליה

תוספות נקטו במסירה · ול"ת וכבא היכי מייתי מינה רבא הא מפיר קאמר תבי וכי תימא דחיים לנפילה ופקדון הא"מרי בפ"ק נמ פסוע (שם קנו·) תוספות נקטו במסירה וכן מייתי רבא דלא מיישינן לתרי לימק הכא נמי נבי תבי בר נגאי הוה לן למימר דלמא מסרכה ליה ולמן תוספות נקטו במסירה תבי אמר צריך להביא דלא מיישינן לתרי לימק הכא נמי נבי תבי בר נגאי הוה לן למימר דלמא מסרכה ליה והכתם חוזר בו והא דקאמר בפ' נמ פסוע (נ"ו שם) תוספות נקטו במסירה כו' וכבא אמר אין צריך לומ משום דבבא ס"ב הכי גליא דאי בעי למימר להכי נמי במתני' להכתם פניני וע"ת בריש כל הגט (גיטין כד:) אמר קטטה הוא דלא מצי מגרש הכי גליא דאי בעי למימר להכי נמי במתני' להכתם פניני וע"ת בריש כל הגט (גיטין כד:) אמר קטטה הוא דלא מצי מגרש הכי גליא דאי בעי למימר להכי נמי במתני' להכתם פניני וע"ת בריש כל הגט (גיטין כד:) אמר קטטה הוא דלא מצי מגרש

אותיות [ס"מ קטו·] נקטו במסירה · הא אין נקטו מיישינן לתמר מסר ליה ותימה מאי שנא בדברים שאין עשויין להשתיל ולהשכיר דנאמן לומר שהרי כבר יצאו מידו שמא אמר לו זה אין לחוש על פקדון אלא בדברים העשויים להשתיל ולהשכיר וגולדות שהרי יצאו מידו ול"ת נבי תפילו יודוע שלא נקפו ס"ב נבי תפילו אותיות נמי היה לו להחמינו כשאומר שהם שלו וכי תימא כיון דאין אותיות נקטו במסירה דלעיל שטר ואין לו שטר מיישינן דאין שלו מ"מ ליחוש שמא הקנה לו מנב קרקע נבי קרקע נקט קרקע דאין מנב קרקע אלא בשטר של לוחה (כ"ב דף שו: ושם) בשמעתא דאין אותיות נקטו ושמא קנין מנב קרקע שכיחא לי נמי אלא מהכי קנין מנב קרקע אלא בשטר חוב בעלמא אין נקנה מנב קרקע כדאמרינן התם כיון שהחזיקו בקרקע נקנה השטר בכל מקום שהוא השטר תפסרא דתרעא הוא לכל שטר חוב בעלמא אין נקנה מנב קרקע אלא דמי למטלטלין לבל תימה. לר"י לשמה שהם שלו ולא נתן לו חברו כלום ושמא כיון דשמיה כשמיה ואין מוכיח מתוך השטר שהוא שלו ולא עשה בו סימן יש לחוש שמא של חברו היה כי לי לתפשר שלא יהא סימן לזה שלין זה ושוב פר"י דודאי הלקח יכול לעשב שלא יפסיד חוקתו תע"פ שדרכו להפקיד גניה לבל החוב לא יוכל להוציא כל זמן שטרכל להסתפק למה הפקיד גניה והייט שמי לתמר בנמ פסוע (שם קנו·) נבי שתי הבא לתחין מזמטי מהדדי ואין החוב למוחזק שלא יוכל לגבות החוב לבל הקלח נהלה לר"י שיכל לעשב וכן חפץ לחבר: **הבא** מיישינן לתמר בגמלא פרחא חזל · ול"ת בפ"ק דמכות (לף ה· ושם) אמר רבא "(בר לבא) אמו בי תרי ואמרו בחד בשבא בלפרא הרג פלוני לת הנפש בשהרדעא ואמו בי תרי ואמרו בחד בשבא בשבת עמנו הייתם בסורא חזינן לי מלפרא לפניא אנו חזלי לין לא אנו לחזלי לין בהרגין פשיטא אמו לתימת ניחום בגמלא פרחא קמ"ל[א] ואר"ת דהכא כיון שמתכוין לקלקל אפילו חבר חזל בגמלא פרחא לבל החם אם הלכו בגמלא פרחא היה מקלקלם יותר ול"ל מנחם פי' דהחם אם לימק לאחלו בגמלא פרחא היה להן לטעון כן ומחלא אמרו הכי ס"מ דשקר הם מעידים: **אע"ג** דמיממרן לכו מילי בשילי · תר"ת דשילי והיני שני מקומות הן ומסוכות זה לזה כדאמר בפ' בילה (לף יה:) רב הונא בשבאת דרינגא מכאפי ליה מהיני לשילי ולרבותא נקט הני מקומות שמסוכין זה לזה: **ולירמנה** מדרב המנונא · תמר ר"י דהלכתא כרב המנונא מדפריך סתמא דנמרא מרב המנונא ובפ"ב דכתובות (לף כב: ושם) גבי תמרה נשביתי דייק לחוקומי תמורתי דהחם כרב המנונא ובפ' התקבל (גיטין סה:) נמי פריך תדר"י מדרב המנונא והא דבשילי נדרים (לף לא· ושם) דחה "רבה" למילתיה, דמויא בעלמא הוא, ולחפי פליג, הלכתא כרב המנונא כדפי' ול"ת בסוף פרק הכותב (כתובות פה· ושם) גבי הויליה נמ דקאמר רב יוסף הב"ע שהין שם עידי גירושין דמינו דיכול לומר לא נרבחיה יכול לומר נרבחיה ונתחי לה כתובה והיינו

כא א מיי' פ"י מהל' גירושין הל' ו סמג עשין נט טוש"ע אה"ע סימן יז סעיף מח:

כב ב מיי' פ"י מהל' פרה מדומה סל"ב ג:

איבא ביניהו דאר גיל הוא קטטה איבעיא להו *עד אחד בקטטה מהו *מ"ט דעד אחד מהימן: *משום דמילתא דעבידא לאינגלויי לא משקר הכא נמי לא משקר או דלמא מעמא דעד אחד מהימן משום *דהיא דייקא ומינסבא והכא כיון דאית ליה קטטה לא דייקא ומינסבא תיקו: רבי יהודה אומר לעולם אינה וכו': תניא אמרו לו לרבי יהודה לדבריך *פקרת הנשא שוטה לא תנשא אלא אחת זו ואחת זו תנשא ההיא דאתיא לרבי רינא *דרבי יהודה אמרי לה בספרי בעלה קרעי מאניה סתרי מזייך אלפוה שקרא אינהו כרבנן סברוה להו אמרי תעביד הכי כי היכי דלישריה: **מתני'** בית הלל אומרים *לא שמענו אלא בבאה מן הקציר ובאותה מדינה וכמעשה שהיה אמרו להם בית שמאי אחת הבאה מן הקציר וארת הבאה מן הזיתים וארת הבאה מן הבציר וארת הבאה ממדינה למדינה לא דברו חכמים בקציר אלא בהווה חזרו בית הלל להורות ככית שמאי: **גמ'** תניא אמרו להם בית שמאי לבית הלל לדבריכם אין לי אלא קציר חטים קציר שעורים מנין ואין לי אלא קוצר בוצר מסק גודר עודר מנין אלא מעשה שהיה בקציר והוא הדין לכולהו הכא נמי מעשה שהיה באותה מדינה והוא הדין לכולהו ובית הלל באותה מדינה דשכיחי אינשי מירתת ממדינה למדינה אחרת דלא שכיחי אינשי לא מירתת ובית שמאי הכא נמי שכיחי שיירת אפי' מעשה שהיה דאמר רב יהודה אמר שמואל שילפי קציר חטין היו והלכו עשרה בני אדם לקצור חטין נשכו נחש לאחד מהן ומת ובאת אשתו והודיעה לבית דין ושלחו ומצאו כדבריה, באותה שעה אמרו האשה שאמרה מת בעלי תנשא מת בעלי תתייבם נימא רבי חנניא בן עקיבא ורבנן בפלוגתא דבית שמאי וב"ה דקמיפלגי דתניא *לא ישא אדם מי חטאת ואפר חטאת ויעבירם בירדן ובספינה ולא יעמוד בצד זה ויורק לצד אחד ולא ישיטם על פני המים ולא ירכיבם לא על גבי בהמה ולא על גבי חברו אלא אם כן היו רגליו נוגעות בקרקע אבל מעברים על הגשר ואחד שאר נהרות רבי חנניא בן עקיבא אומר לא אמרו *אלא ירדן ובספינה וכמעשה שהיה לימא רבנן דאמרי ב"ש וב' חנניא בן עקיבא דאמר כב"ה אמרי לך רבנן אנן דאמרינן אף כב"ה עד כאן לא קאמר בית הלל אלא משום דמירתת במקום קרוב מירתת במקום רחוק לא מירתת, הכא מה לי ירדן מה לי שאר נהרות רבי חנניא בן עקיבא אמר לך אנא דאמרי אף לב"ש עד כאן לא קאמרי ב"ש דחק אלא משום דאיהי דייקא ומינסבא מה לי מקום קרוב מה לי מקום רחוק הכא משום מעשה שהיה בירדן ובספינה דהוה מעשה גזור רבנן בשאר נהרות דלא הוה מעשה לא גזור רבנן *דאמר רב יהודה אמר רב מעשה שהיה באדם שהיה מעביר מי חטאת ואפר חטאת בירדן ובספינה ונמצא כזית מן המת תחוב בקרקעית של ספינה באותה שעה אמרו לא ישא אדם מי חטאת ואפר חטאת ויעבירם בירדן ובספינה: **מתני'** *בית שמאי אומרים תנשא וחטול כתובתה בית הלל אומרים תנשא ולא חטול כתובתה, אמרו להם בית שמאי התרתם ערוה חמורה ולא נתיר ממון הקל? אמרו להם בית הלל מצינו שאין

באותה שעה תמהו תלמידי בית שמאי על בית הלל ואמרו להם מתוך שדברי שניהם כאחד נאמרו מפי הגבורה מפני מה אתם מחזירים את דברי עצמכם ומשנים אתם את דברי עצמכם אמרו להם מפני שאנו בני אדם ואין אנו חשודים להחזיר את דברינו ומה שאמרנו אנו אמרנו מדעת עצמנו ולא שמענו אלא אחת ואין אנו יודעים מה שמעו אלו מפי שמעיה ואבטליון ומה שאמרו אלו אמרו מדעת עצמן ולא שמע

שאין פתחין נכנסין לנחלתו של כעלה על פיה · דרמכות אמר פ"פ שניים עדים (דברים יט) ולגבי נשואין בילה הוא דלקילו לבעל משום פיגונא: כשמנשאי לאחר · והכי גרסינן: **גמ'** לנחלה · זכה בנחלת אחיו כדאמר בפרק התולין (גיטין מ:) הכותב לה נכסיו אחיו: ואפילו לא נדרוש מדרש תורה · תורה אור

כתמיה: מדעתא דכתובה אחתי · ותפוקי ממונא מהדי בעינן: כל מילי דאינשי כו' · ומיקר אחתא דכשלוחין אחתי ומריהן לה וכיון דמריהן לה מקלה ממי כתובה דמכתב כתובה בגמרא: דלא ידעה כמאי מתחזיא · וכיון דהזכירה נשואין גלית דעתא דלמצרייה אחתי והא דאמרה דגריס כך בריפ"ק "אמו לי כתובתי" שמע מינה כסבורה היא שזו התביעה: **מתני'** ויבמתה · לפי שכמה ובעמת דכולהו מפני שקונות לה ומתכוונות לקלקלה תמותה שקונה אותה ומתמרת בלבה זו תלכל כל יגיעי ועמלי וכן בת תמותה לומרת זו מירש כל עמל אבי ואמי ואני לדמה, ויבמתה ירצה שמת כופה להוות גרמה ובת בעלה זו כתה במקום אמי תוכלת כל עמלה: **מה בין גט למיתה** · דתמר בפ"ב דגיטין (דף כג:) לף הנשים שאין נאמנות לומר מת בעלה נאמנות להביא גט ממדינת הים ותע"ג דעלייהו סמכינן לגריסות לומר בפני נכתב ובפני נחתם: **שכתב מוכיח** · וסמכינן עיקר לכתבה: **גמ'** בת תמיה · **לגירסת** שאין לחוש שהכיתה נאחי מניח לחבי: **והכא נמי** · תע"ג דהיה לו לכלה לגירסת דלמה שהרי אין בעלה על זו אחיה מן האם וכבי למה טוענין מה שהכיתה למה תמן (כתובות דף נב:) "בנין דיכרין דיהוון ליכי מינאי לינון ירתון כספא כתוביך יתר על תולקהון דעם תמוהון לפ"ה הא קא לכלה לגירסת רבי נמלי ופניא לה: **משם מה שרי סיפ' נכנס הכעל** · כיון דזו תינה ממידה לו ממילא נפקא דאשת אב ואשת בן כמי תינה ממידה לבת בעלה הלכך [ג"ל הזא תניא ועיין תוס' ד"ה והא] אשת אב ואשת בן לגירסת דלמה אין זו תוספת ולא הוצרכו לומר זו יהודה: ורי יהודה · תמר לך ודאי הוצרכו דבשלמא תמותה מניח לבלה מפני שמופה לירסנא ואמרה קתלה לגירסת כו' הלכך מיעטיך לומימינהו: **מנא מפי מופיף כו'** · כיון דאין לה על מה לסמוך תמותה תמלי קא מופיף לה ר' יהודה טומר תינה נאמנת ומקני טעמא דרבי יהודה כלה מניח לה לחמותה מפני דמנלה לברה מילי טלה: **ורבנן כמים הפנים לפנים** · קרא כתיב כמים הפנים לפנים כמים הלבו שאדם נופה כהן ורוחה בהם פנים כפנים אם הוא שוחק הם שוחקת ואם הוא עוקם הם עקומות כן לב האדם לאחר אם הוא תוהב את זה גם (נ) (זה) הוא תוהבו ואם הוא שונא את זה גם הוא שונאו לפיכך דמטעמא קמא מתניתין דאין נאמנות דכיון לחמותה מניח לכלה מפני לחמותה דסניא לה וכיון דבת הבעל מניח לבת אחת אב כמי מניח לה לגירסת דלמה שהרי אין זו תוספת לה אלא

לאו משום דלמריך לה כעלה מת ולא תמיה מת. ומ"מ מתיריס אותה ליבמה כיון דמזמה דאמורה לקה היא לה מקלקלה נפשה וה"ה מה יש למזם מכל מקום נמיר למזמה כשבמתה הכלה להשמתה לה מיתי ומעטער שהרי לה מתחזר להיות כלתה וי"ל דמכל מקום יש למזם בן מבמת חמותה קודם שמבמת הכלה והיא מתכוונת לכך ומגלית שאמרה לה חמותה ולכך לה רלו חכמים להתירה לפילו כשמבמת הכלה:

דלמא שהי התם דרבים לה לעבה. ה"ה ה"מ למימר שהי התם דלה מסקה לחמתה שמת יממ בעלה תכל כלה יכולה לידע שיבת בעלה וממלית לבבה מילי עילויה לי נמי משני לומם הנמרא לפי שהין דבר ברור כל כך שיחזור בעלה ממדינת הים: **דאי** לה מבמת לה מבמת והא לחמר כו' · קשה לר"י דבפרק ב' דכתובות (דף כב: ושם) גבי מילתיה דרבי יוחנן דאמרים תומרים מת כו' משמע דמילתיה דעולה לייבי בדיעבד אבל לכתחלה מודה דלה מבמת משום דרב אמי ממך עקשום פה וי"ל דהכא דייק הכי מטמת דמבמת משום הכי לה מבמת הא לה לה בשתה לה מבמת ואם בשתה מבמת לה הא לה בשתה לה מבמת משום דוקא בשתה לה מבמת אבל לה בשתה לה מבמת משום הכי פריך מדעולה וה"מ והיכי משני התירוה ליבמת וכו' לחר ולמר לה מת לה מבמת מהיתירה הרחמן משמע לכתחלה ויש לומר דודאי לכתחלה לה מבמת ולה מבמת מהיתירה הרחמן הייבו לעבין דאם בשתה לה מבמת וסיפה דמ"ש לומר מת ולחר לומר לה מת הרי זו לה מבמת מבמת וה"מ ור' יוחבן בפ"ב דכתובות (ג"ו סב) מלי קמ"ל מלבי היה ור"י ל"ל דר' יוחבן לחת לשמועיבן דלכתחלה לה מבמת משום דבב אמי ור"י לומר דפריך משום דמשמע ליה הא לה בשתה לה מבמת מדקתמר מבמת ולה "מבי הולד ממזר ועוד מדקתני סיפה עד לחר לומר מת ועד לחר לומר לה מת הבמת משמע דהייבו בבא לחת ולחי מדרבבן לפילו בזה לחר זה נמי וה"מ דהכא משמע דעולה לה לייבי מבמת בבא לחת בין בזה לחר זה דבבן התם עד לחר לומר בשמעתא ועד לחר לומר לה מכחיש לבל לה מכחיש עד לחר בשתה בבן מה"מ כו' ופריך בין דמלוורייתא עד לחר מהימן לידך היבי מלי להכחיש ליה והתמר עולה בל מקום שהתמינה תורה עד לחר הרי בבן בבא לחת לחמר עולה חני לה היתה שומה ור' חייא לחמר היתה שומה ולרבי חייא קשה מחני' לעולה לה קשיא בבן בבא לחת בזה לחר זה משמע דעולה נמי לייבי בבא לחת בזה לחר זה ולבך לריך להגיה ולה מבי בדמשבי רבי חייא ומיהו י"ל דעולה לה לייבי בבא לחת בזה לחר זה לבא מבראה לו דוחק להעמיד המשבה בבא לחת משום דמשמע ליה לייבי נמי בזה לחר זה ועוד לחר ר"י לחפילו לייבי עולה בבל ענין ה"מ התם דמלוורייתא עד לחר מהימן בשומה בדעקבא ליה התם מועד לין בה לבל הבא נבי הבא דלה מהימן לבא מבראה לו חשיב בבא לחת בזה לחר זה ותע"ב דיב חלוק בין לוורייתא בין לבבן מייבי מלעולה דבראה לו לחשיב בבא לחת בזה לחר זה לבבן במו בלוורייתא בבא לחת: **עד** לחר לומר מת ובבא לחת: **עד** אומרים הואיל ווו ווו מודות שאיבו קיים ישראו. **עד** אומר מת ועד אומר לא מת זו ת' יהודה הי שמעון

מצה למרס מה ומצה למרס לה מה סרי זו לה מבטל - הואיל ובתה סכה פסיעה וי"ל דניחא ליה לתקצויי מסיפא כיון דמצכח לה לי סגיה קודם שיכירה על פי רחשונה ואפי' סגיה זו נרחה לוסכחה ובגמ' מוקמינא לה להאי מתניתא כר' מחיר דאמר נרחה נמי מכחשת מכחשתי אהדדי לא היתה זוחה זו אם זו הרי אלו לא יבטלו. דוחלי אחת מהן ומכחישות ואולי שמיסה לוחמת הדבים ואיכא כי לא ידעו אחמת הדבים ואיכא מאן דאמר בגמ' דר"מ פליג בריסא ואיכא נמי דאמר כסכחה ולא מבטל והא דלא נקט פלוגחייהו בריסא משום דהוה לחמיע דכסיפא מוזה:

[והואיל] וזו וזו מוזה אחן קיים. לכל המכחשת ולומרת קיים לוחה לא מבטל בריסא מיחוקמא כוותייהו:

טעמא דאמרה לא מת הא מחשכחת כו' וה"מ מלי לימרך לייה והא לא מת לישרך ליה לחמוחנן אחא לאשמועינן דאפי' מכחשת לה מת ליכא למימר דכיון דאיכא למיחש דלמא מת ואחר כך נשא לה ולא מבטל כתובתה ולא מהני ליה מה שנשא לו אחר כך דהא לא מת ואפי' הכי לא מבטל כתובתה דהא לא ידעינן דמת ואפי' הכי ל

מתני' ניתן נגע לכל אחת · חס ליט חפץ ליטמא לא כולן: **נמ'** תירגמתי · למיכא דעבד לא קתני להו עשה ועבירה ולעיכו לכולן: **קתני** להודיעך ואיסורין עבד קנים ליה ר"ע מכלל דקסבר מקח מחמשה ואין יודע מי זהו לא קתני להו עשה ועבירה ולעיכו לכולן: **קתני** להודיעך ואיסורין עבד קנים ליה ר"ע מכלל דקסבר מקח מחמשה ואין יודע מי זהו לא קתני להו: **מכלל דמ"ק פליג עליה** · ותמר בקידם ולקח פליגי ליכא לאיסור כולי האי **מכלל** כגבעל וגזל תפי' ר' טרפון מודה: **ומאי קידם,קידש בביאה** · דגיגה תופס ותפ"ה פעור רבי טרפון, ונלע תימא ליתני גזל ולא ליתני קידש דתרוייהו ליתעקר: **קסבר קידש בביאה** להודיעך כחו דר"ע דאיסורין דרבנן הוא קעביד דרב מנגיד "ממון דמקדש בביאה", ואין לתון איסורין דתורה: **מתני'** מם בעלי ואח"כ מם כני · והריני מוסרת לפוק מינה שהרי בחזקת (ג) לפוק יצאה והפה מאסר הוא הפה שהתיר: **ליכא נאמנת.** להתייבם לו ומוסיפין לדבריה לתפקה נפשה מחזקה ולא מיסתריא בלא תליגה דשויה לנפשה מחיכה לאיסורא מעלמא: **ניתן לי כן** · והיא הלכה בלא כן ובחזקה עתידה ליישב: **מם בעלי ואח"כ מת יבמי כו'** · דתרוייהו קסריא נפשה לפוק-כאמנת ומוסרת לפוק בחזקה הרחקוה הפה שהתיר: **נמ' המוכה נגע ונתמו** · שעשה שליח לקבלה וטיכה לה (ד) ע"י שליח שמתנגר שמועטין: **במקום יבם** · שיש לו אח ומכוון לפוטרה. הימנו, דשלח במקום יבם והוא בא לנרשה פשיעות לן דלא מינרשה עד (ה) שתגיע לידה לחין תכין לאחר שלח בפניו, לאו הכא בגני חמרי זכות הוא לה כו': **ומוסיפין** לדברים · מדקתני בתרוייהו "מוסיפין" ביולה בחזקת [היתר] לפוק ובלה והחזיקה עלמה ליבם וקתני "מוסיפין" לעלת לתמרין לתוקמה בחזקה ומחזק להא ודלמ מסקינן משום לרחמת ליה-לקמורה, לעלת לן מחזקין לה בלבבה, ומדקתני נמי (ו) בחזקת (ולעלת) ליבם ובלה והחזיקה עלמה לפוק כגון לניתן לי בן ומת בעלי ולא"כ בני" וקתני "מוסיפין"

האשה שהלך בעלה וצרתה למדינת הים ובאו ואמרו לה "מת בעליך" לא תנשא ולא תתייבם עד שתדע שמא מעוברת היא צרתה, *קיחתה לה חמות: אינה חוששת יצחה מליאה חוששת רבי יהושע אומר אינה מעוברת וולדות ו"ל דמיירי כגון תישעת: **גמ'** מאי "היא צרתה"? הא קמ"ל להא צרה הוא דחיישינן אבל לצרה אחריתי לא חיישינן: לא תנשא ולא תתייבם וכו': **בשלמא** יבום לא דרלמא מיעברא וקפגעה באשת אחיו אלא לא תנשא אמאי, הלך אחד רוב נשים ורוב נשים מתעברות וולדות לימא ר"מ היא *דחייש למיעוטא? **אפילו** תימא רבנן, כי אולי רבנן בתר רובא *דרובא דאיתיה קמן, לגופיה דשע חנויות ושדהדרי אבל ורובא דליתיה קמן לא אולי רבנן בתר רובא אחד ואולי רבנן בתר רובא דתניא קטן היא ואולי רבנן בתר רובא דתניא וקטנה לא חולצין ולא מייבמין דברי ר' מאיר אמרו לו לר' מאיר יפה אמרת שאין חולצין איש" כתיב בפרשה *ומקשינן אשה לאיש אלא מה טעם אין מייבמין? אמר להם קטן שמא ימצא סרים קטנה שמא תמצא אילונית ונמצאו פונעים בערוה ורבנן סברי זיל בתר רובא דקטנים ורוב קטנים לאו סריסי ניהו זיל בתר רוב רובי רובי קטנות לאו אילונית נינהו? אלא מתניתא מחוורתא מתניתין - רבי מאיר היא, דאמא אוקימא בר נאלי אימא סיפא היתה לה חמות אינה חוששת אמאי, הלך אחד רוב נשים ורוב נשים מתעברות ויולדות מיעוט מפילות וכל הילודות - מחצה זכרים ומחצה נקבות כמאן מיעוטא דמפילות למחצה נקבות והוו ליה זכרים מיעוטא ולחוש? דתניא כיון דאיחזוק לשון לא חייש רישא דאיחזוק לייבום תייבום? אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה רישא דאיסור לאו לא ברת השתא סיפא דאיסור לאו לא ברת חששו אמר רבא מכדי הא דאוריתא והא *דאורייתא °מה לי איסור כרת מה לי איסור לאו? אלא אמר רבא רישא

האשה: יכמה מליאה מוכשת · תנ"ע דלוכלת חזקה למסויע לרובת דנקבות ומפילות מוכשת לתיכרע ליה חזקה ס"יכמה מליאה: **אבל** לצרה אחריתי לא חיישינן · מהיכון לשון דהיית לצרתה דייק דהיה לצרתה עלמה מעוברת ולא מעוברת אלא לצרה אחרת: **היתה לה** חמות אינה חוששת · במדינת הים וכשילתה לה היה לה כן, ולין יכם לזו, תימה מוכשת שמא ניתן לה יבם ת"ע דתיכיון לעיל שמת ילדה הסס הוה לכל מה דילדה לרה בין זכר בין נקבה מפיק לה להא מיבם אבל דלתי נמי ילדה לא זקיק לה לסך ת"ל יולדה וזכר וכולי הלי לא חיישינן שמא ילדה וזכר היה: **יצחה מליאה** יכמה מעוברת: **מוכשת** · שמא זכר היה: **אינה מוכשת** · דלוכל למימר שמא הפילה ות"ל לא הפילה שמא נקבה היתה: **גמ' נגמי מחמיי** · מה כתו עדים שאין לרתה מעוברת אינה מוכשת שמא תהא חתרת נפל ומוכח ליכם: **רבי מאיר** מייב · ואע"פ שמא לא מוקי לה כמי כרבנן וכי תלוי כרבן כתב רוכת היינו דלתי במעשה לא מוקי לה כמי כרבי מאיר היא · ואע"פ שמא

וחזקה לא עדיף (ס) מרובה · לא הוה לריך למ"ל עדיף דלפי' עדיף מרוב כשיס מתעברות ויולדות מכל מקום יש לומר דר"מ סבר למיעוטא דלא שכיח לא עדיף מרובה: **סמוך** מיעוטא לחזקה והוה ליה פלגא ופלגא · ור"ח דנפרק בתרא דקדושין (דף פ) ובפרק כסוי הדם (חולין פו: ושם) גבי תיוקי דאמצעי בגד העשוי למריץ סמוך מיעוטא דאין מפילין לחזקה טהרה ואיתרע ליה רובא ומכאן לעשה והכא קאמר דהוי פלגא ופלגא וממחרץ ואומר דכיון מיית למיעוטא הוי דבר שאין בו דעת ליטמא והוי ספיקו טהור ואפילו ברשות היחיד ולהכי איתרע ליה רובא: **ספיא** חזקה לשוק ורובא לשוק הוו להו זכרים מיעוט' דמיעוט' ומיעוטא דמיעוטא לא חיישינן · הקשה ה"ר יחנן מ"ב היכי פריך מינה בפ"ג דבכורות (דף כ: ושם) על רבי יהושע דחייש למיעוטא והכא לא חייש למיעוטא דמיעוטא ולהכי לא חייש מיעוטא דמיעוטא מלתא איתרע ליה חזקה כיון שיש לה עובר במעיה ופ"ה לא חייש רבי יהושע וחזיש ליה כמו מיעוטא דיוקדם"ק לחסר ביציאתה מל' ועוד הקשה דמ"ק דר' יהושע דאמר יולדת מלתא מוקמא וחזיש ליה כמו מיעוטא דמיעוטא ולא חזיש לה כמו מיעוטא דמיעוטא והכא מלתא איתרע ליה חזקה דהדיה וברישא גבי הפשה שהלך בעלה ונראה למדינה היה בעי חזקה דהדי מיעוטא ומיהו לא בעי חזקה דהדי מיעוטא והא דקתני דבעיון בריעת חזקה דהדי מיעוטא לא בעיון הכי הלא שלא תהא חזקה מסייעתא לרוב דאז הוי המיעוטא מיעוט דמיעוט ול"ע גבי נביעת בית הוויקי "דאסר ליה ר"מ משום דרוב ענגים נפחטים לעבודת כוכבים של לוחה העיר ופריך מאי היא רוב לפלוג מיעוט ומאי קושיא לר"מ היים למיעוט ומאי קושיא לן נפחטים וחזקה כיון דרוב ענגים לן נפחטים וחזקה דחלב בחזקה היתר אם כן איתרע ליה רובא כדאמר הכא:

את שים לה עדים לאוסרה וכו' · תימה לר"י מאי קמ"ל דאמת מסתעין דלא אסרינן הא אמו הא: **מאי** טעמא דרבי אלעזר משום דקסבר צרה מעידה לחברתה · ותימה לר"י אמאי לא פליג רבי אלעזר בתירוץ פירקא (לעיל קיז:) גבי הכל נאמנים להעידה חון מחמותה כו' וקחמיה נרחה ויבמתה ואי ר' אלעזר מייבי לבתר דאיכסיא נרחה מכל מקום ליפלגי גבי הא דאמר בעלי ואח"כ אמר אח בעלי ואחי' אחרת מת בעלי ואחי' אחרת מת אחי בעלי ואחי' אחרת מת אחי בעלי ואחי' אחרת מת בעלה ולוי עדים ובנים ולוי לא עדים ולא בנים שחיתן מותרות: **אלא** אמר רבי אלעזר משום דקסבר צרה מעידה לחברתה · ואם תאמר לר' אלעזר אמאי לא מסהיד לה בעלה דלא חיישינן לצרה מעידה לחברתה הא אמרינן בפ"ק דכתובות (דף יט:) גבי אשת איש שנתנוונה ב' נשואות ואחת אומרת אני ראיתי שנתנוונה בפני ב' נשואות ואחת אומרת אני ראיתי שנתנוונה בפני ג' נשואות (לא) [לא] חוששין לדבריהן כלל ואפילו אמרו כולן ראינו שנתנוונה ואחת אומרת לא ראיתי שנתנוונה חוששין לדבריה ואוסרת עליו אשתו ואין לומר דלא חיישינן לצרה מעידה לחברתה אלא בדבר שאין בו ממש אבל בדבר שיש בו ממש חיישינן לצרה מעידה לחברתה דהא אמרינן בפ"ק דכתובות (דף כ:) גבי אשת איש שנתנוונה דאפילו אמרו כולן ראינו שנתנוונה ואחת אומרת לא ראיתי שנתנוונה חוששין לדבריה ואוסרת עליו אשתו ואין לומר דלא חיישינן לצרה מעידה לחברתה אלא בדבר שאין בו ממש אבל בדבר שיש בו ממש חיישינן לצרה מעידה לחברתה ואפילו הכי אמרינן בפ"ב דכתובות (דף כג

לאנסובי לצרה מקמי דידה אי אמרת צרה מעידה לחברתה אף על גב דלא אינסיב מנסבינן לה לצרה אי אמרת משום דהויא מקלקלא נפשה: אינסיב מנסבינן לה לצרה, אי לא אינסיב לא מנסבינן לה, מאי חזא שמעתי' דאלעזר אומר דואיל והותרו ליבמין הותרו לכל אדם אי אמרת בשלמא דהויא מקלקלא נפשה היינו דכי אינסיב מנסבינן לה אלא אי אמרת משום דצרה מעידה לחברתה אף על גב דלא אינסיב נמי, אלא שמע מינה טעמא דרבי אלעזר משום דאינסיב הוא ולא מקלקלא נפשה, ורבי אלעזר לדבריהם קאמר להו: לדידי צרה מעידה לחברתה, אף על גב דלא אינסיב מנסבינן לה אלא לדידכו אודו לי מיהת דהיכא דאינסיב מנסבינן לה משום דהויא מקלקלא נפשה, תמות נפשי עם פלשתים, הוא דקעבדה. תנו רבנן: האשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ובאה ואמרה מת בעלי תנשא ותטול כתובתה וצרתה אסורה, ר' אלעזר אומר דואיל והותרה הא, הותרה נמי צרתה. אימא דואיל והותרה ונשאת, וליחיש דלמא בדקיטא אתאי ואי דקאמרה הכי לקלקלא לצרה היא מיכוונה, אי דאינסיב לישלח אי הכי נמי, הכא במאי עסקינן דאינסיב לכהן: מתני' *אין מעידין אלא על פרצוף פנים עם התותם אע"פ שיש סימנין בגופו ובכליו. אין מעידין אלא עד שתצא נפשו ואפי' ראוהו מנויד וצלוב והחיה אוכלת בו אין מעידין אלא עד ג' ימים ר' יהודה בן בבא אומר *לא כל האדם ולא כל המקום ולא כל השעות שוין: גמ' תנו רבנן *פרחת ולא יפרצוף פנים, יפרצוף פנים ולא פרחת אין מעידין עד שיהו שניהם עם התותם אמר אביי ואיתימא רב כהנא *כאי קרא הכרת פניהם ענתה בם *אבא בר מרתא דהוא-אבא בר מניומי הוה מסקי ביה דבי ריש גלותא זוזי, אייתי קרא דבק בבלייתא דבק באפותיה, חלף קמייתו ולא *בשקרוה: אע"פ שיש סימנין וכו': למימרא דסימנין לאו דאורייתא ורמינהי *מצאו קשור בכיס ובארנקי או שנמצא בין בליו אפילו לזמן מרובה כשר אמר *אביי לא קשיא הא רבי אליעזר בן מהבאי הא רבנן דתניא *אין מעידין על השומא דאליעזר בן מהבאי אומר מעידין מאי לאו בהא קמיפלגי דמ"ד סבר סימנין דאורייתא ומ"ד סבר סימנין דרבנן, אמר דכולי עלמא *סימנין דאורייתא הבא בשומא מצויה בבן גילו קמיפלגי מ"ד סבר שומא מצויה בבן גילו ומ"ד סבר אינה מצויה בבן גילו ואיבא דאמרי הכא בשומא מצויה להשתנות לאחר מיתה קמיפלגי מ"ד סבר עשויה להשתנות לאחר מיתה ומ"ד סבר אינה עשויה להשתנות לאחר מיתה ואיבא דאמרי אמר דכולי עלמא בשומא סימן

שיכול לדבר מתוך הכתב כותבין ונחתין גם לאשתו א"ר יוחנן אי קשיא לי הא קשיא לי אם לא יניח פרס לאלם שאינו יכול להגיד ואמאי הרי יכול להגיד פתוך הכתב. א"ל אביי עדות קאמרת שאני עדות דרחמנא אמר סמיכה ולא סמיכה כתבה אמר רבי מני. שמעינן מהא דסמי כתבם בפרות אשה כשר. ומיהו לא דמי האי סמי כתבם דניסין לסמי כתבם דירושה שכתב רב אלפס [נרסינן בירושלמי] מצא כתוב בשפר איש פלוני נהרג וכו' דכיהויא דניסין סמיך בנין שכתב לפנינו בשפר איש פלוני מת ובהויא מכשיר, אבל בנמצא כתוב בשפר איש פלוני מת לא אשכר דלא מכשר וה"ר אלפס ז"ל כתב ולא פסק הלכה כדברי מי:

ז) נ"ל ור"ת מלפס הכיא למתלוקת המתלוקים בירושלמי כזה ולא פסק הלכה כדברי מי.

אין מעידין אלא על פרצוף פנים כו'. והתם מקום שמקנה כו' והתי"ת דהייט דוקא כשאין שם אלא פרצוף אחד אבל כל גופו שלם אפי' אין פרחת ומוטב שיכיר הוא היטב ע"י סימני הגוף ועוד דשמא דוקא כסימנין הוא דקאמר הכי אבל ע"י סימני הגוף אין היכר כל גופו ואפי' לאחר כמה ימים והיכי שהיה אחר כמה ימים כי היכי דלא ע"י סימני הגוף יזהו הוא שהוא ניכר אפי' אחר כמה ימים אפי' הוא אחת מהיכרו שנאבד בפרצוף אין מעידין עליו אלא בתוך ג' ימים כיון שנאבד אחד מהן יכול להיות שהוא בתוך ג' ימים כגון היכא שאין יזהו מהי נהרג אין לחלוטו אלא בתוך ג' ימים (ז)(דוקא) ותמוה ר"ת כתובה בספר היכר:

הכרת פניהם ענתה בם · פירוש שלריך פתחם של פניהם להכי מייתי הא קרא דכתיב הכרת פניהם ענתה בם דמשמע שלריך הכרה לבד מן הפנים ועל פי הקונט' קשיא דבפ' יש בכור (בכורות מו: ושם) מייתי לה לתבריחת הכתב ולא על המכנה דהתם והכא נמי משמע דלתבריחת לחודה קאי דמייתי שובדת ודבק קרא בתפוחים הייט על מנח וכירושלמי דהכא משמע דלחותם קאי: **מצאו** קשור בכיס ובארנק · וא"ת מאי קושיא דלמא הכא בכרכי הוא דשכיחי טפי ואי אפשר לעשות כיס אחר ומחזירו ע"י סימן זה שקשור בכיס ולכי נקט כיס ובארנק: **שנמצא** בין כליו · ואע"ג דרבים מלוים שם ואם נמלא בקרקע היה לחוש ליוסף בן שמעון אחר השמת שמלאו בין כליו לחן לחוש שנתנו אחר שם לתלוה הוא: **אמר** רבה דכולי עלמא סימנין דרבנן· ואם תאמר בבריימא למלאו קשור בכיס" כמאן תוקמת? ו"ל דמתוקמת ס"ד דאחד אחר מלאו בקרקעות היה לחוש ליוסף בן שמעון אחר השמת שמלאו בין כליו לחן לחוש שנתנו אחר שם לתלוה הוא: **אב

כלין דמייתין לגמלה · וכליו דמלת קשור דלת מייתין לגמלה מיכא למימר בכלים שמין דרכן להמילוס כמו שפירש ריב"ן דלת מייתין לגמלה: **כלין** דמייתין לגמלה פירוש בכלי דבפ' אלו מציאות (ב"מ דף כד:) משמע דהוי סימן ויחזיר ואחמיר לא מייתין לגמלה ויש לומר דלת מייתין לגמלה בדבר שיסור לכל בממון לא מייתין לגמלה וא"ת ת"כ מאי פריך הכא והתם תמור בסימני לוקח היכי מהדרינן ניחום לגמלה והא בממון לא מייתין לגמלה וי"ל דפשיטא ליה ודלמי לא מייתין לגמלה מן התורה מכל מדרבנן לא מייתין לגמלה להחזיר אבדה לכל קשה היכי מפקינן מקרא דמהדרי תמור בסימני לוקח ניחום לגמלה מן התורה מיהו למסקנא אחי שפיר דלא מייתין לגמלה לפי' בקיסור: **איבעית** אימא כמיזרי כי · ולטולם לא מייתין לגמלה וא"ת מנא ליה למידק הכי הא נוסס קתני דלא סייק למידק הכי דהא ודלמי לאן מייתין על הנוסס וי"ל דלא דמי לגוסס כי ממי מיי לשטרין למסמיק דלא מטמא ומכח דהכי מוזכר מלישנא דבי כלפקא לן מקרא נפרק ג' מיקן [דף מג ע"ב] לכתלו מכשפה מה"ל(לכל כמיזר) לכל מגוייד אי מחייל אי מייל לא למעריך לגמלה דלא מטמא:

תוספות ישנים

מכוזי הוא דלא מטמא הא מחייל לא מייל · וא"ת מנא ליה למידק הכי הא נוסס קתני דלא סייק למידק הכי דהא ודלמי לאן מייתין על הנוסס וי"ל דלא דמי לגוסס כי ממי מיי לשטרין למסמיק דלא מטמא ומכח דהכי מוזכר מלישנא בי כלפקא לן מקרא נפרק ג' מיקן [דף מג ע"ב] לכתלו מכשפה מה"ל(לכל כמיזר) לכל מגוייד אי מחייל אי מייל לא למעריך לגמלה דלא מטמא:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה מונסק וכו' אפילו בקיסור: (ב) תוס' ד"ה דלא וכו' אפי' לא מת לגלגר דלא לגמור זמן מרובה:

נוסחא מבוארת

מאמרות של ר' יהודה אומר בשאר בדינין אי אתמר הלכה יוחנן נ"א ל"ג:
ג) רש"י ד"ה ל"ג ד"ה ול"ל ד) חוס' ד"ה דלא

נוסחא אחרת

ב' שאלות: רוצה לו' ב': אי' חייטין לשטר אלו אין מחתכין לתפר אלו (האפודים הגיא)

נוסחא

אלין? חי' אל ל"ג ש"ל · ת"ל

נזיר מב. תהלות פ"ת מ"ז

[נקמן קכו:]

[עיי תוס' נקמן קכו:]

ב"ק יט: ד"ה ואי תמיהא זה הכתוב ד"ה ואי תמיהא

[נימין כב:]

שם

סימן מובהק בא מפלגי מר סבר סימן מובהק ומר סבר לאו סימן מובהק ולהך לישנא דאמר רבא סימנין= דאורייתא הא קתני ואף על פי שיש סימני בגופו ובכליו? גופו דארוך וגוין כלין דחיישינן לשאלה, ואי חיישינן לשאלה-חמור בסימני אוכף - היכי מהדרינן? לא שיילי אינשי אוכפא דמסקיב ליה לחמרא, מצאו קשור בכים ובארנקי ובטבעת היכי מהדרינן? טבעת חיישי לזיופי בים וארנקי מנחשי אינשי ולא מושלי ואיבעית אימא כלין-בחיורי וסומקי: ואפילו ראותו מגוייד וכו': למימרא דמגוייד חיי ורמינהי *אדם אינו ממטא עד שתצא נפשו אפילו מגוייד ואפי' נוסס טמוי לא ממטא הא מיחייא לא חיי? אמר אביי לא קשיא הא ר"ש בן אלעזר הא רבנן דתניא מעידין על המגוייד ואין מעידין על הצלוב רבי שמעון בן אלעזר אומר אף על המגוייב אין מעידין מפני שיכול לבוות ולחיות ומי מצית לאוקומי כר"ש בן אלעזר והא קתני סיפא *מעשה בעסיא באחד ששיגלשלוהו לים ולא עלתה בידם אלא רגלו ואמרו חכמים מן הארכובה ולמעלה חנשא שאני *מיא דמרון מכה והאמר רבה בר בר חנה לדידי חזי לי ההוא טייעא דשקיל מפסירא וגיידיה לגמליה ולא אפסיקתיה לנערותיה יאמר אביי ההיא *כחישא הויא רבא אמר בסכין מלובנת ודברי הכל: והתניא אוכלת וכו': אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא ממקום שאין נפשו יוצאה אבל ממקום שנפשו יוצאה מעידין *ואי"ר יהודה אמר שמואל "ישרט בו שנים או רוב שנים ורחץ בו שנים "ואמר רב יהודה אמר שמואל "ישרט בו שנים או רוב שנים ורמז ואמר "כתבו נט לאשתי" הרי אלו יכתבו ויחנו? חי הוא "וסופו למות, אלא מערה היא גולה על ידו, אלמה תניא "ישרטו שנים או רוב שנים הרי זה אינו גולה! הא איתמר עלה אמר רב הושעיא "חיישינן שמא הרוח בלבלתו אי נמי שמא איהו קירב

חיישינן תע"ק שמא הרוח בלבלתו · ודוקא בנגעים ולא במיטה כדפריכים לעיל והא דאמר ונקה המכה מגלות הא לא מצטרפו תע"ק שמא הרוח חייב גלות היכא למימר כגון דליכא בלבול דרוח כגון בביטה דשיטה ולא פירכם כלל: לקולא

כלין דמייתין לגמלה · וכליו דמלת קשור דלת מייתין לגמלה מיכא למימר בכלים שמין דרכן להמילוס כמו שפירש ריב"ן דלת מייתין לגמלה: **כלין** דמייתין לגמלה פירוש בכלי דבפ' אלו מציאות (ב"מ דף כד:) משמע דהוי סימן ויחזיר ואחמיר לא מייתין לגמלה ויש לומר דלת מייתין לגמלה בדבר שיסור לכל בממון לא מייתין לגמלה וא"ת ת"כ מאי פריך הכא והתם תמור בסימני לוקח היכי מהדרינן ניחום לגמלה והא בממון לא מייתין לגמלה וי"ל דפשיטא ליה ודלמי לא מייתין לגמלה מן התורה מכל מדרבנן לא מייתין לגמלה להחזיר אבדה לכל קשה היכי מפקינן מקרא דמהדרי תמור בסימני לוקח ניחום לגמלה מן התורה מיהו למסקנא אחי שפיר דלא מייתין לגמלה לפי' בקיסור: **איבעית** אימא כמיזרי כי · ולטולם לא מייתין לגמלה וא"ת מנא ליה למידק הכי הא נוסס קתני דלא סייק למידק הכי דהא ודלמי לאן מייתין על הנוסס וי"ל דלא דמי לגוסס כי ממי מיי לשטרין למסמיק דלא מטמא ומכח דהכי מוזכר מלישנא בי כלפקא לן מקרא נפרק ג' מיקן [דף מג ע"ב] לכתלו מכשפה מה"ל(לכל כמיזר) לכל מגוייד אי מחייל אי מייל לא למעריך לגמלה דלא מטמא:

למימרא דמגוייד מיי ורמינהו כו' טומיי הוא דלא מטמא הא מחייל לא מייל · תימה דהא קתני בה נוסס תע"ג דחיי דרוב נוססים למיתה ומיטוטן חיין ותכן נמי אין מעידין על הנוסס ויש לומר בנוסס שהוא מגוייד כיון שהוא נוסס על ידי חדם לא מייל ומ"מ מוכיח שפיר דמגוייד לא מייל מדלא קתני לא מייל ותפילו נוסס מגוייד ועוד תמר ר"י לפרש דוחלי פשיטא דמגוייד דמאי' מת לבסוף כיון שמגוייד במקום שעושים תומו עריפה כמו נחתך מן התרכובה ולמעלה כדמשמע בסמוך לכל לית דבר ברור שימות קודם שיקירוה ליקבר והמתה פריך ליה ממגוייד לגבי גלות פטור ומיהו לעולם לחמר מעידין עליו דוחלי יחות: ונוסס ותומו נוסס שסופו למות הוא מת לגמרי והוא הדין נמי דמגוייד קירב

מיים לגמרי מדקתני מגוייד בהדי נוסס ות"ש בלוח מילתיה דרבה"ג מקני ליה ריעא לסיפא וי"ל דמעיקרא לא קאי ליה ריעא לסיפא דמי לגוסס דלא לחין מעידין היינו לגמרי ופיפא דמקבא היינו לגמרי חייב ר"ב מדם לכל מילתיה דרבה"ג לא מצי לאוקמי ריעא לגמרי אלא מעמה יהא גולה על ידו · למעולם דחמיר ליה מת קפריך לכיון דמת הוא יש לו גלות דס"ד טעמא דחייב גלות לפי שמת גלגר לכל לא מת גלגר לא יתחייב גלות כלל לריעא דוימות דכתיב נבי גלות מטמא ליה שמת גלגר ולית ליה השתא הא דתמרינן בפרק לולו נערות (כתובות נ: ושם) ונקה המכה בשוגג מלי ונקה ונקה מגלות ותע"ק שחייב מיתה במזיד תפילו לא מת (נ) זמן מרובה יש חילוק בין מיתה לגלות כי היכי דמפלגי בין דרך יריחה לדרך עלייה נבי גלות ולא גבי מיתה לכל לית לומר דמשום רוח בלבלתו לו קירב מיתתו לית לגו לפוטרו כיון שמת גלגר דהא לכתי לא ידעינן להכי טעמא:

האשה בתרא פרק ששה עשר יבמות קבא

קירב מיתתו מאי בינייהו *דשחטיה בביתא *דשישא ופרכים ליה אי נמי דשחטיה בבראי ולא פרכים: רבי יהודה אומר לא כל וכו': איבעיא להו רבי יהודה בן בבא לקולא פליג-אן- לחומרא פליג? תא שמע דהוא גברא דטבע בכרמי ואסקוהו אבי הריא לברתא תלתא יומין ואנסבה רב דימי מנהרדעא לדביתהו,והוא גברא דאטבע ברנלת ואסקוהו אגישרא דשביסתנא ואנסבה רבא לדביתהו אפומא דשושביני לברתר חמשה יומי אי אמרת בשלמא לקולא פליג אינהו דעביד כרבי יהודה בן בבא אלא אי אמרת לחומרא פליג אינהו דעביד כמאן,שאני מיא דיצמתי,והאמרת *מיא מרזו מבה:ה"מ היכא דאיכא מכה אבל היכא דליכא מכה מיצמת צמית;והני מילי דכי אסקיה חוייה בשעתיה,אבל אישתהי,מיתפח תפח: **מתני'** נפל למים:בין שיש להן סוף בין שאין להן סוף,אמר רבי מאיר מעשה באחד שנפל לבור הגדול ועלה לאחר שלשה ימים,אמר בי יוסי מעשה בסומא שירד לטבול במעדה ויוחד משכו אחריו ושהו כדי שתצא נפשם והשיאו את נשותיהם,ושוב מעשה באחד ששלשלוהו לים ולא עלתה בידם אלא רגלו אמרו חכמים מן הארכובה ולמעלה תנשא מן הארכובה ולמטה לא תנשא: **גמ'** תנו רבנן נפל למים בין שיש להם סוף בין שאין להם סוף אשתו אסורה דברי רבי מאיר וחכ"א מים שיש להם סוף אשתו מותרת ושאין להם סוף אשתו אסורה היכי דמי מים שיש להם סוף:אמר אביי כל שעומד ורואה מארבע רוחותיו.ההוא גברא דטבע באגמא דסמקי אנסבה רב שילא לדביתהו אמר ליה רב לשמואל תא נשמתיה אמר ליה נשלח ליה ברישא,שלחו ליה:מים שאין להם סוף-אשתו אסורה או מותרת?שלח להו אשתו אסורה,באגמא דסמקי מים שיש להם סוף-או-מים שאין להם סוף?שלח להו מים שאין להם סוף הוא ומר מאי טעמא עבד הכי?מיטעא טעינא,אנא סברי כיון דקרו וקיימי כמים שיש להם סוף דמי,ולא היא,כיון דאיכא גלי אימור גלי אשפלו *דרי שמואל עליה דרב °לא יאונה לצדיק כל און"קרי רב עליה °ותשועה ברוב יועץ"תניא *אמר רבי:מעשה בשני בני אדם מכמורין בירדן ונכנס אחד מהם למחילה של דגים ושקעה חמה ולא ראה פתחה של מחילה ושהה חברו כדי שתצא נפשו ובא והודיע בתוך ביתו למחר זרחה חמה והכיר פתחה של מחילה ובא ומצא הספד גדול בתוך ביתו אמר רבי כמה גדולים דברי חכמים שאמרו"מים שיש להם סוף אשתו מותרת"שאין להם סוף אשתו אסורה"אי הכי"מים שיש להם סוף"נמי ליחוש למחילה של דגים:"במים שיש להם סוף"מחילה של דגים לא שכיחא.אמר רב אשי הא דאמרו רבנן"מים שאין להם סוף אשתו-אסורה"הני מילי באניש דעלמא אבל צורבא מרבנן לא*אי דסליק קלא איתי ליה,ולא היא,לא שנא אניש דעלמא ולא שנא צורבא מרבנן דיעבד אין לכתחלה לא **חניא** אר"ג פעם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחת ששברה והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה ומנו רבי עקיבא,וכשעליתי ביבשה בא וישב ודן לפני בהלכה אמרתי לו בני מי העלך?אמר לי דף של ספינה גזרמן לי וכל גל וגל שבא עלי נענעתי לו ראשי,מכאן אמרו חכמים אם יבואו רשעים על אדם ינענע לו ראשו,אמרתי באותה שעה כמה גדולים דברי חכמים שאמרו"מים שיש להם סוף"מותרת"מים שאין להם סוף אסורה"הניא אר"ע עקיבא פעם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחת שמטרפת בים והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה וכנגו רבי מאיר כשעליתי למדינת קפוטקיא בא וישב ודן לפני בהלכה אמרתי לו בני מי העלך?אמר לי גל מרדני לחברו וחברו לחברו עד שהקיאני ליבשה,אמרתי באותה שעה:כמה גדולים דברי חכמים שאמרו"מים שיש להם סוף אשתו מותרת"מים שאין להם סוף אשתו אסורה תנו רבנן *נפל לגוב אריות אין מעידין עליו לחפורה מלאה נחשים ועקרבים אין מעידין עליו רבי יהודה בן בתירא אומר אף לחפורה מלאה נחשים ועקרבים אין מעידין עליו חיישינן שמא

לקולא ולא פליג לו לחומרא פליג · והכי נמי מני למיבעי בין לקולא ובין לחומרא תנא לחכמי לא (ו) פשיטא מני למיבעי: היה לו שנת טורפת מרבנן כו' · ואף על גב דרובייהו טורפת מרבנן מי סליק קלא ליה ליה מכל מקום לא חיישינן לאותו רוב ולא חנפתא לכתחלה כמו נכי (רוב) נוסטן דלין מעידין עליהן לחף על פי שרובן מניסי:

[עי' תוס' לעיל לב: ד"ה כתנא]

חמרו

כא א ב מיי' פ"ה מהל' חוצה פ"ב:

כב ג ד ה מיי' פי"ג מהלכות גירושין הל' כג סמג עשין ג טוש"ע אה"ע סימן יז סעי' כו:

כג ו ז ח מיי' שם פלכה טו טוש"ע שם סעיף לב:

כד י מיי' שם פל' יז טוש"ע שם סעיף ה שם:

כה כל:

[לעיל קכ:]

ס"ג ובמות במיס יום לו יומים: **מעברב** · מים שיש להם סוף הם ופליג ר' יוסי וחכמ מחתו מותרת דקסבר לין חלש יכול לנהות במיס כל כך ,ולי משום שמא ילא לחלבר לין זו משמא דהא לי נפק הוו חזו ליה לבל במיס שאין להם סוף מודה ר' יוסי דאסורה שמא ילא לחלבר למרחוק ולא לחזו: **מן הארכובה ולמטה** · הואיל ויכול למיות לא תנשא שמא ילא ולא לחזו דמיס דמי:

[תוליו נמי מה: מה:]

[תוספתא פי"ד]

שאין להם סוף הן: **גמ'** מארכב רומזים · כגון מערה מלאה מיס והרוחה שנפל שוהה שם בכדי שאין יכול להיות מי בתוך המיס וכא לו: **לגמא דסמקי** · לגם של לומו מקום לגם מרס"ו בלע"ז טומד במקומו ואינם מיס מיס,במיס שיש להם סוף, דמו שאינו יכול לשוט על פניהם למרחוק הלכך לם אימת דסליק הוי חזו ליה: **גלי אשפלו** · למקום רחוק ומסה יכא: **לא יאונה לצדיק כל און** · שלא נאמה מקלה זו לידו של רב לנדול מת שילא: **תשועה ברוב יועץ** · תשועתי מן המכשול על ידי שנטלתי עלה מממולב: **נמחילה של דגים** · שמוטטים סמוך לשפת הנהר בין למעה מן המיס בין למעלה מן המיס בנוכה שפתו ואין מחמלאת כולה ואלה הנכנס שם מנביה לוחרו בתוך המערה למעלה מן המיס: **ליחוש למחילה** · ושמא ליום מחר ילא והלך: **נפנפתי לו בראשי** · ועבר על נבי והלך לו: **ינענע לו ראשו** · ידמה מפני השעה ולא יחנבה בהן:

[בכורות לג תוס' פ"ד]

מעידין עליו רבי יהודה בן בתירא

תוספות ישנים
בכמה נדוניס פי' שזה כיס לתת שמלת ממילס ויש מון למיס:נענעתי. כשעלתי ועבר עלי כגל:

הגהות הב"ח
(ו) תוס' ד"ה לקולא וכו' לא מסיק ניס מלי דכמי:

מהרי"ט
ב'הי"ות שמ אתרוג פלגה מחטה לחיזה ניס

נוסח אחר
נפ"ל לגוב אריות אין מעידין עליו לחפורה מלאה נחשים ועקרבים אין מעידין עליו חיישינן שמא תנאים

אמרן לו תחלתו מכאה וסופו מבעיר · היכי דגרסי לעיל ליורה ולספרים דגרסי לעיל מעידין עליו והוי התם תנא קמא וכן פר"ח דתנא מלמה יין ושמן יין מעידין עליו והוי התם תנא קמא שליבי דסיפא לא פליג אתנא קמא אלא מפרש טעמא דמילתיה :

אין מוכיחין מעשה נסים · תימה לר"י והא קתמר לעיל גבל בגוב חריות יין מעידים עליו וכן מים שהן להם סוף וי"ל דהיכא שהמים נסים הלא יש לחלות שהיכם רעבים ובמים שהן להם סוף יש לחלות בדף של ספינה וגבל טורד ומיהו יש בירושלמי גבל בגוב של חריות יין מעידין עליו שמא נעשה לו נס כדגיחל גפל לכבשן של אש יין מעידין עליו מוסמין שמא נעשה לו נס כהגיחי מיכאל ועזריה רוצה לומר שגבל בתוך וברח לו מן האש בשוס ענין 'ור' מאיר תולק אתברייתא דלעיל: **אם** על פי כן מת בנו בלמא ·מכל מקום· לא הוי דבר א) שנלטעה בו הגדיק (ו) שלא עשה הכור : **הרי** אלו בתין מלספוד כו' · ומתני' הכי פירושה הרי אלו הולכין לביתיו שבאתו מלספוד : על

שמא חבר הוא ום"ק *אגב איצטא מזקי ליה תנו רבנן *נפל לתוך כבשן האש מעידין עליו, ליורה מלאה יין ושמן מעידין עליו, משום רבי אחא אמרו שלש שמן מעידין עליו מפני שהוא מבעיר שלש יין אין מעידין עליו מפני שהוא מבעה אמרו לו תחלתו מבעה וסופו מבעיר: א"ר מאיר מעשה באחד שנפל לבור הגדול וכו' : תניא אמרו לו לרבי מאיר *אין מוכיחין מעשה נסים מאי מעשה נסים אלימא דלא אכיל ולא אישתי והכתיב °וצומו עלי ואל תאכלו ואל תשתו, אלא דלא ניים דאמר רבי יותנן *שבועה שלא אישן שלשה ימים° מלקין אותו ויישן לאלתר ורבי מאיר מאי מעמא? אמר רב כהנא כיפין על גב כיפין הוו ורבנן דשתי שא הוו ור"מ"א דלא מסריך וניים פורתא, ת"ר *מעשה בבתו של נחוניא חופר שיחין שנפלה לבור הגדול ובאו והודיעו לרבי דוסא בן הרכינס שעה ראשונה אמר להם שלום שניה אמר להם שלום שלישית אמר להם עלתה, אמר לה בתי מי העלך אמרה לו זכר של חלים נודמן לי וזקן מנהיגו, אמרו לו נביא אתה? אמר להם לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי אלא דבר שהצדיק מתעסק בו יכשל בו זרעו אמר רבי אבא אע"פ כן מת בנו בצמא שנאמר °וסביבין נשערה מאד" מלמד שהקדוש ברוך הוא מדקדק עם סביביו כחוט השערה ר' חנינא אמר מהכא °אל נערץ בסוד קדושים רבה ונורא על כל סביביו°: **מתני'** יאפילו שמע מן הנשים אומרות "מת איש פלוני" דיו ר' יהודה אומר "אפי' שמע מן התינוקות אומרים "הרי אנו הולכין לספוד ולקבור את איש פלוני" בין שהוא מתכוין ובין שאינו מתכוין ר' יהודה בן בבא אומר "בישראל *אע"פ שהוא מתכוין ובעובד כוכבים אם היה מתכוין אין עדותו עדות : **גמ'** ודלמא לא אזלי' אמר רב יהודה אמר שמואל 'דקאמרי 'הרינו כאן מלספוד ומלקבור את איש פלוני' ודלמא קמצא בעלמא שביב ליה ואסיקו ליה על שמיה? דקאמרי 'כן וכן רבנן הוו התם, בן וכן ספרני הוו התם': ובעובד כוכבים אם היה מתכוין וכו' : אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא שנתכוין להתיר אבל נתכוין להעיד עדותו עדות, היכי ידעינן? אמר רב יוסף-בא לבית דין ואמר א"ש פלוני מת השיאו את אשתו' והוא נתכוין להתיר 'מת' סתם והוא נתכוין לעדות, איתמר נמי אמר ביש לקיש לא שנו אלא שנתכוין להתיר אבל נתכוין להעיד עדותו עדות, אמר ליה ר' יוחנן לא כך היה מעשה באושעיא ברבי *שהתירם עם שמנים וחמשה וקנים אמר להם לא שנו אלא שנתכוין להתיר אבל נתכוין להעיד עדותו עדות ולא הורו לו חכמים? אלא מתניתין דקתני ובעובד כוכבים אם היה מתכוין אין עדותו עדות היכי משכחת לה? *בסמיה לפי תומו, כי אתא דהוה קאמר ואזיל מאן איכא בי חיואי מאן איכא בי חיואי שכיב חיואי ואנסבה רב יוסף לדביתהו אתא דהוה קאמר ואזיל ליה לפרשא וריזא דהוה בפומבדיתא דשכיב ואנסבה רב יוסף ואיתימא רבא לדביתהו אתא דהוה קאמר ואזיל מאן איכא בי חסא, מטבע חסא° אמר רב נחמן האלקים, אבלו כוורי לחסא, מדיבוריה דרב נחמן אולא דביתהו דחסא ואינסבא ולא אמרו לה ולא מידי, אמר רב אשי שמע מינה הא דאמר רבנן מים שאין להם סוף אשתו אסורה "הני מילי לכתחלה אבל אי נסיב לא מפקינן לה מיניה איבא דאמרי אנסבה רב נחמן לדביתהו אמר: חסא גברא רבה איתיה אם איתא דסליק, קלא אית ליה למילתא, ולא היא, לא שנא גברא רבה' לא שנא 'לאו גברא רבה' דיעבד אין לכתחלה לא : ההוא עובד כוכבים דהוה קאמר ליה לישראל "קטול אספסתא ושדי *לחיואי בשבתא ואי לא קטילנא לך כדקטילנא לפלוני בר ישראל דאמרי ליה בשיל לי קדירה בשבת ולא בשיל לי *וקטילתיה "שמעה דביתהו ואתאי לקמיה דאביי, שהיתא

תלתא

[נכרכות נג·]
[הוספתא פי"ד]

[נכרכות פ· מלין מג·]

סוכה נג· נדרים עו· שבועות כה.

כ"ק ני פ"ם פקליס פ"ם פ"ג :

[במשנה שבתאיות כביקפא עד שיהיא]

גליון השי"ם

גמ' ת"ל נתמן התלקים כו' . בהשוכת מיי' פ' פיס פסיס יב כ' ואין לתמוה על ר"י דתשתכח לתמוה כחדי לחסא לימי תשתכח כפי כיון דתמר מסספא ליה לי מייה לי לג' . ת"ל דלוכם אין מיעלין ור"י שפיר לתשתכח דתמר' כדמי נפשות תלוי' כתב רוצה תלת דכמריות מתמיהין ואמרי' דלכתחילה לא תשכח תמ"ג דוכוכ מייתי מכ"ל. ופי' תשוכת כה"ג"ת פ"ב פיסן מג :

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תד"ה תע"פ וכו' לא כפי דכר שנלטעה בו כו' . ל"ל עי' ריש"ף נתגיבי תגדום :

[פי' תוספות סנהדרין מד: ד"ה קטול]

[גירסת הכתוב לחיותא בפרק קמן]

הגהות הב"ח

(ו) תוס' ד"ה לף וכו' שלא עשה הכור · ל"ל כלומר שלא הכור עשה אי שמת נלמת :

נוסחא

כה א מיי' פי"ג מהל' נ"כ הל' ט"ו סמג עשין יז טוש"ע יו"ד סימן יז סעיף ד :

כו ב מיי' פ"ה מהלכות שבועות הל' כ סמג לאוין רלח טוש"ע יו"ד סימן רלח סעיף ד :

נוסחא

כו ג מיי' פי"ג מהל' נ"כ הל' כ סמג עשין יז טוש"ע יו"ד סימן יז סעיף ג ופע"ב :

כח ד מיי' שם הל' ט טוש"ע שם סעיף ג :

כט ה מיי' שם הל' יא טוש"ע שם סעיף (כ) יד :

ל ו מיי' שם הלכה ט טוש"ע שם סעיף ג :

נוסחא

לב ח מיי' שם הל' יא טוש"ע שם סעיף לו :

נוסחא

הגהות הב"ח

(ז) תוס' ד"ה לף וכו' שלא עשה הכור · ל"ל כלומר שלא הכור עשה אי שמת נלמת :

נוסחא

עין משפט נר מצוה

נוסחא

עין משפט נר מצוה

נוסחא

מראה מקום

מסורת הש"ס

תלתא ריגלי. שלשה תלמידי חכמים מקבלים נשמע דרשה הלכות פסח בפסח והיתה שולחת מהם גדול קובעים תורתו לכבודו ומרי דתמורתי היינו יום שמת בו מרם גדול קובעים תורתו לכבודו ומרי שנה בשנה כשמגיע תורתו יום מתקבלים תלמידי חכמים מכל סביבין ובאים על קברו עם שלר עד שיגיע להושיב ישיבה שם: **של ערלה** הן. פירות נטיעה הן ויש שם מעכבים מפירות לילן זקן: **של עזיקה.** מפרדס מעוזק וגדל סביב לו לשומרו והיו שם שביעית וקנינא לי דמתי ליסור יש כאן אם עבר זמן הביעור לא שנת מקמשומר ול"ש מן המוקף לסוריס וקודם הזמן הלו והלו מותרים: **נא אמר כלום.** לאומרם על כך הלך אחר הרוב שזה משקר והשביעי מקום נחכוין וכן נוטו רבני להודיע שפירות נטיעה הן ובמדומה לי דאתי עזיקה שם העיר שבאלרן ישראל ופירותיה משומרים ושם היה עובד כוכבים זה בחולה לארץ ומשבחם ואמר מעזיקה הבאתי לין מוסקין לומר אמת דבריו ואמת לא נתעסרו ישראל מכרם לו אלא להשביח מקום והכא אמי לא נחכוין עובד כוכבים זה לאיים על זה שיקלוך לו מספוא לבהמתו: **מכל.** הפסד ונעגמת נפש הוא: **קולר.** מטורה: **לכרכום כיתר.** כשבאה כיתר במטר: **מתני' על פי עם קול.** שמעו קול לוענק פלוני מת ולא רלו אחר מהם בללמו: **גמ' מאי קמ"ל.** רבה בר שמואל דלבית הלל מטיילין ועיבד טוריהו' שהם מחני' שמי הכי אמרה...ומיהלא הלכתא היא ככותם מכאן: **בית שמאי היא.** ואין הלכה כותם שהם: **שרלו לו דמום מרם.** מתחלה כשנענע: **בכוחה דבכוחה.** כל כלו: **לימדני יונתן שידא.** שר היה לאי בקי בהן: **ודלמא ברא סומי.** שבאת לשם במקום אחר ובאה לקלקלה והלכה לה: **בשפת ספיכה.** שהיה מסוכן כגון מי שהיה מוקף בבור ואמר "כל שומע קולי יכוחו גם לאחרי" כוחבין ומחתין וממכיון עליה בכל דבריו שאומר –"אני הוא פלוני בן פלוני" והכא אמי כשפת הסכנה דמית שהם לא שמעין לזה לא תמלא לאחר ושקר ענוה: **מתני' ונומיתי לו.** אמרתי לו: **גן.** (הן) הדברים שאמרת שכולן תלוין עלו: **משוכשת בניסיון.** שהיו יכול לילך ללגם ולהטיל זה שמעמתי: **גמ' להביא מת גיטה.** ממדינת הים ואע"פ שלריכים לו למאחר פיה שהאחר בפני עלמו ואפשר דלפי' שהם כשר הביאו לריך לומר כן: **נשים שאמרו.** חמש נשים דפירקין לעיל (ד' קיו:): **נאמנות להביא גיטה.** כפ"ב דגיטין (דף כג:): **מתני' אמרו לו.** לרבי עקיבא מעשה בבני לוי ט': **ולא הפה לחם.** שהרה להם: **כפונדקית.** כלומר כשהיא מוכנת לקבל אורחים: **כפונדקיות נאמנת.** כלומר בשהיו פונדקיות הוי כמי שאר תלה נאמנת שהרי פונדקית הוליחה להן ועל הסימנים שמכו] שהן

תלתא ריגלי אמר לה רב אדא בר אהבה זיל לקמיה דר"ב יוסף *דחריף סבינא,אזלה קמיה *פשט מהא *מחניתין *עובד כוכבים שהיה מוכר פירות בשוק ואמר פירות הללו של ערלה הן,של "עזיקה" הן,של נטע רבעי הן,לא אמר כלום-לא נחכוון אלא להשביח מקחו אבא יודן איש ציידן אמר משום בישראל ועובד כוכבים שהלכו בדרך ובא עובד כוכבים ואמר "חבל על יהודי שהיה עמי בדרך שמת בדרך וקברתיו" והשיאו אשתו,ושוב מעשה בקולר של בני אדם שהיו מהלכין לאנטוכיא ובא עובד כוכבים אחד *ואמר "חבל על קולר של בני אדם שמתו וקברתים" והשיאו את נשותיהם,ושוב מעשה בששים בני אדם שהיו מהלכין לכרכום ביתר ובא עובד כוכבים ואמר "חבל על ששים בני אדם *שהיו מהלכין בדרך ביתר שמתו וקברתים" והשיאו את נשותיהם:

מתני' *מעידין לאור הנר ולאור הלבנה *משישאין על פי בת קול באחד בשבת על ראש ההר ואמר "איש פלוני בן פלוני ממקום פלוני מת" הלכו ולא מלאו שם אדם והשיאו את אשתו,ושוב מעשה בצלמון באחד שאמר "אני איש פלוני בן איש פלוני נשבני נחש והרי אני מת" והלכו ולא הכירוהו והלכו והשיאו את אשתו: **גמ'** אמר רבה בר שמואל תנא *בית שמאי אומרים אין משיאין על פי בת קול ובית הלל מאי קמ"ל-מחני' היא: *הא קמ"ל דאי משחכחת מתמא דאין משיאין-בית שמאי היא: והלכו ולא מצאו: *ובלמא שד הוה?א"ר יהודה אמר רב שראו לו דמות אדם,אינהו נמי דמו,דחזו ליה בבואה,ואינהו נמי אית להו בבואה?*דחזו ליה בבואה דבבואה ובלמא לדידהו אית להו בבואה דבבואה?אמר רבי תנינא אמר לי יונתן שידא "בבואה אית להו,בבואה דבבואה ליח להו" ובלמא צרה הואי?תנא דבי רבי ישמעאל בששת הסבנה כותבין ונותנין אף על פי שאין מבירין:

מתני' *אמר רבי עקיבא כשירדתי לנהרדעא לעבר השנה מצאתי נחמיה איש בית דלי אמר לי "שמעתי שאין משיאין את האשה בארץ ישראל על פי עד אחד אלא *יהודה בן בבא ונומיתיך לך כן הדברים" אמר לי "אמר להם משמי אחם יודעים שהמדינה משוכשת בניסיון (ג) מקובלני מר"ג הזקן שמשיאין את האשה על פי עד אחד וכשבאתי והרציתי הדברים לפני ר"ג שמח לדברי ואמר "מצאנו חבר *לרבי יהודה בן בבא" מתוך הדבר נזכר ר"ג שנהרגו הרוגים בחל ארזא והשיא ר"ג נשותיהן על פי עד אחד והוחזק להיות *משישין:עד מפי עד,מפי עבד,מפי אשה,מפי שפחה ר' אליעזר ורבי יהושע אומרים אין משיאין את האשה על פי עד אחד ר' עקיבא אומר לא ע"פ אשה, ולא על פי עבד,ולא על פי שפחה ולא על פי קרובים: **גמ'** ותנר רבי עקיבא ע"פ אשה לא והתניא *רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי עקיבא **אשה נאמנת להביא גיטה מק"ו ומה נשים שאמרו חכמים אין נאמנות לומר מת בעלה "נאמנות להביא גיטה,זו שנאמנת לומר מת בעלה נאמנת להביא גיטה נשים שאמרו חכמים-הוא דלא,מהימני,אשה בעלמא מהימנא לא קשיא באן קודם שהחזיקו באן לאחר שהחזיקו: **מתני'** אמרו לו מעשה בבני לוי שהלכו לצוער עיר החמרים וחלה אחד מהם והביאוהו בפונדק ובחזרתם אמרו לפונדקית איה חברנו? נומית להם "מת וקברתיו" והשיאו את אשתו ולא חלא כחנת כפונדקית אמר (ג) להו לכשחהא כפונדקית נאמנת-הפונדקית הוציאה להם מקלו ותרמילו וספר תורה שהיה בידו:

גמ'

כפונדקית נאמנת. כלומר בחזקת עניין שהמחמינו פונדקית הוי כמי שאר תלה נאמנת שהרי פונדקית הוליחה להן ועל הסימנים שמכו] כפונדקית זו גרועה ובגמ' מפרש מאי גריעותא: **אמר להם.** רבי עקיבא: **לכשחהא כפונדקית נאמנת.** כלומר לכשתמלא דבר זה אמת שהחמינו לת הפונדקית שהרי לא עלתה בחמה הסימה והביאה להם מקלו ותרמילו: [ס"ל לכשחהא

[תוס' מיר ס"ל]

[ג"ז שם סוכיות יב: כריתות פ:

לעיל קמו:

ע"ל רבי יהודה

[מדיות פ"ו מ"ג]

לעיל סו: נכוחות סו: שבת קמה:

גיטין כג: [תוס' שם ד"ה]

גיטין סו:

ע"ל מתניתה

[מגן אברהם ס"ק]

[שם עז. ע"ש בפרמ"ו]

ע"ל מתניתה

**

ע' הגהות ס"ד. ע' יוסף יוחן כ"ש ע' סטנדרי/ מה. תשל"ב ע' הגהות

לג א מיי' פ"י מהל' גרושין הל"ב סמג עשין ו טוש"ע אה"ע פ' פ"ו סעיף יד:

לד ב ג מיי' שם הל' יא והל' יג טוש"ע שם סעיף י"ח:

לה ד מיי' שם הל' יב טוש"ע שם סעיף כב:

[תוספתא דמכלי פ"ד]

לו ה טוש"ע שם סעיף י:

לז ו מיי' שם הל' יג טוש"ע שם סעיף כג:

לח ז שם סעיף י:

לט ח מיי' פ"ו מהל' גרושין הל' כג סמג עשין ג' טוש"ע שם סימן קמב סעיף יג:

[ע"ת אבנים ד"ה שומרי ותוס' ד"ה לשמור ותוס' ר"י סוכה לב: ד"ה כמה]

מ מ מיי' שם הלכה ב ופמג שם טוש"ע שם סימן קמא סעיף ד:

מא נ מיי' שם הלכה ג ופמג שם טוש"ע שם סימן קמא סעיף ה:

הגהות הב"ח

(א) בפשטא כג"ל מקונלני מכ"ג: (ב) שם אמר לכם לכ:תוכ"ת כפוסקים: (ג) רש"י ד"ה ונומיתי לו לאמרתי לו כן הדברים כתוב אחרת כג"ל ותינח כן ממכ: (ד) תוס' ד"ה של וכו' מלקמחכ.ג"כ ועיין כמס שכתבתי במגמת ר"ם בל קנכנות דף מד:

גליון הש"ס

נזקין

מי ויש

תוכ"ת

נמ' ואמר מכל על קונר ל"ש ל"ג וכו' נכ"ף ל"ג כ"ג וכו' · נכ"ף ליתא שהיו מהלכין לפונדקית: שם שהיו מהלכין בדרך ביחר. נכ"ף ליתא לכרכום של מחכתא מחמת וכו' . פי' מרוזין דף י"ז ע"ב תוד"ה אמר רב טוש:

פונדקית עובדת כוכבים (תמן) היתה ומסיחה לפי תומה · ופ"ק מאי מייתו לכגון דליה מן הפונדקים דהא מסיחה לפי תומה היתה ויש לומר דלא היתה ממן מסיחה לפי תומה דמה שהוליכוה מקנו ורמיטו (מה) [זה] היתה יכולה לעמוד כן לעדות ור' עקיבא אמר להם כי מן זה לזיה דוולתי מין לך מסית לפי תומה גדול מזה כיון דכי [מזיקינהו] בניא כן ממעט קרא בירושלמי דקאמר מעט לומה כמסיחה לפי תומה ממעט קרא היתה ממן מסיחה לפי תומה הלא שמכיון לזיה להו גרעה מעט אחר:

אין בודקין עדי נשים בדרישה ובחקירה · פירש רבינו חננאל דקיימא לן כהאי תנא דלא בעי דרישה ובחקירה:

הדרן עלך מסכת יבמות

גמ' מאי גריעותא דפונדקית? אמר רב כהנא פונדקית עובדת כוכבים היתה ומסיחה לפי תומה היתה - "זה מקלו וזה קבר שקברתיו בו" וכן תני אבא בריה דרב מניומי בר חייא פונדקית עובדת כוכבים היתה ומסיחה לפי תומה היתה - "זה מקלו וזה חרמילו וזה קבר שקברתיו בו" והא "איה אשתך" (בראשית ג) קאמרי לה? "כיון דחזיתינהו בכיא אמרו לה "איה חברנו" אמרה להם "מת וקברתיו" תנו רבנן מעשה באדם אחד שבא להעיד על האשה לפני רבי טרפון אמר לו "בני היאך אתה יודע בעדות אשה זו" אמר "אני והוא היינו הולכין בדרך ורדף אחרינו גיים ונתלה בייחור של זית ופשחו והחזיר את הגיים לאחוריו" אמרתי לו "אריה, יישר כחך" אמר לי "מנין אתה יודע שאריה שמו - כך קורין אותי בעירי יוחנן בבבלי יהונתן אריה דמכפר שיחיא לימים חלה ומת והשיא רבי טרפון את אשתו ורבי טרפון לא בעי דרישה וחקירה והתניא מעשה באדם אחד שבא לפני רבי טרפון להעיד עדות אשה אמר לו בני היאך אתה יודע עדות זו אמר לו אני והוא היינו הולכין בדרך ורדף אחרינו גיים ונתלה בייחור תאנה ופשחו והחזיר את הגיים לאחוריו אמרתי לו יישר כחך אריה אמר לי יפה כוונת לשמי שכך קורין אותי בעירי יוחנן בן יונתן אריה דמכפר שיחיא לימים חלה ומת, אמר לו: לא כבר אמרת לי יוחנן בן יונתן דמכפר שיחיא אריה, אמר ליה: לא, אלא כך אמרתי לך יוחנן בן יונתן אריה דמכפר שיחיא ורקדק עליו שנים ושלשה פעמים וביין את דבריו והשיא רבי טרפון את אשתו תנאי היא דתניא (*) אין בודקין עדי נשים בדרישה וחקירה [א] דברי ר"ע רבי טרפון אומר בודקין וקמיפלגי בדר' תניא *דאמר רבי חנינא 'דבר תורה אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות בדרישה וחקירה שנאמר °משפט אחד יהיה לכם" ומה טעם אמרו דיני ממונות אין צריכין דרישה וחקירה? שלא תעשול דלת בפני לוין כבאי קמיפלגי בר' מאיר כיון דאיכא כתובה למשקל כדיני ממונות דמי ומר סבר כיון דקא שרינן אשת איש לעלמא כדיני נפשות דמיא *אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר °וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך*:

הדרן עלך מסכת יבמות

הדרן עלך האשה בתרא וסליקא לה מסכת יבמות

*)[גירסת הס"מ והלח"מ כפ"ג מהל' גירושין דין מו אין בודקין עדי נשים בדרישה וחקירה ר"ע ור"ש אומרים בודקין וכו' וכך היא בכ"י פ' ז וכן ליתא בתוספתא פוף פ' י"ד ופ' בלח"מ שזכרתי בסוף פירוש המשנה ז ופי' רש"ל]

תמר המלמת המסכת יתמר זה ויועיל למסכתה בעורם הסם יתברך :

*) **הדרן** עלך מסכת יבמות והדרך עלן דעתן עלך מסכת יבמות ודעתך עלן לא נתנשי מינך מסכת יבמות ולא תתנשי מינן לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי : יתמר כן שלמה פעמים ותחר קך יתמר

ידי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אומנותנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא **) חנינא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רכיש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא :

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל ונהיה כולנו אנחנו וצאצאי עמך בית ישראל יראי שמך ולומדי תורתך : מאויבי תתכמני מצותיך כי לעולם היא לי : יהי לבי תמים בחקיך למען לא אבוש : לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חייתני : ברוך אתה יי למדני חקיך : אמן אמן אמן סלה ועד :

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות שאנו משכימים והם משכימים אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים אנו עמלים והם עמלים אנו עמלים ומקבלים שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר אנו רצים והם רצים אנו רצים לבאר שחת והם רצים לחיי העולם הבא שנאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך :

יהי רצון מלפניך יי אלהי כשם שעזרתני לסיים מסכת יבמות כן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיימם ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה · וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולורעי שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וורע זרעי עד עולם : ויתקיים בי בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך והקיצות היא תשיחך : כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים : אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד : ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום :

יתגדל ויתקדש שמיה רבא בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא ולאחיא מתיא ולאסקא לחיי עלמא ולמבני קרתא דירושלם ולשכלל היכליה בגוה ולמעקר פולחנא נוכראה מארעא ולאתבא פולחנא דשמיא לאתריה וימליך קודשא בריך הוא במלכותיה ויקריה בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן : יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא : יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא . ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמיה דקודשא . בריך הוא לעלא מן כל ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן : על ישראל ועל רבנן . ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון ועל כל מאן דעסקין באוריתא . די באתרא הדין ודי בכל אתר ואתר . יהא להון ולכון שלמא רבא חנא וחסדא ורחמי וחיי אריכי ומזוני רויחי ופורקנא מן קדם אבוהון די בשמיא וארעא ואמרו אמן : יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן : עושה שלום במרומיו הוא יעשה ברחמיו שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן :

*) [פירוש כגון על זה תמלת נסתיים שתיכר תמי סגלון מכר"ל מסכתא בספר זכיות מ"ת פ"ג] . **) [בסיומת דסוף תשובת הרמ"ע ז"ל וכן בסוף ס"ם בס"ק כתוב רמוזים על מזכרת בשמות טלנ"ו] .

תוספות ישנים

ר' עקיבא ור"ש אומרים בודקין . וא"ת לרישא תמתי (לא) נפי מקיבא דתניא [ומקיבא] דתניא יום חיש שנם ותירן מקרוס דדרישה [ומקיבא] דתניא יום חיש בשבת לעמוד על ביורו שמדות שהרי מהני בעדות שלא מעשה א) מה מהניא הך בדיקה חלא חיכם חלא כדי שיבואו המדים ויהיו דומה ודוקא בדיני נפשות הוא דבעינן ליש כדי לאלא חת הדין אבל בעדות חת בעינן דרישה וחקירה כמו בדיני נפשות היינו משום דעדות לאו ביני אתת כמו כלי שמורים וס"ס בלאמן שהעיד בו כמו בכל חיום יום לא עדין ופסק ר"ח הלא בעינן דרישה וחקירה דקיימ"ל כחד"ק :

א) נלמה דקיימ"ל שהרי מהני בעדות שלא מעשה ולא קיימ"ל כחד"ק דבעי דרישה וחקירה כדי שיבואו המדים ויהיו דומה וכו' .

הגהות הגר"א

[א] נם' בדרישה וחקירה כ"ע ור"ש מומרים בודקין כ"ל (וכ"כ רבינו נתנ"א פ"י ה"ק מע) :

*סנהדרין כ: נכי ויקרא כד

נדרים סד: כריתות כח: ממיד נ: מיר סו:

[אל תקרי בניך אלא מנוכרות בניך]